

Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est
Serviciul Politici, Strategii si Analize Teritoriale

Versiunea de lucru
- octombrie 2020 -

Cuprins

Capitolul 1 - Analiza Economica si Sociala a Regiunii Nord-Est	5
1. Localizarea geografica	5
1.1. Istoricul regiunii	5
1.2. Frontiera Uniunii Europene	5
1.3. Vecinatati	6
1.4. Relatii transfrontaliere	7
1.5. Aspecte cheie	9
1.6. Anexe	8
2. Cadrul natural al regiunii	10
2.1. Relief	10
2.2. Clima	11
2.3. Reteaua hidrografica	12
2.4. Apele subterane	12
2.5. Fauna si flora	13
2.6. Resursele solului	16
2.7. Resursele subsolului	18
2.8. Zone predisuse la riscuri naturale	20
2.9. Aspecte cheie	24
2.10. Anexe	25
3. Structura sistemului de asezari	32
3.1. Unitati administrative, componente ale regiunii (judete, municipii, orase si comune)	32
3.2. Principalele centre ale regiunii	34
3.3. Forme de asociere si parteneriat intre localitati	35
3.4. Zone marginalizate	38
3.5. Distributia teritoriala a localitatilor	41
3.6. Mediul urban: principalele centre, poli de dezvoltare urbana, zone metropolitane	42
3.7. Aspecte cheie	55
3.8. Anexe	56
4. Demografie. Forta de munca	61
4.1. Starea, evolutia si structura populatiei	61
4.2. Resursele umane	83
4.3. Nivelul de trai. Calitatea vietii	92
4.4. Aspecte cheie	101
4.5. Anexe	102
5. Infrastructura	108
5.1. Infrastructura de transport	108
5.2. Gaze naturale, energia termica si eficienta energetica	123
5.3. Infrastructura de telecomunicatii	126
5.4. Infrastructura educationala	127

5.5.	Infrastructura de sanatate	136
5.6.	Infrastructura de servicii sociale. Grupuri defavorizate	144
5.7.	Fondul locativ. Conditii de locuire	152
5.8.	Mobilitate urbana	154
5.9.	Regenerare urbana. Spatii verzi	155
5.10.	Alte servicii publice	156
5.11.	Aspecte cheie	157
5.12.	Anexe	158
6.	Mediu	168
6.1.	Serviciile si infrastructura aferenta de apa potabila si apa uzata	168
6.2.	Calitatea aerului	171
6.3.	Calitatea apelor	173
6.4.	Calitatea solurilor	175
6.5.	Schimbari climatice	176
6.6.	Energii regenerabile, eficienta energetica	178
6.7.	Managementul deseurilor	181
6.8.	Protectia mediului si biodiversitate	187
6.9.	Aspecte cheie	189
6.10.	Anexe	190
7.	Economia regiunii	198
7.1.	Contextul economic regional. Evolutia produsului intern brut regional	198
7.2.	Competitivitatea regionala. Indexul competitivitatii regionale	206
7.3.	Tabloul de bord privind inovarea regionala, indexul inovarii regionale	209
7.4.	Specializarea inteligenta si procesul de descoperire antreprenoriala in Regiunea Nord-Est	212
7.5.	Clustere	213
7.6.	Cercetare - dezvoltare - inovare	217
7.7.	Mediul de afaceri	222
7.8.	Infrastructura de afaceri	239
7.9.	Situri industriale	241
7.10.	Digitalizare. Societatea informationala	242
7.11.	Comert exterior si investitii straine	246
7.12.	Probleme, nevoi identificate in comunitatile locale	251
7.13.	Aspecte cheie	252
7.14.	Anexe	253
8.	Cultura si turism	263
8.1.	Patrimoniul natural protejat	263
8.2.	Patrimoniul antropic protejat	264
8.3.	Aspecte privind valorificarea potentialului turistic	272
8.4.	Starea si evolutia indicatorilor economici in turism	272

8.5.	Forme de turism practicate	278
8.6.	Aspecte cheie	285
8.7.	Anexe	286
9.	Agricultura si dezvoltare rurala	288
9.1.	Descrierea generala a zonelor rurale	288
9.2.	Populatia si forta de munca	289
9.3.	Activitati economice in mediul rural	293
9.4.	Aspecte cheie	301
9.5.	Anexe	302
Capitolul 2 - Analize SWOT		313
	Capital uman	313
	Conectivitate	316
	Mediu	318
	Economie	320
	Dezvoltare teritoriala	323
Capitolul 3 - Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027		326
3.1.	Viziunea si obiectivul general. Justificare	326
3.2.	Prioritati tematice ale strategiei de dezvoltare regionala	331
Capitolul 4 - Portofoliu de proiecte		377
Capitolul 5 - Cadrul partenerial regional Nord-Est		389
Bibliografie		397

Capitolul 1 - Analiza economica si sociala a Regiunii Nord-Est

1. Localizarea geografica

Regiunea Nord-Est acopera zona de nord-est a tarii si este o parte a vechii regiuni istorice a Moldovei, fiind compusa din sase judete: Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui. Conform clasificarii Eurostat prin Nomenclatorul Unitatilor Teritoriale pentru Statistica (NUTS¹), judetele reprezinta nivelul NUTS 3, regiunea Nord-Est este incadrata pe palierul NUTS 2, impreuna cu celelalte regiuni de dezvoltare ale tarii, acestea fiind incluse, la randul lor, in unitati teritoriale statistice mai mari (NUTS 1). Regiunea Nord-Est face parte, alaturi de regiunea Sud-Est, din Macroregiunea 2 a Romaniei.

Unitate teritoriala	Suprafata totala (km ²)
Bacau	6.621
Botosani	4.986
Iasi	5.476
Neamt	5.896
Suceava	8.553
Vaslui	5.318
Regiunea Nord-Est	36.850

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS

Suprafata regiunii este de 3.684.983 hectare (36.850 km²), reprezentand aproximativ 15,46% din suprafata Romaniei), cele mai intinse judete fiind Suceava, cu o suprafata de 8.553 km² si Bacau cu 6.621 km².

In regiune se afla localitatea situata la cea mai mare latitudine din Romania - Horodistea - 48°14'9''. Regiunea se desfasoara intre 48°15'N - 46°00'N latitudine nordica si 28°15'E - 24°56'E longitudine estica. Altitudinea maxima din regiune este de 2.100 m pe varful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre judetele Suceava si Mures.

1.1. Istoricul regiunii

Regiunea istorica a Moldovei - fostul Principat al Moldovei (1359 - 1859) a atins maximul de expansiune in timpul domniei lui Stefan cel Mare (1457 - 1504), dupa care a pierdut de-a lungul timpului anumite regiuni (Bugeac in 1538 - redobandit partial in 1856, Bucovina in 1775, Basarabia in 1812).

Dupa unirea cu Tara Romaneasca (1859), Bugeacul este din nou pierdut (1878) in schimbul dobandirii Dobrogei de catre nou creata Romania. Dupa Primului Razboi Mondial se realizeaza Marea Unire (1918), moment in care toate regiunile istorice ale Principatului Moldovei se reunesc in cadrul Romaniei Mari. In timpul celui de-al Doilea Razboi Mondial, Romania pierde nordul Bucovinei, Tinutul Hertei, Basarabia si Bugeacul in favoarea URSS incepand din 1940. Dupa razboi este recunoscuta definitiv anexarea acestor teritorii de catre URSS, iar dupa destramarea acesteia in 1991, nordul Bucovinei, Tinutul Hertei si nordul Basarabiei formeaza oblastul Cernauti, Bugeacul devine parte componenta a oblastului Odesa, ambele facand parte din Ucraina, iar restul Basarabiei formeaza, impreuna cu Transnistria² - Republica Moldova. In urma ultimei reorganizari teritoriale, din 1968, teritoriul ramas in Romania a fostului Principat al Moldovei a fost impartit in 8 judete: Botosani, Bacau, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui, Galati si Vrancea. Primele sase judete fac parte acum din Regiunea Nord-Est, celelalte 2 apartinand Regiunii Sud-Est.

1.2. Frontiera Uniunii Europene

Geografic, regiunea se invecineaza la nord cu Ucraina (oblastul/regiunea Cernauti) - granita de 184,2 km lungime, la sud cu judetele Galati si Vrancea (Regiunea Sud-Est), la est cu Republica Moldova (regiunile Nord, Centru si Sud) - granita de 562,3 km lungime, iar la vest cu judetele Maramures si Bistrita-Nasaud (Regiunea Nord-Vest) si judetele Mures, Harghita si Covasna (Regiunea Centru).

Un aspect cheie al localizarii geografice al Regiunii Nord-Est este faptul ca se constituie parte din frontiera estica a Uniunii Europene, cu implicatii majore in ceea ce priveste securizarea punctelor de trecere a

¹ Conform clasificarii curente NUTS 2016, valabila de la 01.01.2018

² Fasie ingusta de teritoriu situat la est de Nistru, care nu a facut parte din Principatul Moldovei

frontierei, avand o granita de 184,2 km lungime cu Ucraina (terestra si fluviala) si de 562,3 km cu Republica Moldova (in intregime fluviala - formata de raul Prut).

In regiune exista un singur punct rutier de trecere a frontierei catre Ucraina, Siret (SV) si unul feroviar, Vicsani (SV). Catre Republica Moldova exista patru puncte rutiere de trecere a frontierei: Radauti-Prut (BT), Stanca (BT), Sculeni (IS) si Albita (VS) si doua feroviare - Ungheni (IS) si Falcu (VS), ultimul fiind momentan neoperational.

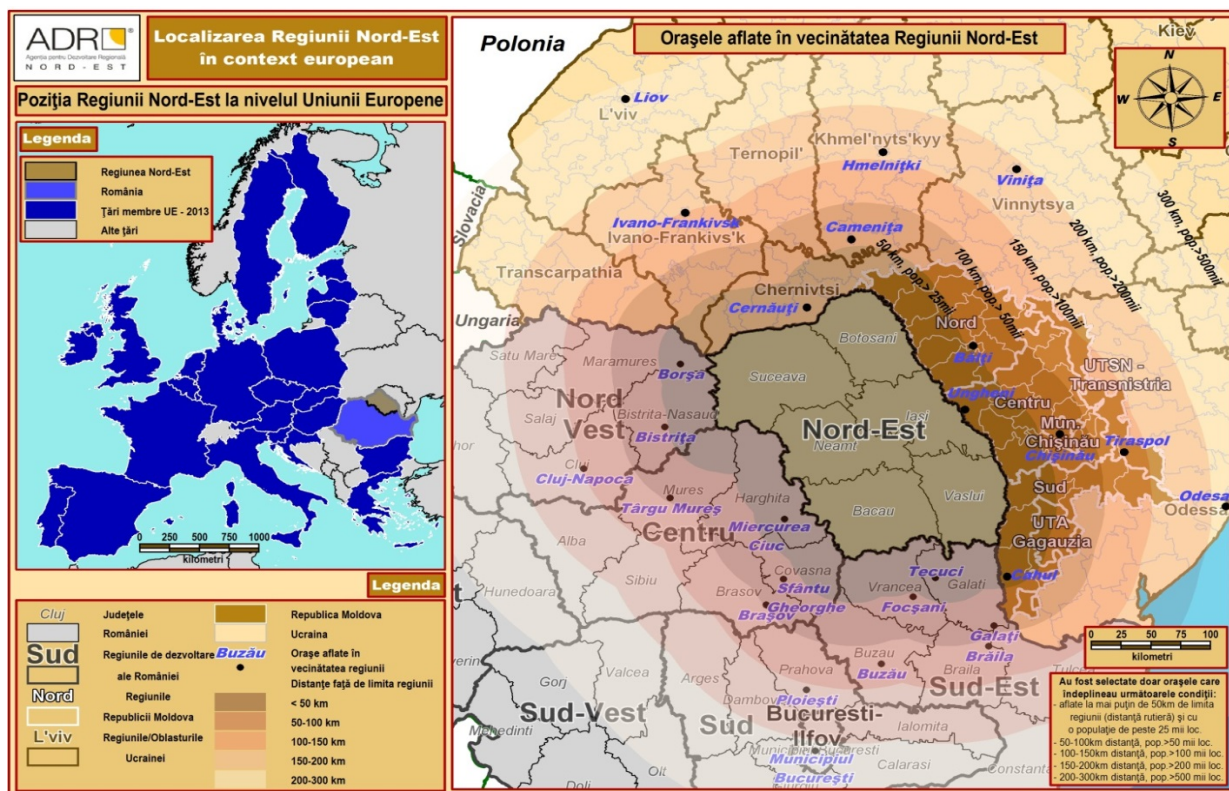
Pe langa acestea, mai exista o serie de puncte de trecere a frontierei cu Ucraina, de mic trafic³, insa pe moment neoperationale:

- rutiere - Ulma (SV), Vicovu de Sus (SV), Racovat (BT);
- pietonale - Izvoarele Sucevei (SV), Climauti (SV), Vascauti (SV)

Localizarea la limita estica a Uniunii Europene confera regiunii un avantaj strategic din punct de vedere al cooperarii transfrontaliere cu Ucraina si Republica Moldova, in perspectiva apropierei acestora de structurile europene.

1.3. Vecinatati

Analizand localitatile urbane aflate in apropierea regiunii, se poate observa ca cel mai apropiat oras de dimensiuni mai mari, aflat la mai putin de 50 de km de granita este Cernauti, cu aproximativ 259 mii locuitori - prin punctele de trecere a frontierei Siret (rutier) si Vicsani (feroviar) realizandu-se conexiunea directa cu orasul ucrainian, cu un flux permanent de persoane si marfuri.

In ceea ce priveste localitatile urbane din Republica Moldova, cel mai apropiat oras fata de regiunea Nord-Est este Ungheni, situat chiar pe malul Prutului, avand conexiune directa doar feroviar cu Romania. Din punct de vedere rutier inasa, acesta se afla la 25 km de punctul de trecere a frontierei Sculeni. Se are in vedere, in continuare, reconstruirea podului rutier de la Ungheni⁴ (in nordul localitatii), distrus in al doilea razboi mondial, pentru scurtarea drumului spre Chisinau, dar si pentru dezvoltarea economica a municipiul Iasi spre est printr-o mai buna cooperare cu orasul Ungheni. Podul se va conecta la segmentul Ungheni - Iasi⁵ (centura de nord) si in continuare cu viitoarea autostrada Iasi - Targu Neamt - Targu Mures.

³ Doar pentru rezidentii din zona de frontiera, pe baza de permis de mic trafic de frontiera

⁴ CNAIR - Memoriu de prezentare proiect « Pod peste Prut la Ungheni », 2016, finantat prin POS Transport 2007-2013

⁵ Servicii de proiectare realizate sub POIM 2021-2027, octombrie 2019

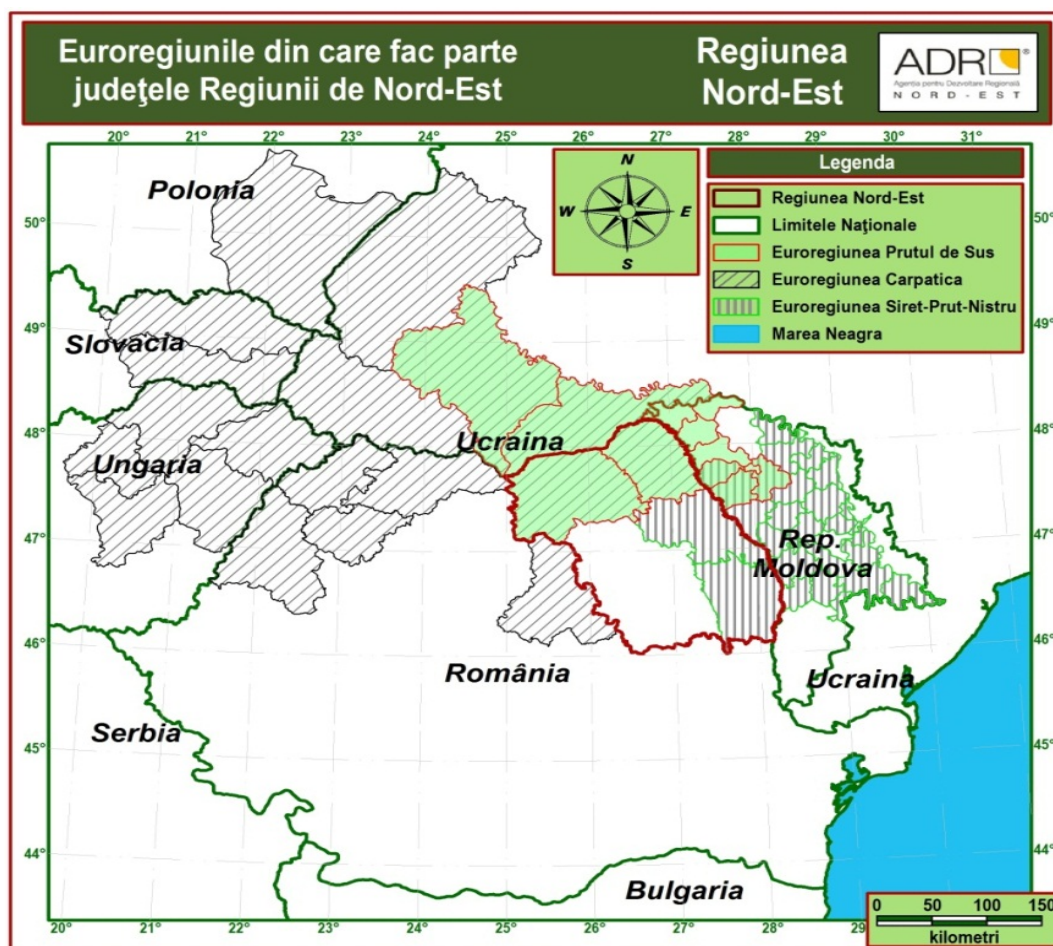
Cele mai mari orase din afara Romaniei situate relativ aproape de regiunea Nord-Est sunt Chisinau (capitala Republicii Moldova, cu 690 mii locuitori, situata la 130 km de granita si 145 km de municipiul Iasi), Lviv\Liiov (cel mai mare oras din vestul Ucrainei - 717 mii locuitorii, cu o zona metropolitana insumand aproximativ 1,5 mil. locuitori, situat la 300 km de granita si 350 km de Suceava) si Odesa (cel mai mare port al Ucrainei si al treilea oras al tarii - peste 1 milion de locuitori, situat la 270 km de granita si 340 km de Iasi).

Detalii suplimentare privind distantele si populatia oraselor apropiate se regasesc in anexa: *Orase aflate in vecinatatea Regiunii Nord-Est.*

1.4. Relatii transfrontaliere

Euroregiuni

Judetele Suceava si Botosani fac parte din **Euroregiunea Carpatica**, care include unitati administrative din Polonia, Slovacia, Ungaria, Ucraina si Romania. Aceste doua judete se invecineaza la nord cu oblasul Chernivtsi (Cernauti) din Ucraina. Celelalte judete din Romania care fac parte din aceasta euroregiune sunt Bihor, Salaj, Satu Mare, Maramures si Harghita. Totodata, judetele Suceava si Botosani fac parte si din **Euroregiunea Prutul de Sus** alaturi de 7 raioane si municipiul Balti din Republica Moldova, oblasul Chernivtsi (Cernauti) si Ivano-Frankivsk din Ucraina. Judetele Iasi si Vaslui fac parte din **Euroregiunea Siret-Prut-Nistru** alaturi de 21 de raioane din Republica Moldova.

Programele Operative Comune

In perioada 2014-2020, Uniunea Europeana finanteaza prin intermediul Instrumentului European de Vecinatate (ENI), Programul Operational Comun Romania-Ucraina si Programul Operational Comun Romania - Republica Moldova. Aria eligibila a Programului Operational Comun Romania-Ucraina 2014-2020 este constituita din aria principala si doua centre sociale, economice si culturale majore, Bucuresti si Kiev.

Sursa: <http://www.brctsuceava.ro>

Aria principala a Programului Operational Comun Romania-Ucraina 2014-2020 acopera: in Romania - cinci judete: Suceava, Botosani, Satu-Mare, Maramures, Tulcea, respectiv in Ucraina, patru raioane: Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Odessa, Cernauti. Contributia Uniunii Europene la acest program este de 60 de milioane de Euro, in timp ce tarile participante trebuie sa asigure o cofinantare de cel putin 6 milioane de Euro. Programul vizeaza realizarea de investitii pentru: educatie, cercetare, dezvoltare si inovare, promovarea culturii locale si conservarea patrimoniului istoric, imbunatatirea accesibilitatii regiunilor, siguranta si securitate.

Programul Operational Comun Romania-Republica Moldova 2014-2020 se adreseaza zonei aflate la frontiera dintre Romania si Republica Moldova, avand ca arie de cooperare in Romania, judetele Botosani, Iasi, Vaslui, Galati si intreg teritoriul Republicii Moldova.

Sursa: <http://www.mdrap.ro>

Bugetul programului este de 89.1 milioane euro, dintre care 81 milioane asigurate de UE prin Instrumentul European de Vecinatate - ENI si 8.1 milioane euro cofinantare asigurate de statele partenere. Programul vizeaza realizarea de investitii pentru: educatie, cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare, promovarea culturii locale si protejarea patrimoniului istoric, imbunatatirea accesibilitatii in regiuni, siguranta si securitate.

Cooperarile dintre Regiunea Nord-Est si tarile cu care se invecineaza constituie un prim pas important in dezvoltarea relatiilor de schimb si a legaturilor culturale si economice cu acestea. Tinand cont de faptul ca atat Republica Moldova, cat si Ucraina au semnat Acordul de asociere cu Uniunea Europeana, pozitia regiunii Nord-Est reprezinta un factor decisiv in sprijinirea dezvoltarii transfrontaliere si inlesnirea parcursului pe care tarile vecine il au de strabatut spre integrarea europeana.

1.5. Aspecte cheie

- × Tarile vecine (Ucraina si Republica Moldova) nu fac parte din Uniunea Europeana, fapt care ingreuneaza dezvoltarea unor axe de transport coerente la nivel European, cu implicatii negative pentru Regiunea Nord-Est
- × Absenta unei conexiuni rutiere intre Romania si Republica Moldova in dreptul orasului Ungheni

- ✓ Regiunea Nord-Est se afla amplasata pe granita de est a Uniunii Europene, 184,2 km reprezentand granita cu Ucraina (terestra si fluviala) si 562,3 km granita cu Republica Moldova (in intregime fluviala - formata de raul Prut), existand relatii culturale si istorice cu tarile vecine
- ✓ In regiune exista un punct de trecere a frontierei rutier si unul feroviar spre Ucraina si 4 puncte de trecere a frontierei rutiere si unul feroviar spre Republica Moldova
- ✓ Cel mai apropiat oras de dimensiuni mai mari aflat la mai putin de 50 de km de granita este Cernauti (236 mii locuitori), iar orasele de peste 500 mii locuitori aflate in vecinatatea regiunii sunt: Chisinau (690 mii) - 130 km, Bucuresti (1,9 mil.) - 230 km, Odesa (1 mil.) - 270 km, Lviv (717 mii) - 300 km;
- ✓ Patru dintre judetele regiunii fac parte din trei Euroregiuni transfrontaliere
- ✓ Programele Operationale Comune cu Ucraina si Republica Moldova au inclus in perioada de programare 2014-2020, in aria de eligibilitate 4 judete din Regiunea Nord-Est

1.6. Anexe

Anexa: Orase aflate in vecinatatea Regiunii Nord-Est⁶

	Romania		Ucraina		Republica Moldova	
	Oras\Municipiu (populatie 2018)	Distanta	Oras\Municipiu (populatie 2018)	Distanta	Oras\Municipiu (populatie 2018)	Distanta
sub 50 km distanta si peste 25.000 de locuitori	Borsa (30 mii)	37 km	Cernauti (236 mii)	37 km	Cahul (39,5 mii) Ungheni (38,3 mii)	30 km
	Focsani (93 mii)	50 km		25 km		
	Miercurea-Ciuc (41mii)	39 km				
	Tecuci (44 mii)	26 km				
50 – 100 km distanta si peste 50.000 de locuitori	Bistrita (93 mii)	52 km	Kamianets-Podilski (Camenita) (100 mii)	72 km	Balti (146,6 mii)	65 km
	Braila (205 mii)	100 km				
	Brasov (290 mii)	90 km				
	Galati (303 mii)	83 km				
	Sfantu-Gheorghe (64 mii)	67 km				
100 – 150 km distanta si peste 100.000 de locuitori	Buzau (133 mii)	122 km			Chisinau (690 mii) Tiraspol (133 mii)	130 km
	Targu-Mures (148 mii)	140 km				145 km
150 – 200 km distanta si peste 200.000 de locuitori	Cluj-Napoca (323 mii)	160 km	Khmelnitski (398 mii) Ivano-Frankivsk (204 mii) Vinnitsia (352 mii)	170 km		
	Ploiesti (229 mii)	190 km		170 km		
				200 km		
200 – 300 km distanta si peste 500.000 de locuitori	Bucuresti (2,112 mil)	230 km	Lviv (717 mii) Odesa (1 mil)	300 km		
				270 km		
300 – 500 km distanta si peste 1 milion de locuitori			Kiev (2,79 mil)	450 km		

Sursa: institutele nationale de statistica ale Romaniei, Republicii Moldova si Transnistriei, <http://worldpopulationreview.com/countries/ukraine-population/cities/>

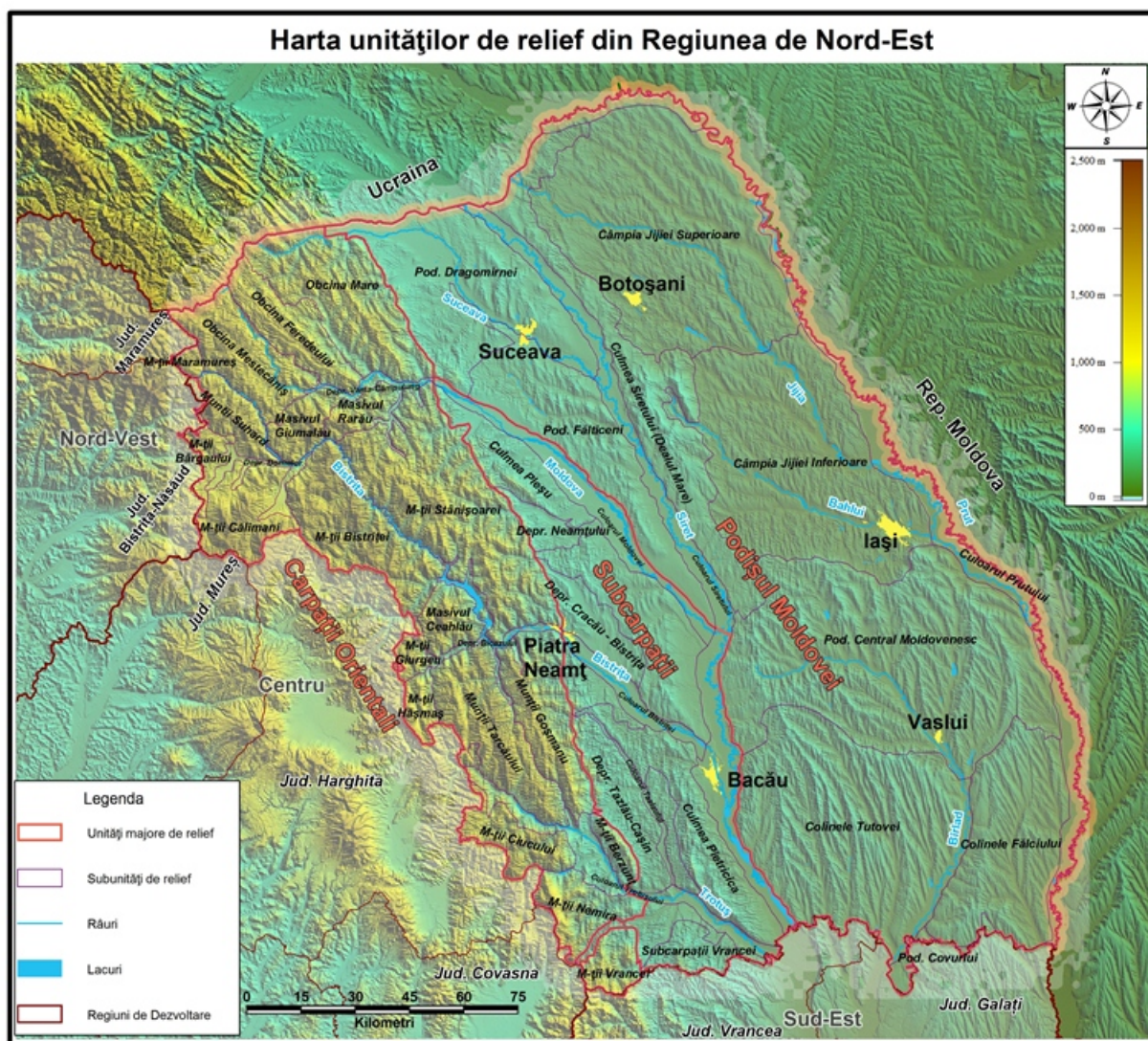
⁶ Distanțe rutiere, de la cel mai apropiat punct de trecere a frontierei - pentru Ucraina si Republica Moldova - sau de la cel mai apropiat punct rutier de la limita regiunii - pentru Romania

2. Cadrul natural al regiunii

2.1. Relief

Analizand formele majore de relief, constatam ca regiunea este impartita in 3 zone: zona montana carpatica in vest, ocupand 28% din teritoriu, zona subcarpatica in partea mediana spre sud, cu 12% din teritoriu si zona de podis si campie in est, ocupand cea mai mare suprafata - 60% din teritoriu. Judetele Botosani, Iasi si Vaslui se afla integral in aceasta ultima zona.

Zona montana este caracterizata de cele trei aliniamente geologice care creeaza un peisaj diferit de la o zona la alta. Aliniamentul vestic, reprezentat in aceasta regiune doar de muntii Calimani - 2100 m, ofera un peisaj vulcanic specific, prin prezenta conurilor si craterelor vulcanice. Aliniamentul central, format din roci dure, cristaline, este caracterizat printr-un relief sters, monoton, exceptie facand muntii Rarau - 1651 m si Hasmas - 1792 m unde, datorita activitatii geologice au aparut elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Soimului sau Piatra Singuratica, obiective care sporesc potentialul turistic al zonei.

Ultimul aliniament, situat in partea estica a Carpatilor Orientali, este alcatuit din strate sedimentare cutate si ofera un peisaj de culmi domoale, dintre care se remarca Obcinile Bucovinei - cu altitudini de pana in 1500 m, faimoase datorita monumentelor istorice aflate in zona si a statiunilor turistice. Tot din acest aliniament face parte si muntele Ceahlau - 1907 m, considerat muntele simbol al Moldovei, important punct turistic prin prezenta statiunii Durau, a cascadei Duruitoarea, a varfului Toaca, dar si a lacului de acumulare Izvorul Muntelui din partea de est.

Subcarpații au înalțimi medii de 400-500 m (max. 911 m - Culmea Plesu)- despartindu-se de zona montana printr-o serie de depresiuni traversate de raurile Bistrita si Trotus.

Zona de podis caracterizeaza partea de est a regiunii si este subdivizata in Podisul Sucevei in zona central-nordica, Podisul Barladului in sud-est si Campia Moldovei in nord-est. Podisul Sucevei este parcurs de raurile Siret, Suceava si Moldova si este caracterizat printr-un relief neuniform de dealuri scunde si depresiuni, Podisul Barladului este puternic influentat de actiunea eroziva a raului Barlad si a afluentilor sai, generand vai orientate nord-sud, iar Campia Moldovei este denumita astfel datorita functiei agricole importante, relieful fiind insa dominat de dealuri scunde.

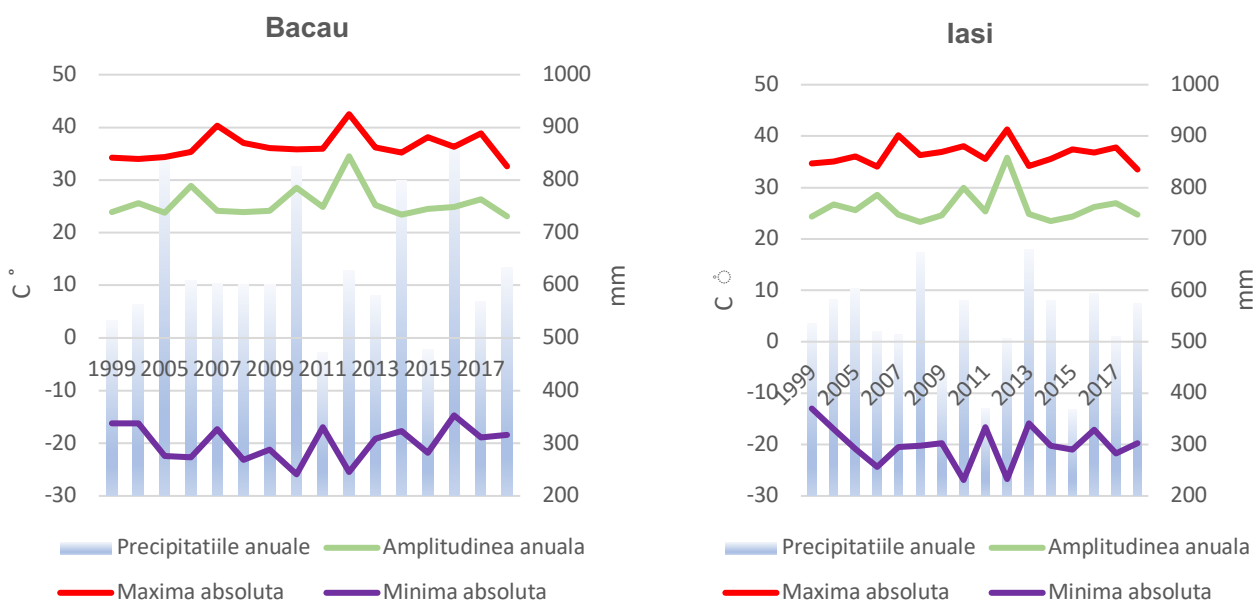
O sectiune longitudinala asupra regiunii, se prezinta sub forma unei pante care coboara dinspre Vest spre Est, cu numeroase variatii datorita fragmentarii reliefului. Fragmentarea reliefului si vaile orientate nord-sud creeza dificultati in organizarea legaturilor rutiere intre localitatile din vestul judetului Vaslui si din estul judetului Bacau, fiind putine drumuri transversale, cu trasee sinuoase, care nu permit o conectivitate buna cu principalele orase din apropiere (Bacau, Vaslui, Barlad).

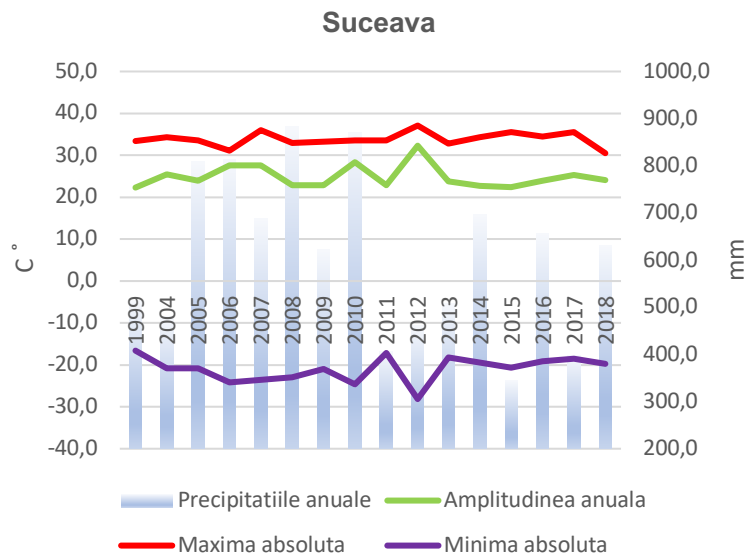
2.2. Clima

Diferitele tipuri de relief creeza zone climatice cu diferente semnificative intre cele muntoase si cele de deal si de campie.

Zona montana este influentata in nord de masele de aer scandinavo-baltice, iar pe directia vest-est de masele de aer oceanice transportate de vanturile din vest care determina o crestere a precipitatiilor medii anuale pana la 1200 mm in Ceahlau. Climatul este de tip montan per ansamblu cu temperaturi medii anuale de 7°C la 1000 m, fiind prezent insa si climatul alpin la peste 1800 m cu temperaturi medii anuale de 0°C.

In zona subcarpatica predomina circulatia aerului pe directia nord-vest - sud-est, pe vaile principalelor rauri, patrundand uneori si crivatul dinspre nord-est. In depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primavara fenomene de tipul foehnului. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situandu-se in jurul valorii de 8-9°C, iar precipitatiile nu depasesc 700 mm/an.

Sursa: prelucrari date Anuare Statistice ale Romaniei, INS

Zona de podis este caracterizata in est prin influente continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9-10°C si precipitatii de 400-500 mm/an, iernile fiind reci, fiind prezent si crivatul, iar verile foarte calduroase si secetoase. In nord temperaturile medii anuale scad pana la 6°C, insa precipitatiile anuale cresc pana la 900 mm, fiind resimtite influente baltice.

Analizand datele din ultimele doua decade de timp, pentru cele trei statii meteorologice din regiune (Bacau, Iasi si Suceava) se constata o crestere a amplitudinii anuale a temperaturii aerului (diferenta dintre temperaturile cele mai mari si cele mai scazute) cu 2,4°C la Bacau, 2,5°C la Iasi si 3°C la Suceava. De asemenea, se constata o tendinta de crestere a maximelor absolute ale temperaturii aerului in toate cele trei municipii, cu 2-4 °C.

2.3. Reteaua hidrografica⁷

Regiunea este strabatuta de opt cursuri importante de apa, care dreneaza teritoriul pe directia Nord-Sud, intreaga hidrografie apartinand bazinelor hidrografice a Siretului (42.890 kmp) si Prutului (10.990 kmp). Acesta din urma, reprezinta granita naturala cu Republica Moldova, pe o distanta de cca. 562,3 km.

O parte dintre cursurile de apa ale regiunii au beneficiat de ample lucrari de amenajare si regularizare. Pe raul Bistrita s-au construit din anii '70-80 sapte hidrocentrale si cel mai mare lac de acumulare al regiunii - Izvorul Muntelui, cu un volum la nivel normal de retentie de 1.130 mil.mc. In judetul Neamt, se afla si cel mai mare lac de baraj natural din Romania - Lacul Cujejdol, cu o suprafata de 13,9 ha. In judetele Botosani si Iasi se afla numeroase lacuri antropice, formate prin bararea vailor, care constituie o caracteristica a teritoriului campiei colinare a Jijiei (ex. lacurile Stanca-Costesti, Dracsani din judetul Botosani si lacurile Chirita si Ezareni).

2.4. Apele subterane

Apele subterane sunt cantonate la diferite adancimi in scoarta superficiala in functie de conditiile de geneza, fiind intalnite ape freatice si ape de adancime.

Apele freatice din zona montana sunt considerate ape dulci, potabile, cu grad de mineralizare diferita in functie de substratul geologic. Astfel putem intalni de la mineralizare foarte mica - sub 0,1 g/l (cunoscute sub denumirea de ape plate), pana la mineralizare mare, de 1 g/l, obtinandu-se prin valorificare economica apa minerala, in localitatile Dorna Candrenilor, Fundu Moldovei, Vatra Dornei, Paltinis - judetul Suceava, Tosorog, Bicazul Ardelean - judetul Neamt, iar in zona de podis la Iasi. In regiune exista zone cu mofete la Slanic Moldova si ape sulfuroase la Drancenii, jud. Vaslui, Nicolina, Strunga, jud. Iasi. Lista apelor minerale naturale recunoscute in Romania prezente in regiune (conform Ordinului nr. 139/2018) este prezentata in anexa.

⁷ Date privind calitatea apelor de suprafata si subterane se gasesc in capitolul 6 - Mediu.

În Podisul Moldovei, resursele de ape freatică se diminuează de la Carpați spre Prut. Marile acumulări se mențin în cazul marilor culoare de vale, cum este cazul culoarului Siretului cele mai bogate ape freatică sunt în ariile de confluență ale Siretului cu principalele râuri carpatice. O a doua zonă bogată o reprezintă podisul piemontan situat la marginea de vest a Podisului Sucevei. În acest caz apa freatică se leagă de prezenta depozitelor piemontane de pietrisuri și nisipuri cât și de prezenta unor râuri cu un strat aluvionar foarte gros. O asemenea situație este cea din lunca râului Ozana înainte de confluență cu Moldova. Aceste ape sunt calitativ superioare, fiind utilizate pentru alimentarea cu apă a unor orașe (ex: Timișești, jud. Neamț și municipiul Iași). A treia situație este cea din jumătatea de sud a Podisului Moldovei, unde apele freatică sunt cantonate fie în pietrisuri piemontane (pietrisurile de la Balahanești), sau cu cele din piemontul Nicorești sau în baza formațiunilor nisipoase (sudul Colinelor Tutovei și Dealul Falciului, colinele înalte ale Covurluiului). Chiar dacă adâncimile apelor sunt mari, calitatea acestora este foarte bună.

În spațiul dintre Siret și Prut rețeaua de apă freatică, cât și calitatea acesteia scade. Astfel în Câmpia Colinară a Moldovei, dar și în subunitățile mai joase ale Podisului Barladului apele freatică au debite specific mai mici, iar calitatea apelor scade înregistrându-se o mineralizare ceva mai mare, fiind vorba de ape calcice și magneziene sau cu un conținut ridicat de carbonat de calciu. Pot să apară și mineralizări slabe de natură sulfatică datorită prezentei straturilor cu gips (lunca din Câmpia Moldovei, Bahluiului, Barladului și lunca Prutului). Apele subterane de adâncime, se formează prin infiltrări de foarte lungă durată din apele de suprafață, reimpregnându-le făcându-se în cicluri seculare sau chiar geologice. În unitatea subcarpatică, apele de adâncime sunt cantonate în vecinătatea zacămintelor salifere sau de hidrocarburi. În primul caz, rezervele se găsesc pe aliniamente, pornind de la Solca, Cacica și continuând cu Targu Ocna. În al doilea caz, aliniamentele hidrostructurilor de adâncime însoțesc zacămintele de hidrocarburi de la Zemes și Moinesti. În Podisul Moldovei au fost puse în evidență prin foraje hidrostructuri de adâncime cantonate în depozitele cuverturii sedimentare, depuse începând cu Paleozoicul până în Miocen.

În zona Iasului, la adâncimi de peste 1000 metri, au fost puse în evidență ape puternic mineralizate utilizate în scopuri terapeutice (mineralizarea 57-64 grame la litru). Acumulări asemănătoare, mai puțin însemnate au fost identificate și în forajele din centrul Moldovei la Todireni, Dealul Mare Harlau, Deleni. Indiferent de tipul hidrochimic, specific tuturor apelor de adâncime este conținutul foarte ridicat de minerale. În partea central-sudică a Podisului Moldovei, au fost identificate hidrostructuri de adâncime în Ghibiceni, Barlad, Crivesti - ascensional sau artezian. În Valea Prutului, la Drănceni, apele de adâncime ajung în mod natural până aproape de suprafață pe baza unor sisteme de falii.

2.5. Fauna și flora

Din punct de vedere biogeografic, fauna și flora regiunii de Nord-Est fac parte din:

- regiunea alpină în partea de vest (vestul județelor Suceava, Neamț și Bacău),
- regiunea continentală în partea centrală și de nord-est (estul județelor Suceava, Neamț și Bacău, județele Botoșani, Iași și parțial județul Vaslui),
- regiunea stepică în estul și sudul județului Vaslui.

Existența diferitelor specii de plante și animale, precum și prezenta diferitelor habitate specifice, a dus la crearea unor arii de protecție fie a habitatelor - protejând și specii de flora și fauna sălbatică de interes comunitar, altele decât pasarile (Natura 2000 - SCI), fie doar a pasarilor - avifaunistice (Natura 2000 - SPA).

În județul Bacău există 4 clase majore de habitate⁸, astfel:

- pajisti și tufarisuri din zonă temperată (tufarisuri uscate europene, tufarisuri alpine și boreale, vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane, râuri cu maluri namoloase, etc.)
- formațiuni ierboase naturale și seminaturale (pajisti de diverse tipuri: alpine și subalpine, aluviale, de altitudine joasă etc.; fanete montane, stepe ponto-sarmatice, etc);
- mlaștini oligotrofe, turbarii și mlaștini alcaline;
- păduri (păduri de fag, de stejar, de stejar și carpen, zăvoaie cu plop alb și salcie albă, etc.).

Statutul de conservare al habitatelor prezente este unul favorabil.

Din speciile de plante de interes comunitar, localizate în ariile naturale protejate ale județului enumerăm: clopotel, papucul doamnei, iris, iarba gatului, galbenele, deditei, capul șarpelui.

⁸ Sursa: <http://apmbc.anpm.ro/web/apm-bacau/biodiversitate>

Fauna judetului Bacau este diversa, pe teritoriul judetului fiind evaluate urmatoarele specii de interes europeana:

- mamifere: lup, urs brun, ras, vidra, liliac mic cu potcoava, liliac comun, popandau;
- pasari: de zone umede(buhai de balta, lopatar, cormoran mic, lebada de iarna, cufundac polar, cocor, rata rosie, egreta mare, codalb, barza neagra, pescarus mic, etc), de padure (ciocanitoare neagra, ciocarlie de padure, bufnita, huhureza mare, soim calator, acvila tipatoare mica, etc.), din parcuri si gradini (ciocanitoare de gradini, presura) si de pe terenuri agricole (barza alba, vanturel de seara, cristel de camp, fasa de camp);
- amfibieni si reptile: triton carpatic, triton cu creasta, buhai de balta cu burta galbena si cel cu burta rosie, broasca testoasa de apa;
- pesti: zglavoc, cicar, zvarluga, porcutor de ses, porcutor de nisip, tipar, sabita, boarta, dunarita, fusar, pietrar, mreana vanata, avat, raspar;
- nevertebrate: cosasul transilvanean, radasca, croitorul cenusiu, *Vertigo angustior* (specie de melc)

In anul 2016 a avut loc evaluarea populatiilor speciilor de carnivore strict protejate (urs, lup, ras, pisica salbatica) de pe teritoriul judetului. Situatiile comparativ releva tendinta usoara de scadere a populatiilor de urs - *Ursus arctos*, pentru populatiile de lup - *Canis lupus* o usoara scadere a efectivelor, populatiile de pisica salbatica - *Felis silvestris* sunt deocamdata in echilibru, iar populatiile de ras - *Lynx lynx* nu inregistreaza crestere semnificative (cu toate ca incepand cu anul 2012 vanatoarea acestei specii a fost strict interzisa. Cauzele posibile sunt comportamentul solitar si arealul vast de care aceasta specie are nevoie pentru hranire, areal care a fost redus semnificativ urmare a activitatilor umane.

In judetul Botosani exista 5 clase majore de habitate⁹, astfel:

- padure, reprezentand cca. 11% din teritoriul judetului;
- pajisti secundare (pasuni si fanate), reprezentand aprox. 18% din suprafata totala, avand o stare generala buna;
- turbarii si mlastini, reprezentata prin mlastina turboasa Lozna-Dersca (10 ha), adapostind cca 200 specii de plante;
- ecosisteme acvatice: ape curgatoare si ape statatoare, acestea din urma fiind reprezentate de lacul Stanca Costesti pe raul Prut, acumularile Bucecea si Rogojesti pe raul Siret, acumularile Cal Alb, Negreni, Hanesti pe raul Baseu si Mileanca pe raul Podriga. Aceste areale acvatice constituie habitate pentru numeroase specii avifaunistice, multe dintre ele de interes comunitar;
- habitate de stancarii: in valea Prutului (Ripiceni)

Flora ocrotita este reprezentata prin: papucul doamnei, lăleaua pestră, ruscuta de primăvara, nufarul alb și nufarul galben, crinul de pădure, tranjoaica, urechelnita, brandusa de toamna, etc. Fauna ocrotita din judet cuprinde speciile de barza alba, corb, acvila tipatoare, lebada de vara, cinteza, dumbrașeanca, bursucul, veșerita roscata, liliacul, pisica salbatica, etc. In urma evaluării din 2017 a populației de pisica salbatica s-a constatat existența a 128 animale, in scadere cu 18 fata de anul precedent.

In judetul Iasi¹⁰ sunt prezente 2 dintre cele 5 regiuni biogeografice: continentală - in cea mai mare parte, respectiv stepică - o suprafață mică, in sudul judetului-, cu tipurile de habitate: paduri, stepa și habitate umede: raurile Prut, Siret, Jijia și baltile aferente și Vlădeni.

Astfel, pe teritoriul judetului Iasi au fost inventariate:

- 14 habitate de importanta comunitara europeana (mentionate in anexa 2 a OUG 57/2007);
- 6 specii de flora salbatica de interes comunitar european cu prezenta certa (mentionate in anexele 3b, 4a și 5a ale OUG 57/2007), la care se adauga 4 specii citate in literatura de specialitate pentru judetul Iasi, dar care necesita studii ulterioare pentru confirmare;
- 107 specii de flora salbatica de interes national (mentionate in anexa 3b a OUG 57/2007, lista rosie nationala, conventii internationale, lista rosie a judetului Iasi);
- 164 specii de fauna salbatica de interes comunitar european (mentionate in anexele 3a, 4A și 5A ale OUG 57/2007);
- 58 specii de fauna salbatica de interes national (mentionate in anexele 4B și 5B ale OUG 57/2007, lista rosie nationala, conventii internationale).

⁹ Sursa: <http://apmbt.anpm.ro/web/apm-botosani/biodiversitate>

¹⁰ Sursa informatiilor este Agentia Nationala pentru Arii Naturale Protejate - serviciul teritorial Iasi

In judetul Neamt s-au identificat 25 de tipuri de habitate:

- 5 tipuri de habitate de ape dulci,
- 9 tipuri de habitate de pajisti si tufarisuri (tufarisuri cu *Pinus mugo* si *Rhododendron myrtifolium* si comunitati rupicole calcifile sau pajisti bazifile),
- 1 tip de habitat de turbarii si mlastini (izvoare petrifiante cu formare de travertin),
- 3 habitate de stancarii si pesteri
- 7 habitate de padure (paduri aluviale cu *Alnus glutinosa* si *Fraxinus excelsior*).

Baza de date privind speciile de flora si fauna din judet cuprinde un numar de 481 de specii de animale si 2287 de specii de plante din care 8 specii de plante protejate.

Fauna este reprezentata de:

- 32 specii de pesti, din care 10 specii mentionate in Directiva Habitata;
- 15 specii de amfibieni, din care 10 specii mentionate in Directiva Habitata;
- 11 specii de reptile, din care 3 specii mentionate in Directiva Habitata;
- 225 specii de pasari, din care 103 specii mentionate in Directiva Pasari;
- 55 specii de mamifere, din care 25 specii mentionate in Directiva Habitata.

Inventarul speciilor de fauna de interes comunitar cuprinde: 11 specii de mamifere (*Bison bonasus*-prioritar, *Myotis bechsteinii*, *Myotis blythii*, *Myotis myotis*, *Barbastrella barbastrellus*, *Rhinolophus hipposideros*, *Spermophilus citellus*, *Lutra lutra*, *Lynx lynx*, *Canis lupus* si *Ursus arctos*-prioritar), 4 specii de amfibieni si reptile (*Triturus cristatus*, *Triturus montandoni*, *Triturus cristatus*, *Bombina variegata*), 8 specii de pesti (*Cottus gobio*, *Barbus meridionalis*, *Cobitis taenia*, *Gobio uranoscopus*, *Misgurnus fossilis*, *Gobio kessleri*, *Rhodeus sericeus*, *Sabanejewia aurata*) si 5 specii de nevertebrate (*Odontopodisma rubripes*, *Rosalia alpina*-prioritar, *Pholidoptera transsylvanica*, *Cerambyx cerdo*, *Callimorpha quadripunctaria* - specie prioritara). De asemenea, exista 48 de specii de pasari de interes comunitar care se regasesc in ariile de protectie speciala avifaunistica. In ceea ce priveste specia zimbru (*Bison bonasus*), au fost puse in libertate de catre administratia Parcului Natural Vanatori-Neamt, incepand din 2012, 37 exemplare.

In judetul Suceava exista 5 clase majore de habitate¹¹, astfel:

- ecosisteme forestiere: resursa importanta a judetului, padurile existente sunt de fag, stejar, brad, carpen, arin, sorb, artar, molid si zambru; in compozitia padurilor molidul reprezinta 65-70%, fagul si bradul 25-30%, iar celelalte esente 5%.
Fauna din aceste zone este reprezentata prin: ursul brun, cerbul carpatin, rasul, lupul, vulpea, mistretul, iepurele, veverita, jderul, precum si prin numeroase specii de pasari (ciocanitoare, macaleandru, pitigoi, gaita, cotofana, cocos de munte, uliu pasasar, cucuvea, buha, acvila tipatoare).
- Pajisti: alpine si subalpine, habitate pentru specii rare de plante (*Cephalanthera longifolia*, *Epipactis atrorubens*, *Epipactis helleborine*, *Festuca porcii*, *Festuca carpatica*, *Gentiana punctata*, *Gymnadenia odoratissima*, *Listera cordata*, *Listera ovata*, *Luzula pallescens*, *Filipendula ulmaria*, *Geranium sylvaticum* etc). In zona alpina intalnim speciile cinteza alpina si cocosul de mesteacan, iar in padurile de rasinoase pot fi intalnite cocosul de munte, ierunca si cojoaica. Mamiferele sunt reprezentate prin ursi, lupi, rasi, jderi, cerbi, parsi comuni, lilieci bicolori, etc. Reptile intalnite sunt: vipera, naparca, sarpele de alun
- Turbarii si mlastini: localizate bazinul Dornelor (Poiana Stampei, Cosna) si Sarul Dornei; adapostesc o flora bogata, remarcandu-se frecvent speciile pin silvestru, mesteacan pufos, feriga, merisor, afin, curechi de munte, rogoz, muschi frunzos arctic si subarctic, etc.
Fauna se compune din specii comune zonei: urs, lup, vulpe, jder, etc.
- Ecosisteme de lunca: in sesurile Siretului, Sucevei si Moldovei. Flora acestora se compune din vegetatie forestiera (stejar, frasin, carpen, tei, cires salbatic, plopul tremurator) si ierbacee (ghiocei, lacramioare, viorele si monumentele naturii - laleaua pestrita si papucul doamnei). Fauna este bine reprezentata de mamifere (caprior, mistret, pisica salbatica, vulpe, etc), pasari (fazan, graur, stancuta, etc).
- Ecosisteme acvatice: ape curgatoare (raurile Siret, Bistrita, Moldova, Suceava) si ape statatoare (lacuri naturale mici si 6 lacuri antropice pe raul Somuzu Mare, in amonte de Falticeni). Flora acestor ecosisteme este reprezentata de planctonul de rau (bacterioplancton, fitoplancton si zooplancton). Lacurile antropice gazduiesc peste 20.000 pasari de apa migratoare (rate, pescarusi, buhai de balta, erete de stuf, starc pitic, lebede, etc.)

¹¹ Sursa: <http://apmsv.anpm.ro/web/apm-suceava/biodiversitate>

In ariile naturale protejate ale judetului Vaslui¹² se gasesc un numar de 112 specii de flora protejate, importante pentru biodiversitatea comunitara, nationala si locala. Dintre aceste specii 14 sunt endemite si caror conservare necesita un regim strict de protectie: zavascuta, laleaua galbena, salba moale pitica, iarba mare, sadina, sipica, carcel, garnita, stanjenel, barba boierului, tufa lemnoasa, laleaua piestruta, ruscuta, sanziene.

Pe teritoriul judetului intalnim urmatoarele tipuri de habitate:

- Stepe ponto-sarmatice: pe dealuri improprie pentru agricultura si pe terenuri unde padurea a fost taiata. In aceste habitate traiesc cca. 48 de specii importante printre care iarba sarpelui, stanjenelul, tartanul, popandaul, etc.
- Paduri: paduri de stejar si carpen, paduri ponto-sarmatice cu stejar pufos si silvostepa eurosiberiana. Fauna acestor habitate este reprezentata prin specii de pasari protejate (vanturel de seara, ghionoaie sura) si mamifere comune (caprior, mistret, iepure de camp, vulpe).
- Habitate umede: raurile Prut si Barlad, mlastinile Osesti-Barzesti, lacurile de la Mascura, balta Manjesti. In aceste habitate intalnim o biodiversitate impresionanta, formata din cateva zeci de specii de pasari (lebada alba, pelican alb, califar rosu, fluierar, cufundar, pescarus pontic, pescarus razator, egreta mica, specii de rate, etc.) amfibieni si mamifere protejate (buhai de balta, triton cu creasta, broasca testoasa de rau, vidra, dihor de stepa, popanda, etc.).

In urma evaluarii din 2016 a populatiei de pisica salbatica s-a constatat existenta a 45 animale, fata de 46 din anul precedent.

Impactul cresterii sistemului socio-economic se concretizeaza in simplificarea capitalului natural asociat cu reducerea diversitatii biologice si cu declinul ponderii resurselor regenerabile produse in sistemele naturale si seminaturale. Daca se tine seama ca aceste fenomene de deteriorare a ecosistemelor se produc pe suprafete mari, se poate intelege si faptul ca ele afecteaza, nu numai echilibrele ecologice locale, ci si starea ecologica globala a ecosferei, si implicit calitatea vietii populatiilor umane. Turismul necontrolat practicat intens creeaza impact negativ, prin deteriorarea si degradarea florei salbatice, perturbarea speciilor de animale, abandonarea deseurilor menajere.

2.6. Resursele solului

Invelisul pedogeografic este deosebit de variat datorita conditiilor geomorfologice, climatice si substratului geologic. Clasificarea pe clase si tipuri de sol este conforma Sistemului Roman de Taxonomie a Solurilor (SRTS 2012), fiind folosita Baza de Date Europeana a Solurilor (2004)¹³.

In zona carpatica sunt prezente urmatoarele tipuri de soluri:

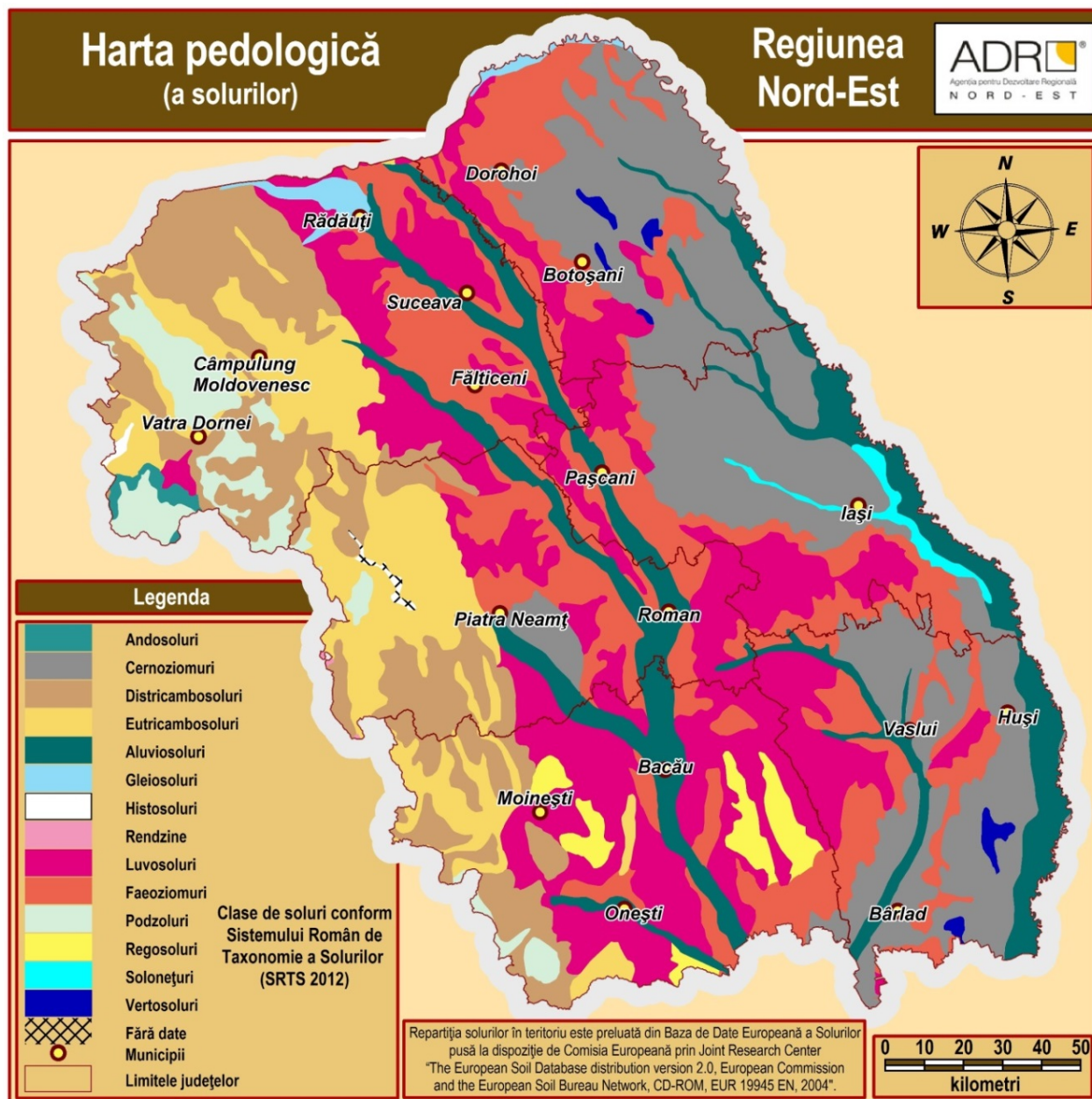
- Rendzine - materiale calcaroase scheletice, formate pe calcare, gipsuri, gresii sau conglomerate calcaroase. Potential productiv scazut, bogate in humus (4-8%) si nu poseda capacitate ridicata de retinere a apei si a elementelor nutritive. Sunt utilizate pentru pasuni, fanete sau paduri in zonele montane - in arealul Cheile Bicazului.
- Eutricambosoluri - se intalnesc in zonele de culmi si versanti, terase sau lunci inalte, la altitudini de pana la 1300 m, dezvoltate pe roci bogate in baze: argile, marne, sisturi argiloase sau marnoase, gresii calcaroase, luturi, calcare etc. Textura variaza de la luto-nisipoasa la luto-argiloasa, rezultand un regim aerohidric satisfacator, iar continutul de humus variaza intre 3 si 10%, cu o aprovizionare buna cu elemente nutritive. Sunt utilizate pentru diferite culturi de camp: grau, porumb, floarea soarelui, cartof, pomicultura si vita de vie, iar in zonele inalte pentru paduri de fag si rasinoase. Pe terenurile inclinate pot aparea procese de eroziune - in zona montana: muntii Stanisoarei, Ciucului, Ceahlau, Tarcau, Hasmas, Rarau etc.
- Districambosoluri - raspandite in arealele montane, intre 600 si 1200 m, formate pe depozite de panta rezultate in urma dezagregarii si alterarii sisturilor cristaline sau granitelor. Are un regim hidric satisfacator, permeabilitate ridicata si capacitate scazuta de retinere a elementelor nutritive. Este un sol acid, cu un continut de humus de 5-8%, ajungand si la 20%, utilizat in special pentru plantatii de arborete, paduri (amestec si rasinoase), fanete sau pasuni - in zona montana - Obcina Mare, Feredeul, Suhard, Bistritei, Tarcau, Gosmanu, Ciuc, Nemira
- Podzoluri - la altitudini de peste 1800 m, pe relief de culmi largi, versanti slab inclinati, formate pe roci cu un caracter acid: gresii, conglomerate, sisturi cristaline, roci magmatice. Sunt slab aprovizionate cu elemente nutritive si au o activitate biologica scazuta, fiind utilizate pentru

¹² Sursa: <http://www.anpm.ro/web/apm-vaslui/biodiversitate>

¹³ <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/>

paduri de molidisuri si pajisti naturale - in zona montana - Calimani, Mestecanis, Bistritei, Ciuc, Nemira, Ceahlau, Giumalau.

- Andosoluri - formate pe roci vulcanice (blocuri, tufuri, cenusa vulcanica, dacite, riolite, andezite), avand o capacitate ridicata de retinere a apei si o permeabilitate mare. Poate fi utilizat pentru paduri (molid si brad), pasuni si fanete - in arealul muntilor vulcanici - Calimani

In zona subcarpatica si de deal se regasesc urmatoarele clase de sol:

- Regosoluri - sol slab conturat, cu textura variata, sarac in humus (1-2%) si substante nutritive. Corespunde natural unor pajisti de slaba calitate. Pot fi utilizate pentru viticultura si pomicultura.
- Partea centrala si estica a judetului Bacau - Colinele Tutovei, Dealurile Solont, Berzunti si Zabrataul.
- Luvosoluri - raspandite in zonele de dealuri si podis, dezvoltate pe roci sedimentare (luturi, argile, gresii, conglomerate, nisipuri), sau pe materiale rezultate in urma proceselor de dezagregare si alterare a rocilor magmatice si metamorfice, vegetatia naturala fiind alcatuita din paduri de gorun si amestec. Prezinta proprietati aerohidrice nefavorabile, cu un continut de humus scazut (1,5-2,5%) si slab aprovizionate cu elemente nutritive, avand fertilitate scazuta pentru majoritatea plantelor de cultura.
- In partea vestica si centrala a Podisului Dragomirnei, zona subcarpatica, nordul Colinelor Tutovei, vestul Podisului Central Moldovenesc, Culmea Siretului (Dealul Mare).

Aceste tipuri de sol cu fertilitate scazuta, sarace in humus si substante nutritive, ar necesita masuri de ameliorare complexe, precum si utilizarea de ingrasaminte organice pentru sporirea productiei

- Faeoziomuri - ocupa areale cu clima mai umeda decat cernoziomurile, vegetatia naturala fiind reprezentata de paduri de foioase. Sunt formate pe loess, luturi, argile sau marne. Prezinta o textura lutoasa sau luto-argiloasa, cu un continut de humus inte 3 si 4,5%. Avand o fertilitate buna, sunt utilizate pentru cereale, cartof, sfecla de zahar, viticultura, pomicultura, dar si pentru pasuni sau padure - zonele mai inalte situate de o parte si de alta a culoarelor raurilor Siret, Moldova, Suceava, Nordul Campiei Jijiei, Podisul Central Moldovenesc, Colinele Tutovei, Zona Subcarpatica de Nord, Podisul Dragomirnei si Podisul Falticeni.
- Vertosoluri - formate pe depozite argiloase, avand permeabilitate redusa, sunt compacte, grele si se lucreaza foarte greu, fapt ce constituie un factor restrictiv pentru majoritatea plantelor de cultura. Sunt utilizate pentru culturi de grau, porumb, floarea soarelui, dar si pentru pasuni si fanete - in Dealurile Falciului si in Campia Jijiei Superioare.

In zonele joase (campia Jijiei), in depresiuni si in luncile raurilor putem intalni urmatoarele tipuri de soluri:

- Aluviosoluri - format pe depozite fluviatile, fluvio-lacustre sau lacustre recente, de cel putin 50 cm grosime. In zone in care nu mai sunt sub influenta frecventa a inundatiilor (drenate, indiguite). Regim aero-hidric favorabil, continut de humus 2-3%. Favorabil pentru grau, ovaz, floarea soarelui, porumb - luncile raurilor Siret, Prut, Trotus, Bistrita, Moldova, Suceava, Jijia
- Cernoziomuri - raspandit pe suprafete plane sau usor inclinate, sub 550 m altitudine. Sunt formate in general pe loess, dar si pe depozite argiloase. Bogat in humus (2,5-6%), cu proprietati hidrice si de aeratie bune si bogat in elemente nutritive, avand fertilitatea naturala cea mai ridicata. Un factor limitativ il poate constitui deficitul de umiditate in perioada de vegetatie a culturilor - partea estica a regiunii - Campia Jijiei superioare si inferioare, sud-estul Podisului Central Moldovenesc, Dealurile Falciului, estul Colinelor Tutovei, Depresiunea Cracau-Bistritei.
- Gleiosoluri - formate in special pe depozite fluviatile sau fluvio-lacustre cu textura lutoasa sau luto-argiloasa, principalul factor de formare fiind prezenta apei freatice la mica adancime (1-2 m), fapt ce determina si un regim aerohidric defectuos. Au un continut ridicat de humus (2-15%) si sunt bine aprovizionate cu N, P si K. In conditii naturale sunt folosite ca pasuni si fanete, insa prin masuri de ameliorare, pot fi folosite pentru culturi de grau, porumb, ovaz, secara, dar si pentru legume - in depresiunea Radauti si in nordul judetului Botosani.
- Soloneturi - asociate cu cernoziomuri gleice, se intalnesc in zone joase, unde este prezenta o sursa de apa mineralizata la adancimi de 3-5 m, fapt ce determina o slaba dezvoltare a vegetatiei spontane. Prezinta un continut redus de humus (1-2%), sunt slab aprovizionate cu elemente nutritive si cu o activitate biologica a solului foarte redusa, putand fi folosite doar pentru pajisti de calitate slaba sau mijlocie - in lunca Bahluiului si partial a Jijiei.
- Histosoluri - se formeaza in mediu saturat cu apa, sub influenta unei vegetatii hidrofile abundente. Sunt prezente procese de turbificare, constand in acumularea de materie organica incomplet descompuse (2-10 m grosime). Avand o fertilitate scazuta, pot fi utilizate doar pentru pasuni si fanete de slaba calitate - in zona turbariei de la Poiana Stampei.

2.7. Resursele subsolului

In regiunea Nord-Est sunt prezente urmatoarele resurse:

- minereu uranifer - sectoarele miniere Crucea-Botusana - jud.Suceava - singura unitate de exploatare a acestui tip de minereu din tara; Grinties, judetul Neamt - in procedura de obtinere a autorizatiilor pentru o noua exploatare
- minereu polimetalic - Manaila, comuna Breaza, judetul Suceava, cu preparare mecano-chimica pentru obtinerea concentratului de cupru la uzina de preparare Iacobeni - jud.Suceava
- minereu cuprifera - Fundu Moldovei (Dealul Negru) - jud. Suceava - activitate sistata(2004)
- baritina - Ostra, Lesu Ursului, Alunis - activitati inchise (2003-2006)
- mangan - Bazinul Dornelor (cariera Ulm - Dorna Arini), cariera Oita - Ciocanesti, cariera Arsita - Iacobeni), Carlibaba (zacamentul Dadu), Ciocanesti (Tolovan, Mestecanis); Iacobeni (Nepomuceni, Argestru, Capraria); Saru Dornei (Dealul Rusului) - jud.Suceava - inchise
- sare gema - Salina Cacica, cu preparare a sariei geme prin recristalizare in instalatia de preparare de la Partestii de Jos - jud.Suceava; Moinesti, Sarata, Targu Ocna - jud.Bacau; resurse, dar neexploatare: Targu Neamt, Dobreni, Piatra Neamt, Borlesti - jud.Neamt
- sulf - Prajeni, pe vaile Teisoara si Ursoaia - jud.Botosani; muntii Calimani - jud.Suceava - (sistare definitiva 1997)
- tuf ardezic - Hudesti - jud.Botosani

- turba - Poiana Stampei (exploatare si prelucrare mecanica) - jud.Suceava; Dersca - jud.Botosani
- nisipuri cuartoase - Miorcani, Hudesti, Suharau, Bajura - jud.Botosani
- gips - Paltinis, Crasnaleuca - jud.Botosani; Perchiu, Onesti - jud.Bacau;
- saruri de potasiu - Arsitia, Solont, Stanesti, Galeanu - jud.Bacau; Cracaoani, Negresti, Garcina, Cut, Mastacan, Borlesti, Baltatesti, Tazlau - jud.Neamt
- namoluri - Letcani, Lungani - jud.Iasi
- roci utile
 - o andezite - Dornisoara, Poiana Negri, Voroava - jud.Suceava
 - o calcare - Pojorata, Lelici si Valea Seaca - Carlibaba - jud.Suceava; Bicaz-Chei, Damuc - jud.Neamt
 - calcare dolomitice - Paraul Cailor - jud.Suceava
 - calcare recifale - Ripiceni si Stanca-Stefanesti- jud.Botosani
 - calcare oolitice - Vorona, Cosula, Magura-Ibanesti, dealul Holm- jud.Botosani; Harmanesti, Crivesti, Repedea - jud.Iasi
 - o serpentinite - Breaza - jud.Suceava
 - o nisipuri si pietrisuri - Tudora, Corni - jud.Botosani; Cornatel, Urechesti Garleni, Orbeni - jud.Bacau; Buda-Siretel, Barnova, Scheia, Paun, Cristesti-Miroslovesti, Lespezi-Mircesti, Pascani, Grozesti, Victoria, Probota, Stolniceni-Prajescu, Luncasi, Butea, Motca - jud.Iasi; bazinele raurilor Bistrita, Moldova, Siret si la Girov, Caciulesti, Cracauani, Targu Neamt, Vanatori, Leghiu, Braniste - jud.Neamt; bazinele raurilor Siret, Suceava, Moldova si cu o pondere mult mai mica de pe raul Bistrita - jud. Suceava
 - o argile - Dofteana, Magura, Luizi-Calugara - jud.Bacau; Ciritei, Sagna, Raucesti, Gadinti, Tasca-Bicaz, Roman, Vanatori-Targu Neamt, Tarcau - jud.Neamt; Dorohoi, Mihaileni - jud.Botosani; Tomesti-Vladiceni - jud.Iasi
 - o luturi loessoide - Tomesti, Holboca, Vladiceni, Ciurea - jud.Iasi
 - o gresii - Ghimes Faget si la Est de zona Slanic Moldova - jud.Bacau; Deleni-Harlau - jud.Iasi; Tarcau-Paraul Capra, Ardeluta - jud.Neamt
- petrol si gaze naturale - Frasin, Todiresti, Valea Moldovei, Comanesti, Fratauti - jud.Suceava; in zona dintre Tazlau si Oituz cu exploatare la Zemes, Moinesti, Lucacesti, Solont, Stanesti, Darmanesti, Dofteana si in Podisul Moldovei - jud.Bacau; Tazlau, Roman, Pipirig - jud.Neamt;
- carbune brun - Comanesti - jud.Bacau
- sisturi bituminoase - jud.Neamt
- ape minerale terapeutice
 - o sulfuroase si feruginoase - Dranceni, Murgeni, Pungesti, Gura Vaii - jud.Vaslui; Moinesti, Lucacesti - jud.Bacau;
 - o clorosodice, clorurate, iodurate, bromurate - Nicolina, Raducaneni - jud.Iasi; Lucacesti, Schela Moinesti, Lunca, Poiana Sarata, Targu-Ocna, Sarata-Bai - jud.Bacau; Durau, Baltatesti, Oglinzi-Bai, Piatra Soimului - jud.Neamt
 - o bicarbonatate, magneziene, calcice - Parcovaci - jud.Iasi; Poiana Cosnei, Poiana Vinului, Dorna Candrenilor, Poiana Negri, Rosu - jud.Suceava
 - o sulfuroase, bicarbonatate, sodice, sulfatate - Strunga, Breazu, Gradina Botanica Iasi, Baiceni, Bohotin, Cucuteni - jud.Iasi
- ape minerale carbogazoase - Tosorog, Bicazu Ardelean, Dealul Gherman - jud.Neamt; Poiana Negri, Vatra Dornei, Dorna Candrenilor, Paltinis - jud.Suceava; Iasi - jud.Iasi
- ape minerale necarbogazoase (plate) - perimetrul Munticelul, Bicazu Ardelean, Leghin-Pipirig, Izvorul Muntelui, Tazlau-Ardeluta - jud.Neamt; Iasi, Harlau, Strunga, Cucuteni, Raducaneni, Deleni, Rediu, Aroneanu, Mircesti - jud.Iasi; Dealul Floreni, Moara Dracului, Izvorul Alb - jud. Suceava¹⁴

¹⁴ Sursa informatiilor - Agentiile judetene de protectie a mediului - rapoarte anuale privind starea mediului

2.8. Zone predispuse la riscuri naturale

Risc de inundații

Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și managementul riscului la inundații are drept scop reducerea consecințelor negative pentru sănătatea umană, mediu, patrimoniul cultural și activitatea economică asociate inundațiilor. Prin evaluarea preliminară a riscului la inundații se identifică zonele cu risc potențial la inundații, se elaborează hărți de hazard și risc la inundații și se întocmesc ulterior planuri de management al riscului la inundații, instituțiile avizate pentru asigurarea acestui demers fiind Ministerul Mediului Apelor și Padurilor (la nivel central) și Administrația Națională Apele Române prin cele 11 Administrații Bazinale de Apă și Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor.

În determinarea zonelor cu potențial risc semnificativ la inundații au fost luate în considerare, în prima etapă, zonele potențial inundabile (inundații istorice extreme) și evaluarea impactului potențial (sănătate umană, mediu, patrimoniu cultural, activități economice), fiind considerate în vederea evaluării pagubelor populația, drumurile și caile ferate, podurile, lucrările de regularizare, clădirile și suprafețele agricole. A doua etapă a reprezentat o analiză amanunțită, prin intermediul instrumentului GIS, în special în zonele în care nu au existat informații clare cu privire la inundațiile istorice și realizarea unei analize pe baza modelului numeric al terenului și a nivelurilor înregistrate la stațiile hidrometrice, fiind identificate zonele posibil afectate la marile viituri istorice. În a treia etapă s-a ținut seama de zonele aparate împotriva inundațiilor cu lucrări hidrotehnice (riscul tehnologic al lucrărilor hidrotehnice).

Tintele Strategiei Naționale de Management a Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, adoptată în baza Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscurilor la inundații, sunt:

- reducerea numărului de persoane expuse riscului potențial de inundații la viituri cu debite având probabilitatea de depășire de 1%, cu 62% față de 2006, până în anul 2035;
- reducerea vulnerabilității sociale a comunităților expuse la inundații - 50% în termen de 10 ani și până la 75% pe termen lung, în 30 de ani. Această țintă va fi atinsă prin amenajarea integrată a bazinului hidrografic;

- reducerea graduala a suprafetelor potential inundabile la viituri cu debite avand probabilitatea de depasire de 1% cu 61% fata de 2006, insotita obligatoriu de masuri compensatorii pentru retinerea volumelor corespunzatoare de apa;
- reducerea graduala a pagubelor produse de inundatii infrastructurilor de traversare a cursurilor de apa fata de anul 2006 cu circa 80%, pana in anul 2035;
- reabilitarea in zone cu vulnerabilitate ridicata/relocare anuala a cel putin 400 km de diguri de protectie impotriva inundatiilor;
- cresterea capacitatii de transport a albiilor minore ale principalelor cursuri de apa cu cel putin 30% pana in anul 2035, prin masuri de readucerea raului la starea initiala.

Dintre cele mai cunoscute inundatii se mentioneaza pentru Bazinul Hidrografic Prut cele din anii: 1970, 1991, 1998, 2005, 2008 si 2010, iar pentru Bazinul Hidrografic Siret cele din anii 1969, 1974, 1991, 2005 si 2010.

In anexa *Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii* sunt prezentate hartile aferente Administratiilor Bazinale de Apa (A.B.A.) Prut si Siret, precum si tabelele detaliate cu raurile/zonile potential afectate de inundatii. In anexa *Inundatii istorice* sunt prezentate tabelele detaliate cu inundatiile istorice in spatiile hidrografice Prut si Siret.

Prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare 2014-2020¹⁵ se implementeaza proiecte care vizeaza reducerea efectelor si a pagubelor asupra populatiei cauzate de fenomenele meteorologice asociate principalelor riscuri accentuate de schimbarile climatice, in principal de inundatii - fazarea¹⁶ proiectului Lucrari pentru reducerea riscului la inundatii in bazinul hidrografic Prut - Barlad¹⁷, care va presupune acumulari nepermanente pe raurile Bahluet si Probota amonte de localitatea Targu-Frumos si asigurarea de servicii de supervizare tehnica executie lucrari, consultanta, audit, comunicare si informare.

Risc de seceta

Extinderea secetelor si a desertificarii este in stransa legatura cu modificarile climatice globale si cu presiunea tot mai accentuata a societatii omenesti asupra mediului. Impactul distructiv al secetelor si aria tot mai mare de productie a acestora, fac ca fenomenul sa fie considerat, dupa poluare, riscul ecologic cu cea mai mare amploare. Aceasta, intrucat secetele, in special cele prelungite/care se produc in ani succesivi, determina multiple efecte negative, de ordin ecologic, economic si social, ce afecteaza calitatea vietii comunitatilor umane.

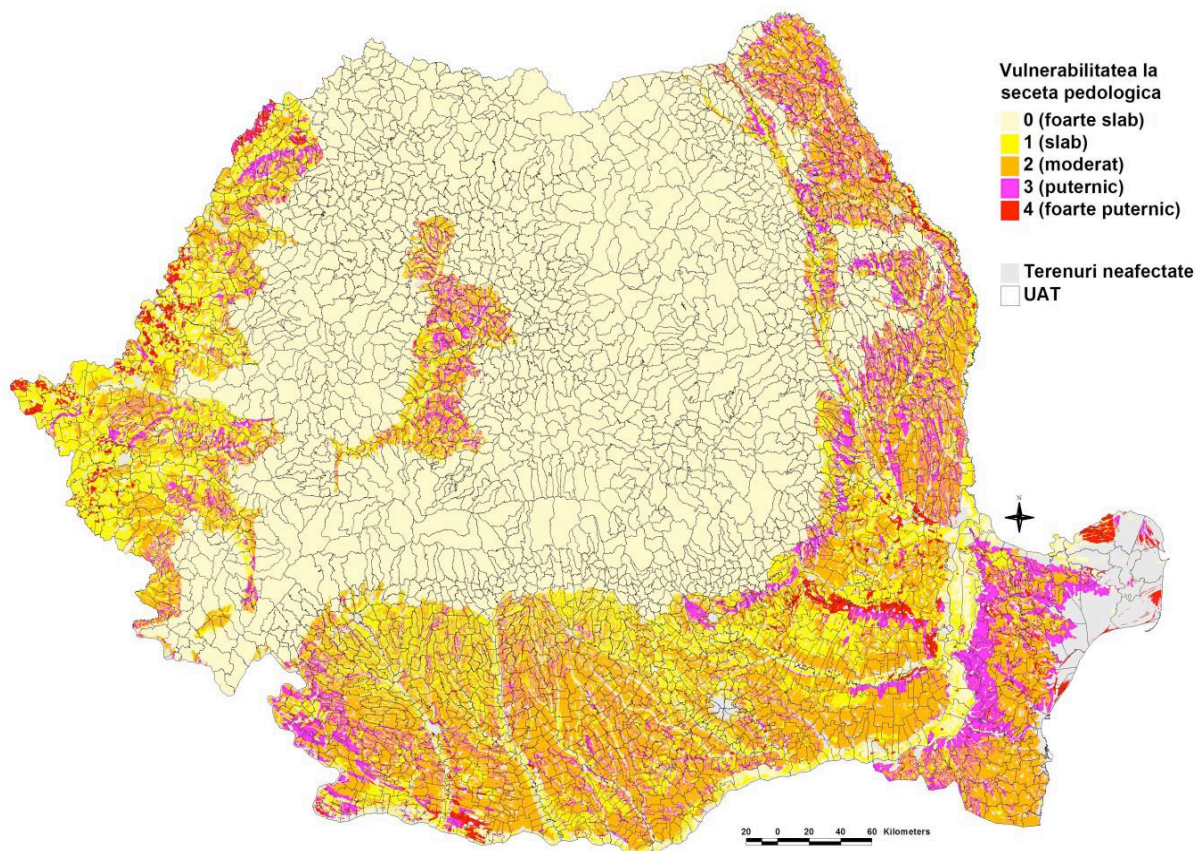
Consecintele ecologice, economice si sociale ale secetei sunt: diminuarea productiilor agricole si a calitatii acestora, limitarea cultivarii unor specii de plante, declinul padurilor, degradarea pajistilor, reducerea resurselor de sol si modificarea calitatii acestora, reducerea biodiversitatii, cresterea conflictelor de interese privind resursele.

¹⁵ Conform pagina de internet <http://www.fonduri-ue.ro/>, martie 2019

¹⁶ Prin proiectul finantat prin POS Mediu 2007-2013 - Lucrari pentru reducerea riscului la inundatii in bazinul hidrografic Prut-Barlad - au fost vizate regularizarea raului Bahlui in municipiul Iasi, realizare poldere pe raul Bahlui aval si amonte de localitatea Podu Iloaiei, realizare acumulari nepermanente pe raurile Bahluiet si Probota amonte de Targu Frumos, realizare harti de hazard si de risc la inundatii in bazinul hidrografic Prut-Barlad, sistem integrat de suport decizional in bazinul hidrografic al raului Bahlui.

¹⁷ Termen estimate finalizare 30.06.2021

Harta vulnerabilitatii la seceta pedologica (Raport consolidat privind evaluarea riscului la seceta)

Analizele climatice asupra Romaniei din ultimii 40 de ani, pun in evidenta scaderea cantitatilor anuale de precipitatii, mai ales in zonele sudice si sud-estice ale tarii, arii cu risc mare pentru fenomenul de seceta datorita si temperaturilor mai ridicate. Aceasta tendinta manifesta o crestere in vestul si nordul Moldovei. Un aspect important este faptul ca zona montana, care prezinta in mod normal un bilant puternic pozitiv al apei, a inregistrat, in ultimii ani valori neobisnuit de coborate ale cantitatilor de precipitatii. Acest lucru are un impact negativ nu numai pe plan local, ci si la nivel de tara, unde influentele economice si sociale sunt legate, indeosebi, de productia de energie electrica, de irigatii.

Desertificarea este o forma de degradare a terenurilor in zonele uscate. Aceasta reprezinta o amenintare tot mai mare in UE. Perioada lunga de temperaturi ridicate si de precipitatii reduse din vara anului 2018 a reamintit importanta stringenta a acestei probleme. Scenariile privind schimbarile climatice arata o crestere a vulnerabilitatii la desertificare in UE in decursul acestui secol, cu cresteri ale temperaturilor si ale perioadelor de seceta si cu mai putine precipitatii in sudul Europei. Efectele acesteia vor fi deosebit de acute in Portugalia, Spania, Italia, Grecia, Cipru, Bulgaria si Romania.

In comunicarea nationala privind schimbarile climatice si primul raport bienal (dec 2013), autoritatile romane au estimat ca suprafata expusa la desertificare, caracterizata de o clima arida, semiarida sau uscat-subumeda, era de aproximativ 30 % din suprafata totala a Romaniei, situandu-se in cea mai mare parte in Dobrogea, in Moldova, in partea de sud a Campiei Romane si in Campia de Vest.

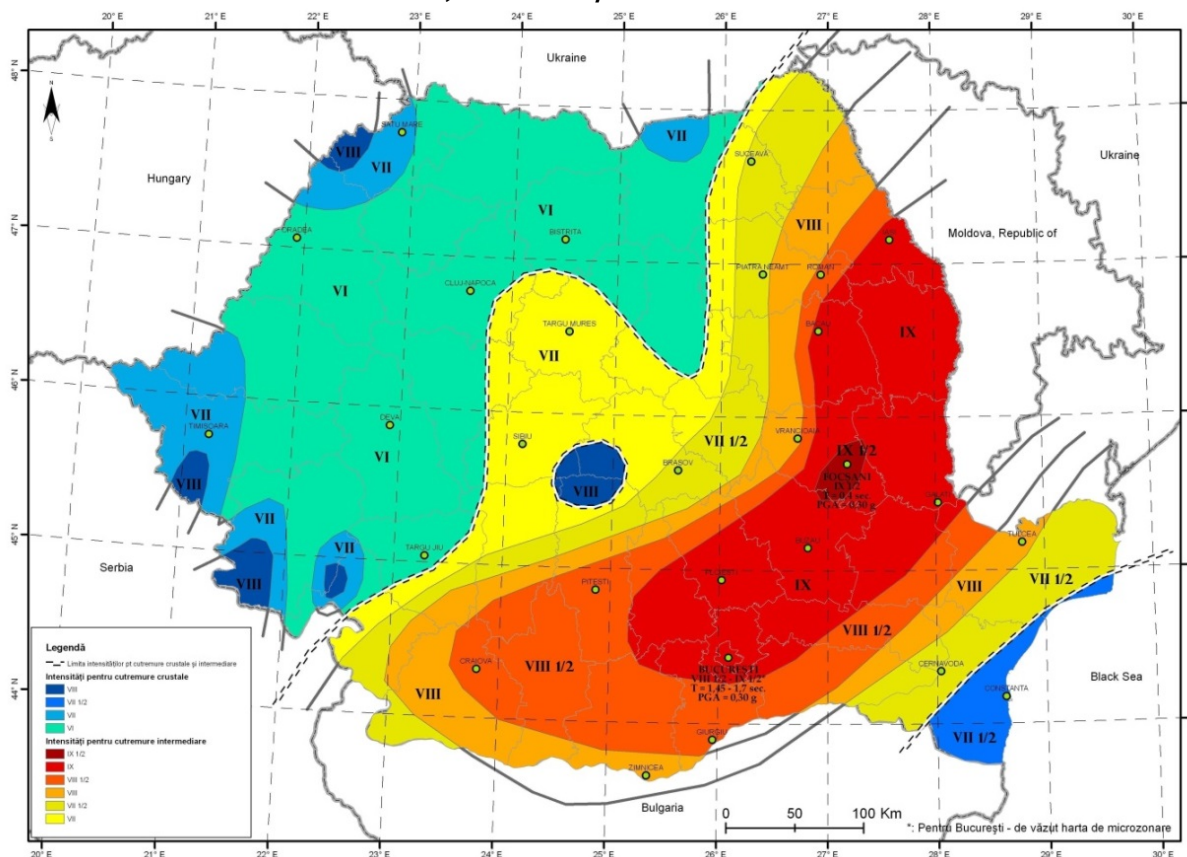
Sursa: Curtea de Conturi Europeana- Raportul Special 33/2018

Risc de cutremur

Seismicitatea Romaniei provine din energia emisa de cutremurele crustale (de suprafata - sub 40 km adancime) si de cutremurele sub-crustale (de adancime intermediara - 60-200 km adancime), acestea din urma provenind din zona Vrancei, una dintre cele mai active zone seismice din Europa.

In ceea ce priveste regiunea Nord-Est, cel mai afectate de un cutremur puternic ar putea fi judetele Vaslui, Bacau si Iasi, unda seismica diminuandu-se spre nord-vest, partea montana a judetului Suceava avand cel mai putin de suferit.¹⁸

Harta intensitatii seismice, in situatia producerii cutremurului maxim credibil

Sursa: Gh. Marmureanu, C.O.Cioflan, Al. Marmureanu - Intensity seismic Hazard Map of Romania by probabilistic and (neo) deterministic approaches, linear and nonlinear analyses, 2011

Risc de alunecari de teren

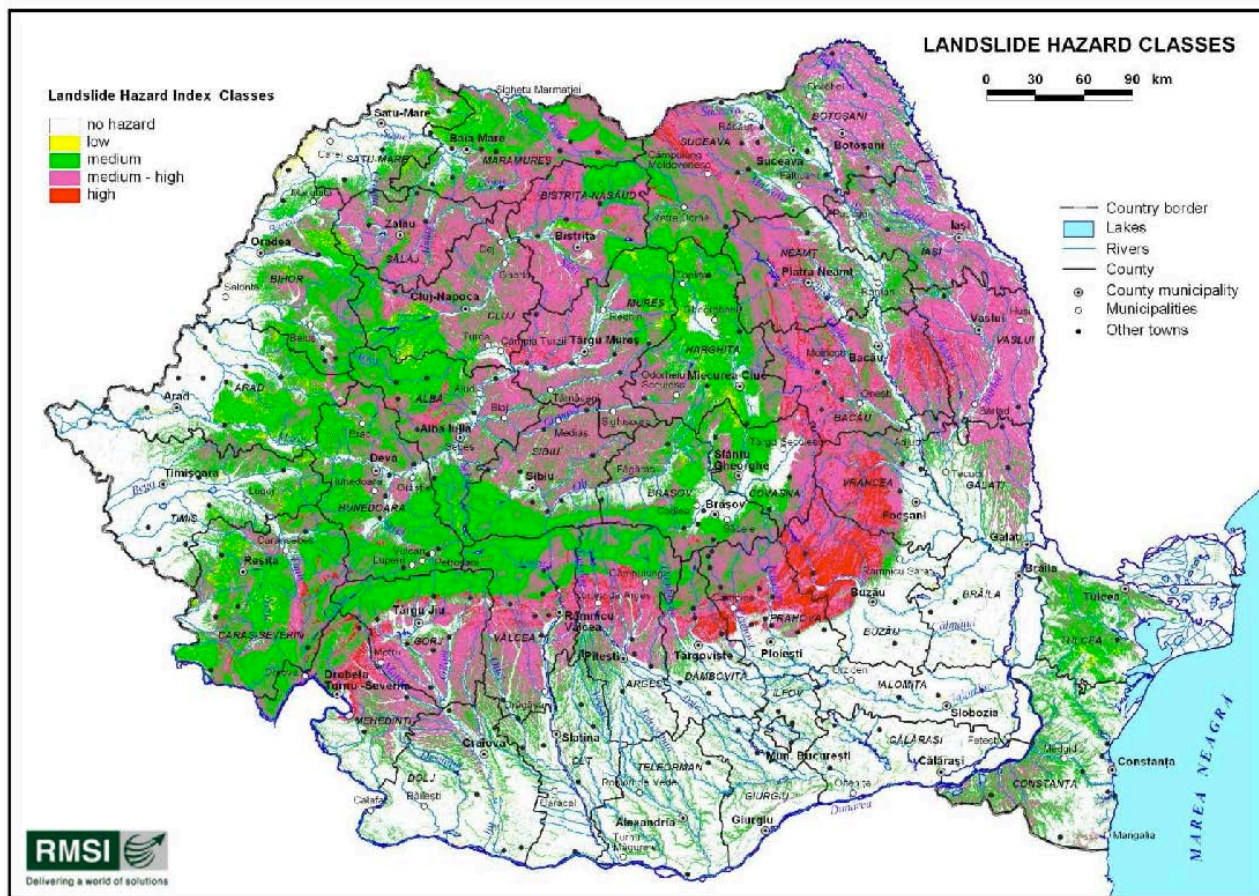
Harta de hazard la alunecare de teren are o valoare calitativa si se intocmeste pe baza luarii in considerare a interactiunii mai multor factori care, prin actiunea lor conjugata, pot influenta starea de echilibru a versantilor¹⁹. Pentru evaluarea posibilitatii de producere a alunecarilor de teren in Romania, s-au luat in considerare sase factori declansatori: litologia, diferentele de altitudine, panta, utilizarea terenurilor, cantitatea de precipitatii si seismicitatea. Indicele riscului de alunecari a fost impartit in cinci clase: fara risc, risc scazut, risc mediu, risc ridicat si risc foarte ridicat.²⁰

In regiunea Nord-Est, zonele cu cea mai mare susceptibilitate la alunecari de teren sunt Colinele Tutovei (Bacau si Vaslui), Obcina Mestecanis (Suceava) si aliniamente din muntii Trascau, Gosmanu, Nemira si Vrancei. Practic, in categoria mediu-inalt se incadreaza jumatatea de est a judetelor Suceava si Neamt, jumatatea estica a judetului Iasi, cea mai mare parte a suprafetei judetelor Bacau si Botosani si intreaga suprafata a judetului Vaslui - incadrandu-se in general in categoria mediu-inalt si chiar si categoria inalt (estul judetului Bacau).

¹⁸ Gh. Marmureanu, C.O.Cioflan, Al. Marmureanu - Intensity seismic Hazard Map of Romania by probabilistic and (neo) deterministic approaches, linear and nonlinear analyses, Romanian Reports in Physics, Vol. 63, No. 1, P. 226-239, 2011

¹⁹ www.unibuc.ro - prof. D. Scradeanu - Zonarea hazardului alunecarilor de teren

²⁰ Dan Balteanu - GIS Landslide Hazard Map of Romania - April 2009, Volume 23, Issue 4 - GIM International

Harta susceptibilitatii la alunecari de teren in Romania²¹

Sursa: Studiul de management integrat al riscului in caz de dezastre RMSI

2.9. Aspecte cheie

- × Fragmentarea reliefului si vaile orientate nord-sud creaza dificultati in organizarea legaturilor rutiere intre localitatile din vestul judetului Vaslui si din estul judetului Bacau;
- × Cresterea anuala a amplitudinii pentru temperatura aerului, in ultimii 20 de ani cu 2,4°C in Bacau, 2,5°C in Iasi si 3°C in Suceava; tendinta de crestere a maximelor absolute ale temperaturii aerului in toate cele trei municipii, cu 2-4 °C;
- × Existenta unor specii vulnerabile, periclitate sau rare ale florei si faunei, necesitand actiuni de conservare;
- × Prezenta in zonele de podis si in subcarpati a unor tipuri de sol cu fertilitate scazuta, sarace in humus si substante nutritive (Regosoluri, Luvosoluri), care ar necesita masuri de ameliorare complexe, precum si utilizarea de ingrasaminte organice pentru sporirea productiei;
- × Existenta unor zone cu risc potential semnificativ la inundatii pe raurile Siret, Prut, Jijia, Moldova, Bistrita, dar si pe alti afluenti ale acestora;
- × Judetele Vaslui, Bacau si Iasi se afla in zona cea mai puternic afectata de un potential cutremur de mare intensitate;
- × Prezenta unor zone cu susceptibilitate mare la alunecari de teren;
- ✓ Regiunea dispune de o gama larga, diversificata de resurse ale solului si subsolului;
- ✓ Forme de relief variate - zona montana ocupa 28% din teritoriu, zona subcarpatica - 12% si zona de podis - 60%, care ofera posibilitati variate de amenajare a teritoriului;
- ✓ Regiunea este traversata de cursuri de apa apartinand bazinelor hidrografice ale Siretului (42.890 km²) si Prutului (10.990 km²);
- ✓ In judetul Neamt se afla cel mai mare lac de baraj natural in Romania (lacul Cuedel), dar si cel mai mare lac de acumulare de pe raurile interioare din Romania (lacul Izvorul Muntelui);

²¹ Studiul de management integrat al riscului in caz de dezastre, RMSI

- ✓ Din punct de vedere bio-geografic, flora si fauna regiunii fac parte din regiunea alpina (in vest), continentala (in centru si nord-est), respectiv stepica (in est si sud), cu o gama variata de plante si animale.

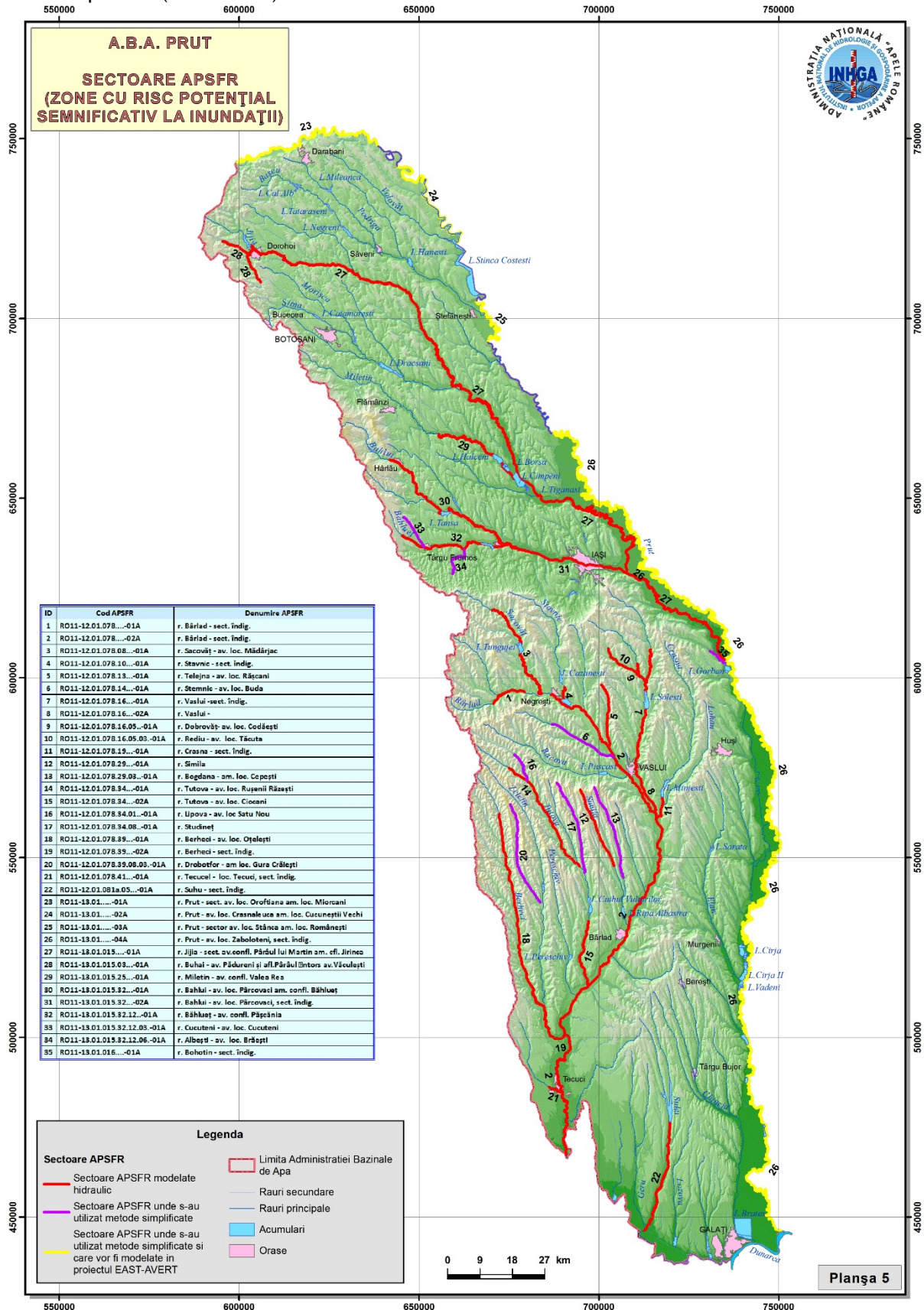
2.10. Anexe

Anexa: lista apelor minerale naturale recunoscute localizate in Regiunea Nord-Est

Nr. crt.	Locul de exploatare	Denumire comerciala
1	Iasi (judetul Iasi)	Amfiteatru
2	Paltinis (judetul Suceava)	Aqua Carpatica
3	Dorna Candrenilor (judetul Suceava) Perimetrul Rosu-Vatra Dornei, localitatea Rosu (judetul Suceava)	Bucovina
4	Tosorog (judetul Neamt)	Carpatina
5	Bicazul Ardelean (judetul Neamt)	Cheile Bicazului
6	Dealul Floreni (judetul Suceava) Poiana Vinului (judetul Suceava)	Dorna
7	Dorna Candrenilor (judetul Suceava)	Dorna Izvorul Alb
8	Poiana Negri (judetul Suceava) Negrisoara-Poiana Negri (judetul Suceava)	Poiana Negri
9	Fundul Moldovei (judetul Suceava)	Raraul
10	Dorna Candrenilor (judetul Suceava)	Roua Muntilor

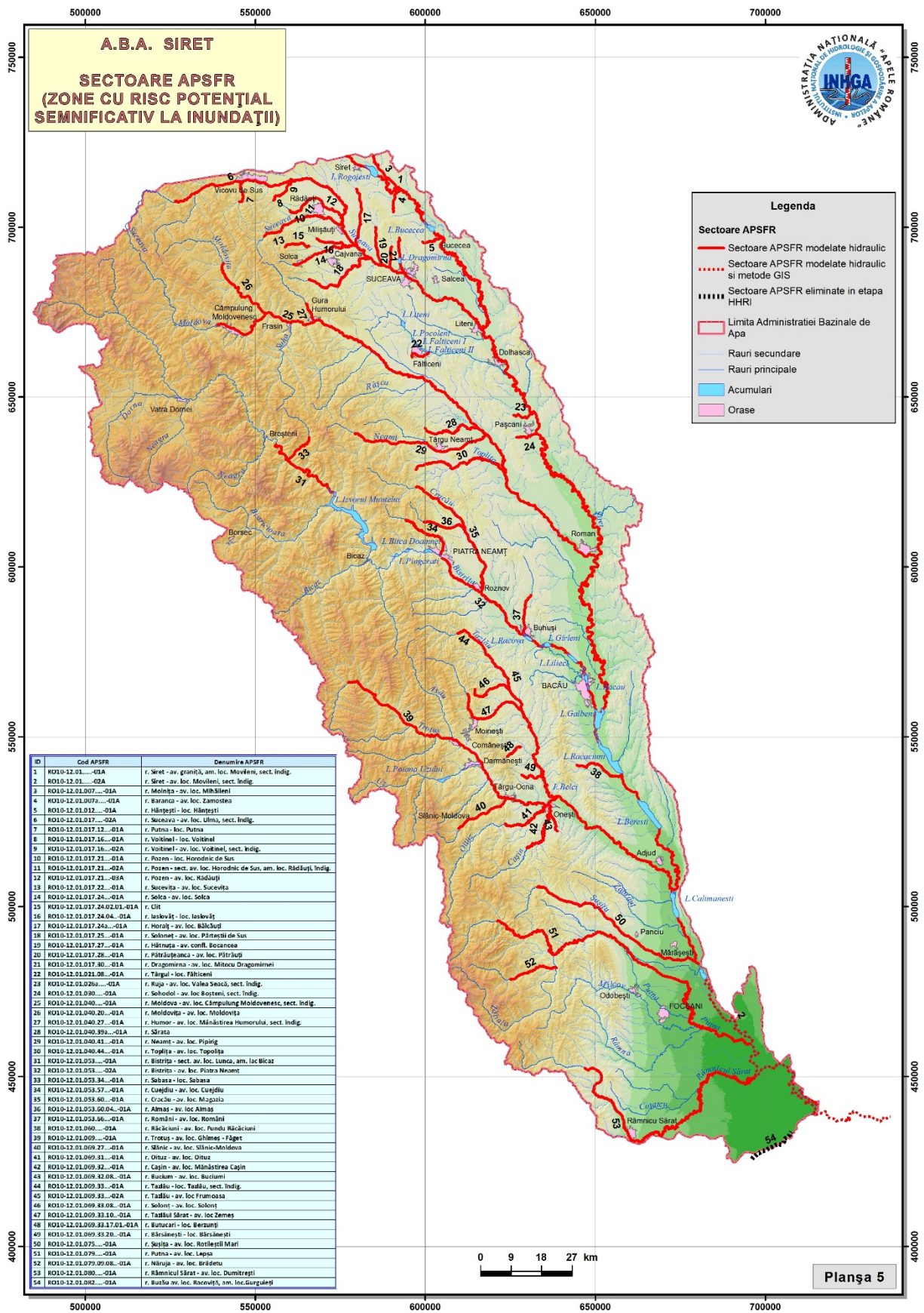
Anexa: Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii

A. Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii identificate in cadrul Administratiei Bazinale de Apa Prut (A.B.A. Prut)

Denumire zona cu risc potential semnificativ la inundatii	Lungime, km
r. Barlad	175,4
r. Barlad	12
r. Sacovat - aval localitate Madarjac	42,1
r. Stavnic	6,5
r. Telejna - aval localitate Rascani	19,1
r. Vaslui	42
r. Vaslui	12,5
r. Dobrovat - aval localitate Codaesti	8
r. Rediu - aval localitate Tacuta	13
r. Crasna	10,2
r. Simila	24,8
r. Bogdana - amonte localitate Cepesti	29
r. Tutova - aval localitate Rusenii Razesti	36,8
r. Tutova - aval localitate Ciocani	21,4
r. Lipova - aval localitate Satu Nou	9,2
r. Studinet	28,5
r. Berheci - aval localitate Otelesti	78
r. Prut - aval localitate Crasnaleuca - amonte localitate Cucunestii Vechi	52,5
r. Prut - sector aval localitate Stanca - amonte localitate Romanesti	27,2
r. Prut - aval localitate Zaboloteni	511,6
r. Jijia - sector aval confluenta Paraul lui Martin amonte confluenta Jirinca	298,9
r. Buhai - aval Padureni si afluentul Paraul Intors aval Vaculesti	22,6
r. Miletin - aval confluenta Valea Rea	36,6
r. Bahlui - aval localitate Parcovaci amonte confluenta Bahluet	60,7
r. Bahlui - aval localitate Parcovaci	43,7
r. Bahluet - aval confluenta Pascania	36,6
r. Cucuteni - aval localitate Cucuteni	10,5
r. Albesti - aval localitate Braesti	12,2
r. Bohotin	6,8

B. Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii identificate in cadrul Administratiei Bazinale de Apa Siret (A.B.A. Siret)

Denumire zona cu risc potential semnificativ la inundatii	Lungime (km)
r. Siret - av. granita, am. loc. Movileni	42
r. Siret - av. loc. Movileni	75
r. Molnita - av. loc. Mihaileni	1
r. Baranca - av. loc. Zamostea	9,3
r. Hantesti - loc. Hantesti	8,8
r. Suceava - av. loc. Ulma	13
r. Putna - loc. Putna	7,8
r. Voitinel - loc. Voitinel	4,5
r. Voitinel - av. loc. Voitinel	7,3
r. Pozen - loc. Horodnic de Sus	4,8
r. Pozen - sect. av. loc. Horodnic de Sus, am. loc. Radauti	8,7
r. Pozen - av. loc. Radauti	1
r. Sucevita - av. loc. Sucevita	3
r. Solca - av. loc. Solca	2
r. Clit	9,3
r. Sarata	2
r. Ozana(Neamt) - av. loc. Pipirig	4
r. Bistrita - sect. av. loc. Lunca, am. lac Bicaz	3
r. Bistrita - av. loc. Piatra Neamt	8
r. Sabasa - loc. Sabasa	1
r. Cuejdiu - av. loc. Cuejdiu	2
r. Cracau - av. loc. Magazia	5
r. Almas - av. loc Almas	16,7
r. Romani - av. loc. Romani	13,9
r. Racaciuni - av. loc. Fundu Racaciuni	18,4
r. Trotus - av. loc. Ghimes - Faget	145,
r. Slanic - av. loc. Slanic-Moldova	19,6
r. Oituz - av. loc. Oituz	20,6
r. Casin - av. loc. Manastirea Casin	27,2
r. Iaslovat - loc. Iaslovat	10,4
r. Horait - av. loc. Balcauti	19,1
r. Solonet - av. loc. Partestii de Sus	35,5
r. Hatnuta - av. confl. Bocancea	14,2
r. Patrauteanca - av. loc. Patrauti	7,9
r. Dragomirna - av. loc. Mitocu Dragomirnei	12,6
r. Targul - loc. Falticeni	7,1
r. Ruja - av. loc. Valea Seaca	6,9
r. Sohodol - av. loc Bosteni	7,2
r. Moldova - av. loc. Campulung Moldovenesc	174,
r. Moldovita - av. loc. Moldovita	24,2
r. Humor - av. loc. Manastirea Humorului	6,4
r. Bucium - av. loc. Buciumi	8,7
r. Tazlau - loc. Tazlau	6,8
r. Tazlau - av. loc Frumoasa	71,2
r. Solont - av. loc. Solont	15,7
r. Tazlaul Sarat - av. loc Zemes	27,9
r. Butucari - loc. Berzunti	7
r. Barsanesti - loc. Barsanesti	9,2

Sursa datelor - Planurile de Management al Riscului la Inundatii ale ABA Prut-Barlad si Siret

Anexa: Inundatii istorice**Inundatii istorice in spatiul hidrografic Prut - Barlad**

Unitate de management	Nume eveniment	Data producerii	Durata (zile)
Administratia Bazinala de Apa Prut - Barlad	Barlad	09.04.1979	6
	Prut	20.06.1985	21
	Barlad	17.06.1985	10
	Sacovat	17.06.1985	10
	Recea	25.06.1985	2
	Tutova	19.06.1985	4
	Tutova	19.06.1985	4
	Barlad	29.07.1991	10
	Tutova	07.30.1991	10
	Gura Vaii	26.08.1994	1
	Husi	26.08.1994	1
	Baltati	01.09.1995	1
	Tutova	27.03.1996	2
	Mihona	23.09.1996	1
	Racova	27.07.1997	1
	Tulesti	28.08.1997	1
	Grumezoaia	11.06.1998	1
	Mihona	23.06.1999	1
	Mihona	29.07.2002	3
	Prut	04.06.2006	57
	Tutova	05.09.2007	7
	Barlad si afluentii	05.09.2007	7
	Prut	21.06.2010	62
	Jijia	21.06.2010	7
	Molnita	21.06.2010	5
	Miletin	23.04.2008	2
	Prut	14.08.2005	12
	Jijia	19.08.2005	6
	Baseu	19.08.2005	5
	Miletin	20.08.2005	4
Bahluet	24.07.2008	3	

Sursa: Planurile de Management al Riscului la Inundatii ale ABA Prut-Barlad si Siret

Inundatii istorice in spatiul hidrografic Siret

Unitate de management	Nume eveniment	Data producerii	Durata (zile)
Adminstratia Bazinale de Apa Siret	Suceava	6.06.1969	8
	Moldova	12.07.1969	11
	Bistrița	12.05.1970	36
	Putna	18.05.1970	22
	Bistrița	18.07.1974	24
	Moldova	25.07.1991	31
	Bistrița	24.07.1991	34
	Trotus	26.07.1991	30
	Racaciuni	27.07.1991	6
	Bistrița	31.12.2003	2
	Bistrița	4.08.2005	23
	Trotus	8.07.2005	20
	Putna	9.07.2005	16
	Rm. Sarat	11.07.2005	20
	Siret	11.07.2005	20
	Arbore	30.06.2006	2
	Siret	22.07.2008	23
	Suceava	22.07.2008	15
	Moldova	21.07.2008	31
	Trebes	27.07.2010	2
	Suceava	20.06.2010	16
	Moldova	21.06.2010	15
	Siret	17.06.2010	23

Sursa: Planurile de Management al Riscului la Inundatii ale ABA Prut-Barlada si Siret

3. Structura sistemului de asezari

3.1 Unitati administrative, componente ale regiunii (judete, municipii, orase si comune)

Regiunea Nord-Est este alcatuita din sase judete (Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui), cu o populatie rezidenta de 3.210.481 locuitori (2018), situandu-se din acest punct de vedere, pe primul loc intre cele opt regiuni ale tarii (16,49% din populatia totala a Romaniei). Populatia regiunii este concentrata in 46 centre urbane si 506 comune. Ponderea populatiei rurale din populatia totala este de 58,26%.

Unitati administrativ teritoriale si localitati, 2018

Unitate teritoriala	Suprafata totala (km ²)	Densitatea populatiei (loc/km ²)	Numar municipii	Numar orase	Numar localitati si sate componente ale municipiilor si oraselor	Numar comune	Numar sate apartinand comunelor ²²
Bacau	6.621	112,31	3	5	24	85	486
Botosani	4.986	90,89	2	5	28	71	322
Iasi	5.476	173,06	2	3	15	93	414
Neamt	5.896	96,81	2	3	14	78	341
Suceava	8.553	88,80	5	11	57	98	355
Vaslui	5.318	93,07	3	2	22	81	443
Regiunea Nord-Est	36.850	107,7	17	29	165	506	2.361

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei - 2019, Baza de date TEMPO - INS

In tabelul urmat este redată situația comparativă pe intervalul de timp 2007-2018 la nivel regional și național, pe medii de rezidență.

Populatia rezidenta -situatie comparativa pe medii de rezidenta, total si procentual, nivel regional si national, 2012-2018

		2007 ²³	2014	2015	2016	2017	2018
Total	Romania	20.882.980	19.916.451	19.882.250	19.706.529	19.591.668	19.476.713
Total	Regiunea Nord-Est	3.894.239	3.274.111	3.265.089	3.248.564	3.231.018	3.210.481
Urban,%	Romania	54,85	53,87	53,84	53,71	53,69	53,82
Urban,%	Regiunea Nord-Est	45,05	41,62	41,66	41,67	41,74	41,87
Rural,%	Romania	45,15	46,13	46,16	46,28	46,30	46,18
Rural,%	Regiunea Nord-Est	54,95	58,38	53,84	58,33	58,26	58,13

Sursa: Prelucrari baza de date TEMPO - INS

Se poate observa că populația rezidentă a regiunii este într-o ușoară scădere (cu 1,98 % în intervalul 2013-2018), având o rată de scădere în apropierea celei înregistrate la nivel național (2,23%).

Proportia celor care trăiesc în mediul urban s-a păstrat constantă în perioada analizată în jurul valorii de 41%.

Judetul Bacau este situat în partea de sud-vest a Regiunii Nord-Est, în bazinul mijlociu al râului Siret. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei, beneficiind de avantajele drumului european E85 ce îl traversează. Orase, precum Targu Ocna și Moinesti s-au dezvoltat datorită resurselor naturale (sare, petrol etc.). Stațiunea turistică Slanic Moldova și-a dobândit faima internațională încă din secolul al XIX-lea datorită apelor curative bogate în saruri. Municipiul Bacau s-a dezvoltat ca centru comercial în secolele al XIV-lea și al XV-lea antrenând relații de schimb între Moldova, Transilvania și Țara Românească. În județul Bacau, 47,38% din populație are domiciliul în mediul urban (26,6% fiind concentrată în municipiul

²² Coloana însumează numărul satelor reședință de comună și satelor componente ale comunei

²³ Pentru anul 2007 nu există date referitoare la populația rezidentă în Regiunea Nord-Est. Din acest motiv datele din tabel pentru acest an se referă la populația stabilă

Bacau). Cele mai mari comune sunt Dofteana (11.236 locuitori), Nicolae Balcescu (10.105 locuitori), Margineni (10.024 locuitori) si Sascut (9.810 locuitori) - 2018.

Judetul Botosani este situat in extremitatea de nord-est a regiunii, intre cursurile superioare ale raurilor Siret la vest si Prut la est. Municipiul Botosani a aparut la o intersectie favorabila de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitate pana in secolul al XIX-lea. Judetul este recunoscut mai ales prin personalitatile pe care le-a dat culturii romanesti: Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga si multi altii. In mediul urban locuieste 43,1% din populatia totala a judetului (26,7% in municipiul Botosani). Comuna cu cei mai multi locuitori este Mihai Eminescu (8.114) - 2018.

Judetul Iasi este situat in partea central-estica a regiunii, in bazinele mijlocii ale raurilor Prut si Siret. Municipiul Iasi, a detinut rolul de capitala a Principatului Moldovei din 1568 pana in 1859. Este cel mai mare oras din regiune (373.507 locuitori). Este un important centru universitar avand 7 institutii de invatamant superior, aici functionand si prima universitate din Romania (1860). In municipiu s-a dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, reprezentat in majoritatea ramurilor sale. In Iasi se afla cel mai mare lacas de cult ortodox din Romania - Catedrala Mitropolitana (1840-1880), precum si numeroase manastiri fortificate aflate pe lista monumentelor istorice de importanta nationala. Populatia judetului domiciliaza in proportie de 48,6% in mediul urban (39,6% in municipiul Iasi). Comunele cu cei mai multi locuitori sunt Miroslava (18435), Ciurea (15668), Holboca (15264), Tomesti (14.093), Belcesti (11.346) si Deleni (10.356) - 2018.

Judetul Neamt este situat in partea central vestica a regiunii, in bazinele raurilor Bistrita, Siret si Moldova. Municipiul Piatra Neamt, atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Craciun, este situat in apropierea masivului Ceahlau, munte considerat sfant in mitologia romaneasca. Fiind situat la o rascruce de drumuri turistice, municipiul este un important obiectiv turistic, detinand monumente istorice si de arhitectura. Judetul se bucura si de numeroase obiective naturale si istorice precum Parcul National Ceahlau, Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, Parcul Natural Vanatori-Neamt, Cetatea Neamtului, precum si numeroase lacasuri de cult. Populatia judetului domiciliaza cu preponderenta in mediul rural, ponderea celor din mediul urban fiind de doar 39,1% (19,9% in municipiul Piatra Neamt). Cele mai mari comune sunt: Sabaoani (11.920), Tamaseni (9.905), Borlesti (9.417), Pipirig (9.044) - 2018.

Judetul Suceava este situat in partea de nord-vest a regiunii, in bazinele superioare ale raurilor Siret si Bistrita. Bisericile cu pictura exterioara din Suceava se bucura de o fama mondiala, 8 dintre ele fiind incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Municipiul Suceava a fost avantajat de faptul ca in trecut a functionat principala vama a Moldovei, care detinea rolul de depozit, avand privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comertul cu produse orientale atat catre Polonia cat si catre Ungaria. In prezent populatia domiciliaza in proportie de 44% in mediul urban (16% in municipiul Suceava), judetul avand 16 municipii si orase. Comunele mari din judet sunt Scheia (11.665 locuitori), Marginea (11.219 locuitori), Dumbraveni (9.815 locuitori) si Udesti (8.100 locuitori) - 2018.

Judetul Vaslui este situat in partea de sud-est a regiunii, pe cursul mijlociu al raului Barlad. Vaslui, atat de bogat in istorie, este mai putin reprezentat prin monumente. Bogatia naturala care face fama acestor locuri o reprezinta viile si viticultura ale caror rezultat final sunt remarcabilele vinuri de Husi. Populatia judetului domiciliaza in proportie de 48,4% in mediul urban (22,96% in municipiul Vaslui).

Localitatile rurale sunt in general de dimensiuni mici in ceea ce priveste populatia, comparativ cu celelalte judete ale regiunii. Cele mai mari comune sunt Zorleni (9.819 locuitori), Banca (5.748 locuitori), Falciu (5.553 locuitori) si Stanilesti (5.422 locuitori).

3.2 Principalele centre ale regiunii

În regiunea Nord-Est figurează 46 orașe, grupate după cum urmează:

- 6 localități urbane mari (cu peste 100.000 locuitori)²⁴ - municipiile Iași, Bacău, Botoșani, Piatra Neamț, Suceava și Vaslui;
- 3 localități urbane mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) - municipiile Bârlad, Onești, Roman;
- 25 localități urbane mici (10.000 - 50.000 locuitori) - 8 municipii (Moinesti, Dorohoi, Pașcani, Radauti, Falticeni, Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Husi) și 17 orașe (Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Targu Ocna, Darabani, Flamanzi, Targu Frumos, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Roznov, Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Salcea, Liteni, Negresti și Harlau);
- 12 localități urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori) - Slanic Moldova, Saveni, Stefanesti, Bucecea, Bicaz, Siret, Cajvana, Frasin, Brosteni, Milisauti, Solca și Murgeni.

²⁴ Populația domiciliați la 01.07.2018

Conform clasificarii localitatilor din Legea nr. 350/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, regiunea include:

- 2 localitati de rangul I (municipii de importanta nationala, cu influenta potentiala la nivel european) - Municipiile Iasi si Bacau.
- 15 localitati de rang II (municipii de importanta interjudeteana, judeteana sau cu rol de echilibru in reseaua de localitati) - Barlad, Botosani, Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Falticeni, Husi, Moinesti, Onesti, Pascani, Piatra Neamt, Radauti, Roman, Suceava, Vaslui, Vatra Dornei,
- 29 localitati de rang III (orase):
 - o Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Slanic Moldova, Targu Ocna - judetul Bacau,
 - o Bucecea, Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti - judetul Botosani,
 - o Harlau, Podu Iloaiei, Targu Frumos - judetul Iasi
 - o Bicaz, Roznov, Targu Neamt - judetul Neamt
 - o Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milisauti, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus - judetul Suceava
 - o Murgeni, Negresti - judetul Vaslui
- 506 localitati de rang IV (sate resedinta de comuna)
- 1974 localitati de rang V (sate componente ale comunelor si sate apartinand municipiilor si oraselor).

Conform Strategiei de dezvoltare teritoriala a Romaniei 2035, la nivel national, o serie de teritorii pot fi incadrate in categoria axelor de dezvoltare (definite ca fasii, culoare sau coridoare care concentreaza asezari umane, activitati antropice sau fluxuri de materie, energie si informatie), datorat avantajului competitiv castigat de pe urma unei accesibilitati ridicate fata de arile invecinate. Dintre acestea mentionam pe cele care figureaza si in regiune:

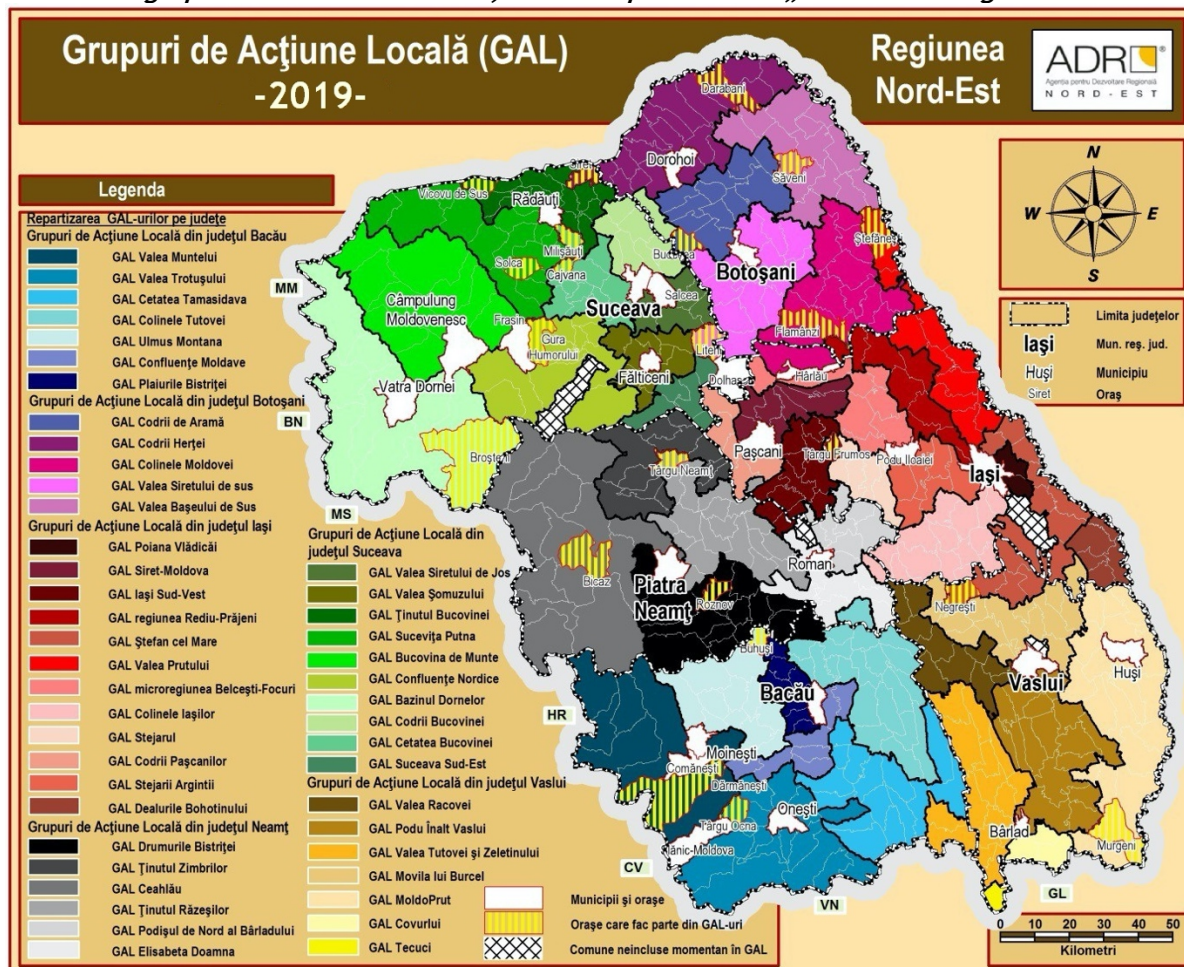
- Axe cu potential de dezvoltare interregionale: Iasi - Bacau - Brasov;
- Axe cu potential de dezvoltare la nivel intraregional: in lungul coridoarelor hidrografice - Vaile Siretului, Bistritei sau Trotusului; in lungul coridoarelor geomorfologice, asa cum este cazul culoarului depresiunilor intramontane din Carpatii Orientali: aliniamentul Vatra Dornei - Campulung Moldovenesc - Gura Humorului.

3.3. Forme de asociere si parteneriat intre localitati

Grupuri de Actiune Locala

Grupurile de actiune locala au fost infiintate in zona rurala, incepand cu anul 2010, cu sprijinul Programului National pentru Dezvoltare Rurala 2007-2013. Acestea sunt structuri partenoriale de tip public-privat, care isi propun ca in baza unei strategii de dezvoltare locala sa dezvolte zona in care au fost instituite.

Distributia grupurilor de actiune locala, realizate prin masura „LEADER” in Regiunea Nord-Est

În anul 2020, în zona rurală figurau un număr total de 47 de GAL-uri, în creștere față de anul 2013²⁵, acoperind 99% dintre comunele regiunii Nord-Est. Doar 4 comune nu fac parte din GAL-uri, respectiv Sabaoani (județul Neamț), Schitu Duca (județul Iași), Malini (județul Suceava) și Muntenii de Sus (județul Vaslui). Din cele 29 de orașe din regiune, 22 fac parte din GAL-uri (tip LEADER), iar 2 dintre acestea au peste 20.000 de locuitori (Buhuși și Târgu Neamț). Orașele care nu fac parte din GAL-uri sunt: Slanic Moldova, Frasin, Salcea, Dolhasca, Podu Iloaiei, Harlau și Comănești. Populația inclusă ajunge la aproximativ 2,4 milioane de persoane, iar bazinul demografic acoperit de un grup de acțiune locală variază între 20.000 și 90.000 de persoane. Toate grupurile de acțiune locală au realizat²⁶ și implementează în prezent strategii de dezvoltare locală, prin realizarea de investiții finanțate din diferite măsuri ale Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (M01-M11, M19).

În perioada de programare 2014-2020 abordarea s-a extins și către zonele urbane, aplicarea instrumentului DLRC vizând în acest caz reducerea sărăciei și excluziunii sociale în zonele urbane marginalizate, prin asocierea de tip „bottom-up” a actorilor dintr-un teritoriu clar delimitat. Și în acest caz instrumentul de dezvoltare teritorială presupune elaborarea și implementarea în parteneriat a unei strategii de dezvoltare locală. Zona țintă vizată de parteneriatul local trebuia să îndeplinească cumulativ condițiile:

- Să fie parte a unui oraș cu o populație de peste 20.000 locuitori;
- Să aibă o populație totală de minim 10.000 și maximum 150.000 locuitori;
- Să fie coerente din punct de vedere economic, social și fizic.

Până în prezent au fost parcurse trei etape; prima a vizat înființarea sau dezvoltarea grupurilor de acțiune locală deja înființate în zonele urbane, precum și realizarea strategiilor de dezvoltare locală. A doua etapă a presupus depunerea, evaluarea și selecția strategiilor de dezvoltare locală realizate - în urma procesului au fost declarate admise pentru finanțare strategiile de dezvoltare locală tip DLRC pentru cinci localități urbane din regiune, respectiv Bacău, Botoșani, Moinesti, Radauti și Huși. În etapa a treia

²⁵ În PDR Nord-Est 2014-2020 figurau 32 de entități - valoare de referință

²⁶ Cu sprijin financiar prin PNDR 2014-2020

grupurile de actiune locala din localitatile mentionate selecteaza si implementeaza proiecte aferente strategiilor de dezvoltare locala, operatiuni care sunt finantate prin POR 2014-2020 (AP 9) si POCU 2014-2020 (AP 5).

Asociatii de Dezvoltare Intercomunitara

Unitatile administrativ teritoriale se pot asocia²⁷ formand asociatii de dezvoltare intercomunitara - organisme de drept privat si de utilitate publica cu personalitate juridica. In regiune asociatiile au fost create fie intre doua sau mai multe unitati administrativ teritoriale invecinate, fie intre municipiul resedinta de judet si mai multe unitati din judet, cu scopul dezvoltarii si implementarii unor proiecte de interes local sau regional. Asocierile vizeaza administrarea activitatilor dedicate salubritatii si managementului deseurilor la nivel judetean, reabilitari, modernizarii si extinderii sistemului de alimentare cu apa si canalizare, reabilitarii si/sau modernizarii infrastructurii de transport sau modernizarii infrastructurii spatiului rural.

Conform bazei de date a asociatiilor de dezvoltare comunitara²⁸, la nivelul iulie 2015 in regiune figurau 52 de asociatii de dezvoltare intercomunitare, repartizare pe judete dupa cum urmeaza: Bacau - 8 de asociatii; Botosani - 9 asociatii; Iasi - 11 de asociatii; Neamt - 10 asociatii; Suceava - 2 asociatii; Vaslui - 12 asociatii. O parte dintre asociatiile de dezvoltare intercomunitara existente se adreseaza zonelor metropolitane Bacau, Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Roman si Vaslui.

De remarcat prezenta si rolul pe care il detine in regiune Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Euronest - organism infiintat in 2008 prin asocierea celor sase consilii judetene -, care urmareste dezvoltarea de proiecte cu impact la nivel regional. Astfel, pana in anul 2012, interventiile asociatiei au fost adresate imbunatatirii capacitatii si calitatii sistemului public de interventie pentru situatii de urgenta²⁹ - acordarea de asistenta medicala de urgenta. De la jumatatea anului 2012 aria de actiune s-a extins, incat astazi, proiectele se adreseaza unei palete diversificate de domenii: educatie, servicii sociale, transport, apa si apa uzata, mediu, administratie publica.

Viziunea comunitara privind dezvoltarea teritoriala in perioada de programare 2021-2027

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentueaza importanta acordata dezvoltarii teritoriale. Astfel, in propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politica este „ O Europă mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltarii durabile si integrate a zonelor urbane, rurale și de coasta si a initiativelor locale”

Au fost identificate nevoi de investitii prioritare cu rang inalt de prioritate pentru zonele metropolitane (poli de crestere) caracterizate prin crestere si suburbanizare, in vederea consolidarii capacitatii de planificare si coordonare; sprijinirea dezvoltarii urbane durabile a municipiilor resedinta de judet incat sa se asigure accesul la locuri de munca si servicii publice de baza la nivel local in conformitate cu potentialul lor de crestere, inclusiv o abordare mai adaptata si diferentiata pentru aceste orase. Totodata, vor fi adresate nevoi de investitii cu rang inalt de prioritate si pentru dezvoltarea locala integrata economica, sociala, culturala, demografica, mediu si securitate - sprijin pentru realizarea si implementarea strategiilor teritoriale integrate in zonele dezavantajate, reconversia zonelor afectate de declinul industrial, zonele sensibile cu o importanta deosebita pentru mediu.

²⁷ Conform Legii 286/2006 pentru modificarea si completarea Legii administratiei publice locale 215/2001.

²⁸ Conform baza de date ADI 2015, postata site www.gov.ro, ultimele date postate (martie 2019)

²⁹Asociatia a implementat cu succes patru proiecte comunitare finantate prin POR 2007-2013, DMI 3.3 „Imbunatatirea dotarii cu echipamente a bazelor operationale pentru interventii in situatii de urgenta”

3.4. Zone marginalizate

Zone urbane marginalizate³⁰

Marginalizarea urbana se manifesta prin concentrarea spatiala a populatiei deprivatate in comunitati situate in anumite zone din interiorul asezarilor urbane. Pentru analiza acestui fenomen, Banca Mondiala a realizat un studiu in care analiza a fost realizat la un nivel teritorial redus (sectoare de recensamant³¹), si nu la nivel de unitate administrativa.

Dimensiunile care au fost folosite pentru definirea tipurilor de zone dezavantajate si implicit marginalizate sunt: capitalul uman (educatie, sanatate, aspecte demografice), ocupare si calitatea locuirii. Pentru fiecare dintre aceste dimensiuni a fost asociat un set de indicatori fiind utilizate date de la Recensamantul populatiei si locuintelor din 2011³².

Distributia populatiei urbane in zonele urbane dezavantajate, regional versus national

UAT	Populatie urbana in zone dezavantajate					% in alte zone urbane ³³	% in zone nedezavantajate	Total urban (%)
	% total zone dezavantajate	% in zone dezavantajate pe locuire	% in zone dezavantajate pe ocupare	% in zone dezavantajate pe capital uman	% in zone marginalizate			
Romania	32,2	5,2	9,9	11,7	3,2	2,3	67,8	100
Nord-Est	40,4	5,7	12,5	14,8	4,3	3,1	59,6	100

Sursa: studiul Bancii Mondiale „Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate. Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania”

Folosind aceste date a fost calculata ponderea populatiei urbane din zonele definite ca fiind dezavantajate pe locuire, ocupare, capital uman, respectiv marginalizate. La nivel urban national, 3,2% din populatia urbana, 2,6% dintre gospodariile din urban si 2,5% dintre locuintele din urban se afla in zone (sectoare de recensamant) marginalizate.

Se inregistreaza disparitati interregionale: proportia populatiei rezidente aflata in zonele dezavantajate urbane variaza intre un maxim de 40,4% in Nord-Est si un minim de 21% in Bucuresti-Ilfov. Mai mult, ponderea populatiei din zonele urbane marginalizate din Nord-Est (4,3%) este de aproape 4 ori mai mare fata de cea din Bucuresti-Ilfov, nivelul inregistrat fiind si cel mai mare dintre toate regiunile Romaniei.

Dintre cele trei dimensiuni luate in calcul in aprecierea zonelor dezavantajate, in regiune, procentul cel mai ridicat figureaza in dreptul capitalului uman - 14,8% din totalul populatiei din zonele urbane, urmat de ocupare cu 12,5% si in mai mult mai mica masura pe locuire cu 5,7%.

Caracteristicile zonelor urbane marginalizate - nivel regional

In regiunea Nord-Est, 40,38% (820 mii) din totalul populatiei urbane locuia in zone dezavantajate, din care: 5,66% (78 mii) in zone dezavantajate pe locuire, 12,51% (172 mii) in zone dezavantajate pe ocupare, 14,77% (203 mii) in zone dezavantajate pe capital uman, 4,29% (59 mii) in zone marginalizate si 3,15% in alte zone.

Cele mai mari procente de populatia urbana aflata in zone dezavantajate se regasesc in judetele Botosani (56% din populatie) si Suceava (48,2% din populatie). In judetul Iasi sunt cele mai multe persoane dezavantajate in ceea ce priveste locuirea - 10,98% din populatie (39 mii locuitori). In judetul Botosani sunt cele mai multe persoane dezavantajate atat in ceea ce priveste ocuparea - 26,4% din populatie (44 mii locuitori), cat si in ceea ce priveste capitalul uman - 23,4% din populatie (61 mii locuitori).

³⁰ Informatiile sunt prelucrate/preluate din studiul „Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate. Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania” Banca Mondiala, 2016

³¹ Cea mai mica zona geografica delimitata in vederea realizarii unui recensamant este sectorul de recensamant care cuprinde in jur de 200 persoane

³² Urmatorul recensamant al populatiei si locuintelor va avea loc in 2021, urmatoarele date vor fi disponibile dupa finalizarea procesului de realizare a PDR Nord-Est 2021-2027 si se vor regasi in prima versiune actualizata

³³ Alte zone urbane se refera la sectoarele de recensamant cu mai putin de 50 de locuitori si la cele cu diverse institutii/unitati (de exemplu, pensiuni, aziluri, penitenciare), fara sau cu un numar foarte redus de gospodarii

La nivel judetean, analizand situatia zonelor marginalizate, constatam ca din punct de vedere procentual judetul Botosani are cel mai ridicat nivel 6% (arox. 10 mii persoane), insa din punct de vedere absolut judetele Suceava si Iasi au fiecare cel mai mare numar de locuitori in acest tip de zona, cu aprox. 13 mii de persoane.

Analizand situatia la nivel urban, discrepantele sunt foarte mari, de la un minim de 16,8% din populatie in zone dezavantajate in Piatra Neamt, la 100% din populatie in zone dezavantajate in Stefanesti, Vicovu de Sus si Roznov. De altfel, se observa ca toate orasele din regiune (exceptand Gura Humorului) si doua municipii (Dorohoi si Moinești) au peste 50% din populatie in zone dezavantajate.

Un semnal important il constituie ponderea ridicata a copiilor care locuiesc in zonele dezavantajate. Astfel, la nivel national acest procent este de 32%. Pentru nivelul regional nu sunt prezentate statistici, insa tinand cont ca in regiune se afla o pondere ridicata a copiilor din Romania (aprox. 20% din totalul national), cat si de nivelul foarte ridicat al populatiei aflat in zonele dezavantajate putem aprecia ca nivelul inregistrat in regiune este superior celui national.

Cele mai mari probleme in ceea ce priveste locuirea sunt intalnite in Slanic Moldova (27,9% din populatie) si Iasi (13,1% din populatie). Foarte multe zone urbane se confrunta cu probleme in ceea ce priveste ocuparea, 32 din cele 46 de municipii si orase avand peste 10% din populatie in aceasta situatie: Roznov - 52,7%; Frasin, Siret - 40÷50%; Brosteni, Bucecea, Moinești, Milisauti, Falticeni, Darabani, Targu Neamt, Husi - 30÷40%. Din punctul de vedere al zonelor dezavantajate pe capitalul uman, 38 din cele 46 de orase si municipii din regiune se confrunta cu probleme, avand peste 10% din totalul locuitorilor in astfel de zone: Cajvana, Flamanzi, Murgeni, Salcea si Vicovu de Sus - peste 70%; Liteni, Milisauti, Solca - 60÷70%; Darmanesti, Stefanesti, Saveni, Brosteni, Dolhasca - 50-60%; Negresti, Bucecea, Frasin - 40÷50%; Darabani, Podu Iloaiei, Roznov, Slanic Moldova si Comanesti - 30÷40%.

In privinta zonelor marginalizate³⁴ exista in regiune 14 localitati urbane in care ponderea populatiei marginalizate depaseste nivelul de 10%, in unele cazuri depasind 30%: Podu Iloaiei, Stefanesti si Harlau cu ponderi cuprinse in intervalul 30÷40%.

Conform rezultatelor studiului, cele mai raspandite subtipuri de zone marginalizate sunt zonele de tip ghetou cu blocuri si locuinte sociale modernizate si cele de tip mahala cu case. Se observa ca multe dintre localitatile urbane care au raspuns la acest chestionar³⁵ au declarat prezenta locuintelor sociale modernizate, insa doar municipiul Botosani a declarat ca are zone istorice cu locuinte sociale si/sau cladiri ocupate abuziv, desi sunt si alte municipii si orase care se confrunta cu astfel de probleme in zonele centrale. Astfel, datele oferite de primarii reprezinta estimari brute, mai degraba orientative, avand in vedere ca, in majoritatea cazurilor, nu exista studii referitoare la zonele in cauza.

Zone rurale marginalizate³⁶

Definirea, identificarea si analiza marginalizarii in mediul rural a presupus si in acest caz folosirea datelor colectate cu ocazia derularii Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011³⁷ pentru cele trei criterii, respectiv: capitalul uman, locuri de munca declarate si conditiile de locuire, fiecare dintre ele avand asociat unul sau multi indicatori cheie.

Astfel, zonele marginalizate vizeaza acele sectoare de recensamant din mediul rural care sunt dezavantajate pe toate cele trei criterii mentionate. Practic, sunt acele zone rurale in care o pondere ridicata a populatiei a absolvit cel mai mult opt clase, isi desfasoara activitatea in sectorul informal - agricultura de subzistenta si traiesc in locuinte cel mai adesea supraaglomerate si/sau fara acces la utilitati si curent electric.

Zonele identificate de catre expertii Bancii Mondiale (pe baza datelor recensamantului) au fost ulterior validate printr-o ampla cercetare desfasurata pe teren³⁸, judetul Vaslui fiind unul dintre cele doua judete care au facut obiectul cercetarii.

³⁴ Reprezinta zonele in care se intrunesc cel puțin doua din criteriile care definesc zonele dezavantajate

³⁵ Aferent studiul „ Atlasul zonelor rurale marginalizate si al dezvoltarii umane locale din Romania, Banca Mondiala, 2016”

³⁶ Informatiile sunt prelucrate sau preluate din studiul „ Atlasul zonelor rurale marginalizate si al dezvoltarii umane locale din Romania, Banca Mondiala, 2016”

³⁷ Urmatorul recensamant va avea loc in 2021, prin urmare urmatoarele date vor fi disponibile dupa finalizarea procesului de realizare a PDR Nord-Est 2021-2027

³⁸ Prin folosirea de multiple instrumente calitative: interviuri, ancheta, vizite pe teren, fise de observatie, etc.

La nivel regional 11,3 % din totalul populatiei rurale locuieste in zone marginalizate, cel mai inalt nivel dintre toate regiunile si cu aproape 5 p.p. mai mult fata de urmatoarea clasata, Sud-Est. Totodata, nivelul inregistrat in zonele rurale marginale este de aproape trei ori mai mare fata de cel existent in zonele urbane marginalizate³⁹.

La nivel judetean cel mai mare procent din populatia rurala care traieste in zonele marginalizate se regaseste in judetul Vaslui cu 22,7%, urmat de Iasi cu 14,6%, Botosani cu 11,3% si Bacau cu 10,2%, iar cel mai mic procent in judetele Suceava cu 5,5% si Neamt cu 5,7%.

Din punct de vedere spatial, comunitatile rurale marginalizate sunt concentrate in fiecare judet dupa cum urmeaza:

- Bacau: in zona de est la confluenta cu judetul Vaslui si de-a lungul coridorului rutier E85 la sud de municipiul Bacau;
- Botosani: in zona nord si centrala, la est de municipiul Botosani;
- Iasi: repartizate uniform pe intreg teritoriul judetului, cu o concentrare mai mare in partea de sud a drumului european E583, la confluenta cu judetul Vaslui, in nord-est si in nord la confluenta cu judetul Botosani;
- Neamt: in jumatatea estica, in special in zona de sud-est;
- Suceava: in special in stanga coridorului rutier E85, cateva localitati izolate amplasate in sud-est, respectiv nord-est;
- Vaslui: jumatatea vestica, zona de nord-est si zona de sud.

Profilul satului afectat de marginalizare este:

- izolat, la distante mai mari de 25-30 km fata de cea mai apropiata localitate urbana - existand o corelatie directa intre distanta si marginalizare;
- amplasat periferic intr-o comuna, cu acces redus la serviciile administrative, cu o infrastructura slab dezvoltata, fara sau acces redus la utilitati etc;
- amplasat in zona de campie, unde se practica agricultura de subzistenta;
- amplasat la granita dintre judete, la distante mari fata de municipiile resedinta de judet.

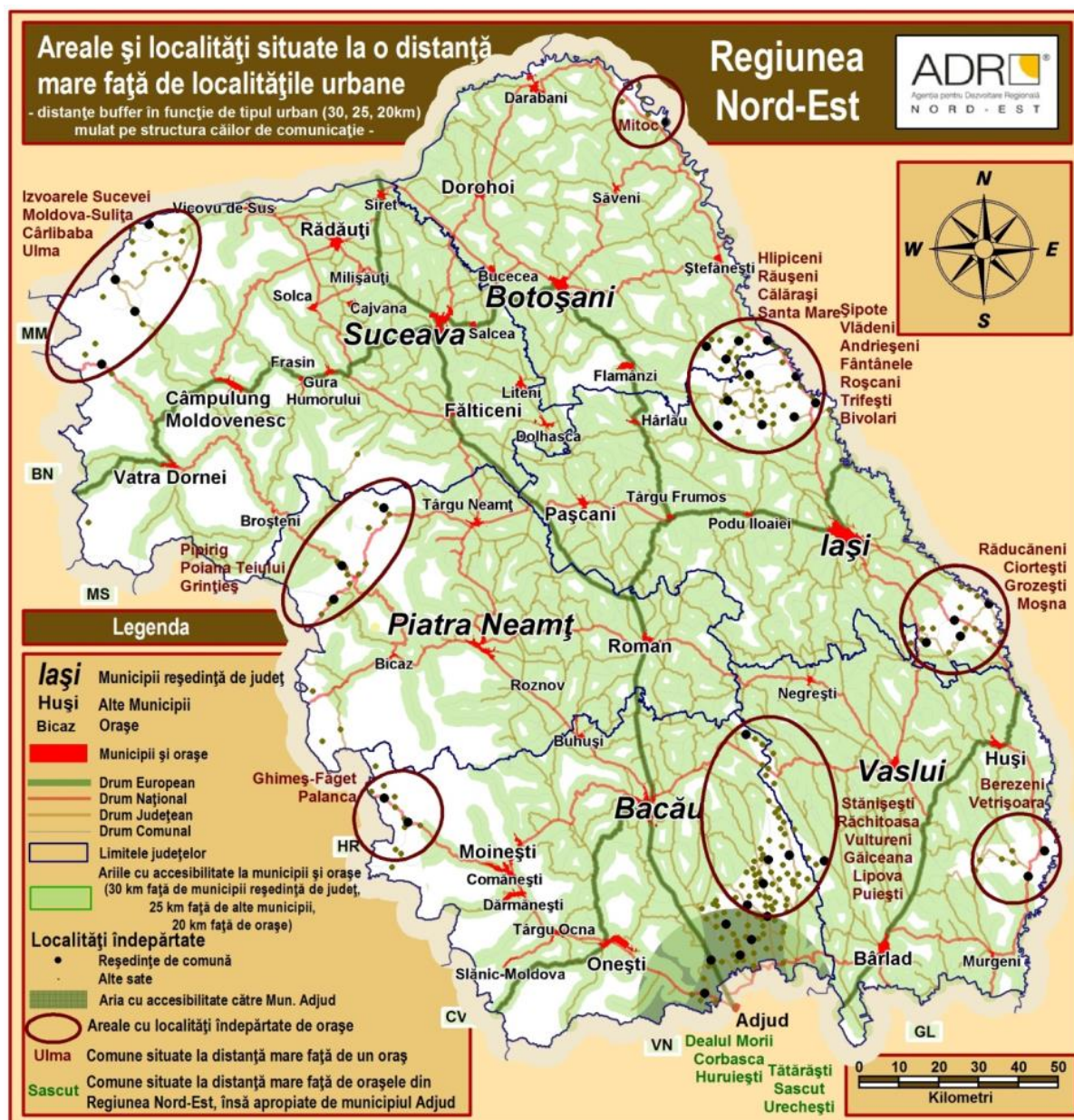
In studiul realizat de expertii Bancii Mondiale este realizata si o incadrare a comunelor din fiecare judet in functie de rata de marginalizare, pe cinci trepte fara marginalizare sub medie, marginalizare medie, marginalizare peste medie si marginalizare severa (>24%).

Inventarul localitatilor afectate de marginalizare severa este:

- judetul Bacau - 17 comune cu o populatie totala de 53.890 locuitori: Stefan cel Mare, Berzunti, Colonesti, Corbasca, Cotofanesti, Domenesti, Horgesti, Lipova, Porora, Pancesti, Plopana, Rosiori, Secuieni, Tatarasti, Valea Seaca, Vultureni si Buciumi.
- judetul Botosani - 13 comune cu o populatie totala de 21.130 locuitori: Albesti, Cristinesti, Durnesti, Frumusica, Gorbanesti, Hanesti, Mihalaseni, Mileanca, Prajeni, Ungureni, Dimacheni, Cosula si Blandesti.
- judetul Iasi - 19 comune cu o populatie totala de 69.445 locuitori: Ciotesti, Costuleni, Dagata, Dolhesti, Focuri, Horlesti, Lungani, Madarjac, Mironeasa, Oteleni, Sinesti, Scheia, Trifesti, Tibana, Voinesti, Draguseni, Fantanele, Roscani si Ciohorani.
- judetul Suceava - 7 comune cu o populatie totala de 18.897 locuitori: Moldova-Sulita, Sucevita, Valea Moldovei, Comanesti, Burla, Voitinel, Ciprian Porumbescu.
- Judetul Vaslui - 34 de comune cu o populatie totala de 95.444 locuitori: Al. Vlahuta, Bacani, Bacesti, Bogdana, Bogdanesti, Bogdanita, Coroiesti, Coslesti, Danesti, Dragomiresti, Dumesti, Gherghesti, Garceni, Horeni, Iana, Ivanesti, Malusteni, Miclest, Osesti, Poienesti, Pogana, Puiesti, Pungesti, Rebricea, Vinderei, Voinesti, Ibanesti, Fruntiseni, Rafaila, Ciocani, Cozmesti, Dodesti, Feresti si Puscasi.

³⁹ Comparatie realizata prin compararea procentelor existente rural versus urban

3.5. Distribuția teritorială a localităților

Dispersia spațială a localităților urbane la nivelul regiunii Nord-Est nu este echilibrată, existând mai multe zone lipsite de orașe pe o rază de 25-30 km⁴⁰ - total aprox. 142 mii persoane.

- Sud-estul județului Botoșani - Nord-estul județului Iași (comunele Hlipiceni, Răușeni, Calărași, Santa Mare, Sîpote, Bivolari, Andrieseni, Vlădeni, Fântănele, Roșcani, Trifești) - aprox. 37 mii persoane;
- Nord-estul județului Botoșani - aprox. 4 mii persoane;
- Sudul și sud-estul județului Iași (comunele Rădăcaneni, Grozești, Ciortestii, Moșna, Gorban) - aprox. 18 mii persoane;
- Estul județului Bacău - Vestul județului Vaslui (comunele Găiceana, Stănișești, Răchitoasa, Lipova, Vultureni, Puiesti) - aprox. 22 mii persoane, precum și unele comune care nu sunt în apropierea orașelor din regiune, însă sunt incluse în aria de 25-30 km din jurul municipiului Adjud - județul Vrancea (comunele Dealul Morii, Corbasca, Huruiesti, Tatarăști, Sascut, Urechești) - aprox. 22 mii persoane;
- Zona central-estică a județului Vaslui (comunele Berezeni, Vetrisoara) - aprox 7 mii persoane;

⁴⁰ Comunele enumerate sunt doar cele pentru care reședința de comună se încadrează în parametrii menționați. Pe lângă acestea, la calculul populației au fost incluse și alte sate, din aceleași areale, componente ale unor comune pentru care reședința de comună se află mai aproape de oraș decât restul satelor

- Nord-vestul judetului Suceava (comunele Ulma, Moldova-Sulita, Izvoarele Sucevei, Carlibaba) - aprox 10 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Neamt (comunele Grinties, Pipirig, Poiana Teiului) - aprox. 12 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Bacau (comunele Palanca, Ghimes-Faget) - aprox. 10 mii persoane.

Dintre localitatile indepartate, o concentratie mai mare de 2.000 de persoane se gaseste in urmatoarele sate resedinta de comuna: Calarasi (judetul Botosani), Raducaneni, Bivolari, Fantanele (judetul Iasi), Vetrisoaia, Berezeni (judetul Vaslui).

Cea mai mare zona lipsita de orase pe o raza de 25-30 km este cea din estul judetului Bacau - vestul judetului Vaslui, in acest perimetru fiind necesara sustinerea administratiei publice locale in vederea modernizarii unor localitati rurale cu rol de deservire a principalelor functiuni necesare.

3.6. Mediul urban: principalele centre, poli de dezvoltare urbana, zone metropolitane

Banca Mondiala, prin studiul realizat in iunie 2017 - „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania” delimiteaza ariile urbane functionale in cinci categorii: poli nationali, regionali, interjudeteni, judeteni si locali.

In ceea ce priveste regiunea Nord-Est, studiul incadreaza zonele urbane functionale aferente, in trei din categoriile mai sus mentionate. Astfel, municipiul Iasi este inclus in categoria polilor regionali, municipiile Bacau, Suceava si Piatra Neamt in categoria polilor judeteni, iar municipiile Botosani si Vaslui in categoria polilor locali.

Polii regionali sunt zone urbane functionale cu urmatoarele caracteristici:

- primesc peste 50.000 de navetisti zilnic;
- au premisele necesare pentru a sustine cresterea economica;
- sunt orase universitare, care ofera un flux constant de forta de munca calificata si care pot desfasura activitati cu valoare ridicata mare;
- acorda sprijin inovarii si dezvoltarii centrelor de afaceri si faciliteaza astfel legatura dintre profesionisti, cadre universitare si societatea civila.

Polii judeteni sunt definiti ca zone urbane functionale care au atras peste 10.000 de migranti intre 2001 si 2011, in primul rand din judetele din care fac parte. In aceasta categorie au fost incadrate municipiile resedinta de judet Bacau, Piatra Neamt si Suceava.

In aceasta categorie au fost incadrate si cateva municipii resedinta de judet din Regiunea Nord-Est: Bacau, Piatra Neamt si Suceava. Studiul mai sus mentionat identifica o serie de caracteristici ale acestor poli:

- au un potential de urbanizare rapida, avand o rezerva mare de populatie in jurul lor, care ar putea migra si contribui la cresterea urbana a acestor zone, daca i s-ar oferi oportunitati de dezvoltare;
- au un potential turistic ridicat, mai ales Piatra Neamt si Suceava din Regiunea Nord-Est;
- au o pondere a populatiei active este sub media nationala, la fel si salariile medii la nivel judetean;
- atrag migranti in principal din zone rurale;
- primesc intre 10.000 si 20.000 de navetisti zilnic;
- necesita investitii in sectorul industrial;
- se bazeaza in principal pe sectorul manufacturier pentru stimularea cresterii si dezvoltarii

Polii locali, asa cum sunt prezentati in studiul mentionat, sunt acele zone urbane functionale care au atras mai putin de 10.000 de migranti intre 2001 si 2011 si au o zona de captare a migratiei care este mai degraba locala (adica o subregiune a judetului). Din regiune, in aceasta categorie, au fost incadrate municipiile Botosani si Vaslui. Aceste structuri administrative sunt caracterizate de:

- forta de munca implicata in mare parte in sectorul public;
- migrarea fortei de munca calificate spre polii mai mari din Romania si strainatate;
- dificultati in intretinerea si modernizarea infrastructurii de utilitati publice.

Municipiul Bacau

Municipiul Bacau este al doilea oras ca marime (demografic) din regiune dupa municipiul Iasi, avand o populatie domiciliata de 197.097 persoane, conform datelor furnizate de INS la finalul primului semestru al anului 2019. Conform Legii 351/2001 se incadreaza in randul celor 11 localitati urbane de rangul I din Romania, fiind declarat pol de dezvoltare urbana, conform Hotararii de Guvern nr. 998/2008.

Municipiul Bacau este traversat de drumurile europene E85 si E574 care fac legatura cu municipiul Bucuresti, cu nordul tarii si cu Transilvania. Pe teritoriul municipiului se afla aeroportul international „George Enescu”, care se situeaza pe locul 7 in clasamentul aeroporturilor din Romania, din punct de vedere al traficului aerian comercial de pasageri, cu un numar total de 447.465 pasageri in anul 2018.

Punctele de interes ale municipiului Bacau constau intr-o serie de obiective turistice importante - Biserica Precista, ruinele Curtii Domnesti, Muzeul de Arta, Muzeul de Istorie, Observatorul astronomic „Victor Anestin”, Casa memoriala George Bacovia, Teatrul Municipal Bacovia, Teatrul de vara „Radu Beligan”, Ateneul „Mihail Jora”, etc. De asemenea, in orasul Bacau functioneaza doua universitati- universitatea publica „Vasile Alecsandri” si universitatea privata „George Bacovia”, care au atras in anul 2018 un numar de 5.709 studenti, reprezentand aproximativ 3% din populatia domiciliata.

Din punct de vedere economic, cele mai reprezentative domenii de activitate pentru firmele care activeaza in municipiul Bacau sunt comertul cu amanuntul al articolelor de fierarie, al articolelor din sticla si a celor pentru vopsit in magazine specializate, comert cu ridicat al produselor chimice, prelucrarea si conservarea carnilor de pasare si comert cu ridicata a bauturilor.⁴¹

In anul 2007 a fost infiintata Zona Metropolitana Bacau, care la finalul anului 2019 avea ca membrii: municipiul Bacau, Orasul Buhusi si comunele limitrofe Beresti-Bistrita, Buhoci, Faraoni, Filipesti, Gioseni, Hemeius, Itesti, Izvoru Berheciului, Letea Veche, Luizi-Calugara, Magura, Margineni, Girleni, Odobesti, Prajesti, Sarata, Saucesti, Secuieni, Tamasi, Blagesti, Horgesti si Traian⁴².

Ca marime demografica, aceasta este a doua la nivelul regiunii dupa Zona Metropolitana Iasi, avand o populatie domiciliata de 319.668 locuitori (2019), din care aproximativ 68,74% in mediul urban si 31,26% in cele 22 comune membre. Populatia zonei metropolitane reprezinta 43,33% din populatia Judetului Bacau. Cea mai mare parte a populatiei din mediul rural aferenta Zonei Metropolitane Bacau (intre 2,2% si 3,14% din populatia metropolitana) a fost inregistrata in comunele Margineni, Blagesti, Letea Veche si Girleni. Cea mai scazuta valoare - 0,48% - a fost inregistrata in comuna Itesti.

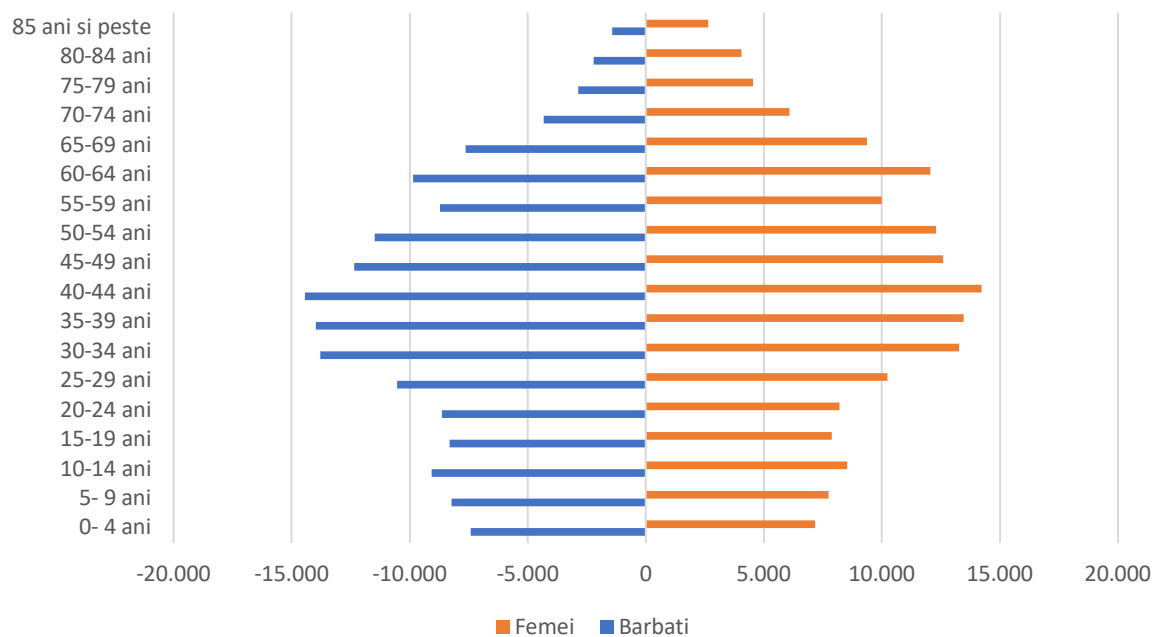
In zona activeaza 8.628 de firme cu o cifra de afaceri totala realizata de 4,02 mld. euro.

In ceea ce priveste distributia populatiei zonei metropolitane Bacau dupa sexe, 49% din populatia totala sunt barbati si 51% femei. Analizand structura populatiei pe grupe de varsta, tinerii cu varste cuprinse intre 0-14 ani, au o pondere de 15,06% in totalul populatiei zonei metropolitane Bacau. Adultii, cu varste cuprinse intre 15-64 de ani reprezinta 70,81% din totalul populatiei, in timp ce varstnicii acopera 14,12%.

Pentru grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-44 ani, ponderea barbatilor in populatia domiciliata totala, pe segmentul de varsta aferent, depaseste procentul femeilor, situatia inversandu-se pe segmentele urmatoare.

⁴¹ Criteriul ales este cifra de afaceri a firmelor care activeaza in Municipiul Bacau, inregistrata la finalul anului 2018, conform informatiilor oferite pe site-ul: <https://www.topfirme.com/judet/bacau/>

⁴² <http://documents.worldbank.org/curated/en/338051580282390068/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Interjurisdictional-Cooperation-Models.pdf>

Distributia populatiei din Zona Metropolitana Bacau, dupa varsta si sexe, 2019

Sursa: prelucrari baza de date TEMPO, INS

Municipiul Botosani

Situat in partea de sud-vest a judetului, municipiul Botosani se afla in apropierea granitei cu Ucraina si Republica Moldova. Populatia orasului era in 2019 de 119.793 locuitori, reprezentand aproximativ 27% din populatia judetului. Comparativ cu anul 2013, populatia municipiului a scazut cu 3,5%. Municipiul Botosani este incadrat, conform Legii 351/2001, in randul localitatilor urbane de rangul II din Romania.

Principalele puncte de interes ale municipiului sunt Biserica Sf. Nicolae Popauti, ctitorie a lui Stefan cel Mare din 1496, biserica Sfantul Gheorghe-Domneasca si Biserica "Adormirea Maicii Domnului", constructiile cu valoare arhitectonica deosebita, precum: Casa Antipa, Casa Bolfosu, Casa Silion, Cladirea Primariei, Casa memoriala "Nicolae Iorga", Muzeul Memorial "Octav Onicescu", Muzeul Judetean, Teatrul de Stat "Mihai Eminescu", Filarmonica de Stat, Ansamblul "Rapsodii Botosanilor", Biblioteca Judeteana "Mihai Eminescu", etc.

Cele mai importante domenii economice acoperite de firmele care activeaza in municipiul Botosani sunt: pregatirea fibrelor si filarea fibrelor textile, productia de tesaturi, productia si conservarea carnilor, comert cu ridicata de produse alimentare, bauturi si tutun.⁴³

Zona Metropolitana Botosani a fost infiintat in anul 2012 si are in componenta municipiului Botosani, comunele Mihai Eminescu, Stauceni, Rachiti, Curtesti, Baluseni, Roma, Vladeni si orasul Bucecea.⁴⁴

Populatia domiciliata a zonei metropolitane era in 2019 de 161.630 persoane, reprezentand aproximativ 36% din populatia judetului Botosani. Din totalul populatiei, 77,52 % era localizata in mediul urban. Cea mai mare parte a populatiei din mediul rural era localizata in comuna Mihai Eminescu, reprezentand peste 5% din populatia zonei metropolitane Botosani.

⁴³ Criteriul ales este cifra de afaceri a firmelor care activeaza in Municipiul Botosani, inregistrata la finalul anului 2018, conform informatiilor oferite pe site-ul: <https://www.topfirme.com/judet/botosani/>

⁴⁴ <http://documents.worldbank.org/curated/en/338051580282390068/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Interjurisdictional-Cooperation-Models.pdf>

Studiul Bancii Mondiale - „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania”-2017 ofera date referitoare la fenomenul migratiei si navetismului in localitatile analizate.

Populatie 2011		Angajati 2011		Navetisti 2011		Migranti atrasi intre 2001 si 2011	
Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF
144.307	228.656	74.835	108.638	18.367	20.733	12.655	24.032

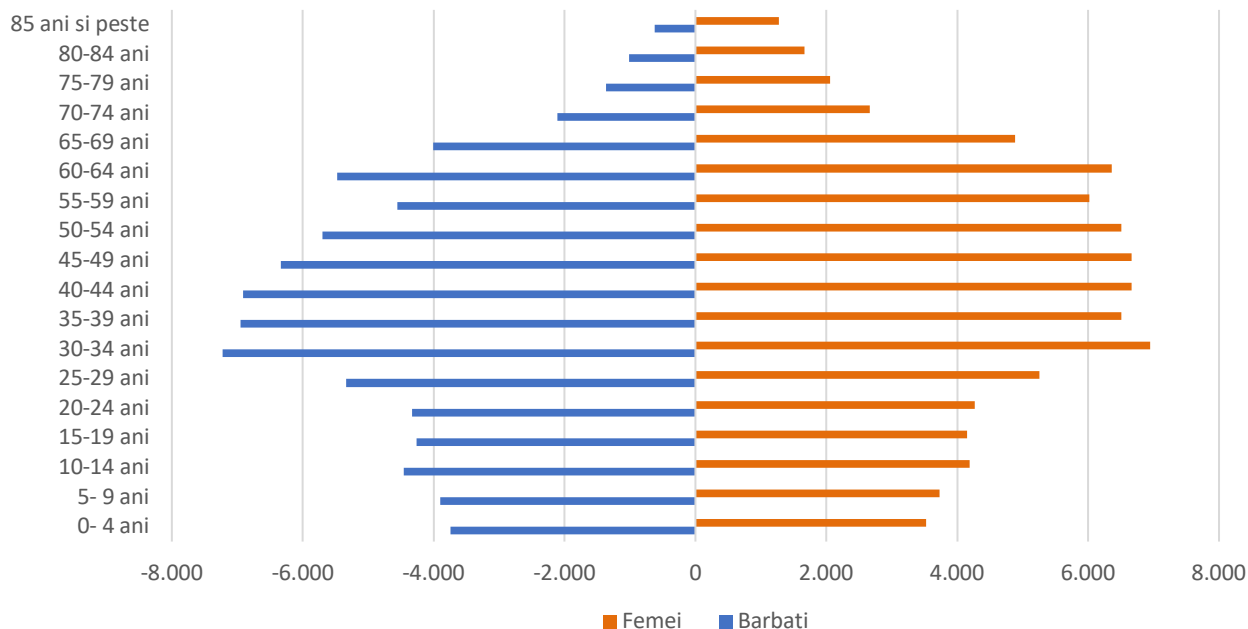
Migratie in cadrul ZUF 2001-2011	Migratie din afara ZUF 2001-2011	% migranti din afara ZUF 2001-2011	% migranti din alt judet 2001-2011
8.777	15.255	63,5%	39,6%

Banca Mondiala enumera in studiul efectuat, localitatile de provenienta a majoritatii migrantilor si navetistilor pentru zonele urbane functionale aferente municipiilor resedinta de judet, intre anii 2001 si 2011. Pentru zona urbana functionala Bacau, acestea sunt:

1. Localitati de provenienta a migrantilor: Bacau, Iasi, Bucuresti, Onesti, Roman, Comanesti, Moinesti, Buhusi, Piatra Neamt, Brasov;
2. Localitati de provenienta a navetistilor: Margineni, Letea Veche, Hemeius, Magura, Nicolae Balcescu, Saucesti.

Asa cum reiese din graficul urmatoare, distributia pe grupe de varsta a populatiei indica un numar redus al tinerilor cu varste cuprinse intre 0-14 ani, acestia avand o pondere de 14,57% in totalul populatiei zonei metropolitane Botosani. Adultii, cu varste cuprinse intre 15-64 de ani reprezinta 72,02% din totalul populatiei, in timp ce varstnicii 13,41%.

Distributia populatiei pe grupe de varsta si sexe, Zona Metropolitana Botosani, 2019

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Conform studiului efectuat de Banca Mondiala asupra fenomenului migratiei si navetismului in Romania, cea mai mare rata a somajului in randul migrantilor se inregistreaza in orasele de dimensiuni medii, cu performante economice slabe, cum ar fi municipiile Botosani si Vaslui din Regiunea Nord-Est. In ceea ce priveste navetistii, acestia sunt captati in sectoare industriale cu nivel tehnologic redus si mediu spre redus, cum ar fi prelucrarea produselor alimentare, textile si imbracaminte, incaltaminte, prelucrarea lemnului, care necesita personal mai putin calificat si ofera salarii sub medie, fenomen intalnit de asemenea in orase precum Botosani si Vaslui, din Regiunea Nord-Est.

Datele referitoare la migratie si navetism aferente municipiului Botosani/ zonei urbane functionale Botosani, identificate in studiul Bancii Mondiale:

Populatie 2011		Angajati 2011		Navetisti 2011		Migranti atrasi intre 2001 si 2011	
Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF
106.847	129.276	45.675	56.509	5.958	6.423	3.957	4.983

In ceea ce priveste navetistii, acestia sunt captati in sectoare industriale cu nivel tehnologic redus si mediu spre redus, cum ar fi prelucrarea produselor alimentare, textile si imbracaminte, incaltaminte, prelucrarea lemnului, care necesita personal mai putin calificat si ofera salarii sub medie, fenomen intalnit de asemenea in orase precum Botosani si Vaslui, din Regiunea Nord-Est.

Conform studiului efectuat de Banca Mondiala asupra fenomenului migratiei si navetismului in Romania, acesta identifica pentru zona urbana functionala Botosani:

1. Localitatile de provenienta a migrantilor: Iasi, Botosani, Suceava, Dorohoi, Bucuresti, Saveni, Trusesti, Mihai Eminescu, Flamanzi.
2. Localitatile de provenienta a navetistilor: Mihai Eminescu, Curtesti, Dorohoi, Rachiti, Bucecea.

In ceea ce priveste distributia populatiei zonei metropolitane Botosani dupa sexe, 48,44% din populatia totala sunt barbati si 51,56% femei. Pentru grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-44 ani, ponderea barbatilor in populatia domiciliata totala, pe segmentul de varsta aferent, depaseste procentul femeilor, situatia inversandu-se pe segmentele urmatoare. Pe segmentele de varsta de peste 44 de ani, procentul femeilor variaza intre 51% si 67% din totalul populatiei domiciliata, pe segmentul de varsta corespunzator.

Municipiul Iasi

Este al doilea oras ca marime al Romaniei, dupa Bucuresti, cu o populatie de 382.767 persoane (2019). Iasi a fost desemnat unul dintre cei 7 poli de crestere nationali, conform Hotararii de Guvern nr. 998/2008 si este incadrat in randul celor 11 localitati urbane de rangul I din Romania, conform Legii 351/2001.

Municipiul Iasi este situat in Campia Moldovei, pe raul Bahlui. In perioada medievala, orasul era amplasat pe una dintre cele mai mari rute comerciale - Lvov (Polonia) - Constantinopol, ceea ce a contribuit la dezvoltarea sa timpurie. Iasul a fost capitala Moldovei intre anii 1564-1859, una dintre cele doua capitale ale Principatelor Unite intre anii 1859-1862 si capitala Regatului Romaniei intre anii 1916-1918. Orasul detine o infrastructura culturala diversa (biblioteci, teatre, opera, filarmonica, muzee, etc), cateva dintre cele mai importante obiective fiind: Biserica „Sf. Nicolae Domnesc”, ctitorie a lui Stefan cel Mare, biserica Trei Ierarhi si Manastirea Golia, ctitorii ale domnitorului Vasile Lupu, Catedrala Mitropolitana, Casa Dosoftei, Palatul Culturii, Casa Pogor, parcul Copou, Biblioteca Universitara „Mihai Eminescu”, etc.

Tot in Iasi, se afla cea mai veche universitate din Romania, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, infiintata in anul 1860. Pe langa aceasta, in municipiul Iasi functioneaza Universitatea Tehnica „Gheorghe Asachi”, Universitatea de Medicina si Farmacie „Gr. T. Popa”, Universitatea de Arte „George Enescu”, Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara „Ion Ionescu de la Brad”, Universitatea „Petre Andrei”. Iasul este al treilea mare oras universitar din Romania (dupa Bucuresti si Cluj-Napoca), avand un numar de 52.971 de studenti, asa cum indica datele furnizate de INS, pentru anul 2018.

Prezenta universitatilor a constituit un factor important pentru sustinerea dezvoltarii industriilor cu valoare-adaugata ridicata in Municipiul Iasi, cum ar fi industria IT si a serviciilor de consultanta in tehnologia informatiei si industria farmaceutica. Iasul a fost ales de firma Amazon pentru a deschide primul centru de dezvoltare al firmei in Romania, iar firma Microsoft utilizeaza forta de munca din randul tinerilor din Iasi. In cadrul evenimentului CEE Shared Services and Outsourcing Awards, organizat in Polonia, Municipiului Iasi i-a fost conferit premiul „orasul anului 2018” pentru dezvoltarea industriei IT & Outsourcing din Europa Centrala si de Est.

Topul Forbes 2018 - “Cele mai bune orase pentru afaceri din Romania”, claseaza Iasul pe locul al 10-lea.

In realizarea clasificarii, au fost luate in considerare Produsul Intern Brut, salariul mediu, stocul de investitii straine directe, rata somajului, numarul de firme active, cifra de afaceri si profitul net mediu, dar si reseaua de drumuri publice modernizate si caile ferate, precum si stocul de locuinte sau numarul de unitati de invatamant, dimensiunea populatiei, aeroporturi aflate in apropiere.

<https://www.forbes.ro/articles/cele-mai-bune-orase-pentru-afaceri-118990>

Astfel, din punct de vedere economic, in municipiul Iasi, domeniile de activitate cele mai productive sunt: IT, productia de tuburi si tevi din otel, fabricarea produselor farmaceutice, comert cu ridicata de piese si accesorii pentru autovehicule, comert cu ridicata al combustibililor solizi, lichizi si gazosi ai produselor derivate.⁴⁵

Pe teritoriul municipiului, se afla Aeroportul International Iasi situat pe pozitia 4 in clasamentul aeroporturilor din Romania, conform datelor INS pe 2019, cu un numar de 1.312.611 pasageri.

Municipiului Iasi a fost primul UAT din Romania care a pus bazele unei zone metropolitane. Aceasta a fost infiintata in anul 2004 si are ca membrii Municipiul Iasi si alte 19 localitati rurale - comunele Aroneanu, Barnova, Ciurea, Comarna, Dobrovat, Holboca, Letcani, Miroslava, Mogosesti, Movileni, Popricani, Prisacani, Rediu, Schitu Duca, Tomesti, Tutora, Ungheni, Valea Lupului, Victoria.⁴⁶

Populatia domiciliata a Zonei Metropolitane Iasi era de 529,769 locuitori in primul semestru al anului 2019, dintre care aproximativ 73% apartin de mediul urban si 27%, de cele 19 comune membre. Populatia zonei metropolitane reprezinta 56,61% din populatia Judetului Iasi si 13,42% din populatia Regiunii Nord-Est. Cea mai mare parte a populatiei din mediul rural aferenta Zonei Metropolitane Iasi (intre 2,6-4% din populatia metropolitana/comuna) a fost inregistrata in comunele tangente la limitele de Est, Vest si Sud - Vest ale Municipiului Iasi: Holboca, Tomesti, Miroslava si Ciurea. Cea mai scazuta valoare - 0,4% - a fost inregistrata in comunele Dobrovat si Tutora.

In zona activeaza 17.097 de firme care au realizat o cifra de afaceri totala de 4,4 mld. euro (2018).

⁴⁵ Criteriul ales este cifra de afaceri a firmelor care activeaza in Municipiul Iasi, inregistrata la finalul anului 2018, conform informatiilor oferite pe site-ul: <https://www.topfirme.com/judet/iasi/>

⁴⁶ <http://documents.worldbank.org/curated/en/338051580282390068/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Interjurisdictional-Cooperation-Models.pdf>

Studiul Bancii Mondiale „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania”-2017 ofera informatii referitoare la migratia in Municipiul Iasi/ zona metropolitana Iasi

Populatie 2011		Angajati 2011		Navetisti 2011		Migranti atrasi intre 2001 si 2011	
Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF
290.422	414.869	142.439	193.830	32.048	36.341	39.154	61.181

Migratie in cadrul ZUF 2001-2011	Migratie din afara ZUF 2001-2011	% migranti din afara ZUF 2001-2011	% migranti din alt judet 2001-2011
18.589	42.592	69,6%	56,5%

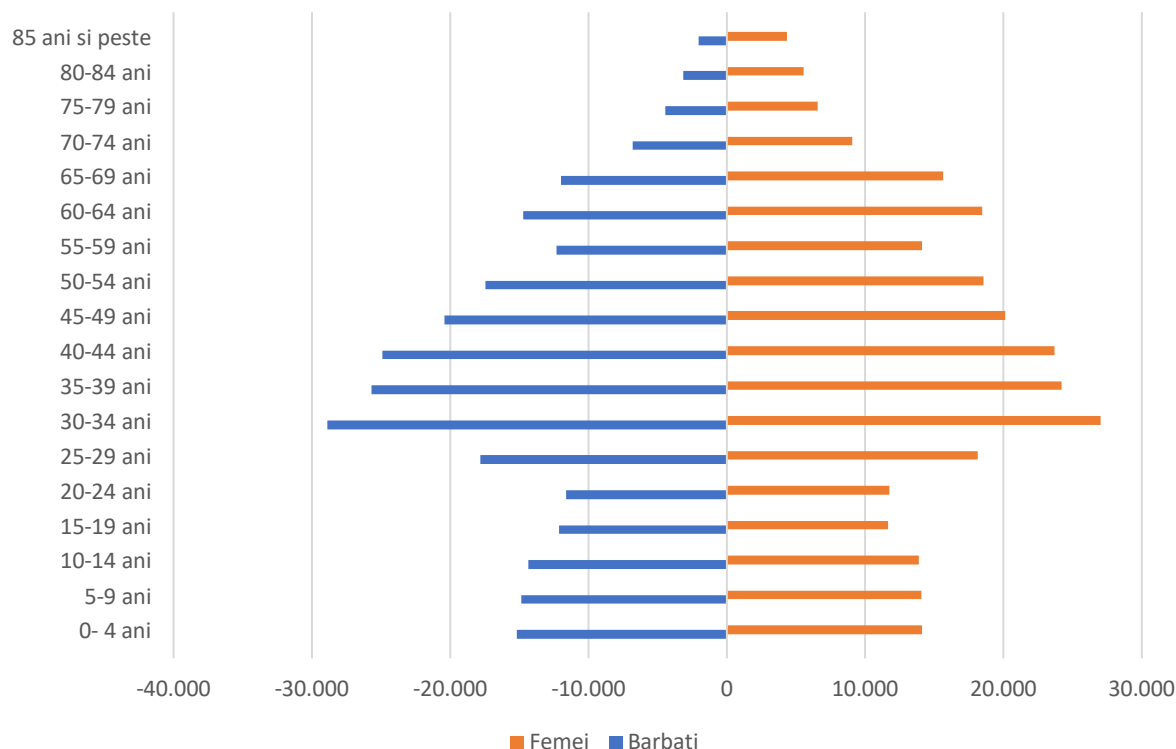
Conform aceluiasi studiu, intre anii 2001 si 2011, Iasiul, ca centru universitar, a atras migranti de pe o arie de peste 250 kmp , din care 74,4% tineri cu varste sub 35 de ani. Din migrantii atrasi, intre anii 2001 si 2011, 43,7 % au venit la studii.

Pentru zona urbana functionala Iasi, studiul Bancii Mondiale identifica:

1. Localitati de provenienta a migrantilor: Botosani, Vaslui, Iasi, Roman, Pascani, Bacau, Piatra Neamt, Barlad, Suceava, Husi, Dorohoi, Bucuresti, Galati, Targu Neamt;
2. Localitati de provenienta a navetistilor: Holboca, Tomesti, Ciurea, Miroslava, Valea Lupului, Barnova, Popricani, Letcani, Reditu, Pascani.

In ceea ce priveste distributia populatiei pe sexe, se observa ca pentru intervalul de varsta 0-44 de ani, procentul barbatilor in populatia domiciliata totala este mai mare decat cel al femeilor. Populatia de peste 50 de ani cuprinde un procent mai ridicat al femeilor, variind intre aproximativ 51% si 68%.

Distributia populatiei domiciliata in ZMI, pe grupe de varsta si sexe, 2019

Sursa: Baza de date Tempo On-line, INS

Majoritatea persoanelor care vor ramane active pe piata fortei de munca in urmasorii 20 ani, au varste cuprinse intre 25-49 de ani. Avand in vedere ca numarul tinerilor cu varste cuprinse intre 10-20 de ani este mai redus, asa cum arata si ingustarea graficului in dreptul acestor categorii de varsta, numarul tinerilor care vor intra in campul muncii va fi insuficient pentru a substitui numarul persoanelor ajunse la varsta de pensionare. Piramida varstelor indica faptul ca procentul adultilor tineri din zona metropolitana Iasi (intre 15-40 de ani) - 35,66% este apropiat de cel al adultilor maturi (intre 40-65 de ani) - 34,88%. Urmeaza apoi tinerii, cu un procent de 16,32% si varstnicii cu 13,14%.

Municipiul Piatra Neamt

Municipiul Piatra Neamt este situat pe valea raului Bistrita, unde s-a dezvoltat ca asezare urbana inca din secolul al XIV-lea. Conform Legii nr. 351/2001 privind clasificarea localitatilor, municipiul Piatra Neamt este incadrat in randul localitatilor de rang II. Municipiul are o populatie de 112.451 persoane, (2019), in scadere cu 4% fata de anul 2013. Sunt prezente o serie de monumente istorice de referinta, printre care: Curtea Domneasca, complex architectural format din Biserica "Sf. Ioan Botezatorul", Turnul-clopotnita si Curtea Doamneasca. De asemenea, in centrul istoric in jurul caruia s-a dezvoltat orasul, se afla Teatrul Tineretului, Muzeul Cucuteni, Muzeul de etnografie, Muzeul de arta, etc.

Din punct de vedere economic, cele mai importante doemii de activitate ale firmelor din Municipiul Piatra Neamt sunt: comert cu ridicata de piese si accesorii pentru autovehicule, Comert cu ridicata de componente si echipamente electronice si de telecomunicatii, Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun⁴⁷.

In iunie 2020, a fost oficial constituita Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Zona Metropolitana Piatra-Neamt, avand ca membrii: municipiul Piatra-Neamt, orasul Bicaz si comunele Alexandru cel Bun, Bodesti, Garcina, Razboieni si Tarcau. Si alte localitati aflate pe o raza de 30 km in jurul municipiului Piatra Neamt si-au exprimat intentia sa adere la Zona Metropolitana Piatra-Neamt in perioada urmatoare⁴⁸. Populatia domiciliata a Zonei Metropolitane Piatra Neamt, era la finalul lunii iunie 2019, de 141.813 persoane, din care 85,11% este populatie urbana. Comunele cu cele mai mari ponderi ale populatiei (intre 3,2 si 4,2%) in totalul populatiei domiciliata a zonei metropolitane Piatra Neamt sunt Alexandru cel Bun, Garcina si Bodesti.

Conform datelor furnizate de Banca Mondiala prin studiul „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania”-2017 pentru Municipiul Piatra Neamt/ zona metropolitana Piatra Neamt

Populatie 2011		Angajati 2011		Navetisti 2011		Migranti atrasi intre 2001 si 2011	
Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF
85.055	148.011	39.964	66.598	9.704	16.044	5.491	11.767
Migratie in cadrul ZUF 2001-2011		Migratie din afara ZUF 2001-2011		% migranti din afara ZUF 2001-2011		% migranti din alt judet 2001-2011	
4.441		7.326		62,3%		38%	

Studiul enumera localitatile de provenienta a majoritatii migrantilor si navetistilor pentru zona urbana functionala aferenta muncipiului Piatra-Neamt, intre anii 2001 si 2011:

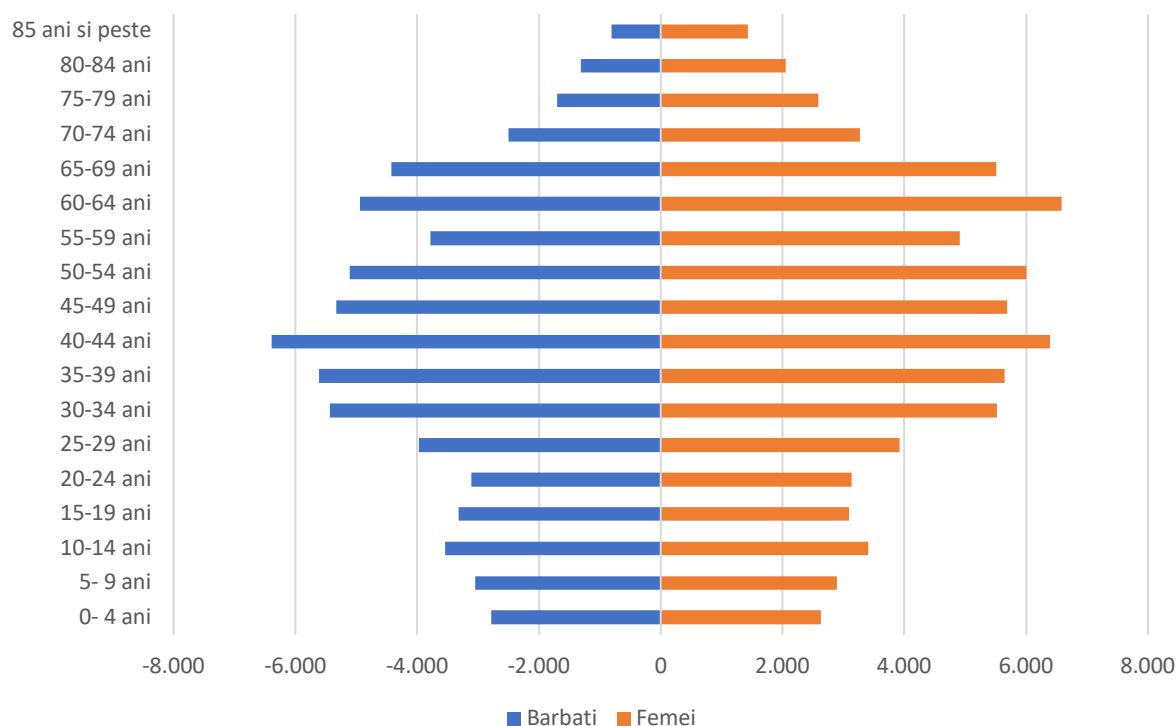
1. Localitatile de provenienta a migrantilor: Piatra Neamt, Iasi, Bucuresti, Roman, Bacau, Targu Neamt, Bicaz, Roznov, Bargaoni, Alexandru cel Bun, Savinesti, Girov;
2. Localitati de provenienta a navetistilor: Dumbrava Rosie, Alexandru cel Bun, Roznov, Zanesti, Girov, Roman, Pangarati, Garcina.

⁴⁷ Criteriul ales este cifra de afaceri a firmelor care activeaza in Municipiul Piatra Neamt, inregistrata la finalul anului 2018, conform informatiilor oferite pe site-ul: <https://www.topfirme.com/judet/neamt/cifra-de-afaceri/>

⁴⁸ <https://turntv.ro/declaratie-de-presa-18-06-2020-primarul-dragos-chitic/>

Studiul „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania” realizat de Banca Mondiala in anul 2017, prezinta situatia zonelor urbane functionale mai mici, care au inregistrat o scadere a ponderii populatiei in populatia regiunii. Acest fapt s-a produs ca urmare a emigrarii populatiei, precum si migrarii catre zone urbane functionale mai mari. Astfel de zone din regiunea Nord-Est sunt municipiile Piatra Neamt si Vaslui, care conform studiului, au pierdut in perioada 2001-2011, peste 15% din populatie, o scadere dubla in comparatie cu scaderea medie inregistrata la nivel national.

Distributia populatiei domiciliata in Zona Metropolitana Piatra Neamt, dupa grupe de varsta si sexe, 2019

Sursa: Baza de date TEMPO- INS

Asa cum reiese din graficul de mai sus, pentru grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-34 ani, numarul barbatilor este mai mare decat cel al femeilor. O asimetrie puternica se observa pe intervalul 45 ani si peste, ponderea femeilor in populatia domiciliata totala, pe segmentul de varsta corespunzator fiind cuprinsa intre 52% si 64%. In ceea ce priveste distributia pe grupe de varsta a populatiei, se observa un fenomen de imbatranire demografica a populatiei, varstnicii (peste 65 de ani) reprezentand 18,06% din totalul populatiei, in timp ce populatia tanara reprezinta doar 12,91%.

Municipiul Suceava

Este situat in extremitatea nord-estica a Romaniei, in podisul Sucevei, in sudul regiunii istorice Bucovina. Populatia municipiului era, la mijlocul anului 2019, de 124.986 persoane, in crestere cu 67,14% fata de anul 2013, reprezentand aproximativ 16% din populatia judetului. Municipiul Suceava este incadrat conform Legii 351/2001 in randul localitatilor urbane de rangul II din Romania, fiind declarat pol de dezvoltare urbana, conform Hotararii de Guvern nr. 998/2008.

Municipiul Suceava este unul dintre cele mai vechi orase ale tarii si fosta capitala a Principatului Moldovei timp de doua secole. Astfel, municipiul detine o serie de obiective istorice si turistice importante - Cetatea de Scaun si Muzeul Satului Bucovinean, Manastirea Sfantul Ioan cel Nou aflata pe lista Unesco, Complexul medieval fortificat Zamca, biserica Mirauti, fosta Mitropolie a Moldovei si Biserica Sfantul Dumitru, o ctitorie a Domnitorului Petru Rares, Planetariul, etc.

Patrimoniul cultural al Sucevei, alaturi de cadrul natural de care dispune municipiul au determinat o orientare a autoritatilor locale catre promovarea turistica a acestei localitati. Astfel, ca urmare a investitiilor realizate in turism si a eforturilor de promovare a acestei zone, municipiul Suceava a primit distinctia de „Destinatia europeana de excelenta” din partea Comisiei Europene in anul 2017.

Cele mai importante domenii de activitate ale firmelor care activeaza in Municipiul Suceava sunt: fabricarea hartiei si cartonului, lucrari de constructii, fabricarea produselor de morarit, comert cu ridicata al produselor chimice⁴⁹. Singura institutie de invatamant superior din municipiul Suceava este universitatea de stat „Stefan cel Mare”, care aduce in municipiul Suceava un numar de 8.387 de studenti, conform datelor furnizate de INS, anul 2018.

Zona metropolitana Suceava a fost creata in anul 2011. In prezent, aceasta structura asociativa cuprinde pe langa Municipiul Suceava, alte 14 localitati - orasul Salcea si comunele Bosanci, Adancata, Ipotesti, Mitocu Dragomirnei, Moara, Patrauti, Veresti, Siminicea, Stroiesti, Dumbraveni, Darmanesti, Udesti si Hantesti⁵⁰. In acest areal, mai exact in orasul Salcea, se afla Aeroportul International „Stefan cel Mare” Suceava, situat pe locul 8 in topul aeroporturilor din Romania, conform datelor furnizate de INS la finalul anului 2019, cu 429.974 pasageri. Populatia zonei metropolitane Suceava cuprindea 215.167 persoane, din care 63% - populatie urbana. In ceea ce priveste populatia rurala, comunele cu cele mai mari ponderi in totalul populatiei domiciliata a zonei metropolitane Suceava sunt Bosanci, Dumbraveni, Ipotesti, cu procente variind intre 3,70% si 4,63%.

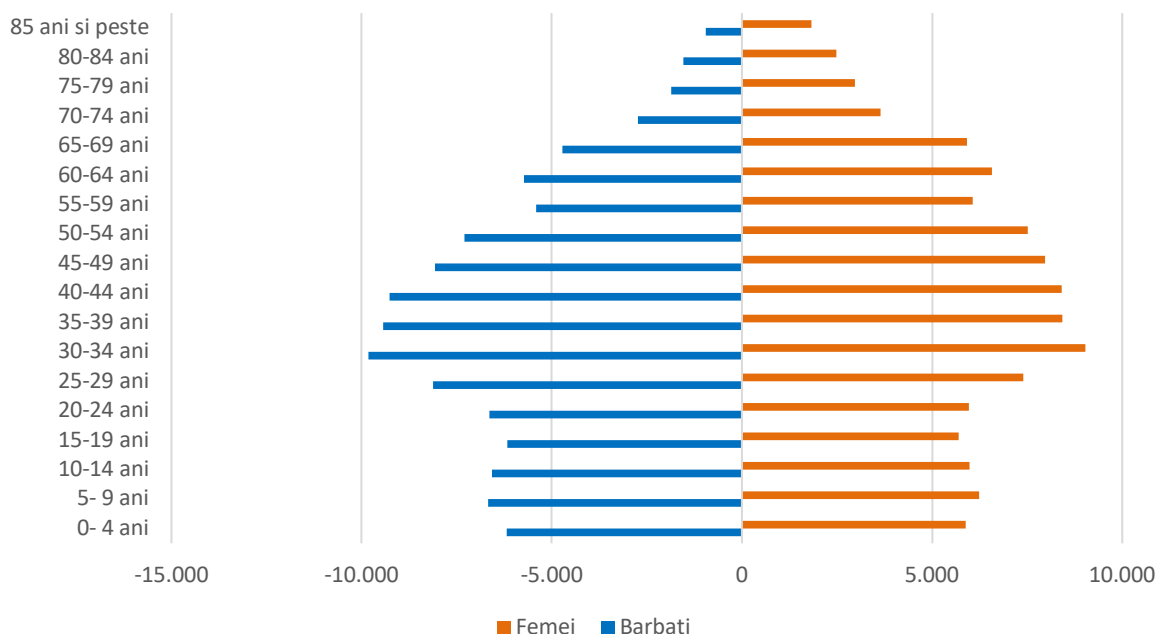
Conform clasamentului celor mai bune orase pentru afaceri din Romania realizat de revista FORBES in anul 2018, pozitia municipiului Suceava, care ocupa locul 13, a fost determinata de:

- eforturile autoritatilor locale pentru promovarea turismului,
- promovarea proiectelor bazate pe energie verde (centrala pe biomasa, masini, biciclete si autobuze electrice, infrastructura pentru incarcarea si inchirierea masinilor electrice),
- aplicarea managementului modern al iluminatului public,
- tranzactia prin care Unilever a preluat Betty Ice (cea mai cunoscuta afacere din municipiul Suceava),
- profitul realizat de Iulius Mall si de alte companii din Suceava.

⁴⁹ Criteriul ales este cifra de afaceri a firmelor care activeaza in Municipiul Suceava, inregistrata la finalul anului 2018, conform informatiilor oferite pe site-ul: <https://www.topfirme.com/judet/suceava/cifra-de-afaceri/>

⁵⁰ <http://documents.worldbank.org/curated/en/338051580282390068/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Interjurisdictional-Cooperation-Models.pdf>

Distributia populatiei domiciliata in Zona Metropolitana Suceava, pe grupe de varsta si sexe, 2019

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Graficul anterior indica faptul ca, pentru grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-49 ani, ponderea barbatilor in populatia domiciliata totala, pe segmentul de varsta aferent, depaseste procentul femeilor, situatia modificandu-se pe intervalul de varsta de peste 50 de ani, unde procentul femeilor este cuprins intre 51% si 66% din totalul populatiei domiciliata, pe segmentul de varsta corespunzator.

In ceea ce priveste distributia pe grupe de varsta a populatiei, se observa ca populatia tanara (cu varste cuprinse intre 0-14 ani) are o pondere de 17,44% in populatia domiciliata totala, depasind procentul de 13,31% pe care il ocupa populatia varstnica (peste 65 de ani).

Datele oferite de studiul Bancii Mondiale- „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania”-2017 referitoare la fenomenul migratiei si navetismului pentru Municipiul Suceava/ zona metropolitana Suceava

Populatie 2011		Angajati 2011		Navetisti 2011		Migranti atrasi intre 2001 si 2011	
Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF
92.121	182.955	49.271	85.310	15.176	17.799	8.249	16.388
Migratie in cadrul ZUF 2001-2011		Migratie din afara ZUF 2001-2011		% migranti din afara ZUF 2001-2011		% migranti din alt judet 2001-2011	
5.857		10.531		64,3%		33%	

In ceea ce priveste localitatile de provenienta a majoritatii migrantilor si navetistilor pentru zona urbana functionala aferenta municipiului Suceava, pentru perioada 2001 si 2011, acestea sunt:

1. Localitatile de provenienta a migrantilor: Suceava, Falticeni, Iasi, Botosani, Radauti, Bucuresti, Dorohoi, Gura Humorului, Campulung Moldovenesc, Siret, Vatra Dornei.
2. Localitati de provenienta a navetistilor: Scheia, Ipotesti, Salcea, Falticeni, Liteni, Moara, Zvoristea, Dumbraveni.

Municipiul Vaslui

Este situat în estul României, la frontiera cu Republica Moldova. Orașul a fost reședința domnească în anul 1435, în timpul domniei lui Ștefan al II-lea (fiul lui Alexandru cel Bun) și capitala a Moldovei Meridionale. În acest context, s-a construit Curtea Domnească, reprezentând unul dintre vestigiile istorice și culturale ale Municipiului Vaslui. Pe lângă acest monument istoric, Castelul Mavrocordat, Biserica Domnească Sf. Ioan Botezătorul- fondată de Ștefan cel Mare, Muzeul de Istorie, sunt alte câteva obiective turistice și culturale ale orașului.

Populația domiciliată a Municipiului Vaslui era la mijlocul anului 2019, de 125.780 persoane, reprezentând 23,17% din populația județului Vaslui. Conform Legii nr. 351/2001 privind clasificarea localităților, municipiul Vaslui este încadrat în rândul localităților de rang II.

Din punct de vedere economic, în Municipiul Vaslui, cele mai importante firme după cifra de afaceri la finalul anului 2018 activau în domeniile: cultivarea cerealelor, plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase, fabricarea și prelucrarea carni de pasare, distribuția combustibililor gazeși, prin conducte⁵¹.

Studiul Bancii Mondiale „Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania” 2017 - date referitoare la fenomenul migrației și navetismului aferente Municipiul Vaslui/ zonei metropolitane Vaslui

Populație 2011		Angajați 2011		Navetisti 2011		Migranți atrași între 2001 și 2011	
Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF	Municipiu	ZUF
55.407	80.861	26.687	39.929	4.705	5.161	3.547	5.699

Migrație în cadrul ZUF 2001-2011	Migrație din afara ZUF 2001-2011	% migranți din afara ZUF 2001-2011	% migranți din alt județ 2001-2011
1.370	4.329	76,0%	40,9%

În ceea ce privește localități de proveniență a majorității migranților și navetistilor pentru zona urbană funcțională aferentă municipiului Vaslui, pentru perioada 2001 și 2011, acestea sunt:

1. Localitățile de proveniență a migranților: Vaslui, Iași, Birlad, Husi, București, Codaesti, Galați, Laza, Negrești, Zapodeni, Bacău.
2. Localități de proveniență a navetistilor: Muntenii de Jos, Birlad, Laza, Lipovat, Ștefan cel Mare, Husi, Valeni.

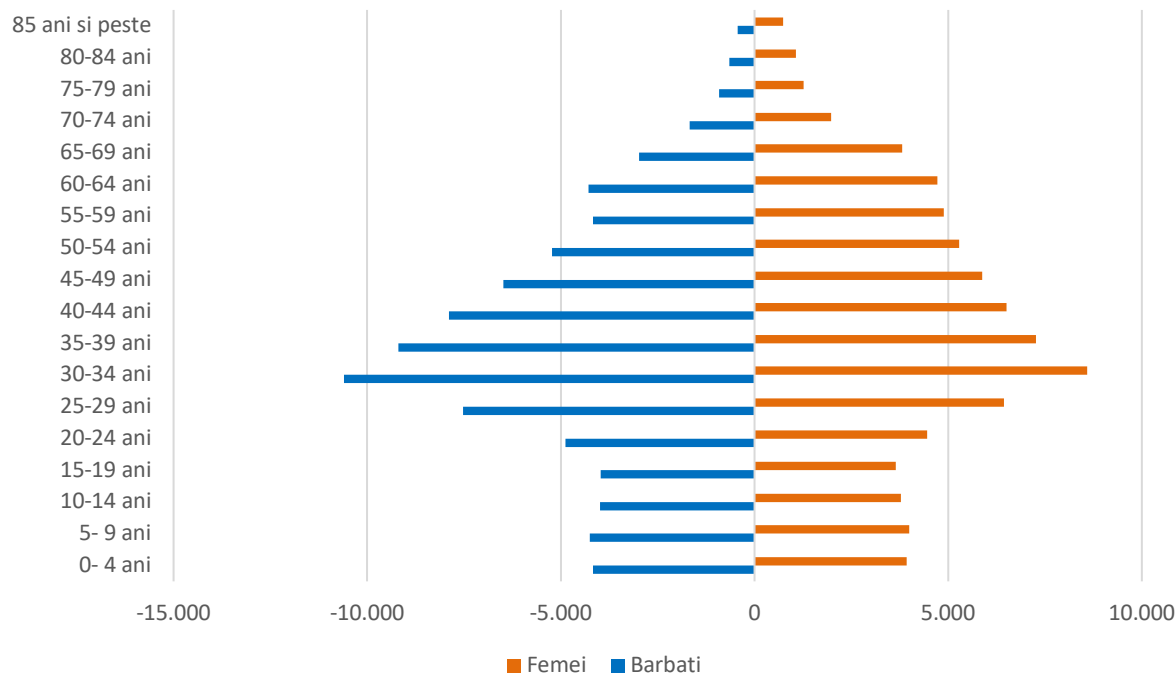
Conform studiului “Orase magnet: Migrație și Navetism în România” realizat în anul 2017 de Banca Mondială, populația orașului Vaslui a cunoscut fluctuații puternice de-a lungul timpului. După creșterea artificială din anii 1980, când populația orașului s-a mărit cu aproape 40.000 de locuitori, Vasluiul a pierdut 25.000 de persoane după 1990, majoritatea mutându-se în Iași, în București, în străinătate sau în zonele rurale de unde veniseră. Conform studiului unele reședințe de județ de dimensiuni medii, cu o economie mai puțin dezvoltată, printre care sunt amintite orașele Vaslui și Botosani din Regiunea Nord-Est, nu au reușit să difuzeze creșterea economică în zonele inconjurătoare, ceea ce a condus la o suburbanizare demografică și economică precară. Din acest motiv, majoritatea navetistilor pe care îi atrag lucrează în centrul urban propriu-zis.

Un motiv este și faptul că agricultura este un sector mai puțin atrăgător pentru navetisti, în mare parte pentru că folosește deja cea mai mare parte a forței de muncă din mediul rural (peste 50%), dar și din cauza nivelului scăzut al remunerației. Studiul menționează faptul că, în poliile agricole ai țării (printre care și Vaslui), mai puțin de 5%-10% din navetistii înregistrați lucrează în agricultura.

⁵¹ Criteriul ales este cifra de afaceri a firmelor care activează în Municipiul Vaslui, înregistrată la finalul anului 2018, conform informațiilor oferite pe site-ul: <https://www.topfirme.com/judet/vaslui/cifra-de-afaceri/>

Zona Metropolitana Vaslui a fost constituita in anul 2015, sub forma unei asociatii de dezvoltare intercomunitara, formata din Municipiul Vaslui si alte zece comune din imprejurimi: Balteni, Delesti, Laza, Lipovat, Muntenii de Jos, Muntenii de Sus, Puscasi, Stefan cel Mare, Valeni, Zapodeni⁵². Populatia domiciliata a zonei metropolitane era de 161.578 persoane, cu 78% in mediul urban. In ceea ce priveste populatia rurala, cea mai mare parte este concentrata in comunele Muntenii de Sus, Muntenii de Jos si Lipovat (3% in fiecare comuna).

Distributia populatiei domiciliata in Zona Metropolitana Vaslui, pe grupe de varsta si sexe, 2019

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Pentru grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-49 ani, ponderea barbatilor in populatia domiciliata totala, pe segmentul de varsta aferent, depaseste procentul femeilor, diferente de aproape 10% intre barbati si femei situanduse pe intervalul 30-44 de ani, unde procentul barbatilor este in jur de 55%. Pe segmentele de varsta de peste 49 de ani, procentul femeilor variaza intre 50% si 63% din totalul populatiei domiciliata, pe segmentul de varsta corespunzator.

Populatia tanara (cu varste cuprinse intre 0-14 ani) are o pondere de 14,93% in populatia domiciliata totala, depasind procentul de 9,62% pe care il ocupa populatia varstnica (peste 65 de ani).

Zona metropolitana Roman

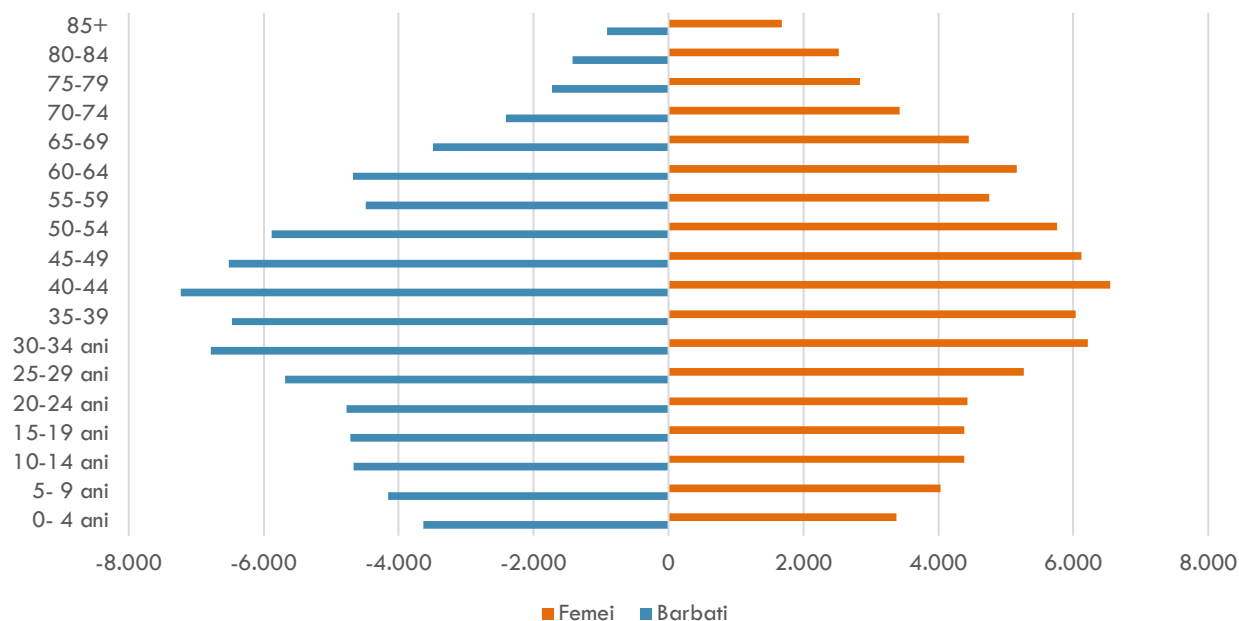
A fost constituita in anul 2009, avand in componenta Municipiul Roman si alte 24 comune din imprejurimi: Gheraesti, Ruginoasa, Botesti, Ion Creanga, Valeni, Poienari, Icusesti, Moldoveni, Bahna, Dulcesti, Horia, Sagna, Faurei, Pancesti, Boghicea, Bozieni, Doljesti, Gadinti, Oniceni, Secuieni, Valea Ursului, Tamaseni, Bira si Stanita.⁵³

Populatia domiciliata a Zonei Metropolitane Roman era de 161.041 locuitori in primul semestru al anului 2019, dintre care aproximativ 43% apartin de mediul urban si 57%, de cele 24 de comune membre. Populatia zonei metropolitane reprezinta 28,41% din populatia Judetului Neamt.

Cea mai mare parte a populatiei din mediul rural aferenta Zonei Metropolitane Roman a fost inregistrata in comuna Tamaseni (6% din totalul populatiei domiciliata), urmata de comunele Dojesti, Gheraesti, Horia, cu cate 4%. Cea mai scazuta valoare - 0,93% - a fost inregistrata in comuna Pancesti.

⁵² <http://documents.worldbank.org/curated/en/338051580282390068/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Interjurisdictional-Cooperation-Models.pdf>

⁵³ <http://documents.worldbank.org/curated/en/338051580282390068/pdf/Romania-Catching-Up-Regions-Interjurisdictional-Cooperation-Models.pdf>

Distributia populatiei Zonei Metropolitane Roman, pe grupe de varsta si sexe, 2019

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Asa cum indica graficul de mai sus, pe grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-54 ani, numarul barbatilor este mai mare decat cel al femeilor. Pe segmentele urmatoare de varsta, situatia se schimba, ponderea femeilor in populatia domiciliata totala, pe segmentul de varsta corespunzator fiind cuprinsa intre 52% si 65%.

In ceea ce priveste distributia pe grupe de varsta a populatiei, persoanele peste 65 de ani reprezinta 15,45% din totalul populatiei domiciliata, echivalent cu populatia tanara, care reprezinta 15,06%.

Investitii teritoriale integrate in Regiunea Nord-Est

Fondurile europene sprijina dezvoltarea teritoriala integrata, inclusiv prin investitii teritoriale integrate (ITI) bazate pe o strategie de dezvoltare teritoriala integrata aferenta unui teritoriu desemnat. Acest tip de investitii fac posibila combinarea resurselor din mai multe fonduri europene, din cadrul axelor prioritare ale unui sau mai multor Programe Operationale.⁵⁴

In conformitate cu cadrul legislativ existent⁵⁵, Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Dezvoltare Sustenabila in Tara de Sus (formata din judetele Botosani, Iasi, Suceava) va face parte din Programul National Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritoriala integrata ITI.

3.7. Aspecte cheie

- × Peste 58% din populatia regiunii locuieste in mediul rural;
- × Existenta multor zone lipsite de orase pe o raza de 25-30 km;
- × In mediul urban 40,4% din populatie traieste in zone dezavantajate sau marginalizate, iar in mediul rural 11,3% din populatie traieste in zone marginalizate; 28 din cele 29 de orase si 2 din cele 17 municipii din regiune au peste 50% din populatie in zone dezavantajate;
- × Ponderea ridicata a populatiei care locuieste in zone marginalizate 11,3%; disparitati interjudetene: cele mai mari procente din populatia rurala care traieste in zonele marginalizate se regasesc in judetul Vaslui cu 22,7% si Iasi cu 14,6%, iar cele mici procente in judetele Suceava cu 5,5% si Neamt cu 5,7%;
- ✓ Regiunea Nord-Est se situeaza pe primul loc intre cele opt regiuni ale tarii ca populatie totala - 16,4% din populatia Romaniei (populatie rezidenta);

⁵⁴ <https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2019/12/MEMO-4.pdf>

⁵⁵ Legea nr. 176/2020 pentru aprobarea OUG 60/2020 privind unele masuri financiare in vederea implementarii proiectelor de infrastructura fazate periaoda de programare 2007-2013, finantate din fondurile UE aferente perioadei de programare 2014-2020

- ✓ Prezenta in regiune a unui pol regional, trei poli judeteni si 2 poli locali; municipiile Iasi si Bacau incadrate ca orase de rang I; municipiul Iasi pol de crestere national, municipiile Bacau si Suceava poli de dezvoltare urbana;
- ✓ Existenta in regiune a 7 zone metropolitane in diferite grade de dezvoltare;
- ✓ La nivelul anului 2019 erau constituite 47 de asociatii tip GAL (Grupuri de Actiune Locala) - LEADER in mediul rural care aveau realizate si implementau strategii de dezvoltare locala;
- ✓ Existenta firmelor foarte mari amplasate in zona metropolitana Iasi, care exceleaza la nivel national in domeniul farmaceutic, in fabricarea de echipamente electrice si motoare si in distributia energiei electrice;
- ✓ Existenta firmelor de dimensiuni foarte mari in Bacau, care exceleaza la nivel national in constructii de drumuri, prelucrarea si conservarea carnilor de pasare si fabricarea de aeronave comerciale de articole de fierarie, din sticla si pentru vopsit;
- ✓ Existenta firmelor de dimensiuni mari in Suceava, care exceleaza la nivel national in fabricarea de hartie si carton si fabricarea inghetatei;
- ✓ In regiune sunt constituite asociatii de tip metropolitan in jurul municipiilor Iasi, Bacau, Botosani, Suceava, Piatra Neamt, Vaslui, Roman si Targu Neamt;
- ✓ Legaturile transfrontaliere ale regiunii sunt asigurate prin trei aeroporturi regionale (Bacau, Iasi, Suceava), doua puncte de trecere frontiera feroviara si cinci puncte de trecere frontiera rutiera (catre Ucraina si Republica Moldova);
- ✓ Utilizarea instrumentului de dezvoltare teritoriala DLRC in perioada de programare 2014-2020 de catre grupurile de actiune locala din zona urbana Bacau, Botosani, Monesti, Husi si Radauti pentru implementarea strategiilor de dezvoltare care vizeaza reducerea saraciei si cresterea incluziunii sociale;
- ✓ Strategia Nationala de Dezvoltare Teritoriala orizont 2035 mentioneaza axe cu potential de dezvoltare interregionale si intraregionale care traverseaza Regiunea Nord-Est.
- ✓ Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Dezvoltare Sustenabila in Tara de Sus (va face parte din Programul National Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritoriala integrata ITI)

3.8. Anexe

A. Tipuri de zone urbane dezavantajate pe baza datelor de la recensamant 2011

Tipul 1. Zone dezavantajate pe locuire - daca prezinta concentrarea⁵⁶ a cel putin doua din urmatoarele categorii vulnerabile: (i) persoane ce traiesc in locuinte fara curent electric (ii) persoane ce traiesc in spatii supraaglomerate; (iii) gospodarii confruntate cu nesiguranta locativa. Nu au un nivel scazut de ocupare in sectorul formal si pot prezenta sau nu un nivel scazut de educatie.

Tipul 2. Zonele dezavantajate pe ocuparea fortei de munca - daca prezinta o concentrare de someri si/sau persoane neincadrate pe piata formală a muncii. Aceasta categorie se refera in general la zone care au avut in perioada comunista o concentrare mare de intreprinderi. In ciuda existentei unei forte de munca profesional calificata, aceste zone au avut parte de putine investitii private in ultimii douazeci de ani si, drept consecinta, exista oportunitati reduse de angajare in sectorul formal.

Tipul 3. Zonele dezavantajate pe capital uman - daca prezinta concentrarea a cel putin doua din urmatoarele categorii vulnerabile: (i) populatie activa cu nivel scazut de educatie; (ii) copii; (iii) persoane cu dizabilitati sau alte probleme de sanatate. Aceste zone urbane sunt locuite de persoane necalificate, care lucreaza in agricultura, constructii sau alte sectoare, in multe cazuri, informal. Prin urmare, interventiile in acest tip de zone trebuie sa se concentreze pe calificarea fortei de munca.

Tipul 4. Zonele urbane marginalizate - cumuleaza deprivari pe toate dimensiunile si sunt recomandate a reprezenta tinta programului DLRC. In cele mai multe cazuri, acestea sunt zone intraurbane, sarace, izolate din punct de vedere social si care nu sunt reflectate in statisticile privind ratele de saracie calculate la nivel de localitate sau judet, adevarate puncte de excluziune sociala. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe langa lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educatie, sanatate, infrastructura) reduc drastic sansele populatiei de a scapa de saracie. Aceste zone sunt candidatele cele mai potrivite pentru interventiile de tipul dezvoltarii locale plasate sub responsabilitatea comunitatii realizate in orasele din Romania.

⁵⁶ „Concentrare” inseamna o pondere a respectivei categorii in totalul populatiei active din zona ce se incadreaza in cele mai mari 20% valori din toate sectoarele de recensamant din urban.

Folosind datele de recensamant, pot fi calculate ratele populatiei urbane din zonele definite ca fiind marginalizate sau dezavantajate pe locuire, ocupare sau capital uman. La nivel urban national, 3,2% din populatia urbana, 2,6% dintre gospodariile din urban si 2,5% dintre locuintele din urban se afla in zone (sectoare de recensamant) marginalizate.

B. Comunitati marginalizate in orasele din Regiunea Nord-Est⁵⁷

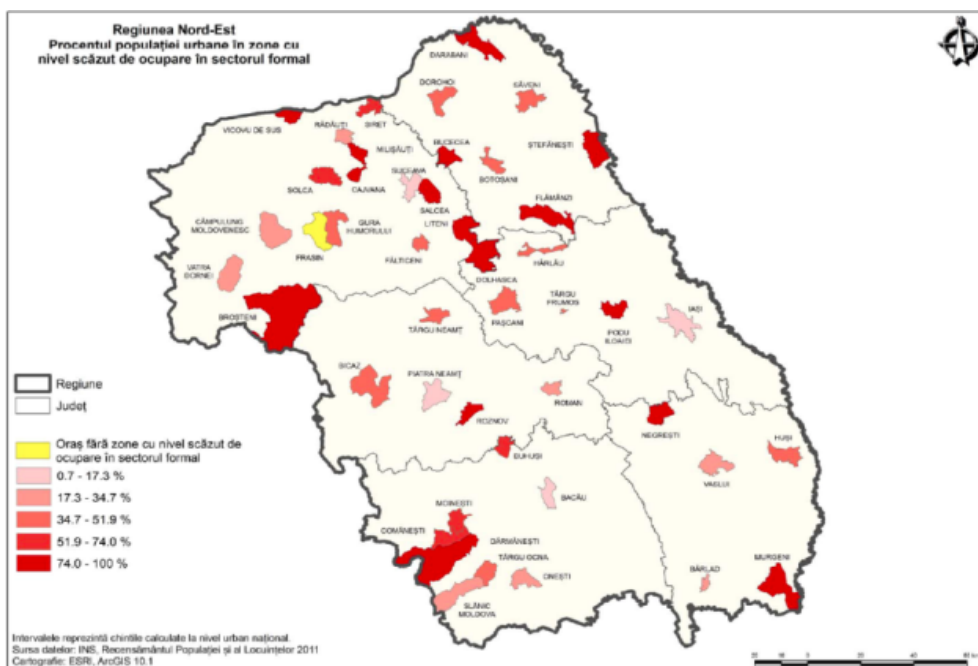
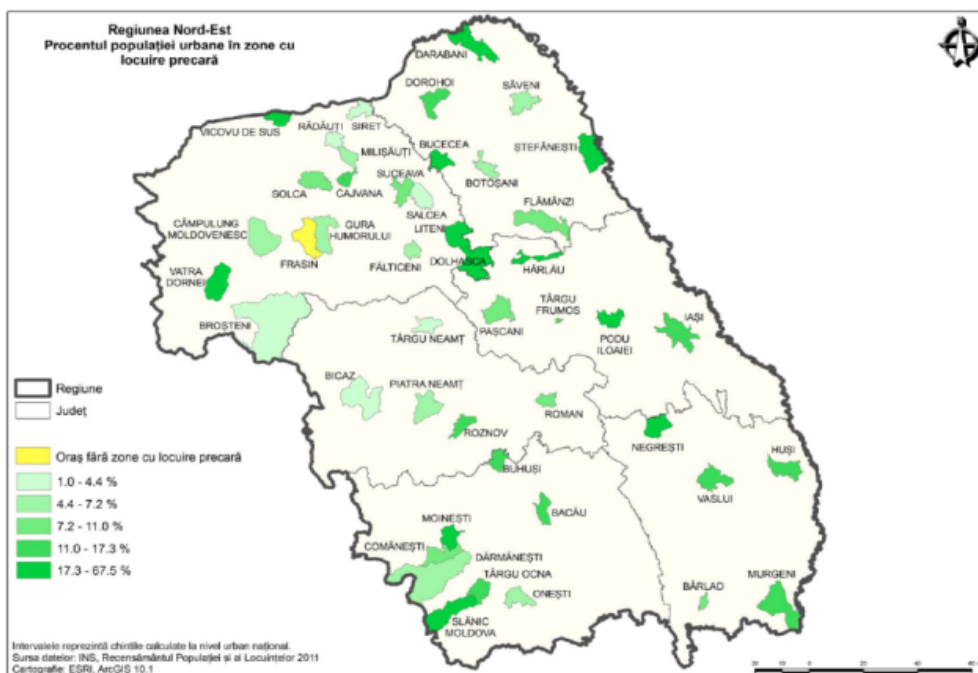
Judet/Oras	Populatia stabila	% in zone nedezavantajate	% in zone dezavantajate pe locuire	% in zone dezavantajate pe ocupare	% in zone dezavantajate pe capital uman	% in zone marginalizate	% populatie in zone cu institutii sau sub 50 de locuitori
RNE	1.374.794	59,62	5,66	12,51	14,77	4,29	3,15
BC	267.141	62,98	6,37	12,50	12,63	3,38	2,15
Mun. Bacau	144.307	76,93	9,35	4,31	5,62	1,37	2,42
Mun. Moinesti	21.787	41,27	1,71	34,04	13,55	9,40	0,04
Mun. Onesti	39.172	72,94	3,72	13,34	7,35	1,64	1,02
Buhusi	14.562	43,50	0,00	27,65	16,69	10,76	1,40
Comanesti	19.568	41,43	0,00	18,30	31,09	7,47	1,71
Darmanesti	12.247	4,81	0,00	29,39	58,07	4,69	3,04
Slanic Moldova	4.198	21,80	27,89	9,34	32,04	6,67	2,26
Targu Ocna	11.300	32,95	4,55	25,97	24,88	4,25	7,40
BT	167.772	44,05	2,22	26,40	19,51	6,00	1,81
Mun. Botosani	106.847	56,69	1,94	28,31	7,71	2,92	2,42
Mun. Dorohoi	24.309	41,00	6,22	28,60	17,32	5,52	1,34
Bucecea	4.274	2,90	0,00	34,16	46,77	15,58	0,58
Darabani	9.893	10,51	0,00	32,05	38,60	18,33	0,51
Flamanzi	10.136	1,61	0,00	12,00	76,69	9,67	0,04
Saveni	6.999	29,23	2,07	10,87	52,28	4,94	0,60
Stefanesti	5.314	0,00	0,00	9,13	57,00	33,82	0,06
IS	355.120	68,23	10,98	2,77	6,84	3,58	7,60
Mun. Iasi	290.422	73,74	13,09	1,04	2,77	0,53	8,84
Mun. Pascani	33.745	56,66	0,94	12,10	22,76	7,50	0,04
Harlau	10.905	30,56	2,71	0,00	26,24	31,33	9,16
Podu Iloaiei	9.573	4,66	1,38	19,48	35,38	39,01	0,09
Targu Frumos	10.475	49,98	2,40	8,24	22,15	14,39	2,85
NT	169.599	66,32	2,15	15,17	12,10	3,15	1,11
Mun. Piatra Neamt	85.055	83,20	1,59	6,07	6,37	2,04	0,74
Mun. Roman	50.713	59,91	4,51	16,38	13,90	4,42	0,88
Bicaz	6.543	45,50	0,00	27,01	24,29	1,97	1,24
Roznov	8.593	0,00	0,00	52,72	34,88	10,69	1,71
Targu Neamt	18.695	44,74	0,00	31,90	18,54	1,72	3,11
SV	262.153	52,82	3,34	13,92	23,37	4,91	1,65
Mun. Campulung Mold.	16.722	73,15	1,90	10,73	11,24	2,92	0,06
Mun. Falticeni	25.723	57,39	2,85	32,07	5,45	2,22	0,01
Mun. Radauti	23.822	65,47	3,18	10,38	18,14	1,16	1,67
Mun. Suceava	92.121	82,05	6,19	3,60	5,52	1,14	1,50
Mun. Vatra Dornei	14.429	55,89	5,37	20,99	9,24	8,41	0,09
Brosteni	5.506	7,36	0,00	39,48	50,93	2,23	0,00
Cajvana	6.901	4,07	0,00	0,00	79,23	16,69	0,00
Dolhasca	10.298	2,23	0,00	29,86	50,90	16,89	0,12
Frasin	5.876	9,50	0,00	46,99	43,45	0,00	0,07
Gura Humorului	13.667	54,23	0,00	15,95	18,82	4,41	6,59

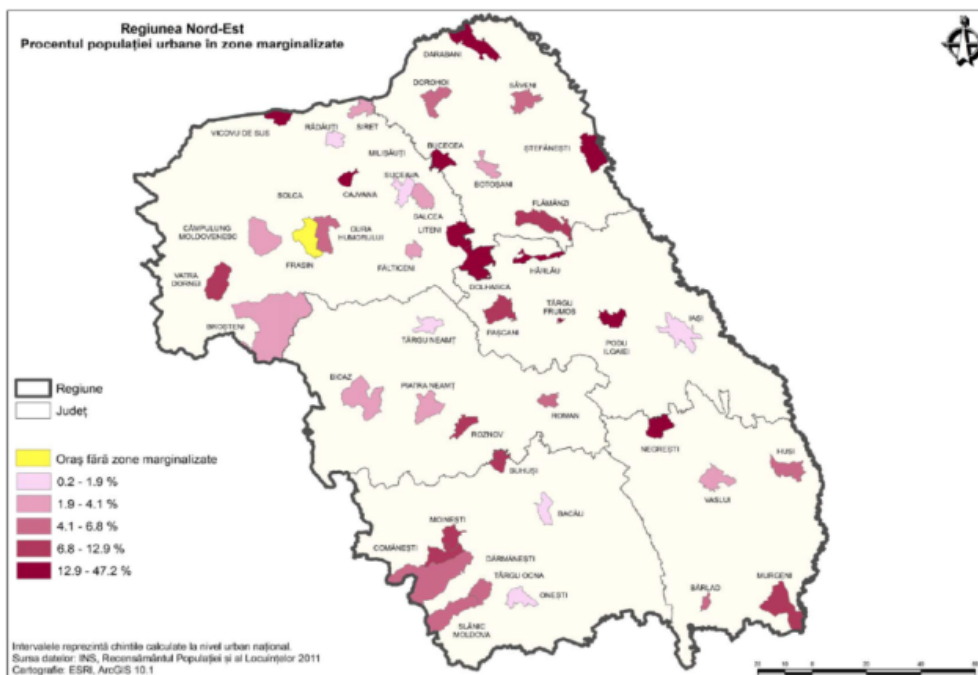
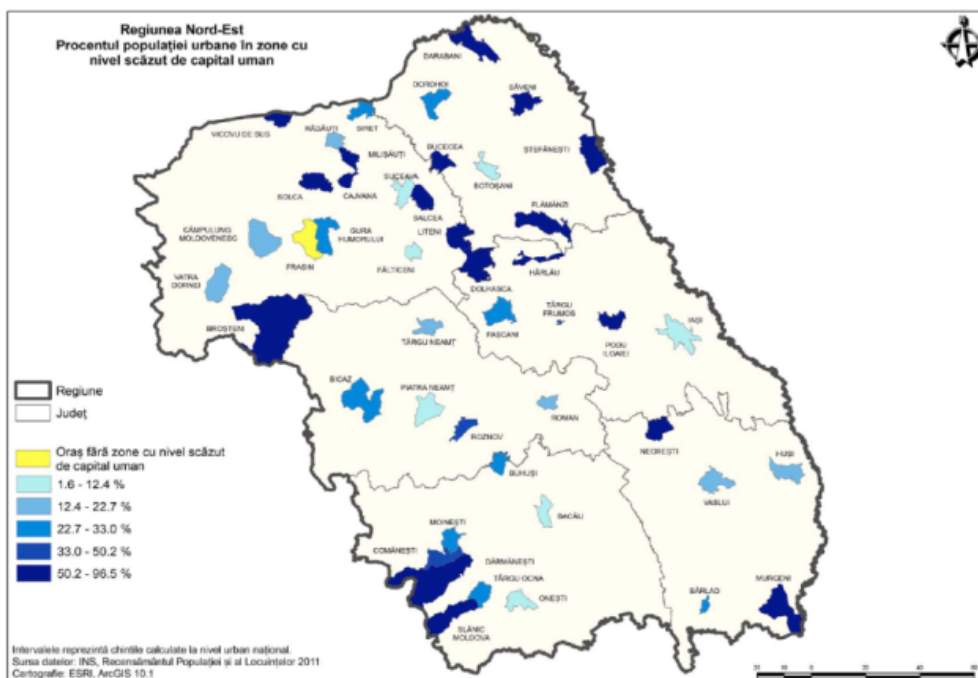
⁵⁷ Informatii din studiul „Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate. Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania” Banca Mondiala 2016

Liteni	9.596	4,37	2,67	7,18	68,40	17,38	0,00
Milisauti	5.005	4,92	0,00	33,17	61,92	0,00	0,00
Salcea	9.015	6,40	0,00	16,62	72,98	3,76	0,24
Siret	7.976	21,69	0,00	44,90	20,62	2,66	10,13
Solca	2.188	16,50	9,19	0,00	60,65	0,00	13,67
Vicovu De Sus	13.308	0,00	0,00	0,00	70,56	25,88	3,56
VS	153.009	55,07	3,75	14,55	19,94	5,82	0,87
Mun. Barlad	55.837	58,41	1,24	14,03	20,39	5,47	0,48
Mun. Husi	26.266	50,14	1,60	31,85	10,57	4,56	1,28
Mun. Vaslui	55.407	67,68	7,81	7,03	12,88	3,33	1,27
Murgeni	7.119	3,50	0,00	9,51	74,31	12,43	0,25
Negresti	8.380	8,77	3,50	17,80	46,80	23,01	0,12

Date: INS, Recensamantul Populatiei si al Locuintelor 2011.

C. Harti la nivel de unitate administrativ-teritoriala: Nord-Est

D. Subtipuri de comunitati urbane marginalizate, determinate de baza cercetarii calitative⁵⁸

1. Zone de tip ghetou cu blocuri de proasta calitate sau in foste colonii muncitoresti
Zonele de tip ghetou se refera la complexele de locuinte de proasta calitate, construite inainte de 1990 pentru muncitorii marilor intreprinderi socialiste. Unele ghetouri sunt situate in foste colonii muncitoresti. In aceste cazuri conditiile de locuit si accesul la infrastructura sunt chiar mai problematice. Locuitorii zonelor de tip ghetou se confrunta cu trei probleme majore: (1) plata utilitatilor (electricitate, apa, canalizare si salubritate), (2) teama constanta a locatarilor din locuintele sociale de a nu fi evacuati sau de a pierde locuinta din cauza restantelor si (3) retelele de sprijin insuficient dezvoltate si proasta reputatie a zonei (capital social scazut).

⁵⁸ Preluare informatii din studiul „Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate. Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania” Banca Mondiala 2016

2. Zone de tip mahala cu case si/ sau adaposturi improvizate

De obicei, acestea sunt cartiere vechi, de periferie, cu comunitati extrem de sarace. Casele sunt amplasate haotic, una langa alta, cu foarte putin spatiu intre ele, raspandite pe un teritoriu intins, unele fara urma de infrastructura. Acest tip de zona se intalneste de obicei de-a lungul unui rau sau al cailor ferate dezafectate. In majoritatea cazurilor, aceste zone includ comunitati rome traditionale ale caror membri vorbesc limba romani. Multe din aceste zone sunt insalubre si expuse riscurilor climatice, cum ar fi ploile abundente sau inundatiile. Principalele probleme pentru aceste zone sunt: saracia extrema, conditiile de trai mizere si lipsa actelor de identitate si de proprietate. Prin urmare, aceste comunitati medii spre mari, cu o importanta populatie fluctuanta si tendinte de extindere, necesita un cadru national, actiuni locale bine coordonate pe termen mediu si lung, implicarea a multor actori locali ce cunosc foarte bine situatia, precum si bugete consistente.

3. Zone de locuinte sociale modernizate

Zonele de locuinte sociale modernizate au fost create prin proiecte integrate, care au imbinat investitiile de amploare in noi imobile cu interventii la nivelul infrastructurii si in plan social. Acestea evidentiaza un risc major: adancirea segregarii prin modernizarea infrastructurii, acest tip de locuinte fiind situate in afara orasului, in conditii de mediu uneori periculoase. Locuintele sociale modernizate trebuie sa respecte toate normele tehnice cu privire la dimensiune si infrastructura, dar ar trebui sa acorde atentie si urmatoarelor aspecte: (1) situarea geografica la nivelul teritoriului urban, (2) procesul de informare si consultare inaintea relocarii si (3) componenta etnica a populatiei relocate. Daca zona de locuinte sociale este situata pe un teritoriu decuplat de la tesutul vital al orasului, departe de oportunitatile de ocupare, si este locuita de un singur grup socio-economic sau etnic, atunci zona este segregata si are potential de dezvoltare foarte redus, oricat de modernizate ar fi respectivele locuinte. Segregarea este exacerbata daca formarea zonei implica un proces de relocare impus.

4. Zone istorice (centrale) ale orasului

Se refera la zone de case individuale, nationalizate in timpul perioadei comuniste, aflate intr-o stare avansata de degradare, care au fost atribuite de catre autoritatile locale familiilor sarace, fie inainte de 1989, fie la inceputul anilor '90 sau, in cazul imobilelor aflate in ruina, au fost ocupate ilegal de persoane fara adapost. Este vorba de cartiere destul de vechi, cu persoane care locuiesc in aceeasi casa de mai bine de 30-35 ani, unii dintre ei chiar nascandu-se in casa respectiva. Cu exceptia pozitiei centrale, conditiile de trai ale acestor comunitati seamana mult cu cele intalnite in zonele de tip mahala. Cum aceste case sunt situate in zone atractive pentru investitori, cu un potential imobiliar ridicat, fostii proprietari (sau mostenitorii lor) au facut tot posibilul pentru a le recupera. Exista astfel persoane care locuiesc acolo de 10-15 ani si care detin doar acte de identitate provizorii cu mentiunea „fara domiciliu,” situatie in care persoana in cauza nu se poate angaja, nu are acces la servicii medicale sau ajutor social si asa mai departe.

4. Demografie. Forta de munca.

4.1. Starea, evolutia si structura populatiei

Conform datelor statistice existente la 1 iulie 2018, regiunea Nord-Est avea o populatie domiciliata de 3.959.219 locuitori, reprezentand 17,8% din populatia totala a tarii. Sub acest aspect, dintre cele opt regiuni de dezvoltare, regiunea Nord-Est are cel mai mare numar de locuitori. Distributia pe judete este urmatoarea: Bacau - 742.053 loc, Botosani - 452.328 loc, Iasi - 944.074 loc, Neamt - 569.851 loc, Suceava - 757.679 loc si Vaslui - 493.234 loc. Totodata, populatia rezidenta (indicator introdus de catre INS incepand cu 2012) insuma 3.209.206 locuitori la 1 iulie 2018, reprezentand 16,4% din populatia tarii. Distributia pe judete a populatiei rezidente este urmatoarea: Bacau - 587.901 loc, Botosani - 382.361 loc, Iasi - 792.000 loc, Neamt - 444.483 loc, Suceava - 625.616 loc si Vaslui - 376.845 loc.

Astfel, diferenta dintre populatia domiciliata si rezidenta pe total regiune este de 750.013 persoane, cea mai mare parte emigrata temporar in alte state membre ale Uniunii Europene, respectiv in alte regiuni de dezvoltare din Romania.

In raport cu datele colectate si centralizate cu ocazia realizarii Recensamantului populatiei si locuintelor 2011*(date finale 2013), populatia totala stabila a regiunii este de 3.302.217 locuitori, reprezentand 16,41% din populatia totala a tarii. 616.168 persoane locuiesc in judetul Bacau, 412.626 in judetul Botosani, 772.348 in judetul Iasi, 470.766 in judetul Neamt, 634.810 in judetul Suceava si 395.499 in judetul Vaslui. In comparatie cu datele publicate ale Recensamantului Populatiei din 2002 populatia regiunii a scazut cu 11,8%.

*Urmatorul recensamant va avea loc in 2021, prin urmare urmatoarele date vor fi disponibile dupa finalizarea procesului de realizare a PDR Nord-Est 2021-2027

In tabelul urmat este prezentata evolutia populatiei in perioada 2012-2018 la nivel national, respectiv regional, pe total si pe medii de rezidenta (analiza realizata in raport cu date statistice INS la 1 iulie al fiecarui an).

Evolutia populatiei rezidente, pe medii de rezidenta, national-regional (%)

Teritoriu	Mediu de rezidenta	2012	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2018
Romania	Total	20.060.182	-0,36	-0,36	-0,48	-0,59	-0,59	-0,59	19.476.713
Regiunea Nord-Est		3.286.812	-0,29	-0,10	-0,28	-0,50	-0,55	-0,64	3.210.481
Romania	Urban	10.823.218	-0,47	-0,41	-0,53	-0,81	-0,63	-0,36	10.481.512
Regiunea Nord-Est		1.368.617	-0,37	-0,07	-0,17	-0,44	-0,41	-0,34	1.344.187
Romania	Rural	9.236.964	-0,23	-0,31	-0,41	-0,33	-0,53	-0,86	8.995.201
Regiunea Nord-Est		1.918.195	-0,22	-0,12	-0,35	-0,55	-0,65	-0,85	1.866.294

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO - online, INS

Dupa anul 2012⁵⁹, per global, populatia rezidenta a continuat sa scada usor, in decelerare fata de perioada anterioara⁶⁰. Astfel, nivelul inregistrat in anul 2018 reprezinta o scadere cu numai 2,32% ,comparativ cu anul 2012, reprezentand in termeni absoluti o scadere aproximativa de 77.300 persoane, atat in mediul urban, cat si rural (mai accentuat in mediul rural 51.900 persoane). La nivelul national, trendul este similar cu cel regional, scaderea pentru intervalul 2012-2018 fiind usor mai mare, cu 2,9%.Urmarind evolutia in interiorul perioadei de analiza, se constata ca scaderea are loc pentru fiecare an si pentru fiecare mediu de rezidenta. In plus, constatam ca ritmul de scadere este usor mai mare in ultimii doi analizati. De remarcat, ca scaderea este mai pronuntata in anul 2018, cu peste 21 mii de persoane.

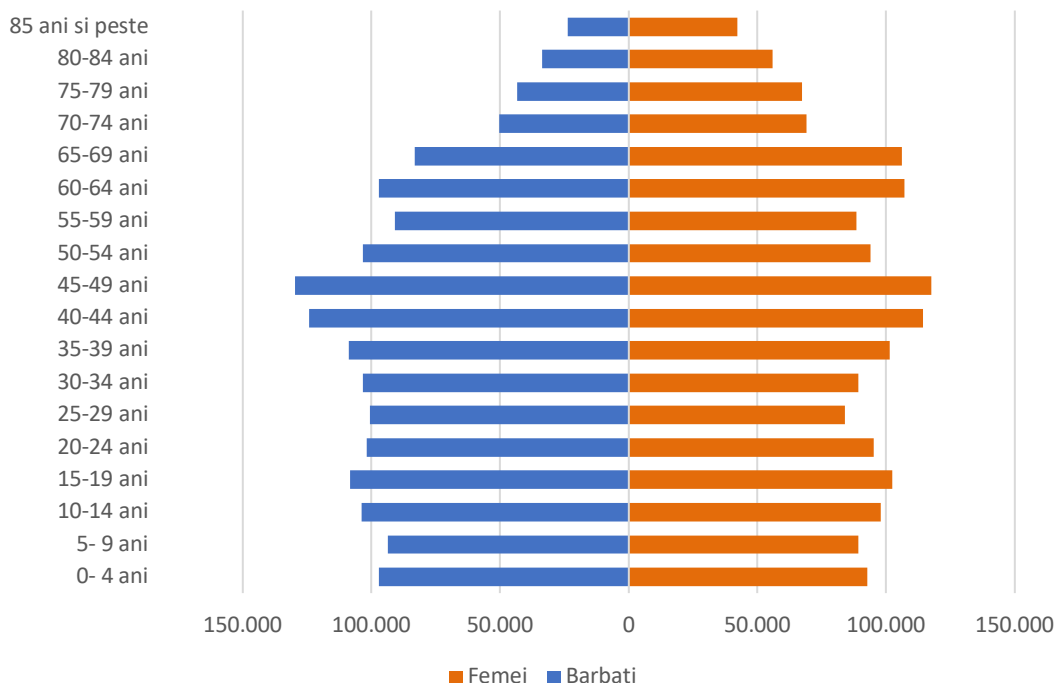
⁵⁹ Primul an pentru care sunt publicate date statistice pentru populatia rezidenta

⁶⁰ 2002 - 2012, analize realizate in PDR Nord-Est 2014-2020

Structura pe sexe a populatiei la nivel global, pe regiune, evidentiaza o repartizare echilibrata, 49,74% din populatia totala fiind barbati, iar 50,26% femei.

In privinta distributiei populatiei pe grupe de varsta si sexe, din figurile urmatoare reiese ca populatia masculina este majoritara (ponderi 50-53%) pentru grupele de varsta cuprinse intre 0-59 ani.

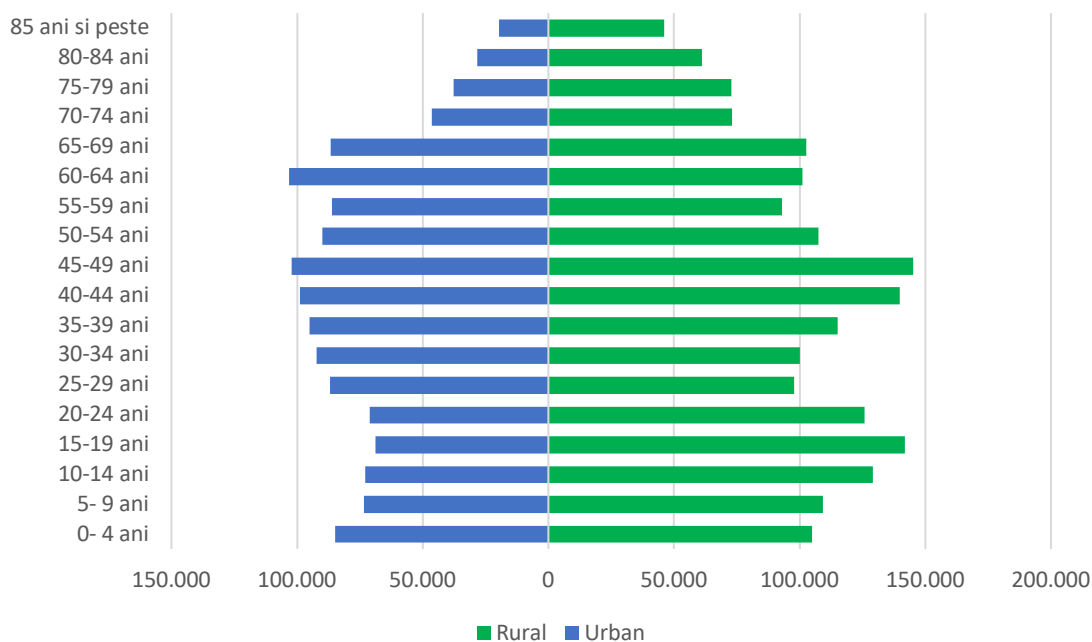
Distributia populatiei rezidente pe grupe de varsta si sexe, 2018

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO - online, INS

Populatia feminina este majoritara pentru grupele de varsta de peste 60 ani, in special peste 65 de ani (ponderi 51-63%) - corelat cu valoarea superioara a sperantei de viata inregistrata la femei fata de barbati.

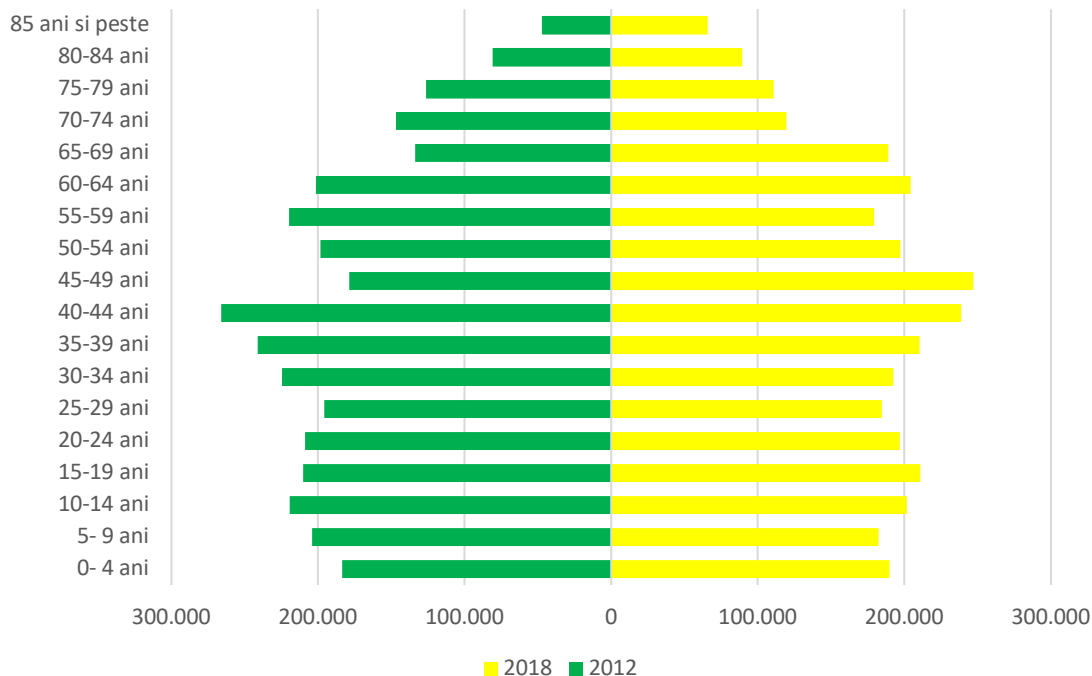
Distributia populatiei rezidente pe grupe de varsta si medii de rezidenta, 2018

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand piramida varstelor, comparativ pe cele doua medii de rezidenta, se constata ca pentru aproape⁶¹ toate grupele de varsta, populatia din mediul rural este mai mare decat cea din mediul urban. Mai mult, diferenta existenta este mai pronuntata pentru copiii din grupele de varsta 5-9 ani si 10-14 ani, tinerii din grupa de varsta 15-24 ani, persoanele adulte din grupa 40-49 de ani si persoanele varstnice de peste 70 de ani.

Evolutia distributiei populatiei rezidente pe grupe de varsta

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO - online, INS

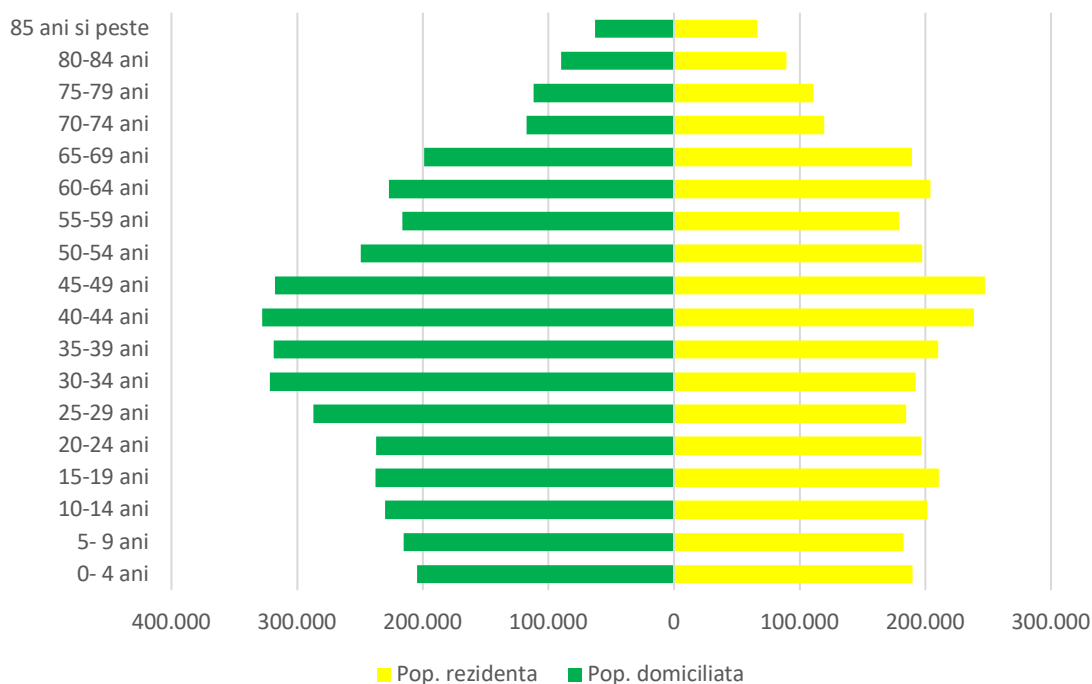
Din reprezentarea grafica de mai sus se constata ca piramida varstelor are o forma amorfa, avand baza mai ingusta si fiind mai pronuntata in zona de mijloc - caracteristica pentru populatiile imbatranite. Mai mult, in partea de mijloc exista doua segmente de populatie foarte numeroase, respectiv 55-64 de ani si 35-49 de ani. Peste zece ani, aceste segmente se vor translaata catre populatia varstnica, spre varful piramidei care din acel moment va avea o forma de piramida inversata - exercitand o presiune foarte ridicata asupra sistemelor de protectie sociala si de sanatate, cu o intensitate cu care regiunea nu s-a mai confruntat pana acum. Practic, va avea loc o tranzitie accentuata catre o structura de populatie foarte imbatranita.

Comparand piramida varstelor in anul 2012 comparativ cu 2018, se observa ca se inregistreaza pierderi mai mari pentru grupele de varsta 20-24⁶² ani, 25-29 de ani, 30-34 ani, 40-44 ani datorate fenomenului migratoriu. Se constata pierderi si pentru unele grupe de varsta de peste 50 de ani, inasa in acest caz cea mai probabila cauza o constituie incidenta mortalitatii.

⁶¹ Cu exceptia grupei de varsta 60-64 de ani

⁶² Referinta o constituie nivelul din 2012

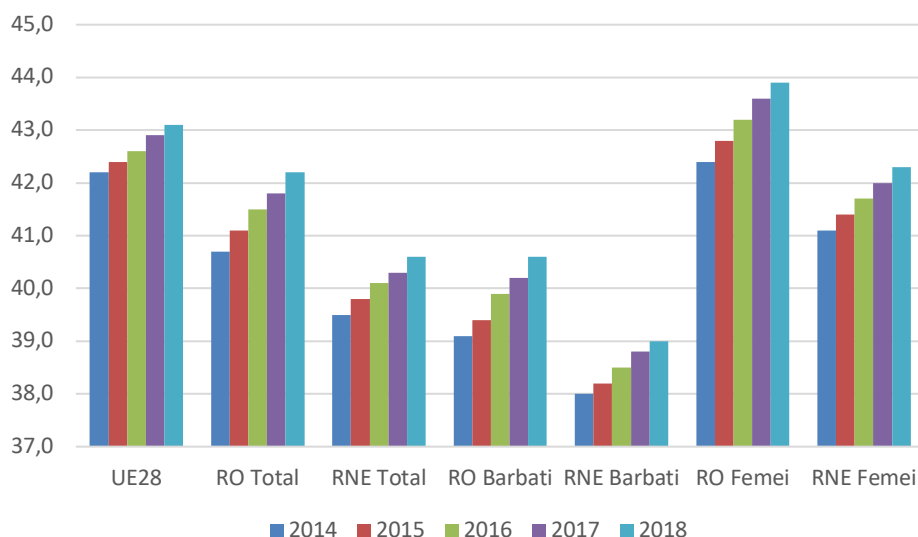
Evolutia distributiei populatiei rezidente pe grupe de varsta, 2018

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO - online, INS

Comparand diferentele existente intre populatia domiciliata si cea rezidenta, pe fiecare grupa de varsta se constata ca diferentele cele mai notabile sunt pentru categoriile de varsta cuprinse intre 25-49 ani. Diferente se constata si pentru copiii din grupele de varsta 5-9 ani, 10-14 ani si tinerii din grupa 15-19 insa amplitudinile inregistrate sunt mai mici.

Varsta mediana, dinamica, UE-Romania-Regiunea Nord-Est

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date EUROSTAT

In 2018, varsta mediana⁶³ in regiunea Nord-Est se situeaza la valoarea de 40,6 ani, mai mica decat valoarea nationala (42,2 ani) si cea comunitara (43,1 ani), insemnand ca populatia regiunii este cu cca. 2,5 ani mai tanara decat populatia totala din spatiul national, respectiv european. In perioada de analiza, tendinta pe cele trei nivele teritoriale este de imbatranire, cu aprox. un an la fiecare perioada de 5 ani.

⁶³ Reprezinta varsta care imparte populatia in doua parti egale, jumatatea mai tanara cu varste pana la mediana si jumatatea mai varstnica cu varste peste mediana.

Pentru a identifica localitatile si bazinele geografice din regiune care se confrunta cu procesul de intinerire, respectiv de imbatrinire a populatiei s-a analizat evolutia populatiei din grupele de varsta 0-14 ani, respectiv peste 60 ani⁶⁴.

Putine localitati din regiune au inregistrat cresteri mai mari de 10% ale populatiei cuprinsa in grupa de varsta 0-14 ani, in intervalul de timp mentionat. Mai mult, aproape toate - cu exceptia municipiilor Iasi, Suceava si Vaslui - sunt amplasate in mediul rural. Cele mai multe dintre acestea sunt in judetele Iasi (municipiul Iasi, Mosna, Barnova, Miroslava, Rediu, Valea Lupului, Grajduri, Ciurnea, Holboca, Popesti, Costuleni, Tomesti) Iasi, Suceava (municipiul Suceava, Ipotesti, Iaslovat, Scheia, Moara, Voitinel). Cele mai putine sunt in judetele Bacau (Hemeiusi, Letea Veche), Botosani (Ripiceni) si Vaslui (municipiul Vaslui). In judetul Neamt nu exista localitati cu cresteri de peste 10% a populatiei cu varsta cuprinsa intre 0-14 ani.

In schimb, 115 localitati (toate din mediul rural) din regiune au scaderi cu peste 10% a populatiei cuprinsa in grupa de varsta de peste 60 ani, in perioada 2012-2018, din care: 38 in judetul Botosani, 33 in Vaslui, 11 in judetul Bacau, 16 in judetul Neamt, 10 in Iasi si 7 in Suceava. Totodata, inregistreaza simultan si o scadere cu peste 10% a populatiei cuprinsa in grupa de varsta 0-14 ani (cate 33 in Vaslui si Botosani, cate 10 in Bacau si Neamt, 8 in Iasi si 3 in Suceava).

Cresteri cu peste 10% a grupei de varsta peste 60 de ani sunt in special localitatile urbane si comunele limitrofe: toate localitatile urbane din judetul Bacau, cu exceptia orasului Darmanesti (comunele Magura, Hemeiusi, Letea Veche, Zemes, Gioseni), Botosani, Dorohoi, Iasi, Pascani, Harlau, Podu Iloaiei, Targu Frumos (comunele Barnova, Ciurea, Holboca, Letcani, Popesti, Scanteia, Aroneanu, Popricani, Mosna, Grajduri, Miroslava, Rediu, Tomesti, Valea Lupului), Piatra Neamt, Roman, Targu Neamt, Bicaz (comunele Dumbrava Rosie, Alexandru cel Buna, Bicaz-Chei, Savinesti), Suceava, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Falticeni, Radauti, Gura Humorului, Cajvana, Siret (comunele Carlibaba, Ciocanesti, Iaslovat, Ipotesti, Marginea, Ostra, Scheia, Dorna Candrenilor, Voitinel, Mitocu Dragomirnei, Galanesti, Manastirea Humorului, Iacobenii, Poiana Stampei, Sucevita, Ilisesti), Vaslui, Barlad, Husi si Negresti (comuna Muntenii de Sus).

Fenomenul mentionat se datoreaza in mare masura fie migratiei fortei de munca din zonele limitrofe oraselor catre centrul urban polarizator, fie migratiei externe. Dintre acestea, 19 localitati prezinta si o crestere cu peste 10% a populatiei de 0-14 ani, fenomen explicat prin dezvoltarea de tip metropolitan al unor municipii in ultimii ani. Este cazul comunelor Letea Veche si Hemeiusi (la est de Bacau), Rediu, Valea Lupului, Miroslava, Barnova, Tomesti, Holboca, Ciurea (zona metropolitana Iasi), comunele Popesti, Grajduri si Mosna din judetul Iasi, Ipotesti si Scheia (la sud de Suceava), comuna Iaslovat situata intre orasele Milisauti, Cajvana si Solca, comuna Voitinel situat in nordul judetului Suceava, precum si municipiile Iasi, Suceava si Vaslui.

Localitatile din regiune care se confrunta cu un fenomen accentuat de imbatranire a populatiei (scadere cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta 0-14 ani, insotita de crestere cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta peste 60 de ani) sunt municipiile Onesti, Dorohoi, Pascani si Barlad, orasele Comanesti, Slanic Moldova, Bicaz, Siret si Negresti, precum si alte 6 comune, cele mai multe fiind in judetele Suceava (4 comune), judetele Bacau si Vaslui avand fiecare cate o comuna in aceasta clasa.

In anul 2018, regiunea avea o densitate medie a populatiei de 107,7 locuitori/kmp, valoare ce depaseste media pe tara (93,1 locuitori/kmp). Judetul cu cea mai mare densitate este Iasi cu 173 locuitori/kmp si cu cea mai mica densitate Suceava cu 88,8 locuitori/kmp.

La nivelul localitatilor urbane cele mai mari densitati ale populatiei⁶⁵ (superioare mediei regionale), se inregistreaza in:

- judet Bacau: municipiile Bacau (4581 loc/kmp), Onesti (979 loc/kmp), Moinesti (530 loc/kmp), si orasele Buhusi (562 loc/kmp), Comanesti (371 loc/kmp), Targu Ocna (264 loc/kmp);
- judet Botosani: municipiile Botosani (2918 loc/kmp) si Dorohoi (509 loc/kmp), orasele Saveni (135 loc/kmp), Darabani (130 loc/kmp), Bucecea (118 loc/kmp) si Flamanzi (108 loc/kmp);
- judet Iasi: municipiile Iasi (3956 loc/kmp) si Pascani (597 loc/kmp), orasele Targu Frumos (592 loc/kmp), Harlau (377 loc/kmp) si Podu Iloaiei (221 loc/kmp);

⁶⁴ Nota: sunt evidentiate bazinele/localitatile care inregistreaza cresteri, respectiv descresteri mai mari cu 10% in intervalul 2012-2018 pentru cele doua grupe de varsta mentionate.

⁶⁵ Prelucrari date TEMPO, INS

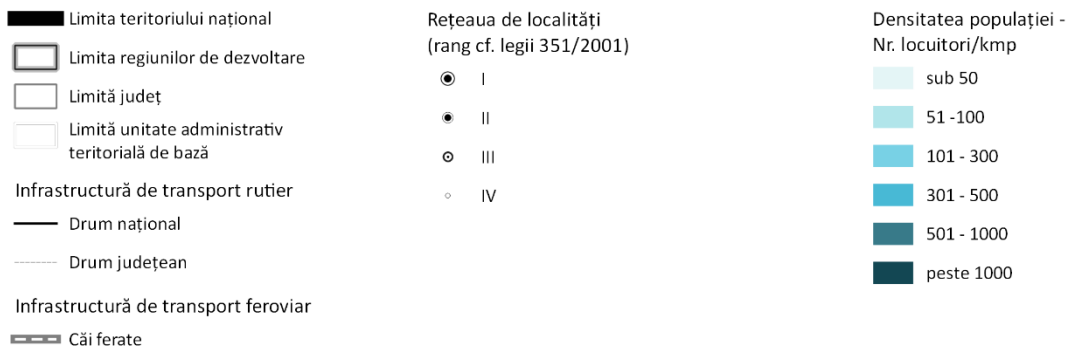
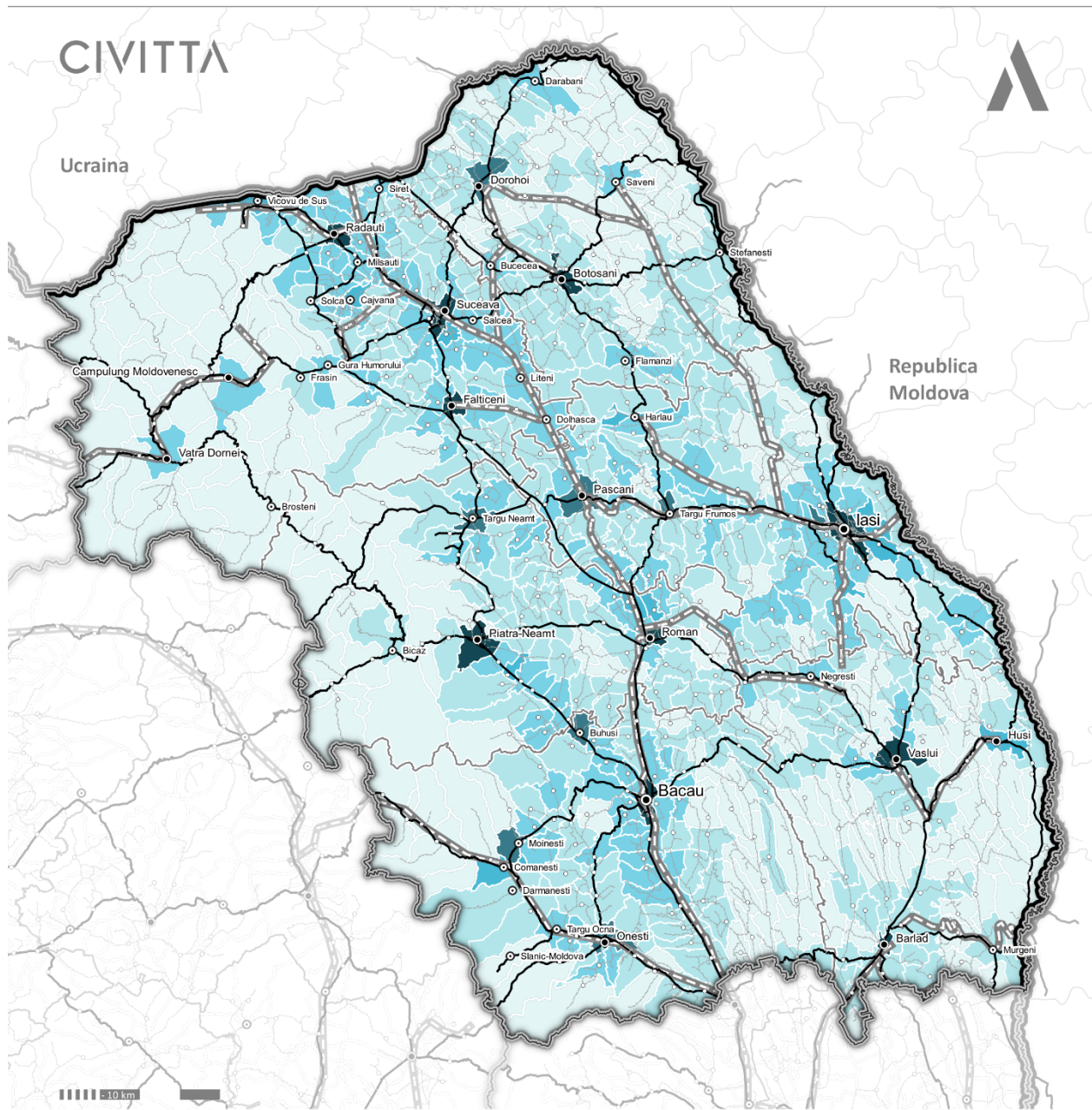
- judet Neamt: municipiile Piatra Neamt (1463 loc/kmp) si Roman (2324 loc/kmp), orasele Roznov (257 loc/kmp), si Targu Neamt (510 loc/kmp);
- judet Suceava: municipiile Suceava (2391 loc/kmp), Falticeni (1089 loc/kmp) Radauti (1063 loc/kmp), Campulung Moldovenesc (141 loc/kmp) si Vatra Dornei (116 loc/kmp), orasele Vicovu de Sus (393 loc/kmp), Cajvana (393 loc/kmp) Gura Humorului (246 loc/kmp), Siret (222 loc/kmp), Salcea (194 loc/kmp), Milisauti (162 loc/kmp), Liteni (142 loc/kmp) si Dolhasca (104 loc/kmp);
- judet Vaslui: municipiile Barlad (4884 loc/kmp), Vaslui (1729 loc/kmp) si Husi (504 loc/kmp), orasul Negresti (169 loc/kmp);

Cele mai scazute densitati ale populatiei (inferioare mediei regionale) se inregistreaza in urmatoarele localitati urbane:

- judet Bacau: Slanic Moldova (45 loc/kmp);
- judet Botosani: Stefanesti (63 loc/kmp);
- judet Neamt: Bicz (60 loc/kmp);
- judet Suceava: Frasin (75 loc/kmp), Solca (54 loc/kmp), Brosteni (15 loc/kmp);
- judet Vaslui: Murgeni (61 loc/kmp).

Zonele cu densitati mici (max. 50 loc/kmp) sunt cele din jumatatea vestica a judetelor Suceava si Neamt, nord-vestul si sud-vestul judetului Bacau, nord-estul judetului Botosani si cea mai mare parte din judetul Vaslui. Mai mult, zonele rurale reprezentate de comunele Carlibaba, Cosna, Poiana Stampei, Crucea, Ciocanesti, Dorna Candrenilor, Panaci, Izvoarele Sucevei, Breaza, Dorna-Arini din judetul Suceava, Tarcau, Damuc, Grinties, Tazlau din judetul Neamt au densitati ale populatiei extrem de mici, mai putin de 20 loc/kmp.

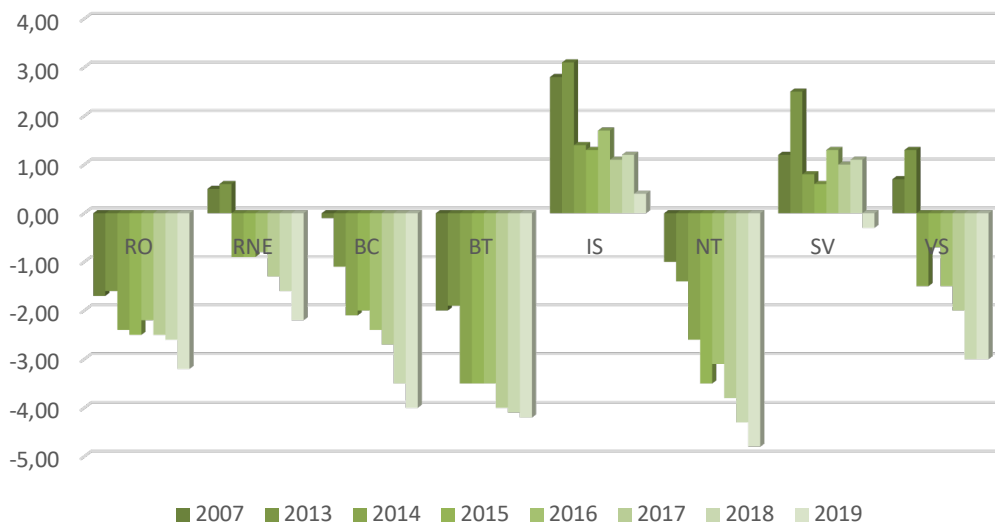
Densitatea populației domiciliare, 2018

Sursa: ADR Nord-Est, studiul privind disparitățile de tip urban-rural în regiunea Nord-Est

In 2019, rata sporului natural in regiunea Nord-Est era de $-2,2\%$ ⁶⁶, fiind al saselea an consecutiv in care se inregistreaza o valoare negativa. Din graficul prezentat se observa ca doar judetul Iasi inregistreaza in mod constant valori pozitive a ratei sporului natural. Referitor la diferentele existente pe medii de rezidenta, in zona urbana se inregistreaza valori pozitive (dar in descrestere) pentru perioada 2013-2018 si $-0,2\%$ in 2019, iar in cea rurala valori pronuntat negative (exceptand judetul Suceava: $-0,7\%$ in 2019).

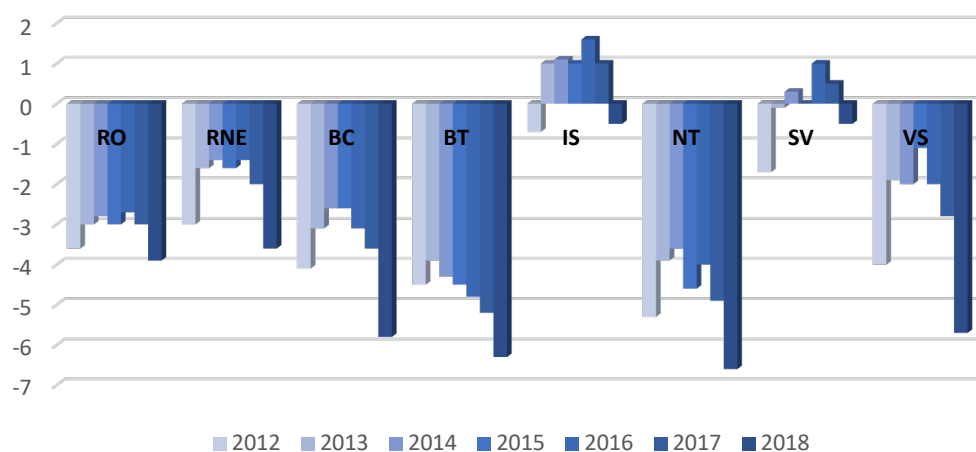
Rata sporului natural al populatiei domiciliata

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Urmare a modificarii metodei de calcul al indicatorului (noua baza de calcul o reprezinta populatia rezidenta), in perioada 2012-2018 se constata o ajustare substantiala a ratei sporului natural a populatiei rezidente, in regiunea Nord- Est inregistrandu-se valori semnificativ mai mici: -3% in 2012, $-1,6\%$ in 2013, $-1,4\%$ in 2014, $-1,6\%$ in 2015, $-1,8\%$ in 2016, -2% in 2017 si $-3,6\%$ in 2018. Si in raport cu noua metodologie, judetele Iasi si Suceava inregistreaza valori pozitive pentru perioada 2014-2017, dar in 2018 ambele au inregistrat un spor de $-0,5\%$.

Rata sporului natural al populatiei rezidente

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

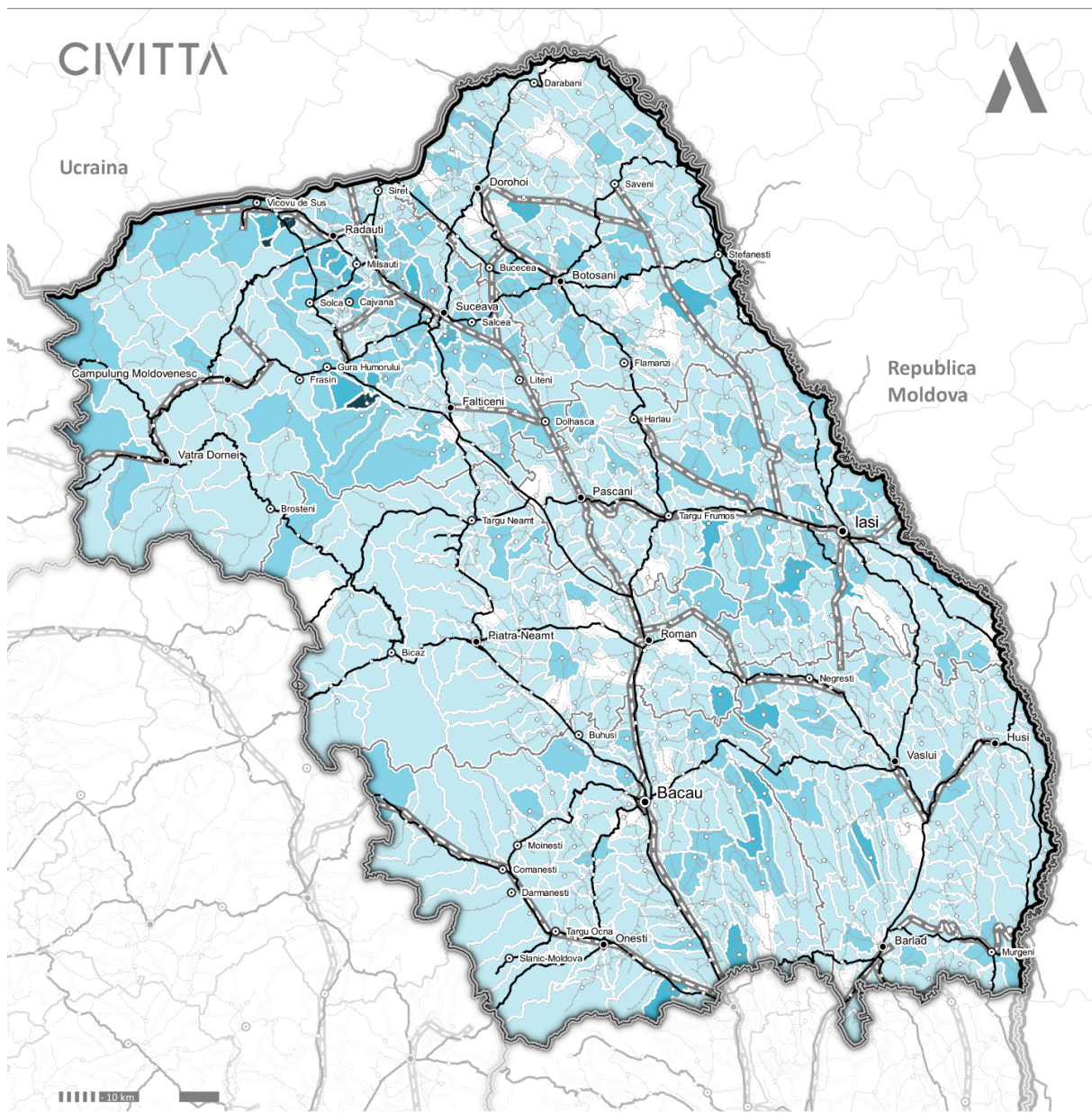
O componenta a ratei sporului natural este rata de natalitate. Si aceasta, inregistreaza descresteri in perioada 2013-2018, atat la nivel national, cat si regional si judetean. La nivelul anului 2018 rata natalitatii populatiei domiciliata era de 9,9 nascuti vii la 1.000 locuitori (in descrestere cu 1,5 p.p. fata de 2013) fata de valoare nationala de 9,3 nascuti vii la 1.000 locuitori. La nivel judetean cele mai mari valori ale acestui indicator s-au inregistrat in Suceava (11,7) si Iasi (11,2) si cele mai mici in judetul Neamt (8,4).

⁶⁶ Calculat in raport cu populatia domiciliata

Totodata exista diferente intre mediul urban si cel rural, in cel din urma ratele natalitatii sunt mai mari in medie cu 0,5 pp.

Dezechilibrele in teritoriu sunt ilustrate in harta urmatoare.

Rata natalitatii in Regiunea Nord-Est, 2018

- Limita teritoriului național
- Limita regiunilor de dezvoltare
- Limită județ
- Limită unitate administrativ teritorială de bază
- Infrastructură de transport rutier
 - Drum național
 - Drum județean
- Infrastructură de transport feroviar
 - Căi ferate

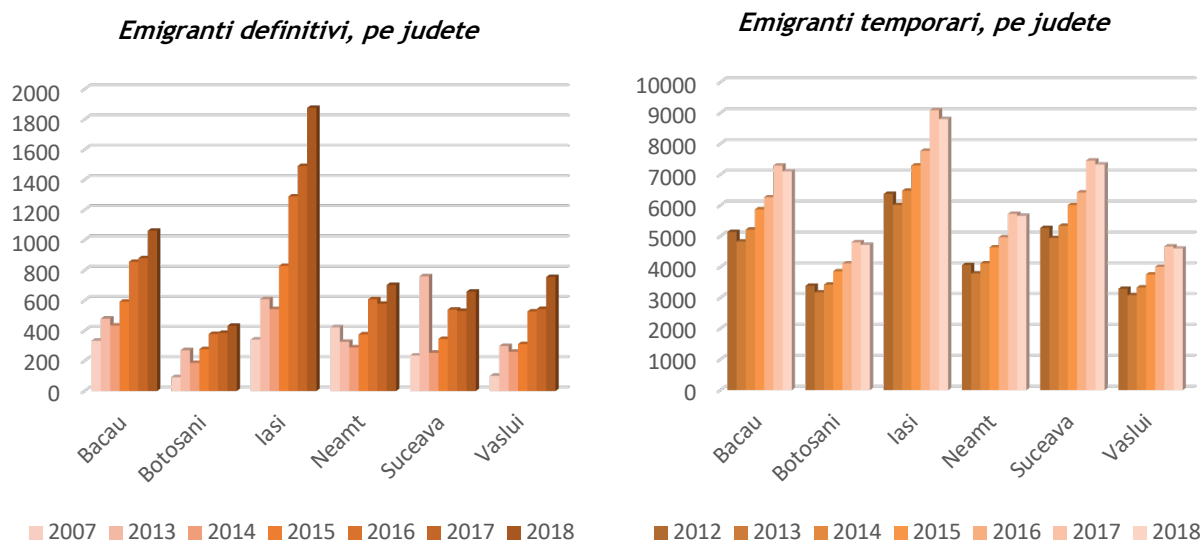
- Rețeaua de localități
(rang cf. legii 351/2001)
- I
 - II
 - III
 - IV

- Rata natalității (%)
- 0 - 5
 - 6 - 10
 - 11 - 15
 - 16 - 20
 - 21 - 30

Se observa ca sunt afectate, avand o rata a natalitatii intre 0 si 5‰, mai ales localitatile rurale din regiune, dupa cum urmeaza:

- judetul Bacau: 3 comune cu populatia totala de 10.235 persoane;
- Judetul Botosani: 6 comune cu populatia totala de 19.204 persoane;
- Judetul Iasi: 4 comune cu populatia totala de 13.573 persoane;
- Judetul Neamt: 7 comune cu populatia totala de 20.021 persoane;
- Judetul Suceava: 1 comuna cu populatia totala de 2.620 persoane;
- Judetul Vaslui: 2 comune cu populatia de 4.527 persoane.

Se poate concluziona ca cel mai afectat este judetului Neamt (partea estica) si cel mai putin afectat este judetul Suceava.

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

In ceea ce priveste persoanele care au emigrat definitiv, se constata o crestere a numarului acestora in perioada analizata, precum si comparativ cu anul 2007. Astfel, in anul 2018 numarul total al emigrantilor definitivi insuma 5.486 persoane, cei mai multi dintre acestia provenind din judetele Iasi si Bacau. Cu toate acestea, raportat la populatia totala a regiunii nivelul este foarte scazut. In perioada 2013-2018 au emigrat definitiv un numar total de 21.526 persoane, din care cei mai multi din judetele Iasi - 6.636 persoane si Bacau - 4.303 persoane.

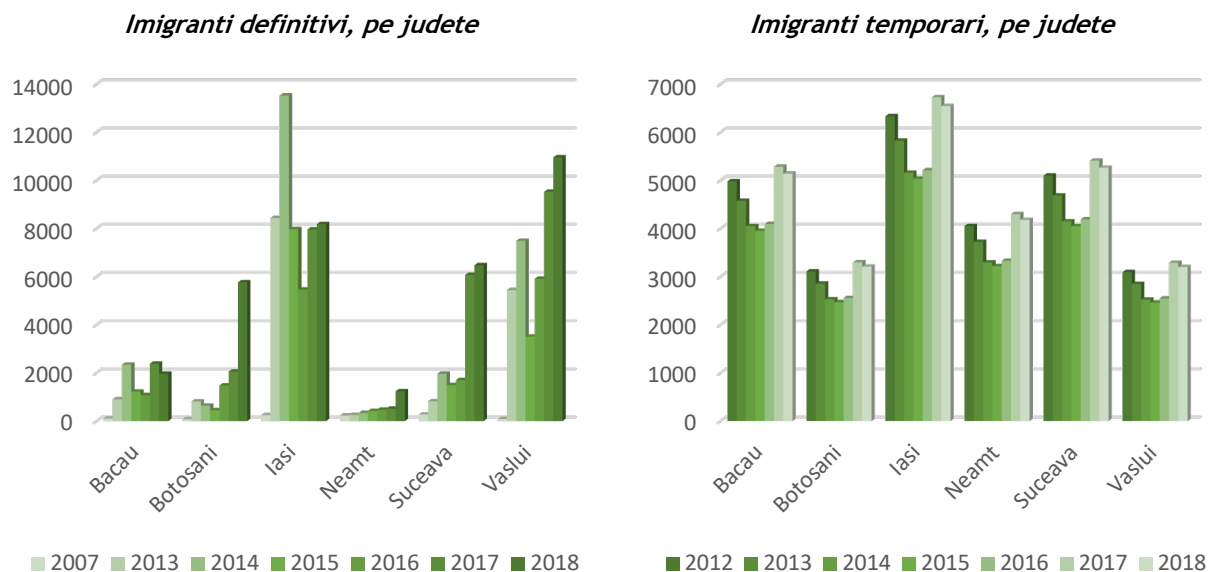
Analizand repartizarea acestora pe categorii de varsta, se constata ca 32% dintre acestia sunt copii si tineri cu varste pana la 19 ani, 25,5% au varste cuprinse intre 30 si 39 ani, iar 17,7% intre 40 si 49 ani. De asemenea, 55,4 % din totalul celor care au emigrat definitiv sunt femei (2018).

Mult mai mare este numarul emigrantilor temporari, adica a acelor persoane care emigreaza in tari straine pentru o perioada de cel putin 12 luni - fenomen cunoscut si sub numele de migratie economica. Numarul acestora este, de asemenea, in crestere cu 39% fata de 2012, ajungand la 38.170 persoane in 2018, cei mai multi provenind din judetele Iasi, Suceava si Bacau (61% din total). Asa cum este firesc se constata ca cei care pleaca in cautarea unui loc de munca in afara tarii sunt in special tinerii - din totalul inregistrat 31% sunt tineri cu varste intre 20 si 29 ani. In plus, categoria de varsta 30-39 ani reprezinta si ea aproximativ 22% din total.

Per total, in perioada 2012-2018 au emigrat temporar din regiune 223.260 persoane, din care 130.743 (58,5%) provenind din mediul rural, repartitia pe sexe fiind aproximativ egala.

Si in cazul acestui tip de migratie, cei mai multi emigranti figureaza din zonele rurale ale judetelor Iasi, Suceava si Neamt. Surprinde nivelul mai redus al emigrarii din spatiul rural al judetelor Vaslui si Botosani, judete cu o pondere ridicata a populatiei rurale si confruntate cu dificultati economice si un risc mai ridicat al saraciei si excluziunii sociale. O posibila explicatie o poate constitui faptul ca statistica nu a

reusit sa surprinda intreaga dimensiune a fenomenului migratoriu⁶⁷. De altfel, numarul total al emigrantilor din perioada 2012-2018 este mult mai mic fata de diferenta existenta intre populatia domiciliata si rezidenta.

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Fata de perioada de programare anterioara constatam o intensificare a imigratiei. Astfel, dimensiunea fenomenului pentru perioada analizata este de crestere, numarul celor care se stabilesc in regiune crescand cu 74% fata de 2013, ajungand la un total de 34.572 persoane in 2018. Cei mai multi s-au stabilit in judetele Iasi (cca. 51.500 in 2013-2018) si Vaslui (cca. 42.800 in perioada amintita).

Din datele existente la nivel national reiese ca majoritatea imigrantilor provin din Republica Moldova. In ceea ce priveste imigratia temporara, nivelul (27.527 - 2018) se poate compara cu imigratia definitiva, distributia pe judete insa, fiind mult mai omogena in cazul imigratiei temporare.

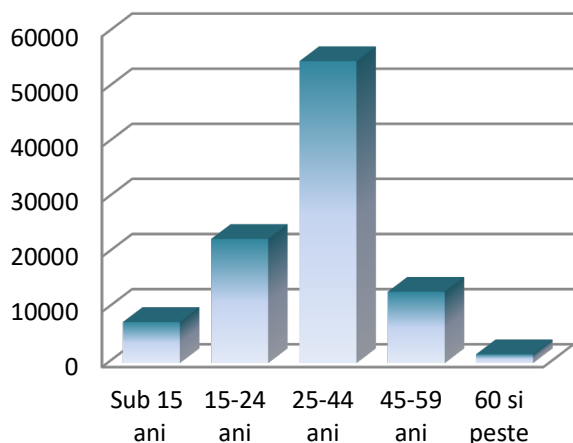
De remarcat ca 56% dintre imigrantii temporari se stabilesc in mediul rural, ceea ce poate duce la ipoteza ca aceste persoane sunt ocupate in principal in agricultura.

Conform rezultatelor finale ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011⁶⁸, rezulta ca 9,9% din populatia totala a regiunii Nord-Est este temporar absenta sau plecata pentru o perioada indelungata in strainatate. Cele 326.927 persoane plecate din regiune reprezinta aproape o treime din totalul persoanelor plecate din tara. Din totalul populatiei plecate, aproximativ 70% sunt cei plecati pentru o perioada mai lunga de un an.

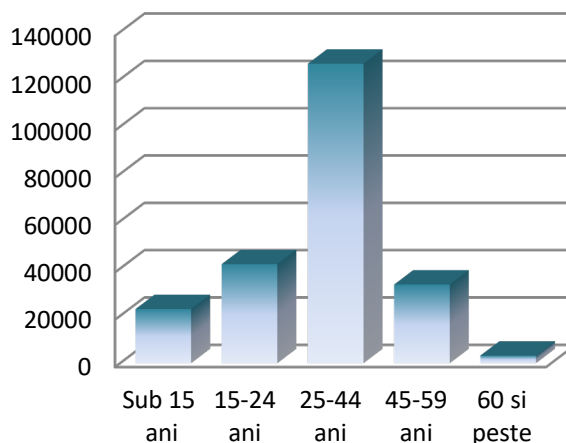
⁶⁷ Conform site INSEE: metoda de estimare a fluxurilor de migranti consta in agregarea si corelarea informatiilor provenite din sursele de date. Datele privind fluxurile de emigranti si imigranti au fost estimate pe baza mai multor surse de date, principalele fiind: datele furnizate de oficiile nationale de statistica din Italia si Spania, statisticile "in oglinda" privind migratia internationala.

⁶⁸ Urmatorul recensamant va avea loc in anul 2021, prin urmare urmatoarele date vor fi disponibile dupa finalizarea procesului de realizare a PDR Nord-Est 2021-2027

Populatie temporar plecata, pe grupe de varsta

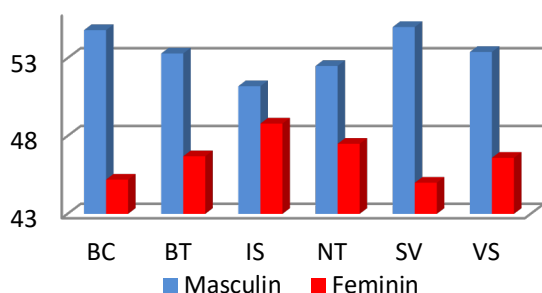
Populatie plecata pentru perioada indelungata, pe grupe de varsta

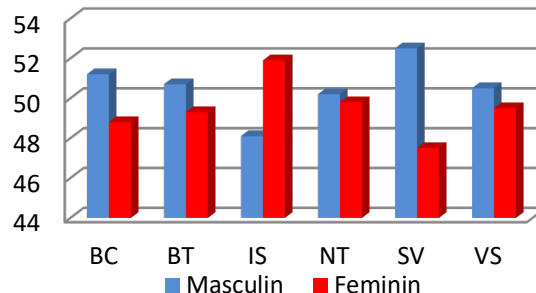
Sursa: prelucrari date finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

Analizand populatia plecata, se constata ca grupele de varsta cele mai afectate sunt 25-44 ani, respectiv tinerii cu varsta cuprinsa intre 15-24 ani. De altfel, tinerii reprezinta aproape 20% din totalul populatiei plecate in strainatate.

Populatie plecata temporar, pe sexe, %

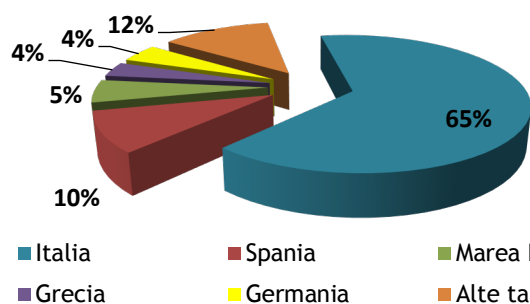
Populatie plecata pe o perioada indelungata, pe sexe, %

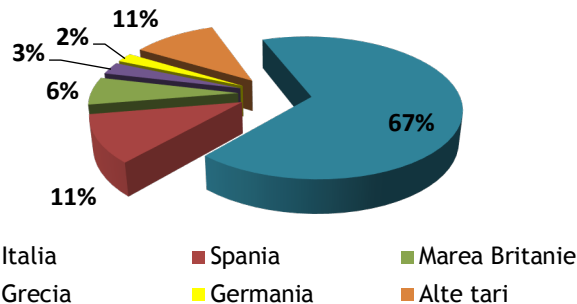
Sursa: prelucrari date finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

In ceea ce priveste repartitia pe sexe a persoanele plecate in strainatate pentru o perioada mai mare de un an de zile se constata ca in aproape toate judetele predomina barbatii (exceptie judetul Iasi). Analizand destinatia persoanelor plecate, se observa ca doua treimi dintre acestea sunt plecate in Italia. Pe locul 2 in topul destinatiilor se afla Spania, urmata de Marea Britanie, Grecia si Germania.

Populatie temporar plecata, pe tari de destinatie

Populatie plecata pentru perioada indelungata, pe tari de destinatie

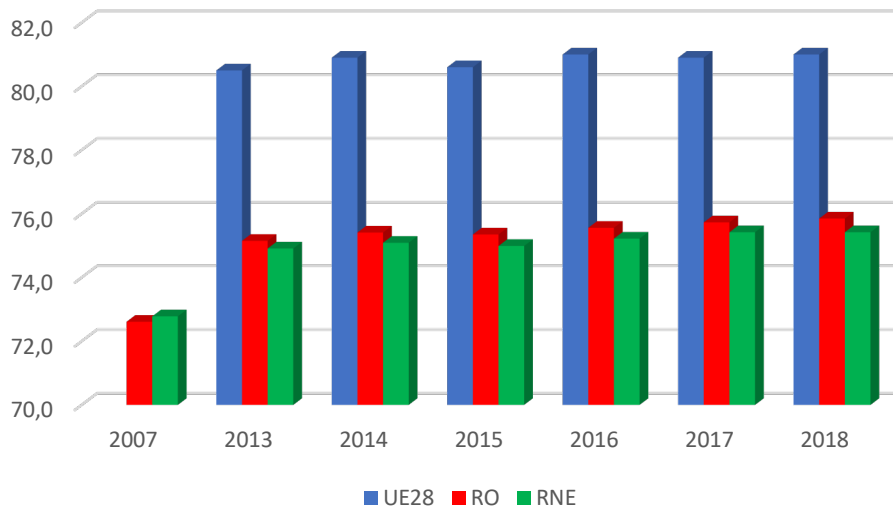

Sursa: prelucrari date finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011⁶⁹

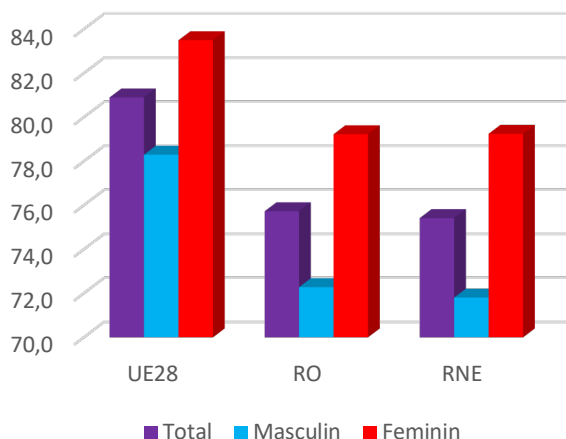
⁶⁹ Urmatoarele date statistice vor fi disponibile dupa derularea, centralizarea si afisarea rezultatelor Recensamantului populatiei si locuintelor din 2021

Speranta de viata la nastere ramane unul dintre indicatorii cei mai utilizati pentru masurarea starii de sanatate a unei populatii si a nivelului de dezvoltare. Speranta de viata la nastere reprezinta un indicator complex, de sinteza, care se bazeaza pe tabelele de mortalitate, reflectand efectul ingrijirilor medicale acumulate de-a lungul mai multor generatii, depinzand de un complex de factori legati de dezvoltarea economica si nivelul de trai.

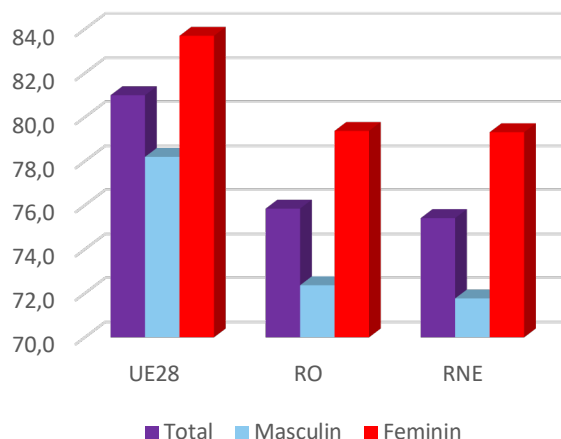
Speranta de viata la nastere, ani

Speranta de viata la nastere, pe sexe, 2017

Speranta de viata la nastere, pe sexe, 2018

Sursa: prelucrari date din baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

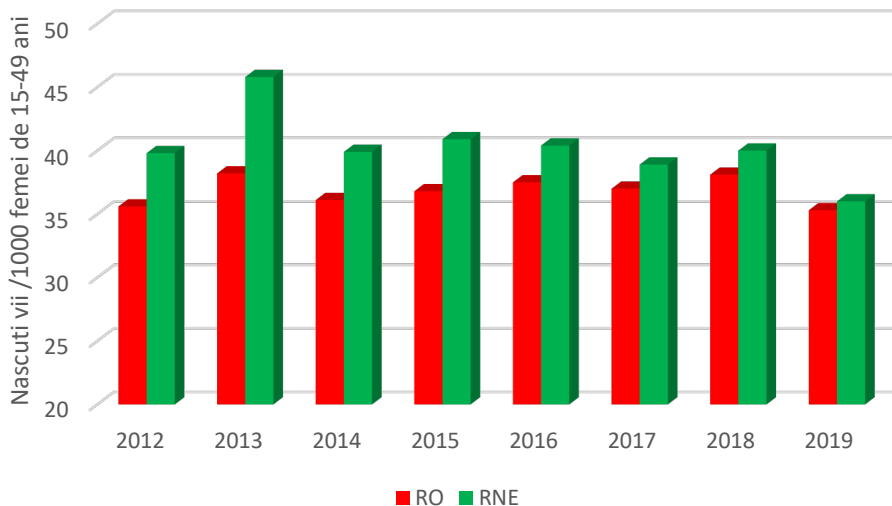
In perioada analizata, speranta de viata la nastere a fost in regiunea Nord-Est de aprox. 75 ani, inferioara mediei comunitare (81 ani). Comparand situatia pe judete, se constata o relativa omogenitate, diferenta dintre judetul cu cea mai mare speranta de viata la nastere - Suceava si cu cea mai mica speranta de viata judetele Botosani si Bacau fiind de 2 ani. Facand analiza pe sexe, se constata o discrepanta intre femei si barbati, speranta de viata fiind cu aproximativ 8 ani mai mare in randul femeilor (la nivel comunitar doar 5,5 ani). Aceste diferente sunt date atat de factorii biologici, cat si de cei comportamentali - barbatii adopta intr-o mai mare masura comportamente de risc, acest fapt fiind reflectat de ratele de mortalitate mai ridicate in cazul barbatilor pentru cauze de deces datorate accidentelor, consumului de alcool sau tutun.

De asemenea, se constata ca intre speranta de viata a populatiei din mediul urban si cea din mediul rural exista o diferenta de aproximativ 3 ani in favoarea populatiei din mediul urban. In raport cu datele existente la nivelul anului 2018 concluzionam, ca, persoanele de sex feminin nascute in 2018 in orasele judetului Iasi au cea mai mare sansa sa atinga varsta de 81,2 ani.

De remarcat ca in ultimii 11 ani speranta de viata in regiune a crescut cu aproape 3,2 ani.

Dinamica pentru rata generala de fertilitate⁷⁰ pentru regiunea Nord-Est comparativ cu nivelul national este ilustrata in graficul urmator⁷¹.

Rata de fertilitate la nivel regional si national

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Se constata ca rata fertilitatii in regiune este putin peste media nationala, cea mai mare diferenta (7,5 p.p.) dintre cele doua nivele teritoriale fiind in 2013. In perioada analizata valoare indicatorului a scazut cu 9%. Din analiza indicatorului pe grupe de varsta, se observa ca cele mai mari valori sunt pentru grupa de varsta 25-29 ani (79,6‰) si grupele de varsta 20-24 (63,3‰), respectiv 30-34 ani (58,6‰).

Ingrijorator este nivelul ridicat al ratei fertilitatii in randul adolescentelor (26,3‰ - 2019), in mediul rural fiind si mai mare (30,9‰).

De asemenea, rata fertilitatii este usor mai mare in mediul rural (37,6‰ vs. 34,1‰), in aceeași tendință cu cea nationala.

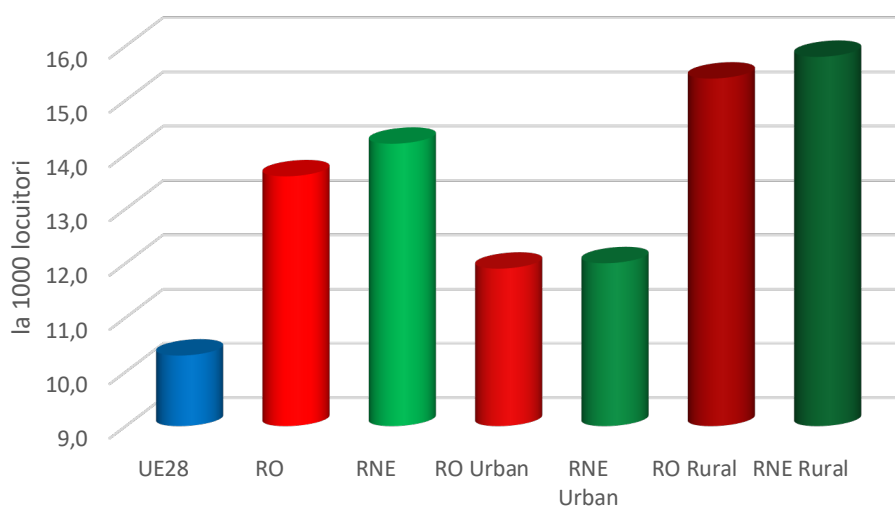
Dintre judetele regiunii, cele mai mari rate de fertilitate se inregistreaza in judetul Suceava, si mai ales in zonele rurale ale acestuia (42‰, respectiv 44,9‰), iar cele mai mici valori in judetul Neamt si in zonele urbane ale judetului (31,5‰ respectiv 30,6‰ - 2019).

Rata mortalitatii (raportata la populatia rezidenta) din regiunea Nord-Est prezinta o tendință de usoara crestere in perioada analizata (2012-2018), ajungand la 14,2 decedati la 1.000 persoane in 2018. Fata de media comunitara atat regiunea Nord-Est cat si Romania, se situeaza cu o aprox. 3,3 p.p.⁷² peste valoarea comunitara. Din graficul prezentat se constata ca exista diferente intre mediile de rezidenta, nivelul in zona rurala fiind cu aprox. 3,8 unitati mai mare decat cel din zona urbana.

⁷⁰ Reprezinta numarul nascutilor vii dintr-un an raportat la populatia feminina de 15 - 49 ani de la 1 iulie din statistica curenta a anului respectiv si se exprima in numarul de nascuti-vii la 1000 femei de varsta fertila (15 - 49 ani).

⁷¹ Date revizuite de INS

⁷² Promile

Rata mortalitatii populatiei rezidente, 2018

Sursa: prelucrari date din baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Principala cauza de deces o reprezinta bolile aparatului cardiovascular, urmate de tumori, boli digestive, leziuni traumatice, otraviri si boli ale aparatului respirator. De remarcat ca, spre deosebire de tendinta de reducere a mortalitatii cauzate de bolile cardiovasculare din Uniunea Europeana, in Romania se inregistreaza o puternica tendinta de crestere a acesteia. In ceea ce priveste decesele prin afectiuni maligne, chiar daca frecventa acestora este sub media UE, se remarca decesele evitabile precum cele in cazul cancerului de col, aspect ce reprezinta un indicator direct al inadecvarii sistemului sanitar la nevoile reale ale populatiei. Se poate astfel constata ca modelele de morbiditate si mortalitate au suferit modificari importante in ultima perioada, in sensul cresterii prevalentei bolilor cronice si a mortalitatii din aceste cauze, in contextul cresterii ponderii populatiei varstnice, asociata cu actiunea multipla a factorilor de risc biologici, de mediu, comportamentali si cu influenta conditiilor socio-economice si de asistenta medicala.

In acelasi timp, afectiuni care in multe state ale UE sunt aproape eradicate continua sa afecteze un numar mult prea mare de romani, mai ales dintre acelea care pot fi prevenite si controlate printr-un sistem sanitar public eficient - bolile transmisibile. Romania are cea mai mare incidenta a tuberculozei din spatiul comunitar, cu valori superioare mediei nationale. Femeile din regiunea Nord-Est au cea mai mare rata a mortalitatii prin cancerul de col uterin, de cca. 3,5 ori mai mare decat media comunitara, desi aceasta forma de cancer este actualmente usor de prevenit si de vindecat prin depistarea precoce. Desi in prezent are loc o trecere epidemiologica spre profilul modern „occidental”, profilul mortalitatii in Romania pastreaza inca multe caracteristice ale unei tari mai putin dezvoltate in comparatie cu celelalte state membre, mortalitatea cauzata de boli infectioase si mortalitatea infantila ramanand la valori ridicate, ceea ce poate fi explicat prin dimensiunea ridicata a zonelor marginalizate din spatiul rural si cel mic urban.

Mortalitatea pe cauze de deces pe perioada 2013-2018 pastreaza aceeasi evolutie multianuala, primul loc fiind ocupat de decese prin boli ale aparatului circulator, urmate de tumori, aparatul digestiv, respirator si decese urmare a leziunilor traumatice.

Rata mortalitatii pe cauze de deces, decedati la 1000 locuitori

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tumori						
UE28	2,64	2,66	2,68	2,71	*	*
Romania	2,49	2,54	2,59	2,63	2,65	2,65
Nord-Est	2,47	2,51	2,57	2,65	2,60	2,68
Boli ale aparatului circulator						
UE28	3.69	3.61	3.76	3,59	*	*
Romania	7.39	7.49	7.78	7.54	7.68	7,67
Nord-Est	7.16	7.29	7.55	7.40	7.54	7,74
Diabet zaharat						
UE28	0.22	0.21	0.23	0,23	*	*
Romania	0.11	0.11	0.13	0.14	0.13	0,14
Nord-Est	0.14	0.12	0.14	0.10	0.12	0,15
Boli ale aparatului respirator						
UE28	0.79	0.75	0.87	0,83	*	*
Romania	0.64	0.67	0.76	0.74	0.79	0,88
Nord-Est	0.72	0.72	0.88	0.80	0.85	0,99
Boli ale aparatului digestiv						
UE28	0.43	0.42	0.43	0,43	*	*
Romania	0.70	0.73	0.73	0.74	0.77	0,79
Nord-Est	0.84	0.90	0.93	0.90	0.92	0,99

Sursa: Prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Nota: * nu au fost inca publicate date statistice

Comparand datele regionale cu cele nationale se observa ca incidenta bolilor aparatului respirator si digestiv ca si cauza a deceselor, respectiv a factorilor externi cauzatori de decese in cazul populatiei regiunii Nord-Est este mai mare decat media nationala, incidenta celorlalte cauze fiind mai mica decat media nationala.⁷³

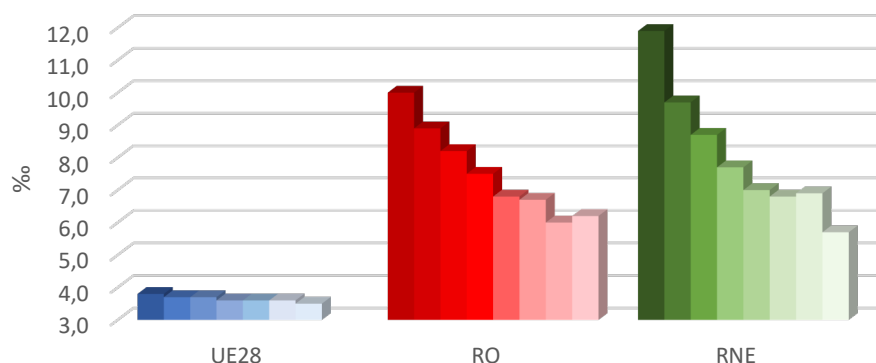
Rata mortalitatii infantile in regiune, in anul 2019, este de 5,7‰ (5,7 decese la 1000 de nascuti vii). Aceasta valoare este cu 0,5 p.p. mai mica fata de cea existenta la nivel national si cu doua treimi mai mare valorii comunitare (3,5‰- 2018), fiind inasa pe un trend descrescator in perioada de analiza (11,9‰ in 2012).

Analizand situatia pe judete si pe medii de rezidenta, in anul 2019, cel mai ridicat nivel din mediul urban se inregistreaza in judetul Suceava (5,1‰), iar cel mai scazut in judetele Iasi (1,8‰) si Vaslui (2,4‰). In mediul rural cel mai mare nivel al ratei mortalitatii infantile este in judetul Bacau (11,9‰), iar cel mai scazut in judetul Neamt (4,7‰).

Totodata, la nivel regional, rata mortalitatii infantile este de 3,5‰ in mediul urban (valoare inferioara nivelului national de 4,8‰), in timp ce in mediul rural este de 7,5‰ (valoare inferioara nivelului national de 7,9‰).

⁷³ Vezi si Anexa: persoane decedate, pe cauze de deces, nr. persoane si Anexa: evolutia ratei mortalitatii, nr. decese/1000 locuitori

**Rata mortalitatii infantile, populatia rezidenta,
2012-2019**

Sursa: prelucrari date din baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Per total, judetul cu cel mai mare nivel al ratei mortalitatii infantile este Bacau (8,6%), iar cu cele mai mici nivele judetele Iasi (3,6%) si Vaslui (4,6%). Se observa o modificare in ierarhia regionala, in sensul ca judetul Vaslui a inregistrat o scadere spectaculoasa a valorii acestui indicator in ultimii ani, trecand de la valori care il situau in randul judetelor cu mari probleme la acest capitol la valori minime, atat pentru mediul urban, cat si rural.

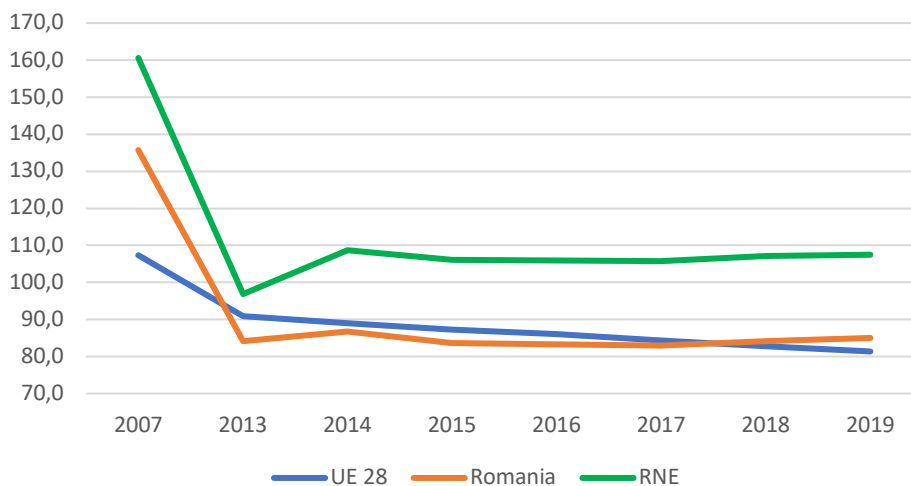
In cele ce urmeaza este analizata evolutia ratei de substitutie, indicator exprimat ca raportul dintre populatia cu varsta cuprinsa intre 15-24 de ani si cea cu varsta intre 55 si 64 ani.

Evolutia comparativa a ratei de substitutie, %

	2007	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UE 28	107,33	90.9	89.0	87.3	86.1	84.3	82.7	81.4
Romania	135,70	84.2	86.8	83.7	83.3	83.0	84.2	85.1
RNE	160,58	96.9	108.7	106.1	105.9	105.8	107.2	107.5
Bacau	152,00	87.2	104.4	100.2	98.5	97.4	97.8	97.9
Botosani	153,72	96.6	114.4	112.0	113.2	114.8	116.0	117.5
Iasi	185,25	115.1	105.3	103.4	104.4	104.7	106.9	107.8
Neamt	142,57	78.5	98.4	95.8	94.3	93.0	93.2	93.3
Suceava	167,75	105.2	119.1	116.8	116.6	116.1	118.1	117.3
Vaslui	151,84	89.1	115.0	112.6	113.8	115.1	116.6	116.8

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS, EUROSTAT

Evolutia ratei de substitutie, %

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS, EUROSTAT

Valoarea ratei de substitutie in regiune (1,07) este supraunitara si superioara fata de cea inregistrata la nivel national (0,85), cat si comunitar (0,81). Practic la fiecare 107 tineri cu varsta cuprinsa intre 15-24 ani revin la 100 de adulti varstnici cu varsta cuprinsa intre 55-64 ani.

Cu toate acestea, trebuie mentionat ca indicatorul se afla in descrestere, fata de nivelul inregistrat in 2006 - 1,68 si cel din 2007 - 1,61. In functie de dimensiunea cohortelor, pana in anul 2013 a avut loc o scadere, iar de atunci pana in prezent o crestere. Astfel, din anul 2014 valoarea acestuia redevine supraunitara.

Tinand cont de datele prezentate la inceputul acestui capitol - piramida varstelor pentru populatia rezidenta, putem previziona ca tendinta din ultimii ani se va schimba si se va ajunge practic la situatia inregistrata in prezent in Uniunea Europeana si in Romania, cu paritati subunitare intre cele doua mari grupe de varsta, regiunea urmand sa se confrunte cu un fenomen sever de imbatranire a populatiei. Astfel, in prezent, dimensiunile grupelor de varsta inferioare grupei 15-24 ani sunt mai scazute numeric, in timp ce cele mai numeroase grupe, 45-49 de ani si 40-44 de ani se vor translata in timp spre grupa 55-64 ani.

Un element interesant il constituie nivelul acestui indicator pe medii de rezidenta. In regiune, in mediul urban nivelul este subunitar - 0,73, in timp ce in mediul rural supraunitar - 1,47. De altfel, si la nivel judetean, regula se pastreaza, in toate judetele nivelul in urban este subunitar, iar in rural supraunitar. Totodata, valorile minime in mediul urban se inregistreaza in judetele Neamt si Bacau (0,60-0,66), iar valoarea maxima in Suceava (0,86). In mediul rural, valorile maxime sunt in judetele Botosani si Vaslui (1,68-1,67), iar valoarea minima in judetul Neamt (1,24).

Pe ansamblu, la nivel intraregional, cel mai afectat judet de fenomenul de imbatranire este Neamt cu o rata de substituere de numai 0,93. Scaderea ratei de substitutie va implica o reducere a presiunii demografice la intrarea pe piata muncii, dar in acelasi timp si o crestere a cheltuielilor cu asistenta sociala si serviciile medicale.

Procesul de imbatranire al populatiei determina deja o crestere a presiunii exercitate de persoanele varstice (>65 ani) asupra populatiei active (15-64 ani) - efect masurat prin rata de dependenta demografica a persoanelor varstnice. La nivel regional, in anul 2018, 278 persoane cu varsta de peste 65 de ani sunt sustinute de 1000 de persoane cu varsta cuprinsa intre 15-64 de ani⁷⁴. Fenomenul este mai accentuat in judetele Neamt (333/1000), Botosani si Vaslui (296/1000). Cea mai mica rata de dependenta demografica este in judetul Iasi (231/1000).

Pe plan comunitar situatia este si mai grava, 305 (2018), respectiv 310 (2019) persoane varstnice sunt sustinute de 1000 de persoane active.

In privinta ratei de dependenta demografica a copiilor, rezultatele sunt asemanatoare cu cele inregistrate pentru persoanele varstnice. Astfel, per total, in regiune, 278 copii cu varste cuprinse intre 0-14 ani corespund la 1000 persoane adulte cu varste intre 15-64 ani. La nivel judetean nivelurile sunt aproximativ apropiate, exceptand judetul Vaslui unde este un raport de 304/1000 si judetul Suceava cu un raport de 291/1000.

Totodata, la nivel regional, presiunea demografica totala, exercitata de copii si persoanele varstnice este de 557 (copii si varstnici) la 1000 (persoane adulte).

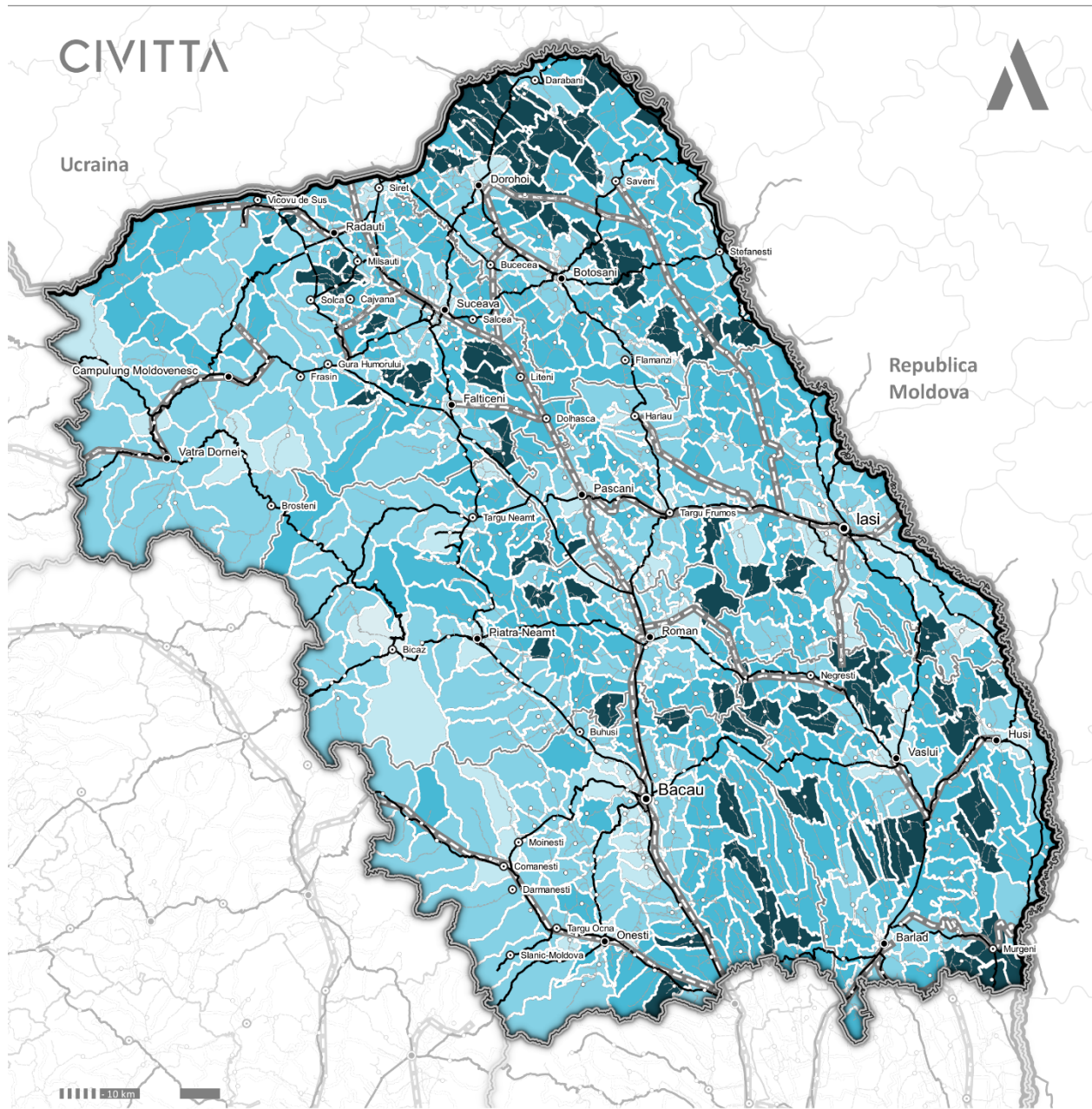
Dezechilibrele in teritoriu sunt ilustrate de harta urmatoare.

Se observa ca sunt afectate mai ales localitatile rurale din regiune, astfel:

- Judetul Bacau: 8 comune cu populatia totala de 23.387 persoane;
- Judetul Botosani: 23 comune cu populatia totala de 71.662 persoane;
- Judetul Iasi: 5 comune cu populatia totala de 22.522 persoane;
- Judetul Neamt: 7 comune cu populatia totala de 18.973 persoane;
- Judetul Suceava: 11 comune cu populatia totala de 48.904 persoane;
- Judetul Vaslui: 1 oras - Murgeni (8.271 loc) si 19 comune cu populatia de 49.790 persoane.

⁷⁴ Raportat la populatia rezidenta

Dependenta demografica in Regiunea Nord-Est, 2018

- Limita teritoriului național
- Limita regiunilor de dezvoltare
- Limită județ
- Limită unitate administrativ teritorială de bază
- Infrastructură de transport rutier
- Drum național
- Drum județean
- Infrastructură de transport feroviar
- Căi ferate

- Rețeaua de localități
(rang cf. legii 351/2001)
- I
 - II
 - III
 - IV

- Dependenta demografică (%)
- 200 - 300
 - 301 - 400
 - 401 - 500
 - 501 - 600
 - 601 - 800

*Raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" - persoane sub 15 ani și de peste 64 ani - și populația în vârstă de muncă - între 15 și 64 ani (%).

Sursa: ADR Nord-Est, studiul privind disparitatile de tip urban-rural in Regiunea Nord-Est

Diversitatea etnica si religioasa

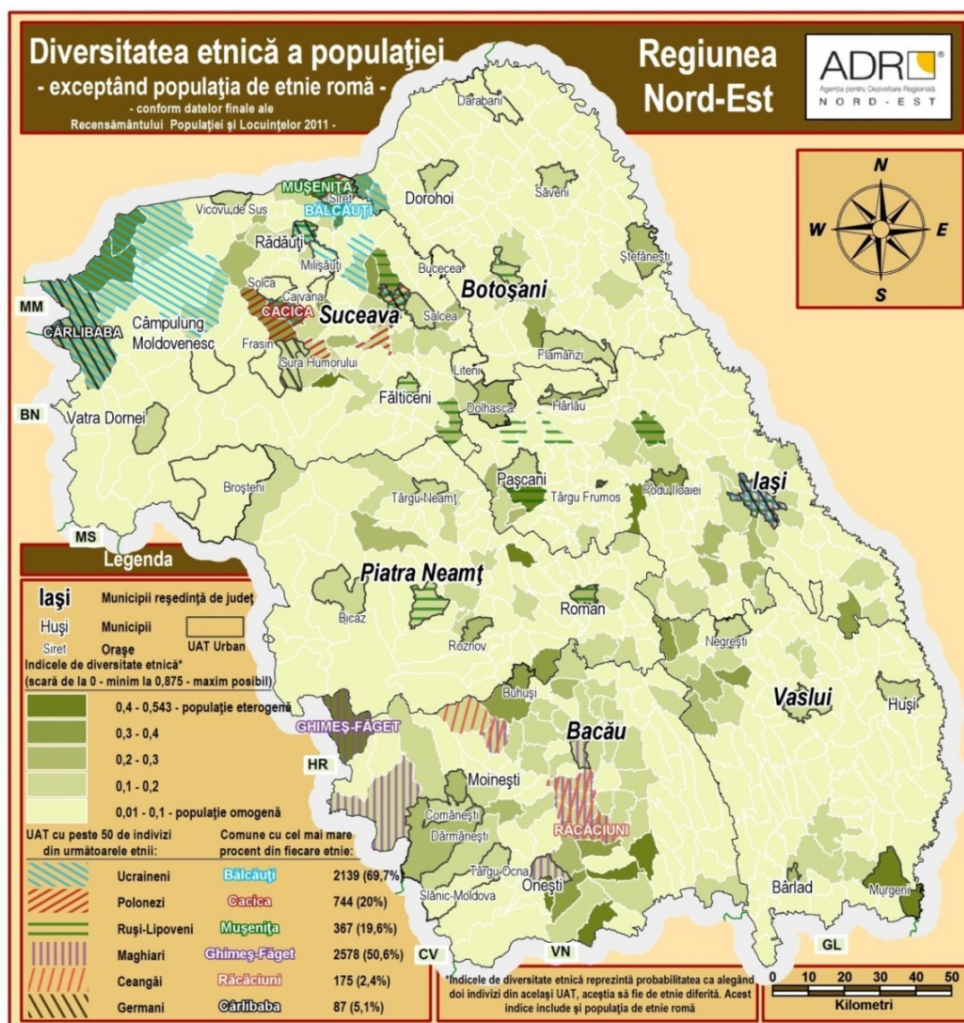
In urma rezultatelor finale ale recensamantului din 2011, populatia declarata de alta etnie decat cea romana numara aproximativ 260 mii de persoane, adica 7,85% din totalul populatiei. Dintre acestia, 5,45% au refuzat sa isi declare etnia. Analizand repartitia acestora in teritoriu, se observa, pentru unele etnii, o concentrare de populatie intr-o anumita zona, fapt datorat, in principal, specificului populatiei sau a considerentelor istorice.

Repartitia populatiei de alta etnie decat cea romana, pe medii, in regiunea Nord-Est

Etnie	In mediul urban	In mediul rural	Total etnie
Romi	23017	32199	55216
Ucrainieni	818	5877	6695
Rusi-Lipoveni	2272	3024	5296
Maghiari	649	4076	4725
Polonezi	286	1680	1966
Germani	705	312	1017
Ceangai	46	802	849
Alte etnii fata de cele 7 enumerate	3016	697	3721
Etnie nedeclarata	110989	68892	179881

Sursa: Rezultatele finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor 2011, INS

Ucrainienii sunt prezenti in principal in partea nordica a judetului Suceava, dar si in doua comune din extremitatea nord-vestica a judetului Botosani. Comuna cu cel mai mare procent de ucrainieni este Balcauti, din Suceava, unde aproape 70% din populatie face parte din aceasta etnie. De asemenea, in mai multe comune aflate in partea nordica a Obcinii Mestecanis locuiesc etnici ucrainieni (formand comunitatea hutula).

Rusii-Lipoveni au o distributie neconcentrata, fiind prezenti in municipii si orase sau in proximitatea acestora, preponderent in partea de vest a judetului Iasi si in estul judetului Suceava. Ocupatiile traditionale ale acestora fiind gradinaritul si viticultura, ei aprovizioneaza permanent pietele din orase, in special pe cele din Targu Frumos, unde comunitatea este destul de bine organizata. Comuna cu procentul maxim de rusi-lipoveni este Musenita (19,6%), situat in nordul judetului Suceava.

Maghiarii din regiunea Nord-Est sunt prezenti preponderent in judetul Bacau, in partea centrala si vestica. Cea mai importanta comunitate de maghiari se gaseste in comuna Ghimes-Faget, unde 50,6% din populatie (2578) s-a declarat ca facand parte din aceasta etnie (peste jumatate dintre maghiarii din regiune). Aceasta comuna a facut parte pana in 1950 din judetul Ciuc, aferent Transilvaniei.

Ceangaii reprezinta o ramura a populatiei maghiare, stabilite in zona Moldovei. Cea mai mare comunitate de ceangai se afla in comuna Racaciuni (2,4%), aflata la sud de municipiul Bacau. In majoritatea comunelor in care este prezenta o comunitate de ceangai, este prezenta si o comunitate de maghiari.

Polonezii alcatuiesc o comunitate importanta in partea centrala a judetului Suceava, cu predilectie in zona Cacica - Manastirea Humor. Procentul de polonezi din Cacica ajunge la 20%, aici fiind prezenta o importanta comunitate, inca de la sfarsitul secolului al XVIII-lea, cand au inceput lucrarile la mina de sare. Biserica romano-catolica din Cacica reprezinta un important centru de pelerinaj catolic.

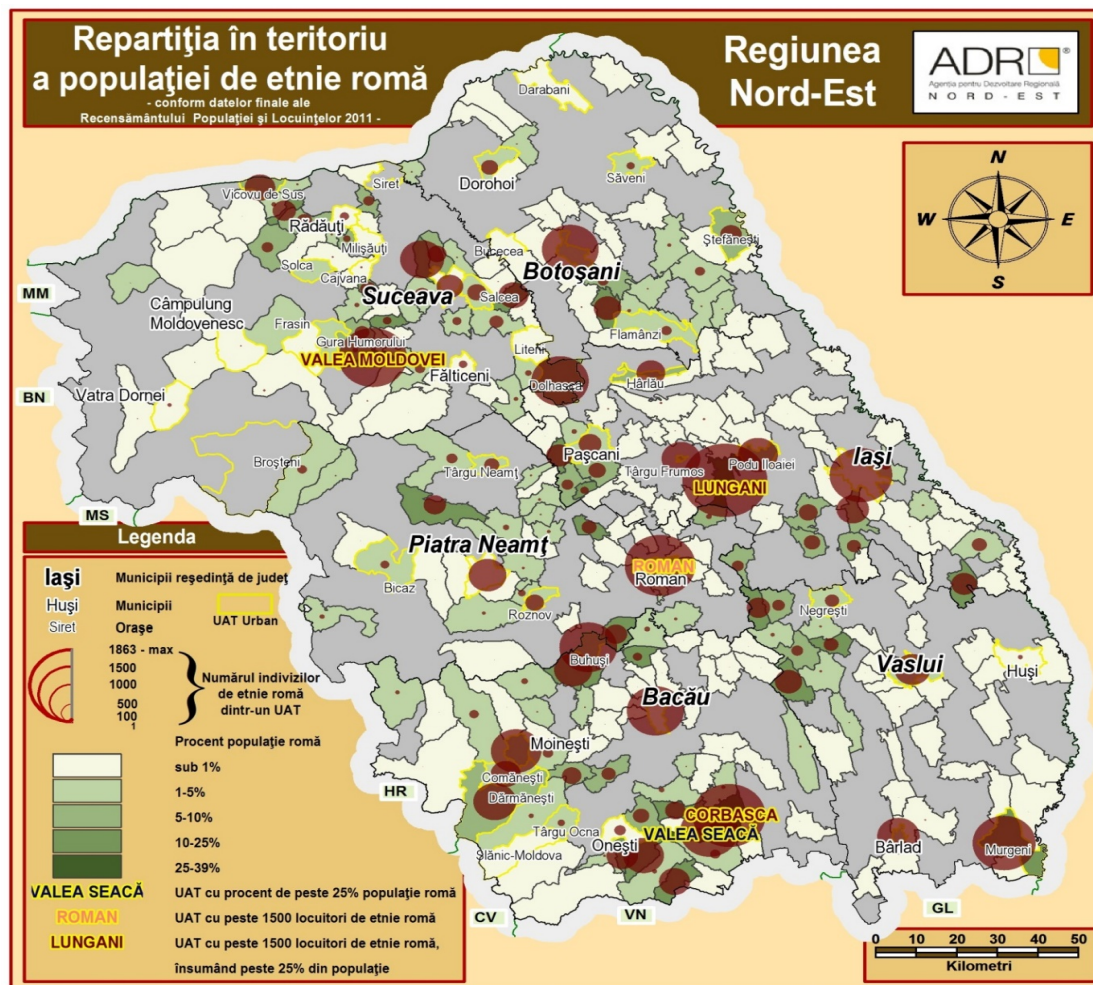
Germanii sunt prezenti in principal in zonele urbane ale judetului Suceava, dar si in Iasi. Cu toate acestea, cel mai mare procent de germani se afla in comuna Carlibaba, din extremitatea nord-vestica a judetului Suceava (5,1%)

Din punct de vedere confesional, marea majoritate a populatiei a regiunii este de religie ortodoxa (84,48%), aspect care se afla intr-o stransa corelatie cu structura etnica. Celelalte religii detin ponderi mai mici, dupa cum urmeaza: romano-catolica 5,75%, penticostala 2,26%, adventista 0,38%, alte religii 7,13% si atei si fara religie 0,08%.

Populatia de etnie roma

Conform rezultatelor finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor din 2011, in Regiunea Nord-Est locuiesc 55.216 de romi (1,67% din populatia totala a regiunii), fiind mai numerosi in mediul rural - 32.199, decat in mediul urban - 23.017.

Judetul Bacau se afla pe primul loc in ceea ce priveste ponderea populatiei de etnie roma, atat in mediul rural, cat si in mediul urban, la celalalt pol aflandu-se judetul Botosani, cu cele mai mici valori pentru ambele medii.

Repartiția populației de etnie roma pe județe și medii

Județ/Regiune	Romi în mediul urban	Romi în mediul rural	Total populație roma
Bacău	5647	9637	15284
Botoșani	2518	1637	4155
Iași	4229	7059	11288
Neamț	3314	3084	6398
Suceava	3782	8396	12178
Vaslui	3527	2386	5913
Regiunea Nord-Est	23017	32199	55216

Sursa: Rezultatele finale ale Recensământului Populației și al Locuințelor 2011, INS⁷⁵

Analizând situația la nivel de unitate administrativ teritorială de bază (municipii, orașe, comune), se pot individualiza câteva comune în care se concentrează un număr sau procent mare de populație de etnie roma. Astfel, comuna Lungani din județul Iași are cea mai numeroasă populație stabilă de romi din regiune - 1863 locuitori, reprezentând 31,8% din totalul populației comunei. Între UAT-urile în care sunt prezenți peste 1000 de romi, amintim comunele Corbasca, județul Bacău - 1601 romi, Valea Moldovei - 1500 romi și Valea Seacă - 1280 romi, dar și municipiile Roman - 1549, Iași - 1376, Bacău - 1253, Botoșani - 1245 și Moinesti - 1108, precum și orașele Murgeni - 1384, Buhusi - 1264 și Dolhasca - 1258. În ceea ce privește procentul populației roma din totalul locuitorilor din UAT, comunele care trec de pragul de 25% sunt Valea Moldovei - 39% (județul Suceava), Valea Seacă - 33,1% și Corbasca - 32,6%, ambele din județul Bacău și Lungani - 31,8% (județul Iași).

⁷⁵ Următoarele date statistice vor fi disponibile după derularea, centralizarea și afisarea rezultatelor Recensământului populației și locuințelor din 2021

Conform rezultatelor finale ale Recensământului Populației și Locuitorilor din 2011, în județul Bacău există o populație numeroasă de etnie romă (15284 persoane), comasată mai ales în zona sudică, cu o concentrare mai mare în comunele Valea Seacă (33,1% din populația comunei - 1280 de persoane), Corbasca (32,5% - 1601), Buciumi (23,2% - 693), Cotofănești (21,3% - 684), Ștefan cel Mare (18,8% - 896), Parava (16,8% - 451), Blăgești (11,8% - 839). Alte localități în care se înregistrează un număr relativ mare de persoane de etnie romă sunt orașul Buhuși (1264), municipiul Bacău (1258), municipiul Moinesti (1108), orașul Darmanesti (941) și orașul Comănești (662).

În județul Botoșani populația de etnie romă însumează 4155 de persoane (1% din populația stabilă). În municipiul Botoșani populația romă este concentrată în zone relativ centrale ale orașului, însumând 1245 de persoane. Comuna Cosula se află pe locul 2 ca număr de romi (606), având însă cea mai mare concentrare din județ (21% din populația comunei). În orașul Ștefanesti sunt înregistrate 473 de persoane de etnie romă.

În județul Iași locuiesc 11288 de romi, procente de peste 10% ale populației de etnie romă fiind în zona comunelor Lungani (31,8% - 1863), Dolhești (21,2% - 559), Motca (11,4% - 565) și Ciohorani (10,3% - 184).

Alte localități în care se înregistrează un număr relativ mare de persoane de etnie romă sunt municipiul Iași (1376), orașele Podu Iloaiei (872), Târgu Frumos (851), comuna Ciurea (714), orașul Harlau (630) și municipiul Pâncani (500).

La nivelul județului Neamț, conform rezultatelor recensământului din 2011, s-au înregistrat un număr de 6398 persoane (1,4% din total nivel județean) de etnie romă.

Localități în cadrul cărora se înregistrează un procent ridicat de persoane de etnie romă sunt Valeni cu 328 persoane (24% din populația totală), Bahna (16% - 492) și Crăcioani (12% - 490). Localitățile urbane cu un număr mai important de locuitori de etnie romă sunt Roman (1549) și Piatra Neamț (827), Roznov cu 411 persoane (aprox. 5% din populația totală) și Târgu Neamț (330).

În județul Suceava populația de etnie romă, conform datelor recensământului din 2011, însumează 12178 de romi, cei mai mulți fiind concentrați în următoarele localități: Comuna Valea Moldovei - 1500 (39% din populația comunei), Oraș Dolhasca - 1258 (12%), Comuna Patrauți - 963 (21%), Oraș Vicovu de Sus - 672, comuna Veresti - 659 (10%), Municipiul Suceava - 585, Voitineli - 517 (12%).

Pe teritoriul județului Vaslui localitățile în cadrul cărora se înregistrează populație de etnie romă sunt orașul Murgeni (1384 - 19,4%), municipiul Barlad (930 - 1,7%), municipiul Vaslui (786 - 1,4%) majoritatea fiind localizată în cartierul Rădăuți, Dragomirești (599 - 12%), Băcești (518 - 13%) și Cozmănești (326 - 15%).

4.2. Resursele umane

4.2.1. Forța de muncă

- **Populația activă și populația ocupată**

Pentru populația activă, populația ocupată, precum și ratele de activitate, respectiv de ocupare la nivel național, regional și județean există date și informații statistice care au la bază două lucrări cu metodologii de calcul proprii: Balanța forței de muncă, respectiv Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Intrucât, pentru o parte din indicatorii menționați există o serie de diferențe, analiza este realizată în raport cu fiecare metodologie menționată.

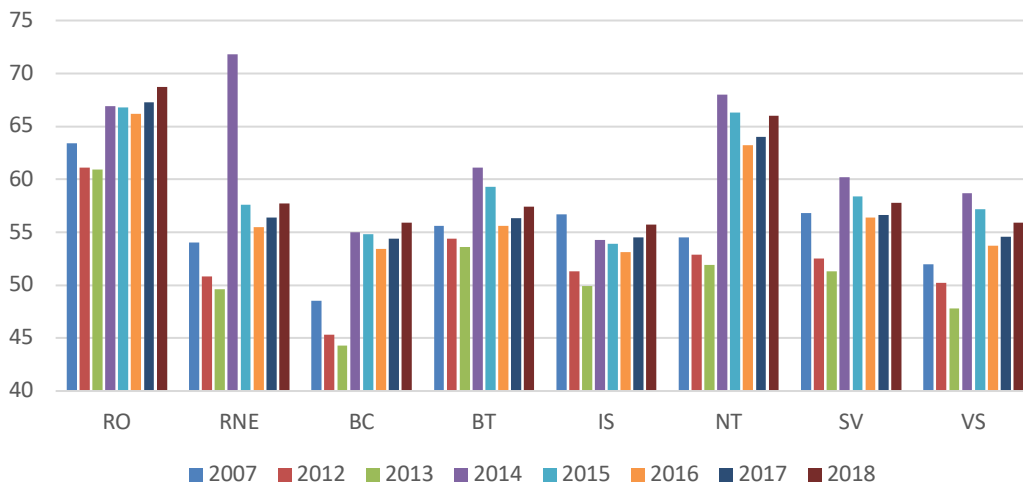
Conform metodologiei Balanței forței de muncă, în anul 2018, la nivel regional, oferta potențială de forță de muncă, exprimată prin populația activă civilă însumează 1.192,4 mii persoane, reprezentând 13,71% din populația activă civilă a României. Populația activă este în scădere în perioada analizată (2007-2018), cu 9,3% față de 2012 și 11,5% față de 2007. Rata de activitate a populației (exprimată ca raportul dintre populația activă civilă și resursele de muncă) reprezintă 60,70%, mai mică decât media națională (71,1%) și cea comunitară (73,7%).

În județul Neamț se înregistrează cea mai mare rată de activitate (69,2%), iar cea mai mică în județul Iași - 57,4%. Diferența dintre rata de activitate pe sexe este mică, pentru bărbați fiind de 62,4%, iar pentru femei 58,7% (nivel regional).

In perioada analizata (2012-2018), rata de ocupare a inregistrat per total o crestere cu 6,9 p.p. la nivel regional, in concordanta cu tendinta nationala. Totusi, in aceasta perioada nivelul inregistrat in regiune, precum si in toate judetele regiunii a ramas inferior nivelului national.

La nivel judetean, pentru anul 2018, cea mai mare rata de ocupare o are judetul Neamt (66%), iar cea mai mica judetul Iasi (55,7%).

Rata de ocupare la nivel judetean, regional si national, %

Sursa: prelucrari din Baza de date TEMPO - online, INS

La sfarsitul anului 2018, populatia ocupata civila a regiunii Nord-Est era de 1.134.800 persoane, reprezentand 13,5% in totalul populatiei ocupate a tarii⁷⁶.

La nivel regional cea mai mare parte a populatiei ocupate activeaza in servicii (49,6%) si agricultura (31,1%), in timp ce in industrie ponderea este de numai 19,4%⁷⁷.

In agricultura, ponderea populatiei ocupate este foarte mare, cu 32,8% mai mult decat cea existenta la nivel national. Acest aspect reprezinta un punct slab important intrucat, in populatia ocupata in acest domeniu figureaza in special lucratorii pe cont propriu, lucratori familiali, cei care produc bunuri agricole destinate consumului propriu si/sau vanzarii, practic persoane care practica o agricultura de subzistenta si in mult mai mica masura salariatii.

In industrie, procentul inregistrat (19,4%) este inferior celui national (23,2%) - cea mai mare parte a persoanelor ocupate (88,5%) activand in industria prelucratoare.

Si in servicii situatia este similara cu cea din industrie, procentul populatiei ocupate in acest domeniu la nivel regional (49,6%), fiind inferior fata de cel national (55,9%) - cele mai multe persoane activand in comert (26,8% din total persoane ocupate in servicii) si constructii (15,1%). Invatamantul si sanatatea sunt singurele sectiuni ale serviciilor unde ponderea populatiei ocupate este superioara nivelului national.

Urmarind distributia populatiei ocupate pe judete se constata ca cele mai mari ponderi sunt in judetele Iasi (25,3%), Suceava (19,4%), Bacau (17,6%), iar cele mai mici in judetele Vaslui (10,8%) si Botosani (11,6%).

Continuand analiza pe activitatile economiei nationale se constata in raport cu profilul economic al fiecarui judet diferente fata de valorile inregistrate la nivel regional.

Astfel, ponderea populatiei ocupate in agricultura este superioara nivelului regional (31,1%) in judetele Botosani (41,2%), Vaslui (40,1%), Suceava (34,3%) si Neamt (34,1%), si inferioara in judetele Bacau (23,9%) si Iasi (23,1%). Mentionam ca in niciun judet al regiunii nu se inregistreaza nivele inferioare celui national.

⁷⁶ Vezi anexa: populatia ocupata civila pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, mii persoane, 2018

⁷⁷ Vezi anexa: structura populatiei ocupate civile pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, %, 2018

În industrie, doar în județele Bacău și Neamț ponderea populației ocupate este superioară valorii regionale. La polul opus, cele mai mici valori sunt în județele Iași și Botoșani. Totodată, în toate județele regiunii, industria prelucrătoare detine cea mai mare cota din populația ocupată în industrie (peste 86,6%). Nici în cazul industriei nu există niciun județ în regiune care să aibă o valoare a populației ocupate superioară față de valoarea națională.

Pentru secțiunea construcțiilor, cele mai mari nivele ale ponderii populației ocupate sunt în județele Bacău (13,2%) și Iași (8,9%), în timp ce cele mai mici sunt în județele Vaslui (4,4%) și Botoșani (4,3%). O situație aproximativ similară se înregistrează și în comerț, unde primele locuri le dețin județele Neamț, Bacău și Suceava.

Se observă că învățământul și sănătatea (inclusiv servicii sociale) sunt singurele activități ale economiei, pentru care există județe în regiune cu o pondere a populației ocupate mai mare decât cea națională. Astfel, este cazul județelor Bacău, Botoșani, Iași și Vaslui pentru sănătate și toate județele pentru învățământ.

Cele mai mari ponderi ale populației ocupate în servicii sunt în județele Iași (59,1%) și Bacău (54,6%), iar cele mai reduse în județele Botoșani (40,2%) și Vaslui (41%).

Ca și concluzie, în ultimii 6 ani s-au produs modificări în repartizarea populației ocupate civile pe sectoarele economiei. Astfel, a scăzut procentul populației ocupate în agricultură cu aprox. 10,4 p.p., segmentul de populație astfel eliberată regăsindu-se în industrie și servicii, care au înregistrat creșteri cu 2,9, respectiv 7,6 p.p.

Conform metodologiei AMIGO, evoluția ratei de activitate, respectiv de ocupare pentru regiunea Nord-Est, pe medii de rezidență, pentru intervalul 2007-2018 este redată în tabelul următor:

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15 ani și peste								
UE28	57,2	57,6	57,6	57,6	57,6	57,8	57,9	58,0
Romania	54,8	54,6	54,5	54,9	54,5	53,7	54,9	55,0
Total RNE	58,3	60,1	59,8	60,1	62,2	60,5	61,1	62,1
Mediu urban	52,2	55,4	53,8	55,3	56,1	55,2	56,8	57,0
Mediu rural	63,2	63,9	64,4	63,6	66,7	64,3	64,2	65,8
Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15 ani și peste								
UE28	53,0	51,5	51,3	51,7	52,2	52,8	53,5	54,1
Romania	51,3	50,9	50,7	51,1	50,8	50,6	52,2	52,7
Total RNE	55,4	57,0	57,2	57,6	59,9	58,7	59,3	60,6
Mediu urban	47,4	50,7	49	50,8	53,2	53,2	55,0	n/a
Mediu rural	61,9	62,9	63,3	62,6	64,9	62,7	62,5	n/a
Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 20-64 ani								
UE28	69,7	68,4	68,3	69,1	70,0	71,0	72,1	73,1
Romania	64,4	64,8	64,7	65,7	66,0	66,3	68,8	69,9
Total RNE	67,3	71,3	71,8	72,7	75,7	74,9	76,2	78,1
Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-64 ani								
UE28	65,1	64,0	64,0	64,8	65,6	66,6	67,6	68,6
Romania	58,8	60,2	60,1	61,0	61,4	61,6	63,9	64,8
Total RNE	61,3	65,7	65,9	66,8	69,9	69,0	69,9	71,8

Sursa: prelucrări date din Baza de date TEMPO - online, INS, EUROSTAT

Se constată că la nivelul regiunii Nord-Est rata de activitate, precum și cea de ocupare au înregistrat o creștere continuă în perioada analizată, cu o excepție - în mediul rural, rata de ocupare a înregistrat o ușoară scădere în perioada 2015-2017.

Mai mult, atât rata de activitate, cât și de ocupare pentru categoriile de vârstă analizate, la nivelul regiunii depășesc valorile atât cele naționale cât și comunitare. Astfel, la nivelul anului 2018 rata de activitate pentru grupa de vârstă peste 15 ani este de 62,1%, iar rata de ocupare pentru grupa de vârstă 20-64 de ani de 78,1%, cu 3 p.p. mai mare decât a următoarei regiuni clasate București-Ilfov. Rata de ocupare din regiune a înregistrat una din cele mai mari creșteri, crescând cu aproape 7 p.p. față de 2012 și 11 p.p. față de 2007. Și în raport cu grupa de vârstă 15-64 ani nivelul ocupării este ridicat, rata ocupării

fiind de 71,8% cu 3 p.p. mai mare fata de nivelul comunitar, cu 7 p.p. fata de nivelul national si apropiata de nivelul regiunii Bucuresti-Ilfov.

Populatia activa totala⁷⁸ insuma 1.644,9 mii persoane (15 ani si peste) in stagnare fata de 2014, respectiv 1.485,8 mii persoane (20-64 ani). Populatia ocupata totala insuma 1.452,9 mii persoane (20-64 ani) cu 3% mai mult fata de anul 2014, respectiv 1.488,8 mii persoane (15-64 ani)

Urmarind nivelul ocuparii pe subgrupe de varsta se constata ca cele mai ridicate rate de ocupare sunt pentru grupele de varsta 35-44 ani si 45-54 ani cu aproape 90%, nivel superior fata de celelalte regiuni. Cu nivele ridicate figureaza si grupa de varsta 25-34 de ani cu 82%, respectiv 55-64 de ani cu 60,5%.

Structura populatiei ocupate din regiune, pe grupe de varsta si nivele de instruire, mii persoane, 2018

Nivel de instruire	Total populatie ocupata	Grupe de varsta (ani)					
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 si peste
Total	1606	146,1	311,5	403,1	395,1	232,8	117,2
Total	Mii pers.	Procente %					
Total	1606	9,1	19,4	25,1	24,6	14,5	7,3
Superior	198	1,9	31,7	34,1	21,5	9,8	1,0
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	36	2,7	21,0	29,4	32,1	11,3	3,5
Liceal	499	12,8	23,1	25,4	27,4	10,2	1,1
Profesional	350	5,7	9,9	22,6	33,4	22,5	5,9
Gimnazial	451	11,4	17,9	23,7	17,6	15,3	14,1
Primar sau fara scoala absolvita	72	8,7	14,6	16,6	10,7	16,4	33,0
Urban	Mii pers.	Procente %					
Total	617	4,5	23,8	28,5	27,5	14,2	1,5
Superior	169	1,3	32,2	34,7	22,4	8,9	0,5
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	28	1,3	20,4	32,5	33,7	10,3	1,8
Liceal	254	7,3	25,6	26,3	27,6	12,9	0,3
Profesional	101	1,0	8,6	25,5	37,2	25,4	2,3
Gimnazial	57	8,1	20,7	22,7	23,3	17,0	8,2
Primar sau fara scoala absolvita	8	11,8	16,8	29,3	14,9	21,2	6,0
Rural	Mii pers.	Procente %					
Total	989	12,0	16,6	23,0	22,8	14,7	10,9
Superior	29	5,6	28,6	30,7	16,5	14,8	3,8
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	8	7,7	23,2	18,0	26,6	14,8	9,7
Liceal	245	18,5	20,4	24,6	27,2	7,3	2,0
Profesional	249	7,6	10,4	21,5	31,8	21,3	7,4
Gimnazial	394	11,9	17,5	23,8	16,8	15,0	15,0
Primar sau fara scoala absolvita	64	8,3	14,3	15,1	10,1	15,8	36,4

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2019, INS

Se constata ca cea mai mare pondere din populatia ocupata o detin cei cu studii liceale si profesionale (53%), urmata de cei cu studii primare si gimnaziale (28%), in timp ce doar 12% detin studii superioare. Cu cat se inainteaza pe grupe de varsta se constata ca are loc o crestere a populatiei ocupate care are un nivel mai scazut de instruire. Astfel, pentru grupa de varsta de 65 de ani si peste, ponderea populatiei ocupate cu studii primare si gimnaziale este de 47,1%, in timp ce pentru grupa de varsta 25-34 de ani ponderea populatiei ocupate cu studii superioare este de 31,7%.

⁷⁸ Conform Eurostat, 2018

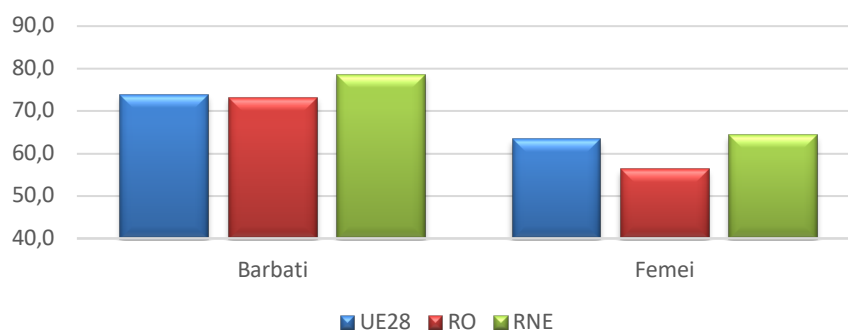
Analizand datele pe medii de rezidenta se constata ca populatia ocupata cu studii superioare detine un procent net mai ridicat in mediu urban (27%) fata de cel rural (2,9%). In mediu rural ponderi importante detine populatia ocupata avand studii gimnaziale (39,8%) si studii profesionale (25,1%).

Din tabelul ce prezinta structura populatiei ocupate, pe grupe de varsta si activitati⁷⁹ se observa ca aproape jumatate din populatia ocupata a regiunii activeaza in agricultura, date ce confirma situatia constatata la analiza populatiei civile ocupate. Acesta constituie un important semnal de alarma intrucat cei mai multi dintre acestia sunt nesalariati, ce practica o economie de subzistenta, orientata pe autoconsum. Dintre acestia 26,1% sunt tineri intre 15-34 ani, iar 32,8% sunt varstnici cu varsta de peste 55 ani.

In industria prelucratoare activeaza 11% din totalul populatiei ocupate, 20,1% dintre acestia fiind tineri cu varste intre 15-34 ani. In comert activeaza 10,5% din totalul populatiei ocupate, mai mult de o treime dintre acestia fiind tineri cu varsta intre 15-34 ani. In constructii lucreaza 8,8% din populatia ocupata, 36,3% dintre acestia avand varste cuprinse intre 15-34 ani.

In servicii, cei mai multi activeaza in sfera comertului, servicii publice (administratie publica si invatamant cu 2,8% si 3,3%, sanatate cu 3,3%), constructii si transport si depozitare cu 3,5%. In zona hotelurilor si restaurantelor activeaza numai 1,7% din populatia ocupata. Predomina populatia ocupata cu varste cuprinse in grupele 25-34 si 35-44 de ani.

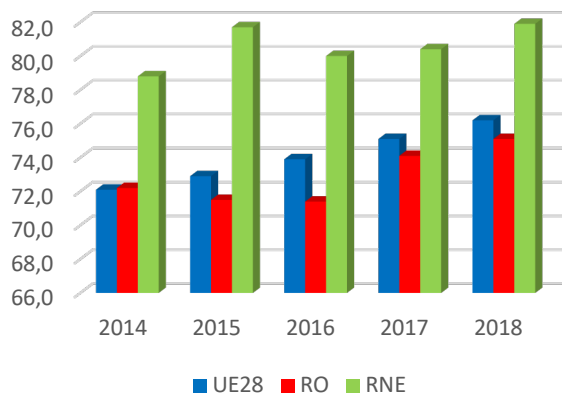
Rata de ocupare, pe sexe, grupa de varsta 15-64 ani, 2018

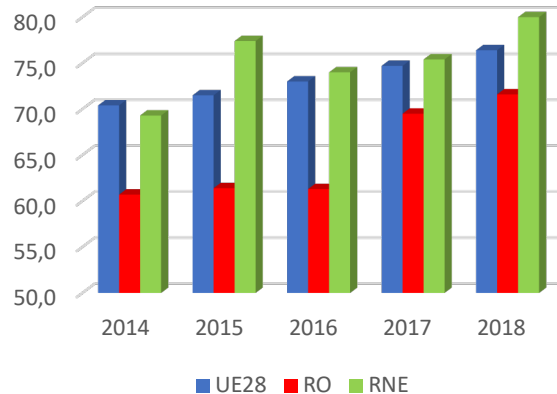
Sursa: prelucrari date EUROSTAT

Dupa cum se poate observa din reprezentarea grafica, rata de ocupare in randul femeilor, in anul 2018 este sensibil mai mica decat cea a barbatilor, atat pe plan regional (cu 8 p.p.), cat si national si comunitar. Acest dezechilibru este constant pe intreaga perioada analizata⁸⁰. Totodata, rata ocuparii in randul femeilor in regiune este superioara atat nivelului national, cat si comunitar.

Rata de ocupare a tinerilor de 15-34 ani, care nu sunt intr-o forma de invatamant

Rata de ocupare a tinerilor de 15-34 ani, care nu sunt intr-o forma de invatamant, la 1-3 ani de la absolvire

Sursa: prelucrari date EUROSTAT

⁷⁹ Vezi Anexa: Structura populatiei ocupate din regiune, pe grupe de varsta si activitati, 2017

⁸⁰ Vezi anexa: rata de ocupare pe sexe, pentru grupa de varsta 15-64 ani

O categorie speciala o constituie tinerii de 15-34 ani, care au absolvit o forma de invatamant - aflati la 1-3 ani de la absolvire -, si a caror rata de ocupare a cunoscut o crestere semnificativa la nivel regional, in perioada analizata. Astfel, in anul 2018, 80% din totalul tinerilor din grupa de varsta mentionata erau in categoria ocupati, fata de doar 69,3% in 2014. Tendinta este in concordanta cu cea nationala si europeana, remarcandu-se in acelasi timp nivelurile superioare ale indicatorului la nivelul regiunii Nord-Est.

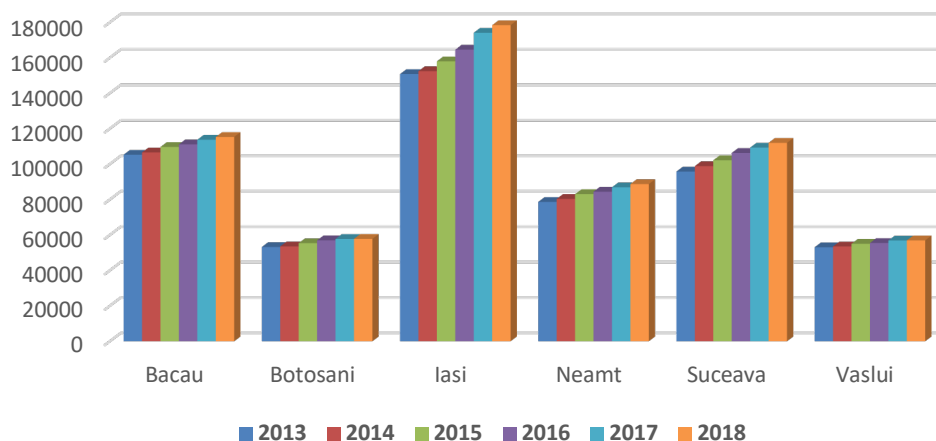
• Salariati

In regiune, in anul 2018, numarul mediu al salariatilor era de 569.739 persoane, in crestere cu 14,4% fata de 2013. Dupa cum se poate observa din grafic, aceasta crestere caracterizeaza si fiecare judet al regiunii.

Cresterea numarului de salariati este in stransa corelare cu cresterea economica inregistrata in regiune si in plan national. Astfel, cei mai multi salariati sunt in judetul Iasi (28,9%), urmat de Bacau cu 19,1%; la polul opus situandu-se judetele Vaslui cu 9,4% si Botosani cu 9,6% din totalul salariatilor la nivel regional.

Analizand structura numarului mediu de salariati pe activitati ale economiei nationale⁸¹ se observa procentul foarte redus de persoane salariate in agricultura, de numai 2% la nivel regional. Mai mult, in judetele Botosani si Vaslui, cu un profil preponderent agricol, ponderea este de numai 1,9%, respectiv 5,2%. Coreland acest aspect cu observatiile desprinse la analiza structurii populatiei ocupate (42% din total populatie este ocupata in agricultura) avem o confirmare a ipotezei ca in continuare, in mediul rural se practica in special o agricultura de subzistenta - practic avem de a face cu o forma de somaj deghizat.

Efectivul de salariati la sf. anului, pe judetele regiunii Nord-Est, nr.

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

In raport cu distributia numarului de salariati pe activitati economice, valori superioare fata de cele inregistrate la nivel national sunt in urmatoarele judete, pe urmatoarele domenii:

- Bacau: silvicultura si pescuit, industria extractiva, constructii, comert, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala;
- Botosani: agricultura, silvicultura si pescuit, constructii, comert, hoteluri si restaurante, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala;
- Iasi: agricultura, informatii si comunicatii, tranzactii imobiliare, hoteluri si restaurante, invatamant, sanatate si asistenta sociala, activitati culturale si alte activitati de servicii;
- Neamt: agricultura, silvicultura si pescuit, industria prelucratoare, constructii, comert, tranzactii imobiliare, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala;
- Suceava: silvicultura si pescuit, industria extractiva, comert, transport si depozitare, hoteluri si restaurante, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala si alte activitati de servicii;
- Vaslui: agricultura, silvicultura si pescuit, distributia apei si salubritate, constructii, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala.

⁸¹ Vezi anexa: Structura numarului mediu de salariati, pe activitati ale economiei nationale, CAEN Rev.2, 2018

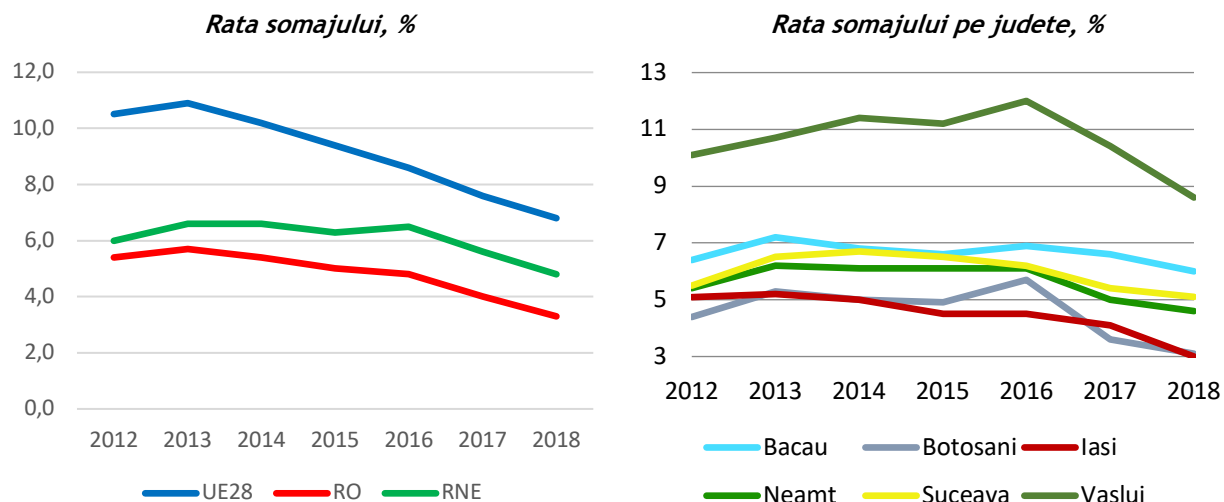
Se observa ca elementul comun pentru toate judetele este procentul ridicat al salariatilor din invatamant, sanatate si servicii sociale, fapt explicabil pe de o parte prin valorile ridicate ale populatiei scolare si al populatiei varstnice, iar pe de alta parte prin nivelul inca crescut al saraciei din regiune.

Conform metodologiei utilizate de Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca (Balanta Fortei de Munca) rata somajului este data de raportul dintre somerii inregistrati si populatia activa.

Biroul International al Muncii (BIM) are o metodologie diferita pentru calculul ratei somajului, asa-numitul rata a somajului BIM este data de raportul dintre numarul mediu de someri in sens BIM (persoane cu varsta de peste 15 ani care indeplinesc simultan conditii precum: nu au un loc de munca, isi cauta de lucru de cel putin patru saptamani sau vor sa lucreze, desi fac parte din populatia inactiva, cum sunt studentii sau pensionarii) si populatia activa. Acest indicator este raportat de catre INS, pe baza unei anchete in cca. 30.000 gospodarii. Prin urmare, rata somajului BIM cuprinde si somajul "ascuns", acesta incluzand si persoanele care nu lucreaza si nu sunt inregistrati ca someri la agentiile de ocupare a fortei de munca.

4.2.2. Somaj

In urmatoarele reprezentari grafice este prezentata evolutia ratei somajului in intervalul de timp 2012-2018, in stanga nivelul regional comparativ cu cel national si cel comunitar, iar in dreapta la nivel intraregional.

Sursa: prelucrari statistice Eurostat, baza de date TEMPO, INS⁸²

In perioada analizata, rata somajului in regiunea Nord-Est a avut o evolutie sinusoidala, cu perioade in care s-au inregistrat maxime (6,6% in 2013-2014, 6,5% in 2016) urmate de ani de descrestere (4,8% in 2018). Evolutia este oarecum similara cu cea de la nivel comunitar, care inregistreaza valori maxime in anii 2012 si 2013, urmarind o perioada continua de descrestere. De remarcat ca pentru intregul orizont valorile la nivel regional sunt inferioare mediei comunitare (cu 2,2 p.p. in 2018) si superioare mediei nationale (cu 1,5 p.p. in 2018).

La nivel judetean cele mai mari rate ale somajului s-au inregistrat in judetul Vaslui (8,6% in 2018), cu 2,6 p.p. mai mult fata de urmatorul judet Bacau. Cele mai mici nivele sunt prezente in judetele Iasi cu 3% si Botosani cu 3,1%.

La nivelul anului 2018, din cei 57.530 someri inregistrati in regiunea Nord-Est, 58,7% sunt barbati, iar 41,3% femei. Analizand pe categorii de personal si nivel de pregatire, 54,9% din totalul somerilor

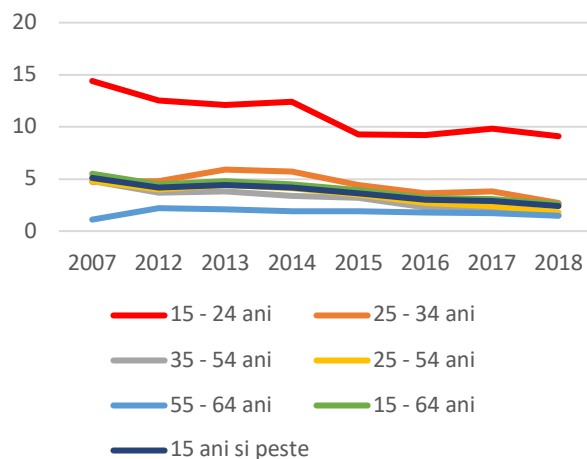
⁸² In raport cu metodologia Balanta fortei de munca

beneficiari de ajutor de somaj sunt cu studii primare, gimnaziale si profesionale, 37% persoane cu studii liceale si postliceale si 8,1% persoane cu studii superioare.

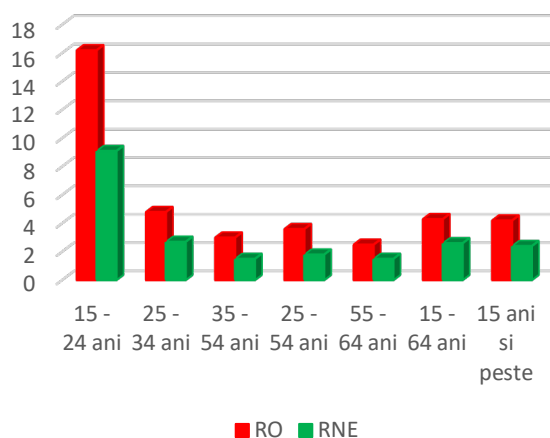
Dintre somerii neindemnizati, 84,7% sunt cu studii primare, gimnaziale si profesionale, 14,2% sunt cu studii medii, iar 1,1% sunt cu studii superioare. Dintre cei 57.530 someri inregistrati la 31.12.2018, doar 18% (procent in scadere in ultima perioada) beneficiaza de forme de sprijin sub diferite forme (ajutoare de somaj, ajutoare de integrare profesionala, alocatie de sprijin si plati compensatorii), iar restul sunt neindemnizati.

In perioada analizata (2007, 2012-2018), rata somajului BIM a inregistrat descresteri la toate grupele de varsta. Totusi, cele mai mari valori se inregistreaza in randul tinerilor din grupa de varsta 15-24 ani, 9,1% pe total si 17,8% in mediu urban (2018). Cu toate acestea, nivelul pentru aceasta grupa de varsta este mai mic decat cel existent la nivel comunitar (15,2%-2018). De asemenea, nu exista diferente semnificative intre sexe in ceea ce priveste somajul BIM. Numeric, la nivelul anului 2018, in regiunea Nord-Est un total de 14.600 tineri cu varste cuprinse intre 15-24 ani erau someri, in scadere cu 13% fata de 2012 si cu 46% fata de 2007.

Evolutia ratei de somaj BIM, pe grupe de varsta, in RNE

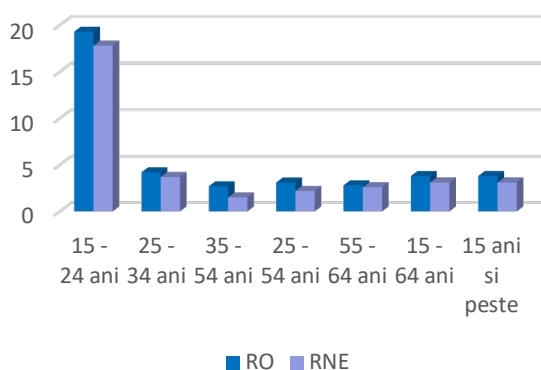

Rata somajului BIM, in 2018, pe grupe de varsta

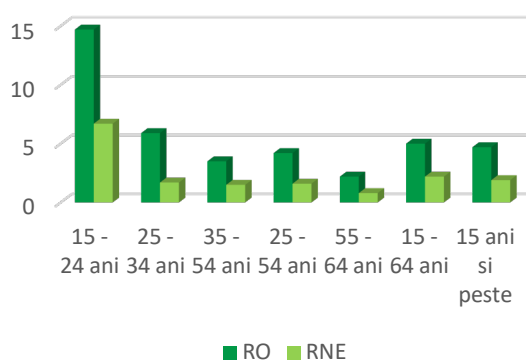

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Rata somajului BIM, in 2018, pe grupe de varsta - urban -

Rata somajului BIM, in 2018, pe grupe de varsta - rural -

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

În ceea ce privește somajul de lungă durată⁸³, la nivelul anului 2018 existau în regiune 29.722 someri, reprezentând 25,15% din totalul somerilor de lungă durată la nivel național. Ca pondere în total someri, somerii de lungă durată reprezintă 51,6% (2018). Acest nivel este superior mediei naționale (40,9%) și comunitare (43,2%⁸⁴). Se remarcă, de asemenea, că somerii de lungă durată, cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 ani reprezintă un procent redus din total someri de lungă durată (2.322 persoane, 7,8%).

Someri de lungă durată, pe județe, în Regiunea Nord-Est, 2018

Regiunea NE	Total someri	Someri lungă durată	din care: % femei	Someri lungă durată din total someri, %
Bacău	12.638	4.906	43%	39%
Botoșani	4.206	1.552	40%	37%
Iasi	8.982	5.633	41%	63%
Neamț	8.267	4.934	38%	60%
Suceava	11.867	4.960	36%	42%
Vaslui	11.570	7.737	37%	67%
RNE	57.530	29.722	39%	52%

Sursa: Situația statistică a somajului înregistrat la 31.12.2018, Agenția Națională pentru Ocupare și Forța de Muncă

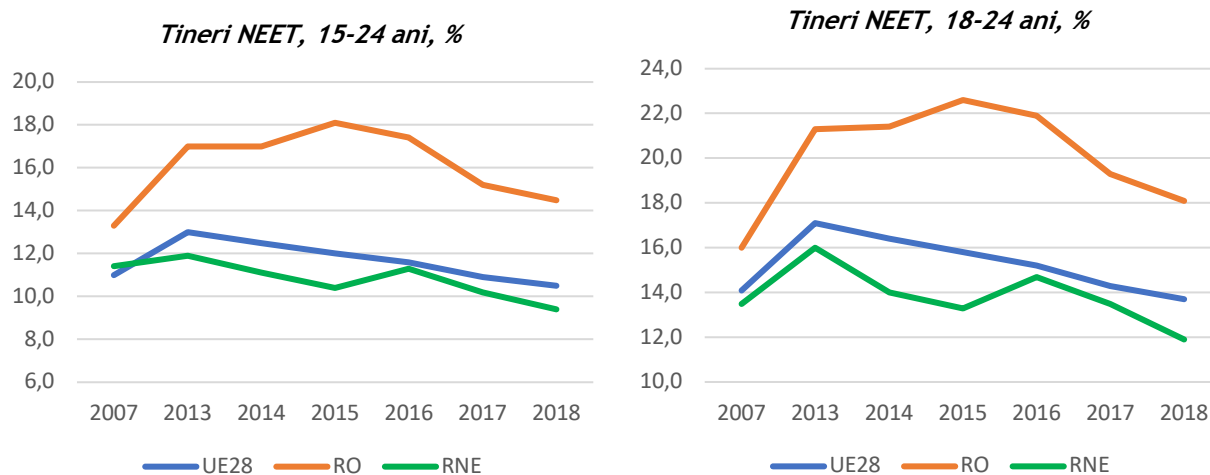
Luând în considerare numărul relativ ridicat de someri, mai ales de someri tineri, respectiv someri de lungă durată din regiune și constatând că la nivel de regiune există totuși un număr în creștere de locuri de muncă vacante putem spune că există dezechilibre pe piața forței de muncă.

Numărul de locuri de muncă vacante la nivelul anului 2018 a fost de 5.348, din care 25% în industria prelucrătoare, 11% în comerț, 11% în construcții, 16,5% în sănătate și asistență socială, etc.

O categorie aparte o reprezintă tinerii cu vârsta cuprinsă între 15 și 24, respectiv 18 și 24 ani, care nu sunt angajați, nu sunt incluși în sistemul de învățământ sau de formare profesională (NEET's).

Analizând datele statistice furnizate de către EUROSTAT, se constată că în perioada 2013-2018 procentul tinerilor NEET's a scăzut atât la nivel comunitar, cât și la nivel național și regional. În anul 2018, la nivelul regiunii Nord-Est, procentul tinerilor NEET a fost de 9,4% (15-24 ani), respectiv 11,9% (18-24 ani), nivele inferioare celui comunitar (10,5%, respectiv 13,7%) și național (14,5%, respectiv 18,1%).

În fapt, regiunea are în prezent cele mai mici procente de tineri NEET din țară, exceptând regiunea București-Ilfov.

Sursa: prelucrări Eurostat

⁸³ Somerul de lungă durată este persoana care este somer pe o perioadă mai mare de 12 luni în cazul persoanelor cu vârsta de minimum 25 de ani și pe o perioadă de 6 luni în cazul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 16 ani și până la împlinirea vârstei de 25 de ani

⁸⁴ Conform datelor EUROSTAT, somerii de lungă durată sunt somerii pe o perioadă mai mare de 12 luni, indiferent de vârsta

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și a Persoanelor Vârșnice a elaborat în perioada anterioară de programare Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020. Documentul a vizat oferirea unei abordări integrate politicilor relevante, atât din perspectiva dezvoltării cererii, cât și din perspectiva gestiunii eficiente a ofertei pe piața muncii și propune soluții realiste de abordare, care pot fi finanțate din bugetul național, bugetul asigurărilor pentru somaj și din resursele financiare alocate în perioada de programare 2014 - 2020.

Obiectivele specifice și direcțiile de acțiune a strategiei au vizat:

1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă:

- Diminuarea somajului în rândul tinerilor și a numărului de tineri din categoria NEETs (care nu sunt în ocupare, educație sau formare);
- Creșterea participării pe piața muncii a persoanelor în vârstă.

2. Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile:

- Reducerea ocupării în agricultura de subsistență și facilitarea relocării acestei resurse umane către activități non-agricole;
- Creșterea participării femeilor pe piața muncii, inclusiv prin măsuri suport de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie;
- Creșterea participării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile pe piața muncii prin dezvoltarea de măsuri care să combine suportul social cu activarea.

3. Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii:

- Sprijinirea adaptabilității și dezvoltării permanente a forței de muncă corelate cu schimbările structurale ale pieței muncii;
- Îmbunătățirea nivelului de competențe al persoanelor somere și inactive apte de muncă pentru a facilita reintegrarea acestora pe piața muncii.

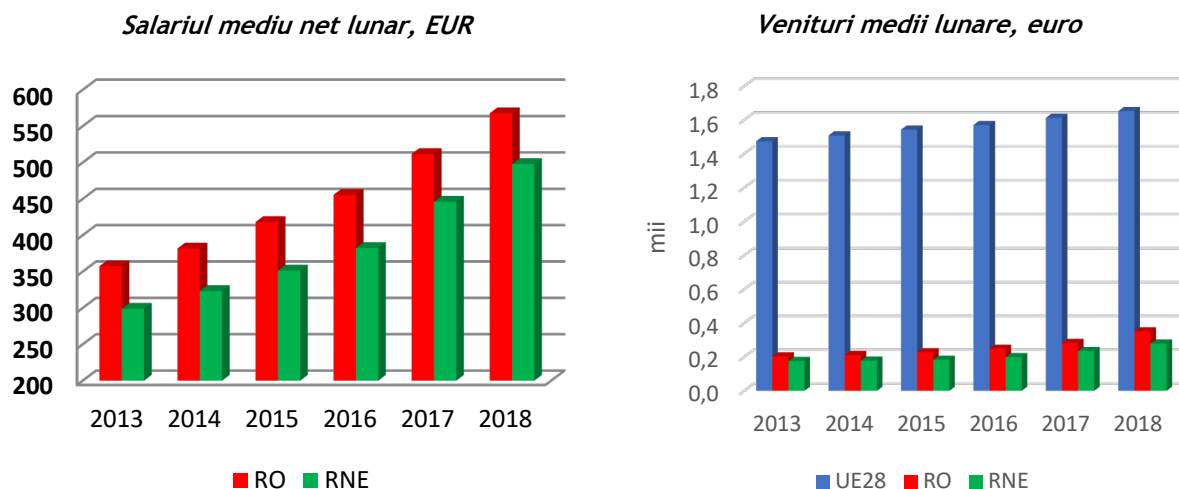
4. Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii:

- Consolidarea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii;
- Consolidarea dialogului social la toate nivelurile pentru a facilita adoptarea, implementarea și respectarea politicilor cu impact pe piața muncii.

4.3. Nivelul de trai. Calitatea vieții

- **Venituri, salarii**

În raport cu datele statistice existente, regiunea Nord Est se situează pe ultimul loc în România în ceea ce privește nivelul veniturilor salariale. În strânsă corelare cu evoluția economică, valoarea salariului mediu net lunar exprimat în Euro a crescut în termeni nominali în perioada de analiză cu 67% față de 2013 și cu 77% față de 2007, respectiv în lei cu 75% față de 2013 și 147% față de 2007. În anul 2018, salariul mediu net în regiune reprezintă 88% din cel înregistrat la nivel național, fiind în cuantum de 498 Euro.

Sursa: Prelucrari date statistice baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Pe de alta parte, daca analizam nivelul veniturilor totale medii lunare pe o persoana dintr-o gospodarie dezechilibrate dintre valorile regionale si nationale, respectiv comunitare sunt mult mai pregnante. Astfel, se constata ca veniturile pe persoana din regiune sunt la 80% din nivelul mediu national si la 16,9% din cel comunitar (2018). Un aspect interesant este legat de evolutia in timp a acestui indicator: in timp ce disparitatile dintre veniturile persoanelor din gospodariile localizate in regiunea Nord-Est si media nationala se maresc in perioada analizata (86% - 2013 vs. 80% in 2018), fata de nivelul comunitar se constata o oarecare imbunatatire, de la 11,9% in 2013 la 16,9% in 2018. O posibila explicatie o constituie faptul ca fata de nivelul comunitar, raportarea se face folosind exprimarea in standardul puterii de cumparare.

Din analiza castigurilor salariale nete pe domenii si subdomenii de activitate economica, se constata ca cele mai mari salarii⁸⁵, se inregistreaza in activitati de servicii si tehnologia informatie (4.881 lei/persoana - 2018), transporturi aeriene (4.857 lei/persoana - 2018) industria extractiva (3.065 lei/luna - 2018, preturi curente), fabricarea produselor farmaceutice (2.986 lei/persoana - 2018), administratie publica si aparare 4.030 lei/luna - 2018), intermediari financiari si asigurari (3.149 lei/luna - 2018, preturi curente) si productia si furnizarea de energie electrica, termica, gaze, apa calda si aer conditionat (3.555 lei/ luna - 2018, preturi curente).

Nivele cu mult sub media regionala se inregistreaza in agricultura (1.976 lei/persoana - 2018), industria alimentara (1.769 lei/persoana - 2018), fabricarea articolelor de imbracaminte (1.649 lei/persoana - 2018), a produselor de marochinarie si incaltamintei (1.491 lei/persoana - 2018), a mobilei (1.506 lei/persoana - 2018), constructii (1.683 lei/persoana - 2018), comert (1.784 lei/persoana - 2018), hoteluri si restaurante (1.400 lei/persoana - 2018).

La nivel intraregional se observa disparitati in industria extractiva unde se inregistreaza diferente mari intre judetele Bacau si Iasi cu 4.133 lei/luna, respectiv 1.287 lei/luna; fabricarea bauturilor intre Suceava si Neamt cu 3.192 lei/luna, respectiv 1.434 lei/luna, fabricarea produselor farmaceutice cu judetele Iasi (23.029 lei/luna) si Bacau (11.613 lei/luna), informatii si comunicatii cu judetele Iasi (4.912 lei/luna) si Botosani (1.942 lei/luna).

In ceea ce priveste diferentele de salarizare intre sexe, se constata ca in 2018, la nivelul regional, femeile castigau cu putin mai mult decat barbatii (cu 4,7%), fata de situatia la nivel national, unde raportul este inversat. Judetele in care se regasesc diferente salariale sunt Botosani, Neamt, Suceava si Vaslui. Cea mai mare diferenta dintre salariile lunare nete intalnim in judetul Vaslui (12% in 2018). Aceasta situatie se explica prin diferentele de salarizare existente in domenii si subdomenii precum constructii, transporturi, telecomunicatii, activitati de asigurare, cercetare-dezvoltare, administratie publica si invatamant.

In anul 2018, venitul total mediu lunar al unei gospodarii era de 3.414,23 lei, plasand sub acest aspect regiunea pe ultimul loc din tara - nivelul indicelui de disparitate fiind cu 19,7 puncte procentuale sub referinta nationala.

⁸⁵ Valori inferioare fata de media nationala

- **Excluziune sociala si saracie**

Din datele prezentate in tabelul urmatror se constata ca pentru o treime din gospodariile din regiune nu figureaza nicio persoana ocupata. Aproape jumatate dintre gospodarii fac fata cu dificultate si foarte mare dificultate in acoperirea cheltuielilor curente - 9,9% nu isi permit incalzirea in conditii adecvate a locuintei, 73,8% nu isi permit sa isi plateasca contravaloarea unui sejur de vacanta pe o durata de o saptamana in afara localitatii de resedinta, iar 21,4% nu isi permit sa consume carne la fiecare doua zile. Mai mult, aproape 45% dintre gospodariile din regiune fac fata cu dificultate si foarte mare dificultate cheltuielilor curente, iar alte 41% dintre ele cu o oarecare dificultate.

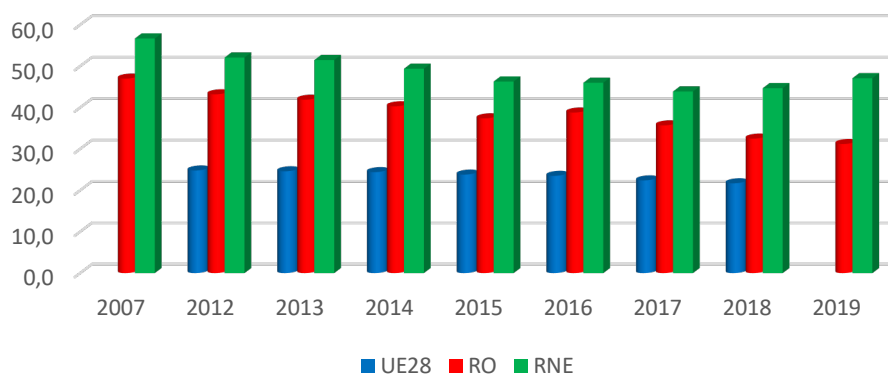
Conditii de viata ale populatiei din gospodarii, Regiunea Nord-Est

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Gospodarii total, %	100	100	100	100	100	100	100	
Gospodarii fara persoane ocupate, %	28.8	29.7	29.3	32.4	33.7	33.7	32	
Gospodarii cu persoane ocupate, din care, %:	71.2	66.5	68.4	67.6	66.3	66.3	68	
Gospodarii cu 1 persoana ocupata, %	16.37	33.5	31.6	36	36.7	35.0	39.7	
Gospodarii cu 2 persoane ocupate, %	25.56	50.1	50.1	47.5	46.6	50.3	46.4	
Gospodarii cu 3 si mai multe persoane ocupate, %	8.61	16.4	18.3	16.5	16.7	14.7	13.9	
Gospodarii care au efectuat la timp toate cheltuielile, %	56.5	56.8	58.9	60.7	58.8	57.7	58.9	
Cheltuieli pe care gospodaria nu si le poate permite	Mentinerea unei temperaturi adecvate in locuinta, %	14	12.6	10.2	10.5	9.2	8.1	9.9
	Plata unei saptamani de vacanta, %	80.4	78.9	75.1	78.3	77.9	77.1	73.8
	Consumul a cel putin un fel de mancare cu carne sau peste o data la 2 zile, %	24.8	27.1	26.5	23.7	24.7	21.5	21.4
Cel mai mic venit banesc net lunar de care ar trebui sa dispuna gospodaria, dupa opinia capului gospodariei	0-1000 lei	17.5	16.3	15.3	15.1	n/a	n/a	n/a
	1001-2000 lei	36.9	36.9	35.9	36.6	n/a	n/a	n/a
	2001-3000 lei	22.9	25.4	24.7	26.1	36.5	38.9	n/a
	peste 3000 lei	22.7	21.4	24.1	22.2	22.6	25.1	n/a
Masura in care gospodariile fac fata cheltuielilor curente	cu mare dificultate, %	19.7	21.7	20.8	19.4	18.1	16.2	15.7
	cu dificultate, %	31.4	33	31.5	33.5	29.1	28	31.2
	cu oarecare dificultate, %	35.1	32.3	33.7	35.1	42	40.9	39.1
	destul de usor, %	9.4	8.8	9.8	8.6	8.6	11.8	11.4
	Usor si foarte usor %	4.2	4.2	4.1	3.4	2.2	3.1	2.6

Sursa: Conditii de viata ale populatiei din Romania, 2012- 2018, INS

Riscul de saracie sau excluziune sociala este un concept multidimensional, indicand procentul populatiei care se incadreaza in cel putin una din urmatoarele trei categorii:

- Saracie relativa;
- Deprivare materiala severa;
- Locuirea in gospodarii cu o intensitate foarte redusa a muncii.

Rata riscului de saracie sau excluziune sociala, %

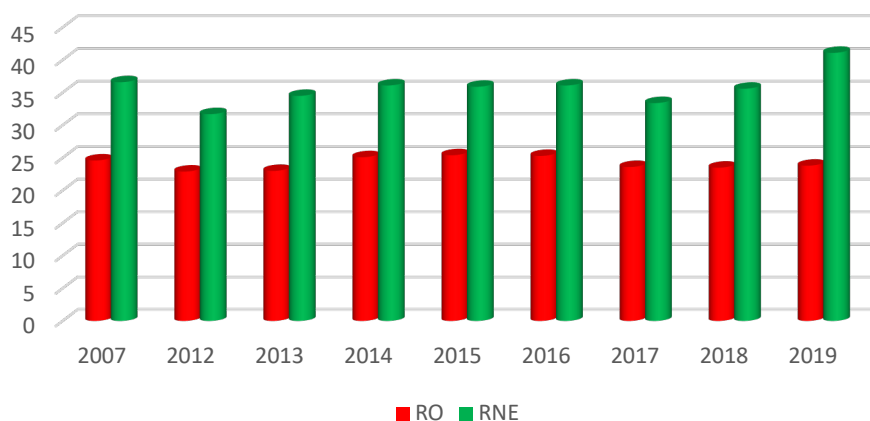
Sursa: Prelucrari Baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Din datele prezentate se constata ca in regiunea Nord-Est rata riscului de saracie sau excluziune sociala a scazut continuu in perioada 2007-2017, cu 8,2 p.p. fata de 2012 si 12,8 p.p. fata de 2007, fiind permanent superioara nivelului national si comunitar.

In perioada 2018-2019 asistam la intrarea pe un trend de crestere, indicatorul ajungand la valoarea de 47,1% in 2019, cu 3,2 p.p mai mare decat in 2017, cu 15,9 p.p mai mult fata de nivelul national si dublu fata de nivelul mediu comunitar.

Rata saraciei relative se defineste ca fiind ponderea persoanelor sarace (dupa metoda relativa de estimare) in totalul populatiei. Se considera sarace persoanele din gospodariile care au un venit disponibil pe adult-echivalent (inclusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decat nivelul pragului de saracie. In mod curent, acest indicator se determina pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

Rata saraciei relative, %

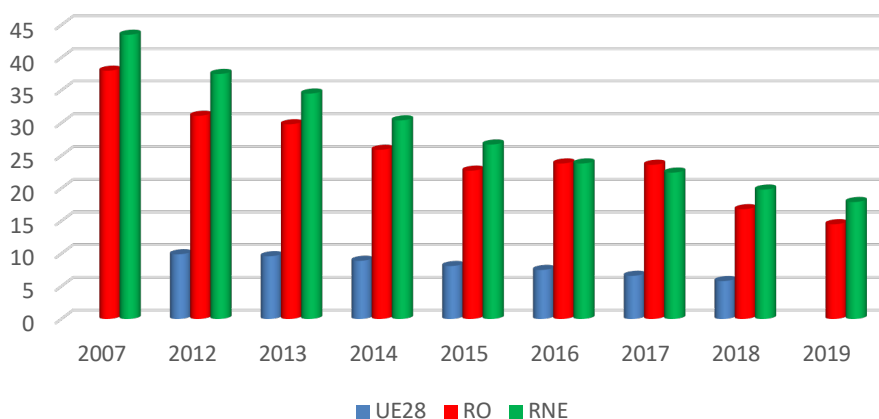

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Rata riscului de saracie a inregistrat o crestere continua in perioada analizata, cu o singura exceptie, in 2017. Per total, a crescut fata de 2012 cu 9,4 p.p. si cu 4,5 p.p. fata de 2007. Nivelul existent in 2019, de 41,1% plaseaza regiunea Nord-Est pe primul loc in tara, urmatoarea regiune - Sud-Vest fiind la o distanta de aproape 10 p.p. Nivelul saraciei in regiune este cu 17,3 p.p. mai mare fata de cel mediu national si de 2,5 ori mai mare ca nivelul comunitar.

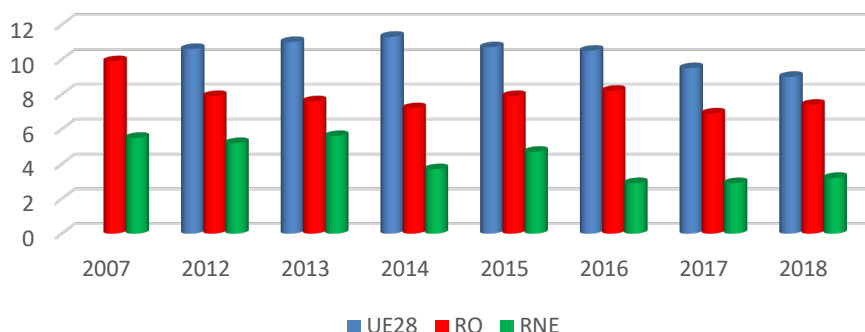
Rata deprivarii materiale severe reprezinta ponderea in total populatie a persoanelor in stare de deprivare materiala severa, adica a persoanelor in varsta de 18 ani si peste care, datorita lipsei resurselor financiare, nu isi pot permite cel putin patru dintre urmatoarele situatii:

- achitarea la timp, fara restante, a unor utilitati si a altor obligatii curente;
- plata unei vacante de o saptamana pe an, departe de casa;
- consumul de carne, pui, peste (sau alt echivalent de proteina) cel putin o data la doua zile;
- posibilitatea de a face fata, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevazute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului national de saracie);
- detinerea unui telefon fix sau mobil;
- detinerea unui televizor color;
- detinerea unei masini de spalare;
- detinerea unui autoturism personal;
- asigurarea platii unei incalziri adecvate a locuintei.

Rata deprivarii materiale severe, %

Sursa: Prelucrari Baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Analizand datele statistice pentru intervalul de timp 2007-2019 se constata ca, desi acest indicator are valori superioare mediei nationale in regiunea Nord-Est, acestea sunt in continua descrestere: valoarea din 2019 fiind cu 25,6 p.p. mai mica fata de 2007 si cu 19,6 p.p. mai mica fata de 2012. De asemenea, procentul populatiei care traieste in conditii de deprivare materiala severa - 17,9% reprezinta mai mult decat triplu mediei comunitare (5,8%). O posibila explicatie o constituie faptul ca, datorita cresterii veniturilor gospodariilor din salarii, transferuri banesti din strainatate de la persoanele aflate in migratie economica multe gospodarii si-au achizitionat bunuri de folosinta indelungata, telefoane mobile si autoturisme (cel mai adesea de provenienta second-hand). In acest fel au ajuns in situatia de a indeplini cat mai multe din criteriile mentionate.

Rata persoanelor din gospodarii cu intensitate redusa a muncii, %

Sursa: Prelucrari Baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Rata persoanelor din gospodariile cu intensitate foarte redusa a muncii reprezinta ponderea in total populatie a persoanelor in varsta de sub 60 ani care traiesc in gospodarii cu intensitate foarte redusa a muncii (adica gospodariile in care adultii in varsta apta de munca desfasoara activitati reprezentand mai putin de 20% din potentialul lor de munca din ultimul an).

- **Dezvoltarea umana locala**

In cele ce urmeaza este prezentata o analiza a dezvoltarii umane prin utilizarea informatiilor existente la nivel regional si local (dupa caz), pentru doi indicatori utilizati in literatura de specialitate, respectiv, indicele de dezvoltare umana la nivel local (IDUL) si indexul dezvoltarii sociale la nivel regional.

Indicele de dezvoltare umana la nivel local⁸⁶ a fost conceput, dezvoltat⁸⁷ si testat de catre prof. univ. Dumitru Sandu si cuantifica capitalul total al unei unitati administrativ teritoriale, din prisma urmatoarelor

⁸⁶ Dumitru Sandu - Disparitati sociale in dezvoltarea si politica regionala din Romania”, 2011, respectiv Banca Mondiala, „Orase competitive, remodelarea geografiei economice a Romaniei”, 2013 si „Atlasul zonelor rurale marginalizate si dezvoltarii umane locale din Romania”, 2013

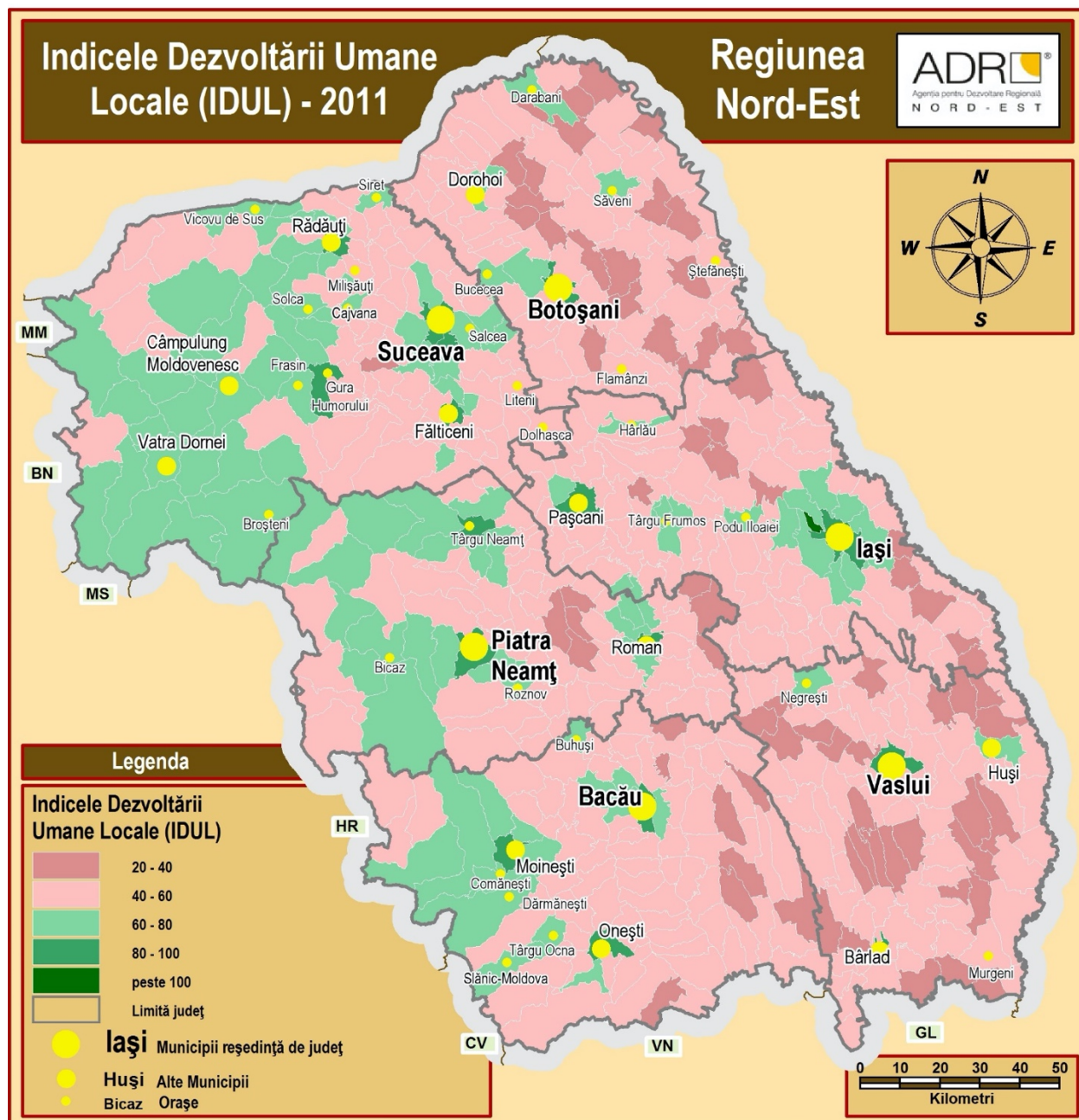
⁸⁷ Indicatorul a fost initial utilizat sub denumirea de indicele dezvoltarii sociale locale

dimensiuni: capitalul uman, capitalul stării de sănătate, capitalul vital și capitalul material. Primele trei dimensiuni menționate sunt exprimate la rândul lor prin câte un singur indicator: stocul de educație la nivel de localitate, speranța de viață la naștere, respectiv vârsta medie a populației adulte. Cea de-a patra dimensiune este măsurată ca un scor agregat a trei indicatori ai calității vieții referitori la suprafața medie locuibilă, numărul de autoturisme private la 1.000 locuitori și cantitatea de gaze distribuite pentru consumul casnic per locuitor.

IDUL are avantajul că permite realizarea de comparații între unitățile administrativ teritoriale indiferent de mărimea acestora, indiferent de tipologie urban-rural. Cu toate acestea există și o serie de restricții provenite din disponibilitatea datelor statistice, o serie de date sunt culese de Institutul Național de Statistică doar cu ocazia derulării Recensământului Populației și Locuințelor. Dacă datele și informațiile furnizate în capitolul 7 al analizei economico-sociale, de genul PIB/loc., venitul mediu net al gospodăriilor, etc. permit realizarea de intervenții de tip economic, IDUL, prin indicatorii compoziți permite o intervenție mai fină, mai adaptată axată pe tratarea problemelor de ordin educațional, medical, demografic.

În raport cu valorile existente pentru IDUL la nivel județean se constată o tranziție a nivelului de dezvoltare umană pentru toate județele regiunii în perioada dintre ultimele două recensăminte⁸⁸. Astfel, județele Botoșani și Vaslui au trecut de la categoria foarte săracă la categoria mediu-inferior dezvoltat, cu valori IDUL în gama 55÷60. Județele Bacău, Neamț și Suceava au avansat din categoria săracă la categoria mediu dezvoltat, cu valori IDUL în gama 60÷70. În fine, județul Iași a trecut de la categoria mediu-inferior dezvoltat la mediu-superior dezvoltat, cu o valoare IDUL în gama 70÷75. Se constată că toate județele regiunii, pe parcursul unei decade au crescut cu două trepte de dezvoltare.

⁸⁸ Datele de la Recensământul populației și locuințelor 2021 și prelucrările ulterioare pentru IDUL vor fi disponibile după finalizarea PDR Nord-Est 2021-2027.

Sursa: date prelucrate din Dumitru Sandu - *Disparități sociale în dezvoltarea și politica regională din România*, 2011

Comparativ cu situația națională, Regiunea Nord-Est are 2 din 5⁸⁹ județe încadrate în categoria mediu-inferior de dezvoltare și 3 din 10 județe încadrate în categoria mediu-dezvoltat. Evident, niciun județ al regiunii nu se regăsește în categoriile dezvoltat (IDUL = 75÷80) sau comprehensiv (IDUL = 80÷103). Din analizele realizate de autori a rezultat că există o corelație directă între creșterea produsului intern brut pe locuitor și creșterea indicelui de dezvoltare umană⁹⁰.

La nivelul județului Bacău cele trei municipii se încadrează în categoria comprehensiv. Urmează cinci localități, trei orașe (Târgu Ocna, Buhuși și Comănești) și două comune limitrofe Bacăului (Hemeiși și Magura) care formează grupul localităților dezvoltat și dezvoltat-mediu. În categoria cel mai scăzut se regăsesc 43 de comune, cele mai multe dintre acestea fiind amplasate în partea estică a județului, în dreapta drumului european E 85.

În județul Botoșani, figurează o localitate în categoria comprehensiv (municipiul Botoșani) și una în categoria dezvoltat (municipiul Dorohoi), în timp ce alte 4 (comuna Mihai Eminescu, orașele Bucecea,

⁸⁹ Total național

⁹⁰ O creștere cu 1000 lei a PIB/loc conduce la o creștere cu 0,88 puncte a IDUL

Saveni si Darmanesti) sunt mediu-dezvoltat. Totodata, 60 de localitati, intre care sunt si orasele Stefanesti si Flamanzi fac parte din categoria cel mai scazut dezvoltat.

In judetul Iasi, trei localitati - municipiul Iasi, comuna Valea Lupului si orasul Pascani - sunt in categoria comprehensiv, iar opt localitati sunt de tip dezvoltate si mediu-superior - orasele Podu Iloaei si Targu Frumos si sase comune limitrofe municipiului Iasi. In categoria cel mai scazut dezvoltat se incadreaza 48 de localitati rurale, pozitionate in special in partea estica a judetului, cat si in nordul si sudul judetului - limitrof cu judetele Botosani, respectiv Vaslui.

In judetul Neamt, municipiile Piatra Neamt si orasele Roman si Targu Neamt sunt cu nivel de dezvoltare comprehensiv, iar comuna Alexandru cel Bun si orasul Bicz dezvoltate. Exista 25 de localitati rurale de tip cel mai scazut dezvoltat amplasate in special in partea estica a judetului.

In judetul Suceava, cinci localitati - municipiile Suceava, Radauti, Falticeni si Gura Humorului si comuna Ipotesti sunt in categoria comprehensiv. Alte trei localitati, comuna Scheia si orasele Siret si Campulung Moldovenesc sunt dezvoltate. De mentionat numarul redus de localitati rurale de tip cel mai scazut dezvoltat - 8, care sunt amplasate si in acest caz in zona estica.

In judetul Vaslui, numai municipiile Vaslui si Barlad se incadreaza in grupa comprehensiv, iar municipiul Husi in dezvoltate. In schimb, inregistram cel mai mare numar de localitati amplasate in grupa cel mai scazut dezvoltat - 71, uniform distribuite pe teritoriul judetului.

Conform concluziilor care se desprind din studiile care trateaza problematica dezvoltarii umane la nivel local⁹¹, nivelul indicatorului este strans corelat cu proximitatea fata de marile centre urbane - care au o densitate economica ridicata - si cu nivelul de conectivitate cu acestea, respectiv cu proximitatea fata de centrele administrative. Totodata, pentru localitatile rurale, distanta fata de cel mai apropiat drum european este un reper important care poate conduce la dezvoltare umana.

Rata de marginalizare in mediul rural este de 11,3%, cu aproape 5 p.p. mai mult fata de urmatoarea regiune (Sud-Est), fiind impartita pe tipuri de comunitati dupa cum urmeaza: 8,3% pe comunitati non-rome, 1,8% pe comunitati rome⁹² si 1,2% pe comunitati mixte. La nivel judetean rata de marginalizare este mai ridicata in judetele Vaslui cu 22,7%, Iasi cu 14,6%, Botosani 11,3% si Bacau cu 10,2% si mai redusa in judetele Neamt cu 5,7% si Suceava cu 5,5%. Totodata, exista diferente intre nivelul marginalizarii dintre mediul rural 11,3% si cel din mediul urban 4,3%.

- **Dezvoltarea sociala la nivel regional**

Indexul⁹³ de progres social la nivel regional este un instrument dezvoltat de catre serviciile Comisiei Europene, care isi propune sa cuantifice nivelul de dezvoltare sociala pentru cele 272 de regiuni din Uniunea Europeana, fiind complementar indicatorilor care urmaresc progresul economic (in special PIB pe locuitor).

A fost dat publicitatii incepand cu anul 2016, fiind exprimat pe o scala de la 0 la 100 si calculat pe baza a 50 de indicatori statistici care acopera tematicile: nutritie si asistenta medicala primara, apa si canalizare, locuire, siguranta personala, drepturile omului, libertatea individuala si de a alege, toleranta si incluziune, acces la cunoasterea de baza, acces la internet/aplicatii TIC, sanatate si bunastare, calitatea mediului si acces la educatie avansata.

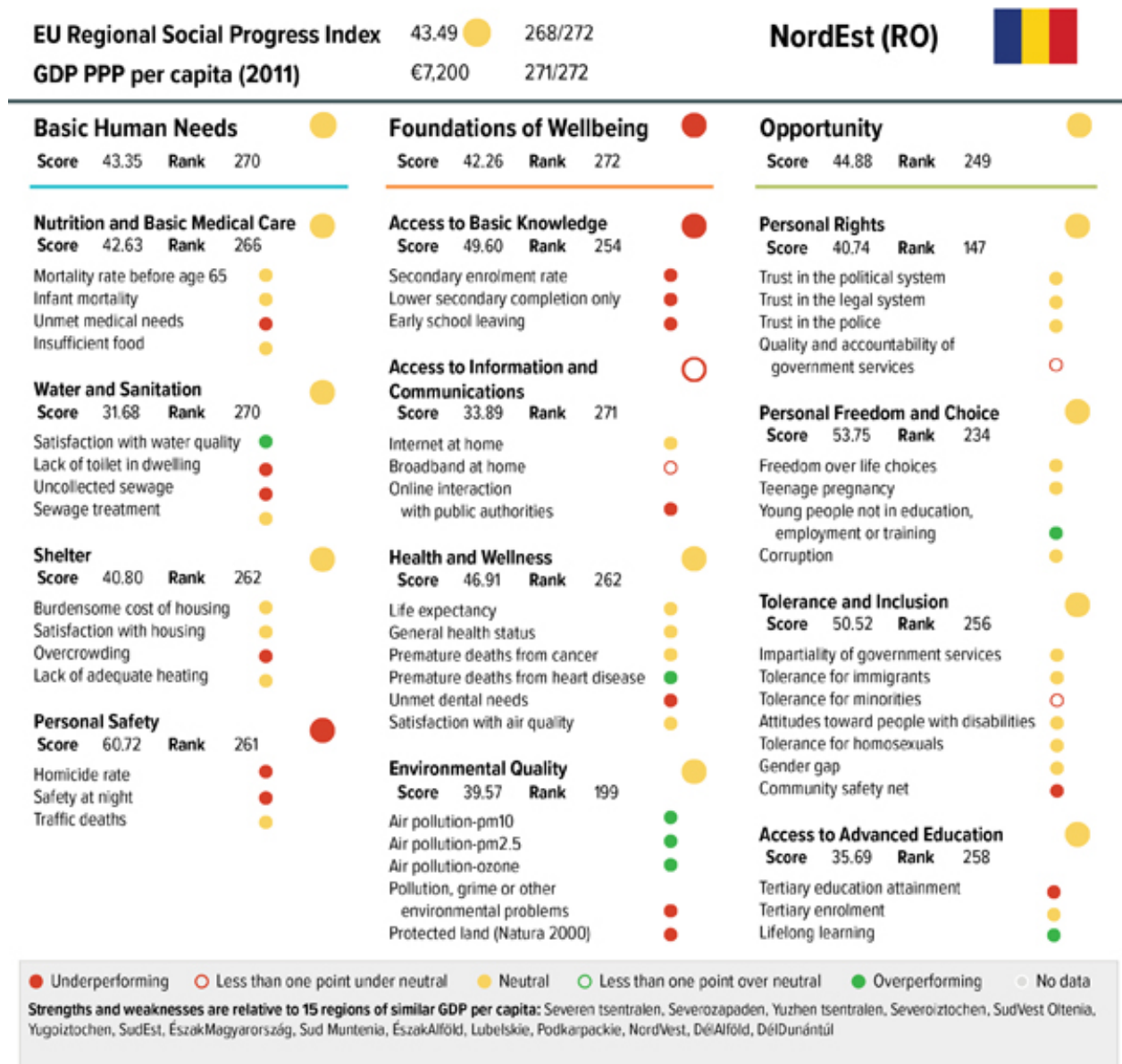
Pentru anul 2016⁹⁴, pentru Regiunea Nord-Est valoarea inregistrata este de 43,49 unitati, nivel in raport cu care regiunea ocupa cea de-a cincea pozitie din partea de jos a listei. Acest nivel plaseaza regiunea la 9 unitati distanta fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov si la 39 unitati fata de prima regiune din clasament - Övre Norrland, Suedia.

⁹¹ Banca Mondiala „Atlasul zonelor rurale marginalizate si dezvoltarii umane locale din Romania”, 2013

⁹² Mai mult de 20% din totalul populatiei fiind autodeclarata roma

⁹³ <https://ec.europa.eu>

⁹⁴ Ultimul raport publicat

Sursa: pagina de internet Comisia Europeana <https://ec.europa.eu>

Urmarind nivelul inregistrat pentru fiecare indicator compozit se constata ca regiunea performeaza doar pentru sapte indicatori: satisfactia in raport cu calitatea apei, nivelul de poluare al aerului (PM10,PM2,5 si ozon), numarul de tineri NEET's si participarea la educatia pe intreg parcursul vietii.

In schimb se inregistreaza o performanta scazuta pe sectiunile: inzestrarea locuintelor cu toalete, gradul de colectare al deseurilor, rata sinuciderilor, siguranta pe parcursul noptii, numarul de accidente mortale pe drumurile publice, rata de cuprindere in invatamantul secundar, rata de parasire timpurie a scolii, gradul de interactiune online cu autoritatile publice, protejarea ariilor Natura 2000, probleme de poluare, siguranta la nivel de comunitate si ponderea absolventilor din invatamantul superior.

Pentru regiunea Nord-Est, acest indicator este pe un trend descrescator, dar cu valori oscilante pe orizontul de timp analizat. Conform datelor existente si prezentate anterior, acestea sunt inferioare mediei nationale, fiind pe locul doi ca valoare dintre toate regiunile cu 3,2% - 2018. Comparativ cu media comunitara si nationala se poate spune ca este o treime din nivelul comunitar (9,0%) si mai putin de jumatate din cel national (7,4%).

De-a lungul timpului, in Regiunea Nord-Est s-au constituit si dezvoltat institutional organisme partenoriale dedicate sustinerii invatamantului, turismului, inovarii, ocuparii, etc.

Astfel, in anul 2002, a fost infiintat Consorțiul Regional pentru Educatie Nord-Est - structura consultativa a Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, format din reprezentanti ai Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, filialei regionale a Centrului National pentru Dezvoltarea Invatamantului Profesional si Tehnic, consiliilor judetene, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene pentru ocuparea fortei de munca, universitatilor si Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale.

Principalele atributii ale acestui organism sunt realizarea si actualizarea, implementarea si monitorizarea Planului Regional de Actiune pentru Invatamant (PRAI), monitorizarea implementarii Planurilor Locale de Actiune pentru Invatamant (PLAI), asistarea inspectoratelor scolare judetene si Comitetelor Consultative pentru Parteneriate Sociale in dezvoltarea si implementarea PLAI. Scopul principal al PRAI Nord-Est este de a furniza cadrul de referinta si principalele directii strategice pentru invatamant, precum si de a facilita documentarea pentru elaborarea si armonizarea documentelor strategice de la nivel judetean si local (PLAI si PAS).

In perioada 2017-2019, cu sprijinul unui proiect finantat prin POCA 2014-2020 au fost desfasurate activitati care au vizat realizarea si actualizarea Planului Regional de Actiune pentru Invatamantul Profesional si Tehnic 2016 - 2023.

4.4. Aspecte cheie

- × Nivelul ridicat si continuu al migratiei externe - diferenta dintre populatia domiciliata si rezidenta de 759.217 persoane - 2018;
- × Speranta de viata in regiune 75,4 ani (2018), cu 5,5 ani mai mica fata de nivelul mediu comunitar, dar in crestere cu aproape 3 ani fata de 2007;
- × Spor natural negativ, cu sase ani consecutive de scadere - 3,6 ‰ in 2018;
- × Rata mortalitatii in mediul rural superioara celei din mediul urban cu 4 p.p. (2018);
- × Disparitati interjudetene si urban-rural privind nivelul ratei mortalitatii infantile. Nivelul ratei mortalitatii infantile este mult mai mare fata de cel existent la nivel comunitar. In anul 2018 - 4,7‰ in mediul urban versus 8,4‰ mediul rural; 11,2‰ (jud. Botosani) versus 4,2‰ (jud. Iasi). Cele mai ridicate nivele: 15,3‰ in mediul rural din Botosani si 9,7‰ in mediul rural din Bacau;
- × Rata mortalitatii infantile in regiune este 60% mai mare fata de nivelul comunitar (2018), dar in descrestere fata de 2012 (11,9‰);
- × Disparitati privind dezvoltarea umana locala intre mediile de rezidenta si intre judete;
- × Regiunea se confrunta cu un fenomen continuu de imbatranire a populatiei - numeroase localitati inregistreaza scaderi cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta 0-14 ani, respectiv cu crestere cu peste 10% a populatiei cu varsta de peste 60 de ani;
- × Ponderea ridicata a populatiei ocupate civile in agricultura, 31,1% - 2018;
- × Disparitati urban-rural privind nivelul de instruire al populatiei ocupate - 2018;
- × Nivelul inca ridicat al ponderii somerilor de lunga durata - unul din doi someri isi cauta loc de munca de peste 1 an - inasa in descrestere fata de perioada anterioara de programare;
- × Nivelul ridicat al ratei riscului de saracie sau excluziune sociala (47,1%) cu 15,9 p.p. peste nivelul national si dubla fata de nivelul mediu comunitar si al ratei riscului de saracie (41%) - 2019;
- × Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor - venitul mediu total lunar per membru de familie reprezinta 16,8% din media UE 28, respectiv 79,5% din media nationala (2018);
- × Peste 50% dintre gospodarii fac fata cu dificultate si foarte mare dificultate cheltuielilor curente;

- ✓ Regiunea cu cel mai mare numar de locuitori din Romania - in 2018 populatia totala domiciliata si populatia totala rezidenta a regiunii reprezentau 17,8%, respectiv 16,4% din totalul national;
- ✓ Densitatea medie a populatiei in regiune este superioara mediei nationale - 107,7 loc/kmp in regiune fata de 93,1 loc/kmp nivel national (2018);
- ✓ Rata (demografica) de substitutie la nivel regional este superioara nivelului national si comunitar;
- ✓ Nivele in crestere ale ratei de activitate si de ocupare la nivel regional, superioare nivelelor national si comunitar - 2018;
- ✓ Cresterea efectivului de salariati in perioada 2013-2018 cu 14,4%;
- ✓ Nivelul foarte redus al ratei somajului, cu valori inferioare nivelului national si comunitar;

- ✓ Activitatea structurilor partenieriale regionale si locale dedicate educatiei (TVET), cu atributii in realizarea si implementarea planurilor regionale si locale de actiune in domeniile educatiei.
- ✓ Evolutie descendenta a ponderii tinerilor care nu sunt angajati, nu sunt inclusi in sistemul de invatamant sau de formare profesionala (NEETs), cu nivele inferioare celui national si comunitar - 9,4% (2018);

4.5. Anexe

Anexa: Persoane decedate, pe cauze de deces, nr. persoane

Cauze deces	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Romania						
Total	250466	255604	262981	257547	261745	263463
Boli infectioase si parazitare	2362	2672	2740	3131	3314	3659
din care: Tuberculoza	1136	1125	1059	972	928	918
Tumori	49765	50627	51394	51803	51871	51652
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	2355	2408	2673	2901	2736	2978
din care: Diabet zaharat	2219	2243	2514	2680	2564	2765
Tulburari mentale si de comportament	346	368	321	368	343	344
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	3124	3454	3742	3921	4194	4410
Boli ale aparatului circulator	147630	149206	154185	148607	150391	149343
din care: Boala ischemica a inimii	49755	50725	52802	49739	49866	49861
din care: Boli cerebro-vasculare	46229	44726	44411	42890	42748	42570
Boli ale aparatului respirator	12704	13414	15035	14557	15543	17071
Boli ale aparatului digestiv	14060	14558	14406	14514	15015	15478
Boli ale aparatului genito-urinar	3160	3273	3461	3625	3923	4138
Sarcina, nastere si lauzie	27	24	27	17	24	18
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatale	664	643	547	499	488	471
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	500	439	427	397	382	351
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	10121	9967	9812	9791	9813	9937
Alte cauze	3648	4551	4211	3416	3708	3613
Regiunea Nord-Est						
Total	41873	42648	44136	43245	43977	45590
Boli infectioase si parazitare	685	683	623	827	896	954
din care: Tuberculoza	245	190	182	186	181	195
Tumori	8110	8208	8387	8616	8403	8586
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	480	407	484	355	415	530
din care: Diabet zaharat	465	396	463	320	397	489
Tulburari mentale si de comportament	70	89	77	67	73	73
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	367	380	407	433	582	643
Boli ale aparatului circulator	23457	23883	24650	24035	24378	24839
din care: Boala ischemica a inimii	6880	7066	7264	6901	7112	7097
din care: Boli cerebro-vasculare	6652	6626	6706	6657	6690	6876
Boli ale aparatului respirator	2359	2369	2867	2607	2759	3182
Boli ale aparatului digestiv	2763	2938	3031	2908	2979	3169
Boli ale aparatului genito-urinar	544	517	587	549	558	649
Sarcina, nastere si lauzie	5	2	3	2	4	4
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatale	118	116	102	89	84	86
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	100	89	91	80	68	67
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	2125	2147	2073	2118	2137	2155
Alte cauze	690	820	754	559	641	653

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Evolutia ratei mortalitatii, nr. decese/1000 locuitori

Cauze deces	2013	2014	2015	2016	2017	2018
UE28						
Total	9.84	9.73	10.23	10.04	n/a	n/a
Boli infectioase si parazitare	0.15	0.16	0.17	0.16	n/a	n/a
din care: Tuberculoza	0.01	0.01	0.01	0.08	n/a	n/a
Tumori	2.64	2.66	2.68	2.71	n/a	n/a
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	0.29	0.28	0.31	0.30	n/a	n/a
din care: Diabet zaharat	0.22	0.21	0.23	0.23	n/a	n/a
Tulburari mentale si de comportament	0.35	0.36	0.42	0.43	n/a	n/a
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	0.37	0.38	0.42	0.43	n/a	n/a
Boli ale aparatului circulator	3.69	3.61	3.76	3.59	n/a	n/a
din care: Boala ischemica a inimii	1.27	1.23	1.26	11.9	n/a	n/a
din care: Boli cerebro-vasculare	0.85	0.83	0.84	0.80	n/a	n/a
Boli ale aparatului respirator	0.79	0.75	0.87	0.83	n/a	n/a
Boli ale aparatului digestiv	0.43	0.42	0.43	0.43	n/a	n/a
Boli ale aparatului genito-urinar	0.19	0.18	0.20	0.20	n/a	n/a
Sarcina, nastere si lauzie	0.00	0.00	0.00	0.00	n/a	n/a
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatale	0.02	0.02	0.02	0.02	n/a	n/a
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	0.02	0.02	0.02	0.02	n/a	n/a
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	0.45	0.45	0.46	0.46	n/a	n/a
Romania						
Total	12.53	12.83	13.27	13.07	13.36	13.53
Boli infectioase si parazitare	0.12	0.13	0.14	0.16	0.17	0.19
din care: Tuberculoza	0.06	0.06	0.05	0.05	0.05	0.05
Tumori	2.49	2.54	2.59	2.63	2.65	2.65
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	0.12	0.12	0.13	0.15	0.14	0.15
din care: Diabet zaharat	0.11	0.11	0.13	0.14	0.13	0.14
Tulburari mentale si de comportament	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	0.16	0.17	0.19	0.20	0.21	0.23
Boli ale aparatului circulator	7.39	7.49	7.78	7.54	7.68	7.67
din care: Boala ischemica a inimii	2.49	2.55	2.66	2.52	2.55	2.56
din care: Boli cerebro-vasculare	2.31	2.25	2.24	2.18	2.18	2.19
Boli ale aparatului respirator	0.64	0.67	0.76	0.74	0.79	0.88
Boli ale aparatului digestiv	0.70	0.73	0.73	0.74	0.77	0.79
Boli ale aparatului genito-urinar	0.16	0.16	0.17	0.18	0.20	0.21
Sarcina, nastere si lauzie	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatale	0.03	0.03	0.03	0.03	0.02	0.02
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	0.03	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	0.51	0.50	0.49	0.50	0.50	0.51
Alte cauze	0.18	0.23	0.21	0.17	0.19	0.19
Regiunea Nord-Est						
Total	12.78	13.03	13.52	13.31	13.61	14.21
Boli infectioase si parazitare	0.21	0.21	0.19	0.25	0.28	0.30
din care: Tuberculoza	0.07	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
Tumori	2.47	2.51	2.57	2.65	2.60	2.68
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	0.15	0.12	0.15	0.11	0.13	0.17
din care: Diabet zaharat	0.14	0.12	0.14	0.10	0.12	0.15
Tulburari mentale si de comportament	0.02	0.03	0.02	0.02	0.02	0.02

Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	0.11	0.12	0.12	0.13	0.18	0.20
Boli ale aparatului circulator	7.16	7.29	7.55	7.40	7.54	7.74
din care: Boala ischemica a inimii	2.10	2.16	2.22	2.12	2.20	2.21
din care: Boli cerebro-vasculare	2.03	2.02	2.05	2.05	2.07	2.14
Boli ale aparatului respirator	0.72	0.72	0.88	0.80	0.85	0.99
Boli ale aparatului digestiv	0.84	0.90	0.93	0.90	0.92	0.99
Boli ale aparatului genito-urinar	0.17	0.16	0.18	0.17	0.17	0.20
Sarcina, nastere si lauzie	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatale	0.04	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	0.03	0.03	0.03	0.02	0.02	0.02
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	0.65	0.66	0.63	0.65	0.66	0.67
Alte cauze	0.21	0.25	0.23	0.17	0.20	0.20

Sursa: prelucrari date din Baza de date EUROSTAT si TEMPO - online, INS

Anexa: Populatia ocupata civila pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, mii persoane, 2018

Nr. crt.	Domeniu de activitate	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
1	Total	1134,8	199,4	132,2	287,3	173,1	219,7	123,1
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	352,6	47,6	54,5	66,5	59,1	75,5	49,4
3	Industria	219,7	43	24,5	50,8	35,8	41,9	23,7
4	Industria extractiva	4	1,6	0,1	0,3	0,5	1,5	0
5	Industria prelucratoare	194,4	37,5	22,3	44,1	32,8	36,6	21,1
6	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	4,9	1,1	0,4	1,4	0,8	0,8	0,4
7	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	16,4	2,8	1,7	5	1,7	3	2,2
8	Constructii	84,8	26,3	5,7	25,7	9,7	12	5,4
9	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	150,6	28,8	15,6	36,5	26	30,8	12,9
10	Transport si depozitare	50,6	7,7	5,2	12,3	8,4	11,5	5,5
11	Hoteluri si restaurante	24,4	3,3	2,6	7,3	4,4	5,6	1,2
12	Informatii si comunicatii	17,9	1,7	0,5	12	1,1	1,9	0,7
13	Intermedieri financiare si asigurari	7,6	1,5	0,7	2,4	1,1	1,2	0,7
14	Tranzactii imobiliare	3,1	0,7	0,2	1,1	0,5	0,4	0,2
15	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	16,8	2,5	1,6	6,7	2,1	2,8	1,1
16	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	25,5	4,4	1,5	11,5	2,9	3,5	1,7
17	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	26,9	4,7	3,2	6,1	4	5,4	3,5
18	Invatamant	63,3	11,6	6,7	18,5	8	11,9	6,6
19	Sanatate si asistenta sociala	65,9	10,9	6,8	21,9	7,9	9,8	8,6
20	Activitati de spectacole, culturale si recreative	7,3	1,2	0,7	2,6	0,9	1,3	0,6
21	Alte activitati de servicii	17,8	3,5	2,2	5,4	1,2	4,2	1,3

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Structura populatiei ocupate civile pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, %, 2018

Nr. crt.	Domeniu de activitate	RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
1	Total	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	20,9	31,1	23,9	41,2	23,1	34,1	34,4	40,1
3	Industria	23,2	19,4	21,6	18,5	17,7	20,7	19,1	19,3
4	Industria extractiva	0,6	0,4	0,8	0,1	0,1	0,3	0,7	0,0
5	Industria prelucratoare	20,3	17,1	18,8	16,9	15,3	18,9	16,7	17,1
6	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	0,6	0,4	0,6	0,3	0,5	0,5	0,4	0,3
7	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	1,6	1,4	1,4	1,3	1,7	1,0	1,4	1,8
8	Constructii	8,1	7,5	13,2	4,3	8,9	5,6	5,5	4,4
9	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	14,5	13,3	14,4	11,8	12,7	15,0	14,0	10,5
10	Transport si depozitare	5,6	4,5	3,9	3,9	4,3	4,9	5,2	4,5
11	Hoteluri si restaurante	2,6	2,2	1,7	2,0	2,5	2,5	2,5	1,0
12	Informatii si comunicatii	2,5	1,6	0,9	0,4	4,2	0,6	0,9	0,6
13	Intermedieri financiare si asigurari	1,2	0,7	0,8	0,5	0,8	0,6	0,5	0,6
14	Tranzactii imobiliare	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2
15	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	2,5	1,5	1,3	1,2	2,3	1,2	1,3	0,9
16	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	4,0	2,2	2,2	1,1	4,0	1,7	1,6	1,4
17	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	2,5	2,4	2,4	2,4	2,1	2,3	2,5	2,8
18	Invatamant	4,4	5,6	5,8	5,1	6,4	4,6	5,4	5,4
19	Sanatate si asistenta sociala	5,1	5,8	5,5	5,1	7,6	4,6	4,5	7,0
20	Activitati de spectacole, culturale si recreative	1,0	0,6	0,6	0,5	0,9	0,5	0,6	0,5
21	Alte activitati de servicii	1,7	1,6	1,8	1,7	1,9	0,7	1,9	1,1

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Structura populatiei ocupate din regiune, pe grupe de varsta si activitati, 2018

Activitatea	Total populatie ocupata (mii persoane)	Total populatie ocupata (%)	din care, pe grupe de varsta (ani), in %:					
			15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 si peste
Total	1606	100	9,1	19,4	25,1	24,6	14,5	7,3
Agricultura, silvicultura si pescuit	736	45.83	10,9	14,5	20,6	20,9	17,7	15,4
Industria extractiva	-	-	4,5	35,0	21,4	28,1	11,0	-
Industria prelucratoare	169	10.53	5,2	17,1	28,7	34,1	14,7	0,2
Energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	9	0.56	6,4	9,3	27,3	44,9	12,1	-
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	14	0.88	5,6	30,1	19,5	27,8	16,2	0,8
Constructii	138	8.60	11,6	23,8	26,4	26,6	11,4	0,2
Comert	181	11.27	8,8	27,5	31,8	22,0	9,5	0,4
Transport si depozitare	59	3.68	4,6	24,1	30,7	30,5	9,7	0,4
Hoteluri si restaurante	28	1.75	22,9	34,3	23,6	13,3	5,9	-
Informatii si comunicatii	20	1.25	14,7	46,3	19,5	8,9	8,7	1,9
Intermedieri financiare si asigurari	10	0.63	5,0	22,9	30,8	33,3	8,0	-
Tranzactii imobiliare	-	-	-	28,8	52,2	1,8	17,2	-
Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	19	1.19	8,9	24,5	28,3	27,4	10,2	0,7
Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	17	1.06	9,8	27,9	27,0	26,9	8,4	-
Administratie publica si aparare	45	2.81	1,1	14,9	35,5	34,8	12,8	0,9
Invatamant	54	3.37	3,2	13,9	29,8	34,1	18,2	0,8
Sanatate si asistenta sociala	61	3.80	1,0	26,3	29,4	31,4	11,3	0,6
Activitati de spectacole, culturale si recreative	-	-	10,5	19,4	23,9	30,5	10,8	4,9
Alte activitati ale economiei nationale	38	2.37	13,2	25,8	25,0	21,9	13,7	0,4

Sursa: Anuar Statistic al Romaniei 2019 - Cercetarea statistica asupra fortei de munca in gospodarii (AMIGO)

Nota: *Datele calculate prin extindere nu sunt fiabile datorita numarului redus de cazuri observate.

Anexa: Rata de ocupare pe sexe, pentru grupa de varsta 15-64 ani

		2007	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	UE 28	65.1	64.0	64.8	65.6	66.6	67.6	68.6
	Romania	58.8	60.1	61.0	61.4	61.6	63.9	64.8
	Nord-Est	61.3	65.9	66.8	69.9	69.0	69.9	71.8
Barbati	UE 28	72.3	69.3	70.0	70.8	71.8	72.9	73.8
	Romania	64.8	67.6	68.7	69.5	69.7	71.8	73.2
	Nord-Est	63.3	70.7	71.2	75.9	75.5	76.4	78.6
Femei	UE 28	58.0	58.7	59.5	60.4	61.3	62.4	63.3
	Romania	52.8	52.6	53.3	53.2	53.3	55.8	56.2
	Nord-Est	59.1	61.0	62.1	63.6	62.1	63.1	64.4

Sursa: Prelucrari date EUROSTAT

Anexa: Numar mediu de salariatii, pe activitati ale economiei nationale, CAEN Rev. 2, 2018

Nr. crt.	Domeniu de activitate	RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
1	Total	5068063	569739	109091	54484	164676	84260	103489	53739
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	123821	18377	2975	1521	3969	3373	3297	3242
3	Agricultura	86724	11412	1604	1031	3184	1638	1136	2819
4	Silvicultura si pescuit	37097	6965	1371	490	785	1735	2161	423
5	Industria	1409137	141026	30484	14788	33698	23374	24731	13951
6	Industria extractiva	49025	3765	1600	114	203	453	1387	8
7	Industria prelucratoare	1205129	119782	25306	13023	28189	20781	20341	12142
8	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	52672	4647	1069	411	1278	799	735	355
9	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	102311	12832	2509	1240	4028	1341	2268	1446
10	Constructii	374966	44766	10295	4581	10861	6769	7982	4278
11	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	861875	100420	21312	9624	25365	17231	19492	7396
12	Transport si depozitare	283853	24293	4012	1447	7287	3688	6316	1543
13	Hoteluri si restaurante	180218	19914	3178	2103	6121	2851	4496	1165
14	Informatii si comunicatii	182282	14980	1582	497	10212	974	1358	357
15	Intermedieri financiare si asigurari	90519	6710	1286	608	2208	937	1093	578
16	Tranzactii imobiliare	29102	2928	514	153	1062	549	418	232
17	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	171756	13325	1901	867	5736	1751	2239	831
18	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	300465	22053	4048	1357	9558	2718	2858	1514
19	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	203050	25908	4506	3081	5862	3845	5239	3375
20	Invatamant	350812	60946	10923	6423	18032	7842	11692	6034
21	Sanatate si asistenta sociala	381152	59987	9832	6368	19796	6875	8948	8168
22	Activitati de spectacole, culturale si recreative	72347	6742	1187	667	2403	835	1098	552
23	Alte activitati de servicii	52708	7364	1056	399	2506	648	2232	523

Anexa: Structura numarului mediu de salariatii, pe activitati ale economiei nationale, CAEN Rev. 2, 2018

Nr. crt.	Domeniu de activitate	RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
1	Total	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	2,40	2,70	2,80	2,80	2,40	4,00	3,20	6,00
3	Agricultura	1,71	1,47	1,89	1,89	1,93	1,94	1,10	5,25
4	Silvicultura si pescuit	0,73	1,26	0,90	0,90	0,48	2,06	2,09	0,79
5	Industria	24,70	24,70	24,10	24,10	17,20	25,20	21,00	22,60
6	Industria extractiva	0,97	1,47	0,21	0,21	0,12	0,54	1,34	0,01
7	Industria prelucratoare	23,78	23,20	23,90	23,90	17,12	24,66	19,66	22,59
8	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	1,04	0,98	0,75	0,75	0,78	0,95	0,71	0,66
9	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	2,02	2,30	2,28	2,28	2,45	1,59	2,19	2,69
10	Constructii	7,40	9,44	8,41	8,41	6,60	8,03	7,71	7,96
11	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	17,01	19,54	17,66	17,66	15,40	20,45	18,83	13,76
12	Transport si depozitare	5,60	3,68	2,66	2,66	4,43	4,38	6,10	2,87
13	Hoteluri si restaurante	3,56	2,91	3,86	3,86	3,72	3,38	4,34	2,17
14	Informatii si comunicatii	3,60	1,45	0,91	0,91	6,20	1,16	1,31	0,66
15	Intermedieri financiare si asigurari	1,79	1,18	1,12	1,12	1,34	1,11	1,06	1,08
16	Tranzactii imobiliare	0,57	0,47	0,28	0,28	0,64	0,65	0,40	0,43
17	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	3,39	1,74	1,59	1,59	3,48	2,08	2,16	1,55
18	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	5,93	3,71	2,49	2,49	5,80	3,23	2,76	2,82
19	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	4,01	4,13	5,65	5,65	3,56	4,56	5,06	6,28
20	Invatamant	6,92	10,01	11,79	11,79	10,95	9,31	11,30	11,23
21	Sanatate si asistenta sociala	7,52	9,01	11,69	11,69	12,02	8,16	8,65	15,20
22	Activitati de spectacole, culturale si recreative	1,43	1,10	1,20	1,20	1,50	1,00	1,10	1,00
23	Alte activitati de servicii	1,04	0,97	0,73	0,73	1,52	0,77	2,16	0,97

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

5. Infrastructura

Infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul careia între comunitățile componente se desfășoară toate fluxurile și transferurile de resurse materiale, umane, servicii și informații în timp util. Aceste elemente sunt descrise de următoarele componente:

- transportul pe drumuri, cai ferate și alte categorii (aerian, naval);
- gaze naturale, energie termică și structură locativă;
- servicii de telecomunicații, televiziune, radio, internet;
- infrastructura socială;
- condiții de locuire, alte servicii publice, spații verzi, etc.

5.1. Infrastructura de transport

- **Reteaua TEN-T în regiunea Nord-Est**

Stabilirea rețelei trans-europene de transport (TEN-T) a urmărit crearea unei infrastructuri necesare funcționării optime a pieței interne comunitare, în strânsă legătură cu realizarea obiectivelor strategiei Europa 2020 privind creșterea economică. Asigurând coeziunea teritorială și socială, politica rețelelor trans-europene sprijină dreptul fundamental al fiecărui cetățean al Uniunii Europene de a circula liber în spațiul comunitar.

Conform regulamentului comunitar 1315/2013 privind orientările pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport⁹⁵ în regiunea Nord-Est figurează următoarele coridoare TEN-T:

	Retea de baza	Retea extinsă (complementară)	Noduri complementare	Puncte de trecere a frontierei
TEN-T Rutiera	Sascul-Bacău-Roman-Falticeni-Suceava-Siret	Tutova-Bărlad-Crasna-Husi-Albita		Siret
	E 85 (DN 2)	E 581 (DN24, DN24B)		Albita
	Bicaz Chei-Bicaz-Piatra Neamț-Târgu Neamț-Pascani-Târgu Frumos-Iasi-Ungheni	Bacău-Onesti-Oituz		Ungheni (nu există momentan legătura rutieră)
	DN 12C, DN 15, DN 15C, DN 15B, DN 28A, E 58/E 583 (DN 28)	E 574 (DN 11)		
TEN-T Feroviara	Sascul-Bacău-Roman-Pascani-Dolhasca-Suceava-Vicsani	Adjud-Onesti - Comanesti-Ghimes	Suceava	Vicsani
	M 500	Linia 501		
	Vatra Dornei-Cămpulung Moldovenesc -Gura Humorului-Suceava			Cristesti Jijia
	Linia 502 Pascani-Iasi-Cristesti Jijia-Ungheni Linia 606, M 600			
TEN-T Aeriana			Bacău	
			Iasi	
			Suceava	

Reteaua TEN-T feroviara

Analizând rețeaua feroviara din regiune, se observă că majoritatea liniilor funcționale se conectează direct la rețeaua TEN-T feroviara (cu excepția liniilor 512 și 703). Punctele de trecere a frontierei pentru rețeaua feroviara de bază sunt pentru Ucraina - Vicsani, iar pentru Republica Moldova - Cristesti Jijia (Ungheni). Rețeaua feroviara a regiunii Nord-Est cuprinde numeroase tronșoane de cale ferată neelectrificată, fapt care determină o viteză scăzută a trenurilor. Liniile neelectrificate sunt în continuare: toată magistrala 600, secțiunea situată la nord de Suceava din magistrala 500, liniile operationale 509, 511, 605, 607, 608, 703.

⁹⁵ Prevederile comunitare în exercițiu la momentul realizării versiunii de lucru a PDR NE 2021-2027

S-au executat lucrari de modernizare a statiilor feroviare din Botosani, Piatra Neamt si Vaslui si se afla in derularea proiectul fazat pe POIM 2014-2020 care vizeaza lucrari de reabilitare poduri si podete aferente Sucursalei Regionale CFR Iasi⁹⁶.

Reteaua de cai ferate in regiune se prezinta la un nivel comparabil cu media pe tara in ceea ce priveste dotarea tehnica si lungimea tronsoanelor (conditiile geografice si de amplasament impun unele restrictii de circulatie). Astfel, ponderea retelei regionale de cai ferate in total retea nationala de cale ferata este de 15,03% la sfarsitul anului 2018, lungimea totala a liniei de cale ferata fiind de 1.620 km. In perioada 2013-2018 nu s-au produs modificari semnificative, procentul mentionat ramand neschimbat. Din lungimea totala de cale ferata, 663 km reprezinta cale ferata electrificata (40% din total).

Conectivitate primara

Pe traseul TEN-T feroviar se afla 3 municipii resedinta de judet: Bacau, Iasi si Suceava, 5 municipii (Campulung Moldovenesc, Onesti, Pascani, Roman si Vatra Dornei), respectiv 11 orase si 73 de comune, procentul populatiei din UAT-urile mentionate reprezentand 36,2% din populatia regiunii⁹⁷.

Conectivitate secundara

De-a lungul liniilor conectate direct la reseaua TEN-T de baza se afla 3 municipii resedinta de judet Botosani, Piatra Neamt si Vaslui, 5 municipii (Birlad, Dorohoi, Falticeni, Moinesti, Radauti), 9 orase si 79 de comune, reprezentand o pondere de circa 25,9% din populatia regiunii. Dintre acestea, municipiile Moinesti, Falticeni si Radauti, orasele Siret si Vicovu de Sus, precum si 14 comune (reprezentand 5,9% din populatie), se afla momentan de-a lungul unor linii conectate direct la reseaua TEN-T, insa inchise.

Conectivitate terciara

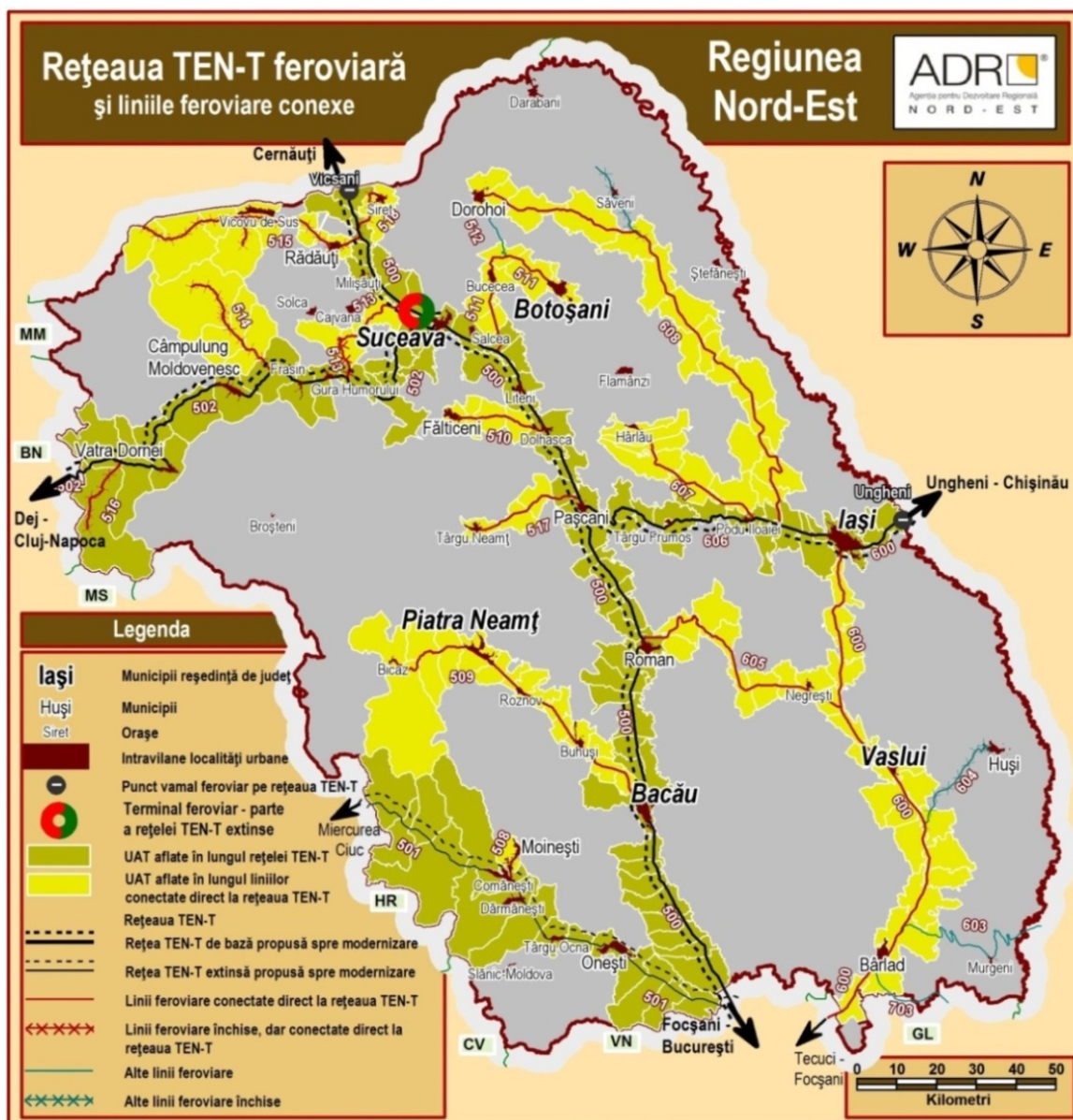
Dintre municipiile din regiune, doar Husi nu este amplasat de-a lungul retelei TEN-T feroviar sau a liniilor care se conecteaza direct la aceasta. Orasul Murgeni se afla, de asemenea, pe o linie neconectata direct la reseaua TEN-T feroviara, (inchisa), la fel ca linia de cale ferata care traverseaza orasul Saveni. Populatia aflata in Husi, Murgeni si Saveni, precum si in celelalte 9 comune aflate de-a lungul liniilor neconectate direct la reseaua TEN-T reprezinta 1,9% din populatia regiunii, majoritatea aflandu-se de-a lungul unor linii inchise.

Zone lipsite de infrastructura feroviara

In regiune exista unele areale fara acces la calea ferata, din care si sapte orase Slanic Moldova in Bacau; Darabani, Flamanzi si Stefanesti in Botosani; Brosteni, Cajvana si Solca in Suceava. Principalele motive ale lipsei conectivitatii sunt reprezentate pe de o parte de configuratia reliefului, in aceasta categorie incadrandu-se: sudul judetului Suceava si nordul judetului Neamt (partea central-nordica a Carpatilor Orientali), vestul judetului Vaslui si estul judetului Bacau (colinele Tutovei), iar pe de alta parte de lipsa de interes in derularea unor proiecte investitionale care sa vizeze extinderea retelei de cale ferata. Astfel, 43,8% din populatia regiunii nu are acces la reseaua de cai ferate ale regiunii, la care se adauga 7,8% din populatie aflata de-a lungul liniilor inchise, ponderea totala ajungand la 51,6%.

⁹⁶ Conform Raport de activitate pe 2018, Ministerul Transporturilor

⁹⁷ Date baza de date TEMPO INS - populatia dupa domiciliu la 1 iulie 2019

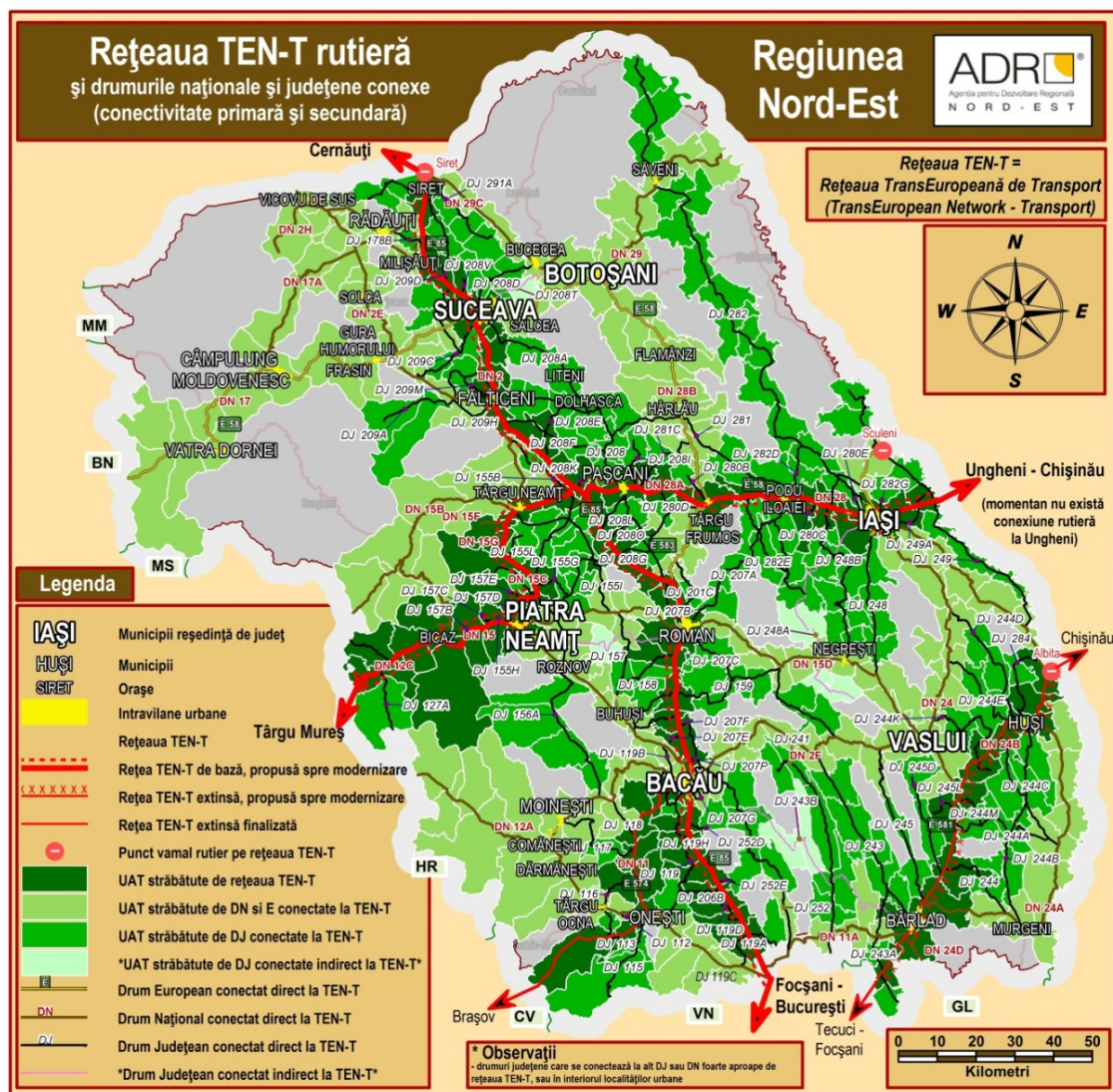
Reteaua TEN-T rutiera

Reteaua TEN-T de baza traverseaza regiunea Nord-Est atat de la nord la sud, cat si de la vest la est prin partea mediana, asigurand, pe de o parte, conexiunea capitalei Bucuresti cu Ucraina prin nordul regiunii (traversand municipiile Bacau, Roman, Falticeni, Suceava si ajungand la punctul de trecere a frontierei Siret), cat si conexiunea cu vestul tarii (Timisoara, Cluj, Targu Mures) a partii de est (Piatra Neamt, Iasi) a Regiunii Nord-Est si apoi cu Republica Moldova (cu punct de trecere a frontierei pe rețeaua de baza - Ungheni⁹⁸). Reteaua TEN-T extinsa include conexiunea municipiului Bucuresti cu municipiul Chisinau pe directia SV-NE, traversand municipiile Barlad si Husi din regiunea Nord-Est, respectiv a municipiului Bacau cu municipiul Brasov.

Pe rețeaua TEN-T rutiera sunt amplasate 10 municipii, 5 orase si 82 de comune, unitati cu o populatie totala de 1,6 milioane locuitori⁹⁹.

⁹⁸ Momentan nu exista legatura rutiera peste raul Prut

⁹⁹ Datele privind populatia unitatilor administrative-teritoriale sunt preluate din baza de date TEMPO - INS, indicatorul Populatia dupa domiciliu la 1 iulie 2017.

Conectivitatea directă

Drumurile naționale sau județene care se intersectează cu coridorul TEN-T asigură conectivitatea directă. Unitățile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri sunt conectate direct la rețeaua TEN-T, acestea însumând aproximativ 1,9 milioane de locuitori (48,2% din populația regiunii). În această categorie intra 7 municipii, 23 de orașe și 295 de comune.

Conectivitatea indirectă

Drumurile naționale sau județene care realizează legătura la un coridor TEN-T prin intermediul unui drum național modernizat reprezintă conectivitatea indirectă. Unitățile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri sunt conectate indirect la rețeaua TEN-T. Populația acestora ajunge la aproximativ 370 mii de locuitori (9,5% din populația regiunii).

Fara conectivitate

Drumurile care nu se intersectează cu un drum național sau județean care la rândul lui să se conecteze cu rețeaua TEN-T sunt considerate ca fiind neconectate la rețea. Unitățile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul acestor drumuri cuprind cca. 83 de mii de locuitori (2,1% din populația regiunii) fiind reprezentate de 20 de comune și un oraș (Cajvana, județul Suceava).

Conectivitatea primară

Rețeaua TEN-T traversează unități administrativ-teritoriale, a căror populație reprezintă 38,4% din populația totală a regiunii. De-a lungul rețelei cu o lungime de 665 km (din care 517 km se suprapun peste drumuri europene) figurează 4 din cele 6 municipii reședință de județ (Bacău, Iași, Piatra Neamț și Suceava), precum și alte 6 municipii (Bărlad, Fălticeni, Huși, Onesti, Pâncani, Roman), 5 orașe (Bicaz, Podu Iloaiei, Siret, Târgu Frumos, Târgu Neamț) și 82 de comune.

Conectivitatea secundara

Daca se considera doar drumurile judetene care se intersecteaza direct cu reseaua TEN-T, fara a acorda importanta drumurilor nationale sau europene conectate direct la reseaua TEN-T, se constata ca exista 83 de drumuri judetene cu o lungime de 2471 km, care asigura conectivitatea a 25,9% din populatia regiunii. Populatia este concentrata in doua municipii: Moinesti si Radauti, 9 orase si 182 de comune.

Analizand insa si drumurile nationale, respectiv europene, care se intersecteaza direct cu reseaua TEN-T (24 drumuri nationale, din care 2 tronsoane de drumuri europene), se observa ca acestea traverseaza partea de vest a judetului Suceava, partea centrala si sud-vestica a judetului Botosani, estul si centrul judetului Vaslui, nordul judetului Neamt, dar si vestul, centrul si sudul judetului Bacau.

Astfel, se poate observa ca 21,2% din populatia regiunii este conectata direct doar prin drumuri nationale la reseaua TEN-T (municipiile Botosani, Vaslui, Campulung Moldovenesc si Vatra Dornei, 10 orase si 100 de comune). Un procent de 9,1% din populatie are asigurata conectivitatea directa prin intermediul drumurilor judetene si nationale (doua municipii: Moinesti si Radauti, 7 orase si 45 de comune), iar 16,8% din populatia regiunii este conectata direct doar prin drumuri judetene la reseaua TEN-T (2 orase si 137 de comune).

Exista si cateva situatii in care unele drumuri judetene nu se conecteaza direct la reseaua TEN-T, inasa se regasesc in unele din urmatoarele doua situatii:

- se afla la o distanta foarte mica de reseaua TEN-T;
- pornesc din intravilanul unei localitati urbane conectate direct la reseaua TEN-T (in interiorul orasului, drumul judetean devenind strada urbana).

In total, 48% din populatia regiunii este conectata secundar la reseaua TEN-T, fie prin intermediul drumurilor nationale, fie prin intermediul drumurilor judetene, fie prin ambele categorii.

Conectivitatea terciara

Exista un numar de 6 localitati urbane care nu sunt conectate primar sau secundar la reseaua TEN-T: municipiul Dorohoi, orasele Brosteni si Cajvana din judetul Suceava, Slanic Moldova din judetul Bacau si Darabani si Stefanesti din judetul Botosani. La acestea se adauga 135 de comune, impreuna reprezentand 13,6% din populatia regiunii.

Reteaua TEN-T aeriana

La nivelul regiunii Nord-Est au fost identificate 3 noduri aeriene TEN-T complementare, care coincid cu cele 3 aeroporturi internationale ale regiunii, descrise la sectiunea de transport aerian.

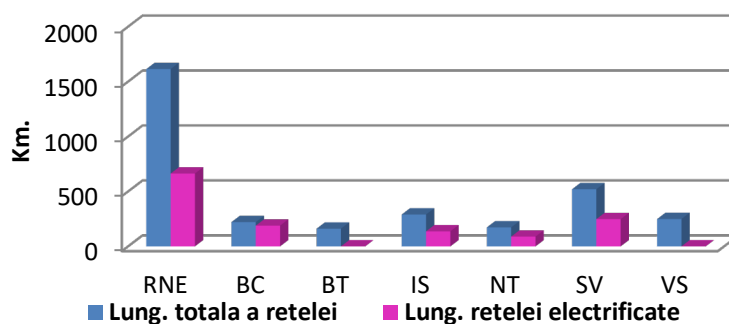
- **Infrastructura feroviara**

Regiunea este strabatuta de doua magistrale feroviare:

- Bucuresti - Bacau - Roman- Suceava - Siret - Ucraina- magistrala 500
- Bucuresti - Iasi - Ungheni - Republica Moldova - magistrala 600

Reteaua de cai ferate din regiune se prezinta la un nivel comparabil cu media pe tara in ceea ce priveste dotarea tehnica si densitatea retelei. Ponderea retelei regionale de cai ferate in total retea cale ferata la nivel national este de 15,05% la nivelul anului 2018.

Lungimea retelei feroviare, total si electrificata, 2019

Sursa : Baza de date on-line TEMPO al INS

In figura anterioara este prezentat raportul dintre lungimea totala a retelei feroviare si lungimea retelei electrificate. Observam ca in judetele Botosani si Vaslui nu exista transport feroviar pe linii electrificate. Cu toate acestea la nivelul regiunii ponderea liniilor electrificate in total retea (41,1% - 2019) este peste media nationala de 37,4%.

Densitatea retelei de cai ferate regionale este prezentata in tabelul urmator. Se observa ca la nivel regional densitatea liniilor in exploatare este de 43,9 km/1000 kmp, situandu-se sub media nationala de 45,1 km/1000 kmp.

Evolutia comparativa pentru calea ferata in exploatare, 2007-2013-2019

Unitate teritoriala	Suprafata totala (kmp)	Lungimea cailor ferate, km			Densitatea liniilor ferate pe 1000 kmp in 2019
		2007	2013	2019	
Nord - Est	36.850	1.619	1.620	1.614	43,8
Romania	238.391	10.777	10.768	10.759	45,1

Sursa : Baza de date on-line TEMPO al INS

Transportul feroviar de marfuri, 2019, mii tone

	Descarcari provenind din alte regiuni	Incarcari cu destinatia alte regiuni	Trafic intraregional
Nord-Est	1.595,4	2.001,1	183,6
Total regiuni	24.140,2	24.140,2	24.607,0

Sursa: „Transportul de pasageri si marfuri pe moduri de transport” - INS

In ceea ce priveste traficul de marfuri pe reseaua feroviara, incarcările cu destinatia alte regiuni reprezinta cca. 8% din total incarcări la nivelul tuturor regiunilor (produse rafinate din petrol, produse chimice si fibre manufacturate, produse din cauciuc si mase plastice), in timp ce la descarcări provenind din alte regiuni, respectiv trafic intraregional Regiunea Nord-Est are o pondere de 6,6%, respectiv 0,7%. Comparativ cu anul 2013, se constata ca in 2019 traficul intraregional a scazut cu 30,6% in regiunea Nord-Est, incarcările avand ca destinatie alte regiuni au scazut cu 73,9%, iar descarcările provenite din alte regiuni au scazut cu 40,9%.

Comparativ cu situatia existenta in anul anterior, traficul intraregional a crescut cu 28,6%, incarcările avand ca destinatie alte regiuni au scazut cu 20,9%, iar descarcările provenite din alte regiuni au scazut cu 29,1%.

In conformitate cu informatiile prezentate in cadrul Master Planul General de Transport al Romaniei, pentru perioada 2021-2030 sunt prevazute proiecte de reabilitare a tronsoanelor Ilva Mica (Regiunea NV) - Suceava, Pascani-Darmanesti, Roman-Iasi, Darmanesti (SV)-Vicsani (SV), investitii cu un buget estimat la 1,55 miliarde euro.

• **Infrastructura rutiera**

Regiunea Nord-Est este strabatuta de o serie de coridoare rutiere europene, dupa cum urmeaza:

- Bucuresti - Bacau - Roman - Suceava - Siret (punct de control si trecere a frontierei) - E 85
- Suceava - Vatra Dornei - Cluj Napoca (E 576) care face legatura cu E 60: Cluj Napoca-Oradea
- Bacau - Brasov - Pitesti - E 574 (care face legatura cu E 70: Craiova - Vidin - Skopje)
- Bucuresti - Barlad - Albita (punct de trecere a frontierei) - Chisinau - E 581 care strabate judetul Vaslui
- Roman- Targu Frumos cu ramificatie catre Botosani (E 58) si Iasi - Sculeni (punct de trecere a frontierei) (E 583)

Din tabelul privind situatia drumurilor nationale, judetene si comunale la nivel national, regional si judetean (anexa - nivel 2019). Se observa ca la nivel regional, densitatea drumurilor publice totale la 100 kmp teritoriu este superioara mediei nationale. La nivel judetean, judetele din jumatarea estica a regiunii au o densitate a drumurilor publice superioara mediei regionale - in corelare cu formele de relief existente.

Sub aspect calitativ, cel mai important indicator îl constituie ponderea drumurilor modernizate în total drumuri publice. La nivel regional, ponderea este de 42,8% fiind apropiată de cea națională (44,2%). Pe categorii de drumuri, ponderea drumurilor modernizate (nivel regional) este de 39,2% pentru drumurile naționale, 44% pentru drumurile județene și numai 22,1% pentru cele comunale.

Fata de 2013, (referință pentru informații în PDR NE 2014-2020) proporția drumurilor județene modernizate a crescut puțin cu 2p.p., datorită proiectelor care au vizat reabilitarea/modernizarea drumurilor județene (cofinanțate prin Programul Operațional Regional 2007-2013, AP2), cât și a celor finanțate din Programul Național pentru Dezvoltarea Locală. În ceea ce privește drumurile comunale, situația s-a îmbunătățit în perioada 2013-2019, modernizându-se un total de 1074 km.

La nivel județean, procentul drumurilor județene modernizate variază între numai 10,2% în județul Neamț și 78,5% în județul Suceava.

Situația drumurilor comunale este mai critică, doar 23,7% din total lungime a acestora fiind modernizate la nivel regional, variind de la 7,2% drumuri modernizate comunale în județul Bacău la 42,9% în județul Vaslui. Acest tip de drumuri adesea sunt doar pietruite (44,1%), sau chiar de pamant (17,4%), ceea ce afectează serios gradul de accesibilitate a localităților prin care trec astfel de drumuri¹⁰⁰.

În caravana de monitorizare a Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020, desfășurată în localitățile mici și mijlocii din Regiunea Nord-Est s-au identificat o serie de probleme, nevoi, provocări cu care se confruntă comunitățile locale. Astfel, aspectele identificate, respectiv localitățile unde s-au semnalat problemele și provocările respective, sunt următoarele:

- Lipsa unei centuri ocolitoare în localități: Barlad, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Darmanesti, Dorohoi, Falticeni, Flamanzi, Gura Humorului, Husi, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Vatra Dornei;
- Starea proastă a drumurilor comunale din localitățile componente: Bicăz (70 km), Murgeni;
- Străzi orășenești în mare parte nemodernizate: Barlad, Buhusi, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Darabani, Darmanesti, Flamanzi, Harlau, Husi, Liteni, Milisauti, Negresti, Pascani, Radauti, Roznov, Siret, Slanic Moldova, Solca, Targu Neamt, Vicovu de Sus;
- Trafic auto intens, zone de congestionare a traficului: Buhusi, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Frumos;

Totodată, în cele mai multe dintre localitățile enumerate s-a menționat că este necesară și construcția de trotuare, amenajarea de parcuri, crearea de sisteme de monitorizare a traficului auto, amenajări de piste pentru bicicliști, etc.

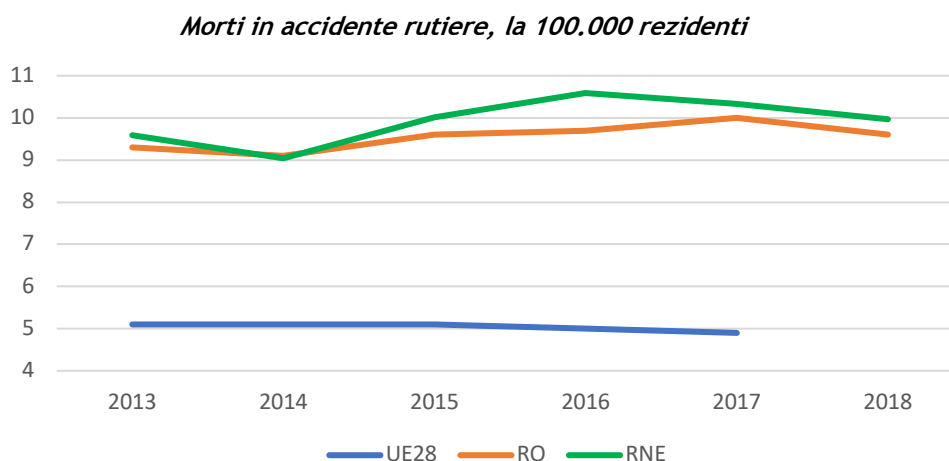
Accidente de circulație rutieră, pe județe, 2007-2019

Regiunea/ județul	Nr. accidente			Nr. persoane accidentate					
	2007	2013	2019	2007	Morti 2013	2019	2007	Raniti 2013	2019
România	n/a	24.827	31.146	n/a	1.861	1.864	n/a	31.464	39.669
Regiunea NE	1.256	3.618	5.092	425	314	349	1.014	4.547	6.437
Bacău	305	722	870	93	50	70	277	915	1.143
Botosani	105	316	480	43	24	35	77	376	598
Iasi	241	854	1.224	79	53	59	184	1.097	1.597
Neamt	190	501	717	73	55	59	134	639	929
Suceava	306	805	1.105	106	87	83	250	1.017	1.340
Vaslui	109	420	696	31	45	43	92	503	830

Sursa: „Vehicule înmatriculate și accidente de circulație” - INS

La nivelul anului 2019, numărul total de accidente de circulație rutieră produse în regiune a fost de 5.092, reprezentând 16,35% din totalul celor produse la nivel național, în creștere cu 40,7% față de anul 2013 și cu 405% față de 2007, ceea ce reprezintă un serios semnal de alarmă.

¹⁰⁰ Ca referință vezi datele din Tabelul privind Situația drumurilor naționale, județene și comunale la nivel național, regional și județean - 2019 din Anexa

Sursa: Prelucrari date din EUROSTAT si baza de date TEMPO, INS

Asa cum se poate observa in graficul anterior, fata de media comunitara, Romania si Regiunea Nord-Est au de doua ori mai multe victime decedate ale accidentelor rutiere, raportat la populatia rezidenta.

Valorile maxime au fost inregistrate in 2016, respectiv 2017, nivelul in anul urmator scazand atat in regiune, cat si la nivel national.

Transportul rutier de marfuri, 2019, mii tone

	Descarcari provenind din alte regiuni	Incarcari cu destinatia alte regiuni	Trafic intraregional
Regiunea Nord-Est	3.673	3.205	17.934
Total regiuni	39.991	39.991	160.189

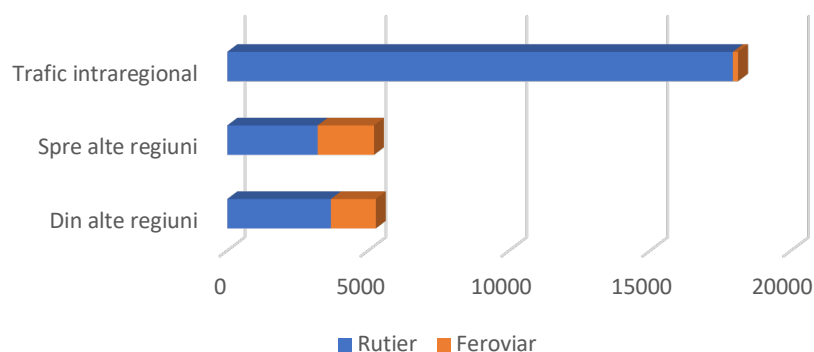
Sursa: „Transportul de pasageri si marfuri pe moduri de transport” - INS

In ceea ce priveste transportul rutier de marfuri se observa ca incarcările cu destinatia alte regiuni reprezinta doar 8% din total incarcari la nivel national si constau in principal din produse alimentare si produse agricole.

Marfurile provenite din alte regiuni reprezinta 9,1% din totalul descarcărilor la nivel national si constau in produse alimentare, minereuri metalice si produse minerale nemetalice.

Traficul intraregional consta in principal in minereuri metalifere, produse minerale nemetalice si lemn si produse din lemn (exceptand mobila) si reprezinta 11,2% din total trafic la nivel national.

Transportul de marfuri in Regiunea Nord-Est, mii tone, 2019

Sursa: „Transportul de pasageri si marfuri pe moduri de transport” - INS

Din graficul anterior se poate observa preponderenta traficului rutier in ceea ce priveste transportul intraregional de marfuri, in timp ce pentru marfurile care pleaca spre/vin din alte regiuni ponderea acestuia este de 65%.

Autostrazi, drumuri expres si variante ocolitoare

Necesitatea unei retele de drumuri moderne si sigure care sa raspunda cerintei crescande de transport, sa respecte directivele comunitare si care sa determine reducerea traficului de tranzit au determinat Romania sa initieze o strategie de dezvoltare a infrastructurii de transport, in care este inclus si programul de dezvoltare a retelei de transport rapid. Acest program cuprinde constructia de autostrazi, drumuri expres (drumuri rapide) si centuri ocolitoare ale zonelor urbane.

Culoarele existente care traverseaza Carpatii Orientali spre Transilvania, nu pot asigura viteze superioare de circulatie in conditii de siguranta si confort, iar in urma unor analize de trafic s-a constatat ca acestea nu pot prelua fluxurile sporite de trafic, generate de dezvoltarea socio-economica. Acelasi lucru se poate spune si despre drumurile nationale existente care, datorita faptului ca traverseaza diverse localitati, reduc viteza de parcurgere a distanțelor.

Pe de alta parte, lipsa unei infrastructuri rutiere adecvate are efecte negative asupra economiei si transportatorilor auto, prin cresterea timpilor si costurilor de transport pe tronsonul respectiv, prin cresterea consumurilor de carburant, precum si prin marirea costurilor legate de intretinerea si repararea mijloacelor de transport. Utilitatea autostrazilor sau drumurilor expres consta in crearea unor cai de comunicatie moderne cu implicatii in dezvoltarea regionala a zonei, fluidizarea traficului, devierea traficului de tranzit, cresterea sigurantei utilizatorilor, micșorarea timpilor de parcurs, facilitarea pe viitor a unui sistem de intretinere a carosabilului si scaderea poluarii in zonele tranzitate in prezent.

Conform Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt, mediu si lung, sunt prevazute a fi realizate in perioada 2021-2030 urmatoarele tronșoane de autostrada sau drum expres:

- Autostrada Brasov - Bacau
- Autostrada fazata Targu Mures - Iasi - Ungheni
- Drum expres Bacau - Suceava
- Drum expres Suceava - Siret

Realizarea variantelor ocolitoare va avea un impact favorabil, contribuind la desconggestionarea traficului de tranzit din orase, sporirea considerabila a capacitatii de circulatie, reducerea degradarii si a uzurii arterelor existente datorita suprasolicitarilor cauzate de trafic greu, reducerea semnificativa a poluarii mediului prin reducerea noxelor si zgomotului, reducerea numarului de accidente si realizarea legaturilor intre rețelele de transport pentru fluxuri de marfuri. O serie de localitati urbane si-au prevazut in planurile de mobilitate urbana durabila si/sau strategiile de dezvoltare locala construirea de variante ocolitoare: Onesti, Darmanesti, Botosani, Dorohoi, Flamanzi, Targu Frumos, Roman, Targu Neamt, Falticeni, Siret, Gura Humorului si Husi - care sa asigure devierea traficului in afara localitatilor respective, avand drept beneficii cresterea vitezei de deplasare si marirea gradului de siguranta al tuturor participantilor la trafic.

In Masterplanul General de Transport al Romaniei este prevazuta realizarea de variante ocolitoare pentru municipiile Barlad (11,3 km), Campulung Moldovenesc (18 km), Vaslui (9 km) si Vatra Dornei (4 km). Totodata, o serie de localitati urbane si-au prevazut in planurile de mobilitate urbana durabila si/sau strategiile de dezvoltare locala, fie construirea de variante ocolitoare care sa asigure devierea traficului in afara localitatilor respective, avand drept beneficii cresterea vitezei de deplasare si marirea gradului de siguranta al tuturor participantilor la trafic, fie constructia de pasaje supra/subterane care sa conduca la o fluidizare a traficului si o crestere a sigurantei rutiere.

De asemenea, sunt prevazute cateva proiecte care ar urma sa fie implementate dupa 2030 si anume:

- Drumul expres Bacau - Focsani - Braila - Galati;
- Drumul expres Bacau - Piatra Neamt;
- Drumul expres Suceava - Botosani.

- **Infrastructura aeriana**

Transporturile aeriene sunt sustinute de o infrastructura specifica formata din trei aeroporturi care deservesc curse interne (catre Bucuresti) si externe.

Aeroportul Bacau (George Enescu), situat la 6,5 km sud de municipiul Bacau, asigura infrastructura necesara efectuării in conditii de siguranta a zborurilor aeronavelor de pana la 400 tone, organizand zboruri interne si externe.

Aeroportul a fost deschis pentru transportul public de pasageri si bunuri in anul 1946. Pista are o lungime de 2500 metri si o latime de 80 metri, fiind situata la altitudinea de 185 m. Aeroportul deserveste atat populatia judetului Bacau cat si pe cea din judetele invecinate.

Amplasarea geografica favorabila in zona centrala a Moldovei cat si conectarea usoara la magistrala feroviara 500 (Bucuresti-Suceava) si la drumul european E85 (Bucuresti-Suceava) faciliteaza accesul populatiei la aeroport, fiind atuuri importante pentru dezvoltarea viitoare. In lipsa unei autosatrasi care sa lege estul de vestul tarii, aeroportul a devenit polul traficului de afaceri cu conexiuni in judetul Bacau si nu numai, contribuind la mentinerea in regiune a celor peste 2000 firme cu capital strain din judetul Bacau si a unei parti din cele peste 7000 de astfel de societati din regiune.

In prezent, pe Aeroportul Bacau opereaza curse aeriene regulate ale companiei Blue Air, oferind zboruri directe catre Londra, Liverpool, Dublin, Bruxelles, Madrid, Torino, Roma, Bologna si Bergamo.

Aeroportul Bacau a inregistrat o crestere cu aprox. 53% a numarului de pasageri in anul 2019 - 468.383 pasageri fata de 305.043 persoane care au folosit serviciile aeroportuare la nivelul anului 2013, situandu-se pe locul 7 in topul celor 16 aeroporturi din Romania, din punct de vedere al traficului aerian comercial de pasageri, conform clasamentului realizat de Asociatia Aeroporturilor din Romania la finalul anului trecut.

Incepand cu anul 2015 s-au derulat lucrarile de modernizare a aeroportului Bacau, investitie realizata cu sprijin financiar prin POIM 2014-2020¹⁰¹. Proiectul a fost finalizat in 2019, avand o valoare aproximativa de 84 mil. lei si a vizat construirea terminalului de pasageri, a turnului de control, realizarea parcarii autovehicole, terminalului intermodal pentru transport rutier, etc.

In 2018, R.A. Aeroportul International "George Enescu" Bacau a semnat contractul de finantare pentru proiectul "Cresterea capacitatii portante si modernizarea pistei de decolare aterizare si a suprafetelor de miscare aferente", in valoare de aprox. 193 mil. lei, co-finantat din Fondul European de Dezvoltare Regionala prin Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020. Principalele obiective vizate in cadrul proiectului sunt modernizarea pistei de decolare aterizare cu o lungime de 2.500 m, o latime de 45m si un PCN a cailor de rulare de 65, inlocuirea balizajului CAT I ICAO cu CAT II ICAO, modernizarea sistemului de canalizare pluviala si a drumului perimetral de securitate, amenajarea RESA si construirea platformelor antisuflu.

Statistici de trafic pentru Aeroportul Bacau, trafic pasageri, 2007 - 2019 (intrari-iesiri)

An	Pasageri (total)	Crestere (%) fata de anul anterior	Nr. zboruri
2007	112.854	178,0 %	
2013	305.043	-22,5%	
2014	306.582	0,5%	
2015	363.166	18,4%	2.815
2016	414.786	14,2%	3.155
2017	425.598	2,6%	3.413
2018	447.465	5,1%	2.997
2019	468.383	4,6%	3.303

Sursa: „Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri” - INS, EUROSTAT

Aeroportul Iasi este cel mai vechi din regiune, fiind infiintat in anul 1932. El se afla situat la 8 km nord de Iasi, la o altitudine de 120 m, fiind destinat traficului aerian intern si extern de pasageri, cu avioane scurt curier, avand o pista de decolare-aterizare de 2.400 metri lungime.

Accesul la aeroport se face pe drumul judetean DJ 282G si apoi pe DJ 282I. Aeroportul Iasi se afla in zona de granita a Uniunii Europene cu tarile estice, pozitia sa fiind una de o importanta deosebita avand in vedere cooperarea transfrontaliera. Relativa apropiere fata de Vaslui, Botosani si Neamt permite satisfacerea cererii de transport aerian pentru locuitorii din aceste zone, care au astfel avantajul accesului rapid spre aceste centre urbane.

¹⁰¹ Pagina de internet <http://bacauairport.ro>

Aeroportul Iasi este certificat ca aeroport international si este format din 3 terminale, cu 14 birouri de check-in si o capacitate de 680 de pasageri/ora. Companiile aeriene ce opereaza pe Aeroportul Iasi sunt:

- Tarom cu zboruri directe catre Tel Aviv, Bucuresti, Cluj-Napoca si Timisoara;
- Austrian Airlines cu zbor direct catre Viena;
- Wizz Air ce zboara catre Milano-Bergamo (Italia), Venetia-Treviso (Italia), Londra-Luton (Marea Britanie), Larnaca (Cipru), Bologna (Italia), Tel Aviv (Israel), Catania (Italia), Roma-Ciampino (Italia), Dortmund (Germania), Salonic (Grecia) - curse charter, Paris-Beauvais (Franta), Eindhoven (Olanda), Billund (Danemarca), Bruxelles-Charleroi (Belgia), Liverpool (Marea Britanie);
- Blue Air, cu zboruri catre Bucuresti, Paris-Beauvais (Franta), Londra-Luton (Marea Britanie), Roma-Fiumicino (Italia), Barcelona (Spania), Bruxelles (Belgia), Koln-Bonn (Germania), Munchen (Germania), Torino (Italia).

Aeroportul Iasi a inregistrat o crestere importanta a numarului de pasageri, in anul 2019 ajungand la 1.312.611 pasageri, fata de 231.364 pasageri in anul 2013, cu 567% in orizontul de timp precizat. De asemenea, in 2019, aeroportul Iasi s-a situat pe pozitia 4 in topul celor 16 aeroporturi din Romania, din punct de vedere al traficului aerian comercial de pasageri, conform clasamentului realizat de Asociatia Aeroporturilor din Romania.

Statistici de trafic pentru Aeroportul Iasi - trafic pasageri, 2007 - 2019 (intrari-iesiri)

An	Pasageri	Variatie fata de anul anterior, %	Nr. zboruri
2007	126.334	79,0%	
2013	231.364	34,7%	
2014	269.510	16,5%	
2015	381.709	41,6%	5.632
2016	879.981	130,5%	9.887
2017	1.143.904	29,8%	11.329
2018	1.251.358	9,4%	11.975
2019	1.312.611	4,9%	11.656

Sursa: „Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri” - INS, EUROSTAT

Conform Master Planului de Transport, aeroportul Iasi este in prezent clasificat ca Hub International, Compania TAROM foloseste deja aeroportul Iasi ca un al doilea hub.

Aeroportul Suceava (Stefan cel Mare) este situat pe teritoriul comunei Salcea, la aproximativ 15 km est de Suceava si 40 km de Botosani, accesul fiind asigurat prin drumul national DN29. Aria de captare a Aeroportului “Stefan cel Mare” este formata din judetele Suceava si Botosani, unele localitati din judetul Neamt (Targu Neamt), precum si zona limitrofa granitei a teritriului Ucrainei. Aeroportul asigura zboruri are un numar de 6 destinatii, dintre care una interna Bucuresti deservita de compania Tarom si 5 externe (Memmingen, Milano, Roma, Bologna, Londra) deservite de compania WizzAir.

Aerogara aeroportului “Stefan cel Mare” Suceava are 4 ghisee de check-in cu o capacitate de procesare de 200 pasageri pe ora. In anul 2019 s-au inregistrat 429.974 pasageri, remarcandu-se o crestere spectaculoasa cu 2153% fata de anul 2013 (19.968 pasageri), situandu-se pe locul 8 in topul celor 16 aeroporturi din Romania, din punct de vedere al traficului aerian comercial de pasageri, conform clasamentului realizat de Asociatia Aeroporturilor din Romania.

Statistici de trafic pentru Aeroportul Suceava - trafic pasageri, 2007 - 2019 (intrari-iesiri)

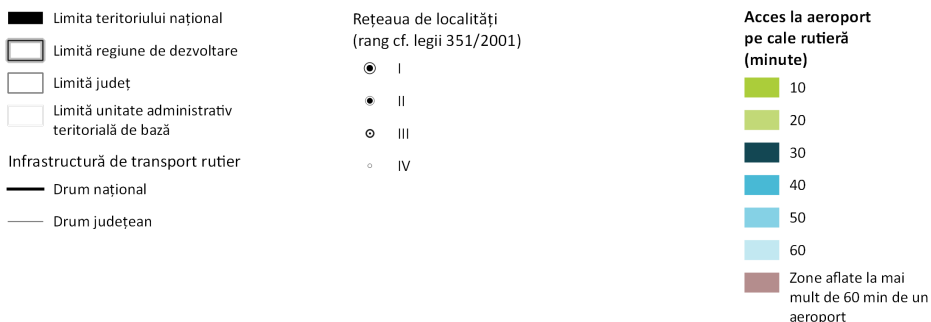
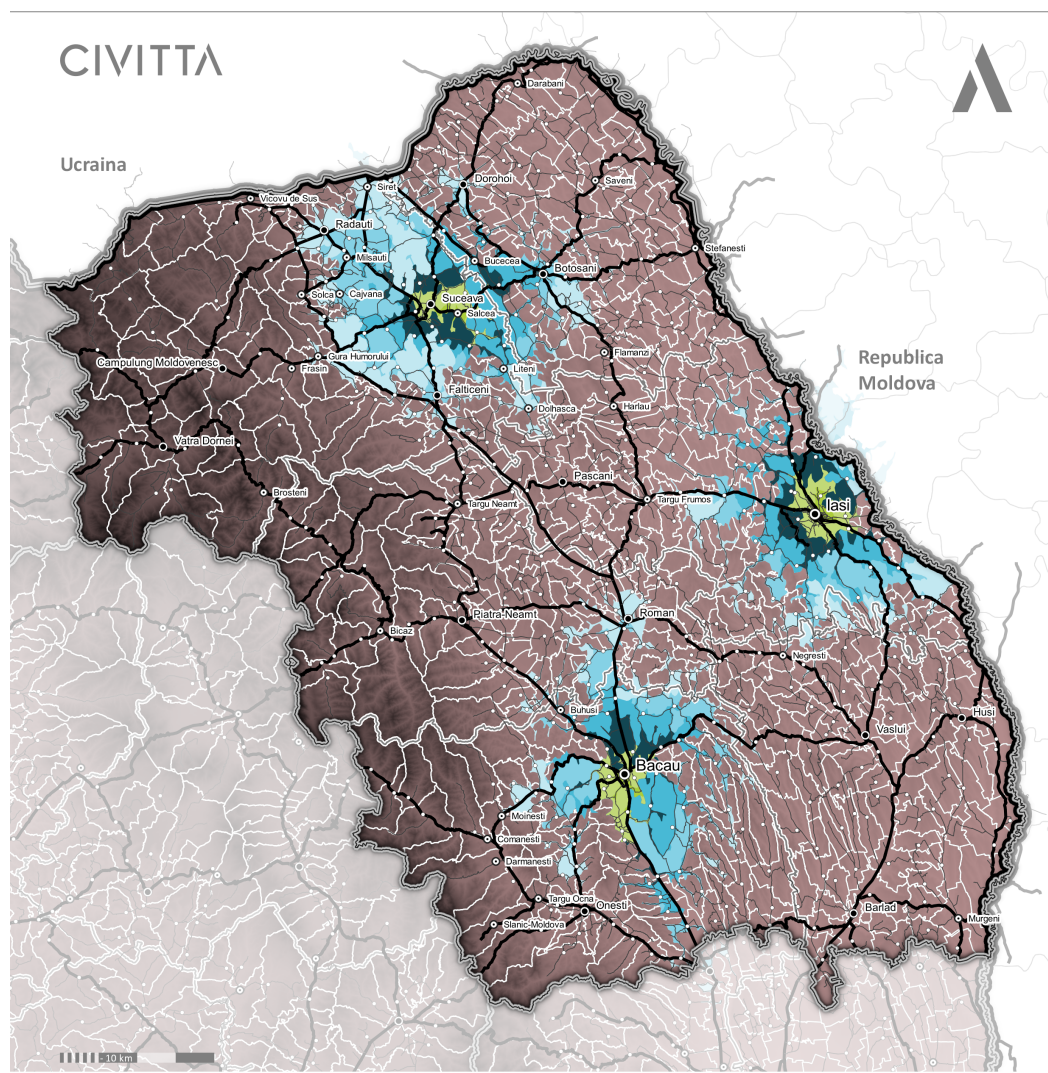
An	Pasageri	Variatie fata de anul anterior, %	Nr. zboruri
2007	20.792	62,9%	1.319
2013	19.968	-20,7%	34
2014	220	-98,9%	170
2015	2.355	970,4%	1.783
2016	57.013	2.320,9%	3.069
2017	261.850	459,2%	3.446
2018	352.900	34,7%	1.319
2019	429.974	21,8%	2.569

Sursa: „Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri” - INS, EUROSTAT

In ceea ce priveste accesibilitatea aeroporturilor pe cale rutiera, aceasta este ilustrata pe harta urmatoare.

Numarul potential al locuitorilor¹⁰² din regiune care pot accesa cel mai apropiat aeroport in maxim 60 minute este de 800.371 pentru aeroportul din Iasi, 828.731 pentru cel din Bacau si 913.193 pentru cel din Suceava. Se poate observa ca exista municipii resedinta de judet care nu sunt localizate in aceste zone de „acces in 60 minute”, cum este situatia pentru Piatra Neamt si Vaslui.

Trebuie mentionat ca, pe langa distanta pana la aeroport, destinatiile operate pe fiecare aeroport constituie un factor important in motivatia accesarii acestora.

Sursa: ADR Nord-Est, studiul privind disparitățile de tip urban-rural în Regiunea Nord-Est

¹⁰² În raport cu populația domiciliată a localităților respective, 2019

Context european si national - orientari strategice

La nivel comunitar, orientarile strategice aferente perioadei de programare 2014-2020¹ au pus un accent deosebit pe cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii in vederea fluidizarii traficului si reducerii poluarii fonice si atmosferice. Astfel, in vederea existentei unui document cadru pentru infrastructura de transport la nivelul Romaniei, s-a elaborat Master Planul General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung - document care este conceput pentru a oferi o strategie clara pentru dezvoltarea sectorului de transport din Romania pana in 2030. Documentul a fost aprobat de catre Guvernul Romaniei in septembrie, 2016.

Investitiile vor viza urmatoarele zone:

- rețeaua TEN-T de baza si extinsa pentru transportul rutier si feroviar, precum si moduri multimodale si interoperabile care sa aduca beneficii nete ridicate;
- rețeaua feroviara TEN-T de baza, conectivitatea secundara, modernizarea rețelelor feroviare dense, precum si alte investitii ce pot asigura imbunatatirea interoperabilitatii;
- elemente de mobilitate urbana integrate, durabile si accesibile in orase, orase-regiuni si zone metropolitane, care sa duca la reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, in special prin planuri de mobilitate urbana durabile, inclusiv facilitarea utilizarii transportului public, a bicicletelor si a mersului pe jos.

Documentul va contribui la dezvoltarea economica a Romaniei intr-un mod durabil, iar rezultatele imediate, asa dupa cum rezulta din varianta finala revizuita a acestui document, sunt urmatoarele:

- a) Un plan pe termen lung care va contribui la dezvoltarea economica a Romaniei intr-un mod durabil;
- b) Utilizarea mai eficienta a resurselor financiare in sectorul transporturilor;
- c) Conexiuni imbunatatite si, astfel, un comert imbunatatit cu tarile vecine;
- d) productivitate crescuta pentru industria si serviciile din Romania si, implicit, o crestere economica mai pronuntata si un nivel de trai imbunatatit;
- e) Un sistem de transport durabil (sustenabil).

In anexa „Proiecte din Master Planul General de Transport” sunt prezentate investitiile incluse in scenariul de referinta, respectiv Strategia 2020 a Master Planului.

- **Transport intermodal**

In cadrul Master Planului General de Transport al Romaniei sunt prezentate terminalele intermodale de marfa ale CFR Marfa, dar si cele operate privat, dintre care, in Regiunea Nord-Est se afla urmatoarele:

Nr.	Terminal	Operator	Stadiul curent	Containere operate
1	Socola Marfuri (Iasi)	CFR Marfa	Inactiv	60
2	Suceava	CFR Marfa	Activ	2.732
3	Bacau	CFR Marfa	Activ	1.604
4	Botosani	CFR Marfa	Inchis	n/a
5	Iasi	DB Schenker Romtrans SA	n/a	n/a
6	Suceava (Dornesti)	Unicom Holding Dornesti	n/a	n/a

Sursa: Master Planul General de Transport al Romaniei

Ca interventii in cadrul master planului, sunt prevazute reabilitari a terminalelor intermodale din Iasi, Bacau si Suceava, dupa cum urmeaza:

Iasi (Socola) - terminal modernizat: se propune redeschiderea terminalului pentru a profita de potentialul de transbordare containere de pe ecartamentul rusesc pe cel european si, de asemenea, datorita capacitatii de gestionare a traficului intern, fiind programat pentru implementare in perioada 2022-2025. Acest proiect va fi implementat de catre CFR SA si CFR Marfa, impreuna cu sectorul privat si are o valoare estimata de 34,25 mil. euro.

Suceava - terminal nou sau modernizat: se propune modernizarea terminalului pentru cresterea eficientei, reducerea costurilor si timpului de tranzit, dar si pentru a promova cresterea economica din sectorul intermodal. Suceava ofera o oportunitate pentru o dezvoltare continua, dar si pentru incurajarea traficului intermodal pe coridorul IX. Acest proiect este programat pentru implementare in perioada 2022-2023 de catre CFR SA si CFR Marfa, impreuna cu sectorul privat si are o valoare estimata de 21,44 mil. euro.

Bacau - terminal nou sau modernizat: se propune renovarea terminalului si extinderea spre sud-est pentru cresterea eficientei, reducerea costurilor si timpului de tranzit, dar si pentru a promova cresterea economica din sectorul intermodal. Cresterea prognozata in sectorul intermodal presupune ca disponerea curenta a terminalului Bacau va fi coplecita in curand si trebuie realizate imbunatatiri pentru cresterea volumului de transbordare, dar si pentru a permite stocarea unui volum mai mare de containere. Acest proiect este programat pentru implementare in perioada 2016-2017 de catre CFR SA si CFR Marfa, impreuna cu sectorul privat si are o valoare estimata de 21,44 mil. euro.

Strategia de Transport Intermodal in Romania 2020, elaborata de Ministerul Transporturilor, defineste proiectele care vor fi considerate prioritare pe termen scurt si potentialele locatii pentru amplasamente de terminale intermodale pe termen mediu si lung. Regiunea Nord-Est este cea mai intinsa regiune a tarii si are granite externe cu Ucraina si Republica Moldova. Infrastructura feroviara, rutiera si aeriana existenta in zona este conectata la coridoarele de circulatie pan-europene si TEN-T. Mai mult, municipiul Iasi este amplasat pe Coridorul pan-european de transport IX, care asigura legatura intre Federatia Rusa, Ucraina, Republica Moldova, Romania, Bulgaria si Grecia. Totodata prin legaturile la coridoarele IV, VII si X, coridorul IX asigura conexiunea traficului din nord estul continentului la cel din Peninsula Balcanica si Europa Centrala.

Mecanismul pentru interconectarea Europei in perioada de programare 2021-2027

Din anul 2013, Uniunea Europeana are o politica noua privind infrastructura TEN-T: Mecanismul pentru interconectarea Europei, care vizeaza realizarea de sinergii in sectoarele transporturilor, telecomunicatiilor si energiei, ameliorand eficacitatea actiunilor intreprinse la nivel comunitar, asigurand optimizarea costurilor de implementare. Mecanismul vizeaza accelerarea investitiilor in retelele transeuropene si atragerea de fonduri publice si private.

In sectorul transporturilor se va asigura sprijin pentru proiecte de interes comun care vizeaza:

- eliminarea blocajelor, construirea conexiunilor lipsa si, mai ales, imbunatatirea tronsoanelor transfrontaliere;
- asigurarea de sisteme de transport durabile si eficiente pe termen lung, in vederea pregatirii pentru viitoarele fluxuri de transport estimate, precum si permiterea decarbonizării tuturor modalitatilor de transport; precum si
- optimizarea integrării si a interconectării modurilor de transport si sporirea gradului de interoperabilitate a serviciilor de transport, cu asigurarea totodata a accesibilitatii infrastructurilor de transport.

In cadrul propunerii bugetului comunitar pentru perioada 2021-2027, Comisia Europeana a propus in 2018, extinderea mecanismului post 2020, cu obiectivul general de a sprijini investitiile in retelele europene de infrastructura din sectoarele transporturilor, energiei si telecomunicatiilor.

Bugetul total propus insumeaza 42,3 miliarde EUR, cu 30,6 miliarde EUR pentru transporturi, 8,7 miliarde EUR pentru energie si 3 miliarde EUR pentru retelele digitale. Sinergiile dintre cele trei sectoare si intensificarea cooperării transfrontaliere in domeniul energiei din surse regenerabile se numara printre domeniile esentiale care trebuie vizate pentru perioada post 2020 pentru a accelera digitalizarea si decarbonizarea economiei UE. Mai mult, s-a propus alocarea in procent de 60 % din bugetul total pentru obiectivele climatice.

In sectorul transporturilor, se va urmări accelerarea finalizării ambelor niveluri ale TEN-T, implementarea unor sisteme europene de gestionare a traficului (Sistemul european de management al traficului feroviar (ERTMS) si proiectul de cercetare privind managementul traficului aerian în cerul unic european (SESAR)), sa fie sprijinita tranzitia catre o mobilitate inteligenta, sustenabila, favorabila incluziunii, sigura si securizata, prin introducerea unei retele europene de infrastructura de incarcare pentru combustibilii alternativi.

5.2. Gaze naturale, energia termica si eficienta energetica**Reteaua si volumul gazelor naturale distribuite in regiune**

Sistemul de distributie a gazelor naturale in regiunea Nord-Est poate fi analizat prin prisma urmatoarelor indicatori: localitatile conectate, lungimea retelei si volumul distribuit.

Reteaua si volumul de gaze naturale distribuit, 2012 vs.2018

Judet	Localitati conectate				Lungime retea simpla (km)		Volum gaze naturale distribuite	
	Total		Din care municipii si orase				(mii m ³)	din care uz casnic
	2012	2018	2012	2018	2012	2018	2018	2018
Bacau	24	27	8	8	905,0	1.012,1	179.587	77.783
Botosani	6	7	3	3	239,1	282,6	55.021	27.034
Iasi	23	25	5	5	932,4	1.381,2	207.079	115.141
Neamt	16	18	4	5	477,2	661	118.725	60.918
Suceava	12	12	8	8	534,4	649,9	89.071	46.036
Vaslui	10	13	4	4	299,5	418,9	56.842	35.583
Regiune NE	91	102	32	33	3.387,6	4.405,7	706.325	362.495
Romania	892	945	242	248	36.771,8	41.413,3	9.042.775	3.144.235

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Reteaua de distributie a gazelor naturale are la nivel regional o lungime totala de 4.405,7 km, reprezentand 10,6% din lungimea totala din Romania si o crestere cu 30% fata de 2012¹⁰³. In mediul urban se afla 61,9% din lungimea totala, totalizand 2726,5 km (2018). Comparativ cu anul 2012, ponderea detinuta de reseaua de gaze naturale in mediul rural a crescut cu aprox. 10 p.p. Judetele cu cele mai mari ponderi in mediul rural sunt Iasi (53,7%) si Neamt (46,1%).

Doar 33 dintre municipiile si orasele regiunii sunt conectate la sisteme de distributie a gazelor naturale, iar cea mai mare parte a comunelor si satelor nu au acces la retea. Din cele 13 localitati urbane din regiune care nu dispuneau de retea de furnizare a gazelor, una este de rang II: municipiul Vatra Dornei, iar 12 de rang III: orasele Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti (judetul Botosani), Cajvana, Dolhasca, Liteni, Milisauti, Vicovu de Sus, Solca (judetul Suceava) si Murgeni (judetul Vaslui). Numarul de localitati conectate la reseaua de gaz a crescut usor in perioada 2012-2018, cu 11 unitati (12% in termeni procentuali). Cresterea a avut loc in special in spatiul rural, unde 10 noi comune au retea de gaze naturale, in timp ce in mediul urban doar orasul Brosteni (Suceava) beneficiaza de o noua retea de gaze naturale.

Volumul total (regional) de gaze naturale distribuite reprezinta doar 7,8% din totalul national, in corelare cu elementele mentionate in paragraful anterior, dar in acelasi timp reflecta si o intensitate mai redusa a activitatii industriale in regiune fata de alte regiuni ale Romaniei. Consumul casnic regional reprezinta 11,5% din valoarea inregistrata la nivelul tarii - o medie redusa comparativ cu ponderea pe care o are populatia regiunii o are in total nivel national.

Raportat la efectivul populatiei, consumul mediu de gaz pentru uz casnic, s-a cifrat la 119 m³/locuitor in mediul urban si 136 m³/locuitor in mediul rural. Cele mai ridicate valori ale consumului mediu de gaz pentru uz casnic per persoana se inregistreaza in mediul urban in Onesti (256 m³/locuitor), Moinesti (228,3 m³/locuitor), Piatra Neamt (228,8 m³/locuitor), Roman (221,4 m³/locuitor), Falticeni (208,4 m³/locuitor), Gura Humorului 9207,4 m³/locuitor) si Barlad (206,8 m³/locuitor); in mediul rural in Valea Lupului - Iasi (545 m³/locuitor), Miroslava - Iasi (321,4 m³/locuitor), Hemeius - Bacau (307,2 m³/locuitor), Ipotesti - Suceava (276,7 m³/locuitor), Barnova - Iasi (245,5 m³/locuitor), Magura - Bacau (232,5 m³/locuitor) si Scheia - Suceava (215,1 m³/locuitor).

Cele mai scazute consumuri de gaz pentru uz casnic per persoana din mediul urban s-au inregistrat in orasele Roznov - Neamt (18,2 m³/locuitor), Darmanesti - Bacau (58,9 m³/locuitor), Negresti - Vaslui (64,5 m³/locuitor) si Salcea - Suceava (77,7 m³/locuitor); in mediul rural in Pirgaresti - Bacau (0,2 m³/locuitor) Rosiesti - Vaslui (0,3 m³/locuitor), Poduri - Bacau (0,5 m³/locuitor), Tazlau - Neamt (10,1 m³/locuitor) si Sendriceni - Botosani (13,3 m³/locuitor). Valorile extrem de mici inregistrate in mediul rural demonstreaza acoperirea foarte mica, cu retea de gaze naturale a respectivelor comune.

Servicii de furnizare a energiei termice, eficienta energetica

In ceea ce priveste energia termica, sistemele de productie si distributie au fost gandite sa deserveasca un oras intreg - datorita pierderilor mari din retea si investitiilor reduse sistemele s-au dovedit in timp neeficiente, nerentabile, ceea ce a creat mari nemulumiri in randul beneficiarilor, mai ales in timpul sezonul de iarna.

In acest context, populatia care a dispus de veniturile necesare a recurs la solutii alternative - instalarea de centrale termice de apartament. In unele localitati urbane, administratia publica locala a realizat investitii ce au vizat instalarea de centrale de termice de cartier sau de bloc si inlocuirea instalatiilor vechi de furnizare a incalzirii cu altele noi, mai performante din punct de vedere tehnic, care sa reduca cat mai mult posibil costurile de furnizare a agentului termic catre beneficiari.

¹⁰³ Anul 2012 - reper utilizat in PDR Nord-Est 2014 -2020 pentru acest indicator

Reteaua si energia termica distribuita, 2012 vs. 2018

Judet	Localitati conectate				Evolutie localitati conectate, % 2018/2012	Energia termica distribuita, Gcal.		Evolutie total energie termica, % 2018/2012
	Total		Din care municipii si orase			Total	Pt. uz casnic	
	2012	2018	2012	2018		2018	2018	
Bacau	2	2	2	2	0	112.575	75.492	-25.21
Botosani	1	1	1	1	0	72.802	56.742	-9.35
Iasi	2	2	2	2	0	226.430	127.133	-36.31
Neamt	3	2	1	0	-33,30	4.160	480	-79.41
Suceava	5	6	5	5	20,00	317.420	123.252	24.82
Vaslui	3	2	3	2	-33,30	4.761	4.376	-39.94
Regiune NE	16	15	14	12	-6,25	738.148	387.475	-15.04
Romania	101	73	90	64	-27,72	8.764.793	6.955.366	-20.05

Sursa: Prelucrari date baza de date TEMPO - online, INS

La nivelul anului 2018, doar 14 localitati din regiunea Nord-Est mai aveau sisteme de productie si distributie a energiei termice respectiv in municipiile Bacau, Botosani, Iasi, Pascani, Suceava, Radauti, Vatra Dornei, Campulung Moldovenesc, Vaslui, Barlad, orasul Gura Humorului si comunele Tasca, Alexandru cel Bun si Saru Dornei. Se remarca aparitia unor noi localitati pe lista celor cu sisteme centralizate de energie termica, cum ar fi Campulung Moldovenesc si Saru Dornei, rezultand o crestere a energiei termice distribuite cu aproape 25% in 2018 fata de 2012.

In timp, datorita fenomenului general de debransare a populatiei de la sistemul centralizat de energie termica, cantitatea produsa si livrata de energie termica a scazut vertiginos, astfel incat la nivelul anului 2018 cele mai importante cantitati produse (consumate) au avut loc in municipiul Iasi (215.106 Gcal), Radauti (194.402 Gcal) si Bacau (112.575 Gcal). Debransarea de la sistemul centralizat a avut loc datorita tarifelor ridicate si in crestere percepute (ce acopereau si cota substantiala de pierderi din sistem), dificultatilor financiare cu care se confruntau furnizorii (acumularea de datorii, scaderea incasarilor) ce determinau adeseori sistarea furnizarii agentului termic.

In cadrul procesului de monitorizare a PDR Nord-Est 2014-2020, au avut loc vizite de lucru desfasurate in localitatile mici si mijlocii din Regiunea Nord-Est, ocazie cu care s-au identificat o serie de probleme, nevoi, provocari cu care se confrunta comunitatile locale pe aceasta tematica - concluzii care pot fi consultate in prezentul document, in sectiunea dedicata mediului.

5.3. Infrastructura de telecomunicatii

In tabelul urmatoar este prezentata evolutia indicatorilor privind accesul gospodariilor si al populatiei la infrastructura si serviciile de internet in perioada 2012-2019.

UAT	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gospodarii conectate la internet, %								
UE28	76	79	81	83	85	87	89	90
Romania	54	58	61	68	72	76	81	84
RNE	45	51	55	61	65	70	74	80
Populatia care a accesat internetul cel putin o data pe saptamana, %								
UE28	70	72	75	76	79	81	83	87
Romania	43	45	48	52	56	61	68	72
RNE	40	43	46	47	51	55	62	69
Populatia care nu a utilizat niciodata internetul, %								
UE28	23	20	18	16	14	13	11	n/a
Romania	48	42	39	32	30	27	21	n/a
RNE	48	42	37	33	n/a	33	n/a	n/a
Populatia care a comandat produse si/sau servicii prin internet in ultimele 12 luni¹⁰⁴								
UE28	44	47	50	53	55	57	60	71
Romania	5	8	10	11	12	16	20	23
RNE	7	7	7	9	9	16	17	18

Sursa: EUROSTAT

Din datele statistice prezentate reiese ca, in 2019, patru cincimi din gospodariile din regiunea Nord-Est erau conectate la internet (cu 35 p.p. mai mult fata de 2012), in crestere continua datorita lucrarilor de extindere a retelelor de internet derulate de furnizorii de internet. Mai mult, ponderea gospodariilor cu acces la internet de mare viteza (broadband) a urcat pana la 77%. In stransa corelare a crescut si proportia celor care utilizeaza frecvent internetul, ajungand la 69% (2019), cu 50% mai mult fata de 2013.

In cadrul proiectul Ro-NET, din datele existente¹⁰⁵, rezulta ca in regiune un numar total de 115 localitati din mediul rural au beneficiat de investitiile realizate, din care cele mai multe sunt situate in judetul Vaslui (45). Totodata, numarul total al potentialilor clienti beneficiari de internet este de aproximativ 320 de mii de locuitori, din care un sfert sunt localizati in zona rurala din judetul Vaslui.

O alta initiativa, comunitara, care vizeaza cresterea accesului la serviciile de internet si implicit a conectivitatii este intitulata „WIFI4EU”. Prin acest program administratiile publice interesate din Uniunea Europeana se pot inscrie¹⁰⁶ pe un portal dedicat pentru obtinerea de sprijin financiar nerambursabil dedicat achizitionarii si instalarii de puncte de acces public (parcuri, pietee publice, muzee, biblioteci, etc.) si gratuit la internet wireless. Valoarea unui voucher este de 15.000 Euro.

Din regiunea Nord-Est au obtinut sprijin in cadrul primului apel 49 de localitati, dintre care 10 din mediul urban (Onesti, Comanesti, Dorohoi, Pascani, Piatra Neamt, Roznov, Radauti, Vatra Dornei, Gura Humorului si Siret), numarul total potential de utilizatori¹⁰⁷ fiind de 536 de mii, din care 186 de mii fiind din spatiul rural. In cel de-al doilea apel au beneficiat de finantare 53 de localitati, 10 fiind in mediul urban (Bacau, Moinesti, Buhusi, Stefanesti, Iasi, Roman, Milisauti, Solca, Vicovu de Sus, Barlad) si acoperind un total de 978 de mii potential utilizatori, din care 203 mii fiind in mediul rural. In cadrul celui de-al treilea apel in regiune au fost selectate 45 localitati, dintre care 4 din mediul urban (Bicaz, Campulung Moldovenesc, Falticeni, Cajvana), numarul potential de utilizatori fiind de 249 mii, din care 180 mii in mediul rural.

In perioada 2014-2019, pe fondul cresterii veniturilor si a consumului individual a crescut si procentul celor care au cumparat produse si/sau servicii online atat pe plan national, cat si in regiune. Cu toate acestea, valoarea regionala (18%) este mult mai mica comparativ cu cea comunitara(71%). Informatii mai detaliate si o analiza aprofundata pot fi regasite in sectiunea de economie regionala, subsectiunea digitalizare si societatea informationala.

¹⁰⁴ Procent din utilizatorii de internet

¹⁰⁵ Ministerul Comunicatiilor si Societatii Informationale

¹⁰⁶ Program derulat pana in 2020

¹⁰⁷ Prelucrari realizate in raport cu populatia domiciliata nivel 1 iulie 2019, nu sunt inclusi potentialii turisti

5.4. Infrastructura educationala

Factorul esential in dezvoltarea unei economii nationale, respectiv regionale este reprezentat intr-o foarte mare masura de capitalul uman. Desi este dificil de cuantificat si reprezinta in sine un concept controversat, capitalul uman ar putea include resursele umane cu un anumit nivel de educatie.

Numarul unitatilor de educatie din regiune reprezinta 15,5% din numarul total existent la nivel national, procent in usoara crestere fata de 2012, in conditiile scaderii numarului total de unitati la nivel national si a cresterii lor la nivel regional - insumand 1.093 unitati in 2018. Populatia scolara reprezinta 17,3% din totalul populatiei scolare la nivel national - insumand 614.504 elevi si studenti (2018). Acest aspect este corelat cu faptul ca regiunea detine cel mare efectiv de persoane dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale Romaniei.

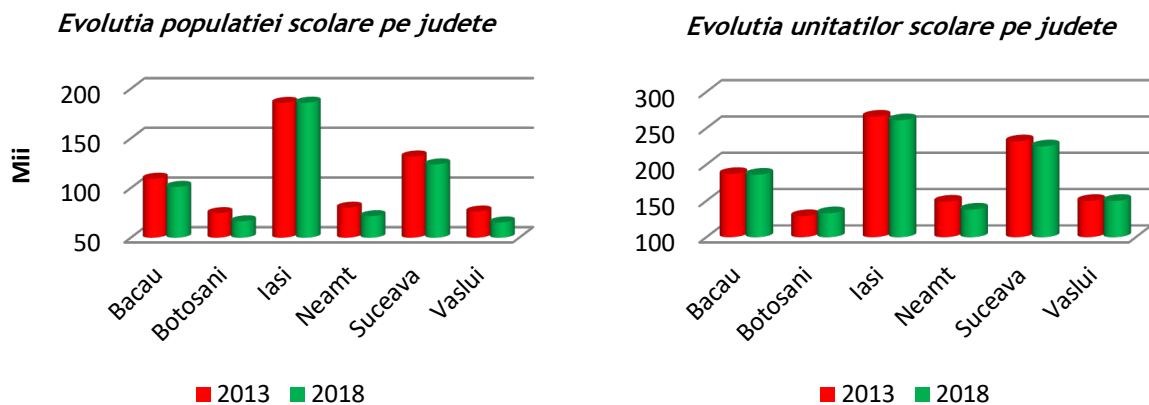
Situatia comparativa a numarului de unitati scolare pe niveluri de educatie, 2012vs.2018

	Gradinite		Scoli din inv. primar si gimnazial		Invatamant liceal si profesional		Scoli din inv. postliceal		Institutii de inv. superior	
	2012	2018	2012	2018	2012	2018	2012	2018	2012	2018
Nord - Est	92	108	710	693	255	248	20	31	15	11
Romania	1.222	1.171	4.024	4.003	1.606	1.559	101	165	107	92

Sursa: prelucrari date statistice Baza de date TEMPO - online, INS

Din tabelul prezentat se constata ca, in regiune functioneaza 17,3% din numarul total scolilor generale din Romania. Totodata, desi in regiune se afla 17,5% din populatia prescolara a Romaniei numarul gradinitelor existente reprezinta doar 9,2% din totalul national.

La nivel judetean, in 2018, cele mai multe unitati scolare erau localizate in judetul Iasi cu 24% din totalul regional, iar cele mai putine in judetul Botosani cu 12,1%. Daca luam in considerare si repartizarea populatiei scolare pe judete constatam ca exista un echilibru relativ intre populatia scolara si numarul de unitati scolare pe judete (vezi anexa: *Evolutia populatiei scolare pe niveluri de instruire, nivel judetean, 2007-2017*).

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Din graficele prezentate se constata ca pe ansamblu, in intervalul 2013 - 2018, avem acelasi sens de evolutie pentru binomul populatia scolara - numarul de unitati scolare in judetele Bacau, Neamt si Suceava - scaderi usoara pentru ambele categorii -, in timp ce in judetele Botosani, Iasi si Vaslui au avut loc evolutii in sensuri opuse - scaderea populatiei scolare a fost insotita de o crestere a unitatilor scolare.

In Regiunea Nord Est sunt acreditate¹⁰⁸ 7 institute de invatamant superior de stat si 4 institute de invatamant particulare. Lista de institutii de invatamant superior de stat, publicata de catre Ministerul Educatiei, Cercetarii, Tineretului si Sportului cuprinde:

- Universitatea tehnica „Gh. Asachi” din Iasi;
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi;
- Universitatea de Medicina si Farmacie „Gr. T. Popa” din Iasi;

¹⁰⁸ Informatii preluate site <http://www.edu.ro>, 2018

- Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara „Ion Ionescu de la Brad” din Iasi;
- Universitatea de Arte „George Enescu” din Iasi;
- Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacau;
- Universitatea „Stefan cel Mare” din Suceava.

Institutiile de invatamant superior particular acreditate, din Regiunea Nord-Est, sunt:

- Universitatea „George Bacovia” din Bacau;
- Universitatea „Mihail Kogalniceanu” din Iasi¹⁰⁹;
- Universitatea Petre Andrei din Iasi;
- Universitatea "Apollonia" din Iasi.

Regiunea Nord-Est cuprinde toate formele de invatamant. In anul scolar 2018-2019 numarul elevilor inscrisi in invatamantul preuniversitar era de 547.077 elevi (18,1% din totalul national), in scadere cu aprox. 11% fata de anul scolar 2012-2013, iar in invatamantul superior, in cele trei centre universitare isi desfasurau studiile 67.427 studenti, reprezentand doar 12,6% din numarul total la nivel national. Numarul de studenti - invatamant licenta a scazut cu 14,2% in intervalul de timp analizat ajungand pana la valoarea de 51.058.

De altfel, scaderea surprinsa in documentul anterior¹¹⁰ de planificare a continuat, datorata atat microrarii numarului de absolventi de liceu cu diploma de bacalaureat (scaderea populatiei scolare in grupa de varsta 15-19 ani, rata scazuta de promovare a bacalaureatului¹¹¹), cat si nivelului scazut al veniturilor al populatiei in regiune.

Unitati scolare si populatia scolară pe niveluri de educatie si medii, Regiunea Nord-Est 2012 vs 2018

Niveluri de educatie	Unitati scolare				Populatie scolară			
	Urban		Rural		Urban		Rural	
	2012	2018	2012	2018	2012	2018	2012	2018
Total	503	520	590	573	389.825	379.904	285.206	234.600
Invatamant anteprescolar	:	2	-	-	:	2.489	:	68
Invatamant prescolar	81	99	11	9	45.988	42.765	58.060	49.405
Invatamant preuniversitar	407	408	579	564	284.366	267.223	227.146	185.127
Invatamant primar si gimnazial	183	178	514	503	129.474	130.485	211.261	171.972
Invatamant primar si gimnazial special	13	12	-	-	3.261	3.257	-	-
Invatamant liceal	191	178	64	38	133.067	104.121	14.298	7.545
Invatamant profesional	:	9	1	23	4.019	16.954	1.245	5.432
Invatamant postliceal si de maestri	20	31	-	-	14.545	12.406	342	178
Invatamant superior	15	11	-	-	59471 ¹¹²	67.427	-	-

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Urmarind evolutia populatiei scolare in intervalul analizat, se constata o scadere a acesteia aproape la toate nivelurile de educatie: prescolar, primar si gimnazial (in special in mediul rural, in cel urban numarul elevilor este relativ constant), liceal si postliceal. Exceptiile sunt invatamantul profesional, care odata cu reinfiintarea scolilor profesionale a cunoscut o dezvoltare atat ca numar de unitati scolare, cat si ca populatie scolară.

Pe ansamblu, scaderea populatiei scolare in invatamantul preuniversitar este de 6% in mediul urban si de 18,5% in mediul rural.

¹⁰⁹ Specializarile/programele de studii universitare de licenta din structura sa au intrat in lichidare incepand cu anul universitar 2014 - 2015

¹¹⁰ PDR Nord-Est 2014-2020

¹¹¹ Rata de promovare Bacalaureat : 2018 cuprinsa 69% in judetele Neamt si Vaslui si 81% in judetul Iasi, 2017 74% Neamt si 84% Suceava, 2016 67% Neamt si 80% Bacau, 2015 70% in Vaslui si Suceava si 80% Bacau

¹¹² Doar pentru invatamant universitar - licenta

Analizand evolutia populatiei scolare la nivel judetean se constata ca cele mai mari scaderi se inregistreaza in randul elevilor din scolile primare si gimnaziale din judetele Vaslui si Botosani (16,9%, respectiv 16,3%). In schimb, la nivel liceal, in liceele care figureaza in judetele Vaslui, Iasi si Neamt scaderile sunt cu 30,8%, respectiv 25,3% si 26,8%, fenomen contracarat partial de cresterile din invatamantul profesional. Scaderi se mai inregistreaza in invatamantul postliceal si de maistri din judetele Neamt si Iasi (33%, respectiv 27,2%), in invatamantul superior (licenta) din toate centrele universitare, la filialele locale din judetul Neamt (22%), precum si in invatamantul superior (master, cursuri postuniversitare¹¹³) din Iasi (7% fata de 2014).

Analizand distributia pe medii de rezidenta a unitatilor scolare, in general se constata o distributie echilibrata. Diferentele mari dintre mediul urban si cel rural pentru numarul gradinitelor, respectiv a scolilor primare si gimnaziale se explica prin faptul ca, in general, in mediul rural, gradinitile sunt arondate scolilor primare si gimnaziale, existand mult mai putine gradinite cu personalitate juridica in mediul rural decat in cel urban. Totodata, in mediul urban majoritatea scolilor primare si gimnaziale sunt arondate liceelor din localitate.

Daca ne referim la forma de proprietate a infrastructurii educationale din regiune, putem spune ca invatamantul privat este foarte putin dezvoltat, mai ales la nivel preuniversitar.

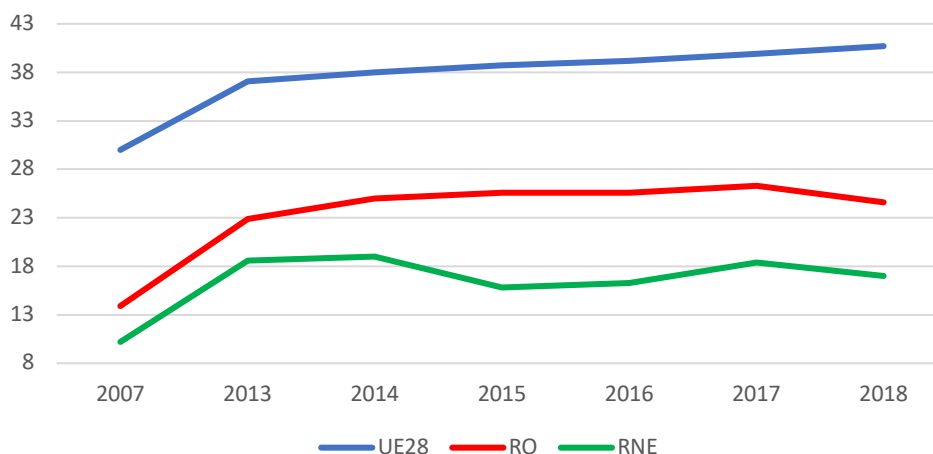
Numar unitati scolare pe forme de proprietate, 2018

Unitati teritoriale	Total unitati scolare		Unitati scolare din invatamantul preuniversitar		Institutiile de invatamant superior	
	Total	Privat	Total	Privat	Total	Privat
Romania	7.020	794	5728	321	92	37
Regiunea NORD-EST	1.093	94	972	47	11	4
Bacau	186	17	172	5	2	1
Botosani	133	8	123	5		
Iasi	261	34	213	14	7	2
Neamt	138	8	132	2	1	1
Suceava	225	21	200	16	1	
Vaslui	150	6	132	5		

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Se observa ca unitatile scolare private reprezinta 11,8% din totalul unitatilor scolare private la nivel national si 8,6% din total unitati scolare la nivel regional. In cazul institutiilor de invatamant superior, in plan national 40,2% sunt in proprietate privata, pe cand in regiune acest procent are valoare de 36,3%. In ceea ce priveste repartizarea pe judete, Iasi si Bacau detin cele mai mari procente ale unitatilor de invatamant in proprietate privata (13%, respectiv 9,1%), la polul opus fiind judetele Vaslui si Botosani cu 4%, respectiv 6% unitati de invatamant private in total numar unitati de invatamant.

Populatia cu varsta de 30-34 ani cu nivel de educatie tertiara, %

Sursa: Prelucrare date EUROSTAT

¹¹³ Primul an pentru care sunt publicate date de catre INS

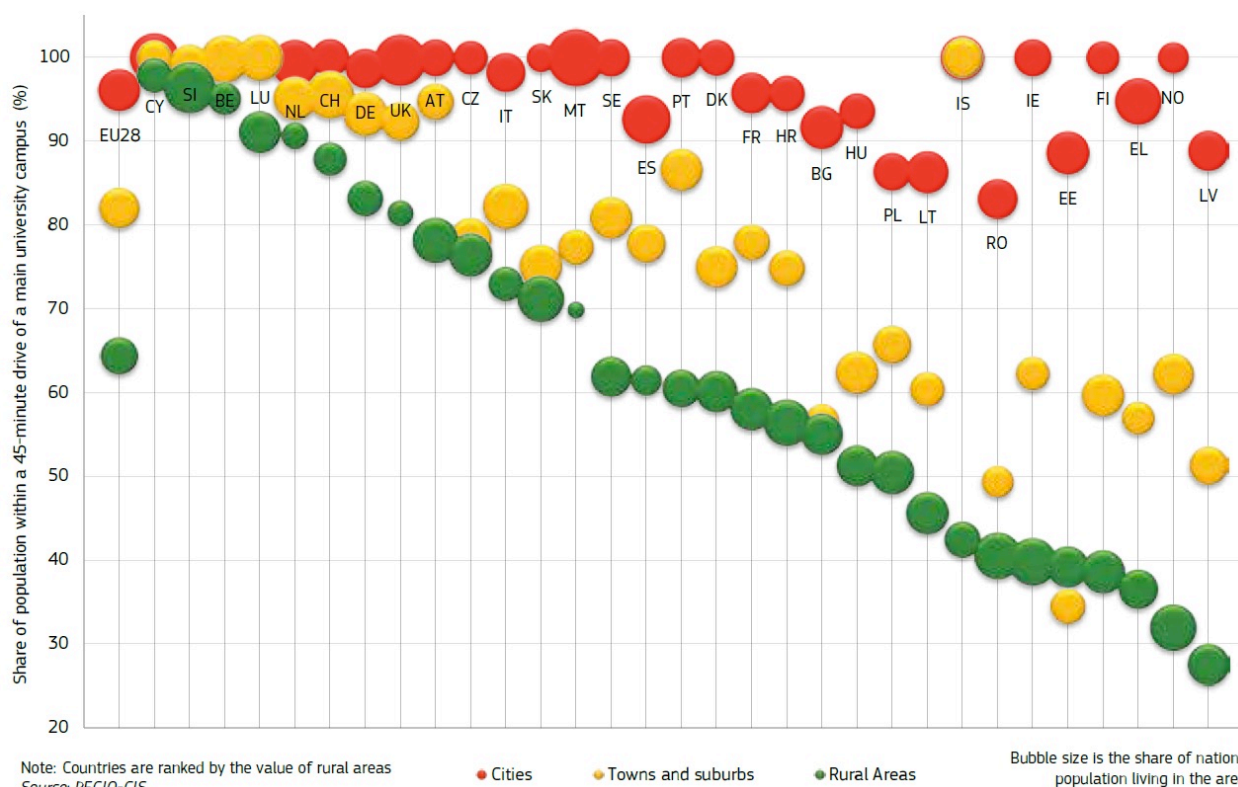
Prin Programul National de Reforma 2011-2013, Romania si-a asumat ca pana in anul 2020 sa atinga o pondere de 26,7% a absolventilor de invatamant terțiar din totalul populatiei in varsta de 30-34 ani, tinta mult mai scazuta fata de cea comunitara (40% in 2020).

Principala provocare din perspectiva accesului la invatamantul universitar o reprezinta rata de cuprindere redusa comparativ cu media UE, influentate de ratele scazute de promovare a examenului de bacalaureat din ultimii ani, dar si a participarii reduse a populatiei scolare din mediul rural (posibilitati financiare limitate pentru sustinerea pe perioada facultatii). De asemenea, se constata participarea redusa a persoanelor din grupele de varste netraditionale pentru acest nivel de invatamant (25-29 de ani, respectiv 30-34 de ani), ceea ce indica nevoia aaptarii programelor educationale ale universitatilor la nevoile specifice ale acestor persoane.

In perioada 2013-2018 in regiunea Nord-Est se constata o mica scadere, cu 1,6 p.p. a ponderii populatiei cu varsta cuprinsa intre 30 si 34 ani avand cel putin educatie terțiară (nivel ISCED 5-8), contrar tendintelor comunitare si chiar celor nationale, de crestere. In anul 2018, in regiune, doar 17% din tinerii cu varste intre 30-34 ani au studii universitare; in raport cu acest procent regiunea situandu-se printre ultimele locuri din tara. Exista si un decalaj intre sexe, doar 14,4% din barbati¹¹⁴ au diplome universitare fata de 20% dintre femei.

Conform studiului¹¹⁵ „Acces la universitati in UE: o analiza regionala si teritoriala”, doar 40% din populatia din zona rurala a Romaniei traieste la o distanta de maxim 45 minute (transport rutier) de un institut de invatamant superior, fata de peste 80% din populatia marilor orase si jumătate din cei care traiesc in orase mici si mijlocii. La nivelul regiunii cea mai dezavantajata situatie o are judetul Vaslui, unde mai puțin de 10% din populatie este la o distanta de max. 45 minute de o unitate de invatamant superior

Graph 1: Accessibility to a university main campus by degree of urbanisation, 2014

Sursa: “Access to universities in the EU: a regional and territorial analysis” de Hugo Poelman and Lewis Dijkstra, 2018

Rata abandonului scolar are niveluri reduse pentru invatamantul primar, gimnazial si liceal, nivelurile inregistrate in ultimii cinci ani scolari fiind usor inferioare nivelului national (cu exceptia invatamantului postliceal si de maistri). Singurele forme de invatamant unde rata abandonului scolar are valori mai mari sunt invatamant profesional si cel postliceal.

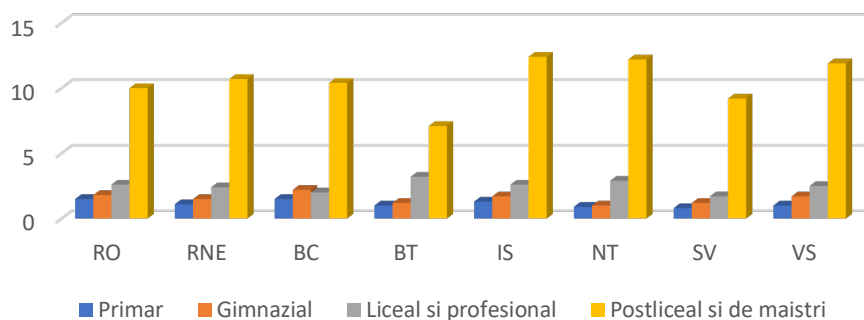
¹¹⁴ Raportat la totalul grupei de varsta 30-34 ani, pe sexe

¹¹⁵ “Access to universities in the EU: a regional and territorial analysis” de Hugo Poelman and Lewis Dijkstra, finantat de CE, 2018

La nivel judetean cele mai mari nivele pentru rata abandonului scolar in invatamantul profesional s-au inregistrat in judetele Suceava (6,9%), Neamt (6%) si Bacau (5,7%), in anul scolar 2016-2017. Totodata, in anul scolar 2017-2018 se constata o dublare a abandonului scolar pentru acest nivel de invatamant in judetul Neamt (12,5%), o valoare ridicata inregistrandu-se si in judetul Vaslui (8,89%).

Situatia abandonului scolar pe niveluri de invatamant pentru anul scolar 2016-2017

Rata abandonului scolar, %

Sursa: Prelucrare date Anuarul Statistic al Romaniei, INS

Rata abandonului scolar in invatamantul profesional, %

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Bacau	7,8	8,5	5,7	5,66	5,45
Botosani	4,2	3,2	5,1	4,73	5,20
Iasi	1,5	1,4	1,7	1,86	0,96
Neamt	4,1	5,7	6,0	12,50	12,44
Suceava	1,9	1,7	6,9	3,40	6,00
Vaslui	4,3	3,5	3,4	8,89	9,10

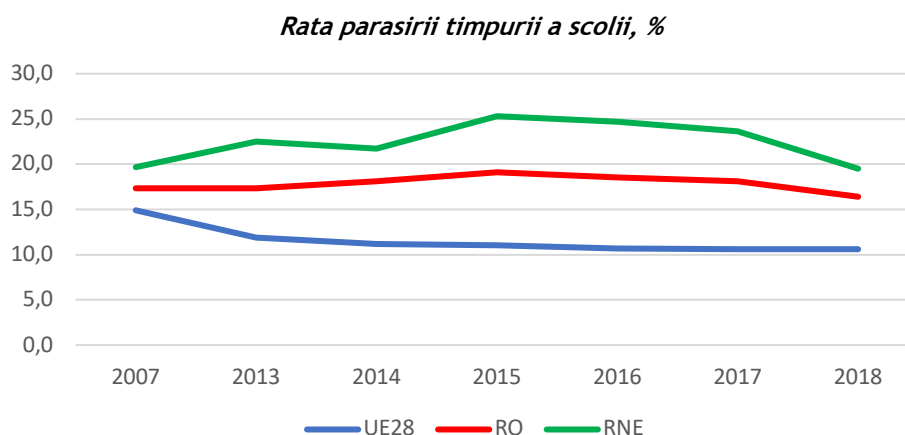
Sursa: Date furnizate de inspectoratele scolare judetene, decembrie 2016, septembrie 2017, octombrie 2018, octombrie 2019

Din evidentele inspectoratelor scolare judetene rezulta ca principalii factori care conduc la abandonul scolar sunt: Plecarea unuia sau ai ambilor parinti in strainatate si incredintarea copiilor in grija unor persoane lipsite de autoritate;

- Nivelul scazut al veniturilor ce determina pe de o parte imposibilitatea asigurarii mijloacelor necesare pentru urmasia scolii, iar pe de alta parte „orientarea” scolarilor catre activitatile economice ale familiilor (situatie specifica comunitatilor din zonele rurale unde se practica o economie de subzistenta, pentru copii cu varsta de 10-18 ani);
- Insuficienta consiliere asigurata de catre scoala;
- Lipsa unui model educational oferit in familie;
- Lipsa de promovare a modelelor de succes din societate.

In regiune, abandonul scolar se inregistreaza si in comunitatile urbane in care exista concentrata o pondere importanta a populatiei de etnie roma (situatie prezentata in detaliu la sectiunea dedicata grupurilor defavorizate). Autoritatile locale au venit adeseori in sprijinul acestora prin:

- Masuri care vizeaza reducerea fenomenului: implementarea de programe de reintegrare in sistemul educational a acelor care au parasit scoala - organizarea si derularea de programe tip „Scoala dupa scoala”;
- Masuri care vizeaza prevenirea fenomenului: implementarea programului de educatie timpurie incluziva - asigurarea accesului copiilor din grupurile dezavantajate la infrastructura si serviciile educationale.

Sursa: Prelucrare date EUROSTAT

Rata parasirii timpurii a scolii reprezinta proportia populatiei in varsta de 18-24 ani pentru care:

1. nivelul cel mai ridicat de educatie sau de formare pe care l-au obtinut este ISCED 0, 1, sau 2;
2. nu au beneficiat de niciun fel de curs sau formare in cele 4 saptamani anterioare anchetei.

Factori care influenteaza marimea indicatorului sunt:

1. Factori socio-economici: mediul de rezidenta, nivelul de dezvoltare socio-economica a zonei de rezidenta, rata saraciei;
2. Factori de mediu familial: nivelul de educatie, ocupatia si gradul de ocupare al parintilor, situatia financiara a familiei si posibilitatea de a acoperi costurile colaterale cu educatia, conditiile de locuit, tipul familiei, sprijinul/indiferenta parintilor cu privire la educatia si activitatea scolara a copiilor, modelul educational oferit de alti membri ai familiei, gradul de comunicare in familie, migratia parintilor in strainatate, factori culturali (populatia roma);
3. Factori socio-psiho-individuali: genul, etnia, starea de sanatate fizica si psihica, statutul marital (casatoria timpurie si/sau sarcini), folosirea copiilor la munca in gospodarie si ingrijirea fratilor mai mici, anturajul, implicarea in activitati aflate la limita legii, participarea la educatia timpurie, capacitatea de utilizare a computerului si accesul la internet, gradul de incredere in educatie, nivelul de informare cu privire la accesul la sistemul educational, intrarea timpurie pe piata muncii;
4. Factori scolari: rezultatele scolare, integrarea in colectivul clasei de elevi, calitatea relatiilor cu profesorii si cu colegii, absentismul, experienta repetentiei, cultura calitatii educatiei etc.

In regiunea Nord-Est se constata o scadere usoara a ratei de parasire timpurie a scolii in intervalul 2013-2018, cu 3 p.p., in trend cu evolutia comunitara si nationala. Totusi, nivelul existent este inca foarte ridicat, regiunea situandu-se pe al doilea loc in tara (dupa Sud-Est), fiind dublul mediei comunitare (2018: UE28 - 10,6%, RO - 16,4%, RNE - 19,5%). Exista o diferenta si intre sexe, rata parasirii timpurii a scolii fiind mai mare in randul barbatilor (21,9%), decat in cel al femeilor (16,8%).

Strategia pentru reducerea parasirii timpurii a scolii 2014-2020

In document a fost urmarita distributia geografica a factorilor de risc care contribuie la parasirea timpurie a scolii:

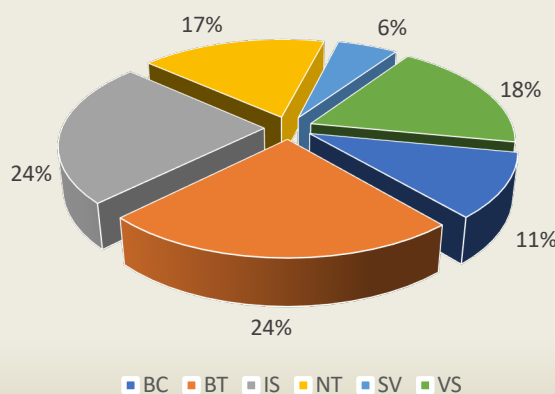
- Rata de saracie ridicata;
- Ponderea ridicata a populatiei in zonele rurale;
- Densitate scazuta demografica;
- Rata ridicata a abandonului scolar;
- Rata ridicata de repetentie;
- Romi declarati.

In raport cu acesti indicatori sunt vizate de fenomen in special judetele Bacau, fiind prezenti 5 din cei 6 factori de risc si lasi cu 3 din cei 6 factori de risc.

In anii scolare 2016-2017 si 2017-2018 a fost implementat un program-pilot pentru acordarea unui suport alimentar pentru prescolarii si elevii din invatamantul preuniversitar. Scopul acestui program a fost de a stopa abandonul scolar si parasirea timpurie a scolii in comunitatile sarace atat din zona urbana, cat si rurala.

In Regiunea Nord-Est au beneficiat de acest program elevi din Iasi, Botosani si Roman, comunele Dofteana (BC), Ungureni (BT), Dagata (IS), Moldova-Sulita (SV), Bacesi si Bogdanita (VS). Alocarea pe cei 2 ani scolare a fost de 11.408 lei, defalcarea pe judete fiind ilustrata de graficul de mai jos.

**Program pilot de acordare a unui suport alimentar pentru elevi
- pe judete, %, 2016-2018**

In continuare se analizeaza pentru fiecare nivel educational (prescolar, primar-gimnazial, liceal), la nivel de localitate, numarul de elevi ce revin la un cadru didactic, pentru anul 2017.

In 2018 in invatamantul primar-gimnazial nu au fost schimbari majore, datele pentru numarul de elevi per cadru didactic sunt: Bacau (11-19/7-21), Botosani (15-39 cu maxim in localitatea Bucecea/6-43 cu maxim in localitatea Pomarila, precum si comuna Vladeni, unde la 264 elevi nu figureaza niciun cadru didactic), Iasi (11-18/8-32 cu maxim in Coarnele Caprei), Neamt (14-21/5-20), Suceava (12-42 cu maxim in localitatea Brosteni/5-38 cu maxim in localitatea Dumbraveni) si Vaslui (12-20/6-29). In invatamantul liceal situatia indicatorului, in 2012, este urmatoarea: Bacau (12-19/6-19), Botosani (7-17/6-26), Iasi (13-19/8-54), Neamt (12-18/5-88), Suceava (6-22/6-16) si Vaslui (17-21/7-18). Si in acest caz, localitatile din mediul rural se confrunta cu acelasi tip de probleme mentionat la invatamantul primar si gimnazial. In 2017, in invatamantul liceal datele arata astfel: Bacau (5-17/4-14), Botosani (6-16/5-26), Iasi (9-15/3-17), Neamt (10-19/3-17), Suceava (5-19/5-14) si Vaslui (5-15/5-18).

O parte a infrastructurii educationale se confrunta in continuare cu o serie de probleme dintre care cele mai importante sunt: lipsa unor spatii adecvate procesului de instruire, lipsa unor dotari care sa tina pasul cu nevoile mereu in schimbare ale pietei fortei de munca, lipsa de cooperare cu unitatile economice si, ceea ce este foarte important, necorelarea in multe unitati de invatamant a procesului de instruire cu cerintele pietei fortei de munca.

Conform Strategiei privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023¹¹⁶, unitatile scolare se confrunta cu numeroase lipsuri, cum ar fi utilitati scolare neadecvate, in care se includ sistemele de incalzire si de ventilatie, canalizare, colectarea deseurilor si conditiile sanitare. Astfel, 70% din unitatile scolare de invatamant primar si secundar din judetul Vaslui nu beneficiaza de toaleta in interior (peste 30% din populatia scolară din aceasta categorie). Situatia este aproape la fel in judetul Botosani (putin peste 60% din unitati scolare), judetele Iasi, Bacau si Suceava (aprox. 40%), iar in judetul Neamt aprox. 28% din unitatile scolare (10% din elevi) nu beneficiaza de toaleta in interior.

¹¹⁶ Ministerul Educatiei si Cercetarii www.edu.ro - viziune globala pe termen lung 2025-2030, asupra dezvoltarii/consolidarii infrastructurii educationale si a formarii profesionale initiale si continue

De asemenea, accesul elevilor cu dizabilitati fizice este limitat: aprox. 60% din unitatile de invatamant din judetele Suceava si Vaslui sunt fara rampa de acces, in judetele Iasi si Botosani procentele sunt putin peste 50%, iar in judetul Neamt, 35% din unitati scolare nu sunt dotate cu astfel de rampe.

Fenomenul de supraaglomerare afecteaza si el elevii din regiune, judetele cu cele mai multe scoli supraaglomerate sunt in judetele Vaslui, Bacau, Suceava si Iasi, in timp ce judetul Botosani se numara printre putinele din tara cu un procent al scolilor supraaglomerate mai mic de 20%. Acest fenomen, de supraaglomerare afecteaza in special scolile din mediul urban, in mediul rural intalnindu-se fenomenul invers, de capacitate excedentara in raport cu numarul de elevi inscrisi.

Desi regiunea dispune pe de o parte de un personal cu o buna experienta in formarea si instruirea resurselor umane si pe de alta parte de un bun potential in ceea ce priveste numarul de persoane inscrite in diverse forme de invatamant, o problema severa este migratia tinerilor absolventi catre alte centre universitare/zona metropolitane (Bucuresti, Timisoara, Cluj-Napoca) sau in alte State Membre. Principalul motiv il constituie oferta extrem de redusa si neatractiva de locuri de munca pentru absolventii de studii superioare. Din discutiile avute cu reprezentantii administratiei publice locale (vizite pe teren pentru identificarea nevoilor si oportunitatilor) rezulta ca toate orasele mici si mijlocii ale regiunii se confrunta cu un fenomen migratoriu al absolventilor de studii superioare - ceea ce constituie o reducere a potentialului localitatilor de a se dezvolta pe viitor. Mai mult, unele localitati se confrunta si cu o emigratie a absolventilor de studii medii cu calificari in constructii, alimentatie publica si domeniul mecanic.

In privinta dotarii cu calculatoare a unitatilor de invatamant se constata o stagnare a gradului de inzeestrare in perioada 2013-2018. Astfel, doar la nivelul invatamantului universitar se constata o crestere a numarului acestora cu 21% (13.087 - 2018), asigurand un raport de 5 studenti per calculator.

Evolutia indicatorului nr. elevi/calculator, pe niveluri de invatamant, pentru perioada 2013-2018

	Invatamant primar si gimnazial				Invatamant liceal				Invatamant superior			
	2013	2016	2017	2018	2013	2016	2017	2018	2013	2016	2017	2018
Romania	13,2	12,4	12,1	11,8	6,7	5,6	5,5	5,3	4,1	5,0	5,0	4,8
RNE	12,9	12,0	11,8	11,7	7,6	6,4	6,3	6,0	5,2	4,8	5,2	5,2
Bacau	11,6	10,3	10,4	10,4	6,4	5,7	5,8	5,9	4,8	6,0	6,7	5,9
Botosani	14,0	13,6	13,3	13,1	7,8	6,7	6,6	6,7	-	-	-	-
Iasi	13,3	13,1	12,9	13,1	7,3	6,1	5,9	5,8	5,2	6,1	6,2	6,2
Neamt	10,8	10,3	10,0	9,6	7,2	5,7	5,5	5,4	10,2	11,2	10,8	11,3
Suceava	15,3	13,2	13,0	12,6	8,5	7,4	7,1	5,9	5,1	1,8	2,3	2,3
Vaslui	12,6	11,4	11,2	11,1	9,9	7,5	7,2	6,8	-	-	-	-

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

In perioada 2012-2018 numarul bibliotecilor din regiune a scazut cu 10,6%, ajungand la un total de 1.871 biblioteci in 2018. Cele mai multe biblioteci sunt localizate la nivelul celor trei centre universitare, corelat atat cu populatia acestor judete, dar mai ales cu concentrarea studentilor din regiune si alte regiunii in aceste centre universitare, cu traditie pentru instruire si educatie.

Se poate spune ca numarul bibliotecilor din Regiunea Nord-Est este satisfacator, insa adevaratele probleme in acest sector sunt ca si in cazul unitatilor de invatamant, starea de degradare a unor cladiri, insuficienta sistemelor informatice si a conexiunilor la internet, fondul de carte insuficient.

In vizitele de monitorizare a implementarii Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, efectuate de catre reprezentantii ADR Nord-Est la sediile administratiei publice locale din cele 40 localitati urbane din regiune s-au desprins urmatoarele nevoi/probleme privind infrastructura educationala, parte surprinse/detaliata si in strategia privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023 :

- Lipsa sau insuficienta creselor: Buhusi, Campulung Moldovenesc, Bucecea, Comanesti, Dolhasca, Falticeni, Gura Humorului, Hirlau, Liteni, Moinesti, Radauti, Targu Frumos, Roman, Roznov, Slanic Moldova, Salcea, Targu Ocna;
- Capacitate insuficienta a gradinitelor fata de cererea existenta: Comanesti, Dorohoi, Flamanzi, Frasin, Gura Humorului, Milisauti, Negresti, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Frumos, Vicovu de Sus, Bicaz;
- Nevoi investitionale in infrastructura scolara, lucrari de reabilitare (inclusiv termica),

- modernizare, dotare, constructii de noi sali de sport: toate localitatile urbane
- Lipsa autorizatiilor de functionare a scolilor: Darabani, Dolhasca, Liteni;
- Lipsa sau numar insuficient de microbuze pentru transportul local al elevilor: Dolhasca, Flamanzi, Hirlau, Liteni, Roznov, Targu Ocna;
- Lipsa unei structuri de invatamant liceal: Frasin, Milisauti;
- Lipsa unor structuri de invatamant profesional (scoli profesionale): Salcea;
- Abandon scolar ridicat: Murgeni (in ciclul gimnazial in randul comunitatii rome), Podu Iloaiei, Targu Ocna;
- Fluctuatia cadrelor didactice: Slanic Moldova.

Pentru regiunea de Nord-Est, in cadrul POR 2014-2020, au fost procesate un numar total de 187 proiecte care se adreseaza axei prioritare 10 - Imbunatatirea infrastructurii educationale, axei prioritare 4 - Sprijinirea dezvoltarii urbane durabile, respectiv axei prioritare 13 - Sprijinirea regenerarii oraselor mici si mijlocii. Pana la sfarsitul lunii martie 2019, pe POR 2014-2020, au fost semnate contracte de finantare pentru un numar de 9 proiecte vizand infrastructura educationala, distributia teritoriala a acestora fiind urmaroarea:

Judetul Botosani:

- Municipiul Dorohoi: „Construire Gradinita Nr. 5”, „Modernizare Gradinita Nr. 9”;

Judetul Iasi:

- Municipiul Iasi: „Recompartimentare, modernizare spatii de invatamant, cu pastrarea functionalului existent”;
- Comuna Ungheni: „Construire si dotare Gradinita in Comuna Ungheni”;

Judetul Suceava:

- Orasul Siret: „Reabilitarea, extinderea si dotarea Gradinitei cu program normal Luminita Oras Siret”, „Constructie si dotare de ateliere, laboratoare si amfiteatru in cadrul Colegiului Tehnic Latcu Voda Oras Siret”;
- Comuna Poiana Stampei: „Reabilitarea si modernizarea infrastructurii educationale in Comuna Poiana Stampei”;
- Comuna Dumbraveni: „Modernizarea, dotarea si echiparea infrastructurii educationale a Liceului Tehnologic Mihai Eminescu - Com. Dumbraveni”;

In anul 2002, a fost infiintat Consorțiul Regional pentru Educație Nord-Est - structura consultativa a Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, format din reprezentanti ai Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, filialei regionale a Centrului National pentru Dezvoltarea Invatamantului Profesional si Tehnic, consiliilor judetene, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene pentru ocuparea fortei de munca, universitatilor, Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale.

Principalele atributii ale acestui organism sunt realizarea/actualizarea, implementarea si monitorizarea Planului Regional de Actiune pentru Invatamant (PRAI), monitorizarea implementarii Planurilor Locale de Actiune pentru Invatamant (PLAI), asistarea inspectoratelor scolare judetene si Comitetelor Consultative pentru Parteneriate Sociale in dezvoltarea si implementarea PLAI. Scopul principal al PRAI Nord-Est este de a furniza cadrul de referinta si principalele directii strategice pentru invatamant, precum si de a facilita documentarea pentru elaborarea si armonizarea documentelor strategice de la nivel judetean si local (PLAI si PAS).

Cel mai recent document realizat de catre aceasta structura parteneriala este PRAI Nord-Est 2016-2025.

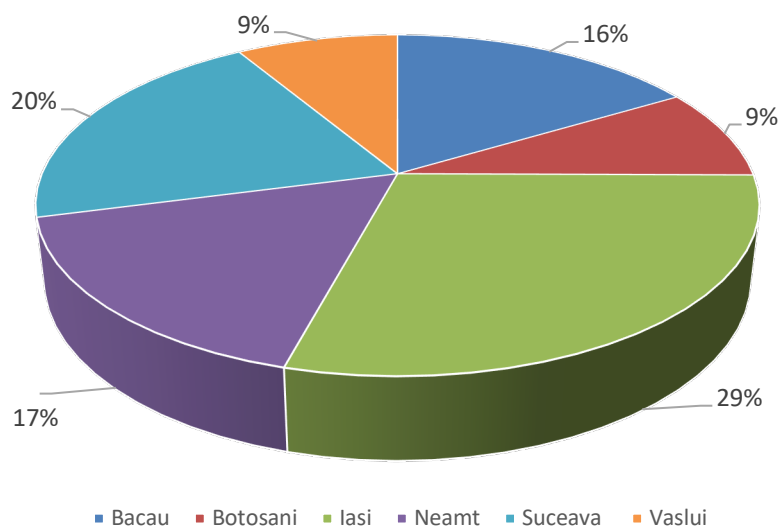
Interventiile vor fi orientate in principal spre reducerea abandonului scolar timpuriu si promovarea accesului egal la invatamant prescolar, primar si secundar de buna calitate, imbunatatirea calitatii, eficientei si a deschiderii invatamantului tertiar si a celui echivalent in vederea cresterii nivelului de participare si absolvire, sporirea accesului la invatarea pe tot parcursul vietii, actualizarea competentelor si a aptitudinilor fortei de munca, modernizarea infrastructurii de educatie si formare.

Masurile de distanțare socială luate ca răspuns la pandemia COVID-19 afectează derularea procesului educațional. Din scurtă experiență acumulată rezultă că există numeroase obstacole, precum: o serie de localități din zona rurală sau amplasate periferic nu beneficiază de conexiuni la rețelele de comunicații electronice; numeroase gospodării din mediul rural se confruntă cu o rată ridicată a riscului de sărăcie sau excluziune socială și implicit cu privațiuni de ordin material; lipsa platformelor educaționale digitale. Actuala criză sanitară și multiplele implicații economice și sociale sunt un catalizator pentru instituțiile de învățământ, care trebuie să caute și să implementeze soluții inovatoare de digitalizare într-un ritm foarte rapid.

5.5. Infrastructura de sănătate

Regiunea Nord-Est se situează pe al doilea loc (după București-Ilfov) în privința numărului de unități sanitare (spitale, policlinici, dispensare medicale, sanatorii TBC, etc), deținând 14,8% din totalul unităților sanitare la nivel național (2018). Numărul total de unități sanitare din Regiunea Nord-Est era în anul 2018 de 9.117 unități, în creștere cu aproape 11% față de 2012. În Regiunea Nord-Est, infrastructura de sănătate are la bază atât unități publice, cât și private, care la nivelul anului 2018 erau distribuite în teritoriu conform următorului grafic:

Distributia unitatilor sanitare pe judete, Regiunea Nord-Est, 2018

Sursa: prelucrări baza de date TEMPO, INS

La nivel județean, județul Iasi se situează pe prima poziție cu 2.653 unități, în creștere cu 53 de unități față de anul 2012, creșteri fiind înregistrate pentru numărul de centre de diagnostic și tratament cu paturi de spital, centre medicale de specialitate cu paturi de spital, centre de dializă, cabinete medicale școlare, farmacii, laboratoare de tehnică dentară. Pe a doua poziție se află județul Suceava cu 1.863 unități, înregistrându-se o creștere cu 19,20% față de anul 2012, datorată în principal, creșterii numărului de cabinete stomatologice și cabinete medicale de specialitate.

Distributia pe judete, medii de rezidenta si forme de proprietate a principalelor categorii de unitati sanitare, 2012 vs 2018¹¹⁷

Unitate sanitara	Forma de proprietate	Anul 2012													
		Bacau		Botosani		Iasi		Neamt		Suceava		Vaslui		RNE	
		U	R	U	R	U	R	U	R	U	R	U	R	U	R
Spitale	Public	7		4		17	1	4	1	9		4		45	2
	Privat	5	1			10	2			1				16	3
Unitati medico-sociale	Public			3	3	1	2		1	2	3		2	6	11
Policlinici	Public	2												2	
	Privat											9		9	

¹¹⁷ Față de baza de date TEMPO INS folosită pentru graficul de mai sus - distribuția unităților sanitare pe județe, datele INS cuprinse în acest tabel includ suplimentar și alte 3 tipuri de unități: (unități ambulante SMURD, unități rezidențiale pentru persoane vârstnice, instituții fără paturi)

Ambulatorii	Public	9	4	19	3	9	3	47							
	Privat	5	1	3		1		9	1						
Total unitati sanitare	Public	359	208	79	6	209	4	58	10	277	156	187	115	1169	499
	Privat	783	86	382	167	1767	591	940	237	926	193	358	62	5156	1336

Anul 2018

Unitate sanitara	Forma de proprietate	Bacau		Botosani		Iasi		Neamt		Suceava		Vaslui		RNE	
		U	R	U	R	U	R	U	R	U	R	U	R	U	R
Spitale	Public	7		4		18	1	5	1	9	0	4		47	2
	Privat	6	1			7	1	1		1	2	1		16	4
Unitati medico-sociale	Public			3	4	1	2		1	2	3		2	6	12
Policlinici	Public	2												2	
	Privat											7		7	
Ambulatorii	Public	9		4		18		4	1	10		3		48	1
	Privat	4	2			5								9	2
Total unitati sanitare	Public	142	1	104	8	323	11	69	16	151	5	116	4	905	45
	Privat	1047	344	431	251	1762	565	1094	350	1235	481	501	174	6070	2165

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Nota: *U=urban, R=rural

Judetul Iasi detine aprox. o treime din numarul total de unitati sanitare existente la nivel regional. Numarul mare de unitati sanitare si diversificate pe diferite specializari (neuro-chirurgie, boli infectioase, urgente, psihiatrie etc.) este datorat atat populatiei numeroase din acest judet, cat si mai ales a faptului ca municipiul Iasi este un centru universitar medical de traditie - in care activeaza Universitatea de Medicina si Farmacie „Grigore T. Popa”, Spitalul Universitar „Sfantul Spiridon” si centre de cercetare in acest domeniu. Pe urmatoarele locuri ca numar de unitati se afla judetele Suceava si Bacau, cu 20%, respectiv 16% din numarul total de unitati medicale.

O analiza comparativa a distributiei unitatilor sanitare la nivel judetean intre anii 2012 si 2018, pe forme de proprietate, indica urmatoarele particularitati:

- Atat la nivel urban, cat si la nivel rural, in judetele Bacau, Suceava si Vaslui s-a inregistrat o scadere a numarului de unitati sanitare aflate in proprietate publica, in principal pe fondul transferului cabinetelor medicale de familie si a cabinetelor stomatologice din proprietatea publica in proprietatea privata. Astfel, in judetul Bacau, unitatile medicale aflate in proprietatea publica urbana au scazut cu 60,45%, in judetul Suceava cu 45,49%, iar in judetul Vaslui cu 37,97%. In mediul rural, numarul acestor unitati sanitare a scazut cu 99,52% in judetul Bacau, 96,79% in judetul Suceava si 96,52% in judetul Vaslui. Doar in judetul Iasi s-a inregistrat o crestere cu 175% a unitatilor sanitare publice din mediul rural, in principal ca urmare a infiintarii unor farmacii, puncte farmaceutice si a unui laborator medical.
- In ceea ce priveste unitatile sanitare aflate in proprietate privata in mediul urban, numarul acestora a crescut cu 39,94% in judetul Vaslui, cu 33,72% in judetul Bacau si cu 33,37% in judetul Suceava, in principal ca urmare a infiintarii de spitale private, laboratoare medicale, cabinete medicale de familie, cabinete stomatologice. In mediul rural, numarul unitatilor sanitare aflate in proprietate privata a crescut cu 300% in judetul Bacau, cu 180,65% in judetul Vaslui si cu 149,22% in judetul Suceava, in principal ca urmare a infiintarii mai multor farmacii, puncte farmaceutice, cabinete medicale de familie si cabinete stomatologice.

Ca si in sectiunea dedicata infrastructurii de invatamant, putem aprecia ca in multe situatii infrastructura de sanatate se afla intr-o situatie precara¹¹⁸, existand riscul ca unele spitale sa nu mai primeasca autorizatie de functionare. In plus, dotarile cu echipamente medicale de specialitate de care dispun o parte din spitalele aflate in proprietate publica sunt uzate atat fizic, cat si moral si nu mai corespund cerintelor si normativelor actuale.

¹¹⁸ Conform informatii desprinse din vizitele de monitorizare PDR Nord-Est 2014-2020 derulate in localitatile urbane mici si mijlocii

Repartizarea personalului medical pe judete, pe medii de rezidenta, 2012 si 2018

Jud	Mediu de rezidenta	Personal medical mediu		Medici		Total personal medical/ 10.000 locuitori		Personal medical mediu / 10.000 locuitori		Medici/ 10.000 locuitori	
		2012	2018	2012	2018	2012	2018	2012	2018	2012	2018
BC	Total	3.299	3.783	1.049	1.120	71,02	83,36	53,89	64,32	17,14	19,04
	Urban	2.941	3.340	888	972	144,40	169,91	110,91	131,61	33,49	38,30
	Rural	358	443	161	148	14,96	17,67	10,32	13,25	4,64	4,43
BT	Total	2.512	2.605	578	638	75,63	84,80	61,48	68,12	14,15	16,68
	Urban	2.200	2.168	474	530	161,04	172,60	132,50	138,70	28,55	33,91
	Rural	312	437	104	108	17,15	24,10	12,86	19,33	4,29	4,78
IS	Total	6.297	6.179	3.007	3.867	120,19	126,77	81,34	77,97	38,84	48,80
	Urban	5.772	5.778	2.804	3.612	240,53	255,19	161,88	157,03	78,64	98,16
	Rural	525	401	203	255	17,43	15,45	12,57	9,45	4,86	6,01
NT	Total	2.820	3.262	764	851	76,80	92,52	60,43	73,38	16,37	19,14
	Urban	2.434	2.773	588	673	180,06	219,50	145,03	176,63	35,04	42,87
	Rural	386	489	176	178	18,81	23,19	12,92	17	5,89	6,19
SV	Total	3.669	4.180	885	953	71,94	82,03	57,96	66,80	13,98	15,23
	Urban	3.201	3.437	727	786	150,52	165,78	122,66	134,92	27,86	30,86
	Rural	468	743	158	167	16,83	24,53	12,58	20,02	4,25	4,50
VS	Total	2.113	2.381	569	525	68,37	77,08	53,86	63,15	14,50	13,92
	Urban	1.934	2.075	464	430	157,70	162,24	127,18	134,39	30,51	27,85
	Rural	179	306	105	95	11,82	18,01	7,45	13,75	4,37	4,27
RNE	Total	20.710	22.390	6.852	7.954	83,86	94,52	63,01	69,74	20,85	24,78
	Urban	18.482	19.571	5.945	7.003	178,48	197,70	135,04	145,60	43,44	52,10
	Rural	2.228	2.819	907	951	16,34	20,20	11,62	15,10	4,73	5,10

Sursa: date si prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

In regiunea Nord-Est, la nivelul anului 2018 activau in unitatile medicale un numar total de 7.954 medici reprezentand 13,13% din totalul existent la nivel national si un personal sanitar mediu insumand 22.390 asistenti, reprezentand 15,41% din totalul national. Din totalul medicilor existenti la nivel regional, cei mai multi sunt in judetele Iasi (48,62%) si Bacau (14,08%), iar cei mai putini in judetele Botosani (8,02%), respectiv Vaslui (6,60%). Din totalul personalului medical mediu la nivel national, 27,60% se afla in judetul Iasi.

Urmarind distributia pe medii de rezidenta se observa ca atat cea mai mare parte a medicilor, cat si a personalului tehnic mediu activeaza in mediul urban - aprox. 88%. Desi in mediul rural locuieste aprox. 58% din populatia regiunii, aceasta este deservita de doar 12% din totalul personalului medical. Acest fapt presupune ca o mare parte din locuitorii din zonele rurale sunt nevoiti sa se deplaseze in localitatile urbane limitrofe pentru a beneficia de servicii medicale.

In perioada 2012-2018 numarul total al medicilor a crescut cu 16,08%, crestere asigurata de toate judetele regiunii, mai putin de judetul Vaslui, unde numarul medicilor a scazut in ambele medii de rezidenta. In privinta personalului sanitar mediu, acesta a crescut cu 8,11% la nivel regional - crestere sustinuta de judetele Bacau, Botosani, Neamt, Suceava, Vaslui.

Cea mai mare crestere a numarului de medici in intervalul mentionat - cu 28,82% - s-a inregistrat in judetul Iasi, in mediul urban. Cea mai mare scadere a numarului de medici s-a produs in mediul rural in judetul Vaslui, aceasta fiind cu 9,52%. In ceea ce priveste personalul medical mediu, cea mai notabila crestere s-a inregistrat in mediul rural in judetele Vaslui si Suceava, cu 70,95%, respectiv 58,76%. Scaderea cea mai accentuata s-a inregistrat in mediul rural in judetul Iasi, aceasta atingand 23,62%.

Pe baza indicatorului ce exprima efectivul personalului medical corespondent la 10.000 locuitori putem aprecia gradul de acoperire al populatiei cu personal si servicii medicale. Astfel, in anul 2018, la nivel regional, la fiecare 10.000 locuitori corespund 25 medici si 70 asistenti medicali. In mediul urban, raportul este net superior fata de cel rural, de zece ori mai mare: 52,10 de medici fata de 5,10 medici la 10.000 locuitori.

La nivel judetean, cea mai buna situatie este in judetul Iasi unde 49 de medici, respectiv 78 asistenti medicali corespund la 10.000 locuitori. In fapt, situatia trebuie nuanzata, intrucat la serviciile medicale furnizate de spitalele din acest judet apeleaza adeseori si o parte a locuitorilor din judetele invecinate. La polul opus se afla judetele Vaslui cu 14 medici si 63 de asistenti medicali, Suceava cu 15 medici si 67 asistenti medicali, respectiv Botosani cu 17 medici si Bacau cu 64 asistenti medicali.

In mediul urban, cea mai buna acoperire este in judetul Iasi cu 98 de medici, respectiv 157 asistenti medicali la 10.000 locuitori, in timp ce cea mai mica acoperire este in judetele Vaslui, Suceava, Botosani, cu 28-34 medici la 10.000 locuitori. In mediul rural, situatia este ingrijoratoare in toate judetele intrucat la fiecare 10.000 locuitori revin numai 4-6 medici.

Comparativ cu anul 2012, in anul 2018, la nivelul regiunii, numarul medicilor la 10.000 de locuitori a crescut cu 18,84%, iar a asistentilor medicali cu 10,68%. Cresterea nivelului indicatorului se datoreaza pe de o parte cresterii personalului medical, iar pe de alta parte scaderii populatiei rezidente. Cea mai mare crestere a personalului sanitar la 10.000 de locuitori s-a produs in intervalul mentionat in mediul rural din judetele Vaslui si Suceava - cu 52,37%, respectiv 45,75%, iar cea mai mare scadere s-a inregistrat in mediul rural din judetul Iasi, cu 11,36%.

In privinta numarului de paturi in spitale, la sfarsitul anului 2018, regiunea Nord-Est se situa pe locul al doilea intre cele opt regiuni (dupa Bucuresti Ilfov), cu un total de 20.358 unitati, reprezentand 15,29% din totalul national. In perioada 2012-2018, s-a inregistrat o usoara crestere a numarului de paturi in spitalele din Regiunea Nord-Est, cu 0,54%.

Numarul paturilor din spitale si al medicilor, 2012 si 2018

UAT	Paturi in spitale		Medici	
	2012	2018	2012	2018
Bacau	3.163	3.292	1.049	1.120
Botosani	2.191	2.191	578	638
Iasi	7.242	7.499	3.007	3.867
Neamt	2.259	2.340	764	851
Suceava	2.975	3.041	885	953
Vaslui	2.102	1.995	569	525
Nord-Est	19.932	20.358	6.852	7.954
Romania	129.642	133.181	53.681	60.585
% RNE/RO	15,37%	15,29%	12,76%	13,13%

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Judetul Iasi a depasit cu mult media pe regiune ca numar de paturi in spitale si numar de medici angajati, fiind de altfel si judetul cu cel mai mare numar de spitale din Regiunea Nord-Est. Numarul de paturi existent in unitatile medicale din judetul Iasi este de la 2 la aproape 4 ori mai mare decat in alte judete (Botosani, Vaslui), iar numarul medicilor angajati este de pana la sapte ori mai mare.

In caravana de monitorizare a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, desfasurata in localitatile mici si mijlocii din Regiunea Nord-Est s-au identificat o serie de probleme, nevoi cu care se confrunta comunitatile locale. In continuare sunt enumerate aspectele identificate la nivelul infrastructurii de sanatate si furnizare de servicii medicale, cu mentiunea localitatilor unde, in urma discutiilor cu reprezentantii administratiei publice locale, s-au semnalat problemele si provocarile respective:

- Deficit de personal medical calificat: Barlad, Bicz, Brosteni, Comanesti, Darabani, Darmanesti, Dolhasca, Dorohoi, Flamanzi, Frasin, Gura Humorului, Husi, Liteni, Milisauti, Murgeni, Pascani, Radauti, Salcea, TarguNeamt, Vatra Dornei, Vicovu de Sus;
- Nevoia de extindere a spitalelor: Barlad, Campulung Moldovenesc, Roman, Vatra Dornei;
- Nevoia reinfiantarii unitatilor spitalicesti: Negresti;
- Spitale fara autorizatii de functionare: Pascani (spitalul CFR);
- Nevoia infiintarii/extinderii unitatii de primire a urgentelor: Darabani, Pascani, Targu Neamt, Vatra Dornei,
- Nevoia infiintarii unui centru medical: Darmanesti;

- Nevoi investitionale in infrastructura de sanatate, lucrari de reabilitare (inclusiv termica), modernizare, dotare: Barlad, Bicz, Brosteni, Buhusi, Cajvana, Campulung Moldovenesc, Comanesti, Dorohoi, Flamanzi,
- Harlau, Liteni, Milisauti, Moinesti, Murgeni, Onesti, Pascani, Podu Iloaiei, Radauti, Roman, Roznov, Salcea, Siret, Vatra Dornei, Stefanesti, Targu Neamt, Targu Frumos, Vicovu de Sus;
- Lipsa centrelor de permanenta: Dolhasca, Frasin, Husi, Liteni, Slanic Moldova, Stefanesti;
- Nevoia infiintarii/extinderii unitati medico-sociale: Harlau, Liteni, Saveni;
- Nevoia infiintarii de dispensare medicale: Solca;
- Nevoia infiintarii unui centru de sanatate mintala: Siret,
- Probleme de accesibilitate la serviciile medicale: Gura Humorului, Roznov, Slanic Moldova, Solca;
- Lipsa cabinetelor medicale (si a personalului medical) in unitatile scolare: Husi.

Prin Ordinul Ministerului Sanatatii¹¹⁹ din 2016, s-au aprobat planurile regionale de servicii de sanatate aferente celor 8 regiuni de dezvoltare ale Romaniei. „Planurile sustin restructurarea retelei actuale de unitati si servicii, tinand cont de nevoile de ingrijiri medicale ale populatiei, de tranzitia demografica si epidemiologica, de oportunitatile oferite de disponibilitatea procedurilor de diagnostic si tratament mai putin invazive si de trecerea obligatorie de la un sistem centrat pe spital la o abordare concentrata pe pacient.”

Planurile de servicii de sanatate au fost elaborate sub coordonarea Ministerului Sanatatii in parteneriat cu Scoala Nationala de Sanatate Publica, Management si Perfectionare in Domeniul Sanitar - Bucuresti (SNSPMPDSB) si cu Institutul National de Sanatate Publica (INSP). Asa cum prevede anexa la ordinul mentionat: „planurile sustin restructurarea retelei actuale de unitati si servicii, tinand cont de nevoile de ingrijiri medicale ale populatiei, de tranzitia demografica si epidemiologica, de oportunitatile oferite de disponibilitatea procedurilor de diagnostic si tratament mai putin invazive si de trecerea obligatorie de la un sistem centrat pe spital la o abordare concentrata pe pacient”.

Conform acestui document, viziunea strategica pentru Regiunea Nord-Est se raporteaza la urmatoarele directii strategice:

- Asigurarea accesului la serviciile de asistenta medicala in zonele rurale si reducerea discrepantelor dintre zonele rurale si cele urbane, deoarece regiunea are cel mai mare procent de persoane care locuiesc in zonele rurale din Romania;
- Dezvoltarea serviciilor de ingrijire la nivelul comunitatii pentru comunitati mici si izolate, avand in vedere ca majoritatea comunitatilor marginalizate din regiune se incadreaza in aceasta categorie;
- Reducerea inegalitatii dintre judete in ceea ce priveste serviciile de ingrijire in regim ambulatoriu dat fiind ca judetul Iasi detine 42% din totalul unitatilor de ingrijire in regim ambulatoriu;
- Reorganizarea retelei de spitale in jurul viitorului spital regional Iasi.

¹¹⁹ Ordin 1376/2016, pentru aprobarea Planurilor regionale de servicii de sanatate

Investitii in curs de realizare in regiunea Nord-Est

Pe POR 2014-2020, au fost contractate urmatoarele proiecte care vizeaza infrastructura de sanatate in Regiunea Nord-Est:

- **Judetul Bacau:**
„Dotarea Ambulatoriului Spitalului Municipal de Urgenta Moinesti”;
”Lucrari de modernizare, extindere, dotare infrastructura Unitate de Primiri Urgente, realizare heliport - Spitalul Judetean de Urgenta Bacau”;
- **Judetul Botosani:**
„Modernizarea si Dotarea Ambulatoriului din Cadrul Sectiei Exterioare Obstetrica-Ginecologie a Spitalului Judetean de Urgenta „Mavromati” Botosani”;
„Modernizare, extindere, dotare a Unitatii de Primiri Urgente din strada Marchian nr. 11 Botosani”;
„Imbunatatirea accesului populatiei din judetul Botosani la servicii medicale de urgenta”
- **Judetul Iasi:**
„Asigurarea accesului la servicii de sanatate in regim ambulatoriu pentru populatia judetului Iasi”
- **Judetul Suceava:**
„Imbunatatirea accesului populatiei din judetul Suceava la servicii medicale de urgenta”
- **Judetul Vaslui:**
„Extindere Unitate de primiri urgente si realizare heliport”
- **Pentru Regiunea Nord-Est:**
„Asigurarea accesului la servicii de sanatate in regim ambulatoriu pentru populatia judetelor Vaslui, Bacau si Neamt”
„Imbunatatirea accesului populatiei din judetele Vaslui, Bacau si Neamt la servicii medicale de urgenta”
„Imbunatatirea accesului populatiei din Regiunea Nord Est la servicii medicale de urgenta, prin dotarea cu aparatura de inalta performanta”

Un alt proiect contractat este „Imbunatatirea capacitatii de interventie la urgentele medicale - Regiunea Nord-Est”, beneficiar Inspectoratul General Pentru Situatii De Urgenta, localizare proiect - judetul Bacau.

Investitii realizate in regiunea Nord-Est cu fonduri comunitare

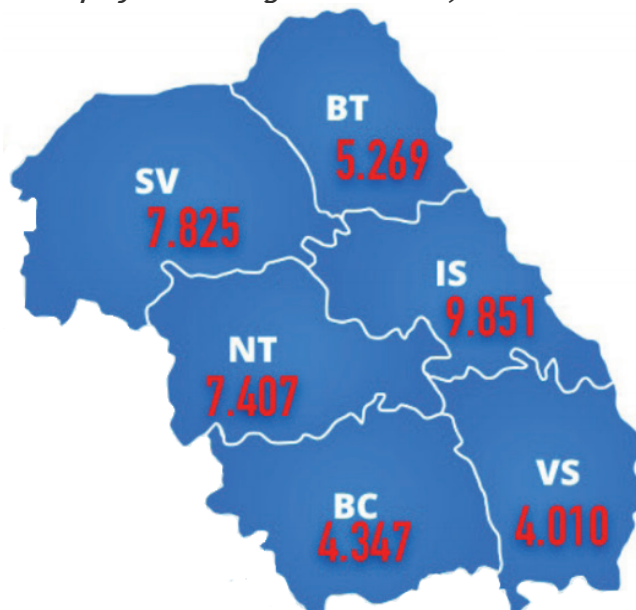
Cu sprijinul finantarilor nerambursabile din POR 2007-2013, axa3, DMI 3.1 au fost realizate 13 proiecte care includ rehabilitari, modernizari, dotari, extinderi si/sau echipari a spitalelor judetene, municipale si orasenesti, cat si a ambulatoriilor. Aceste proiecte sunt repartizate in teritoriu astfel:

- **Judetul Bacau**
„Modernizarea Ambulatoriului Integrat Spitalul Municipal de Urgenta Moinesti” si „Reabilitarea si modernizarea Ambulatoriului de Specialitate (corp A) al Spitalului Judetean de Urgenta Bacau”;
- **Judetul Botosani**
„Reabilitarea Spitalului Judetean de Urgenta "MAVROMATI" Botosani” si „Modernizarea Ambulatoriului Integrat Spitalului de Recuperare "SF. GHEORGHE" Botosani”
- **Judetul Iasi**
„Reabilitarea de Ambulatoriului Integrat Spitalului Clinic Judetean Urgenta „SF. SPIRIDON”, Iasi”,
„Ambulatoriul de Specialitate Obstretica si Ginecologie „Cuza Voda” Iasi”,
„Ambulatoriul Integrat al Spitalului Clinic de Urgenta „prof. dr. Nicolae Oblu” Iasi” si „Ambulatoriul de Specialitate al Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Iasi”
- **Judetul Neamt**
„Reabilitarea, modernizarea si echiparea Ambulatoriului Integrat - corp A - al Spitalului Judetean de Urgenta Piatra Neamt”
- **Judetul Suceava**
„Modernizarea si echiparea Spitalului Judetean de Urgenta „SF. IOAN CEL NOU”, Suceava”,
„Reabilitare, modernizare si echipare Ambulatoriu Integrat al Spitalului Orasenesc Siret” si „Reabilitarea, modernizarea si echiparea Ambulatoriu Integrat al Spitalului Radauti”
- **Judetul Vaslui**
„Reabilitarea, modernizarea si echiparea Spitalului Judetean de Urgenta Vaslui.”

• *Infrastructura de interventii pentru situatii de urgenta*

Pentru Regiunea Nord-Est, numarul interventiilor SMURD din anul 2018 este surprins la nivel judetean, in urmatoarea reprezentare:

Numarul interventiilor SMURD pe judetele Regiunii Nord-Est, 2018

Sursa: Raport de activitate DSU si institutiile coordonate, 2018

Dupa cum se poate observa, cele mai multe interventii SMURD au avut loc in anul 2018 in judetul Iasi, pe locurile urmatoare situandu-se judetele Suceava si Neamt.

In vederea cresterii capacitatii de reactie si raspuns in cazul situatiilor de urgenta si a dezastrelor colective, pe POR 2014-2020 a fost contractat pana in prezent, proiectul „Imbunatatirea capacitatii de interventie la urgentele medicale - Regiunea Nord-Est”, avand ca beneficiar Inspectoratul General Pentru Situatii de Urgenta. Conform Hotararii de Guvern din 2018¹²⁰, prin acest proiect, Regiunea Nord-Est va primi: 43 de ambulante tip A, 60 de ambulante de tip B 4x2, 72 ambulante tip B 4x4, 18 ambulante tip C.

- **Spitalul regional Iasi**

Conform Strategiei Nationale de Sanatate 2014-2020, una dintre sub-directiile strategice de actiune aferente obiectivului specific 7.1 - „Imbunatatirea infrastructurii spitalicesti in conditiile necesarii remodelari a retelei spitalicesti prin restructurare si rationalizare” este construirea si echiparea a trei spitalele regionale de urgenta (Iasi, Cluj, Craiova).

Din anul 2017, Ministerul Sanatatii beneficiaza de asistenta tehnica din partea Bancii Europene de Investitii (BEI), pentru elaborarea studiilor de fezabilitate, intocmirea cererilor de finantare si lansarea procedurilor de licitatie pentru investitiile pe care le presupune infiintarea celor trei spitale regionale.

Conform Ministerului Sanatatii, spitalul regional din Iasi va avea o suprafata de aproximativ 120.000 m² si va presupune investitii estimate la 288 milioane de euro¹²¹, echipamentele medicale fiind estimate la 67 milioane de euro, iar utilitatile si caile de acces sunt estimate la 30 de milioane de euro. Aceasta structura va prelua rolul Spitalului de Urgenta Judetean Iasi „Sf. Spiridon” si va include si servicii noi, in prezent furnizate de catre alte spitale (pneumologie, chirurgie pediatrica, obstetrica - ginecologie si neonatologie, neurologie). Spitalul Regional de Urgente Iasi va dispune de 850 de paturi si de 2.923 de angajati, numarul anual de pacienti fiind estimat la 100.000¹²².

Contractul de finantare pentru investitia mentionata a fost semnat de catre autoritatile romane la sfarsitul lunii decembrie 2019, ulterior fiind transmis catre Comisia Europeana in vederea aprobarii. In data de 17 martie 2020, Comisia Europeana a anuntat aprobarea proiectului.

- **Indicele european al sanatatii**

Strategia Nationala de Sanatate 2014-2020 descrie sistemul de sanatate din Romania prin prisma piramidei serviciilor medicale: cele mai multe cazuri sunt tratate direct in spitale, chiar daca nu presupun servicii medicale cu un grad sporit de complexitate si care ar putea fi solutionate de medicii de familie sau in ambulatoriu. Astfel de situatii presupun cheltuielile de spitalizare ridicate, pe fondul personalului deficitar, rezultand intr-o calitate a serviciilor spitalicesti scazuta.

Raportul ridicat intre costul serviciilor medicale spitalicesti si costurile presupuse de ingrijirile medicale ambulatorii, precum si managementul deficitar al intregului sistem medical public sunt evidentiuate in clasamentul realizat de Health Consumer Powerhouse in baza indicelui european al sanatatii (Euro Health Consumer Index - EHCI). Romania se mentine in ultimii ani pe ultimele locuri ale clasamentului, ocupand in 2018 locul 34 din 35 de tari analizate.

Indicele european al sanatatii (Euro Health Consumer Index - EHCI), recunoscut ca cea mai importanta comparatie pentru evaluarea performantei sistemelor nationale de sanatate a 35 de tari europene, se calculeaza in baza a 46 de indicatori, bazati pe interesele consumatorilor de servicii medicale. Sunt vizate drepturile pacientilor si informarea acestora, accesibilitatea la servicii medicale, rezultatele tratamentului, orientarea preventiva a sistemului, accesul la medicamente.

<https://healthpowerhouse.com/publications/#200118>

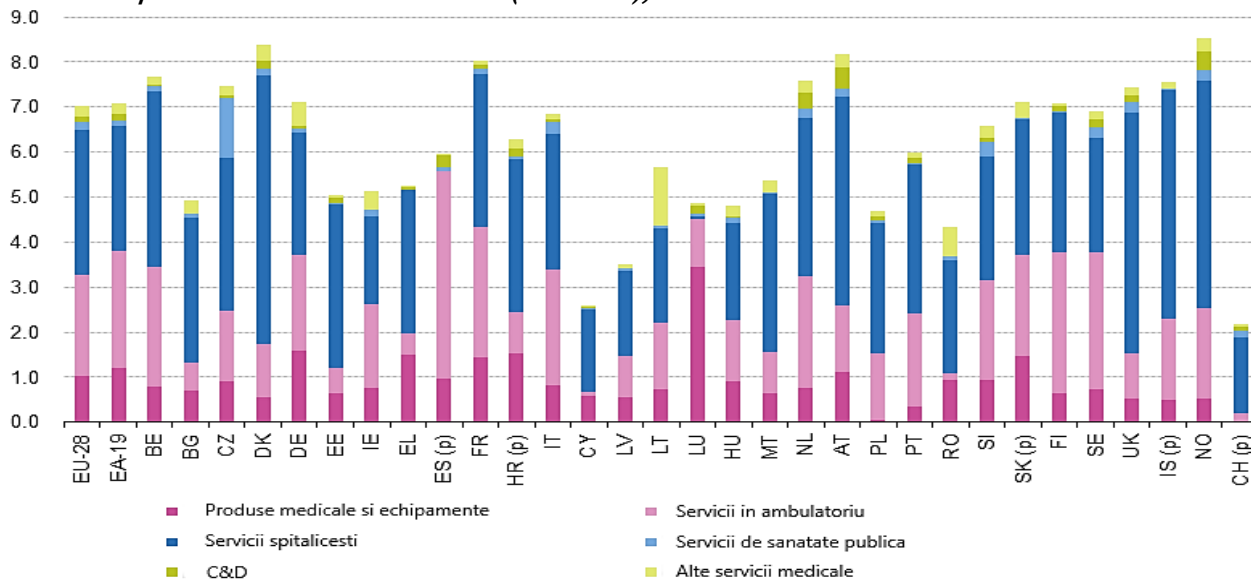
¹²⁰ Sursa: HG 713 din 13 septembrie 2018, privind aprobarea Notei de fundamentare referitoare la necesitatea si oportunitatea efectuării cheltuielilor pentru îmbunătățirea capacității de intervenție la urgențele medicale în România

¹²¹ Fara TVA

¹²² Conform informatii site www.primaria-iasi.ro

În ceea ce privește ponderea cheltuielilor publice în domeniul sănătății în total PIB, acestea reprezintă în România, doar 4-5%, ceea ce înseamnă aprox. jumătate din procentul alocat de țările dezvoltate ale Uniunii Europene pentru acest sector, așa cum se poate observa din graficul de următor.

Cheltuieli publice în domeniul sănătății (% din PIB), 2017:

Sursa grafic: Eurostat¹²³, 2017

5.6. Infrastructura de servicii sociale. Grupuri defavorizate

Modernizarea sistemului de protecție socială reprezintă elementul central al politicilor sociale din România. Prin reformarea și modernizarea sistemului de protecție socială se dorește crearea unui sistem adecvat care să sprijine toate persoanele încadrate pe piața muncii, precum și persoanele aflate în dificultate.

Prin noul Obiectiv de Politică nr. 4, aferent perioadei de programare 2021-2027 « O Europa mai socială » - Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale, al Comisiei Europene se prevede:

- dezvoltarea și consolidarea serviciilor personalizate integrate, în special în zonele marginalizate;
- inițierea măsurilor specifice care să sprijine copiii expuși riscului de sărăcie și de excluziune socială;
- ameliorarea calității și disponibilității serviciilor sociale și elaborarea abordărilor personalizate în funcție de specificul fiecărei familii;
- îmbunătățirea accesului comunității române la servicii de sprijin integrat și la servicii de bază;
- sprijinirea perfecționării lucrătorilor din sectoarele social, de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung și combaterea disparităților teritoriale;
- sprijinirea dezinstituționalizării copiilor și adulților cu dizabilități, inclusiv prin cursuri de formare, servicii și infrastructura corespunzătoare;
- dezvoltarea, în mod cuprinzător, a serviciilor și infrastructurii pentru locuințele sociale destinate grupurilor vulnerabile, astfel încât să se reducă segregarea teritorială, inclusiv prin proiecte de reabilitare urbană;
- abordarea problemei deprivării materiale prin acordarea de asistență alimentară și materială de bază celor mai defavorizate persoane;
- creșterea accesului la servicii primare de sănătate și de prevenire; dezvoltarea asistenței medicale ambulatorii și a soluțiilor de e-sănătate, în special la nivel de comunitate și pentru grupurile vulnerabile; sprijinirea infrastructurii de sănătate, punând accentul pe centrele de asistență medicală primară/ambulatorie și de îngrijire intermediară;
- dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de îngrijire la domiciliu, de îngrijire pe termen lung și de îngrijire comunitară, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu dizabilități; sprijinirea adoptării unor măsuri naționale eficiente în materie de îmbătrânire activă.

¹²³ Sursa: Eurostat- www.ec.europa.eu

Grupuri defavorizate

În urma consultărilor cu reprezentanții administrației publice locale (în procesul de monitorizare strategică a PDR NE 2014-2020) au rezultat următoarele probleme, nevoi identificate privind categoriile de persoane defavorizate (familii monoparentale, copii abandonati, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, alcoolici, oameni ai străzii, persoane fără venituri, populație de etnie romă, persoane cu dizabilități, persoane varstnice fără venituri, etc.):

- Rata ridicată a populației sărace, marginalizate într-o serie de așezări urbane: Barlad, Stefanesti, Murgeni;
- Prezența unor categorii sociale aflate în risc de săracie sau de excludere socială: Roman (21% pondere populație romă), Buhusi (20% populație romă), Barlad (10% populație romă), Gura Humorului (10% populație romă), Darmanesti (10% populație romă), Moinesti (10% populație romă), Podu Iloaiei (10% populație romă), Murgeni (15% populație romă), Harlau (10% populație romă), Targu Frumos (10% populație romă), Targu Neamt (10% populație romă), Stefanesti (9% populație romă), Dolhasca (8% populație romă), Saveni (7% populație romă, 300 persoane cu dizabilități, 300 copii cu părinți plecați în străinătate), Flamanzi (5% populație romă), Roznov (5% populație romă, populație varstnică, fosti lucratori CAP, cu venituri foarte reduse), Slanic Moldova (150 persoane cu dizabilități), Brosteni (someri de lungă durată), Liteni (populație varstnică, fosti lucratori CAP, cu venituri foarte reduse), Pascani (populație varstnică, fosti lucratori CAP, cu venituri foarte reduse), Siret (fostii pacienți ai spitalului de psihiatrie infantilă externati la împlinirea vârstei de 18 ani și care rămân în localitate);
- Lipsa/nevoia creării infrastructurii de servicii sociale:
 - Centru rezidențial pentru varstnici: Comanesti; Negresti, Murgeni, Stefanesti, Frasin;
 - Centru de zi pentru mame și copii: Moinesti;
 - Centru de zi pentru copii cu dizabilități: Campulung Moldovenesc;
 - Centru de adăpost pe timpul nopții: Bucecea, Pascani, Barlad;
 - Centru de zi pentru varstnici: Dorohoi, Darabani, Campulung Moldovenesc, Vicovu de Sus;
 - Centru rezidențial pentru tineri care părăsesc centrele de plasament: Dorohoi;
 - Centru multifuncțional: Pascani, Targu Frumos, Falticeni;
 - Centru after-school: Dolhasca;
- Instituții care furnizează servicii sociale și care sunt în dificultate financiară: Solca (centrul rezidențial pentru persoane varstnice);
- Locuințe sociale insuficiente numeric în raport cu solicitările existente: Husi, Gura Humorului, Targu Ocna, Flamanzi, Saveni;
- Accesibilitate redusă pentru persoanele cu dizabilități: Slanic Moldova;
- Consum crescut de etnobotanice în rândul tinerilor: Dorohoi.

Populație de etnie romă

Există un deficit de locuri de muncă pentru populația de etnie romă¹²⁴ - raportat la calificările și studiile pe care le dețin. În plus, este necesară găsirea de căi de comunicare, reciproc avantajoase, cu aceste comunități pentru identificarea unor soluții de creștere a gradului de școlarizare a copiilor. În ceea ce privește protejarea etniilor se fac demersuri pentru crearea unor birouri care să contribuie la îmbunătățirea situației romilor în raport cu instituțiile publice, se încearcă formarea de grupuri de lucru care să contribuie la elaborarea unor strategii, proiecte, planuri de măsuri.

Proiectele de tip „A doua șansă” au asigurat și pot asigura în continuare accesul la educație pentru grupurile dezavantajate, având ca obiective stimularea finalizării învățământului obligatoriu (prevenirea/limitarea/reducerea abandonului școlar) și îmbunătățirea ratei succesului școlar pentru copiii din grupurile dezavantajate, la nivelul învățământului primar și gimnazial.

De asemenea în zonele ce se doresc a fi revitalizate prin derularea unor proiecte ce vor avea ca scop atât reabilitarea și modernizarea clădirilor, cât și a infrastructurii tehnico-edilitare, se dorește identificarea unor soluții care să permită fie relocarea temporară a populației de etnie romă, fie construirea unui parteneriat cu reprezentanții acestei comunități în vederea stabilirii unor instrumente reciproc avantajoase astfel încât zonele vizate să creeze imaginea unui tot unitar.

¹²⁴ Date statistice referitoare la populația romă se găsesc în capitolul 4 al analizei economico-sociale

In perioada de programare 2014-2020, a fost implementata, la nivel national **Strategia de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome pentru perioada 2014-2020.**

Scopul propus al acestui document a fost asigurarea incluziunii socio-economice a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome prin implementarea unor politici integrate in domeniul educatiei, ocuparii fortei de munca, sanatatii, locuirii, culturii si infrastructurii sociale.

Obiectivele strategiei au vizat urmatoarele directii:

- asigurarea accesului egal, gratuit si universal al cetatenilor romani apartinand minoritatii rome la educatia de calitate la toate nivelurile in sistemul public de invatamant
- promovarea educatie incluzive in cadrul sistemului educational, inclusiv prin prevenirea si eliminarea segregarii, precum si combaterea discriminarii pe baze etnice, de statut social, dizabilitati sau alte criterii care afecteaza copiii si tinerii proveniti din grupuri dezavantajate, inclusiv romi
- stimularea cresterii ocuparii fortei de munca a persoanelor apartinand minoritatii rome si cresterea atractivitatii pentru investitii
- stimularea masurilor de promovare a sanatatii care sa contribuie la cresterea accesului cetatenilor apartinand minoritatii rome la serviciile de sanatate publica si la cresterea sperantei de viata
- asigurarea de catre institutiile centrale, locale si partenerii sociali a conditiilor de locuit decente in comunitatile defavorizate din punct de vedere economic si social, precum si asigurarea accesului la serviciile publice si mica infrastructura
- pastrarea, dezvoltarea si afirmarea identitatii culturale a minoritatii rome
- dezvoltarea de catre institutii a unor masuri care, prin serviciile pe care le ofera, sa raspunda unor nevoi sociale ale categoriilor defavorizate, inclusiv a membrilor minoritatii rome in domeniile de dezvoltare comunitara, protectia copilului, justitie si ordine publica.

Persoane cu dizabilitati

Persoanele cu dizabilitati includ acele persoane care au deficiente fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de durata, deficiente care, in interactiune cu diverse bariere, pot ingradi participarea deplina si efectiva a persoanelor in societate, in conditii de egalitate cu ceilalti.

Provocarile cu care se confrunta persoanele cu dizabilitati, in viata de zi cu zi, tin de urmatoarele aspecte:

1. Accesibilitate: persoanele cu dizabilitati au acces limitat la cladirile civile si spatiu urban, la sistemul de transport public, la informatie si mijloace de comunicare,
2. Participare la viata publica, cu cele trei aspecte ale sale - capacitatea juridica, mobilitatea personala si dreptul de a trai independent. Persoanele cu deficiente mintale, lipsite de capacitate de exercitiu, sunt private de dreptul de a lua decizii care privesc viata lor personala, in cazul lor aplicandu-se substituirea luarii deciziilor de catre tutorii lor, in procesul aplicarii careia s-a ajuns, de multe ori, la neglijarea vointei acestor persoane si chiar la abuzuri. Sprijinul pe care persoanele cu dizabilitati il primesc pentru exercitarea capacitatilor juridice este limitat. Din punct de vedere al serviciilor directe, nu sunt identificate si reglementate inca masuri de protectie proportionale cu gradul in care acestea ar putea afecta drepturile si interesele persoanelor.
3. Egalitate: legislatia antidiscriminare nu ofera o definitie a discriminarii pe criteriul dizabilitatii, limitandu-se doar la a enumera dizabilitatea printre criteriile de excludere, restrictie sau preferinta. Totusi, lipsa unui sistem coerent de monitorizare, a analizelor si rapoartelor tematice, absenta datelor statistice referitoare la respectarea drepturilor si libertatilor contribuie la necunoasterea tuturor aspectelor care pot duce la incalcare grave ale drepturilor omului.
4. Ocupare: conform datelor statistice aferente analizei din Strategia Nationala „O societate fara bariere pentru persoanele cu dizabilitati 2016–2020”, in 2014, rata de ocupare in munca a persoanelor cu dizabilitati era de 15,5%¹²⁵; desi exista prevederi legislative care incurajeaza angajarea unei persoane cu dizabilitati ca de exemplu: scutirea de impozit pe salariu pentru persoanele incadrate in gradul grav sau accentuat, posibilitatea cumularii beneficiilor de asistenta sociala cu veniturile realizate din salarii si altele.
5. Educatie si formare profesionala: invatamantul special, special integrat si cel incluziv a fost organizat la toate nivelurile invatamantului preuniversitar, in functie de tipul si gradul dizabilitatii. Probleme importante sunt legate de numarul insuficient de servicii de educatie timpurie, astfel ca accesul copiilor

¹²⁵ Sursa: Direcțiile Generale de Asistența Socială și Protecția Copilului, iunie 2015.

cu dizabilitati la aceasta forma de educatie este deficitar; sunt totodata deficitare identificarea timpurie si, implicit, orientarea scolara la varste mici.

6. Protectie sociala: participarea redusa a persoanelor cu dizabilitati la educatie si pe piata fortei de munca poate duce la excluziune, saracie si izolare. Pentru a preintampina aceste efecte, persoanele cu dizabilitati au nevoie de protectie sociala adecvata, de programe de orientare profesionala, de programe de reducere a saraciei, de asistenta corespunzatoare dizabilitatii, de programe speciale in ceea ce priveste locuirea si alte servicii de sprijin.

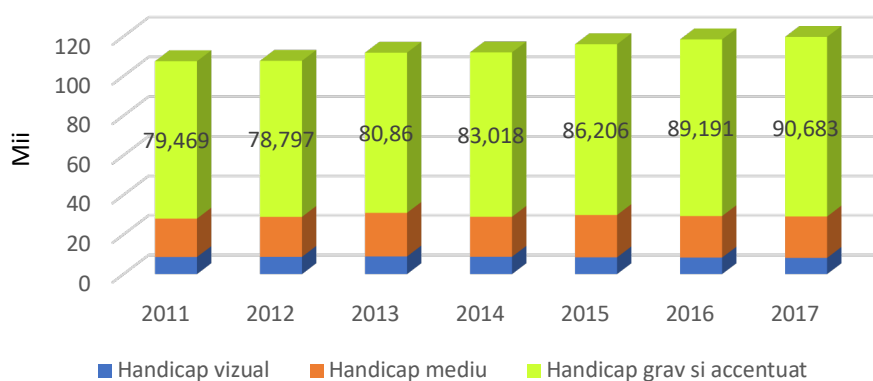
Accesul limitat la ocuparea fortei de munca poate determina insa un nivel ridicat de risc de excluziune sociala si de saracie pentru persoanele cu dizabilitati. Fata de cauzele evidentiata, alti factori determinanti sunt: disparitia de pe piata muncii a unor meserii traditionale, practicate de persoane cu anumit tip de dizabilitate, accesibilitatea redusa la locul de munca, lipsa adaptarii rezonabile si a tehnologiilor de acces, slaba informare privind avantajele pentru angajatori, limitele sistemului educational care nu acopera integral necesitatile de pregatire pentru munca a persoanelor cu dizabilitati si altele.

Una dintre principalele carente identificate in privinta accesului pe piata muncii este determinata de necunoasterea potentialului persoanelor cu dizabilitati, in special din perspectiva activitatii si participarii si, de aici, lipsa orientarii profesionale corespunzatoare. Sistemul de evaluare a persoanelor cu dizabilitati foloseste inca criteriile medicale, barierele ce ingradesc participarea in societate si, in mod deosebit, angajarea in munca nu sunt definite, ceea ce, in consecinta, nu da posibilitatea interventiilor prin servicii diversificate.

Numarul redus al serviciilor de sprijin pentru persoanele cu dizabilitati, de tipul angajare asistata, adaptarea locului de munca, transport adaptat, reprezinta o cauza importanta a mentinerii unei rate scazute de ocupare. In plus, multe persoane cu dizabilitati au nevoie de consiliere sustinuta pentru cresterea increderii in sine, de instruire si dezvoltare a abilitatilor, de pregatire in vederea anagajarii.

In Romania, in domeniul ocuparii persoanelor cu dizabilitati, functioneaza sistemul de cota. Conform cadrului legislativ in vigoare, orice angajator public sau privat cu cel putin 50 de angajati are obligatia de a angaja persoane cu dizabilitati, intr-un procent de minim 4%. Statisticile arata insa ca, de cele mai multe ori, angajatorii prefera celelalte optiuni din lege: sa plateasca la bugetul de stat jumatate din salariul minim pe economie corespunzator fiecarei persoane cu dizabilitati neangajate ori sa achizitioneze bunuri sau servicii de la unitatile protejate. Astfel, desi initiat ca o masura activa, sistemul de cota nu a dus la o rata crescuta de ocupare pentru persoanele cu dizabilitati de aceea, una dintre provocarile viitoare se leaga de cresterea si diversificarea serviciilor aferente ocuparii prin utilizarea sistemului de cota intr-un mod activ.

Persoane cu dizabilitati in Regiunea Nord-Est, nr.

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Din datele statistice prezentate se observa o crestere continua a numarului total de persoane cu dizabilitati in perioada analizata, cu 11%, ajungand in 2017 la un total de 119.776 persoane. Se constata ca in timp ce numarul celor cu handicap vizual si a celor cu handicap mediu a ramas aproape constant, a crescut in schimb numarul persoanelor cu handicap grav si accentuat. Totodata, ponderea detinuta de aceasta categorie in total persoane cu dizabilitati este de 75%. Cele mai multe persoane cu dizabilitati locuiesc in judetele Iasi (22,2% - 2017) si Suceava (19,3% - 2017), iar cele mai putine in judetul Botosani (11,8% - 2017).

Analizand segmentul de populatie cu dizabilitati, se constata ca la nivelul regiunii Nord-Est, aprox. 11% sunt copii, care se regasesc in totalitate in ingrijirea familiei (neinstitutionalizati). In schimb, 3,1% din adulti cu dizabilitati sunt internati in institutii de specialitate. Acest procent este constant in perioada analizata, la nivel regional, fiind usor mai ridicat in judetele Bacau si Suceava (3,7%) si mai scazut in judetul Iasi (2,3%)¹²⁶.

Strategia Nationala pentru protectia si promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020 si Planul operational pentru implementarea Strategiei nationale pentru protectia si promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2016, au fost aprobate prin Hotararea Guvernului nr. 1113/2014.

Strategia urmareste, pe de o parte, continuarea masurilor din domeniul protectiei copiilor incepute anterior, iar pe de alta, stabileste câteva noi directii de actiune, in scopul de a reduce diferentele in ceea ce priveste accesul copiilor la servicii de educatie si sanatate, concomitent cu cresterea calitatii acestora.

Sunt vizati in special copiii din zonele sarace, cei din mediul rural, copiii romi, cei cu dizabilitati si copiii din sistemul de protectie a copilului, consumatori de droguri, copiii aflati in conflict cu legea, copiii strazii, cei care au parinti plecati la munca in strainatate, dar si adolescentii.

Astfel, existenta unui serviciu public de asistenta sociala in fiecare comuna, oras sau municipiu, cresterea gradului de implicare a comunitatii si dezvoltarea competentelor parentale ale parintilor, respectarea drepturilor copiilor aflati in situatii vulnerabile, prevenirea si combaterea oricarei forme de violenta asupra acestora - in familie, in scoala sau in comunitate, dar si incurajarea participarii copiilor la luarea deciziilor care ii privesc sunt rezultatele pe termen mediu si lung propuse de Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului si Adoptie.

Obiectivele generale prevazute in strategie sunt:

- Imbunatatirea accesului copiilor la servicii de calitate
- Respectarea drepturilor si promovarea incluziunii sociale a copiilor aflati in situatii vulnerabile
- Prevenirea si combaterea oricaror forme de violenta
- Incurajarea participarii copiilor la luarea deciziilor care ii privesc.

Plecand de la situatia de fapt, inregistrata pentru aceasta categorie de persoane, se intreveede ca posibila solutie infiintarea de noi centre medico sociale, repectiv reabilitarea si modernizarea celor existente.

Astfel, autoritatile publice locale prin Directiile de Asistenta Sociala si Protectia Copilului au initiat o serie de proiecte pentru investitii in infrastructura si dezvoltare de servicii pentru persoane adulte cu dizabilitati. Astfel de proiecte au fost demarate in localitatile Moinesti, Targu Ocna si comunele Tamasi (Bacau), Racaciuni (Bacau), Oltenesti (Vaslui) si Gagesti (Vaslui).

Persoane varstnice, pensionari

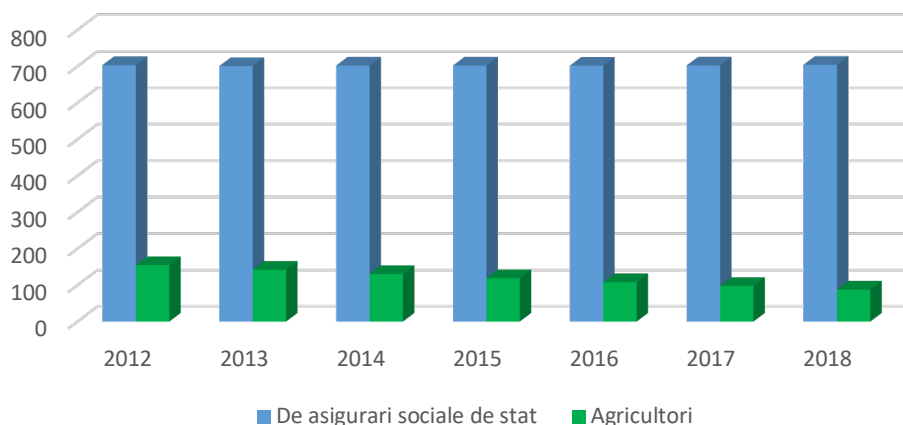
Situatia din ultima perioada, caracterizata printr-o continua accentuare a fenomenului de imbatranire a populatiei si implicit printr-o crestere a nevoilor socio-medicale conduce - pentru acest grup defavorizat -, la necesitatea infiintarii de noi centre medico-sociale (Bacau, Botosani, Milisauti, Vaslui), de centre cu specific geriatric care ofere servicii integrate (municipiul Bacau), de centre paleative (orasul Onesti), centre medico-social destinate bolnavilor cronici, care sa ofere atat consiliere psihologica, cat si asistenta medicala (Bacau), de camine pentru batrani (Buhusi, Botosani, Vaslui, Piatra Neamt).

Grupul tinta pentru acest tip de infrastructura il constituie, in principal pensionarii. In regiunea Nord-Est figureaza 792.241 pensionari din care 88.011 sunt fosti agricultori. Aceasta reprezinta 15,8% din total pensionari la nivel national (2018).

¹²⁶ Date statistice referitoare la numarul persoanelor cu dizabilitati, defalcate pe gen, varsta (copii/adulti) si tipul de ingrijire de care beneficiaza (in familie/in institutii) se regasesc in anexa - Situatia persoanelor cu dizabilitati, perioada 2013-2018

Numarul pensionarilor a scazut cu aprox. 8% in perioada 2012-2018, descresterea datorandu-se scaderii la jumatate a numarului de pensionari-agricultori.

Evolutia numerului de pensionari pe tipuri de pensie, mii persoane

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Pensia medie in 2018, in regiune a fost de 1.029 lei pentru pensionarii de asigurari sociale de stat (mai mare cu 43% fata de 2012) si 463 lei pentru pensionarii - agricultori (mai mare cu 48% fata de 2012). Media regionala este cu cca. 100 mai mica decat cea nationala pentru prima categorie si este egala cu media nationala pentru cea de a doua categorie. Pensionarii cu cea mai mare pensie medie locuiesc in judetele Bacau si Iasi (1.110, respectiv 1.096 lei) iar cei cu cele mai mica pensie medie in judetul Botosani (903 lei).

Camine pentru persoane varstnice, administrate de catre consilii locale si consilii judetene

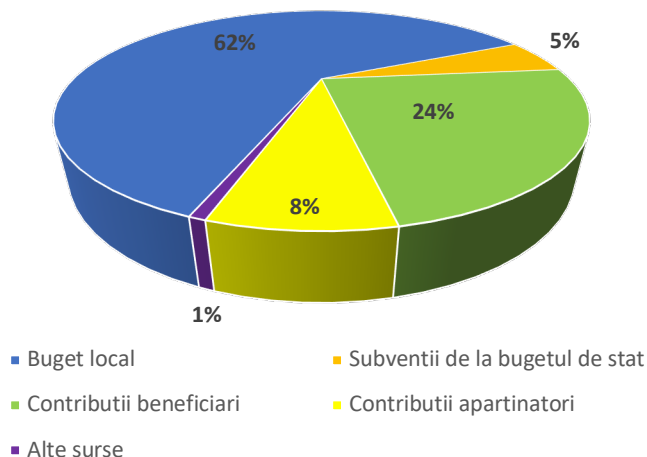
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Camine publice, nr. unitati	17	14	15	18	22	20
Camine publice, capacitate (locuri)	1.358	1.119	1.127	1.296	1.422	1.389
Nr. mediu lunar de beneficiari	1.215	978	981	1.154	1.219	1.159
Nr. cereri in asteptare	291	143	161	182	291	182
Total cheltuieli de functionare, lei	19.210.334	15.813.103	17.466.480	22.019.805	28.895.090	33.077.227

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Se constata in perioada analizata ca, numarul de camine publice a crescut pana in 2016 la 22 de unitati, coborand ulterior¹²⁷ la 20 de unitati. Capacitatea lor de cuprindere a urmat, corelat, acelasi trend, ajungand in anul 2017 la un total de 1.389 locuri. Numarul mediu lunar de beneficiari a fost pe un trend ascendent, ajungand in 2017 la 1.159 persoane.

¹²⁷ Ca urmare a procesului de trecere de la serviciile institutionalizate la serviciile prestate de comunitate

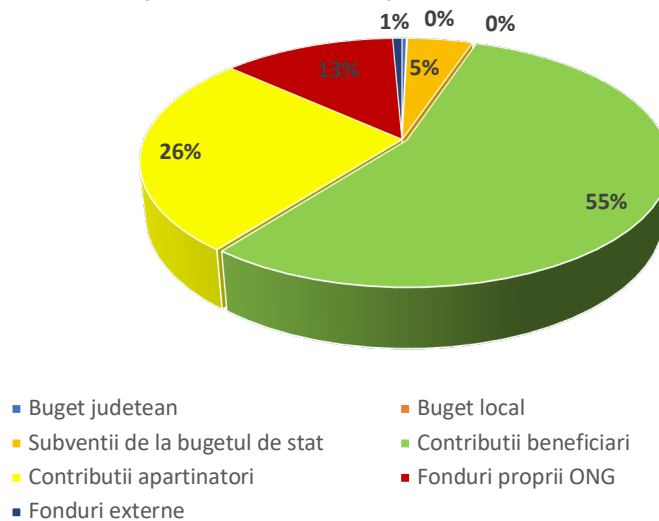
Cheltuieli de functionare a caminelor publice pentru persoane varstnice, pe surse, 2017

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

In statistici figureaza si 25 de camine private pentru persoane varstnice la nivelul regiunii (13 in judetul Bacau, 1 in Botosani, 4 in Iasi, 3 in Neamt si 4 in Suceava), avand o capacitate totala de 1.023 locuri, ocupate de 931 beneficiari; existand in acelasi timp si 424 de cereri in asteptare, cele mai multe fiind in judetele Bacau si Iasi, acolo unde caminele functioneaza aproape la capacitate maxima.

Structura cheltuielilor de functionare a caminelor private pentru persoane varstnice, pe surse, 2017

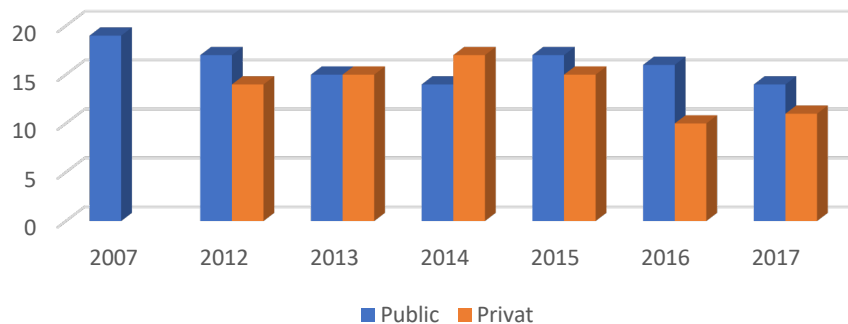
Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand defalcarea cheltuielilor de functionare a caminelor publice si private se constata ca aceste cheltuieli sunt suportate in special de la bugetul local si beneficiari in cazul caminelor publice, iar in cazul celor private mai ales de beneficiari si aparinatori.

Prin POR 2014-2020, axa prioritara 8 se vor finanta construirea/reabilitarea/modernizarea centrelor de zi si a centrelor sociale pentru persoane varstnice in urmatoarele localitati: comuna Filipeni si orasul Darmanesti din judetul Bacau; comunele Mihaileni, Paltinis, Cosula, Radauti-Prut si orasul Stefanesti din judetul Botosani; comunele Aroneanu si Mosna din judetul Iasi, comunele Savinesti si Baltatesti din judetul Neamt si comunele Berezeni, Tutova si Falciu din judetul Vaslui. Totodata, prin acelasi program vor fi finantate proiecte pentru infiintarea de centre de preparare si distribuire a hranei si unitati de ingrijire la domiciliu in comunele Filipeni (Bacau), Mihaileni si Paltinis (Botosani), Aroneanu si Mosna (Iasi), Tutova (Vaslui), precum si in orasul Stefanesti.

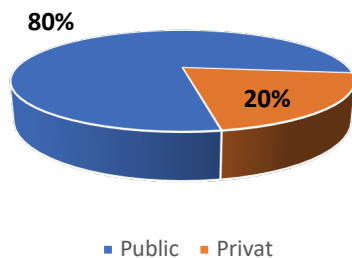
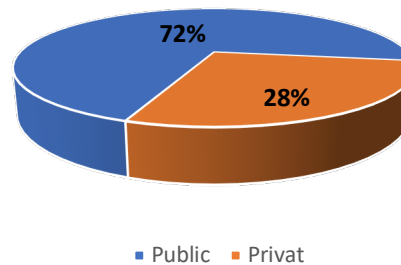
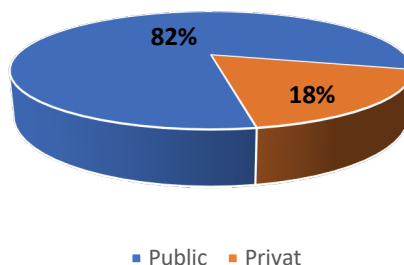
Alte categorii de persoane dezavantajate

Conform Legii nr. 208/1997 cantinele de ajutor social presteaza servicii sociale gratuite sau contra cost persoanelor aflate in situatii economico-sociale sau medicale deosebite. Pot beneficia de serviciile cantinelor de ajutor social: copiii si tineri (pana in 25/26 ani care urmeaza cursurile institutiilor de invatamant), copiii aflati in intretinerea acelor familii al caror venit net mediu lunar pe o persoana in intretinere este sub nivelul venitului net lunar; persoanele care beneficiaza de ajutor social sau de alte ajutoare banesti acordate in conditiile legii si al caror venit este de pana la nivelul venitului net lunar pentru o persoana singura, luat in calcul la stabilirea ajutorului social; pensionari; persoane varstnice izolate social, fara sustinatori legali, lipsite de venituri; invalizii si bolnavii cronici; orice persoana care, temporar, nu realizeaza venituri.

Numar cantine de ajutor social in Regiunea Nord-Est

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

La sfarsitul anului 2017, la nivel regional functionau 25 cantine de ajutor social, din care 14 publice si 11 private. Cele mai multe erau localizate in judetele Botosani (7) si Suceava (6). Numarul cantinelor este in scadere fata de 2012, cu 6 unitati. Avand un total de 4.595 locuri, cantinele au un numar mediu zilnic de 2.558 beneficiari, cei mai multi fiind in judetele Botosani (682) si Suceava (569). Numarul beneficiarilor a fluctuat in perioada analizata, avand un maxim de 4.242 in 2014¹²⁸. Mai mult, aproape trei sferturi din numarul mediu zilnic de beneficiari apeleaza la serviciile cantinelor sociale aflate in proprietate publica.

Capacitate cantine sociale, nr. locuri, 2017**Numar mediu zilnic de beneficiari, 2017****Total cheltuieli de functionare, 2017**

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

¹²⁸ Mai multe date statistice se regasesc Anexa, Tabel - Situatia cantinelor de ajutor social publice si private in Regiunea Nord-Est, pe judete

O alta categorie de persoane dezavantajate si supuse riscului de excludere sociala sunt persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA. Conform legii nr. 584/2002 aceasta categorie beneficiaza de indemnizatii lunare de hrana pentru o alimentatie corespunzatoare atat pentru bolnavii internati si institutionalizati, cat si pentru cei din ambulatoriu, care sa asigure eficienta in tratamentul cu medicamente antiretrovirale. Cuantumul la nivel regional a acestor sume, in 2017, a fost de 8.929.443 lei. Numarul de persoane din aceasta categorie, aflati in evidenta este de 1.525, din care 34 copii. Numarul total inregistrat in regiune reprezinta 14,7% din numar total la nivel national. Cele mai multe persoane infectate cu HIV, si bolnave de SIDA traiesc in judetul Bacau.

Ajutoarele sociale pentru asigurarea venitului minim garantat (VMG) sunt, de asemenea, o forma de a incerca sprijinirea unor categorii sociale aflate in saracie si risc de excludere sociala.

In 2018¹²⁹ aceasta forma de sprijin s-a acordat unui numar mediu lunar de 43.477 persoane, platindu-se o suma medie lunara de 288 lei. Acest numar mediu de persoane reprezinta 21,6% din valoarea nationala. Cei mai multi beneficiari de VMG se afla in judetele Bacau si Vaslui (23,5%, respectiv 20,4% din total), iar cei mai putini in judetul Botosani (8,4%).

Fata de 2012 se constata o crestere a numarului celor care beneficiau de VMG, cu apr., 5%, in conditiile in care la nivel national se constata o diminuare cu apr. 25% a acestei categorii de populatie dezavantajata.

In anul 2006, a fost infiintat un organism regional partenerial cu activitati adresate domeniului ocuparii si incluziunii sociale, respectiv **Pactul Teritorial pentru Ocupare si Incluziune Sociala Nord-Est**. In cadrul acestei structuri parteneriale se regasesc reprezentanti ai prefecturilor, consiliilor judetene, Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene de ocupare a fortei de munca, universitatilor, camere de comert si industrie, uniuni sindicale, alte institutii. Principalele atributii ale acestui organism au fost realizarea/actualizarea Planului Regional de actiune pentru Ocupare si Incluziune Sociala, realizarea viziunii la nivel regional in domeniile ocuparii si incluziunii sociale, precum si coordonarea parteneriatelor judetene pentru ocupare.

5.7. Fondul locativ. Conditii de locuire

Conform datelor furnizate de INS, la nivelul anului 2018, numarul total de locuinte in regiunea Nord-Est era de 1.461.968, reprezentand 16,2% din numarul total existent la nivel national - aspect corelat cu faptul ca regiunea detine cea mai mare pondere a numarului de locuitori dintre cele 8 regiuni de dezvoltare. Fata de anul 2013¹³⁰ numarul total de locuinte a crescut cu 34.745 unitati. In raport cu numarul locuitorilor la nivel judetean, cele mai multe dintre acestea se afla in judetul Iasi cu 22% din totalul regional si in judetele Bacau si Suceava, cu cate 19%. Cele mai putine sunt in judetele Botosani si Vaslui ce detin ponderi de cate 12% din total.

Din numarul total existent la nivel regional, 625.439 locuinte se afla amplasate in mediul urban, reprezentand 43% din total. Si in acest caz, cele mai multe se afla in localitatile urbane din judetele Iasi, Bacau si Suceava cu ponderi de 24, 21%, respectiv 18,5% din total.

In raport cu datele preliminare ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011¹³¹, in regiune sunt 1.167.067 gospodarii din care cele mai multe in judetele Iasi (257.120), Bacau (222.170) si Suceava (216.478), iar cele mai putine in Vaslui (141.557) si Botosani (148.040).

In privinta gradului de aglomerare la nivel de gospodarie, exprimat prin numarul mediu de persoane pe o gospodarie, nivelurile inregistrate in judete sunt relativ apropiate aflate in gama 2,48-2,82 persoane per

¹²⁹ Sursa: Agentia Nationala pentru Plati si Inspectie Sociala

¹³⁰ Referinta indicator PDR Nord-Est 2014-2020

¹³¹ Urmatorul recensamant va avea loc in anul 2021, rezultatele finale vor fi date publicitatii dupa finalizarea PDR Nord-Est 2021-2027

gospodarie. Cele mai aglomerate gospodarii sunt in judetele Suceava si Iasi cu 2,82, respectiv 2,74 persoane/gospodarie, iar cele mai putin aglomerate sunt in judetul Neamt cu 2,48 persoane/gospodarie.

Situatia comparativa, la nivel judetean, privind gradul de inzestrare cu instalatii si dependinte

Judet	Locuinte, numar	Alimentare cu apa		Instalatii de canalizare		Instalatii electrice		Incalzire centrala		Bucatarie in locuinta		Baie in locuinta	
		numar	%	numar	%	numar	%	numar	%	numar	%	numar	%
Bacau	267.802	149.702	55,9	144.935	54,1	255.996	95,6	105.229	39,3	216.079	80,7	136.957	51,1
Botosani	169.871	65.774	38,7	63.338	37,3	161.882	95,3	44.377	26,1	119.810	70,5	61.361	36,1
Iasi	293.333	167.289	57	166.731	56,8	281.103	95,8	138.007	47	244.300	83,3	155.100	52,9
Neamt	212.971	117.724	55,3	114.169	53,6	202.839	95,2	68.926	32,4	175.729	82,5	109.053	51,2
Suceava	255.487	141.103	55,2	134.416	52,6	245.906	96,2	74.674	29,2	207.328	81,2	129.712	50,8
Vaslui	166.231	61.122	36,8	58.313	35,1	155.756	93,7	38.874	23,4	120.832	72,7	54.183	32,6

Sursa: prelucrari date Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011, INS

Din tabelul prezentat se desprind urmatoarele concluzii privind gradul de inzestrare (dotare) al locuintelor:

- *Locuinte cu alimentare cu apa potabila*

Se observa ca in judetele Vaslui si Botosani sunt cele mai putine localitati care au alimentare cu apa potabila, doar 36,8%, respectiv 38,7% sunt conectate. Mai mult, cele doua judete ocupa ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei sub acest aspect. La polul opus, celelalte judete ale regiunii au ponderi ce se incadreaza in gama 55-57%, cu mult sub cele mai dezvoltate judete din Romania ce se situeaza la un nivel de aproximativ 85%.

- *Locuinte cu instalatii de canalizare*

Si in acest caz se constata o situatie alarmanta - judetele Vaslui si Botosani ocupa ultimele pozitii in Romania cu numai 35,1%, respectiv 37,3% ponderi locuinte cu instalatii de canalizare in locuinta. Celelalte patru judete din regiune au fiecare in parte doar cu putin peste jumatate, locuinte cu instalatii de canalizare.

Nota 1: pentru statistica gospodariilor si a populatiei deservite de retelele de apa si apa uzata exista statistici curente si analize aferente in cap6 - Mediu.

Nota 2: datele de la recensamant privind conditiile de locuire vor fi actualizate in momentul in care vor fi disponibile noile date si informatii de la Recensamantul populatiei si locuintelor din 2021.

- *Locuinte cu instalatii electrice*

Pentru acest indicator se constata ca situatia este foarte buna, peste 95% din totalul de locuinte fiind conectate la reseaua de distributie a energiei electrice.

- *Locuinte cu incalzire centrala*

In judetele Vaslui si Botosani doar 23,4%, respectiv 26,1% din totalul locuintelor beneficiaza de incalzire pe baza de termoficare sau centrala termica proprie - ceea ce plaseaza cele doua judete printre ultimele 5 locuri la nivel national. Situatia este critica intrucat, regimul termic pe parcursul iernii este mult mai sever in regiune fata de alte regiuni ale Romaniei. Niciunul dintre celelalte judete ale regiunii nu depaseste pragul de 50%, cel mai inzestrat fiind judetul Iasi, unde 47% dintre locuinte au solutii de incalzire pe unul din cele doua sisteme mentionate.

- *Dotari cu baie si bucatarie*

In privinta locuintelor dotate cu bucatarie, situatia este ceva mai buna. Judetele Bacau, Iasi, Neamt si Suceava au peste 80% din locuinte dotate cu bucatarie, in timp ce in judetele Vaslui si Botosani doar 70-72% din locuinte beneficiaza de aceste dotari.

Situatia dotarii locuintelor cu baie proprie este critica. Datele prezentate indica o corelare directa si stransa cu cea mentionata la numarul de locuinte ce detin instalatie de canalizare. Astfel, in judetele Vaslui si Botosani numai 32,6%, respectiv 36,1% din numarul total de locuinte au baie proprie - aspect ce plaseaza cele doua judete alaturi de judetul Olt printre ultimele trei din tara. In celelalte judete ale regiunii, putin peste 50% din numarul de locuinte au baie proprie.

5.8. Mobilitatea urbana

În anul 2018, transportul local public era organizat în 13 localități urbane din regiune, ceea ce reprezintă o îmbunătățire față de 2012, când doar 8 localități dispuneau de vehicule pentru transportul public local de pasageri. Parcul auto în anul 2012 cuprindea un total 652 vehicule de inventar pentru transport public de pasageri, din care 455 autobuze și microbuze, 170 tramvaie și 27 troleibuze. Creșterile din anii următori au fost contracarate de retragerea în 2017 a 105 autovehicole, ajungându-se în 2018 la un total de 606 vehicule, din care 157 tramvaie, 431 autobuze și microbuze și 18 troleibuze.

Nr. pasagerilor transportați în transportul public în comun, pe categorii de vehicule, mii persoane

Tip	UAT	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	RNE	50798,3	55148	59428,7	56531,4	61766,2	66050,2	76184,3	74574
Tramvaie	Botosani	2859,3	1471	1449,7	1457,4	1190,2	943,2	903,3	853
	Iasi	47939	53677	57979	55074	60576	65107	75281	73721
	RNE	113023,1	107192,4	113871,5	109741,8	115573	118843,3	124229	135009
Autobuze si microbuze	Bacau	33392,4	10864	10043	8729,3	8535	8522,1	8472,3	8352
	Botosani	1504,6	1603	1609,3	1640,1	1605,2	1573,5	1547,3	1579
	Iasi	58302,2	78056	84994	82878	89238	88666,9	89291,9	101373
	Neamt	2727	873	934	827	846	944	3622	3513
	Suceava	13646,7	10239,7	10900,2	10616,8	10039,3	12629,8	13759,9	13505
	Vaslui	3450,2	5556,7	5391	5050,6	5309,5	6507	7535,6	6687
	RNE	4277	3553	3646	3689	3551	3099,1	993,5	985
Troleibuze	Neamt	3797	3553	3646	3689	3551	3098	977	985
	Vaslui	480	:	:	-	-	1,1	16,5	-

Sursa: prelucrări Baza de date TEMPO - online, INS

Transportul public în comun pe baza de tramvaie se desfășoară în prezent doar în municipiile Iasi și Botosani. Acesta a înregistrat o creștere aproape constantă în intervalul de analiză cu 35,2% față de 2012, ajungând ca în 2018 să fie transportați un număr total de 74.574 mii pasageri, preponderent în municipiul Iasi.

Cel mai mare număr de pasageri transportați a fost asigurat de transportul public în comun de pasageri pe baza de autobuze și microbuze - 135.009 mii pasageri totali în 2018, reprezentând 64,1% din numărul total al pasagerilor transportați. Dintre aceștia, 75% au fost în județul Iasi. Transportul public pe baza de troleibuze se desfășoară în anul 2018 doar în municipiul Piatra Neamt¹³², înregistrându-se un număr total de 985 mii pasageri.

Din datele prezentate rezultă că transportul de tip „verde” se desfășoară doar în trei județe ale regiunii - Botosani, Iasi și Neamt - iar numărul pasagerilor transportați reprezintă doar 35,8% din totalul existent.

Serviciul de transport public în comun nu se desfășoară în următoarele localități: Buhusi, Darmanesti, Slanic Moldova, Targu Ocna, Dorohoi, Bucecea, Darabani, Flamanzi, Stefanesti, Saveni, Podu Iloaiei, Targu Frumos, Harlau, Roman, Roznov, Targu Neamt, Bicaz, Vatra Dornei, Radauti, Falticeni, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milisauti, Salcea, Solca, Vicovu de Sus, Gura Humorului, Siret, Murgeni, Negresti.

În regiune, 15 localități urbane (municipiile reședință de județ, Gura Humorului, Husi, Flamanzi, Moinesti, Onesti, Siret, Vatra Dornei, Barlad, Roman) au elaborat/actualizează în prezent¹³³ planuri de mobilitate urbana durabilă (PMUD), prevăzând în ele numeroase tipuri de măsuri pentru dezvoltarea infrastructurii de transport urban și în general a mobilității urbane durabile.

Astfel, PMUD-urile au prevăzut măsuri de:

- intervenții asupra infrastructurii stradale: reabilitare/modernizare străzi, centuri ocolitoare, pasaje subterane, parcuri (subterane, sisteme „smart parking”, supraetajate);
- modernizare transport public în comun: modernizare/extindere infrastructura existentă, construire sisteme intermodale pentru pasageri, introducerea sistemelor de e-ticketing, achiziționare material rulant nou (mijloace de transport hibride/electrice),
- introducerea de sisteme de management al traficului;
- conștientizare și educare a locuitorilor.

¹³² Nu se mai desfășoară din 2020

¹³³ Cu sprijin financiar nerambursabil prin POCA 2014-2020

- introducere mijloace alternative de mobilitate: amenajare piste pentru biciclisti, centre de inchiriere biciclete, parcuri pentru biciclete, extindere/modernizare zone pietonale (inclusiv construire de pasaje supraterane pietonale), introducere de sisteme de incarcare a automobilelor electrice;

In tabelul urmatoare este prezentata distributia modala a deplasarilor pe mijloace de transport. Se observa ca marea majoritate a locuitorilor din zonele urbane utilizeaza pentru deplasările in interiorul localitatii autoturisme, motociclete, camioane, exceptie facand locuitorii din Vatra Dornei, aproape doua treimi din acestia deplasandu-se pe jos. Locuitorii municipiului Iasi, de asemenea, aleg indeosebi sa se deplaseze cu mijloace de transport in comun sau pe jos. Deplasarea cu bicicleta reprezinta o optiune pentru cel mult 10% din populatie (Piatra Neamt si Flamanzi), pe cand in celelalte localitati procentul biciclistilor este nesemnificativ.

Distributia modala a deplasarilor pe mijloace de transport

	An de referinta	Autoturism Motocicleta Camion	Transport in Comun (Tramvai / Troleu / Autobuz / Maxi Taxi)	Bicicleta	Pietonal
Bacau	2016	33.0	19.6	0.5	47.0
Botosani	2016	40.4	13.1	1.4	45.0
Iasi	2014	25.4	34.0	0	40.6
Piatra Neamt	2015	50.0	27.0	10.0	13.0
Suceava	2016	44.6	18.4	1.4	35.6
Vaslui	2017	n/a	n/a	n/a	n/a
Gura Humorului	2017	83.0	4.0	5.0	8.0
Husi	2017	51.0	4.0	3.0	42.0
Flamanzi	2017	36.0	16.0	10.0	38.0
Moinesti	2015	39.0	22.0	4.0	35.0
Onesti	2015	36.0	28.0	2.0	34.0
Vatra Dornei	2017	25.7	6.9	5.3	62.1
Barlad	2017	56.0	18.0	2.0	24.0
Siret	2017	95.0	2.0	1.0	2.0

Sursa: PMUD-uri localitati

Din scenariile prezentate in PMUD-uri rezulta urmatoarele aspecte:

- reducerea pana in 2023, a proportiei celor care vor folosi mijloace motorizate (altele decat transportul in comun) in Gura Humorului, Onesti, Barlad si Siret si redirectionarea acestora catre mijloace de transport in comun, bicicleta sau pietonal;
- in Botosani, Husi, Vatra Dornei, in general se vor pastra procentele din anul de referinta;
- doar 7 localitati au realizat prognoze.

5.9. Regenerare urbana. Spatii verzi

Spatiile verzi amenajate (parcuri, gradini publice sau scuaruri publice, terenurile bazelor si amenajarilor sportive in cadrul perimetrelor construibile ale localitatilor) din mediul urban al regiunii Nord-Est insumau 3.253 hectare in 2018. Astfel, spatiile verzi amenajate din regiune reprezentau 12,09% din suprafata totala de la nivel national.

Suprafata medie a spatiilor verzi amenajate pe cap de locuitor din mediul urban din regiune este de 18,06 m²/loc, valoare cu aproximativ 2,5 m² mai scazuta decat media de la nivel national.

Din suprafata totala a spatiilor verzi amenajate din mediul urban, 26,1% sunt amplasate in judetul Iasi (849 hectare), 23,4% in judetul Bacau (763 hectare), 16,8% in judetul Suceava (547 hectare), 12,1% in judetul Neamt (396 hectare), 11,3% in judetul Vaslui (369 hectare) si 10,1% in judetul Botosani (329

hectare). Se remarca o crestere de aproximativ 17% a suprafetei spatiilor verzi fata de anul 2012 (crestere cu 491 ha din care 339 ha in Iasi). Singurul judet care a inregistrat o scadere a fost Vaslui, cu 3 ha.

Spatii verzi din mediul urban, ha si mp/locuitor domiciliat in mediul urban, 2012 vs 2018

Judetul	Spatii verzi in 2012 - ha	Spatii verzi in 2018 - ha	m ² /locuitor 2012	m ² /locuitor 2018
Bacau	714	763	20,15	21,70
Botosani	307	329	15,27	16,83
Iasi	510	849	12,14	18,50
Neamt	336	396	14,48	17,76
Suceava	523	547	16,13	16,42
Vaslui	372	369	18,57	15,44
Total RNE	2.762	3.253	15,94	18,06

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Pentru a atinge tinta comunitara de 26 m²/locuitor (obiectiv stabilit in 2013), suprafata spatiilor verzi amenajate din localitatile urbane ale regiunii Nord-Est ar trebui sa creasca pana la 4.683 hectare (raportare la populatia domiciliata in mediul urban, 1 iulie 2018). O recomandare si mai generoasa din acest punct de vedere este cea Organizatiei Mondiale a Sanatatii (OMS), care prevede o cota orientativa de 50 m² pe locuitor.

In cadrul POR 2014-2020 au fost contractate pe axa prioritara 5.2 (2 apeluri), 11 proiecte in municipiile Roman si Dorohoi, precum si in orasele Siret, Gura Humorului, Buhusi, Flamanzi, Vicovu de Sus, Darabani si Darmanesti care vizeaza revitalizarea spatiului urban.

La nivel de localitate, in 2018 existau disparitati mari in raport cu acest indicator. Astfel, existau localitati in care nivelul acestui indicator are o valoare critica: Murgeni (1,21 m²/loc), Flamanzi (1,70 m²/loc), Milisauti (1,82 m²/loc), Cajvana (2,06 m²/loc), Bicaz (2,39 m²/loc), Podu Iloaiei (2,72 m²/loc), Liteni (3,89 m²/loc, Roznov (5,78 m²/loc), Salcea (6,51 m²/loc), Radauti (7,30 m²/loc) si Dolhasca (8,71 m²/loc). Fata de 2012 doar in 4 localitati din regiune s-a inregistrat o imbunatatire a situatiei: Vicovu de Sus de la 3,97 la 15,62 m²/loc, Frasin de la 1,54 la 15,2 m²/loc, Brosteni de la 1,61 la 23,39 m²/loc si Targu Frumos de la 3 la 20,78 m²/loc, ramanand insa sub etalonul comunitar.

La polul opus, doar 4 localitati urbane din Regiunea Nord-Est indeplineau tinta comunitara de 26 m²/loc - Solca (68,52 m²/loc), Targu Ocna (32,52 m²/loc), Moinești (29,25 m²/loc) si Darmanesti (27,25 m²/loc), municipiul Suceava decazand din randul acestora (de la 30,48 in 2012 la doar 16,42 m²/loc in 2018).

5.10. Alte servicii publice

Serviciul de iluminat public

O necesitate identificata pentru serviciul de iluminat public vizeaza protectia mediului, cat si diminuarea costurilor, prin modernizarea instalatiilor de iluminat public. Astfel, in ultima decada, intr-o serie de localitati din regiune, in special urbane, s-au realizat lucrari de modernizarea ale retelei de iluminat public, fiind folosite corpuri de iluminat tip LED, diminuandu-se astfel consumul de energie si implicit costurile cu aceste servicii. De altfel, toate orasele mici si mijlocii si-au exprimat in cadrul intalnirilor de lucru¹³⁴ intentia de a gasi solutii pentru modernizarea iluminatului public, care sa vizeze inclusiv folosirea energiilor regenerabile (panouri cu celule fotovoltaice), in special in zonele pietonale, parcuri, gradini publice.

In anul 2018, municipiile Piatra Neamt, Onesti, Barlad, Radauti, Roman, Iasi, Falticeni, Botosani, Vaslui, Vatra Dornei, orasele Targu Neamt si Vicovu de Sus au depus, in cadrul Programului Operational Regional 2014-2020, axa prioritara 3, un numar de 13 proiecte care vor viza realizarea de investitii in extinderea si modernizarea iluminatului public.

¹³⁴ Aferente procesului de monitorizare PDR Nord-Est 2014-2020, procesul de identificare a nevoilor, problemelor si oportunitatilor de dezvoltare din cadrul Studiului disparitati de tip urban-rural in regiunea Nord-Est

5.11. Aspecte cheie

- × Mai mult de jumătate (52%) din populația regiunii nu are acces direct la rețeaua feroviară;
- × Gradul redus de modernizare a drumurilor județene și comunale - 44% din total drumuri județene și 22,1% din total drumuri comunale sunt modernizate - 2019. Disparități existente la nivel interjudețean;
- × Lipsa variantelor ocolitoare în municipiile și orașele tranzitate de traficul greu - detalieri secțiune transport rutier;
- × Numărul ridicat de accidente rutiere cu o evoluție pe un trend crescător - la nivelul anului 2019 numărul total de accidente din regiune reprezintă 16,4% din totalul național;
- × Disparități privind accesul localităților urbane la rețeaua națională de alimentare cu gaze naturale;
- × Nivel sub media națională și cea comunitară a ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară: 17% - 2018;
- × Scăderea numărului de elevi înscriși în învățământul preuniversitar în perioada 2012-2018, cu 6% în mediul urban și 18,5% în mediul rural;
- × Nivelul ridicat al ratei abandonului școlar în învățământul profesional județele Neamț și Vaslui (anul școlar 2018-2019);
- × Nivel ridicat, dar descrescător al ratei parasirii timpurii a școlii: 19,5% - 2018;
- × Disparități tip urban-rural privind distribuția personalului medical - 58% din populația regiunii are domiciliul în mediul rural și este deservită de numai 12% din numărul totalul personalului medical - 2018
- × În unele localități infrastructurii de servicii sociale se afla într-o stare avansată de degradare, fiind echipată necorespunzător;
- × În unele arii populația de etnie romă are o accesibilitate redusă la serviciile publice de educație, sănătate, servicii sociale, locuri de muncă în paralel cu condiții de locuire necorespunzătoare;
- × Disparități interjudețene privind numărul locuințelor ce beneficiază de încălzire pe perioada iernii - Vaslui (23,4%), Botosani (26,1%), Neamț (32%) față de Iași (47%);
- × Disparități interjudețene privind numărul locuințelor dotate cu baie proprie - Vaslui (32,6%), Botosani (36,1%), în timp ce în celelalte județe ponderile sunt în intervalul 50-55%;
- × Disparități la nivel urban privind serviciul de transport public în comun - doar 15 localități din 46 au organizat transport public în comun. Pondere redusă a transportului verde;
- × Suprafața medie a spațiilor verzi pe cap de locuitor în mediul urban este inferioară atât mediei naționale, cât și normativului comunitar, 18 m²/loc în 2018. Disparități la nivel urban privind valoarea indicatorului - doar 4 localități urbane îndeplinesc nivelul comunitar;
- ✓ Peste 85% din populație este conectată primar sau secundar la rețeaua TEN-T rutieră;
- ✓ Regiunea este traversată de două magistrale feroviare principale - magistrala 500 pe direcția București - Bacău - Suceava - legătura Ucraina și magistrala 600 pe direcția București - Barlad - Vaslui - Iași - legătura Republica Moldova;
- ✓ Regiunea este traversată pe direcția nord-sud de drumul european E85 (Siret-Suceava-Bacău-București) și pe direcția est - vest de drumurile europene E 576 (Suceava-Cluj Napoca) și E574 (Bacău-Brasov);
- ✓ Existența în regiune a trei aeroporturi regionale ce asigură transportul pasagerilor spre destinații interne și externe; dinamică ridicată a evoluției numărului de pasageri transportați;
- ✓ Pondere ridicată a populației școlare existente în regiune (în total național) - 17,3% (2018);
- ✓ Pondere ridicată a unităților sanitare, în dinamică pozitivă în perioada 2012-2018 ;
- ✓ Municipiul Iași - centru universitar medical de tradiție, construcția spitalului regional;
- ✓ Numărul ridicat de locuințe existente la nivel regional, 16,2% din totalul național (2018);
- ✓ 15 localități urbane au realizat/actualizează planuri de mobilitate urbană durabile.

5.9. Anexe

Situatia drumurilor nationale, judetene si comunale la nivel national, regional si judetean - 2019

Categoriile de drumuri publice		RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
Total drumuri publice, km	Total	86391	14909	2456	2580	2490	2039	3145	2199
	Modernizate	38166	6385	1033	887	853	571	1844	1197
	Cu imbr. usoare rutiere	21365	2876	390	565	830	630	213	248
	Pietruite	17831	4256	801	691	578	739	912	535
	De pamant	9029	1392	232	437	229	99	176	219
Densitate drumuri publice pe 100 kmp de teritoriu		36,2	40,5	37,1	51,7	45,5	34,6	36,8	41,4
Drumuri nationale, km	Total	17873	2665	450	422	356	419	628	390
	Modernizate	16991	2500	430	353	342	409	614	352
	Cu imbr. usoare rutiere	720	164	19	69	14	10	14	38
	Pietruite	144	1	1	-	-	-	-	-
	De pamant	13	-	-	-	-	-	-	-
Drumuri judetene, km	Total	35083	5386	922	675	997	727	1130	935
	Modernizate	14840	2370	525	251	163	74	887	470
	Cu imbr. usoare rutiere	13227	1586	169	280	584	463	0	90
	Pietruite	5310	1228	215	144	195	190	181	303
	De pamant	1706	202	13	-	55	-	62	72
Drumuri comunale, km	Total	33435	6858	1084	1483	1137	893	1387	874
	Modernizate	6335	1515	78	283	348	88	343	375
	Cu imbr. usoare rutiere	7418	1126	202	216	232	157	199	120
	Pietruite	12377	3027	585	547	383	549	731	232
	De pamant	7305	1190	219	437	174	99	114	147

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Proiectele din Master Planul General de Transport al Romaniei care vizeaza Regiunea Nord-Est

Modul de transport	Denumire proiect	Lungime (km)	Valoare estimata (mil. euro)	Perioada de implementare		
				2014-2020	2021-2030	2031-2040
Infrastructura rutiera						
R-A	Autostrada Targu Neamt - Iasi - Ungheni	135,0	1059,70	X		
R-A	Autostrada Targu Mures - Targu Neamt	183,8	2942,57		X	
R-A	Autostrada Brasov-Bacau	160,0	1845,46		X	
R-DX	Drum expres Focsani - Bacau	109,3	428,30	X		
R-DX	Drum expres Bacau - Pascani	81,2	388,95	X		
R-DX	Drum expres Pascani - Suceava	60,5	289,99		X	
R-DX	Drum expres Suceava-Siret	41,0	196,20		X	
R-DX	Drum expres Suceava-Botosani (faza I si II)	26,1	124,55		X	
R-DX	Drum expres Bacau-Piatra Neamt (faza I si II)	61,1	239,13		X	
R-TR	Drum Transregio Botosani-Targu Frumos	73,0	36,50		X	
R-TR	Drum Transregio Vaslui-Galati (+Tisita)	181,0	90,50		X	
R-TR	Drum Transregio Iasi-Vaslui-Bacau	151,0	99,50		X	
R-TR	Drum Transregio Piatra Nt.-Targu Neamt	35,0	19,10		X	
R-TR	Drum Transregio Suceava-Bistrita	178,0	124,90		X	
R-TR	Drum Transregio Iacobeni-Borsa-Negresti Oas	234	129,1		X	
R-ET	Drum EuroTrans Crasna-Albita	50,0	27,00		X	
R-VO	Varianta ocolitoare Bacau	20,18	83,57	X		
R-VO	Varianta ocolitoare Suceava	7,29	18,38	X		
R-VO	Varianta ocolitoare Vatra Dornei	4	18,29		X	
R-VO	Varianta ocolitoare Campulung Moldovenesc	18,0	86,40		X	
R-VO	Varianta ocolitoare Vaslui	9,0	10,80	X		
R-VO	Varianta ocolitoare Barlad	11,3	13,54	X		
Infrastructura Feroviara						
F-Reab.	Ilva Mica - Suceava	191,0	687,20		X	
F-Reab.	Pascani - Darmanesti	71,0	284,00		X	
F-Reab.	Roman - Iasi	116,0	527,00		X	
F-Reab., Elec.	Darmanesti-Vicsani	30,0	57,00		X	
F-Vit. spor.	Pascani - Iasi	76,0	25,70	X		
F-Reab.	Focsani - Roman	147,0	588,00	X		
Infrastructura Aeriana						
A-Dezv.	Suceava		37,18		X	
A-Dezv.	Iasi		102,63	X		
A-Dezv.	Bacau		66,87	X		
Infrastructura Multimodala						
M-Nou	Bacau		21,44	X		
M-Nou	Suceava		21,44		X	
M-Nou	Iasi		34,25		X	

Proiecte majore care urmeaza a fi implementate prin Programul Operational Infrastructura Mare (POIM) 2014-2020, Axa Prioritara 1 - Imbunatatirea mobilitatii prin dezvoltarea retelei TEN-T si a metroului, Axa Prioritara 2 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil si eficient, pentru Regiunea Nord-Est

Proiect	Data planificata a notificarii/depunerii	Data planificata a inceperii implementarii	Data estimata a finalizarii
Autostrada Targu Neamt - Iasi - Ungheni (fara pod)	2020, trimestrul 2	2020, trimestrul 2	2025, trimestrul 4
Drum de mare viteza Bacau - Pascani	2019, trimestrul 4	2019, trimestrul 4	2025, trimestrul 4
Podul peste Prut de la Ungheni	2019, trimestrul 3	2019, trimestrul 3	2023, trimestrul 4
Varianta de ocolire Bacau	2017, trimestrul 4	2016, trimestrul 2	2019, trimestrul 1
Drum de mare viteza Focsani-Bacau	2019, trimestrul 4	2019, trimestrul 4	2025, trimestrul 4
Reabilitare linie de cale ferata Focsani - Roman	2020, trimestrul 2	2020, trimestrul 2	2023, trimestrul 4

Sursa: Ministerul Fondurilor Europene

Anexa: Infrastructura feroviara

- Regiunea este traversata de urmatoarele magistrale feroviare si linii:
- Bucuresti - Bacau - Roman - Suceava - Ucraina - magistrala principala 500
- Linia 501: Adjud - Onesti - Targu Ocna - Darmanesti - Comanesti - Ghimes;
- Magistrala secundara 502: Suceava - Gura Humorului - Campulung Moldovenesc - Vatra Dornei - Ilva Mica;
- Linia 508: Comanesti - Moinesti;
- Linia 509: Bacau - Buhusi - Roznov - Piatra Neamt - Bicaz;
- Linia 510: Dolhasca - Falticeni;
- Linia 511: Botosani - Veresti;
- Linia 512: Leorda - Dorohoi;
- Linia 513: Darmanesti - Cacica - Gura-Humorului; (partial inchisa)
- Linia 514: Vama - Moldovita; (inchisa traficului din 2011), in sa prelungita cu cale ferata ingusta pana la Argel, pe care se circula partial cu mocanita.
- Linia 515: Dornesti - Radauti - Putna; (inchisa traficului din 2012)
- Linia 516: Floreni - Dornisoara; (inchisa traficului din 2012)
- Linia 517: Pascani - Targu Neamt;
- Linia 518: Dornesti - Siret; (inchisa traficului din 2008)
- Bucuresti - Barlad - Vaslui - Iasi - Ungheni - Republica Moldova - magistrala principala 600
- Linia 603: Barlad - Murgeni - Falticeni;
- Linia 604: Crasna - Husi; (inchisa traficului din 2012)
- Linia 605: Roman - Negresti - Buhaiesti;
- Magistrala secundara 606: Pascani - Targu Frumos - Podu Iloaiei - Iasi
- Linia 607: Harlau - Podu Iloaiei;
- Linia 608: Letcani - Dargeni - Dorohoi;
- Linia 703: Barlad - Galati;

Axa Prioritara 6 - Imbunatatirea infrastructurii rutiere de importanta regionala si locala, Lista axelor rutiere strategice din Regiunea Nord-Est pentru perioada 2014-2020:

Localizare spatiala	Titlu proiect
Judetul Bacau	Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 3: Bacau - Neamt
Judetul Neamt	Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 3: Neamt - Bacau
Judetul Botosani	Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 2: Botosani - Iasi
Judetul Iasi	Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 1: Iasi - Suceava
Judetul Suceava	Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 1: Suceava - Iasi
Judetul Vaslui	Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 4: Vaslui

Proiecte depuse pe Axa Prioritara 4 - Sprijinirea dezvoltarii urbane durabile - pentru municipii resedinte de judet:

Denumirea proiectului	Solicitant
Reabilitarea si echiparea infrastructurii educationale a Colegiului Tehnic "Petru Musat"	Municipiul Suceava
Reabilitare, modernizare si dotare colegiul tehnic de transporturi	Municipiul Piatra Neamt
Reabilitarea si modernizarea unitatilor de invatamant preuniversitar din municipiul Vaslui Liceul Ion Mincu	Municipiul Vaslui
Modernizare si reabilitare COLEGIUL TEHNIC DE COMUNICATII "N.V. KARPEN"	Municipiul Bacau
Imbunatatirea infrastructurii educationale prin consolidarea, reabilitarea si modernizarea Colegiului Tehnic de Industrie Alimentara Suceava	Municipiul Suceava
Reabilitare si modernizare Grup Scolar "Petru Rares"	Municipiul Botosani
Construire gradinita in cartierul Burdujeni Sat din Municipiul Suceava	Municipiul Suceava
Reabilitare, modernizare si dotare gradinita cu program prelungit nr. 6	Municipiul Piatra Neamt
Reabilitare, modernizare si dotare cresa Maratei	Municipiul Piatra Neamt
Extinderea infrastructurii pentru educatie anteprescolara din municipiul VASLUI - constructia si dotarea unei crese noi in municipiul VASLUI	Municipiul Vaslui
Extinderea infrastructurii pentru educatie prescolara din municipiul VASLUI - constructia si dotareaunei gradinite pentru copii in municipiul VASLUI (str. Stefan cel Mare)	Municipiul Vaslui
Reabilitarea, modernizarea si dotarea Gradinitei cu program prelungit nr.2	Municipiul Piatra Neamt
Reabilitarea, modernizarea si dotarea Cresei Precista	Municipiul Piatra Neamt
Unitate de invatamant pentru prescolari in zona centrala a municipiului Suceava	Municipiul Suceava
Modernizare si reabilitare cresa nr. 3	Municipiul Bacau
Modernizare si reabilitare cresa nr. 9	Municipiul Bacau
Reabilitare si modernizare Gradinita Sotron	Municipiul Botosani
Reabilitare si modernizare Gradinita nr. 22	Municipiul Botosani
Modernizare si reabilitare Colegiul "Grigore Antipa"	Municipiul Bacau
Modernizare campus scolar tehnic in Municipiul Iasi - Colegiul Tehnic Gheorghe Asachi	Municipiul Iasi
Reabilitarea si modernizarea Gradinitei cu Program Prelungit nr.13 Iasi	Municipiul Iasi
Construire si echipare cresa pentru educatia timpurie anteprescolara cartier ANL Cisma	Municipiul Botosani
Constructie de gradinita in zona Dacia	Municipiul Iasi
Constructie de gradinita in zona Bucium	Municipiul Iasi
"Centru Multifunctional "Arta" - Itcani	Municipiul Suceava
Imbunatatirea regenerarii fizice si socio - economice a comunitatii din zona marginalizata - Case Sociale str. Octav Bancila	Municipiul Vaslui
Reabilitarea/ modernizarea unui centru multifunctional in zona Subdarmanesti - Cinematograful Cozla	Municipiul Piatra Neamt
Imbunatatirea regenerarii fizice, economice si sociale a comunitatilor marginalizate -amenajare zona de recreere Aleea Nucului nr. 12 A in municipiul Botosani	Municipiul Botosani
Imbunatatirea regenerarii fizice, economice si sociale a comunitatilor marginalizate- amenajare zona recreere Str. Adrian Adamiu FN in municipiul Botosani	Municipiul Botosani

Imbunatatirea regenerarii fizice, economice si sociale a comunitatilor marginalizate - amenajare zona de recreere Adrian Adamiu nr. 12B in Municipiul Botosani	Municipiul Botosani
Imbunatatirea regenerarii fizice, economice si sociale a comunitatilor marginalizate - amenajare zona de recreere Str. Pacea in Municipiul Botosani	Municipiul Botosani
Proiect integrat de regenerare urbana si sociala in zona Cicoarei "Centrul multifunctional "Cicoarei"	Municipiul Iasi
Amenajare gradina publica in zona urbana marginalizata Valeni	Municipiul Piatra Neamt
Imbunatatirea mediului urban din municipiul Piatra Neamt prin amenajarea unui scuar in cartierul Pietricica	Municipiul Piatra Neamt
Cresterea calitatii vietii locuitorilor din cartierul Speranta prin amenajarea unei gradini publice	Municipiul Piatra Neamt
Reconversia unui teren degradat din zona Copou in zona verde si de agrement	Municipiul Vaslui
Oaza de verdeata din cartierul nostru - program comunitar de revitalizare a spatiilor publice abandonate/ degradate de mici dimensiuni	Municipiul Iasi
Reabilitare si modernizare zona de agrement C.A. ROSETTI	Municipiul Iasi
Revitalizare spatiu public urban din municipiul Suceava	Municipiul Suceava
Amenajare Versant "Pacea", str. Pacea, Municipiul Botosani	Municipiul Botosani
Amenajarea zonei de recreere, str. Varnav, nr. 17A, in Municipiul Botosani	Municipiul Botosani
Sistem alternativ de mobilitate urbana utilizand statii automate de inchiriere a bicicletelor Iasi Velocity	Municipiul Iasi
Reabilitarea infrastructurii de tramvai in municipiul Iasi - Reorganizarea circulatiei pe Bulevardul Tudor Vladimirescu	Municipiul Iasi
Reabilitarea infrastructurii de tramvai in municipiul Iasi	Municipiul Iasi
Sistem integrat de transport public ecologic in Municipiul Suceava	Municipiul Suceava
Implementare sistem bike-sharing in Municipiul Piatra Neamt	Municipiul Piatra Neamt
Regenerare urbana a coridorului secundar de mobilitate pe axa est-vest - Etapa I (Bulevardul 9 Mai - Strada Dimitrie Leonida din Piatra Neamt)	Municipiul Piatra Neamt
Reabilitare si modernizare transport ecologic	Judetul Neamt
Modernizare coridor integrat de mobilitate est-vest - Strada Mihai Viteazu	Municipiul Piatra Neamt
Reorganizarea coridorului principal de mobilitate urbana pe axa est-vest (Bulevardul Decebal, Piata Mihail Kogalniceanu, Bulevardul Traian)	Municipiul Piatra Neamt
Reabilitarea infrastructurii de tramvai Iasi Dancu	Municipiul Iasi
Proiect de extindere a rutelor traseelor si statiilor pentru transportul public de calatori	Municipiul Vaslui
Proiect de realizare depou pentru transportul public	Municipiul Vaslui
Sistem e-ticketing pentru imbunatatirea mobilitatii in zona metropolitana Iasi	Municipiul Iasi
Implementare sistem de management inteligent al traficului in Municipiul Piatra Neamt	Municipiul Piatra Neamt
Modernizarea statiilor de asteptare pentru transport public (TP)	Municipiul Piatra Neamt
Traseu pentru deplasari nemotorizate Sud: Centru - Aeroport	Municipiul Bacau
(Re)amenajarea strazii Prieteniei din cartierul Miorita pe modelul "zona rezidentiala" (home-zone)	Municipiul Bacau
Coridor pentru deplasari nemotorizate: Centru - Serbanesti	Municipiul Bacau
Coridor pentru deplasari nemotorizate Centru - Gara Bacau - Cartier CFR - Sala Polivalenta - CAEX/Parc Industrial (CFR)	Municipiul Bacau

Coridor pentru deplasari nemotorizate Parcul Cancicov - Stadion - Bazin de inot - Universitatea "Vasile Alecsandri" (Traseul tineretului si sportului)	Municipiul Bacau
Traseu pentru biciclete - semicircular - Mioritei	Municipiul Bacau
Coridor pentru deplasari nemotorizate pentru agrement: Centru - Insula de Agrement	Municipiul Bacau
Modernizarea statiilor de transport public	Municipiul Bacau
Sistem de management al traficului pentru prioritizarea coridoarelor de transport public local si a deplasarilor cu bicicleta	Municipiul Bacau
Proiect de reconfigurare a nodului de circulatie rutiera Crucea Garii (intersectia strazilor Republicii, Stefan cel Mare si Traian) si de completare a sistemului de spatii pietonale la nivelul orasului Vaslui	Municipiul Vaslui
Transport urban durabil in Municipiul Botosani prin reabilitarea, modernizarea si extinderea transportului public local de calatori cu tramvaiul - Reabilitare cale rulare traseu 101	Municipiul Botosani
Transport urban durabil in Municipiul Botosani prin reabilitarea, modernizarea si extinderea transportului public local de calatori cu tramvaiul - Reabilitare cale rulare traseu 102	Municipiul Botosani
Piata Stefan cel Mare - zona pietonala si reconfigurare Bulevardul Republicii	Municipiul Piatra Neamt

Anexa: Evolutia populatiei scolare pe niveluri de instruire, nivel judetean, 2007-2018

Nivel de instruire	Judet	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Copii inscrisi in gradinite	Bacau	23920	18696	18038	17399	16953	16535	16260	16249
	Botosani	16237	12680	12583	11983	11192	11154	11236	11096
	Iasi	28714	24963	24089	23553	22533	22062	21858	22173
	Neamt	15550	12976	12597	12260	11553	11327	11362	11608
	Suceava	25281	20868	20814	20924	19947	19687	19763	20193
	Vaslui	17511	13865	13068	12521	11724	11516	11042	10851
Elevi inscrisi in invatamantul preuniversitar	Bacau	98261	88983	86811	85186	82802	81542	80144	78648
	Botosani	65348	63294	62059	61678	59605	58356	56865	55275
	Iasi	121006	118945	117567	116309	113560	113017	111230	109777
	Neamt	74588	69545	67258	66046	63818	62345	60802	59275
	Suceava	108634	105382	104028	102179	99332	97401	96006	95079
	Vaslui	69040	65363	63323	62123	59823	58019	56309	54296
Elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	Bacau	65877	61215	60260	59179	57773	56409	55227	53930
	Botosani	45672	44601	43761	43413	41817	40246	38776	37351
	Iasi	79427	79694	79943	79514	78523	77717	76058	74937
	Neamt	48347	44793	44076	43293	42124	41171	40290	39271
	Suceava	71691	69126	68397	67550	66058	64720	63567	63186
	Vaslui	47461	44567	43908	42963	41282	39680	38398	37039
Elevi inscrisi in invatamantul secundar ciclul 2 (liceal si profesional)	Bacau	31384	25676	24462	23770	22854	22834	22741	22495
	Botosani	19403	17739	17325	17026	16557	16861	16887	16733
	Iasi	38435	34147	32448	32081	30762	31458	31445	31121
	Neamt	25285	22246	20666	20392	19786	19507	18898	18325
	Suceava	35985	33276	32148	31068	29840	29618	29711	29176
	Vaslui	21204	19545	18283	18042	17383	17218	16814	16202

Elevi inscrisi in invatamantul liceal	Bacau	24001	24796	23338	21617	19899	19339	18915	18745
	Botosani	13939	17103	16538	15520	14518	14275	14194	14158
	Iasi	27941	32705	30730	28327	25522	24755	24626	24436
	Neamt	19076	21665	19835	18727	17694	16993	16289	15874
	Suceava	27552	31852	30328	28186	26538	25994	25744	25122
	Vaslui	15198	19244	17815	16591	15185	14441	13896	13331
Studenti inscrisi in invatamantul superior ¹³⁵	Bacau	8464	4989	4582	5632	5581	5543	5755	5709
	Botosani	218	192	102	61	:	:	:	:
	Iasi	62875	46504	44132	55220	54653	53174	53392	52971
	Neamt	760	461	408	401	369	359	344	360
	Suceava	11201	7325	6951	8488	8899	7854	8281	8387
	Vaslui	:	:	:	:	:	:	:	:

Sursa: Prelucrari date statistice baza de date TEMPO - online, INS

Anexa - Situatia persoanelor cu dizabilitati, perioada 2013-2018

Reg/ Jud	Total	Din care: Femei	Din Total:		Din care:								Rata 136%
			Copii	Adulti	In familie				institutionalizate				
					Total	Femei	Copii	Adulti	Total	Femei	Copii	Adulti	
2018													
RO	823.956	436.912	65.001	758.955	806.048	427.916	65.001	741.047	17.908	8.996	0	17.908	3,71
RNE	122.406	61.956	13.171	109.235	118.578	60.061	13.171	105.407	3.828	1.895	0	3.828	3,11
BC	19.783	10.165	1.859	17.924	19.047	9.831	1.859	17.188	736	334	0	736	2,65
BT	14.247	7.147	2.351	11.896	13.853	6.939	2.351	11.502	394	208	0	394	3,13
IS	27.569	13.765	2.885	24.684	26.934	13.430	2.885	24.049	635	335	0	635	2,96
NT	19.443	10.074	1.786	17.657	18.758	9.690	1.786	16.972	685	384	0	685	3,38
SV	22.893	11.916	2.084	20.809	22.042	11.542	2.084	19.958	851	374	0	851	3,06
VS	18.471	8.889	2.206	16.265	17.944	8.629	2.206	15.738	527	260	0	527	3,81
2017													
RO	797.104	422.624	62.531	734.573	779.066	413.514	62.531	716.535	18.038	9110	0	18.038	3,59
RNE	119.4	60.511	12.802	106.598	115.631	58.665	12.802	102.829	3.769	1.846	0	3.769	3,03
BC	19.663	10.145	1.788	17.875	18.922	9.809	1.788	17.134	741	336	0	741	2,64
BT	13.758	6.92	2.201	11.557	13.353	6.706	2.201	11.152	405	214	0	405	3,03
IS	26.881	13.415	2.726	24.155	26.272	13.102	2.726	23.546	609	313	0	609	2,89
NT	19.143	9.943	1.840	17.303	18.463	9.564	1.840	16.623	680	379	0	680	3,33
SV	22.506	11.699	2.062	20.444	21.645	11.324	2.062	19.583	861	375	0	861	3,01
VS	17.449	8.389	2.185	15.264	16.976	8.16	2.185	14.791	473	229	0	473	3,60
2016													
RO	786.546	416.96	62.066	724.48	768.456	407.837	62.055	706.401	18.09	9.123	11	18.079	3,54
RNE	118.304	60.072	12.713	105.591	114.537	58.227	12.713	101.824	3.767	1.845	0	3.767	3,02
BC	19.91	10.29	1.800	18.11	19.152	9.949	1800	17.352	758	341	0	758	2,67
BT	13.577	6.828	2.204	11.373	13.174	6.611	2.204	10.970	403	217	0	403	2,98

¹³⁵ Pentru anii 2007, respectiv 2012-2013 datele se refera la la studentii inscrisi in invatamantul superior cu licenta, neexistand pentru aceasta perioada date ref. la student inscrisi la masterate, doctorate, etc.

¹³⁶ Numar persoane cu dizabilitati raportat la populatia totala a regiunii/judetului.

Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

IS	26.675	13.381	2.675	24000	26.099	13.083	2.675	23.424	576	298	0	576	2,90
NT	19.296	10.079	1.844	17.452	18.607	9.696	1.844	16.763	689	383	0	689	3,34
SV	22.235	11.541	2.099	20.136	21.371	11.165	2.099	19.272	864	376	0	864	2,99
VS	16.611	7.953	2.091	14.52	16.134	7.723	2.091	14.043	477	230	0	477	3,46
2015													
RO	766,153	406,832	60,942	705,211	748,309	397,808	60,930	687,379	17,844	9,024	12	17,832	3.44
RNE	115,337	58,739	12,414	102,923	111,587	56,890	12,414	99,173	3,750	1,849	0	3,750	2.95
BC	19,334	10,034	1,714	17,620	18,573	9,689	1,714	16,859	761	345	0	761	2.58
BT	13,077	6,606	2,048	11,029	12,682	6,390	2,048	10,634	395	216	0	395	2.85
IS	26,945	13,578	2,663	24,282	26,353	13,274	2,663	23,690	592	304	0	592	2.97
NT	18,758	9,802	1,867	16,891	18,055	9,412	1,867	16,188	703	390	0	703	3.23
SV	21,574	11,237	2,083	19,491	20,737	10,870	2,083	18,654	837	367	0	837	2.91
VS	15,649	7,482	2,039	13,610	15,187	7,255	2,039	13,148	462	227	0	462	3.27
2014													
RO	737.885	393.6	59.775	678.11	720.683	384.866	59.766	660.917	17.202	8.734	9	17.193	3,47
RNE	112.026	57.343	11.866	100.16	108.407	55.527	11.866	96.541	3.619	1.816	0	3.619	3,01
BC	18.428	9.558	1.7	16.728	17.671	9.215	1.7	15.971	757	343	0	757	2,61
BT	12.863	6.516	1.952	10.911	12.461	6.29	1.952	10.509	402	226	0	402	2,93
IS	27.529	14.039	2.582	24.947	27.018	13.768	2.582	24.436	511	271	0	511	3,21
NT	17.64	9.224	1.799	15.841	16.933	8.833	1.799	15.134	707	391	0	707	3,19
SV	20.952	11.036	2.024	18.928	20.154	10.684	2.024	18.130	798	352	0	798	2,95
VS	14.614	6.97	1.809	12.805	14.17	6.737	1.809	12.361	444	233	0	444	3,24
2013													
RO	709.216	380.742	60.993	648.223	692.093	372.057	60.981	631.112	17.123	8.685	12	17.111	3,52
RNE	108.305	55.697	11.76	96.545	104.769	53.931	11.759	93.01	3.536	1.766	1	3.535	3,28
BC	17.242	8.944	1.701	15.541	16.547	8.626	1.701	14.846	695	318	0	695	2,80
BT	12.72	6.444	1.890	10.830	12.322	6.223	1.890	10.432	398	221	0	398	3,08
IS	27.845	14.337	2.652	25.193	27.344	14.077	2.652	24.692	501	260	0	501	3,61
NT	16.313	8.566	1.659	14.654	15.617	8.188	1.658	13.959	696	378	1	695	3,47
SV	20.544	10.916	2.019	18.525	19.746	10.559	2.019	17.727	798	357	0	798	3,24
VS	13.641	6.490	1.839	11.802	13.193	6.258	1.839	11.354	448	232	0	448	3,45

Sursa: Prelucrari date Buletine statistice, Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Dizabilitati

Situatia cantinelor sociale publice si private in Regiunea Nord-Est, pe judete

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cantine sociale publice, nr.							
RNE	19	17	15	14	17	16	14
BC	2	2	2	1	2	2	1
BT	2	2	2	2	2	2	2
IS	1	1	1	1	1	1	1
NT	3	3	2	2	2	3	2
SV	7	6	5	5	6	5	5
VS	4	3	3	3	4	3	3

Cantine sociale publice, capacitate, locuri							
RNE	5355	3854	3454	3175	3605	4100	3655
BC	300	229	229	100	250	220	20
BT	450	600	350	350	300	450	450
IS	300	300	360	300	300	300	250
NT	560	340	180	290	370	620	500
SV	2425	1335	1285	1085	1335	1360	1285
VS	1320	1050	1050	1050	1050	1150	1150
Cantine sociale publice, nr. mediu zilnic beneficiari							
RNE	2986	1997	2452	2782	2846	2015	1838
BC	200	125	129	73	234	112	97
BT	271	267	306	321	388	319	287
IS	228	173	172	225	189	171	177
NT	374	286	165	261	329	412	355
SV	1328	747	683	813	784	548	469
VS	585	399	997	1089	922	453	453
Cheltuieli de functionare, total lei							
RNE	n/a	8621231	8483455	7996911	11756148	10492501	10734980
BC	n/a	311558	372239	152621	278084	216756	194580
BT	n/a	902964	904381	1284644	1511115	1408664	2008219
IS	n/a	820369	895549	1460901	1513814	1542300	1684368
NT	n/a	2117202	1784855	717732	1404966	1703213	1189963
SV	n/a	3108757	3166050	2784259	5382181	3440793	3477074
VS	n/a	1360381	1360381	1596754	1665988	2180775	2180776
Cheltuieli de functionare, buget local							
RNE	n/a	7931174	7314394	11184105	10270075	10476874	8087903
BC	n/a	364759	149918	267400	91635	69959	304260
BT	n/a	886195	1264420	1492736	1387028	1971107	887911
IS	n/a	895549	902175	1513814	1542300	1684368	820369
NT	n/a	1346758	717732	1404966	1703213	1189963	1702072
SV	n/a	3085548	2698475	4854001	3365124	3380701	3020926
VS	n/a	1352365	1581674	1651188	2180775	2180776	1352365
Cheltuieli de functionare, contributi beneficiari							
RNE	n/a	552281	123791	129682	218974	240870	533328
BC	n/a	7480	2703	10684	125121	124621	7298
BT	n/a	18186	20224	16988	18184	19876	15053
NT	n/a	438097	:	:	:	:	415130
SV	n/a	80502	85784	87210	75669	96373	87831
VS	n/a	8016	15080	14800	:	:	8016
Cheltuieli de functionare, fonduri proprii, sponsorizari, alte surse							
RNE	n/a	:	558726	442361	3452	17236	:
BT	n/a	:	:	1391	3452	17236	:
IS	n/a	:	558726	:	:	:	:
SV	n/a	:	:	440970	:	:	:
Cantine sociale private, nr.							
RNE	n/a	14	15	17	15	10	11
BC	n/a	3	3	3	2	1	1
BT	n/a	4	4	4	4	3	5
IS	n/a	2	2	3	2	2	1
NT	n/a	5	6	6	6	3	3
SV	n/a	:	:	1	1	1	1
Cantine sociale private, capacitate, locuri							
RNE	n/a	913	1400	1582	1504	750	940
BC	n/a	178	228	270	150	20	100
BT	n/a	318	315	335	315	220	476
IS	n/a	172	207	237	237	160	60
NT	n/a	245	650	644	682	250	204
SV	n/a	:	:	96	120	100	100

Cantine sociale private, nr. mediu zilnic beneficiari							
RNE	n/a	691	1103	1460	1182	507	720
BC	n/a	28	198	115	66	18	30
BT	n/a	275	257	429	331	193	395
IS	n/a	172	187	326	214	153	62
NT	n/a	216	461	520	471	63	133
SV	n/a	:	:	70	100	80	100
Cheltuieli de functionare, total lei							
RNE	n/a	1756409	2546368	3200448	3296028	2491701	2383472
BC	n/a	24320	85800	116300	26200	15000	62484
BT	n/a	739046	836810	658960	494122	988584	940321
IS	n/a	509046	503462	782286	851043	602184	382604
NT	n/a	483997	1120296	1385182	1700528	495475	357605
SV	n/a	:	:	257720	224135	390458	640458
Cheltuieli de functionare, buget local							
RNE	n/a	138960	674783	950917	942663	48000	112800
BC	n/a	:	:	37000	:	:	:
IS	n/a	93960	:	223560	162000	:	64800
NT	n/a	45000	674783	677857	732663	:	:
SV	n/a	:	:	12500	48000	48000	48000
Cheltuieli de functionare, contributii beneficiari							
RNE	n/a	60617	68944	85663	72111	:	:
BC	n/a	4320	:	10800	10800	:	:
BT	n/a	56297	68944	74863	61311	:	:
Cheltuieli de functionare, fonduri proprii, sponsorizari, alte surse							
RNE	n/a	1556832	1802641	2163868	2281254	2443701	2270672
BC	n/a	20000	85800	68500	15400	15000	62484
BT	n/a	682749	767866	584097	432811	988584	940321
IS	n/a	415086	503462	558726	689043	602184	317804
NT	n/a	438997	445513	707325	967865	495475	357605
SV	n/a	:	:	245220	176135	342458	592458

Sursa: Prelucrari date statistice baza de date TEMPO - online, INS

6. Mediu

6.1. Serviciile si infrastructura aferenta de apa potabila si apa uzata

Servicii de furnizare a apei potabile

In anul 2018, la nivel regional, un numar total de 381 de localitati detineau retea de distributie a apei potabile, reprezentand doar 66,6% din totalul localitatilor regiunii - nivel inferior fata de ponderea nationala (80,63%). Fata de anul 2012¹³⁷, numarul localitatilor cu retea de apa potabila a crescut cu 38 de unitati, toate situate in mediul rural: 4 in judetul Bacau, 11 in judetul Iasi, 4 in judetul Neamt, 12 in judetul Suceava si 7 in judetul Vaslui. In continuare, exista doua localitati urbane in regiune care nu detin retea de apa potabila: Cajvana si Milisauti.

Lungimea retelei de distributie a apei potabile din regiune totalizeaza 9.951,5 km, cu 37% mai mult fata de anul 2012, din care 3.748 km figureaza in mediul urban. Cresterea se datoreaza lucrarilor de constructie si extindere realizate in mediul rural (in mediul urban stagneaza), si in special din judetul Iasi unde a avut loc o crestere cu 75,5% - restul judetelor contabileaza crestere in intervalul 25-30%. In privinta distributiei pe medii de rezidenta, in mediul rural reseaua existenta detine o pondere de 62,33% din lungimea totala.

Dezechilibrul numeric dintre cele doua nivele (regional vs. national) este si mai accentuat cand urmarim procentul populatiei deservita de reseaua de apa potabila. Astfel, doar 47,7% din totalul populatiei beneficiaza de serviciile de furnizare de apa potabila, procentul inregistrat fiind doar cu 2,4 p.p. mai mare fata de 2012. Totodata, nivelul existent este mult mai mic fata de media nationala - 67,9% in 2018, in crestere cu 8 p.p. fata de 2012. In fapt, doar 1,53 milioane de locuitori beneficiaza de serviciile de alimentare cu apa potabila, cu numai 37 de mii mai mult fata de 2012.

La nivel intraregional, cele mai mici ponderi ale populatiei conectate la reseaua de apa se inregistreaza in continuare in judetul Suceava cu 35% (fata de 29% in 2012), judetul Botosani cu 36,5% si judetul Vaslui cu 39,5% (similar cu 2012), in timp ce in judetele Bacau, Neamt si Iasi nivelele sunt in jur de 56%¹³⁸.

Reteaua si volumul de apa potabila distribuita in Regiunea Nord - Est, 2018

Unitate teritorială ^a	Localitati conectate		Populatie deservita de sistemul public de alimentare a apei potabile		Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor, mii m ³ .		Consumul de apa potabila pt. uz casnic pe locuitor, m ³
	Total	Din care municipii si orase	Nr. persoane	% din total populatie	Total	Pentru uz casnic	
Bacau	78	8	327194	55,63	14432	11359	34,72
Botosani	48	7	139323	36,43	6277	4580	32,87
Iasi	72	5	447380	56,45	27054	16661	37,24
Neamt	54	5	249061	56,02	10390	8320	33,41
Suceava	60	14	219503	35,08	12329	8746	39,84
Vaslui	67	5	148761	39,46	8842	7104	47,75
RNE	379	44	1531222	47,69	79324	56770	37,07
Romania	2534	317	13229699	67,93	746401	561847	42,47

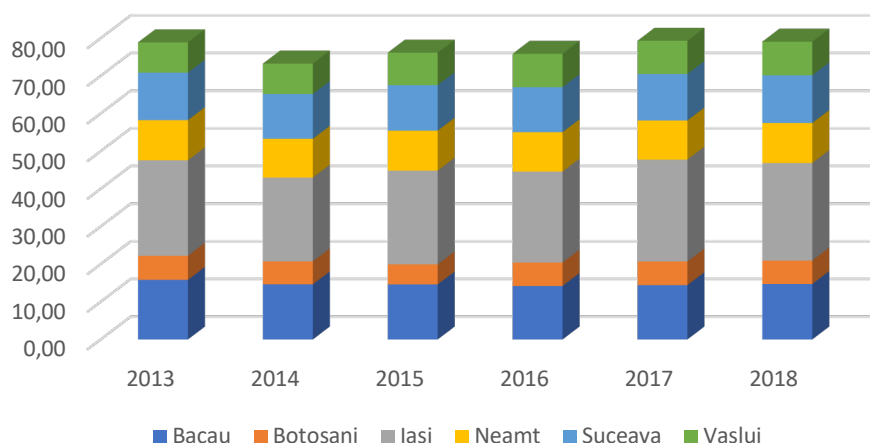
Sursa: Prelucrari baza de date TEMPO - online, INS

Urmarind datele aferente consumului de apa potabila pentru uz casnic, per locuitor, se constata ca nivelul mediu anual in 2018 este 37 m³/persoana, in scadere fata de 2012 cu 5 m³, valoare care se apropie de nivelul mediu national; se constata o micorare fata de decalajul inregistrat in 2012. La nivel judetean exista evolutii sinusoidale: astfel, in judetele Botosani si Iasi au avut loc scaderi, in timp ce in judetele Neamt, Suceava si Vaslui crestere. Acest aspect este (aparent) necorelat cu faptul ca in regiune a avut loc o crestere economica in perioada analizata. Lipsa unor evidente statistice pe medii de rezidenta nu ne permite o continuare a analizei indicatorului pentru zona rurala.

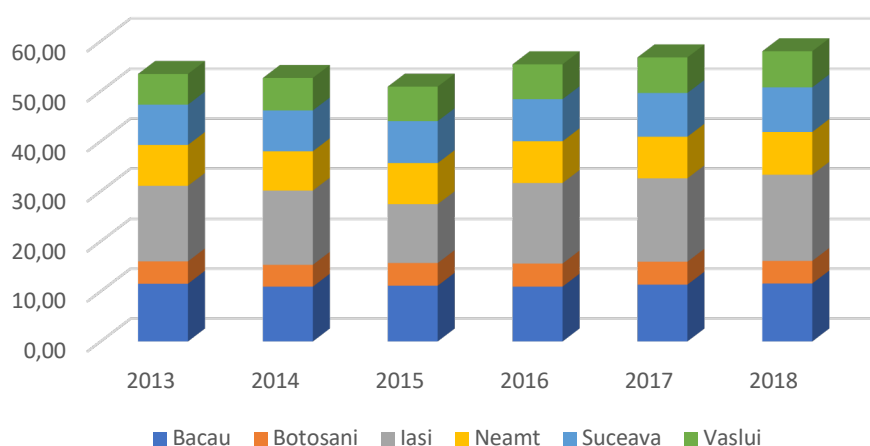
¹³⁷ An de referinta in PDR Nord-Est 2014-2020

¹³⁸ O serie de precizari suplimentare sunt realizate in sectiunea dedicata gradului de inzebrare al locuintelor, zona in care sunt prezentate o serie din rezultatele Recensamentului populatiei si locuintelor din 2011.

Consumul total de apa potabila pe judete, mil. mc.

Consumul de apa potabila pentru uz casnic, pe judete, mil. mc.

Sursa: Prelucrari baza de date TEMPO - online, INS

In ceea ce priveste variatia consumului total de apa potabila, precum si a celei pentru uz casnic se constata ca in timp ce consumul de apa pentru uz casnic a crescut la nivel regional in perioada analizata cu aprox. 8,5%, cea totala a avut o evolutie sinusoidala avand valori aproximativ egale la inceputul si sfarsitul perioadei amintite. O posibila explicatie pentru cresterea consumului de apa pentru uz casnic ar putea fi extinderea retelei de alimentare in localitatile deja racordate, precum si racordarea unor noi localitati, mai ales in mediul rural la retea de apa potabila.

Servicii de canalizare

In anul 2018, doar 39,13% din localitatile regiunii detineau retea de canalizare, nivel apropiat de cel inregistrat la nivel national (41%). Mai mult, in continuare, orasele Milisauti si Vicovu de Sus nu au retele de canalizare. Fata de anul 2012, numarul localitatilor cu retea de canalizare a crescut cu 61 unitati, toate amplasate in mediul rural: 8 in Bacau, 26 in Iasi, 7 in Neamt, 12 in Suceava si 8 in Vaslui. Totodata, statistica mentioneaza ca in judetul Botosani numarul localitatilor cu retea de canalizare a scazut cu 2 unitati in perioada de analiza.

Lungimea retelelor de canalizare la nivel regional totalizeaza 4.534 km, cu 50% mai mult fata de anul 2012, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Bacau si Iasi.

Situatia este similara si in privinta ponderii populatiei cu acces la serviciile de canalizare. Astfel, 36,8% din totalul populatiei beneficiaza de acest serviciu, situatie similara cu cea din 2012. Totodata, media regionala inregistrata este cu mult sub nivelul mediu national de 52,85% - nici un judet al regiunii neapropiindu-se de acest nivel. Judetele Botosani, Suceava si Vaslui sunt cele care au cele mai mari

probleme in aceasta privinta, doar 30,8%, 31%, respectiv 32,7% din populatia lor avand acces la acest serviciu.

Localitati si populatia conectata la retele de canalizare, 2018

Unitate teritoriala	Localitati conectate		139Populatia conectata la sistemul de canalizare	
	Total	Din care municipii si orase	Nr. persoane	% in total populatie
Bacau	55	8	266039	45,23
Botosani	13	7	117802	30,80
Iasi	46	5	320773	40,48
Neamt	25	5	160941	36,20
Suceava	52	14	192724	30,80
Vaslui	25	5	123295	32,70
Nord-Est	216	44	1181574	36,80
Romania	1305	315	10293041	52,85

Sursa: Prelucrari baza de date TEMPO - online, INS

In regiunea Nord Est sunt 40 de localitati cu statii de epurare in functiune¹⁴⁰. Cele mai solicitate statii de epurare, cu cel mai ridicat debit zilnic al apei reziduale, se inregistreaza in municipiile resedinta de judet.

Prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare 2014-2020¹⁴¹ urmeaza sa fie derulate investitii aferente urmatoarelor proiecte:

1. Fazarea proiectului extinderea si reabilitarea infrastructurii de apa si apa uzata in judetul Bacau care va presupune: realizare statie de epurare ape uzate Bacau, extindere infrastructura de canalizare in orasele Bacau, Buhusi, Moinesti, Targu Ocna, Darmanesti, extindere infrastructura retea apa potabila Buhusi, Moinesti, reabilitare statie tratare apa Caraboaia, reabilitare SEAU Moinesti Nord, Moinesti Sud, Buhusi, Darmanesti, Targu Ocna
2. Fazarea proiectului reabilitarea sistemului de alimentare cu apa a sistemului de canalizare si a statiilor de epurare in aglomerarile Vaslui, Barlad, Husi, Negresti care va presupune: reabilitarea statiilor de tratare Vaslui, Barlad si Husi, SCADA pe retelele de apa si canalizare din Vaslui, Barlad, Husi si Negresti, reabilitarea statiilor de epurare din Vaslui, Barlad si Husi, retele de apa si canalizare, statii de pompare, statii pompare apa uzata in Vaslui si Barlad, retele de apa si canalizare, statii de pompare, statii pompare apa uzata in Husi si Negresti, statie de tratare si epurare Negresti, surse, aductiuni, statii de pompare apa bruta si rezervoare, refulari in Vaslui si Barlad, acordare asistenta tehnica, etc
3. Fazarea proiectului extinderea si modernizarea sistemelor de alimentare cu apa si canalizare - epurarea apelor uzate in judetul Botosani care va presupune: achizitionarea sistem informational geografic, imbunatatire STAP Catamarasti si Bucecea, reabilitarea si extinderea SEAU Dorohoi, Flamanzi si Vorona, extinderea retelelor de apa si canalizare in ZAA/aglomerarea Botosani, Dorohoi, Flamanzi, Vorona, construirea conductei de aductiune de la STAP Stefanesti la Saveni si devierea conductelor de aductiune in zona alunecarilor de teren Leorda, extindere si reabilitare STEAP Stefanesti, acordare asistenta tehnica, etc.
4. Fazarea proiectului extinderea si reabilitarea infrastructurii de apa si apa uzata care va presupune: reabilitare si extindere retele apa si apa uzata municipiul Suceava, municipiul Falticeni, Radauti, Vatra Dornei, Gura Humorului, Salcea, reabilitare statie epurare Falticeni, reabilitare statie de epurare Vatra Dornei si Gura Humorului, extinderea si reabilitarea fronturilor de captare si a statiilor de tratare apa din aglomerarile Suceava, Falticeni, Gura Humorului, Vatra Dornei si Radauti, acordare asistenta tehnica, etc.
5. Sprijin pentru pregatirea aplicatiei de finantare si a documentatiilor de atribuire pentru proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apa si apa uzata din judetul Bacau, in perioada 2014-2020

¹⁴⁰ Pentru judetele Botosani si Suceava nu exista informatii in rapoartele anuale privind starea mediului

¹⁴¹ Conform pagina de internet MFE, <http://www.fonduri-ue.ro/>, martie 2019

6. Sprijin pentru pregatirea aplicatiei de finantare si a documentatiilor de atribuire pentru proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apa si apa uzata din judetul Vaslui, in perioada 2014-2020
7. Sprijin pentru pregatirea aplicatiei de finantare si a documentatiilor de atribuire pentru proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apa si apa uzata din judetul Neamt, in perioada 2014-2020
8. Sprijin pentru pregatirea aplicatiei de finantare si a documentatiilor de atribuire pentru proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apa si apa uzata din judetul Botosani, in perioada 2014-2020

6.2. Calitatea aerului

Calitatea aerului a fost monitorizata continuu prin reseaua automata de monitorizare a calitatii mediului reprezentata la nivelul regiunii de 20 statii automate, dintre care 7 de tip fond urban, 6 de tip industrial, 4 de tip trafic, 1 de tip fond suburban, 1 de tip fond regional, 1 de tip fond rural. Marea majoritate a statiilor este in mediul urban, cele mai multe (6) in judetul Iasi.

In 2018, conform rapoartelor anuale privind starea mediului, elaborate de agentiile judetene pentru protectia mediului, se constata urmatoarele:

- ✓ Jud. Bacau:
 - concentratia medie anuala de dioxid de azot (NO₂) nu a depasit valoarea limita impusa;
 - la indicatorul dioxid de sulf (SO₂), valorile inregistrate au fost mult sub valoarea limita orara (350µg/mc), care nu trebuie depasita mai mult de 24 ori/an, dar si sub valoarea limita zilnica (125µg/mc), care nu trebuie depasita mai mult de 3 ori/an, conform Legii 104/2011, privind Calitatea Aerului.
 - valorile maxime zilnice ale mediilor concentratiilor pe 8 ore pentru monoxidul de carbon (CO) s-au situat mult sub valoarea maxima zilnica pentru protectia sanatatii umane (10 mg/mc);
 - concentratia de ozon (O₃) a depasit valoarea tinta pentru protectia sanatatii umane (120 µg/mc), de 8 ori (in total la cele 3 statii de masurare), in luna martie, 2018; nicio concentratie medie orara a O₃ nu a atins pragul de informare a publicului (180 µg/mc) sau pragul de alerta (240 µg/mc), in niciuna dintre cele 3 statii de monitorizare din judet;
 - la indicatorul particule in suspensie PM₁₀ s-au evidentiat un numar total de 27 depasiri ale valorii limita zilnice (50 µg/mc) inregistrate la cele trei statii de monitorizare; nu a fost depasita valoarea limita anuala (40 µg/mc) pentru protectia sanatatii umane in nicio statie de monitorizare;
 - in anul 2018 nu au fost analizate metalele deoarece laboratorul AMP Bacau a fost in procedura de mentenanta.
- ✓ Jud. Botosani:
 - concentratia medie anuala de NO₂ nu a depasit valoarea limita impusa, de asemenea, valorile inregistrate au fost sub valoarea limita orara (200µg/m³), care nu trebuie depasita mai mult de 18 ori intr-un an calendaristic;
 - la indicatorul dioxid de sulf (SO₂), valorile inregistrate au fost mult sub valoarea limita orara (350µg/mc), care nu trebuie depasita mai mult de 24 ori/an, dar si sub valoarea limita zilnica (125µg/mc), care nu trebuie depasita mai mult de 3 ori/an, conform Legii 104/2011, privind Calitatea Aerului.
 - monitorizarea monoxidului de carbon, indica o valoare maxima zilnica a mediilor pe 8 ore de 2,11 mg/mc, mult sub valoarea limita zilnica pentru protectia sanatatii umane (10mg/mc);
 - concentratiile la ozon (O₃) s-au situat sub pragul de informare - 180 µg/m³ si de alerta - de 240 µg/m³ (media pe 1h). Nu au fost inregistrate depasiri ale valorii tinta pentru protectia sanatatii umane (120 µg/m³),
 - la indicatorul particule in suspensie PM₁₀ gravimetric s-a înregistrat o valoare medie de 32,32 µg/m³ si un numar de 25 depasiri. Pentru PM₁₀ nefelometric media anuala a fost de 26,45 µg/m³ si un numar de 18 depasiri. Concentratiile de PM₁₀ mai mari decat valoarea limita s-au inregistrat in perioada rece a anului, datorita functionarii centralelor termice si a conditiilor meteorologice (calm atmosferic, ceata).
- ✓ Jud. Iasi:
 - s-a inregistrat depasirea valorii limita orare si anuale pentru protectia sanatatii umane la indicatorul dioxid de azot in statia de trafic IS-1 Podu de Piatra. Media anuala inregistrata la NO₂ a fost de 40,54 µg/m³ fata de valoarea limita anuala de 40 µg/m³;

- la indicatorul SO₂, in urma masuratorilor efectuate, nu s-au inregistrat depasiri ale valorilor limita orare si zilnice pentru protectia sanatatii umane, a pragului de alerta sau a nivelului critic pentru protectia vegetatiei;
 - pentru monoxidul de carbon valorile maxime zilnice ale mediilor concentratiilor pe 8 ore s-au situat mult sub valoarea maxima zilnica pentru protectia sanatatii umane (10mg/mc);
 - s-au inregistrat 11 depasiri ale valorii tinta pentru protectia sanatatii umane (120 µg/m³), pentru ozon (valoarea maxima zilnica a mediilor pe 8 ore), la cele 3 statii de monitorizare din judetul Iasi, dar nu s-a depasit, numarul de 25 de zile pe an calendaristic, conform legii nr. 104 din 2011 privind calitatea aerului inconjurator). Depasirile s-au produs pe fondul dispersiei scazute, conditii de calm atmosferic, temperaturi ridicate si radiatie solara maxima, care au condus la producerea si acumularea de ozon;
 - la indicatorul particule in suspensie PM₁₀ s-au inregistrat un total de 280 depasiri ale valorii limita zilnice (Ia cele 5 statii de monitorizare din judet), cele mai multe fiind la statia Podul de Piatra IS1; de asemenea s-a depasit valoarea limita anuala pentru protectia sanatatii umane la 2 dintre statii;
 - Concentratiile medii anuale pentru metalele grele monitorizate nu au depasit valoarea limita anuala la nicio statie de monitorizare;
- ✓ Jud. Neamt:
- pentru dioxidul de azot nu s-a depasit valoarea maxima orara de 200 µg/m³;
 - nu s-au inregistrat valori ale concentratiei de dioxid de sulf care sa depaseasca valorile limita pentru protectia sanatatii umane, pragul de alerta sau nivelul critic anual pentru protectia vegetatiei. Valoarea maxima zilnica pentru a concentratiei de dioxid de sulf a fost de 26,45 µg/m³, masurata la statia din Piatra Neamt;
 - pentru ozon s-au inregistrat 3 valori care au depasit valoarea tinta de 120 µg/m³ la statia NT1 Piatra Neamt; pragul de informare de 180 µg/m³ si cel de alerta de 240 µg/m³ nu au fost atinse;
 - la statia automata NT1 Piatra Neamt s-au inregistrat 6 depasiri a concentratiei maxime admise la PM₁₀ gravimetric si 4 depasiri la PM₁₀ nefelometric. Aceste depasiri e datoreaza conditiilor meteo nefavorabile, emisiilor provenite din instalatiile de ardere rezidentiale. Cea mai mare valoare zilnica inregistrata a fost de 127,45 µg/m³, in statia de fond urban NT1 Piatra Neamt, peste valoarea limita zilnica pentru protectia sanatatii umane de 50 µg/m³, prevazuta in Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului inconjurator, conform acesteia valorile limita ale concentratiilor de PM₁₀ gravimetric nu trebuie depasite mai mult de 35 de ori intr-un an calendaristic.
- ✓ Jud. Suceava:
- concentratia medie anuala de dioxid de azot nu a depasit valoarea limita anuala pentru protectia sanatatii umane (40 µg/mc), in niciuna dintre statii;
 - o singura valoare maxima zilnica a mediilor mobile de 8 ore la ozon a depasit valoarea tinta pentru protectia sanatatii umane;
 - La pulberi in suspensie PM₁₀, in anul 2018 in toate statiile de monitorizare s-au inregistrat unele depasiri ale valorii limita zilnice reglementate de legea 104/2011, fara a fi depasit insa numarul maxim admis de 35 de depasiri/an. Prin urmare nu s-a depasit valoarea limita zilnica pentru protectia sanatatii umane la PM₁₀ in nicio statie (50 µg/m³, a nu se depasi de peste 35 de ori intr-un an calendaristic). La statia SV2 de tip industrial din municipiul Suceava s-a atins numarul maxim admis, de 35 depasiri/an, iar la statia SV3 de tip trafic din Siret s-au inregistrat 25 de depasiri in anul 2018.
- ✓ Jud. Vaslui:
- concentratiile medii orare de dioxid de azot (NO₂) masurate in statia automata de monitorizare din municipiul Vaslui, s-au situat sub valoarea limita orara pentru protectia sanatatii umane (200 µg/m³). Maximul valorilor orare pentru masuratorile efectuate la statia VS-1 a fost de 130,74 µg/mc. In ceea ce priveste concentratia medie anuala de NO₂, aceasta nu au depasit valoarea limita anuala pentru protectia sanatatii umane (40 µg/m³), valoarea inregistrata fiind de 20,91 µg/mc;
 - pentru monoxidul de carbon nu s-a inregistrat nicio depasire a valorii limita de 10 mg/mc pentru maxima mediilor pe 8 ore (medii mobile);
 - in ceea ce priveste concentratiile medii zilnice de dioxid de sulf (SO₂) acestea nu au depasit valoarea limita zilnica pentru protectia sanatatii umane (125 µg/mc), maxima fiind 11,06 µg/mc;
 - pentru ozon nu s-au inregistrat valori care sa depaseasca pragul de informare de 180 µg/mc

- si nici pe cel de alerta de 240 µg/mc;
- valoarea limita zilnica a concentratiei PM10 a fost depasita de 8 ori in decursul anului de referinta;
- nu s-au facut determinari de metale grele din filtrele de la statiile automate de monitorizare a calitatii aerului.

Portalul privind calitatea aerului in marile orase

Incepand cu anul 2016, in baza unei aplicatii, portalul dezvoltat de catre IQAir/AirVisual ofera informatii periodice privind calitatea aerului, cat si previziuni pentru un interval de timp de 7 zile la nivel de continent, tara, cat si pentru marile orase. Pentru Romania, informatiile privind calitatea aerului sunt actualizate zilnic pe baza informatiilor livrate de catre reseaua nationala de monitorizare a calitatii aerului.

Astfel, in anul 2018, in raport cu valorile existente pentru indexul calitatii aerului si nivelul particule in suspensie (PM_{2.5}) cel mai poluat oras atat din regiune, cat si din Romania, este municipiul Iasi (nivelul mediu al PM_{2.5} fiind de 27 micrograme pe metru cub.) - incadrat la nivelul de poluare medie. In topul celor mai poluate 20 orase din Romania mai figureaza in categoria mentionata municipiile Bacau si Botosani.

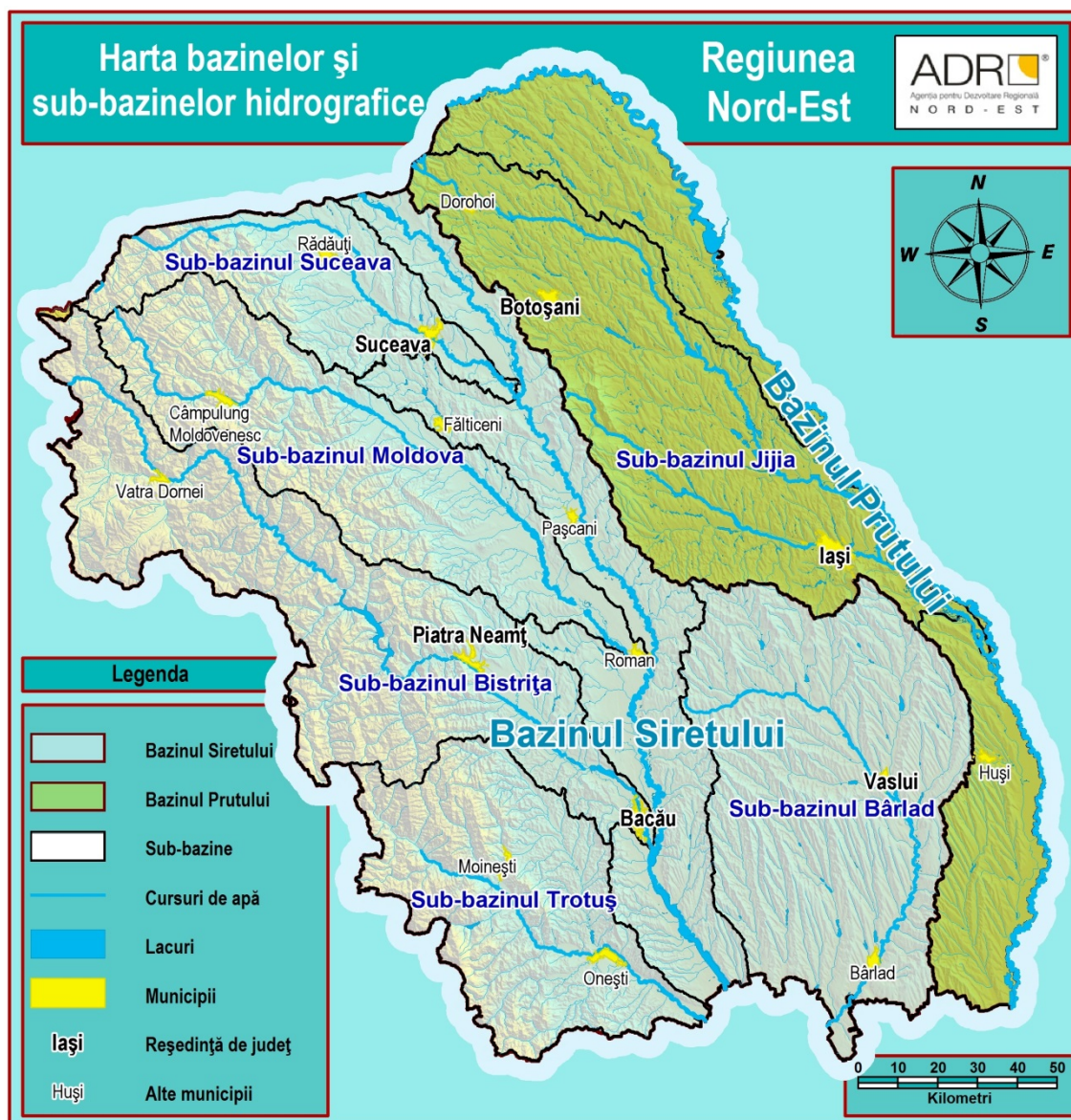
In anul 2019, municipiul Iasi este pe locul 2 in clasamentul celor mai poluate orase din Romania, cu nivelul particulelor in suspensie (PM_{2.5}) de 22,4, rezultand o imbunatatire fata de anul anterior. Acelasi lucru se constata si in cazul municipiului Botosani (2019 - 13,3; 2018 - 14,8)

6.3. Calitatea apelor

Prin Directiva Cadru Apa 2000/60/CE s-a constituit o abordare noua in domeniul gospodarii apelor, care se bazeaza pe principiul bazinal si care impune termene stricte pentru realizarea programului de masuri. Obiectivul central al Directivei Cadru in domeniul Apei (DCA) este de a obtine o „stare buna” pentru toate cursurile de apa, atat pentru cele de suprafata, dar si pentru cele subterane, cu exceptia celor puternic modificate si artificiale, pentru care se defineste „potentialul ecologic bun”.

Conform documentului de politica europeana in domeniul gospodarii apelor se porneste de la premiza ca „apa nu este un produs comercial ca oricare altul, ci o mostenire care trebuie pastrata curata, protejata si tratata ca atare”.

Regiunea Nord Est cuprinde din punct de vedere hidrografic doua bazine principale Siret si Prut, fiecare avand in componenta sub-bazine, dintre care mentionam: sub-bazinele Suceava, Moldova, Bistrita, Trotus pe partea dreapta a Siretului, sub-bazinul Barlad pe partea stanga a Siretului si sub-bazinul Jijia pe partea dreapta a raului Prut.

Conform “Sinteza calitatii apelor in Romania in 2016”, publicata de Administratia Nationala “Apele Romane”, in cadrul bazinului hidrografic Siret au fost evaluate un numar de 56 corpuri de apa - rauri prin monitorizarea elementelor biologice cat si a elementelor suport, pe o lungime de 5.121,94 km. Repartitia pe lungimi in raport cu starea ecologica este urmatoarea: 4383,44 km (85,58 %) in stare ecologica buna si 738,50 km (14,42 %) in stare ecologica moderata.

La nivelul bazinului hidrografic Siret au fost monitorizate in anul 2016, din punct de vedere al elementelor fizico-chimice generale doua corpuri de apa artificiale: Canalul Piatra Neamt - Buhusi cu o lungime de 35,315 km, care s-a incadrat in clasa de potential ecologic moderat si Canal Siret-Baragan, cu o lungime de 6,3 km, care s-a incadrat in clasa de potential ecologic moderat.

In cadrul bazinului hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate 8 corpuri de apa naturale - rauri pe o lungime de 536,83 km. Repartitia in functie de starea ecologica a fost urmatoarea: 235,39 km (43,85 %) in stare ecologica buna, 169,70 km (31,61 %) in stare ecologica moderata si 131,74 km (24,54 %) in stare ecologica slaba.

In bazinul hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate 2 corpuri de apa artificiale, in lungime totala de 157,80 km. In urma evaluarii, intreaga lungime s-a incadrat in potential ecologic moderat.

Conform informatiilor existente in ultimul raport publicat¹⁴², in cadrul bazinului hidrografic Siret au fost evaluate 58 corpuri de apa - rauri prin monitorizarea elementelor biologice, cat si a elementelor suport, pe o lungime de 5105,03 km. Repartitia pe lungimi in raport cu starea ecologica este urmatoarea: 3.966,71 km (65,95%) in stare ecologica buna si 1.138,33 km (34,05%) in stare ecologica moderata.

La nivelul bazinului hidrografic Siret a fost monitorizat in anul 2017, din punct de vedere al elementelor fizico-chimice generale un corp de apa artificial Canalul Piatra Neamt - Buhusi cu o lungime de 35,32 km, care s-a incadrat in clasa de potential ecologic bun.

In cadrul bazinului hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate opt corpuri de apa naturale, rauri pe o lungime de 536,83 km. Repartitia in functie de starea ecologica a fost urmatoarea: 17,68 km (3,29%) in stare ecologica buna, 308,35 km (57,44%) in stare ecologica moderata, 127,13 km (23,68%) in stare ecologica slaba si 83,67 km (15,59%) in stare ecologica proasta. In bazinul hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate 2 corpuri de apa artificiale, in lungime totala de 157,80 km. In urma evaluarii, intreaga lungime s-a incadrat in potential ecologic moderat.

6.4. Calitatea solurilor¹⁴³

Calitatea solurilor este influentata fie de factori naturali (clima, forma de relief), fie de actiuni antropice agricole si industriale - in multe situatii factorii mentionati pot actiona impreuna in sens negativ, avand ca efect scaderea calitatii si chiar anularea functiilor acestora. Influenta daunatoare ale acestora se reflecta in deteriorarea caracteristicilor si a functiilor solurilor, respectiv in capacitatea lor bioproductiva, dar, ceea ce este si mai grav, in afectarea calitatii produselor agricole si a securitatii alimentare, cu urmari serioase asupra calitatii vietii.

Conform informatiilor existente in Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2017¹⁴⁴, regiunea Nord-Est este afectata de diferite procese de panta (eroziune de suprafata, de adancime, alunecari de teren) pe o suprafata totala de 1.129.652 ha, reprezentand 33,5% din suprafata totala afectata a Romaniei¹⁴⁵.

Alte procese naturale si/sau antropice care afecteaza calitatea solurilor sunt:

- ✓ compactarea primara si/secundara: in Regiunea Nord-Est este afectata o suprafata totala de 442.684 ha, reprezentand 28,5% din total national;
- ✓ poluarea produsa prin sedimente datorita eroziunii (colmatare) - 85% din suprafata totala afectata este situata in regiunea Nord-Est (11.293 ha), judetele cele mai afectate sunt Bacau (3.143 ha), Iasi (3.130 ha), Neamt (1.065 ha) si Vaslui (3.955 ha).

Activitatile din sectorul industrial reprezinta, de asemenea, o sursa importanta de poluare, care afecteaza calitatea solurilor. Astfel, deosebim mai multe tipuri de poluare, in functie de sursa de poluare:

- ✓ poluare cu halde, iazuri de decantare, depozite de steril, etc. - in Regiunea Nord-Est se regasesc 20,5% din suprafata totala nationala;
- ✓ poluare cu substante purtate de aer (hidrocarburi, etilena, dioxid de sulf, cloruri, etc.) - 28,8% din total suprafete afectate se regasesc in Regiunea Nord-Est;
- ✓ poluare cu materii radioactive - acest tip de poluare il regasim in judetul Suceava;
- ✓ poluare cu deseuri si reziduuri agricole si forestiere - cele mai mari suprafete afectate se regasesc in judetul Bacau (626 ha din 1140 ha la nivel national);
- ✓ poluare cu pesticide - din cele 2076 ha la nivel national, 1986 ha se regasesc in judetul Bacau, in jurul Combinatului Chimcomplex;
- ✓ poluarea cu ape sarate sau asociata si cu poluarea cu titei - in regiune se regasesc 27,9% din total suprafata la nivel national.

In anul 2016, in Regiunea Nord-Est au fost inregistrate 9 poluari accidentale ale solului, astfel: Bacau - 3, Iasi - 2, Neamt - 3, Vaslui - 1, cauzate, in principal, de scurgeri din conductele de transport titei, deversari/scurgeri de ape uzate menajere si industriale, defectiuni tehnice instalatii de GPL, etc.

¹⁴² "Sinteza calitatii apelor in Romania in 2017", publicate de Administratia Nationala "Apele Romane"

¹⁴³ In subcapitolul 2 al analizei economico-sociale - Cadrul Natural, sunt prezentate detaliat clasele de soluri din regiune (2.6), precum si zonele predisuse la riscuri naturale - inundatii, cutremure, alunecari (2.8)

¹⁴⁴ Ultimul raport publicat, referinta noiembrie 2019

¹⁴⁵ Fata de elementele existente in Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 (in care au fost folosite datele din Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2012), nu sunt prezente modificari.

In anul 2017, conform rapoartelor anuale privind starea mediului la nivel judetean, situatia terenurilor degradate prin eroziune era: in judetul Bacau 185.311 ha (28% din suprafata totala a judetului); in judetul Iasi 169.852 ha (31% din suprafata totala), iar in judetul Suceava 61.168 ha (7,1% din suprafata judetului).

Situatia suprafetelor afectate de fenomene de panta Regiunea Nord-Est, 2017

Nivel teritorial	Total suprafata, ha	Grad de afectare (puternic, foarte puternic, excesiv), %
Judetul Bacau	346.862	43
Judetul Botosani	144.812	27
Judetul Iasi	242.812	28
Judetul Neamt	84.899	36
Judetul Suceava	85.005	146
Judetul Vaslui	225.939	51
Regiunea Nord-Est	1.129.682	43

Sursa: Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2017

• **Situatia siturilor contaminate**

In regiune au fost identificate la nivelul anului 2019¹⁴⁷ un numar total de 104 situri contaminate/potential contaminate, distribuite dupa cum urmeaza:

- La nivelul judetului Bacau exista 89 situri potential contaminate, cu suprafata totala de 255,792ha, din care 18 situri potential contaminate (92,31 ha) au fost ecologizate si propuse pentru a fi scoase din inventarul siturilor potential contaminate. Natura poluantilor este in general de origine industriala si consta in hidrocarburi petroliere, amoniu, nitriti, azotati, sulfati, cloruri, fier, mangan, metale grele, fosfogips, deseuri organice, uleiuri uzate, contaminare bacteriologica, deseuri miniere, saruri de amoniu, benzofluoranten, precum si deseuri municipale.
- In judetul Botosani - nu figureaza in inventarul national preliminar cu situri contaminate sai/sau in curs de remediere/remediate; este in derulare procedura de identificare a amplasamentelor unde au avut loc/au loc activitati antropice cu potential de contaminare a solului;
- In judetul Iasi, agentia pentru protectia mediului deruleaza procesul de identificare a siturilor potential contaminate si a celor contaminate;
- La nivelul judetului Neamt exista 29 situri potential contaminate, avand o suprafata totala de aprox. 183 ha. Natura poluantilor este in general de origine industriala si consta in hidrocarburi petroliere, deseuri municipale, amoniu, fenoli, nitriti, azotati, sulfati, cloruri, fier, mangan, metale grele, deseuri organice, uleiuri uzate, s.a.
- In judetul Suceava este in derulare procesul de identificare a siturilor potential contaminate de catre autoritatile administratiilor publice locale, urmand ca agentia teritoriala de mediu sa evalueze si sa stabileasca o lista amplasamentelor.
- In judetul Vaslui exista 4 situri potential contaminate - depozitele de deseuri menajere din Barlad, Negresti, Husi si Vaslui (19,2 ha). In judet nu exista situri contaminate, singurul care era in evidenta in 2012 a fost reabilitat.

6.5. Schimbari climatice

Principala problema de mediu cu cel mai ridicat nivel de complexitate o constituie schimbarile climatice, intrucat produce implicatii socio-economice importante atat la nivel mondial, dar si regional-local. Cea mai importanta schimbare climatica o reprezinta fenomenul incalzirii globale, care a fost pus in evidenta de cresterea temperaturii medii anuale la suprafata solului. Incalzirea globala este actualmente amplificata de gazele cu efect de sera de provenienta antropica, ceea ce determina o incalzire suplimentara a scoartei terestre, fenomen cu impact nefavorabil asupra climei, a starii ecosistemelor si a sanatatii umane.

Conform prevederilor Protocolul de la Kyoto, gazele cu efect de sera de provenienta antropica sunt: dioxidul de carbon, metanul, protoxidul de azot, hidrofluorocarburile, perfluorocarburile si hexafluorura de sulf. Dintre emisile in atmosfera, atat din procese naturale cat si antropice, cel mai important gaz cu efect de sera este dioxidul de carbon. Metanul este un gaz cu efect de sera de 21 ori mai puternic decat dioxidul de carbon, insa datorita concentratiilor sale mici in atmosfera are un efect global estimat la un sfert din cel al dioxidului de carbon.

¹⁴⁶ In raport, pentru judetul Suceava, sunt prezentate doar suprafetele solurilor afectate de fenomene de panta puternic, foarte puternic si excesiv, insumand astfel 100% din solurile analizate

¹⁴⁷ Conform informatiilor centralizate din corespondenta scrisa derulata cu Agentiile Judetene de Protectie a Mediului iulie - august 2019

In general, principalele surse generatoare de gaze cu efect de sera la nivel regional provin din activitatile de productie a energiei electrice si termice prin arderea combustibililor fosili, ardere in industria prelucratoare, depozitarea si/sau incinerarea deseurilor, agricultura (in special culturile cu fertilizatori), zootehnia prin cresterea animalelor si a managementului dejectiilor, transportul rutier.

Cantitatea totala a emisiilor de gaze cu efect de sera la nivel regional, pentru operatorii inclusi in schema de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de sera aferenta anului 2014 era de 1.491 mii tone CO₂, din care aportul adus de operatorii din judetul Neamt este majoritar de 51%, urmat de judetul Iasi cu 27%. In anul 2018 nivelul a fost de 1.371 mii tone CO₂, repartizarea pe judete fiind similara cu cea mentionata anterior.

La nivel national a fost elaborata de catre Ministerul Mediului Apelor si Padurilor¹⁴⁸, Strategia nationala privind schimbarile climatice si cresterea economica bazata pe emisii reduse de carbon 2016-2030.

Sistemul European de Comercializare a Emisiilor de Gaze cu Efect de Sera

Sistemul de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de sera (GES) EU ETS este unul din instrumentele de politica folosite la nivel comunitar pentru combaterea schimbarilor climatice si reducerea efectiva a emisiilor de gaze cu efect de sera.

La nivelul Uniunii Europene s-a stabilit un sistem de comercializare a cotelor de GES; fiecare cota reprezentand permisiunea de a emite o tona de dioxid de carbon intr-o anumita perioada de timp. Acest sistem a fost introdus in anul 2005, in prezent aflandu-ne in cea de-a treia etapa, care se va finaliza in 2020.

EU ETS se adreseaza operatorilor de centrale electrice, instalatii de productie si companiilor aeriene care deruleaza zboruri zboruri intre aeroporturi amplasate in spatiul UE. In prezent acest sistem acopera peste 11.000 de operatori din Uniunea Europeana. Autoritatea nationala competenta emite permisiile de GES catre operatorii care monitorizeaza si raporteaza emisiile - operatorii primesc sau cumpara cote de emisie pe care le comercializeaza intre ei, dupa nevoie.

EU ETS functioneaza in baza principiului plafonare-comercializare. Plafonul care reprezinta cantitatea totala de GES care pot fi emise urmeaza sa se reduca cu timpul - plafonul unic la nivelul UE scade anual cu 1,74%.

In 2015 a fost adoptata o propunere de revizuire a sistemului EU ETS pentru etapa a patra 2021-2030, in conformitate cu cadrul de politici privind clima si energia 2030. Prin aceasta propunere se vizeaza reducerea emisiilor EU ETS cu 43% fata de 2005.

Sursa: site Comisia Europeana www.ec.europa.eu

Obiectivul principal al documentului este de a angrena si permite actorilor publici si privati sa reduca emisiile de gaze cu efect de sera provenite din activitatile economice in conformitate cu tintele comunitare. Astfel, este vizata reducerea pana in anul 2030¹⁴⁹ a emisiilor de gaze cu efect de sera cu 40% si o imbunatatire cu 27% a eficientei energetice.

Din prisma adaptarii la schimbarile climatice se doreste ca Romania sa raspunda la impactul pe care il resimte, si in special pentru partea de inundatii ale raurilor si incidenta crescuta a secetelor.

¹⁴⁸ Cu sprijinul Bancii Mondiale in cadrul unui proiect cofinantat prin POAT 2007-2013

¹⁴⁹ Fata de nivelurile inregistrate in anul 1990

Conventia primarilor privind clima si energia

Conventia primarilor este o initiativa care a fost lansata in Europa in anul 2008, cu scopul de a uni administratiile locale care isi iau in mod voluntar angajamentul de a atinge sau chiar depasi obiectivele comunitare referitoare la clima si energie. Dupa mai bine de 10 ani, initiativa reuneste 7000 de autoritati locale si regionale din 57 de tari.

In prezent se poate asocia orice administratie, indiferent de marime si de stadiul de elaborare si implementare a unei politici privind clima si energia care isi propune ca fata de un reper ales sa isi reduca emisiile de CO² cu 40%, sa isi sporeasca rezilienta la schimbarile climatice prin elaborarea unui plan de actiune privind energiile durabile si clima in termen de 2 ani de la aderare. Fiecare plan de actiune trebuie asumat de catre consiliul local, stabilind obiective la nivelul anilor 2020 si 2030.

Semnatarii conventiei beneficiaza de o serie de oportunitati, precum: oportunitati de finantare pentru proiecte dedicate climei si energiei, cooperare si sprijin din partea autoritatilor nationale, o mai buna recunoastere si vizibilitate la nivel national si international pentru initiativele dedicate climei si energiei, acces la know-how, studii de caz, materiale si instrumente de indrumare.

In regiunea Nord-Est figureaza sapte orase care au elaborate si acceptate* planuri de actiune privind energiile durabile si clima si care prevad obiectivele ce urmeaza sa fie atinse pana in 2030: Husi, Iasi, Moinesti, Piatra Neamt, Siret, Suceava si Vaslui. Alte patru localitati au planuri de actiune elaborate cu obiective ce urmeaza sa fie atinse la nivelul anului 2020: Brosteni, Slanic Moldova, Targu Frumos si Targu Neamt.

Mai mult, semnatarii conventiei au obligatia de a monitoriza si evalua progresele realizate, la fiecare doi ani prin realizarea si transmiterea unui raport de monitorizare. Totodata, la fiecare patru ani se actualizeaza inventarul emisiilor. Din regiune au transmis rapoarte municipalitatile din Moinesti si Vaslui.

Nota (*): de catre Joint Research Centre - Comisia Europeana

6.6. Energii regenerabile, eficienta energetica

Cu ocazia intalnirilor de lucru desfasurate de ADR Nord-Est in orasele mici si mijlocii cu ocazia monitorizarii strategice a PDR Nord-Est 2014-2020 a fost realizat si un inventar privind potentialul existent al energiilor regenerabile. Astfel, a rezultat ca regiunea Nord-Est detine un potential ridicat si diversificat al energiilor regenerabile (energie solara, energie hidroelectrica, biogaz, centrale cogenerative, biomasa, energie geotermala, energie eoliana).

In raport cu informatiile statistice existente rezulta ca la nivelul anului 2018, in regiunea Nord-Est figurau 118 proiecte care vizau obtinerea de energie din surse regenerabile, aflate in diverse stadii de implementare, insumand aproximativ 775,15 MW. Cele mai multe proiecte au vizat valorificarea energiei solare (73 proiecte), energiei eoliene (16 proiecte) si hidroenergia prin microhidrocentrale (16 proiecte)¹⁵⁰. Puterea instalata a scazut la mai putin de un sfert fata din valoarea din 2014¹⁵¹, in special pentru proiectele care valorifica energia eoliana, multe dintre acestea fiind in prezent sistate.

Judetele Neamt si Suceava au implementat cele mai multe proiecte 36, respectiv 29, majoritatea fiind bazate pe energie solara; existand insa si proiecte de centrale eoliene, pe cogenerare, pe biomasa si hidro. Urmeaza judetul Iasi, cu 21 de proiecte, din care 15 fotovoltaice, 5 eoliene si unul pe cogenerare.

In anul 2019¹⁵², numarul de proiecte care valorificau energiile regenerabile insumau 145 de unitati, cu o putere estimata de 826,34 MW, in crestere usoara fata de anul precedent. Cele mai mari ponderi din puterea totala realizata o detin judetele Iasi cu 30% (255 MW) si Vaslui cu 45% (374 MW).

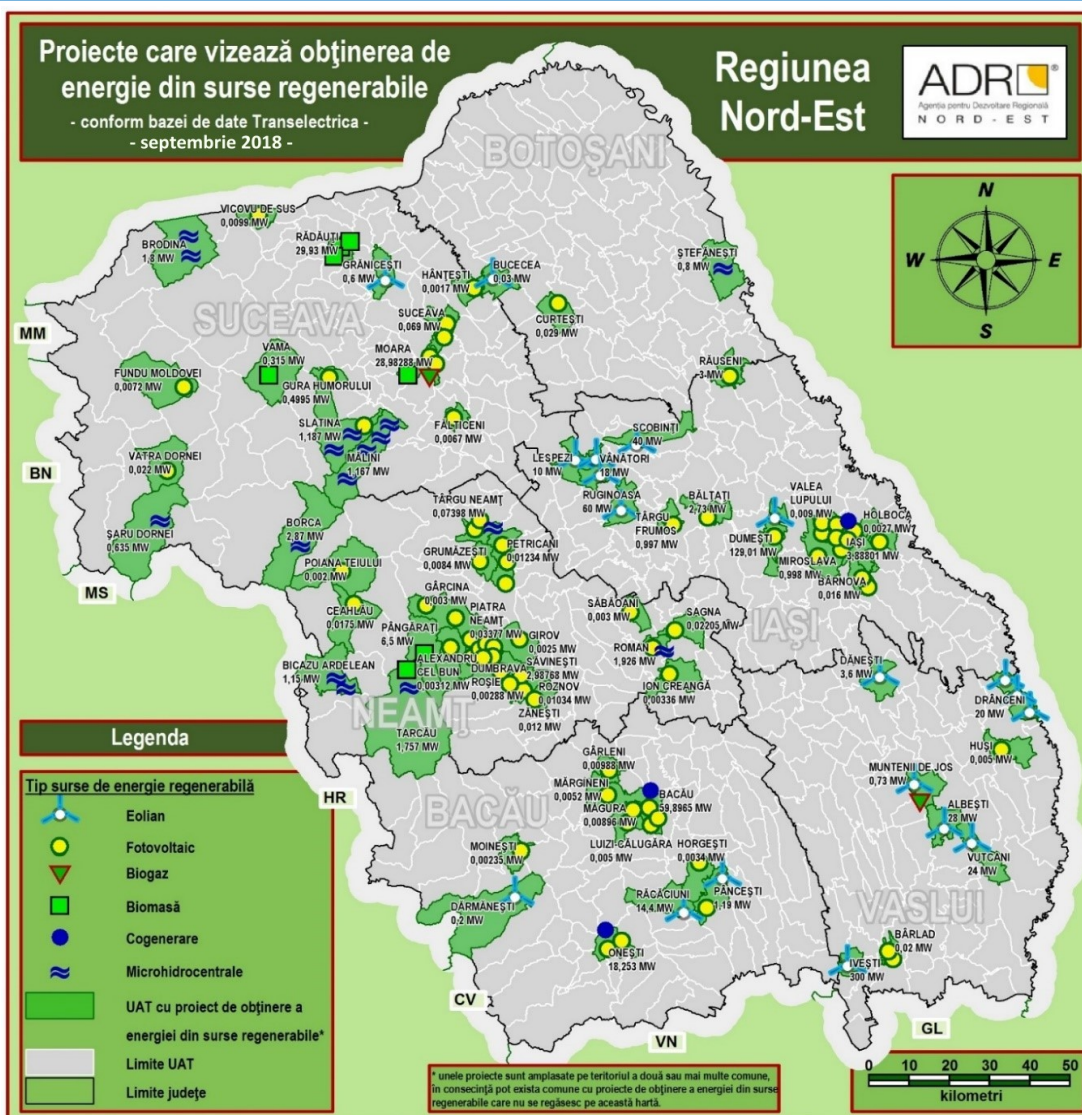
¹⁵⁰ Conform informatiilor existente in baza de date Transelectrica

¹⁵¹ Anul de referinta din PDR Nord-Est 2014-2020

¹⁵² La 30.05.2019

Pe tipuri de energie, cel mai mare aport îl aduce energia eoliana cu 621 MW, reprezentând 75% din total putere instalată, potențial fructificat în județele Iași (39%) și Vaslui (60%).

Celelalte tipuri de energii regenerabile sunt într-o mai mică măsură fructificate: biomasa cu un aport total de 65,57 MW (județele Suceava și Neamț), cogenerare cu un aport total de 63 MW (județele Bacău și Iași), energia solară cu 26 MW (preponderent Bacău și Iași).

În regiunea Nord-Est, în ultimul deceniu, a crescut preocuparea locuitorilor și edililor pentru îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor, respectiv a clădirilor publice. Astfel, au fost realizate lucrări de reabilitare termică, fie centralizat prin Programul Național de Reabilitare Termică a Blocurilor și Locuințelor¹⁵³ (lucrări de reabilitare termică a anvelopei și sistemului de încălzire, reabilitarea și modernizarea instalațiilor de distribuție a agentului termic și apei calde menajere), instalare sisteme alternative de producere de energie din surse regenerabile), fie direct de către locatarii blocurilor de locuințe și a altor imobile.

¹⁵³ OUG 18/2009 privind creșterea performanțelor energetice a blocurilor de locuințe cu modificări ulterioare Legea 180/2015, și OUG 69/2010 privind reabilitarea termică a clădirilor de locuit cu finanțare prin credite bancare cu garanție guvernamentală

Aspecte calitative privind lucrarile de reabilitare termica realizate in regiunea Nord-Est

In urma vizitelor de lucru derulate la sediile administratiei publice locale cu ocazia monitorizarii PDR Nord-Est 2014-2020, au fost surprinse urmatoarele probleme si nevoi din derularea procesului de reabilitare termica a locuintelor:

- Asociatiile de locatari nu au personalul necesar care sa urmareasca initierea, planificarea, executia si receptia lucrarilor, in special calitatea si durabilitatea acestora;
- Problemele tehnice care apar in timpul executiei, dar mai ales dupa finalizarea lucrarilor;
- Cel mai adesea nu se realizeaza o reabilitare integrata pentru intregul imobil de locuinte (fatada, spatii interioare, instalatii, terenuri din jurul imobilului, etc.). In general, lucrarile se limiteaza maxim la inlocuirea tamplariei existente cu tamplarie termopan, anveloparea termica cu solutii bazate pe polistiren si contorzarea retelei interioare de distributie a apei potabile si de furnizare a energiei termice. Deseori, interventiile vizeaza doar refacerea anvelopei si tencuirea;
- Unele dintre lucrarile efectuate pe cont propriu de locatari nu respecta standardele de calitate, imaginea urbana, forma/aspectul arhitectural al imobilului, uniformitatea cromatica;
- Efectuarea de lucrari de termoizolare care nu tin cont de tipul imobilului;
- Nerespectarea conditiilor privind protectia la incendii: realizarea de anvelope vulnerabile la incendii;
- Folosirea la o scara redusa a materialelor termoizolante organice;
- Absenta unei/unor strategii privind reabilitarea si imbunatatirea fondului de locuinte existent.

In tabelul urmator este prezentata situatia locuintelor din regiune care au beneficiat de lucrari de reabilitare termica.

Distributia locuintelor conventionale reabilite termic, judetean si pe medii de rezidenta, numar si suprafata, 2011

Judet		Total	Urban	Rural	%, din total locuinte
Bacau	nr.	71859	56012	15847	25.98
	m ²	3446310	2446180	1000130	
Botosani	nr.	29949	24630	5319	17.14
	m ²	1489770	1159475	330295	
Iasi	nr.	91329	71266	20063	29.48
	m ²	4600720	3293391	1307329	
Neamt	nr.	38793	28863	9930	17.79
	m ²	2027860	1384737	643123	
Suceava	nr.	64149	42706	21443	24.70
	m ²	3610995	2189615	1421380	
Vaslui	nr.	29829	26933	2896	17.10
	m ²	1254396	1087737	166659	

Sursa: Prelucrari Rezultatele Recensamantului Populatiei si Locuintelor, 2011¹⁵⁴

Se constata ca la nivel regional un numar total de 325.908 locuinte conventionale au beneficiat de lucrari de reabilitare termica, reprezentand 23% din totalul locuintelor. La nivel judetean se constata ca cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Bacau(26%), Iasi (29%) si Suceava (25%), in timp ce cele mai mici in judetele Botosani, Neamt si Vaslui cu cate 17%.

¹⁵⁴ Urmatoarele date vor fi publicate dupa finalizarea Recensamantului populatiei si locuintelor din 2021

Programul « Casa Verde »

In perioada 2011-2016 s-a derulat prin Administratia Fondului pentru Mediu, Programul Casa Verde Clasic care a vizat acordarea de sprijin financiar pentru realizarea de proiecte de catre persoane fizice si juridice (unitati administrativ teritoriale, institutii publice si institute de cult pentru imobile aflate in proprietatea sau administrarea lor) care vizeaza instalarea de sisteme de incalzire prin utilizarea energiile regenerabile.

In cadrul acestui program s-au putut implementa proiecte care au vizat inlocuirea sau completarea asistemelor clasice de incalzire cu sisteme care fructifica energia solara, geotermala, gaz de fermentare a deseurilor, gaz de fermentare a namurilor din statiile de epurare, biogaz sau centrale termice pe baza de peleti, brichete, resturi si deseuri vegetale, agricole, forestiere si silvice.

Din regiunea Nord-Est au beneficiat de sprijin din partea programului unitatile administrativ teritoriale din judetul Bacau (consiliul judetean, orasul Comanesti si doua comune), judetul Neamt (consiliul judetean, Piatra Neamt, Roman, Targu Neamt, Bicaz si alte trei comune), judetul Iasi (orasul Harlau si alte 16 comune), judetul Suceava (Campulung Moldovenesc si Vicovu de Sus) si judetul Vaslui (municipiul Barlad si alte 5 comune).

Pe medii de rezidenta se constata ca predomina cele reabilitate in mediul urban, diferentele procentuale variind mult de un judet la altul. Astfel, din numarul total de locuinte reabilitate, in mediul rural, judetele Vaslui si Botosani figureaza cu 9,7%, respectiv 17%, in timp ce judetele Neamt si Suceava cu 25%, respectiv 33%.

6.7. Managementul deseurilor

Deseurile municipale constituie totalitatea deseurilor generate in mediul urban si rural din gospodarii, institutii, unitati comerciale (deseuri menajere si asimilabile), deseuri stradale colectate din spatii publice, strazi, parcuri, spatii verzi, precum si deseuri din constructii si demolari colectate de operatorii de salubritate.

Responsabilitatea pentru administrarea deseurilor municipale revine administratiilor publice locale, care direct (prin serviciile de specialitate din cadrul consiliilor locale) sau indirect (prin cedarea acestei responsabilitati pe baza de contract, catre firme specializate in servicii de salubritate) trebuie sa asigure colectarea (inclusiv selectiva), transportul, tratarea, valorificarea si eliminarea finala a acestora. Parte din deseurile municipale sunt trimise direct catre valorificarea finala (materiala sau energetica), respectiv catre eliminare, iar restul este trimis catre instalatii de tratare intermediara (statii de sortare-compostare).

La nivel national, cantitatea totala anuala de deseuri municipale per locuitor a fost de 272 kg in anul 2017, in scadere fata de 2005 (383 kg) si in crestere fata de 2011 (259 kg). Nivelul inregistrat este cel mai scazut dintre toate statele membre ale UE, diferentele fiind dictate de nivelul de dezvoltare economica, cat si de tiparele de consum existente.

Situatia deseurilor menajere municipale, 2017-2018

Unitate teritoriala	Deseuri colectate, tone	Deseuri ne colectate, tone	Deseuri colectate, tone	Deseuri ne colectate, tone
2017		2018		
Bacau	163.138	5.993	n/a	n/a
Botosani	53.417	2.992	61.545	0
Iasi	139.421	4.840	n/a	n/a
Neamt	69.358	n/a	56.027	n/a
Suceava	119.180	2.832	86.928	2.189
Vaslui	46.311	44.537	n/a	n/a

Sursa: corespondenta scrisa AJPM iulie-august 2019 si august-septembrie 2018,

Dinamica acoperirii cu servicii salubritate, nivel judetean, pe medii de rezidenta, 2016-2018, %

UAT	Grad de acoperire a populatiei cu servicii de salubritate								
	Total	2016		Total	2017		Total	2018 ¹⁵⁵	
		Urban	Rural		Urban	Rural		Urban	Rural
Bacau	87,79	98,1	79,98	94,05	98,25	90,88	-	-	-
Botosani	94,29	99,01	91,04	93,5	99,4	89,44	100	100	100
Iasi	95	97	93	96,67	98,75	94,59	-	-	-
Neamt	88,51	82,96	91,56	91,31	91,08	91,43	97,7	98,97	97,01
Suceava	88	98	93	96,99	99,84	95,03	98,65	100	97,7
Vaslui	33,18	69,54	9,21	29,86	57,92	10,81	-	-	-

Sursa: Prelucrari din rapoartele privind starea mediului nivel judetean, 2017, 2018, centralizare informatii corespondenta scrisa AJPM iulie 2019 si august-septembrie 2018

Conform datelor¹⁵⁶ prezentate de catre Agentia Nationala pentru Protectia Mediului, din totalul deseurilor colectate, cea mai mare pondere 81% provine din deseuri menajere si asimilate, 13% din deseuri din servicii municipale si restul din deseuri din constructii si lemn. Urmarind compozitia procentuala a deseurilor menajere si asimilate, cel mai mare procent il detin cele biodegradabile cu 54%, urmate de deseuri din materiale plastice cu 13%, deseuri din hartie si carton cu 12%, deseuri din sticla 5%, deseuri din metal cu 3% si deseuri din lemn cu 2%.

Pentru nivelul regional, se constata ca in orizontul 2012-2016, in cele mai multe judete a avut loc o reducere a cantitatii de deseuri generate. Desi in mod normal procesul de crestere economica inregistrat in ultimii ani, generat in special de consumul in crestere a gospodariilor si firmelor ar fi trebuit sa conduca teoretic la o crestere a cantitatii de deseuri, in realitate scaderea se datoreaza scaderii populatiei rezidente in perioada analizata.

In ultimii ani se constata o imbunatatire a procesului de colectare a deseurilor din mediul rural, intrucat pe de o parte din ce in ce mai multe localitati au incheiat contracte de salubritate cu operatorii autorizati, iar pe de alta parte alte localitati si-au dezvoltat propriul sistem de salubritate. Ramane in continuare in atentie situatia din mediul rural al judetului Vaslui, unde doar 9,2% din populatie este acoperita de servicii de salubritate.

In judetul Bacau¹⁵⁷, in 2017, cantitatea totala de deseuri municipale¹⁵⁸ colectata de operatorii de salubritate a fost de 149.700 tone, cu 35% mai mult fata de 2012, din care 93,7% reprezinta deseuri menajere, iar restul deseuri din servicii municipale. In ceea ce priveste compozitia deseurilor, predomina materialele biodegradabile cu 55,7%, hartie cu 15,1%, plastic 12,8% si sticla 4,6%. Eliminarea deseurilor municipale se realizeaza exclusiv prin depozitare, la depozitul conform judetean Bacau. Statiile de transfer si sortare operationale sunt cele din Comanesti si Moinesti (doar sortare). Toate depozitele de deseuri neconforme de pe teritoriul judetului au fost inchise si ecologizate. Procentul de reciclare in ultimii ani este descrescator, coborand pana la 8,7% in 2017, ceea ce corespunde unei cantitati totale reciclate de 14.256 tone sau unei medii anuale pe locuitor de 23,9 kg/loc-an¹⁵⁹. Conform raportului de mediu in intervalul de analiza au fost atinse tintele de valorificare a deseurilor DEEE prevazute de legislatie.

In judetul Botosani¹⁶⁰ a fost colectata in anul 2017 o cantitate totala de deseuri municipale insumand 55.698 tone, cu 3,8% mai putin fata de 2016. Din aceasta cantitate cea mai mare pondere o detin deseurile biodegradabile cu 54,1%, urmate de cele din materiale plastice cu 10,7% si hartie cu 10,9%. Totodata, 92% din deseuri sunt de origine menajera sau asimilabile si 8% din servicii municipale. Din anul 2016 este operational noul depozit conform judetean de deseuri, amplasat in centrul de management integrat al deseurilor de pe platforma Stauceni (CMID)¹⁶¹. Din cantitatea totala de deseuri municipale 98,57% era

¹⁵⁵ In curs de colectare si prelucrare de catre APNM, AJPM

¹⁵⁶ Raport national privind starea mediului 2017

¹⁵⁷ Informatii utilizate din Raportul privind starea mediului judetul Bacau 2018

¹⁵⁸ Conform Legii nr. 2011/2011 si a HG NR. 856/2002 deseurile municipal si cele provenite din constructii si demolari sunt categorii separate

¹⁵⁹ Nu include deseurile reciclate din echipamente electronice si electrice DEEE

¹⁶⁰ Informatii utilizate din Raportul privind starea mediului judetul Botosani 2018

¹⁶¹ Prin implementarea proiectului Sistem de management integrat al deseurilor din judetul Botosani, finantat prin POS Mediu 2007-2013

eliminat prin depozitare, diferenta de 1,43% fiind valorificata/pregatita pentru valorificare. Toate cele patru foste depozite de deseuri neconforme au fost inchise. In judet figureaza statii de sortare si transfer in Dorohoi si Flamanzi si de sortare in Vorona si CMID Botosani.

Gradul de reciclare a sczut drastic in perioada analizata, de la 17% in 2013 la numai 5,81% in 2017 - reprezentand o cantitate anuala de deseuri reciclate de numai 3.357 tone (8,6 kg/loc-an). Se precizeaza in raport ca posibile cauze incapacitatea sistemului de management integrat al deseurilor de a suplini absenta operatorilor tip REMAT, respectiv nedevoltarea partii de reciclare a biodeseurilor.

In judetul Iasi¹⁶², in anul 2017 a fost colectata o cantitate totala de 152.181 tone deseuri municipale, din care cea mai mare pondere o detin deseurile menajere si asimilabile cu 96,8%. In judetul Iasi din anul 2012 s-a sistat activitatea de depozitare a deseurilor in depozitele neconforme fiind operational in prezent depozitul conform-ecologic de la CMI deseuri Tutora¹⁶³. Deseurile sunt transferate la cele doua noi statii de transfer Baltati si Ruginoasa, iar tratarea se face la statiile de la Ruginoasa si Tutora, respectiv Sipote, Harlau, Raducaneni pentru deseurile reciclabile. Din cantitatea totala de deseuri menajere si asimilabile doar 5,42% au fost reciclate, reprezentand un total de 7.989 tone.

In judetul Neamt cantitatea totala de deseuri municipale colectata a fost in anul 2017 de 68.127 tone¹⁶⁴, din care 94.3% provin din deseuri menajere si asimilabile, iar restul din deseuri de la serviciile municipale. Depozitele neconforme de la Targu Neamt si Roman au fost inchise in termenele prevazute, in prezent fiind operational depozitul conform CMI de la Girov; sunt operationale statiile de transfer si sortare de la Piatra Neamt, Roman, Roznov si Targu Neamt. Si in acest caz cantitatea totala de deseuri reciclate este foarte redusa - 666 tone in 2017.

In judetul Suceava¹⁶⁵, cantitatea totala de deseuri municipale colectate a fost in anul 2017 de 115.006 tone, in usoara crestere, cu 3,1% fata de 2013. In schimb cantitatea totala de deseuri generata si necolectata a sczut cu 72,7% fata de anul 2013, reprezentand 2.189 tone. Din totalul deseurilor municipale cea mai mare pondere o detin deseurile menajere si asimilabile cu 88,7%, iar in acestea, ponderea cea mai ridicata o au deseurile menajere de la populatie (in amestec) cu 81,2%; deseurile din servicii municipale reprezinta 11,3%. Analizand compozitia deseurilor menajere si asimilabile se constata ca cea mai mare parte o detin materialele biodegradabile cu aprox.59%, la mare distanta urmand materialele plastice si hartie/carton cu cate 12% si din sticla cu 6%.

In anul 2018 erau operationale statia de transfer de la Vatra Dornei, statia de sortare Ilisesti, platformele de sortare de la Siret, Suceava, Vatra Dornei, Campulung Moldovenesc si statia de transfer cu linia de sortare Gura Humorului. S-au inregistrat decalaje intre momentul inchiderii depozitelor neconforme si operationalizarea noilor depozite conforme de la Moara si Pojorata ce a determinat apelarea la solutii tranzitorii. Astfel, pana la punerea in functiune a depozitului ecologic de deseuri Moara (10 iulie 2019), au fost autorizate cinci platforme de stocare temporara a deseurilor in judetul Suceava. Pentru depozitele de stocare temporara sunt stabilite obligatii de mediu la inchidere.

Din cele 7 depozite neconforme inchise prin SMID, doua (respectiv Hurghis - Campulung Moldovenesc si Buliceni-Vatra Dornei) au ramas cu lucrarile de inchidere din etapa finala, nerealizate. Primaria municipiului Vatra Dornei a aplicat, la finalul anului 2019, un proiect la Administratia Fondului pentru Mediu care a si fost aprobat, pentru finantarea lucrarilor de inchidere etapa a II-a, finala. Gradul de reciclare a deseurilor a coborat in 2017 pana la 8,51% reprezentand un total de 9.996 tone deseuri menajere si asimilabile reciclate.

In judetul Vaslui¹⁶⁶ a fost colectata in 2017 o cantitate totala de 44.756 tone deseuri municipale, din care cele menajere si asimilabile detin o pondere de 78,1%, in timp ce cele provenind din servicii municipale au o contributie de 21,9%. Surprinde cantitatea foarte mare de deseuri municipale necolectate, estimata la un total de 38.837 tone. In privinta compozitiei deseurilor menajere si asimilabile o pondere covarsitoare o detin materialele biodegradabile cu 88%, in timp ce cele pe baza de hartie si carton au o pondere de 10%. La nivelul judetului nu exista depozite neconforme, fiind inchise prin implementarea proiectului Sistem integrat de management a deseurilor solide din judetul Vaslui - care vizeaza si statia

¹⁶² Informatii utilizate din Raportul privind starea mediului judetul Iasi 2018

¹⁶³ Investitii realizate prin proiectul privind sistemul de management integrat al deseurilor judetul Iasi cofinantat prin POS Mediu 2007-2013, fazat perioada 2014-2020; vezi informatii proiecte in curs

¹⁶⁴ Informatii utilizate din Raportul privind starea mediului judetul Neamt 2018

¹⁶⁵ Informatii utilizate din Raportul privind starea mediului judetul Suceava 2018

¹⁶⁶ Informatii utilizate din Raportul privind starea mediului judetul Vaslui 2018

de sortare de la Rosiesti, statiile de transfer din Vaslui, Barlad, Husi si Negresti, crearea de platforme de colectare in mediul urban si rural, de puncte de colectare hartie, plastic, metale si sticla. Incepand cu anul 2018 depozitarea deseurilor se realizeaza la depozitul conform judetean de la Rosiesti.

Dupa anul 2007 s-a extins procesul de colectare selectiva a deseurilor, in special in localitatile urbane. Desi pana in anul 2013 statisticile evidentiaza ca, cantitatea totala selectata s-a aflat pe un trend ascendent, in perioada 2013-2017 se constata o trecere pe un trend descendent a acestui proces. Nivelul scazut, si in descrestere de colectare selectiva a deseurilor de la populatie are multiple cauze: insuficienta infrastructurii de colectare selectiva, insuficienta campaniilor de constientizare - informare, indiferenta unei parti a populatiei. Toate acestea conduc la recuperarea intr-o maniera reduca a componentelor reciclabile din deseurile menajere (hartie, carton, sticla, materiale plastice, metale) si eliminarea unei bune parti prin eliminare/depozitare finala. Deseurile valorificabile din deseurile municipale sunt colectate de catre operatori specializati/autorizati si predate unitatilor de reciclare.

Din necesitatea identificarii obiectivelor si politicilor de actiune pe care Romania trebuie sa le urmeze in domeniul gestionarii deseurilor in vederea atingerii statutului de societate a reciclarii, a fost elaborata Strategia Nationala de Gestionare a Deseurilor, care este implementata prin Planul National de Gestionare al Deseurilor. Aceasta propune cadrul de masuri care sa asigure trecerea de la modelul actual de dezvoltare bazat pe productie si consum la un model bazat pe prevenirea generarii deseurilor si utilizarea materiilor prime din industria de valorificare, asigurand astfel prezervarea resurselor naturale nationale si creand premisele reconcilierii imperativelor economice si de mediu.

Numarul operatorilor economici care colecteaza deseuri, pe judete si tipuri de deseuri

Tip colectare	BC	BT	IS	NT	SV	VS
Deseuri municipale	2	1	2	2	8	
DEEE	2	1	2	2	8	
Activitati de salubritate a localitatilor	3	2	2	3	5	2
Deseuri din activitati comerciale, industriale	2	1	2	2	8	
Administrare depozite deseuri				1		

Sursa: Prelucrari din rapoartele judetene privind starea mediului, 2018

Prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare 2014-2020¹⁶⁷ urmeaza sa fie derulate investitii aferente urmatoarelor proiecte:

1. Sistem de management integrat deseuri Iasi - fazarea proiectului SMI deseuri solide judetul Iasi care va presupune acordarea de asistenta tehnica, intocmirea de documentatie tehnica, extindere si modernizare centru de management integrat deseuri judet Iasi, constructie statie de transfer Baltati, constructie statie de transfer si sortare Ruginoasa, raebilitare si inchidere depozite neconforme judetul Iasi, achizitionare echipamente de colectare a deseurilor judetul Iasi, etc.;
2. Sistem de management integrat deseuri Vaslui - fazarea proiectului SMI deseuri solide judetul Vaslui care va presupune construire de centru management integrat deseuri in Rosiesti, construirea statiilor de transfer Vaslui, Barlad, Husi si Negresti, a platformelor de colectare selectiva a deseurilor si asfaltarea drumurilor de acces catre statiile de transfer, inchiderea depozitelor existente de la Barlad, Husi si Negresti, achizitionare vehicule de transport si transfer, eurocontainere, unitati de compostare, acordarea de asistenta tehnica, etc.;
3. Sistem de management integrat deseuri Suceava - fazarea proiectului SMI deseuri judetul Suceava care va presupune constructia si punerea in functiune a depozitului ecologic de la Moara, proiectarea, constructia si punerea in functiune a statiei de tratare a levigatului, a statiei de sortare inclusiv constructia facilitatilor auxiliare la depozitul ecologic de la Moara, constructia si punerea in functiune a depozitului ecologic de la Pojorita, constructia a trei statii de transfer si redimensionarea a doua statii de transfer, precum si constructia centrelor de colectare aferente, inchiderea depozitelor urbane existente, constructie platforme de colectare, achizitia de echipamente pentru colectarea deseurilor reciclabile si a deseurilor menajere, constructia statiilor de transfer Radauti si Falticeni inclusiv a centrelor publice de colectare, acordarea de asistenta tehnica, etc

¹⁶⁷ Conform pagina de internet <http://www.fonduri-ue.ro/>, martie 2019

- *Economia circulara*

Economia circulara reprezinta un nou model de a produce si consuma, bazat/prin partajarea, reutilizarea, repararea, reciclarea si renovarea produselor existente, astfel incat ciclul de viata al acestora sa fie cat mai mult extins. Practic se poate ajunge la o micșorare a cantitatii de deseuri, elementele compozite ale unui produs ramanand in circuitul economic la sfarsitul duratei de viata a unui produs. In acest fel se vizeaza abandonarea modelului economic liniar, traditional, bazat pe principiul ia-produce - consuma - arunca si implicit renuntarea la practicile consumeriste.

Sursa: Comisia Europeană www.europa.eu

Totodată, s-a introdus și conceptul de „extindere a responsabilității producătorului” - o abordare prin care producătorii preiau responsabilitatea financiară și/sau organizațională pentru colectarea produselor uzate, sortarea și tratarea pentru reciclare.

În anul 2015, a fost adoptat de către Comisia Europeană¹⁶⁸, un pachet de măsuri privind economia circulară. Pachetul conține un plan de acțiuni prevăzute pentru viitor, precum și patru propuneri de inițiative legislative pe deseuri cuprinzând ținte pentru depozitare, reutilizare și reciclare care trebuie atinse până în anul 2030¹⁶⁹. Planul de acțiuni vizează tranziția către economia circulară, stimulând competitivitatea globală, promovând creșterea economică sustenabilă cu emisii scăzute de CO² și crearea de noi locuri de muncă.

Documentul conține 54 de măsuri care să permită închiderea cercului în ciclul de viață al produselor: de la producție, consum, la gestionarea deșeurilor și piața materialelor prime secundare. În același timp, sunt prezentate cinci sectoare prioritare în care trebuie accelerat procesul de tranziție, de-a lungul întregului lanț valoric: materialele plastice, deșeurile alimentare, materiile prime critice, construcțiile și demolările, biomasa și biomateria. Uniunea Europeană sprijină financiar tranziția prin intermediul fondurilor structurale și de investiții europene, programul Horizon și ulterior Horizon 2020 +, Fondul european pentru investiții strategice și programul LIFE.

Totodată, planul de acțiune promovează cooperarea strânsă cu toți actorii interesați: autorități naționale, regionale, locale, întreprinderi, institute de cercetare, mediul academic, cetățeni, etc. A fost publicat un raport complet privind punerea în aplicare a planului de acțiune, asupra stadiului realizării celor 54 de măsuri.

Dintre toate materialele reciclabile (hârtia, sticlă, metale, plastice), deșeurile din materiale plastice înregistrează cea mai mică rată de reutilizare, respectiv de reciclare¹⁷⁰. Astfel, la nivel comunitar se generează anual aprox. 26 milioane tone de deseuri și în special deseuri de plastice de unică folosință¹⁷¹,

¹⁶⁸ Sursa: Comisia Europeană, www.ec.europa.eu

¹⁶⁹ Creșterea eficienței energetice cu 30% față de nivelul din 2014, limitarea incinerării deșeurilor biodegradabile și refolosibile până în 2020, creșterea țintelor de reciclare și pregătire re folosire la minim 70% la deseuri solide municipale și 80% la deseuri din ambalaje până în 2030, interzicerea depozitării în depozite neconforme

¹⁷⁰ Conform strategiei europene pentru materialele plastice într-o economie circulară, 2018

¹⁷¹ Ambalaje sau produse de consum aruncate după o foarte scurtă utilizare

din care mai puțin de 30% sunt colectate pentru reciclare¹⁷². Nivelele de depozitare și incinerare sunt ridicate și în continuă creștere, de 31%, respectiv 39%. Una dintre cele mai mari probleme o constituie dispersarea plasticilor în natură, terestru și marin, care prin degradare se transformă în microplăstice¹⁷³ cu efecte negative directe asupra mediului, sănătății oamenilor și animalelor.

Prin Strategia europeană pentru materialele plastice într-o economie circulară s-a stabilit ca viziune:

- ✓ „O industrie inteligentă, inovatoare și durabilă a materialelor plastice, în care concepția și producția respectă în totalitate nevoile de reutilizare, reparare și reciclare, da naștere la creștere și locuri de muncă în Europa și contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a dependenței Uniunii Europene de combustibilii fosili importati” și,
- ✓ „În Europa, cetățenii, guvernele și industria sprijină modele de consum și de producție mai durabile și mai sigure pentru materiale plastice. Se oferă un teren fertil pentru inovare socială și antreprenoriat, creând o multitudine de oportunități pentru toți europenii” cu principalele ținte:
 - Până în 2030, toate ambalajele din materiale plastice introduse pe piața UE fie vor fi reutilizabile, fie pot fi reciclabile;
 - Până în 2030, peste 50% din deșeurile de plastic generate vor fi reciclate, asigurând nivele foarte ridicate pentru colectarea selectivă a deșeurilor din plastic;
 - Până în 2030, capacitatea de sortare și reciclare este de 4 ori mai mare față de 2015.¹⁷⁴

Progresele înregistrate urmărirea punerii în aplicare a pachetului legislativ menționat sunt urmărite prin intermediul cadrului de monitorizare a Uniunii Europene pentru economia circulară - introdus de Comisia Europeană în 2018 și cuprinde zece indicatori cheie aferenți pentru fiecare etapă a ciclului de viață al produselor, existând posibilitatea ca la nivel național să fie introduși indicatori suplimentari.

Astfel, în raport cu datele existente, la nivel național, în 2017 cantitatea medie anuală de deșuri municipale generate a fost de 272 kg/persoană, mai mult cu 26 kg față de anul 2015 însă cu mult sub nivelul mediu comunitar de 486 kg/persoană. Cu toată acestea raportat la produsul intern brut, nivelul național existent de 140kg/1000 Euro¹⁷⁵ este de peste două ori mai mare față de nivel mediu comunitar (65kg/1.000 Euro) ceea ce dovedește un nivel scăzut al economiei circulare.

Rata de reciclare a deșeurilor municipale este de numai 13,9% în 2017 (relativă stagnare față de 2015) departe de nivelul mediu comunitar de 46,4%. Pentru deșuri din ambalaje rata de reciclare în 2016 este de 60,4%, în creștere față de 2013 (52%) și ușor inferioară nivelului mediu comunitar de 67,2%. Pentru deșuri provenind din ambalaje din materiale plastice rata de reciclare este de 46,5% (în scădere de la 52% în 2012) și ușor superioară nivelului mediu comunitar de 42%.

Diferențele cele mai mari între nivelul național și mediu comunitar se înregistrează pentru rata de reciclare a biodeseurilor 18% (2017) versus 81% și la e-deșuri¹⁷⁶ 19,4% versus 41,2%.

Pentru rata de utilizare circulară a materialelor¹⁷⁷ raportul național-comunitar este de 1:10, nivelul național înregistrat în 2016 fiind de numai 1,5%.

Economia circulară contribuie la creștere economică și ocupare. Astfel, la nivel național aportul economiei circulare (reutilizare, reparare, refolosire) la produsul intern brut național este de 0,75% (2016) valoare apropiată de nivelul mediu comunitar de 0,98%, reprezentând 1.281 milioane de Euro, în creștere cu 31% față de 2013. Sectorul cuprinde 133.000 persoane ocupate, reprezentând 1,58% din totalul populației ocupate.

¹⁷² Se estimează că prin reciclarea unei tone de materiale plastice se economisesc aprox. două tone de CO₂, reprezentând echivalentul emisiilor produse de o mie de autovehicule pe șosele.

¹⁷³ Estimate între 75.000 și 300.000 de tone de microparticule de plastic anual

¹⁷⁴ Textul integral poate fi consultat pe pagina de internet a Comisiei Europene: www.ec.europa.eu

¹⁷⁵ Date 2016

¹⁷⁶ Deșuri echipamente electrice și electronice

¹⁷⁷ Măsoară ponderea deținută de materialele recuperate și reintroduse în economie în total materiale folosite (consum agregat materiale indigene plus materiale utilizate circular)

6.8. Protectia mediului si biodiversitate

Romania este singura tara din Uniunea Europeana in care sunt reprezentate cinci regiuni biogeografice (continentala, stepica, panonica, alpina, pontica) cu o bogata diversitate biologica, ceea ce face ca tara noastra sa participe la Reteaua Ecologica Europeana Natura 2000 cu un bogat capital natural.

In regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizata de existenta a trei regiuni biogeografice: continentala, stepica si alpina. Principalele tipuri de habitate identificate sunt: habitatele de padure, habitate de pajisti si tufarisuri, habitate de stancarii si pesteri, turbarii si mlastini, habitate de ape dulci. In regiunile de deal si podis se intalnesc paduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte.

Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatice, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. In vederea protejarii acestui valoros capital natural si asigurarii unei stari favorabile de conservare a habitatelor naturale de importanta deosebita, nu doar la nivel regional si national, dar si european, in ultimii ani s-au facut pasi importanti in implementarea directivelor Uniunii Europene privind conservarea habitatelor si a biodiversitatii.

In domeniul protectiei naturii, sunt in vigoare directive comunitare privind conservarea habitatelor naturale si a florei si faunei salbatice ce au ca scop asigurarea mentinerii sau restabilirii unei stari favorabile de conservare a diversitatii biologice europene, prin stabilirea masurilor specifice atat habitatelor naturale, cat si speciilor salbatice de flora si fauna, tinand cont de exigentele economice, sociale si culturale ale statelor membre. Pentru aceasta s-a stabilit o retea ecologica europeana de zone speciale de conservare, numita Natura 2000, in care sunt incluse situri ce adapostesc tipuri de habitate naturale de interes comunitar sau in care sunt integrate specii salbatice ce necesita masuri care sa le asigure o stare de conservare favorabila.

Reteaua Natura 2000 este o retea europeana de zone naturale protejate care cuprinde un esantion reprezentativ de specii salbatice si habitate naturale de interes comunitar. A fost constituita nu doar pentru protejarea naturii, ci si pentru mentinerea acestor bogatii naturale pe termen lung, pentru a asigura resursele necesare dezvoltarii socio-economice. Realizarea retelei se bazeaza pe doua directive ale Uniunii Europene, Directiva Habitatare si Directiva Pasari, ce reglementeaza modul de selectare si desemnare a siturilor si protectia acestora, iar statele membre au obligatia de a reglementa modalitatile de realizare practica si de implementare a prevederilor din Directive.

Siturile Natura 2000 se impart in doua categorii: SPA - Situri de Protectie Avifaunistica si SCI - Situri de Importanta Comunitara (pentru habitate).

In regiunea Nord-Est figureaza 135 arii naturale protejate Natura 2000 (42 situri Natura 2000 de tip SPA si 93 de tip SCI¹⁷⁸), cu 35 unitati in plus fata de valoare de referinta din perioada anterioara de progarmare. Acestea ocupa o suprafata de aproximativ 373 mii ha - 10% din suprafata regionala (tip SPA), respectiv 431 mii ha - 12% din suprafata regionala (tip SCI). Unele arii protejate se suprapun partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. De asemenea, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum parcurile nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas), parcuri naturale (Vanatori- Neamt) sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

In ceea ce priveste suprafetele ocupate la nivel judetean de catre ariile naturale protejate apartinand retelei Natura 2000, pe primele locuri se afla judetele Suceava si Neamt pentru ariile de tip SPA cu 123.278 ha, respectiv 91.011 ha, iar pentru cele tip SCI, judetele Suceava, Neamt si Iasi, cu 222.311 ha, 70.996 ha, respectiv 69.126 ha.

Cele mai intinse arii protejate de tip SPA sunt Obcina Feredeului - 63.983 ha in judetul Suceava, Piatra Soimului-Scorteni-Garleni - 37.445 ha in judetele Neamt si Bacau si Vanatori-Neamt - 30.841 ha in judetul Neamt (arie protejata si SPA si SCI). In randul ariilor protejate de tip SCI, cele mai mari sunt Obcinile Bucovinei - 32.246 ha in judetul Suceava (suprapunandu-se partial peste Obcina Feredeului) si Dealul Mare-Harlau - 25.112 ha in judetele Botosani, Iasi si Suceava.

¹⁷⁸ Conform informatiilor existente in anul 2020 pe pagina de internet a Agentiei Nationale pentru Arii Naturale Protejate www.ananp.gov.ro si rapoartelor APM Judetene pentru anul 2018

In raport cu datele furnizate de catre Agentia Nationala pentru Arii Naturale Protejate, la nivelul anului 2019, 117 de arii naturale protejate beneficiaza de planuri de management aprobate¹⁷⁹ din care, 13 in judetul Bacau, 7 in judetul Botosani, 21 in judetul Iasi, 28 in judetul Neamt, 36 in judetul Suceava, 12 in judetul Vaslui - lista detaliata a acestora poate fi consultata in anexa sectiunii.

Prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare 2014-2020¹⁸⁰ urmeaza sa fie realizate proiecte care vizeaza intocmirea de planuri de management si pentru ariile naturale protejate nu au la aceasta data acest document:

1. Management eficient in siturile Natura 2000: ROSCI0276 Albesti, ROSCI0417 Manoleasa, ROSCI0317 Cordareni - Vorniceni si ROSCI0234 si rezervatia Stanca Stefanesti, judetul Botosani;
2. Elaborarea Planului de management al sitului Natura 2000 Oituz-Ojdula
3. Elaborarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate ROSCI0152 Padurea Floreanu - Frumusica - Ciurea suprapusa cu ROSPA0163 Padurea Floreanu - Frumusica - Ciurea si Rezervatia Naturala Frumusica, ROSCI0077 Fanatele Barca suprapusa cu ROSPA0158 Lacul Ciurbesti - Fanatele Barca, ROSPA0150 Acumularile Sarca - Podu Iloaiei si ROSCI0438 Spinoasa”
4. Elaborarea planului de management al ariilor naturale protejate din Masivul Ceahlau administrate de Judetul Neamt
5. Elaborare planuri management Padurea Floreanu-Frumusica, Ciurea (2 planuri), Piatra Soimului-Scorteni-Garleni, Ceahlau, Muntii Gosmanu

Problematica mediului si schimbarilor climatice in perioada de programare 2021-2027

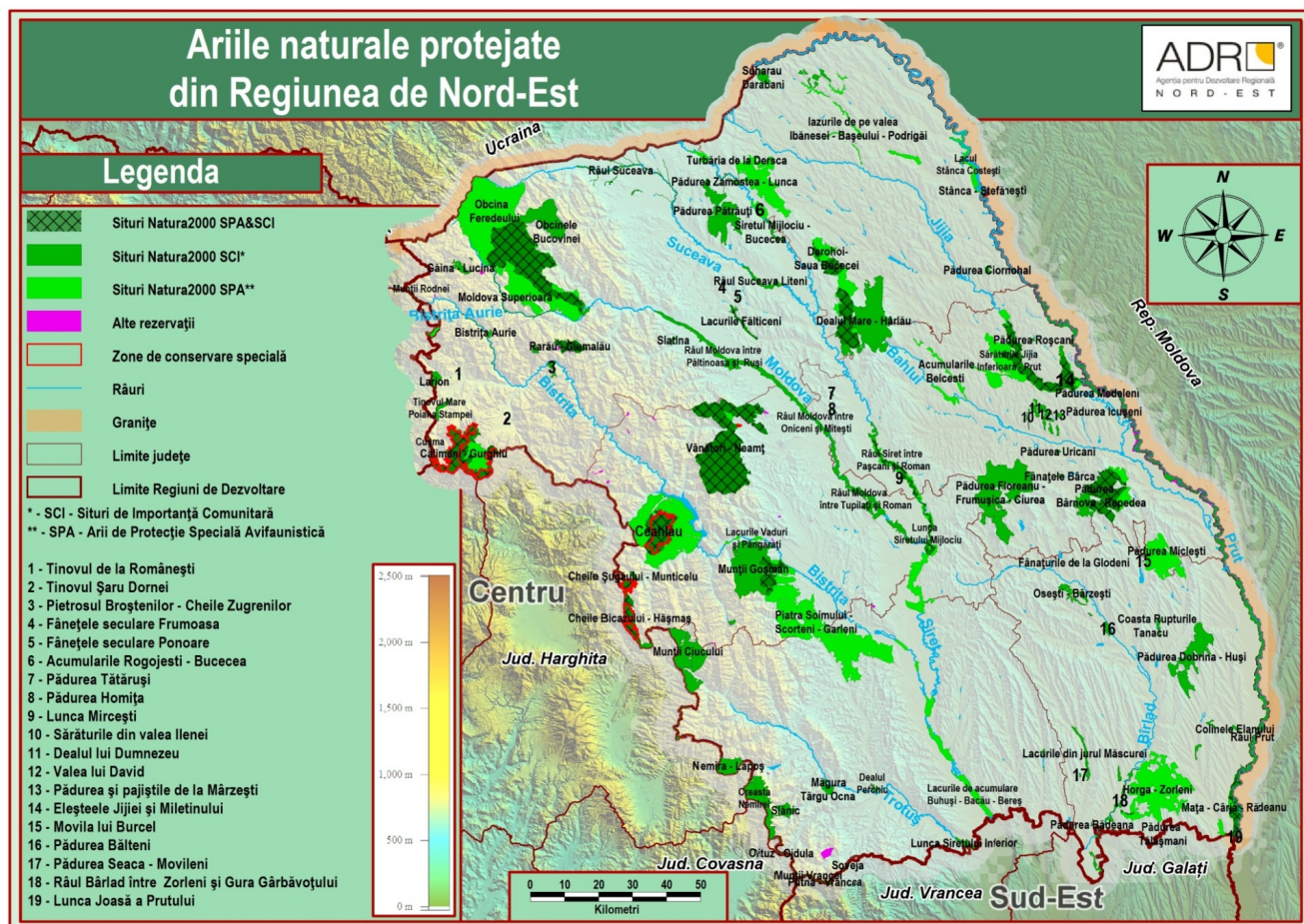
La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuaza importanta acordata mediului. Astfel, in propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politica este „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor” si urmeaza sa-i fie alocate cel putin 30% din fondurile dedicate politicii de coeziune.

S-au identificat nevoi de investitii prioritare dedicate: masurilor de eficienta energetica prin sprijinirea renovarii cladirilor publice si rezidentiale, sistemele de incalzire centralizata si producerea si folosirea energiei din surse regenerabile; adaptarea la schimbarile climatice, prevenirea riscurilor si rezilienta la dezastre; consolidarea biodiversitatii, refacerea ecologica si crearea de noi spatii verzi in mediul urban, decontaminarea si reabilitarea siturilor industriale contaminate.

S-au identificat nevoi de investitii cu rang inalt de prioritate pentru sistemele regionale de gospodarire a apelor, sprijinirea schemelor care abordeaza problematica poluarii apei, pentru finalizarea sistenelor integrate de management a deseurilor si pentru tranzitia la economia circulara.

¹⁷⁹ Unele dintre siturile Natura 2000 au si plan de management tip SCI cat si SPA

¹⁸⁰ Conform informatii pagina internet www.fonduri-ue.ro martie 2019

6.9. Aspecte cheie

- × Ponderea scăzută atât a localităților, cât și a populației deservite de rețeaua de alimentare cu apă potabilă - 66,6% din localități conectate (80,63% la nivel național în 2018), 47,7% din populație deservită (67,9% nivel național). Disparități interjudețene privind ponderea populației conectate la rețeaua de apă potabilă: 34-36% în județele Botosani, Suceava și Vaslui față de 56% în județul Bacău, Iași și Neamț. Orașele Cajvana și Milisauti din județul Suceava nu au rețea de alimentare cu apă potabilă;
- × Nivelul scăzut al consumului de apă potabilă pentru uz casnic/loc (37 m³/loc) - 88% din nivelul mediu național - 2018;
- × Ponderea scăzută atât a localităților, cât și a populației conectate la rețeaua de canalizare - 39,1% din localități conectate; 36,8% din populație conectată - 2018. Disparități interjudețene pentru ponderea populației conectate la rețeaua de canalizare: județele Suceava, Vaslui și Botosani - 30-33% față de 45,23% în județul Bacău;
- × Probleme înregistrate cu calitatea aerului în unele municipii reședință de județ - depășirea valorii limită zilnice pentru particule în suspensie PM 10 și PM 2,5;
- × Pentru râurile din sub-bazinul Bârlad, 60,84% (din lungime) - stare ecologică moderată sau slabă (nu îndeplinesc obiectivul de calitate);
- × Pentru râurile din bazinul hidrografic Prut, 96,71% - stare ecologică moderată, slabă sau proastă (nu îndeplinesc obiectivul de calitate);
- × Suprafața ridicată afectată de fenomenele de pantă - 1.129.682 ha (33,5% din suprafața totală afectată a României). La nivel regional, suprafețele ce sunt afectate puternic, foarte puternic și excesiv au o pondere de 43% din totalul suprafețelor afectate;
- × 104 de situri potențial contaminate/contaminate în Regiunea Nord-Est - 2019
- × Gradul foarte redus de reciclare a deșeurilor menajere, la nivel județean cuprins între 1,5-7%;
- × Lipsa conștiinței civice are un impact negativ asupra biodiversității - prin lipsa de informare și conștientizare a cetățenilor, lipsa unei gândiri ecologice, toate ducând la valorificarea necorespunzătoare a resurselor naturale, precum și la daune asupra biodiversității în regiune;

- ✓ In regiune figureaza cinci orase care au elaborate si acceptate planuri de actiune privind energiile durabile si clima si care prevad obiectivele ce urmeaza sa fie atinse pana in 2030: Husi, Iasi, Moinesti, Piatra Neamt, Siret, Suceava si Vaslui;
- ✓ Sprijin financiar din partea programului Casa Verde pentru unitatile administrativ teritoriale din judetul Bacau (consiliul judetean, orasul Comanesti si doua comune), judetul Neamt (consiliul judetean, Piatra Neamt, Roman, Targu Neamt, Bicaz si alte trei comune), judetul Iasi (orasul Harlau si alte 16 comune), judetul Suceava (Campulung Moldovenesc si Vicovu de Sus) si judetul Vaslui (municipiul Barlad si alte 5 comune).
- ✓ Cresterea numarului agentilor economici specializati in colectarea unor tipuri de deseuri reciclabile (metal, hartie/carton, PET). Pentru anumite tipuri de deseuri nu exista practic optiuni viabile de valorificare pe plan national (ex sticla);
- ✓ In regiunea Nord-Est sunt prezente numeroase arii naturale protejate, din care 103 situri Natura 2000, care ocupa 8% din suprafata regiunii;
- ✓ Regiunea Nord-Est detine un potential ridicat si diversificat al energiilor regenerabile - au fost dezvoltate proiecte de obtinere a energiei din surse regenerabile - eoliana, solara, energie hidro, biomasa si biogaz. Judetele Vaslui si Iasi asigura 75% din totalul puterii realizate;

6.10. Anexe

Anexa: lista arii naturale protejate Natura 2000 cu planuri de management

Nr.	Judet	Denumire arie protejata	TIP
1.	BACAU	Magura - Targu Ocna	Rezervatie / Monument
2.		Magura Targu Ocna	SCI
3.		Slanic	SCI
4.		Perchiu	Rezervatie / Monument
5.		Dealul Perchiu	SCI
6.		Bucias	Rezervatie / Monument
7.		Lacurile de acumulare Buhusi - Bacau - Beresti	SPA
8.		Lacul Balatau	Rezervatie / Monument
9.		Lunca Siretului Inferior	SCI
10.		Lunca Siretului Inferior	SPA
11.		Nemira	Rezervatie / Monument
12.		Creasta Nemirei	SCI
13.		Lunca Siretului Mijlociu	SPA
1.	BOTOSANI	Turbaria de la Dersca	Rezervatie / Monument
2.		Turbaria de la Dersca	SCI
3.		Lacul Stanca Costesti	SPA
4.		Iazurile de pe valea Ibanesei - Baseului - Podrigai	SCI
5.		Iazurile de pe valea Ibanesei - Baseului - Podrigai	SPA
6.		Acumularile Rogojesti - Bucecea	SPA
7.		Siretul Mijlociu - Bucecea	SCI
8.		Padurea Zamostea - Lunca	SCI
1.	IASI	Padurea Homita	SCI
2.		Padurea Tatarusi	Rezervatie / Monument
3.		Padurea Tatarusi	SCI
4.		Lunca Mircesti	Rezervatie / Monument
5.		Lunca Mircesti	SCI
6.		Padurea Uricani	Rezervatie / Monument
7.		Padurea Uricani	SCI
8.		Padurea si pajistile de la Marzesti	SCI
9.		Locul fosilifer Dealul Repedea	Rezervatie / Monument
10.		Poiana cu Schit	Rezervatie / Monument

11.	Poieni - Carburariei	Rezervatie / Monument
12.	Pietrosu	Rezervatie / Monument
13.	Padurea Medeleni	SCI
14.	Padurea Roscani	Rezervatie / Monument
15.	Padurea Roscani	SCI
16.	Saraturile din Valea Ilenei	Rezervatie / Monument
17.	Saraturile din Valea Ilenei	SCI
18.	Dealul lui Dumnezeu	SCI
19.	Padurea Miclesti	SPA
20.	Padurea Barnova - Repedea	SCI
21.	Padurea Barnova	SPA
1.	Rezervatia faunistica Brates	Rezervatie / Monument
2.	Parcul National Cheile Bicazului - Hasmas	Parc national
3.	Cheile Bicazului si Lacul Rosu	Rezervatie / Monument
4.	Cheile Bicazului	Rezervatie / Monument
5.	Masivul Hasmasul Mare, Piatra Singuratica - Hasmasul Negru	Rezervatie / Monument
6.	Cheile Bicazului - Hasmas	SCI
7.	Cheile Bicazului - Hasmas	SPA
8.	Masivul Ceahlau	SPA
9.	Raul Moldova intre Oniceni si Mitesti	SCI
10.	Rezervatia faunistica Borca	Rezervatie / Monument
11.	Lacurile Vaduri si Pangarati	SPA
12.	Pestera Munticelu	Rezervatie / Monument
13.	Cheile Sugaului	Rezervatie / Monument
14.	Cheile Sugaului - Munticelu	SCI
15.	Cheile Bicazului - Hasmas	SPA
16.	Cheile Sugaului	Rezervatie / Monument
17.	Raul Moldova intre Tupilati si Roman	SCI
18.	Parcul National Ceahlau	Parc national
19.	Polita cu Crini	Rezervatie / Monument
20.	Cascada Duruitoarea	Rezervatie / Monument
21.	Ceahlau	SCI
22.	Codrul Secular Runc	Rezervatie / Monument
23.	Secu	Rezervatie / Monument
24.	Lacul Cujdel	Rezervatie / Monument
25.	Rezervatia de Zimbri - Neamt	Rezervatie / Monument
26.	Parcul Natural Vanatori-Neamt	Parc natural
27.	Vanatori-Neamt	SCI
28.	Vanatori-Neamt	SPA
1.	Crovul de la Larion	Rezervatie / Monument
2.	Larion	SCI
3.	Cusma	SCI
4.	Calimani - Gurghiu	SCI
5.	Parcul Natural Muntii Maramuresului	Parc natural
6.	Muntii Maramuresului	SCI
7.	Muntii Maramuresului	SPA
8.	Raul Moldova intre Paltinoasa si Rusi	SCI

9.	Padurea Rososa	Rezervatie / Monument
10.	Obcinele Bucovinei	SCI
11.	Obcina Feredeului	SPA
12.	Tinovul Poiana Stampei	Rezervatie / Monument
13.	Tinovul Mare Poiana Stampei	SCI
14.	Bistrita Aurie	SCI
15.	Stratele cu Aptychus de la Pojorata	Rezervatie / Monument
16.	Moldova Superioara	SCI
17.	Cheile Zugrenilor	Rezervatie / Monument
18.	Pietrosul Brostenilor - Cheile Zugrenilor	SCI
19.	Lacurile Falticeni	SPA
20.	Tinovul Gaina - Lucina	Rezervatie / Monument
21.	Cheile Lucavei	Rezervatie / Monument
22.	Gaina - Lucina	SCI
23.	Fanatele seculare Ponoare	Rezervatie / Monument
24.	Fanetele seculare Ponoare	SCI
25.	Fanatele seculare Frumoasa	Rezervatie / Monument
26.	Fanetele seculare Frumoasa	SCI
27.	Tinovul de la Romanesti	SCI
28.	Tinovul Saru Dornei	Rezervatie / Monument
29.	Tinovul Saru Dornei	SCI
30.	Fanatele montane Todirescu	Rezervatie / Monument
31.	Codrul Secular Slatioara	Rezervatie / Monument
32.	Codrul Secular Giumalau	Rezervatie / Monument
33.	Pestera Liliecilor	Rezervatie / Monument
34.	Rarau - Pietrele Doamnei	Rezervatie / Monument
35.	Rarau - Giumalau	SCI
36.	Muntii Rarau - Giumalau	SPA
1.	Padurea Badeana	Rezervatie / Monument
2.	Padurea Badeana	SCI
3.	Seaca - Movileni	Rezervatie / Monument
4.	Padurea Seaca - Movileni	SCI
5.	Padurea Harboanca	Rezervatie / Monument
6.	Padurea Balteni	Rezervatie / Monument
7.	Padurea Balteni - Harboanca	SCI
8.	Faneata de la Glodeni	Rezervatie / Monument
9.	Fanaturile de la Glodeni	SCI
10.	Movila lui Burcel	Rezervatie / Monument
11.	Movila lui Burcel	SCI
12.	Osesti - Barzesti	SCI

Sursa: Agentia Nationala a Ariilor Protejate

SPA (Situri de Protectie Avifaunistica) la nivelul regiunii Nord-Est

Nr. crt.	Denumire	Localizare si procentele din suprafata UAT ocupata de aria protejata
1.	Acumularile Belcesti	Judetul Iasi: Belcesti (13%), Ceplenita (4%), Coarnele Caprei (<1%), Cotnari (2%), Deleni (<1%), Harlau (<1%), Scobinti (4%)
2.	Acumularile Rogojesti Bucecea	Judetul Suceava: Gramesti (3%), Hantesti (3%), Siret (6%), Zvoristea (1%) Judetul Botosani: Mihaileni (14%), Varfu Campului (15%)
3.	Cheile Bicazului-Hasmas	Judetul Harghita, Judetul Neamt: Bicaz-Chei (15%), Bicazu Ardelean (<1%), Damuc (16%) Judetul Iasi: Deleni (<1%), Siretel (23%), Judetul Suceava: Dolhasca (8%)
4.	Dorohoi - Sautu Bucecei	Judetul Botosani: Braesti (21%), Bucecea (10%), Corni (44%), Cristesti (26%), Curtesti (21%), Dorohoi (4%), Leorda (20%), Lozna (25%), Mihai Eminescu (2%), Tudora (41%), Vladeni (10%), Vorona (32%), Varfu Campului (31%), Vaculesti (37%), Sendriceni (38%)
5.	Elesteele Jijiei si Miletinului	Judetul Iasi: Andrieseni (11%), Coarnele Caprei (1%), Erbiceni (<1%), Focuri (19%), Fantanele (1%), Gropnita (70%), Movileni (27%), Popricani (18%), Probota (12%), Victoria (6%), Vladeni (36%), Sipote (8%), Tiganasi (45%)
6.	Horga - Zorleni	Judetul Vaslui: Banca (20%), Epureni (69%), Fruntiseni (61%), Grivita (8%), Murgeni (<1%), Malusteni (23%), Vinderei (20%), Zorleni (52%), Suletea (23%)
7.	Iazurile de pe valea Ibanesei, Baseului, Podrigai	Judetul Botosani: Concesti (4%), Cordareni (2%), Darabani (2%), Havarna (5%), Hudesti (3%), Hanesti (5%), Mileanca (3%), Saveni (3%), Ungureni (1%), Vlasinesti (7%), Vorniceni (2%), Stiubieni (4%)
8.	Lacul Stanca-Costesti	Judetul Botosani: Manoleasa (4%), Ripiceni (23%), Stefanesti (2%)
9.	Lacurile de Acumulare Buhusi - Bacau - Beresti	Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Bacau (5%), Cleja (3%), Corbasca (6%), Faraoni (1%), Gioseni (9%), Garleni (<1%), Hemeius (6%), Horgesti (4%), Itesti (5%), Letea Veche (5%), Nicolae Balcescu (5%), Orbeni (7%), Pancesti (<1%), Racaciuni (11%), Sascut (4%), Tamasi (13%), Tatarasti (10%), Valea Seaca (9%)
10.	Lacurile Falticeni	Judetul Suceava: Bosanci (<1%), Bunesti (2%), Falticeni (6%), Horodniceni (<1%), Moara (4%), Radaseni (7%)
11.	Lacurile Vaduri si Pangarati	Judetul Neamt: Alexandru cel Bun (2%), Piatra Neamt (1%), Pangarati (1%) Judetul Bacau: Damienesti (8%), Filipesti (22%), Negri (<1%) Judetul Neamt: Doljesti (14%), Gadinti (12%), Horia (15%), Icusesti (15%), Ion Creanga (21%), Roman (8%), Sagna (6%), Secuieni (4%), Tamasi (17%)
12.	Lunca Siretului Mijlociu	Judetul Iasi: Alexandru I. Cuza (16%), Butea (15%), Halaucesti (14%), Mircesti (3%), Mogosesti-Siret (12%), Rachiteni (22%), Stolniceni-Prajescu (6%)
13.	Masivul Ceahlau	Judetul Neamt: Bicaz (64%), Bicazu Ardelean (31%), Ceahlau (81%), Grinties (26%), Tascu (47%), Judetul Harghita,
14.	Mata-Carja-Radeanu	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Blagesti (7%), Falcu (10%), Murgeni (14%)
15.	Muntii Calimani	Judetul Mures, Judetul Harghita, Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Suceava: Dorna Candrenilor (9%), Panaci (<1%), Poiana Stampei (41%), Saru Dornei (9%)
16.	Muntii Maramuresului	Judetul Maramures, Judetul Suceava: Carlibaba (<1%)
17.	Muntii Rarau Giupalau	Judetul Suceava: Crucea (4%), Campulung Moldovenesc (4%), Dorna-Arini (<1%), Stulpicani (5%)
18.	Muntii Rodnei	Judetele Bistrita-Nasaud, Maramures, Suceava: Cosna (2%), Carlibaba (<1%)
19.	Muntii Vrancei	Judetele Buzau, Vrancea, Covasna; Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%)
20.	Obcina Feredeului	Judetul Suceava: Breaza (37%), Brodina (41%), Campulung Moldovenesc (23%), Frumosu (19%), Fundu Moldovei (6%), Izvoarele Sucevei (58%),

	Moldova-Sulita (33%), Moldovita (56%), Pojorata (<1%), Sadova (82%), Ulma (80%), Vama (13%), Vatra Moldovitei (33%)
21. Padurea Barnova	Judetul Vaslui: Tacuta (2%), Judetul Iasi: Barnova (32%), Ciurea (12%), Comarna (2%), Dobrovat (50%), Grajduri (<1%), Iasi (<1%), Schitu Duca (50%), Tomesti (11%)
22. Padurea Miclesti	Judetul Vaslui: Botesti (20%), Bunesti-Averesti (10%), Miclesti (47%) Judetul Iasi: Ciortesti (35%), Dolhesti (50%)
23. Piatra Soimului-Scorteni-Garleni	Judetul Bacau: Balcani (17%), Blagesti (69%), Garleni (40%), Hemeius (15%), Margineni (27%), Parjol (29%), Scorteni (57%), Strugari (<1%) Judetul Neamt: Borlesti (40%), Candesti (48%), Dumbrava Rosie (24%), Piatra Soimului (44%), Piatra Neamt (2%), Reditu (30%), Tazlau (34%)
24. Vanatori-Neamt	Judetul Neamt: Agapia (57%), Brusturi (33%), Baltatesti (40%), Cracaoani (80%), Garcina (<1%), Hangu (<1%), Pipirig (<1%), Raucesti (9%), Targu-Neamt (9%), Vanatori-Neamt (75%), Judetul Suceava: Boroaia (<1%), Rasca (<1%)

SCI (Situri de Importanta Comunitara) la nivelul regiunii Nord-Est

Nr. crt.	Denumire	Localizare si procentele din suprafata UAT ocupata de aria protejata
1.	Albesti	Jud. Botosani, com. Albesti
2.	Bistrita Aurie	Judetul Suceava: Ciocanesti (3%), Carlibaba (<1%), Iacobeni (<1%)
3.	Calimani-Gurghiu	Judetul Harghita, Judetul Mures, Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Suceava: Dorna Candrenilor (8%), Panaci (<1%), Poiana Stampei (27%), Saru Dornei (9%)
4.	Ceahlau	Judetul Neamt: Bicaz (14%), Bicazu Ardelean (16%), Ceahlau (35%), Grinties (<1%), Tasca (7%)
5.	Cheile Bicazului - Hasmas	Judetul Harghita, Judetul Neamt: Bicaz-Chei (13%), Damuc (16%)
6.	Cheile Sugaului -Munticelu	Judetul Neamt: Bicaz-Chei (3%), Bicazu Ardelean (<1%)
7.	Coasta Rupturile Tanacu	Judetul Vaslui: Tanacu (5%)
8.	Colinele Elanului	Judetul Vaslui: Berezeni (3%), Gagesti (4%), Vutcani (2%)
9.	Cordareni-Vorniceni	Judetul Botosani: com. Cordareni
10.	Creasta Nemirei	Judetul Covasna, Judetul Bacau: Dofteana (5%), Darmanesti (6%), Slanic-Moldova (9%)
11.	Cusma	Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Mures, Judetul Suceava: Poiana Stampei (<1%)
12.	Dealul Mare-Harlau	Judetul Iasi: Deleni (47%), Harlau (5%), Lespezi (<1%), Siretel (32%) Judetul Suceava: Dolhasca (15%), Judetul Botosani: Copalau (<1%), Corni (29%), Cosula (50%), Cristesti (2%), Curtesti (8%), Flamanzi (5%), Frumusica (42%), Tudora (40%), Vladeni (2%), Vorona (23%)
13.	Dealul lui Dumnezeu	Judetul Iasi: Letcani (<1%), Movileni (<1%), Reditu (6%), Romanesti (6%)
14.	Dealul Perchii	Judetul Bacau: Onesti (4%), Targu Trotus (<1%)
15.	Fanatele Barca	Judetul Iasi: Miroslova (<1%), Mogosesti (2%), Voinesti (<1%)
16.	Fanaturile de la Glodeni	Judetul Vaslui: Negresti (<1%), Rebricea (<1%)
17.	Fanetele seculare Frumoasa	Judetul Suceava: Moara (<1%)
18.	Fanetele seculare Ponoare	Judetul Suceava: Bosanci (<1%)
19.	Gaina - Lucina	Judetul Suceava: Carlibaba (<1%), Moldova-Sulita (8%)
20.	Lacurile din jurul Mascurei	Judetul Vaslui: Ciocani (1%), Iana (5%), Pogana (10%), Puiesti (2%) Judetul Bacau: Motoseni (<1%), Rachitoasa (<1%)
21.	Lacurile Falticeni	Judetul Suceava: Bosanci (<1%), Bunesti (4%), Falticeni (7%), Horodniceni (1%), Moara (4%), Radaseni (8%)
22.	Larion	Judetul Suceava: Cosna (3%), Poiana Stampei (1%), Judetul Bistrita-Nasaud
23.	Lunca Joasa a Prutului	Judetul Tulcea, Judetul Galati, Judetul Vaslui: Blagesti (<1%), Murgeni (<1%)
24.	Lunca Mircesti	Judetul Iasi: Mircesti (2%)

25. Lunca Siretului Inferior	Judetul Braila, Judetul Galati, Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Urechesti (9%)
26. Magura Targu Ocna	Judetul Bacau: Dofteana (<1%), Slanic-Moldova (2%), Targu Ocna (13%)
27. Manoleasa	Judetul Botosani: com. Manoleasa
28. Moldova Superioara	Judetul Suceava: Breaza (1%), Campulung Moldovenesc (<1%), Fundu Moldovei (1%), Pojorata (<1%), Sadova (<1%)
29. Movila lui Burcel	Judetul Vaslui: Miclesti (<1%)
30. Muntii Ciucului	Judetul Harghita, Judetul Bacau: Agas (<1%), Ghimes-Faget (58%), Palanca (<1%) Judetul Neamt: Damuc (2%), Tarcau (<1%)
31. Muntii Gosman	Judetul Neamt: Alexandru cel Bun (53%), Dumbrava Rosie (19%), Piatra Soimului (56%), Piatra Neamt (26%), Pangarati (10%), Tarcau (<1%)
32. Muntii Maramuresului	Judetul Maramures, Judetul Suceava: Carlibaba (<1%)
33. Muntii Rodnei	Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Maramures, Judetul Suceava: Carlibaba (<1%)
34. Nemira-Lapos	Judetele Covasna, Harghita, Bacau: Asau (<1%), Dofteana (<1%), Darmanesti (17%)
35. Obcinele Bucovinei	Judetul Suceava: Breaza (14%), Brodina (<1%), Campulung Moldovenesc (<1%), Frumosu (14%), Moldova- Sulita (6%), Moldovita (72%), Putna (11%), Sadova (2%), Vama (8%), Vatra Moldovitei (31%)
36. Oituz - Ojdula	Judetul Covasna, Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%), Oituz (<1%), Slanic-Moldova (<1%)
37. Osesti - Barzesti	Judetul Vaslui: Cozmesti (<1%), Osesti (4%), Vulturesti (18%), Stefan cel Mare (11%)
38. Padurea Badeana	Judetul Vaslui: Pogonesti (<1%), Tutova (1%)
39. Padurea Balteni - Harboanca	Jud. Vaslui: Balteni (15%), Delesti (1%), Puscasi (<1%), Vaslui (<1%), Stefan cel Mare (<1%)
40. Padurea Barnova-Repedea	Judetul Iasi: Barnova (31%), Ciurea (27%), Comarna (<1%), Dobrovat (49%), Grajduri (34%), Iasi (<1%), Mogosesti (<1%), Schitu Duca (31%), Scanteia (<1%), Tomesti (<1%), Judetul Vaslui: Tacuta (<1%)
41. Padurea Ciornohal	Judetul Botosani: Calarasi (5%), Santa Mare (<1%)
42. Padurea Dobrina - Husi	Judetul Vaslui: Albesti (<1%), Cretesti (51%), Dimitrie Cantemir (6%), Hoceni (24%), Husi (<1%), Oltenesti (24%), Padureni (8%), Vutcani (4%)
43. Padurea Floreanu-Frumusica-Ciurea	Judetul Iasi: Dagata (10%), Dumesti (16%), Horlesti (35%), Madarjac (71%), Popesti (22%), Sinesti (49%), Tansa (<1%), Voinesti (9%), Tibana (14%), Tibanesti (24%), Judetul Neamt: Stanita (27%)
44. Padurea Homita	Judetul Iasi: Cristesti (<1%), Motca (<1%)
45. Padurea Icuseni	Judetul Iasi: Golaiesti (<1%)
46. Padurea Medeleni	Judetul Iasi: Golaiesti (<1%), Victoria (2%)
47. Padurea Patrauti	Judetul Suceava: Adancata (15%), Calafindesti (3%), Darmanesti (7%), Gramesti (<1%), Mitocu Dragomirnei (46%), Patrauti (48%), Suceava (<1%), Zamostea (32%), Zvoristea (17%), Serbauti (24%)
48. Padurea Roscani	Judetul Iasi: Roscani (1%)
49. Padurea Seaca - Movileni	Judetul Vaslui: Coroiesti (<1%)
50. Padurea si pajistile de la Marzesti - Iasi	Judetul Iasi: Popricani (<1%), Rediu (4%)
51. Padurea Talasmani	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Vinderei (<1%)
52. Padurea Tatarusi	Judetul Iasi: Cristesti (<1%), Tatarusi (<1%), Valea Seaca (<1%)
53. Padurea Uricani	Judetul Iasi: Miroslava (1%)
54. Padurea Zamostea-Lunca	Judetul Suceava: Gramesti (<1%), Zamostea (4%), Zvoristea (<1%) Judetul Botosani: Candesti (<1%), Varfu Campului (<1%)
55. Pietrosul Brostenilor - Cheile Zugrenilor	Judetul Suceava: Crucea (1%), Dorna-Arini (2%)
56. Putna-Vrancea	Judetele Buzau, Vrancea, Covasna; Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%)
57. Rarau - Giumalau	Judetul Suceava: Crucea (4%), Campulung Moldovenesc (4%), Dorna-Arini (<1%), Pojorata (3%), Stulpicani (5%)

58.	Raul Barlad intre Zorleni si Gura Garbovatului	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Barlad (11%), Bacani (4%), Fruntiseni (<1%), Grivita (9%), Pochidia (9%), Tutova (3%), Vinderei (<1%), Zorleni (4%)
59.	Raul Moldova intre Oniceni si Mitesti	Judetul Neamt: Draganesti (13%), Pastraveni (1%), Raucesti (3%), Timisesti (7%), Urecheni (3%), Tibucani (<1%), Judetul Iasi: Cristesti (7%), Miroslavesti (21%), Motca (10%), Judetul Suceava: Draguseni (10%), Forasti (2%)
60.	Raul Moldova intre Paltinoasa si Rusi	Judetul Neamt: Draganesti (3%), Judetul Suceava: Baia (16%), Berchisesti (9%), Bogdanesti (1%), Boroaia (6%), Capu Campului (7%), Cornu Luncii (15%), Forasti (2%), Fantana Mare (17%), Gura Humorului (<1%), Malini (<1%), Paltinoasa (4%), Rasca (3%), Vadu Moldovei (11%), Valea Moldovei (11%)
61.	Raul Moldova intre Tupilati si Roman	Judetul Neamt: Botesti (10%), Cordun (14%), Dulcesti (16%), Gheraesti (21%), Horia (12%), Roman (1%), Tupilati (14%), Valeni (37%), Tibucani (<1%) Judetul Iasi: Miroslavesti (<1%)
62.	Raul Prut	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Berezeni (2%), Dranceni (6%), Duda-Epureni (<1%), Falciu (12%), Lunca Banului (6%), Murgeni (13%), Stanilesti (9%), Vetrisoaia (10%), Judetul Iasi: Bivolari (5%), Goliaesti (7%), Gorban (16%), Grozesti (6%), Prisacani (12%), Probota (<1%), Trifesti (11%), Ungheni (3%), Victoria (10%), Tutora (10%)
63.	Raul Siret intre Pascani si Roman	Judetul Neamt: Doljesti (4%), Gadinti (7%), Horia (3%), Ion Creanga (4%), Roman (8%), Sagna (3%), Tamaseni (6%), Judetul Iasi: Alexandru I. Cuza (10%), Butea (9%), Halaucesti (4%), Mircesti (<1%), Mogosesti-Siret (6%), Pascani (2%), Ruginoasa (<1%), Rachiteni (13%), Stolniceni-Prajescu (10%)
64.	Raul Suceava	Judetul Suceava: Bilca (3%), Dornesti (2%), Fratautii Noi (2%), Fratautii Vechi (3%), Galanesti (5%), Horodnic de Jos (2%), Horodnic de Sus (<1%), Milisauti (<1%), Musenita (<1%), Radauti (<1%), Satu Mare (3%), Vicovu de Jos (3%), Vicovu de Sus (3%), Voitineli (3%)
65.	Raul Suceava Liteni	Judetul Suceava: Bosanci (2%), Ipotesti (14%), Salcea (4%), Suceava (<1%), Udesti (7%), Veresti (3%)
66.	Saraturile din Valea Ilenei	Judetul Iasi: Dumesti (1%), Letcani (<1%), Romanesti (<1%)
67.	Saraturile Jijia Inferioara -Prut	Judetul Iasi: Andrieseni (3%), Gropnita (15%), Movileni (15%), Popricani (16%), Probota (14%), Trifesti (2%), Victoria (3%), Vladeni (30%), Tiganasi (47%)
68.	Siretul Mijlociu - Bucecea	Judetul Suceava: Dumbraveni (<1%), Hantesti (4%), Siminicea (7%) Judetul Botosani: Bucecea (3%), Varfu Campului (<1%)
69.	Slanic	Judetul Bacau: Dofteana (2%), Slanic-Moldova (9%)
70.	Slatina	Judetul Suceava: Slatina (<1%), Valea Moldovei (3%)
71.	Soveja	Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%)
72.	Stanca-Stefanesti	Judetul Botosani: Stefanesti (<1%)
73.	Suharau-Darabani	Judetul Botosani: Concesti (15%), Darabani (3%), Hudesti (3%), Suharau (9%)
74.	Tinovul de la Romanesti	Judetul Suceava: Cosna (<1%)
75.	Tinovul Mare Poiana Stampei	Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Suceava: Poiana Stampei (2%)
76.	Tinovul Saru Dornei	Judetul Suceava: Saru Dornei (<1%)
77.	Turbaria de la Dersca	Judetul Botosani: Lozna (<1%)
78.	Valea lui David	Judetul Iasi: Letcani (3%), Miroslava (3%), Rediu (20%), Valea Lupului (20%)
79.	Vanatori - Neamt	Judetul Neamt: Agapia (55%), Brusturi (33%), Baltatesti (41%), Cracaoani (80%), Garcina (<1%), Hangu (<1%), Pipirig (<1%), Raucesti (9%), Targu Neamt (9%), Vanatori-Neamt (72%), Judetul Suceava: Boroaia (<1%), Rasca (<1%)

Anexa: Localitatile din regiunea Nord-Est cu potential energiile regenerabile, pe tipuri de energii.

Energie solara (fotovoltaic)

Jud. Bacau: Municipiul Bacau, Municipiul Moinesti, Municipiul Onesti, Orasul Buhusi, Orasul Comanesti, Orasul Darmanesti, Orasul Slanic Moldova, Traian

Jud. Botosani: Municipiul Botosani, Orasul Darabani, Orasul Flamanzi, Orasul Stefanesti

Jud. Iasi: Municipiul Iasi, Orasul Harlau, Orasul Podu Iloaiei, Orasul Targu Frumos, Barnova, Movileni, Rediu

Jud. Neamt: Municipiul Piatra Neamt, Orasul Bicaz, Orasul Roznov

Jud. Suceava: Municipiul Radauti, Orasul Gura Humorului, Orasul Liteni, Orasul Salcea, Orasul Solca

Jud. Vaslui: Municipiul Vaslui, Municipiul Barlad, Orasul Negresti

Energie hidro (potential in ceea ce priveste realizarea de microhidrocentrale)

Jud. Bacau: Orasul Slanic Moldova

Jud. Neamt: Municipiul Piatra Neamt, Municipiul Roman, Orasul Targu Neamt, Tarcau

Jud. Suceava: Municipiul Falticeni, Orasul Brosteni, Brodina

Biogaz

Jud. Bacau: Municipiul Bacau

Jud. Neamt: Municipiul Roman

Jud. Vaslui: Muntenii de Jos

Centrale cogenerative

Jud. Bacau: Municipiul Bacau

Jud. Botosani: Municipiul Botosani

Jud. Iasi: Municipiul Iasi, Municipiul Pascani

Jud. Suceava: Orasul Brosteni, Orasul Gura Humorului

Biomasa

Jud. Bacau: Municipiul Bacau

Jud. Botosani: Municipiul Dorohoi, Orasul Flamanzi

Jud. Neamt: Municipiul Roman, Borlesti

Jud. Suceava: Municipiul Radauti, Orasul Brosteni

Energie geotermala

Jud. Neamt: Municipiul Roman

Energie eoliana

- Jud. Bacau: Municipiul Bacau, Orasul Comanesti, Caiuti, Dealu Morii, Filipesti, Gura Vaii, Horgesti, Izvoru Berheciului, Luizi-Calugara, Magura, Racaciuni, Sascut, Saucesti, Stefan Cel Mare, Tatarasti, Traian, Prava, Motosesti, Stanicesti, Plopana, Prajesti, Stanisesti, Huruiesti

- Jud. Botosani: Orasul Bucecea, Orasul Darabani, Orasul Saveni, Orasul Stefanesti, Albesti, Avrameni, Candesti, Cotusca, Dangeni, Dersca, Gorbanesti, Manoleasa, Mitoc, Sulita, Todireni, Tudora, Viisoara, Vladeni, Paltinis, Radauti Prut

- Jud. Iasi: Municipiul Iasi, Municipiul Pascani, Orasul Harlau, Orasul Podu Iloaiei, Orasul Targu Frumos, Deleni, Dobrovat, Dumesti, Erbiceni, Gorban, Ipatele, Mironeasa, Movileni, Romanesti, Scheia, Schitu Duca, Siretel, Tansa, Tibanesti, Vanatori, Victoria

- Jud. Neamt: Municipiul Piatra Neamt, Borca, Borlesti, Costisa, Dulcesti, Faurei, Margineni, Razboieni

- Jud. Suceava: Orasul Cajvana, Orasul Dolhasca, Orasul Liteni, Orasul Milisauti, Orasul Salcea, Orasul Siret, Vadu Moldovei

- Jud. Vaslui: Municipiul Vaslui, Orasul Murgeni, Orasul Negresti, Arsura, Banca, Berezeni, Bogdana, Danesti, Deleni, Dranceni, Duda-Epureni, Falciu, Ivesti, Muntenii De Jos, Oltenesti, Rosiesti, Stanilesti, Vetrisoaia, Vutcani

7. Economia regiunii

7.1. Context economic regional. Evolutia produsului intern brut regional

Produsul intern brut nominal a avut o dinamica pozitiva in perioada de analiza, si in special in intervalul 2016-2017, inregistrand o crestere sustinuta atat la nivel national cat si regional. Principalul motor al cresterii economice l-a constituit consumul individual al populatiei¹⁸¹, alimentat, stimulat de:

1. Asteptarile pozitive existente pe piata muncii privind ocuparea si nivelul veniturilor;
2. Masurile de ordin bugetar care au presupus cresteri succesive ale salariilor bugetarilor, punctului de pensie si a salariului minim pe economie. Astfel, salariul minim pe economie a crescut de la 1050 lei (2016), la 1450 lei (2017), 1900 lei (2018) 2080 lei (2019) si 2230 lei¹⁸² (ian. 2020);
3. Masurile de ordin fiscal traduse in reducerea impozitelor indirecte si a unor impozite directe. De exemplu cota standard a taxei pe valoare adaugata (TVA) s-a redus de la nivelul initial de 24%, la 21% in 2016 si 19% din 2017, iar impozitul pe salarii a devenit 10% din 2018 (scadere de la 16%). Totodata, au avut loc microrari ale cotei reduse de TVA la nivelul de: 9% pentru medicamente si produse ortopedice, la 5% pentru servicii de cazare si restaurant, editare de carti, manuale scolare, acces la evenimente culturale, sportive, etc.
4. Masurile de ordin monetar: nivelul scazut al ratelor dobanzii pentru creditul de consum, comparativ cu perioadele de analize anterioare.

In cele ce urmeaza este prezentata o analiza a evolutiei produsului intern brut, in preturi curente si in puterea standard de cumparare, precum si rata reala de crestere a acestuia la nivel national si regional, calculata prin doua metode.

1. Metoda directa utilizeaza deflatorul PIB comunicat de Banca Nationala a Romaniei¹⁸³ pentru a afla ratele reale de crestere a PIB la nivel national si regional.

		2007	2013	2014	2015	2016	2017 ¹⁸⁴
Regiunea Nord-Est	PIB, mil lei preturi curente	46061	65081	67211	71454	77167	86984
	PIB, mil euro	13802	14727	15122	16075	17183	19041
	PIB, mil PPS	25476	29758	30408	32288	34493	37353
	Rata de crestere reala PIB, %	n/a	2,85	1,55	3,62	5,77	7,05
Romania	PIB, mil lei preturi curente	425691	635459	668590	712587	765135	858332
	PIB, mil euro	127555	143801	150427	160312	170378	187897
	PIB, mil PPS	235612	290632	302656	322072	342120	367840
	Rata reala de crestere PIB, %	n/a	3,51	3,45	3,88	5,17	6,53

Sursa: date prelucrate din baza de date TEMPO, INS, EUROSTAT, BNR

¹⁸¹ Estimat la aproximativ 90% din contributia adusa la formarea PIB, potrivit rapoartelor anuale ale Bancii Nationale a Romaniei

¹⁸² 2350 lei pentru personalul cu studii superioare si 3000 lei pentru angajatii in sectorul constructiilor

¹⁸³ Rapoarte anuale BNR

¹⁸⁴ Date semidefinite

II. Metoda indirecta utilizeaza rata reala de crestere a PIB comunicata de EUROSTAT, calculandu-se in raport cu aceasta rata reala de crestere a PIB la nivel regional.

		2007	2013	2014	2015	2016	2017 ¹⁸⁵
Regiunea Nord-Est	PIB, mil lei preturi curente	46061	65081	67211	71454	77167	86984
	PIB, mil euro	13802	14727	15122	16075	17183	19041
	PIB, mil PPS	25476	29758	30408	32288	34493	37353
	Rata reala de crestere PIB, %	4,03	2,84	1,49	3,64	5,41	7,52
Romania	PIB, mil lei preturi curente	425691	635459	668590	712587	765135	858332
	PIB, mil euro	127555	143801	150427	160312	170378	187897
	PIB, mil PPS	235612	290632	302656	322072	342120	367840
	Rata reala de crestere PIB, %	7,2	3,50	3,40	3,90	4,80	7,00

Sursa: date prelucrate din baza de date TEMPO, INS, EUROSTAT

Dupa cum se poate observa ratele reale de crestere a PIB la nivel regional calculate prin cele doua metode sunt comparabile, diferentele provenite din aplicarea celor 2 metode fiind minime.

In anul 2017, produsul intern brut nominal regional a atins nivelul de 19.041 milioane de Euro, respectiv 37.353 milioane Euro conform modului de exprimare PPS¹⁸⁶.

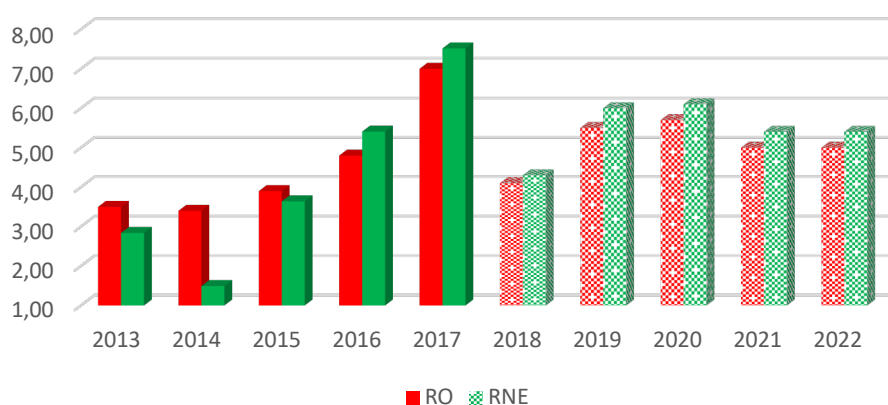
Totodata, rata reala de crestere a produsului intern brut a fost pozitiva in intreaga perioada, cu un ritm de crestere la nivel regional inferior celui national in perioada 2013-2015, respectiv superior in perioada 2016-2017. Astfel, in anul 2017 rata de crestere la nivel regional a fost de 7/7,5% si se constituie intr-un maxim pentru intregul interval 2007-2017. Cu toate acestea, aportul regiunii la produsul intern brut national este redus si constant, in jurul valorii de 10%.

Dupa se va putea observa ulterior in acest capitol, cat si in cel dedicat capitalului uman principalele cauze sunt:

- Nivelul inferior al productivitatii muncii in regiune fata de valoarea medie nationala, efect direct al nivelului scazut de competitivitate;
- Desi nivelul de ocupare in regiune este relativ ridicat, intr-o cota foarte ridicata este asigurat de activitatile practicate in agricultura, adesea caracterizate printr-o valoare adaugata scazuta si in unele cazuri dedicate autoconsumului.

Cresterea economica la nivel regional a fost sustinuta de conditiile economice favorabile existente la nivel comunitar cat si national, favorizand cresterea consumului individual, a investitiilor si a exporturilor.

Rata reala de crestere a PIB, national si regional, %

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Baza de date TEMPO - online, INS, EUROSTAT, BNR, "Proiectia principalilor indicatori economico - sociali in profil teritorial pana in 2022" al Comisiei Nationale de Strategie si Prognostica

¹⁸⁵ Date semidefinite

¹⁸⁶ PPS - power purchase standard/putere standard de comparare; exprimarea PIB in PPS elimina diferentele dintre nivelul preturilor din diferite tari;

Ultimele date statistice disponibile pentru produsul intern brut la nivel regional sunt pentru anul 2017. Pentru perioada 2018-2022 exista o proiectie a acestui indicatori realizata de catre Comisia Nationala de Strategie si Prognoza in materialul intitulat „Proiectia principalilor indicatori economico- sociali in profil teritorial pana in 2022 (mai 2019)”¹⁸⁷.

Nota: la data actualizarii sectiunii 7.1 (septembrie 2020), CNSP nu publicase “Proiectia principalilor indicatori economico- sociali in profil teritorial”, editia primavara 2020, care ar fi trebuit sa revizuiasca ultima proiectie in functie de efectele negative ale pandemiei COVID 19

Conform previziunii realizate economia regionala ar urma ca, incepand cu anul 2018 sa inregistreze anual rate de crestere pozitive si superioare fata de cele nationale. Pentru intervalul 2018-2022 cresterile previzionate in regiune ar urma sa seincadreze in intervalul 4,3-6,1%, cu un trend crescator intre 2018-2020 si descrescator in perioada 2021-2022. Cu toate acestea, Fondul Monetar International a revizuit in scadere prognoza privind evolutia economica¹⁸⁸ a Romaniei, estimand cresterea reala a produsului intern brut la 4,1%, 4,0% in 2019 si 3,5% in 2020. In aceste conditii ne asteptam la o realizarea unei revizuirii in jos a datelor privind evolutia economica a Romaniei si a regiunii in urmatoarele rapoarte ale Comisiei Nationale de Strategie si Prognoza.

In prezent, economiile Statelor Membre se confrunta cu cel mai mare soc economic si social de la constituirea Uniunii Europene. Pandemia cauzata de virusul SARS-CoV2 a condus la intrarea intr-o criza sanitara de mare amploare. Raspunsul statelor a presupus implicit introducerea masurilor de distantare sociala, care au avut ca efect reducerea drastica atat a ofertei, cat si a cererii de bunuri si servicii. Astfel, pandemia afecteaza sever consumul individual, productia, investitiile, comertul intracomunitar si fluxurile de capital.

Practic, in regiune numeroase domenii de activitate au fost oprite, fiind afectate in special comertul cu amanuntul, transporturile, serviciile hoteliere, de restaurant si catering. Totodata, o buna parte din populatie, datorita masurilor de somaj tehnic sau a disponibilizarilor operate se confrunta cu o reducere severa a veniturilor. Combinat cu anticipatiile populatiei si firmelor privind intrarea economiei intr-o perioada marcata de recesiune si somaj s-a generat o contractie a consumului, componenta care a fost in ultimii ani principalul motor al cresterii economice in regiune.

Conform previziunii economice - editia vara 2020 -, realizata de Comisia Europeana se estimeaza ca economia Romaniei sa se contracteze cu 6%¹⁸⁹ in 2020 si sa revina pe plus in 2021 (+4%), somajul sa ajunga la 6,5% (dublu fata de nivelul din 2019), ocuparea sa scada cu 2,5%, iar investitiile sa se reduca cu 15%. Ingrijoratoare este previziunea pentru deficitul bugetar, care ar urma sa ajunga la 9,2%¹⁹⁰ in 2020 si 11,4% in 2021. Totodata, ponderea datoriei publice in PIB ar urma sa fie de 42,6% in 2020 si 54,7% in 2021. In aceste conditii, politicile, strategiile de raspuns la multiplele paliere ale actualei crize trebuie sa limiteze in prima faza consecintele economice negative, urmand ca ulterior sa conduca la o revenire economica durabila.

Desi regiunea are cea mai mare populatie dintre toate regiunile si un nivel ridicat al populatiei ocupate, aportul la Produsul Intern Brut national este de numai 10,1%, constant in perioada 2013-2017. La nivelul anului 2017, cel mai mare aport la realizarea Produsului Intern Brut Regional il aduc judetele Iasi (32,1%) si Bacau (18,1%). Practic, cele doua judete realizeaza jumatate din avutia regionala. Judetele Suceava si Neamt asigura aporturi de 17,8%, respectiv 13,5%, in timp ce cele mai mici aporturi sunt ale judetelor Botosani cu 9,6% si Vaslui cu 8,8%.

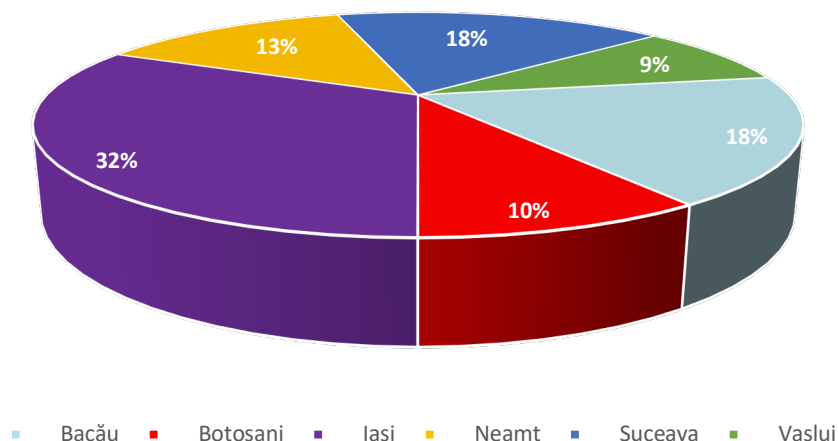
¹⁸⁷ N.B.: la data actualizarii sectiunii 7.1 (septembrie 2020), CNSP nu publicase “Proiectia principalilor indicatori economico- sociali in profil teritorial”, editia primavara 2020, care ar trebui sa revizuiasca proiectia in functie de efectele negative ale pandemiei COVID 19

¹⁸⁸ FMI - World economic report octombrie 2019

¹⁸⁹ Scadere in termeni reali a produsului intern brut

¹⁹⁰ Raportat la produsul intern brut

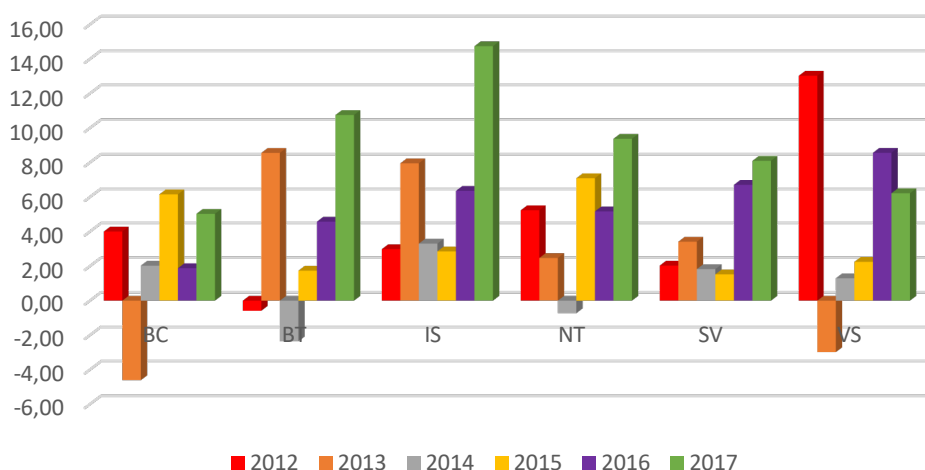
Contributia judetelor la PIB Regional, 2017

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Baza de date TEMPO - online, INS

In graficul urmator este prezentata evolutia ratei de crestere a produsului intern brut regional la nivel judetean.

Rata reala de crestere a PIB pentru judetele Regiunii Nord-Est

Sursa: date prelucrate din baza de date TEMPO, INS, EUROSTAT

Se constata ca:

- Judetele Iasi si Suceava sunt singurele care au inregistrat rate de cresteri pozitive pe intreaga perioada analizata;
- Toate judetele regiunii figureaza cu cresteri pozitive in perioada 2015-2017.

Cel mai adesea perioadele de crestere se intind pe unul maxim doi ani, dupa care sunt urmate de perioade de descrestere si viceversa. Asa cum mentionam, judetele Botosani si Vaslui isi aduc cel mai mic aport la formarea Produsului Intern Brut regional datorita specificului local preponderent agricol. Cu toate acestea, judetul Vaslui inregistreaza cresteri semnificative in perioada de analiza, cu mult superioare cresterii regionale. Astfel, in anii 2012 si 2016 judetul a inregistrat cresteri economice de 13%, respectiv 8,5%.

- **Produsul intern brut regional pe locuitor**

Unul din indicatorii care furnizeaza informatii relevante cu privire la situatia economica a regiunii este produsul intern brut regional pe locuitor, intrucat nu este influentat de diferentele existente intre populatia diferitelor regiuni.

PIB/locuitor, mil. lei preturi curente/loc.

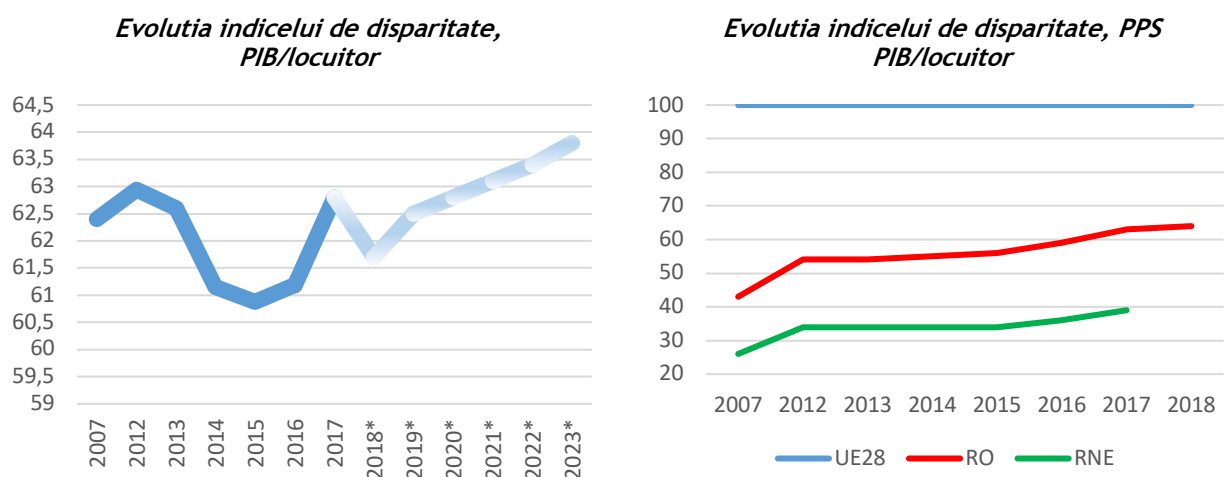
	2007 ¹⁹¹	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Romania	19.765	29.679,1	31.890,8	33.569,7	35.948,9	38.826,5	43.788,8
Regiunea Nord - Est	12.340,9	18.682,1	19.948,8	20.528,1	21.884,4	23.754,4	27.498,4
Indicele de disparitate,%	62,4	62,9	62,6	61,2	60,9	61,2	62,8

Sursa: Prelucrari conturi nationale regionale 2007-2017, INS

In perioada 2012-2017, Produsul Intern Brut Regional pe cap de locuitor a crescut in termeni nominali de la 18.682 lei la 27.498 lei, urmand trendul existent la nivel national. Cu toate acestea valoarea acestuia este in continuare inferioara nivelului national, diferentele indicatorului pentru cele doua paliere, regional vs. national fiind exprimate prin indicele de disparitate.

In perioada analizata, nivelul indicelui de disparitate in regiune a fost relativ constant, plasandu-se in intervalul 61-63%.

Totodata, in raport cu acest indicator, Regiunea Nord-Est este ultima dintre regiunile de dezvoltare ale Romaniei. Practic, indicele de disparitate pentru orizontul de timp analizat este de 3,5-4 ori mai mic fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov. Mai mult, urmatoarea regiune clasata (Sud-Vest) figureaza cu o valoare cu peste 11 puncte procentuale mai mare fata de cel al Regiunii Nord-Est.

Sursa: prelucrari date Conturi nationale regionale 2003-2017 - INS, Baza de date TEMPO - online, INS, proiectii CNSP decembrie 2019, EUROSTAT

Un aspect foarte important ce reiese din datele prezentate este faptul ca indicele de disparitate a avut un trend descrescator in toata perioada ulterioara aderarii Romaniei la Uniunea Europeana - doar in ultimii doi ani (2016-2017) inregistrandu-se o foarte mica revenire -, ceea ce evidentiaza o accentuare a disparitatilor economice interregionale. In proiectiile Comisiei Nationale de Strategii si Prognoze este prevazuta cresterea nivelului pana la un maxim de 64% in 2023.

In raport cu datele furnizate de Eurostat, in anul 2017, indicele de disparitate al Regiunii Nord-Est fata de nivelul comunitar (UE28=100) este de numai 39% plasand sub acest aspect regiunea pe al cincilea loc de la sfarsit in Uniunea Europeana, la egalitate cu regiunea Severoiztochen (BG). Fata de anul 2011¹⁹², nivelul a crescut cu 10 puncte procentuale, o parte provenind din diferentele de crestere anuala inregistrate in acest interval dintre regiune si nivelul mediu comunitar - regiunea inregistrand mai ales in ultimii doi ani rate de crestere superioare nivelului mediu comunitar -, iar pe de alta parte metodologiile de calcul utilizate - exprimarea produsului intern brut pe locuitor in standardul puterii de cumparare.

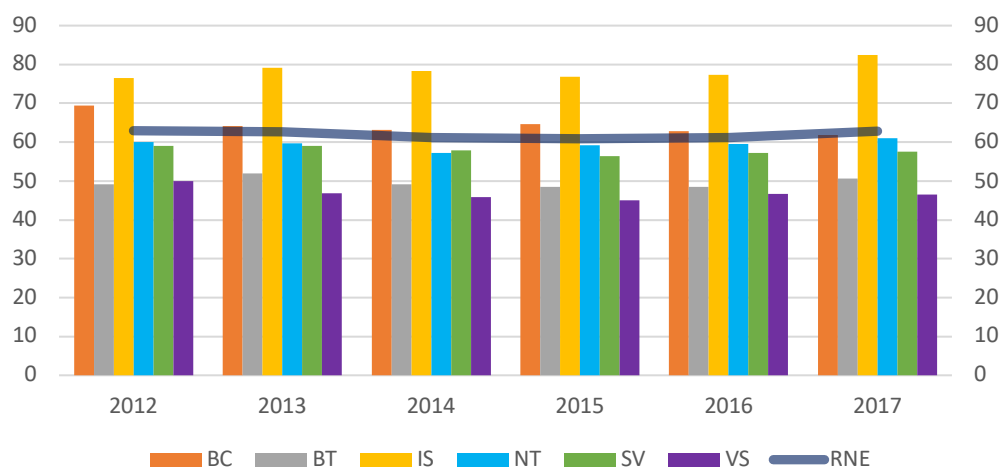
La nivel intraregional judetele Iasi si Bacau se plaseaza in mod constant deasupra mediei regionale in ceea ce priveste indicele de disparitate, pentru toata perioada analizata. De altfel, pentru intreg orizontul de timp analizat, judetul Iasi are valori plasate in intervalul 77-83%. Cele mai adanci disparitati fata de

¹⁹¹ Indicele de disparitate pentru 2007 s-a calculat utilizand populatia stabila (nu exista date privind populatia rezidenta la nivel regional pentru 2007) si PIB rectificat de catre INS.

¹⁹² Referinta utilizata in PDR Nord-Est 2014-2020

nivelul national se regasesc la nivelul judetelor Vaslui si Botosani, avand nivele pentru indicele de disparitate de 46,6%, respectiv 50,6% (2017). Totodata, in judetul Vaslui indicele de disparitate a scazut continuu pana in anul 2015, anul 2016 marcand o usoara revenire.

Indicele de disparitate a PIB/locuitor, nivel judetean

Sursa: prelucrari Conturi nationale regionale INS, Baza de date TEMPO - online, INS

- **Structura sectoriala a produsului intern brut regional**

Informatii relevante cu privire la situatia economica curenta a Regiunii Nord-Est sunt oferite de participarea regiunii la constituirea avutiei nationale pe ramuri de activitate, cat si de nivelul inregistrat al productivitatii muncii.

Participarea la constituirea produsului intern brut pe domenii de activitate, 2017, milioane lei preturi curente

	Romania	Nord-Est	Contributia PIBR la PIB RO (%)
Total	857895.7	88847.7	10.36
Agricultura, silvicultura si pescuit	37003.6	5876	15.88
Industrie	203682.7	16870	8.28
Constructii	44182.5	4917.3	11.13
Comert, transport si depozitare, hoteluri si restaurante	158020.2	17176.5	10.87
Informatii si comunicatii	46906.2	2801.8	5.97
Intermedieri financiare si asigurari	20982.8	992.8	4.73
Tranzactii imobiliare	68859.4	9796.5	14.23
Activitati profesionale, de servicii administrative si servicii suport	64652.9	3995	6.18
Administratie publica si aparare, invatamant, sanatate si asistenta sociala	105705.3	15164.1	14.35
Activitati culturale, alte servicii	26646.7	2808.8	10.54

Sursa: prelucrari Conturi nationale regionale INS

Per total, Regiunea Nord-Est contribuie cu 10,3% la formarea PIB national in 2017. Analizand aportul regiunii pe fiecare ramura economica se constata o contributie constanta¹⁹³ si ridicata a agriculturii, de 15,9%, a tranzactiilor imobiliare 14,2% si a serviciilor publice in sanatate, invatamant si asistenta sociala, de 14,3%. In schimb, toate celelalte domenii de activitate din regiune isi aduc un aport sub (sau cel mult egal cu) media regionala. Pe de o parte, in cazul unora este firesc - de exemplu in comert exista o corelatie directa cu puterea de cumparare existenta, nivelul mediu al veniturilor, care au nivele inferioare celor nationale. Pe de alta parte, surprind nivelele foarte reduse ale aporturilor aduse de industrie de numai 8,28% din total (constant fata de 2011¹⁹⁴), respectiv de sectorul tehnologia informatiei si comunicatiilor de 5,97% (in crestere cu un 2 p.p. fata de 2011) .

¹⁹³ Nivel de referinta in PDR Nord-Est 2014-2020: 16,09%

¹⁹⁴ Nivel de referinta utilizat in PDR Nord-Est 2014-2020

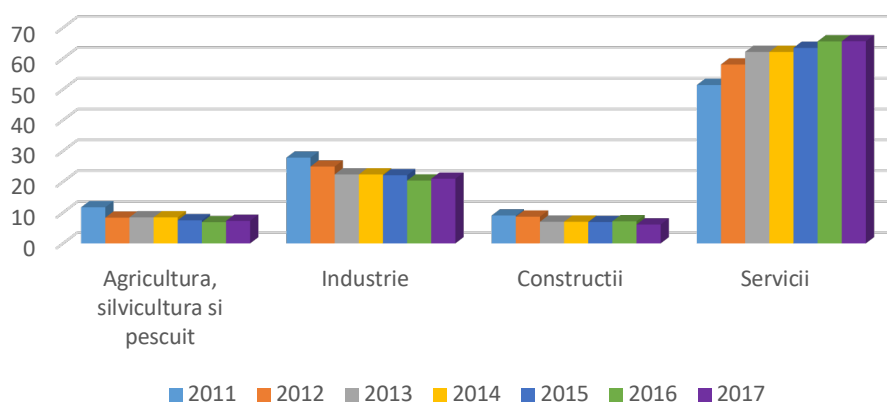
Contributia ramurilor economice la formarea VAB nationala, regionala, judeteana, 2017, %

	Romania	RNE	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Agricultura, silvicultura si pescuit	4.76	7.31	5.54	12.28	3.99	9.09	9.37	10.69
Industrie	26.23	20.98	17.77	23.22	19.77	22.63	23.85	21.22
Constructii	5.69	6.12	11.47	4.15	5.84	4.45	4.18	4.77
Servicii	63.32	65.59	65.22	60.35	70.41	63.83	62.61	63.32

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2016 - INS

La nivel regional, in anul 2017 cel mai mare aport la constituirea valorii adaugate brute l-a avut sectorul serviciilor cu o pondere de 65,59% - nivel usor superior nivelului national (cu 2 p.p.) si cu 12 p.p. mai mult fata de nivelul din 2011¹⁹⁵. Urmeaza industria, cu un aport de 20,98%, nivel mai mic cu 6 p.p. atat fata de situatia existenta la nivel national, cat si fata de nivelul inregistrat in regiune in 2011. Desi in agricultura activeaza o treime din populatia ocupata a regiunii, aportul sectorului la VABR este de numai 7.31% (in scadere de la 11,72% in 2011), datorita nivelului scazut de productivitate, al practicarii in mare masura a agriculturii de subzistenta si autoconsumului. Totodata, nivelul inregistrat este cu 2,3 puncte procentuale mai mare fata de nivelul national.

Analizand la nivel judetean contributia fiecarui sector la constituirea valorii adaugate brute se constata ca in judetele Botosani, Suceava, Vaslui si Neamt aportul agriculturii si industriei la economia judeteana depaseste valoarea inregistrata la nivel regional. In schimb, in constructii, judetul Bacau asigura contributii la economia judeteana mai mari decat aportul ramurii la economia regionala. In domeniul serviciilor, judetele Iasi si Bacau se remarca prin aporturi ridicate la economia judeteana, mai mari sau egale fata de atat nivelul regional, cat si cel national.

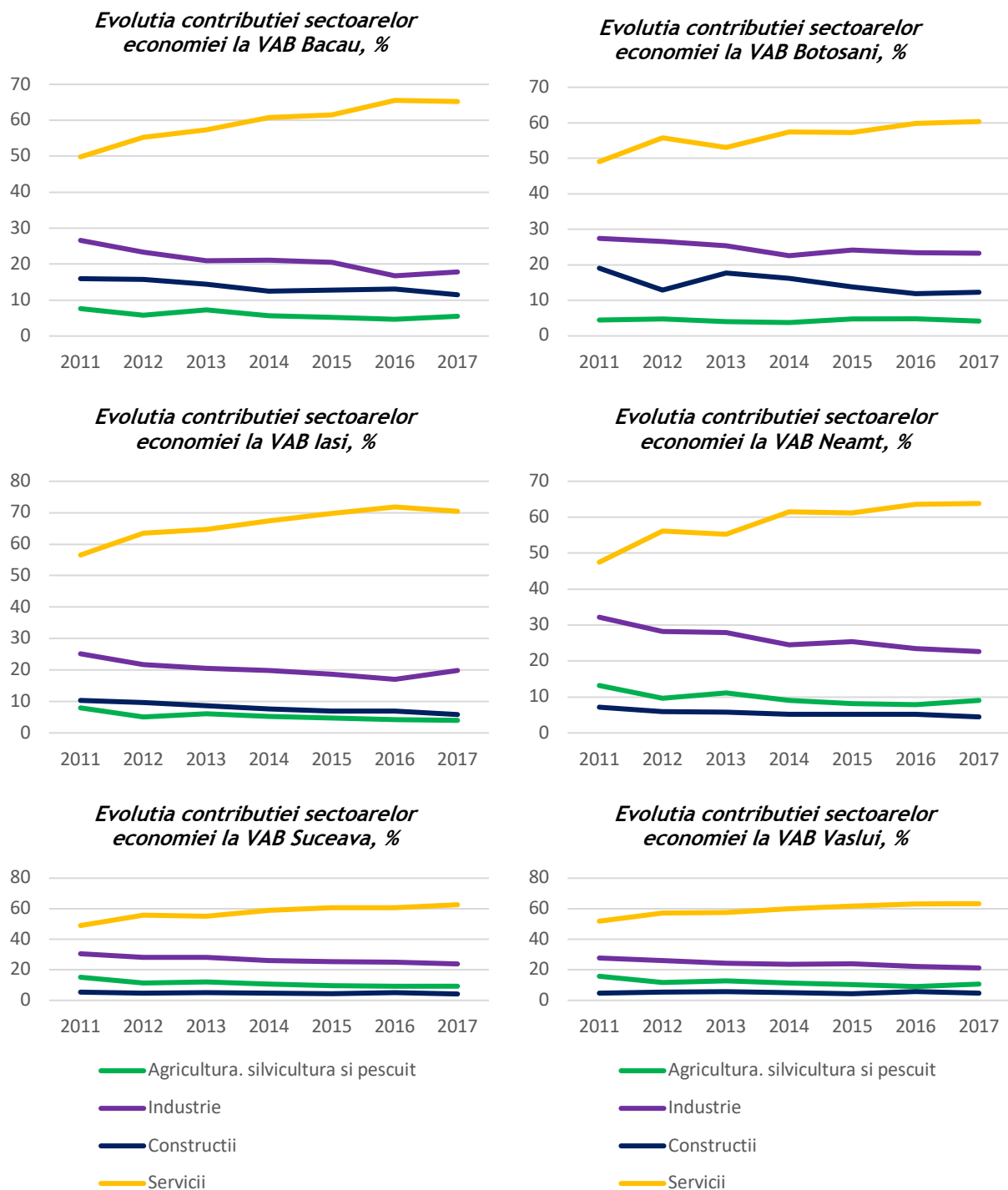
Evolutia contributiei sectoarelor economiei la VAB regional, %

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale - INS, Baza de date TEMPO - online, INS

Urmarind evolutia in timp (2011-2017) a contributiei aduse de fiecare sector economic la constituirea valorii adaugate brute regionale se constata ca:

- Aportul agriculturii a fost in banda de 7-12%, evolutia fiind influentata in special de conditiile climatice anuale, in scadere cu aproape 5 puncte procentuale in 2017 fata de 2011;
- Aportul industriei a fost in banda de 20-28%, cu o scadere de 7 puncte procentuale in 2017 fata de 2011;
- Aportul constructiilor a scazut de la 9% la 6%;
- Aportul serviciilor a inregistrat o crestere constanta de la 51% in 2011 la 65% in 2017.

¹⁹⁵ Nivel de referinta in PDR Nord-Est 2014-2020

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale - INS, Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand evolutia contributiei sectoarelor economiei la VAB-ul fiecarui judet, se desprind urmatoarele:

- Inversarea contributiilor sectoarelor economice la formarea VAB judetean: serviciile sunt in continua crestere si tind sa fie majoritare in defavoarea celorlalte domenii;
- Contributia agriculturii, chiar si in judetele predominant agricole (Botosani, Vaslui) este in scadere;
- Contributia industriei, inclusiv in judetele cu centre industriale este in scadere;
- Contributia constructiilor a scazut in toate judetele;
- In domeniul serviciilor judetul Iasi inregistreaza cea mai mare crestere, datorita in special cresterii contributiei sectorului tehnologia informatiei si comunicatiilor, activitatilor profesionale, stiintifice si tehnice, intermediarilor financiare, tranzactiilor imobiliare;

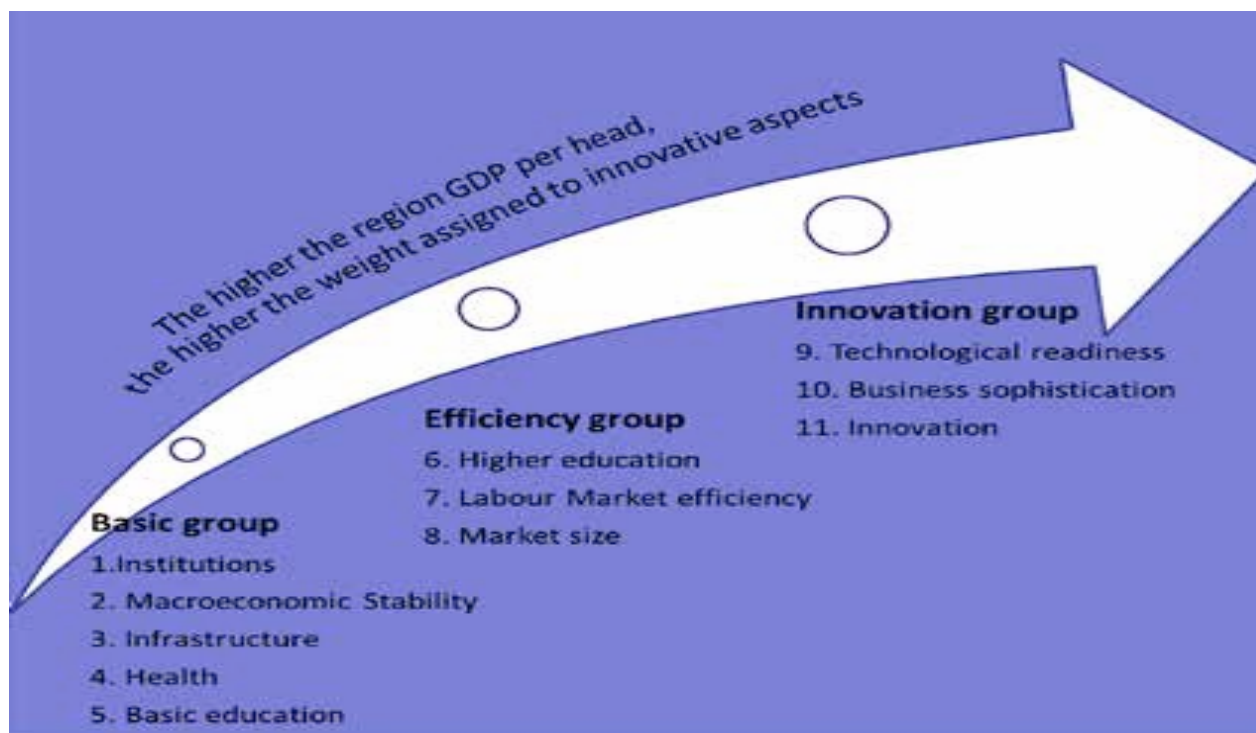
- Judetele Bacau si Suceava si-au marit contributia la VAB prin comert, activitati profesionale, stiintifice si tehnice;

7.2. Competitivitatea regionala. Indexul competitivitatii regionale

Pentru a surprinde gradul, masura, in care o regiune ofera un mediu atractiv si durabil pentru rezidenti de a locui si munci, dar si in acelasi timp si pentru firme de a se crea, dezvolta, a fost dezvoltat de catre serviciul Joint Research Centre al Comisiei Europene un indicator compozit intitulat indexul competitivitatii regionale - cu informatii publicate o data la trei ani.

Astfel, indicatorul include atat elemente de ordin economic, cat si social, cuprinzand 11 dimensiuni: guvernare, stabilitatea macroeconomica, infrastructura, sanatatea, educatia de baza¹⁹⁶, educatia superioara, eficienta pietii muncii, dimensiunea pietii¹⁹⁷, accesul la tehnologii, diversificarea afacerilor (IMM-uri implicate in cooperare pe baza de inovare) si inovarea¹⁹⁸.

Prin urmare, indexul reprezinta o medie ponderata a celor trei subgrupe/subindexi. Factorii de ponderare sunt exprimati in functie de clasa in care se afla o regiune de dezvoltare - regiunea Nord-Est fiind incadrata in categoria cu nivel de dezvoltare „1”¹⁹⁹ (pe o scala de la 1 la 5, 1=minim, 5=maxim). Pentru situatia curenta factorul de pondere pentru subgrupa de baza este de 0,35, pentru subgrupa de eficienta de 0,50, iar pentru subgrupa de inovare de 0,15. Pe masura ce o regiune se dezvolta si intra intr-o categorie superioara factorii de pondere se inverseaza.

Sursa: Raportul privind indexul competitivitatii regionale 2019, Comisia Europeana

Se observa ca intre produsul intern brut pe locuitor - indicator care nu intra direct in compozitia indexului -, si indexul competitivitatii regionale exista o corelatie pozitiva si puternica pentru primele doua treimi ale graficului, intensitatea legaturii scazand pe ultima treime.

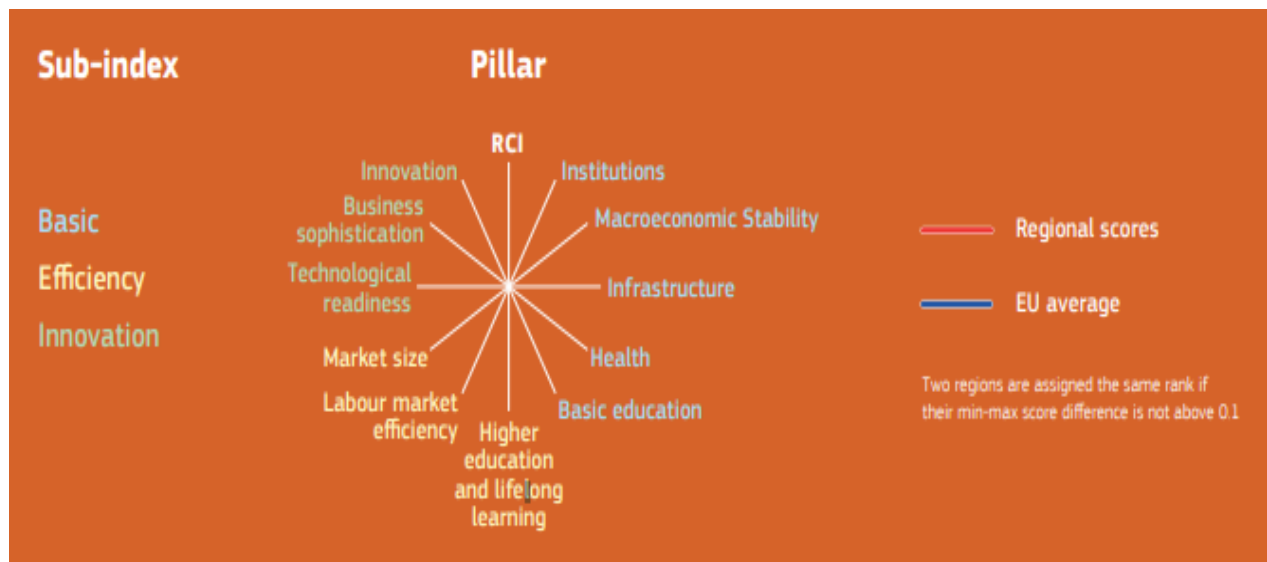
Un aspect interesant rezultat din raport este faptul ca regiunile care performeaza pe inovare au performat/performeaza bine si foarte bine pe cele doua paliere anterioare: de baza si eficienta. Mai mult, nu exista regiune care sa performeze slab sau insuficient pe palierul de baza si sa aiba rezultate bune pe partea de inovare.

¹⁹⁶ Primii cinci indicatori formeaza subindexul de baza

¹⁹⁷ Urmatorii patru indicatori formeaza subindexul eficientei

¹⁹⁸ Ultimii trei indicatori formeaza subindexul inovarii

¹⁹⁹ Valoarea produsului intern brut pe locuitor este sub 75% din media comunitara

Sursa: pagina de internet Comisia Europeana

În ultimul raport publicat, pentru anul 2019, regiunea Nord-Est figurează cu un nivel de 9,05 (din maxim 100 de puncte), în creștere cu 3 p.p. față de 2016, valoare ce plasează regiunea pe locul 257 (din cele 268 regiuni luate în calcul), cu șase poziții mai jos față de 2016. În raport cu această valoare regiunea se clasează doar înaintea regiunii Sud-Est, dar la mare distanță de Regiunea București-Ilfov (55,92 puncte) și Vest (20,90 puncte). Situația la nivel regional în 2019 este în stagnare față de anii 2016, 2013 și 2010 - raportat la informațiile existente în rapoartele precedente²⁰⁰.

Analizând cei trei sub-indexi se constată pentru anul 2016, ca cele mai reduse punctaje sunt pentru dimensiunea de bază cu 3,2 puncte²⁰¹ și dimensiunea inovării, în timp ce un punctaj relativ mai bun este pentru dimensiunea de eficiență de 36,6 puncte.

Pentru dimensiunea ce caracterizează condițiile de bază cele mai slabe punctaje le au educația de bază (1,7 puncte), infrastructura (5,63 puncte) și calitatea guvernării (13,8 puncte). Sănătatea figurează cu o notă mai bună - 32,1 puncte, în timp ce stabilitatea macroeconomică este de 65,9 puncte. De menționat că pentru educația de bază²⁰² și stabilitatea macroeconomică nivelul este calculat și exprimat doar la nivel național.

În cazul dimensiunii care exprimă eficiența cea mai slab cotate este dimensiunea pieței - 5 puncte, în timp ce educația superioară și învățarea continuă are 38,6 puncte, iar piața muncii 54,8 puncte.

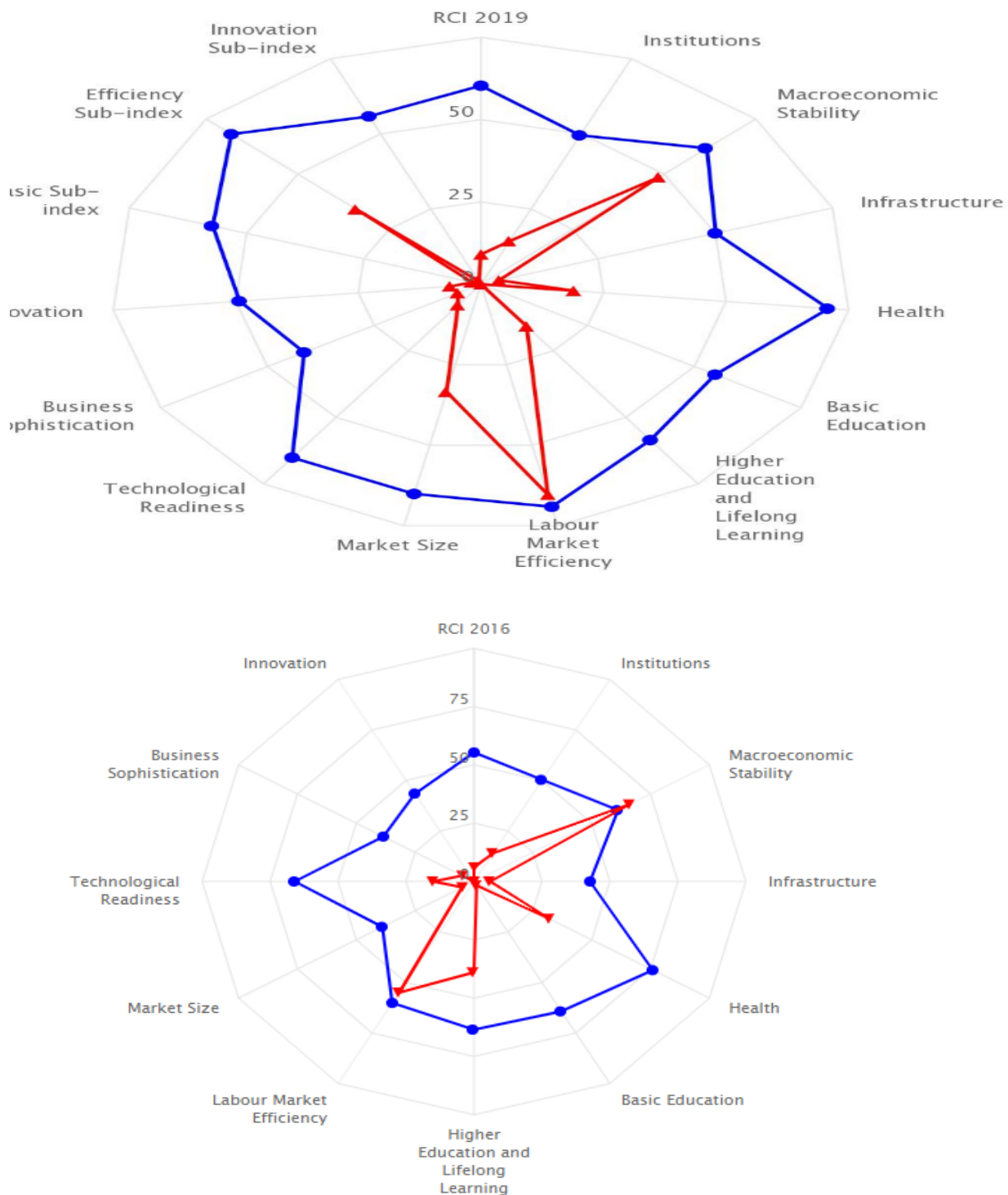
Ultima dimensiune, inovarea înregistrează cel mai mic punctaj pentru inovarea proprie zisă cu 0,1 puncte, iar adaptarea la tehnologii are 14,7 puncte. Raportul prezintă și o analiză comparativă a regiunii cu alte 15 regiuni cu nivele apropiate ale produsului intern brut pe locuitor²⁰³. În raport cu acestea, regiunea excelează doar la capitolul eficiența pieței muncii și are vulnerabilități pe partea de educație superioară, învățare continuă și inovare.

²⁰⁰ Variații mai mici de 5%

²⁰¹ Toate punctajele se pot încadra în gama 0 - 100 puncte

²⁰² Vezi PISA - Programme for international student assessment

²⁰³ Produsul intern brut pe locuitor, 2012-2014, valori exprimate în PPS

Sursa: Joint Research Centre, DG Regio & Urban Policy

Din informatiile existente in raportul din 2019, pentru prima dimensiune - conditiile de baza - cele mai mici punctaje revin pentru educatia de baza (0 puncte), infrastructura (4 puncte), in timp ce cel mai mare punctaj este in dreptul stabilitatii macroeconomice (49 puncte). Fata de raportul precedent constataam reduceri pe toate componentele, cele mai insemnate fiind pentru sanatate (cu 13 puncte mai putin) si stabilitate macroeconomica (cu 17 puncte mai putin). Pentru cea de-a doua dimensiune eficienta, cel mai mic punctaj este pentru educatie superioara si invatare continua (cu 16 puncte) si cel mai mare eficienta pe piata muncii (65 puncte). Fata de raportul din publicat in 2016, se constata o crestere pe componenta de eficienta a pietii muncii (cu 11 puncte procentuale), dimensiunea piata muncii pana la 33 puncte si o scadere pe componenta educatie superioara si invatare continua pana la 16 puncte (de la 38,6 puncte in 2016). Pentru ultima dimensiune - inovarea, constatam o crestere a componentei de inovare pana la 6 puncte si o scadere a celei de adaptare la tehnologii pana la 6 puncte.

7.3. Tabloul de bord privind inovarea regionala. Indexul inovarii regionale

Pentru a veni in sprijinul celor interesati de evaluarea performantelor regiunilor²⁰⁴ in domeniul inovarii, Comisia Europeana prin serviciul Eurostat a creat si dezvoltat instrumentul intitulat Tabloul de bord privind inovarea regionala²⁰⁵(TBIR).

Tabloul de bord cuprinde urmatoarele categorii de indicatori, respectiv indicatori:

- Conditii cadru: resurse umane (ponderea populatiei grupa de varsta 30-34 ani cu educatie tertiara, ponderea populatiei din grupa de varsta 20-64 ani participante la programe formare profesionala, atractivitatea sistemelor de cercetare (numar co-publicatii internationale la un milion locuitori, numar publicatii stiintifice de top²⁰⁶);
- Investitii: cheltuieli de cercetare-dezvoltare publice exprimate ca procent din produsul intern brut, cheltuieli de cercetare-dezvoltare realizate de mediul privat ca procent din produsul intern brut, cheltuieli de non inovare-cercetare-dezvoltare ca procent din cifra de afaceri totala;
- Activitati de inovare: ponderea IMM-urilor care introduc inovare de produs sau proces, ponderea IMM-urilor care introduc inovare de marketing sau organizationala, ponderea IMM-urilor care au activitati de proprii, ponderea IMM-urilor care colaboreaza cu alte IMM-uri pe tematica inovarii, co-publicatii public-privat la un milion locuitori;
- Impact: ponderea valorii produselor medium si high tech in total valoare exporturi, vanzari de inovatii tip „new to market” si „new to firm” ca procent din cifra de afaceri totala.

In raport cu indicatorii prezenti in TBIR se calculeaza un indicator compozit - indexul inovarii regionale -, care agregheaza performanta individuala.

Astfel, in raport cu aceste valori ale indexului, regiunile sunt incadrate in patru categorii de performanta privind inovarea: lideri privind inovarea regionala (53 regiuni), inovatori regionali importanti (60 regiuni), inovatori regionali moderati (85 regiuni) si inovatori regionali cu rezultate modeste (22 de regiuni)²⁰⁷. Pentru rafinare, fiecare categorie este impartita la randul ei in alte trei subcategorii: treimea superioara (+), treimea de mijloc si treimea inferioara (-). Conform acestei clasificari la extreme avem regiunile cele mai inovatoare (lideri inovare +), respectiv regiunile cel mai putin inovatoare (inovatori regionali cu rezultate modeste -).

Conform Raportului privind TBIR pe anul 2017, Regiunea Nord-Est este incadrata in categoria de inovator regional cu rezultate modeste -, cu o performanta care s-a deteriorat semnificativ de-a lungul timpului. De altfel, cu exceptia Regiunii Bucuresti-Ilfov²⁰⁸, toate regiunile Romaniei sunt incadrate in aceeasi categorie de performanta.

²⁰⁴ Completeaza EIS (European innovation scoreboard), instrument care evalueaza performantele sistemelor nationale de inovare

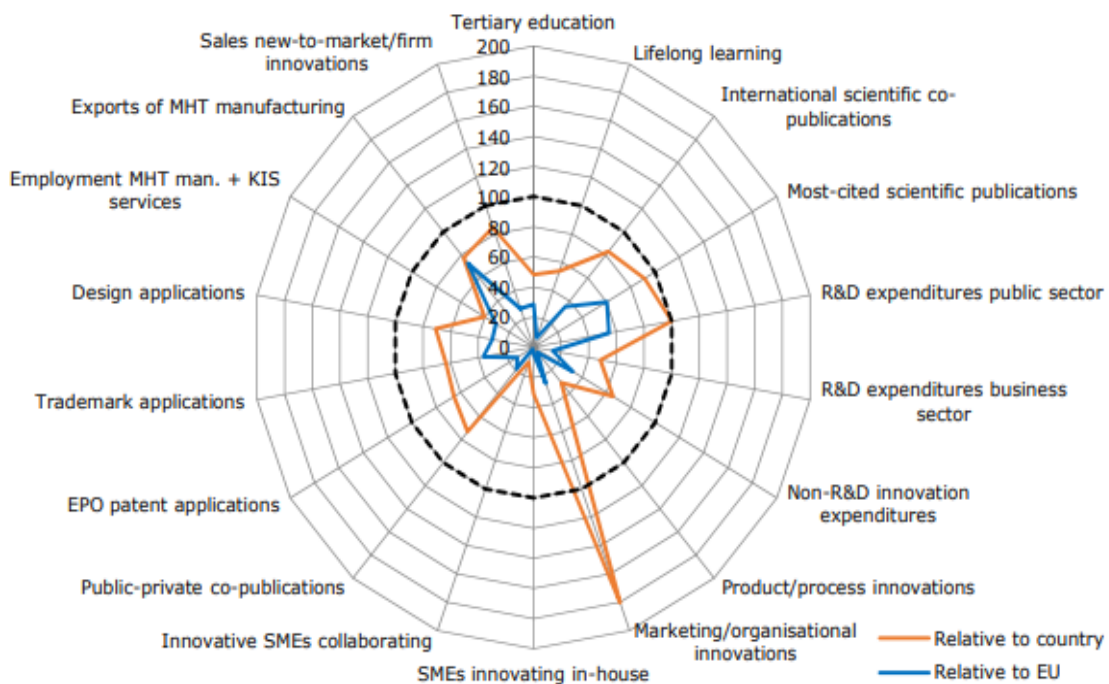
²⁰⁵ <http://europa.eu> - Regional Innovation Scoreboard

²⁰⁶ Cel mai citate (10%) publicatii nivel mondial ca pondere din total publicatii stiintifice ale tarii respective

²⁰⁷ Conform datelor din Raportul pe 2017 privind TBIR.

²⁰⁸ Inovator regional cu rezultate modeste +

Grafic radarul inovarii in regiunea Nord-Est, relativ fata de nivelul national si comunitar

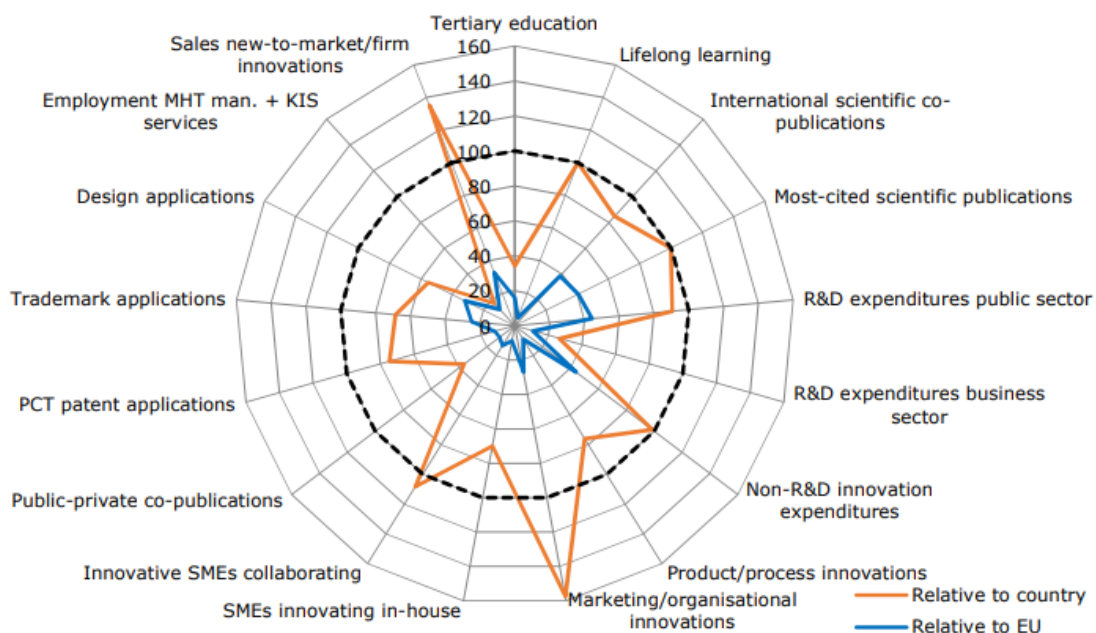

Sursa: Comisia Europeana, Regional innovation scoreboard 2017

Din reprezentarea grafica se observa ca in raport cu nivelul national, regiunea inregistreaza plusuri pentru nivelul (ponderea) cheltuielilor de cercetare-dezvoltare realizate de catre sectorul public si pentru inovatiile dedicate produselor/serviciilor de tip marketing si organizational. Mai mult, comparativ cu nivelul comunitar nu exista nicio spita a radarului inovarii in raport cu care regiunea sa exceleze - cele mai critice zone fiind: participarea la formarea continua, ponderea persoanelor din grupa de varsta 30-34 ani cu studii superioare, activitatile interne in IMM-uri dedicate inovarii, colaborarile intre IMM-uri pe tematica inovarii si nu in ultimul rand nivelul redus al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare realizate de IMM-uri.

Alte elemente surprinse in raport sunt deja surprinse in analiza economica-sociala: ponderea ridicata a populatiei amplasate in mediul rural, nivelul ridicat de ocupare in agricultura, nivelul scazut al produsului intern brut pe locuitor, etc.

Conform Raportului privind TBIR pe anul 2019, Regiunea Nord-Est este incadrata in continuare in categoria de inovator regional cu rezultate modeste, performanta inrautatindu-se cu - 19% fata de 2011.

Grafic radarul inovarii in Regiunea Nord-Est, relativ fata de nivelul national si comunitar

Sursa: Comisia Europeana, Regional innovation scoreboard 2019

Fata de raportul precedent, prin compararea celor doua grafice prezentate, se constata ca fata de nivelul national are loc o usoara imbunatatire pe segmentele produselor/proceselor inovative, a colaborarii dintre IMM-urile inovative, a cheltuielilor non cercetare-dezvoltare si a vanzarilor firmelor noi pe piata/firme inovative. Comparativ cu nivelul mediu national exista o performanta similara pentru invatarea continua, publicatiile stiintifice cele mai citate, cheltuieli de cercetare dezvoltare facute de sectorul public, si un decalaj ridicat (in defavoarea regiunii) pentru educatia tertiara, cheltuielile de cercetare-dezvoltare facute de sectorul privat, publicatii cu autori publici-privati. Raportat la nivelul mediu comunitar cele mai modeste performante sunt pentru invatarea continua, educatia tertiara, cheltuielile de cercetare dezvoltare facute de sectorul privat, publicatii cu autori publici-privati si aplicatii patentate. Pentru niciun indicator analizat regiunea nu se apropie de nivelul mediu comunitar, mai mult nici macar nu se depaseste pragul de 50%.

In raport cu informatiile existente²⁰⁹ privind ocuparea in sectoarele care utilizeaza intensiv tehnologii medii - inalte, respectiv cunoasterea, se desprind urmatoarele concluzii:

1. Pentru sectorul manufacturier in care sunt utilizate tehnologii medii-inalte si inalte, numarul de persoane ocupate in regiunea Nord-Est a fost relativ constant in perioada 2017-2018 - aprox. 31.600 persoane/anual -, reprezentand 2% din totalul populatiei ocupate a regiunii si 5% din totalul pe Romania. Totodata, nivelul existent este cu aprox. 50% mai mare ca in regiunea Bucuresti-Ilfov, dar cu 70% mai mic decat in regiunea Nord-Vest. Mai mult, valoarea inregistrata in regiune este mai mica fata de valoarea anuala din perioada 2015-2016, cu 6 - 7%.
2. Pentru serviciile care folosesc intensiv cunoasterea si inglobeaza tehnologii inalte (TIC), populatia ocupata in regiune insumeaza 16.500 persoane (1% din total populatie ocupata regiune), reprezentand 8% din totalul national, nivelul fiind similar cu cel din regiunea Nord-Vest, dar numai 15% din nivelul regiunii Bucuresti-Ilfov.
3. In anul 2018 numarul de persoane ocupate in domenii care vizeaza stiinta si tehnologie era de 234.400, reprezentand 12% din totalul national, in crestere cu 10% fata de 2016, respectiv 4% fata de 2017. Nivelul este apropiat fata de cel din Regiunea Nord-Vest si cu 48% mai mic fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov.

²⁰⁹ Comisia Europeana, Eurostat

7.4. Specializarea inteligenta si procesul de descoperire antreprenoriala in Regiunea Nord-Est

Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii (RIS3) Nord-Est²¹⁰, a fost rezultatul unui proces de tip „bottom-up”, care a presupus o ampla consultare a actorilor regionali implicati in ariile prioritare de activitate, in care regiunea beneficiaza de avantaje competitive si/sau comparative. Procesul a fost insotit de un amplu proces de descoperire antreprenoriala („Entrepreneurial Discovery Process”/ EDP), concretizat intr-un portofoliu de idei de proiecte, construit in doua etape: prin intermediul atelierelor de descoperire antreprenoriala (4 EDP sectoriale, 2016 si 1 EDP sectorial in 2017), respectiv in cadrul laboratorului de dezvoltare de idei de proiecte (1 PDL, 2017). Ambele etape au fost realizate de catre ADR Nord-Est in cadrul Proiectului “Sprijin pentru specializarea inteligenta a regiunilor mai putin dezvoltate”/ “RIS3 Support for Lagging Regions”, derulat de DG REGIO si implementat de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene (JRC).

Astfel, in cursul anului 2017, au fost colectate de catre ADR Nord-Est, 129 propuneri de proiecte (definite la nivel de fisa de proiect/scrisoare de intentie) care insumeaza un buget total estimativ de 233,64 mil Euro, dintre care 17 localizate in judetul Bacau, 4 in judetul Botosani, 77 in judetul Iasi, 6 in judetul Neamt, 21 in judetul Suceava si 4 in judetul Vaslui.

Initiativa “Sprijin pentru specializarea inteligenta a regiunilor ramase in urma” (RIS3 Support for Lagging Regions) a fost implementata in Regiunea Nord-Est de catre Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene (JRC), in cooperare cu DG Regio, in cadrul Actiunilor Preparatorii ale Parlamentului European pentru cresterea avantajelor competitive si a potentialului de specializare inteligenta regionala in Romania. Regiunea Nord-Est a fost regiune pilot in cadrul Proiectului “Sprijin pentru specializarea inteligenta a regiunilor mai putin dezvoltate”/ “RIS3 Support for Lagging Regions”, derulat de DG REGIO si implementat de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene (JRC), in cadrul Actiunilor Preparatorii AP1 („Sprijin pentru crestere economica si guvernare in regiunile Europene mai putin dezvoltate”) si AP2 („Avantajele competitive si potentialul de specializare inteligenta de la nivel regional din Romania”) ale Parlamentului European, in perioada 2016-2017.

<https://www.adrnordest.ro/index.php?page=lagging-regions>

Procesul iterativ de descoperire antreprenoriala a implicat actori cheie din sistemul quadruple helix (administratie centrala si locala, institutii de invatamant, entitati de educatie si cercetare, reprezentanti ai mediului de afaceri, IMM-uri, antreprenori, investitori, societate civila, etc) si a stat la baza stabilirii portofoliului regional de proiecte aferent axei prioritare 1 din POR 2014-2020.

Cele patru focus-grupuri organizate in 2016 au acoperit domeniile de interes: biotehnologii, tehnologia informatiilor si comunicatiilor, agro-alimentar, confectii textile si noi materiale, in timp ce in anul 2017 domeniile confectii-textile, agrofood, textile si noi materiale, energie-mediu si biotehnologii.

In perioada martie-aprilie 2018, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a organizat un nou apel deschis pentru identificarea de proiecte de specializare inteligenta in Regiunea Nord-Est, a carui rezultat s-a concretizat in colectarea a 39 propuneri de proiecte, avand un buget total estimat de aproximativ 87 milioane euro.

Conform Raportului de activitate RIS3 pentru anul 2018, cele 39 de proiecte selectate sunt distribuite pe domenii de specializare inteligenta, dupa cum urmeaza:

²¹⁰ Sursa: ADR Nord-Est, Strategia pentru Cercetare si Inovare prin Specializare Inteligenta RIS 3 Nord-Est

	Agro& alimentar	Textile& noi materiale	Domeniul RIS3				Multiple*	Total
			TIC	Biotehnologii	Energie & mediu	Turism & sanatate		
Numar proiecte	7	1	10	7	3	2	9	39
Valoare totala (mii Euro)	11.319	8.998,5	23.098,9	8.415,1	1.435,2	11.800	23.492,7	88.559,5

*Agro-food & biotehnologii - 1; Turism si sanatate & TIC - 1; Turism si sanatate & agro-food - 1; Turism si sanatate & agro-food & energie - 1; energie si mediu & TIC - 3, Biotehnologii & nanotech & new materials- 1; textile & TIC - 1

Din cele 39 de proiecte, 11 sunt localizate in judetul Bacau, 19 in judetul Iasi, 2 in judetul Neamt, 5 in judetul Suceava, 2 in Regiunea Nord-Est.

Procesul de descoperire antreprenoriala derulat in colaborare cu Centrul Comun de Cercetare al Uniunii Europene (JRC), in cadrul proiectului DG REGIO „Sprijin pentru specializarea inteligenta a regiunilor ramase in urma („Lagging Regions“)” a continuat in anul 2019. Astfel, pentru regiunile de dezvoltare Nord-Est si Nord-Vest s-a elaborat un portofoliu de proiecte strategice, propuse pentru finantare din POR 2014-2020. Pentru Regiunea Nord-Est, acest portofoliu de proiecte eligibile finantarii cuprinde 22 de proiecte.

In cadrul proiectului SIPOCA 27 derulat de Unitatea Executiva pentru Finantarea Invatamantului Superior, a Cercetarii, Dezvoltarii si Inovarii (UEFISCDI*), au fost organizate in anul 2018 o serie de focus grupuri in cele 8 regiuni de dezvoltare ale Romaniei, in cadrul unui proces de descoperire antreprenoriala. Astfel, pentru Regiunea Nord-Est, a avut loc workshopul de descoperire antreprenoriala in domeniul biotehnologii.

*UEFISCDI este o institutie publica cu personalitate juridica aflata in subordinea Ministerului Educatiei Nationale (MEN).

<https://uefiscdi.gov.ro/dezvoltarea-capacitatii-administrative-a-mci-de-implementare-a-unor-actiuni-stabilite-in-strategia-nationala-de-cdi-2014-2020>

7.5. Clustere

Legislatia romana defineste clusterelor prin Hotararea de Guvern 918/2016, ca fiind „grupari intre executanti, utilizatori si/sau beneficiari, pentru implementarea de bune practici de nivel european, in vederea cresterii competitivitatii economice a operatorilor economici”. Clusterelor sunt recunoscute ca unul dintre factorii cheie in strategiile de dezvoltare inteligenta a regiunilor, prin prisma capacitatii lor de stimulare a inovarii.

Lucrarea „Clustere Transnationale si strategia macro-regiunii Dunarea” elaborata de Departamentul de Cercetare al Parlamentului European in martie 2019, subliniaza legatura dintre clustere si strategiile de specializare inteligenta.

Clusterelor sunt prezentate ca instrumente utile pentru stabilirea si dezvoltarea strategiilor de specializare inteligenta, avand in vedere ca activitatile economice derulate de aceste structuri asigura 39% din totalul locurilor de munca din Uniunea Europeana si 55% din salarii, contribuind semnificativ la economia uniunii, mai ales la nivel regional. Clusterelor de succes tind sa genereze o crestere mai mare a ocuparii fortei de munca decat firmele care activeaza in afara clusterelor. Industriile comerciale care activeaza in clustere stimuleaza inovarea si cresterea economica, fiind responsabile pentru peste 87% din toate brevetele. Astfel, prezenta clusterelor poate contribui la dezvoltarea oportunitatilor unei zone de a se adapta la schimbari structurale, ceea ce reprezinta una dintre prioritatile strategiilor de specializare inteligenta.

Comisia Europeana apreciaza in cadrul studiului “Rolul clusterelor in strategiile de specializare inteligenta” elaborat in anul 2013, ca „potentialul deplin al clusterelor si politicilor de cluster va fi atins daca strategiile de specializare inteligenta vor integra politicile de cluster intr-un plan de transformare mai amplu pentru intreaga economie regionala.”

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635587/EPRS_BRI\(2019\)635587_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/635587/EPRS_BRI(2019)635587_EN.pdf)

https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/clusters_smart_spec2013.pdf

In anul 2021, Comisia Europeana isi propune sa lanseze programul Orizont Europa, cel mai ambitios program european care va finanta cercetarea si companiile inovatoare. Acest program vine in continuarea programului Orizont 2020, actualul program de cercetare si inovare al Uniunii Europene, pentru perioada 2014-2020.

Programul de finantare aduce elemente noi, prin infiintarea unui Consiliu European pentru Inovare (CEI), care vine in completarea Institutului European de Inovare si Tehnologie (EIT). Acest organism va fi un ghiseu unic, care va facilita transferul inovatiilor revolutionare si radicale din laborator pe piata si va sprijini intreprinderile nou infiintate si IMM-urile sa isi dezvolte ideile.

<https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/21803/2021-2027-acord-provizoriu-privind-orizont-europa-viitorul-program-care-va-finanta-cercetarea-si-companiile-inovatoare>

In Romania, la 1 aprilie 2020, in evidenta Ministerului Economiei, Directia de Politici Industriale si Competitivitate, directie care coordoneaza politica de cluster ca o componenta a politicii industriale a Romaniei, existau 76 de initiative de cluster, dintre care 47 de clustere - membre ale Asociatiei Clusterelor din Romania - CLUSTERO.²¹¹

Din punct de vedere al distributiei geografice si al concentrarilor tematice, clusterelor din Romania sunt reunite sub forma unor consortii regionale (care acopera regiunile Centru, Sud-Est, Sud Muntenia, Nord-Vest, Nord-Est si Bucuresti-Ilfov) si tematice (Noatex”- consortiul tematic al clusterelor din industria textila; consortiul tematic al clusterelor din industria lemnului si a mobilei).

Analiza realizata de CLUSTERO in luna aprilie 2020 asupra evolutiei clusterelor in Romania indica o crestere a numarului de intreprinderi din clustere, de la 818 in anul 2013, la 1.999 in anul 2019.

De remarcat raspunsul eficient pe termen scurt al clusterelor industriale la criza COVID 19, prin mobilizarea actorilor industriali, a organizatiilor CDI si autoritatilor publice in gasirea de solutii rapide privind provocarile sectorului medical si ale economiei.

²¹¹ Conform “Situatia Clusterelor din Romania”, aprilie 2020, CLUSTERO

Pentru regiunea Nord-Est, strategia de specializare inteligenta a fost actualizata in anul 2020 de catre Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est. Documentul identifica, in urma desfasurarii atelierelor de lucru in cadrul procesului de descoperire antreprenoriala, sapte domenii de specializare inteligenta: agroalimentar si industria lemnului, energie, mediu, textile, sanatate, turism si TIC.

In Regiunea Nord-Est sunt prezente 11 cluster, care activeaza in diverse sectoare economice: confectii-textile, media & TIC, imagistica medicala, biotehnologii, turism, industrii creative si constructii²¹²:

- Clusterul Regional de Turism - Asociația pentru Turism Bucovina (Suceava),
- Clusterul de tricotaje ASTRICO Nord-Est (Neamt),
- Clusterul de biotehnologie BioROne (Iasi),
- Clusterul ICONIC - Interactive Cluster of New Media Industry (Iasi),
- Cluster tehnologii agroalimentare Ind-Agro-Pol,
- Clusterul Regional Inovativ de Imagistica Moleculara si Structurala Nord-Est -IMAGO-MOL (Iasi),
- Clusterul Regional Inovativ EURONEST IT&C Hub (Iasi),
- Clusterul „Breasla Constructorilor Ieseni” (Iasi),
- Clusterului Regional Inovativ de Bioeconomie Suceava-Botosani (Suceava),
- Clusterul pentru Agricultura si Zootehnie „Agro Ferma” (Iasi),
- Carpathian Furniture Cluster (Roman, jud Neamt).

Dintre clusterle prezente in regiune, trei sunt membre ale Asociației Clusterelor din Romania: ASTRICO Nord-Est (Neamt), IMAGO-MOL (Iasi) si EURONEST IT&C Hub (Iasi).²¹³ Acestea reprezentau la finalul anului 2019: 130 intreprinderi, peste 12.000 angajati si cumulau 2.85 miliarde lei cifra de afaceri, 288 milioane EUR exporturi, raportand cheltuieli de cercetare-dezvoltare de 43 milioane RON, remarcandu-se cresteri ce variaza intre 61% in cazul exporturilor si 207% in cazul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare, fata de anul 2013.²¹⁴

Conform informatiilor furnizate de Secretariatul European pentru Analiza Clusterelor, dintre clusterle care isi desfasoara activitatea in Regiunea Nord-Est, ASTRICO-NORD-EST (Neamt), IMAGO-MOL (Iasi) si Ind-Agro-Pol sunt sub certificarea europeana „silver” acordata de acest organism, care confirma implementarea cu succes a proceselor de imbunatatire a activitatilor de management ale clusterului, initiate in etapa de certificare anterioara - „bronz”.²¹⁵

- **Clusterul Regional de Turism - Asociația pentru Turism Bucovina (Suceava)**

A fost infiintat la finalul anului 2001 la initiativa Camerei de Comert si Industrie a Judetului Suceava, a biroului IBD-GTZ in Romania (Serviciul Integrat de Consultanta Economica pentru Romania a Guvernului Germaniei), cu sprijinul Ministerului Turismului, a administratiei publice si a agentilor din turism. Asociația are ca scop promovarea turistica interna si internationala a Bucovinei. In prezent, asociatia are ca membri pe langa agentii de turism, hoteluri si pensiuni - Consiliul Judetean Suceava, Primaria Vatra Dornei, Primaria Gura Humorului, Camera de Comert si Industrie Suceava, Muzeul Oului Vama, Atelierul de Ceramica Neagra Marginea.²¹⁶

- **Clusterul de tricotaje ASTRICO Nord-Est (Savinesti, Neamt)**

A fost infiintat in anul 2010, prin incheierea unui parteneriat intre asociatia cu acelasi nume, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, Facultatea de Textile Pielarie si Management Industrial a Universitatii Tehnice «Gheorghe Asachi» Iasi; Institutul National de Cercetare Dezvoltare pentru Textile Pielarie - Bucuresti; Inno Consult SRL - Bucuresti. Clusterul activeaza in domeniul textile-imbracaminte, fiind orientat pe activitati de dezvoltare a unor tehnologii si produse inovative in domeniul textil, precum si pe activitati de cercetare si invatamant in acest domeniu.

²¹² Conform “Situatia Clusterelor din Romania”, aprilie 2020, CLUSTERO

²¹³ <https://clustero.eu/members/>

²¹⁴ Conform “Situatia Clusterelor din Romania”, aprilie 2020, CLUSTERO

²¹⁵ Secretariatul European pentru Analiza Clusterelor - <https://www.cluster-analysis.org/silver-label/?country=9e8fb91d962048b699b90d7b063c5346>

²¹⁶ Sursa: Asociația pentru Turism Bucovina - <https://www.bucovinatourism.ro/>

Din aceasta structura fac parte producatori de fire, tricotate, imbracaminte, precum si producatori din alte domenii de activitate (mobila, ambalaje) din Regiunea Nord-Est, universitati si unitati de cercetare, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est si un catalizator. Principalul exponent al asociatiei este RIFIL SA Savinesti, cel mai important producator de fire acrilice din Uniunea Europeana. In anul 2011, clusterul ASTRICO Nord-Est a dezvoltat un sistem de mostrare si vanzari unic pentru toti membrii clusterului, care are la baza un pachet complet de servicii: mostrare, contractare, urmarirea productiei, servicii comerciale si logistice.²¹⁷

- **Clusterul de biotehnologie BioROne (Iasi)**

A fost infiintat in anul 2011 si este primul cluster de biotehnologie din Romania. Membrii sunt lideri nationali din educatie, cercetare, inovare si productie in domeniile medical, farmaceutic si al biotehnologiilor - spitale clinice, univeristati, institute de cercetare, Directii de sanatate publica ale judetelor Iasi si Neamt, Institutul de medicina Legala Iasi, firme. Clusterul are ca obiectiv strategic cresterea competitivitatii sectorului bio-medical din regiunea Nord - Est, activand in domeniul biotehnologiei, sanataii si stiintelor medicale, microtehnologiilor, nanotehnologiilor si tehnologiilor optice.²¹⁸

- **Clusterul ICONIC - Interactive Cluster of New Media Industry (Iasi)**

A fost infiintat in anul 2012 de compania Arhipelago-companie care activeaza in domeniul web publishing. Clusterul ICONIC are ca sector de activitate informatica si tehnologia comunicatiilor si are ca scop dezvoltarea firmelor iesene care activeaza in domeniile IT si new media si cresterea vizibilitatii si competitivitatii acestora pe plan international, prin atragerea de investitori si transferuri de tehnologie.

ICONIC a devenit primul cluster de IT romanesc care a aderat la Business Roaming Agreement (BRA), o retea internationala de cluster cu membri pe toate cele 5 continente. In urma acestui acord, firmele iesene componente ale clusterului ICONIC primesc acces la evenimentele de business organizate in cadrul BRA, precum si acces gratuit la sali de conferinta, conexiuni de internet si alte facilitati la oricare din partenerii din retea. Clusterul are in componenta firme, universitati, Parcul Stiintific si Tehnologic Iasi, asociatii.²¹⁹

- **Cluster tehnologii agroalimentare Ind-Agro-Pol**

Este un cluster de inovare cu acoperire nationala, infiintat in anul 2012 si care reuneste principalii actori din sectorul agroindustrial si sectoarele conexe. Clusterul are 100 de membri (inclusiv IMM-uri, intreprinderi mari, Asociatii Profesionale, institute CDI, universitati, Autoritati Regionale, catalizatori) din toate regiunile din Romania. Misiunea polului de competitivitate IND-AGRO-POL este de a stimula inovatia si colaborarea in sectorul agroindustrial si in sectoarele conexe (bioeconomie, energie regenerabila, schimbari de mediu si schimbari climatice, tehnologii ecologice si materiale avansate, tehnologia informatiei si comunicatii).²²⁰

- **Clusterul Regional Inovativ de Imagistica Moleculara si Structurala Nord-Est-IMAGO-MOL (Iasi)**

A fost infiintat in anul 2012 si este singurul cluster de medicina imagistica medicala din Romania si din Uniunea Europeana. In cadrul clusterului sunt derulate activitati de cercetare-dezvoltare in domeniul imagisticii medicale si transferului tehnologic precum si activitati de cercetare si studii medicale fundamentale si aplicative care urmaresc aspecte medicale fiziologice si patologice prin metode de imagistica moleculara. In prezent, clusterul IMAGO-MOL are in componenta sa universitati, spitale, un institut de cercetare, Consiliul Judetean Iasi, Parcul Stiintific si Tehnologic TEHNOPOLIS, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, Academia Romana - Filiala Iasi, o asociatie umanitara, precum si IMM-uri.²²¹

- **Clusterul Euronest IT&C Hub (Iasi)**

S-a constituit in anul 2013, la initiativa Consiliului Judetean Iasi, prin asocierea a 21 de membri fondatori din mediul de afaceri cu profil IT, universitati si autoritati locale din Regiunea Nord-Est. In prezent, clusterul are peste 50 de membri, dintre care peste 80% sunt companii. Activitatea clusterului consta in promovarea si sustinerea intereselor comune ale sectorului IT din regiune in relatia cu statul si cu mediul

²¹⁷ Sursa: ASTRICO Nord-Est - <https://astrico.ro/>

²¹⁸ Sursa: BioROne Iasi - <http://www.biotehnologie.ro/>

²¹⁹ Sursa: ICONIC CLUSTER - <http://www.iconic-cluster.net>

Finantare.ro - <http://www.finantare.ro/clusterul-it-iconic-din-iasi-se-conecteaza-la-retelele-mondiale-de-transfer-tehnologic.html>

²²⁰ Sursa: IND-AGRO-POL - http://www.inma.ro/indagropol/index_files_ro/index.htm

²²¹ Sursa: IMAGO MOL - <https://www.imago-mol.ro/>

economic la nivel national si international, cresterea competitivitatii tehnologiei comunicatiilor si informatiei din Regiunea Nord-Est, in special a produselor cu valoare adaugata mare, cresterea competitivitatii regionale a invatamantului de IT&C, crearea si promovarea brandului industriei inovative de IT&C la nivel regional, dezvoltarea de servicii si produse ale clusterului, sprijinirea antreprenoriatului si a IMM-urilor din domeniu; facilitarea transferului de idei, competente si practici de lucru, inclusiv prin constituirea si administrarea de baze de date si know-how, platforme online cu informatii relevante pentru domeniile IT&C si cercetare-dezvoltare-inovare (CDI); facilitarea colaborarii cu institutiile de profil, autoritatile locale si institutiile de cercetare si inovare si cele de invatamant din tara si din strainatate,etc²²².

- **Clusterul „Breasla Constructorilor Ieseni” (Iasi)**

Infiintat in anul 2013, acest cluster reprezinta o platforma de colaborare, dezvoltare, cercetare si inovare in industria constructiilor civile si industriale. Clusterul are ca membrii o universitate si firme care activeaza in domeniul constructiilor²²³.

- **Clusterului Regional Inovativ de Bioeconomie Suceava-Botosani (Suceava)**

Clusterul a fost infiintat in anul 2016 si are ca scop cresterea capacitatii de cercetare-dezvoltare si inovare din Regiunea Nord-Est, cresterea competitivitatii regionale in domeniul bioeconomiei si cresterea capacitatii de implementare a politicilor agricole si industriale europene. Din cluster fac parte Consiliul Judetean Suceava, Primaria Suceava, Camerele de Comert Industrie si Agricultura din cele doua judete, Universitatea Stefan cel Mare din Suceava²²⁴.

- **Clusterul pentru Agricultura si Zootehnie „Agro Ferma” (Iasi)**

Acesta structura a fost infiintata in anul 2017, de Consiliul Judetean Iasi, Primaria Letcani, alaturi de statii de cercetare-dezvoltare in domeniul agriculturii, intreprinzatori, asociatii si licee tehnologice. Clusterul are ca scop cresterea competitivitatii economice in domeniul agricol la nivel regional, precum si cresterea capacitatii de implementare a politicilor agricole si industriale europene²²⁵.

- **Carpathian Furniture Cluster (Roman, jud Neamt)**

Reuneste producatori de mobila, designeri de interior, arhitecti, doua universitati (Universitatea Nationala de Arte “George Enescu”, Universitatea Tehnica “Gheorghe Asachi”), Primaria Roman, ADR Nord-Est. Catalizatori sunt Camera de Comert si Industrie Bacau, Tehnopolis Iasi si Succedo SRL.

Domeniile de activitate ale fondatorilor acopera diverse arii de specialitate din industria mobilei, de la arhitectura si design, la procesare lemn, productie materie prima si productie mobilier²²⁶.

7.6. Cercetare - dezvoltare - inovare

Stiinta, tehnologia si inovarea reprezinta domenii strategice care asigura progresul tehnologic constant si, in consecinta, durabilitatea dezvoltarii si competitivitatea economica a unei tari.

Acest domeniu se caracterizeaza de dinamism si complexitate, domeniu ce se bazeaza pe utilizarea la scara larga a rezultatelor inovarii, a transferului tehnologic, a comunicarii rapide si moderne, a diversitatii metodelor de prelucrare a informatiilor si au condus la un nou tip de societate si anume conceptul de „societate informationala”. Suportul tehnologic al noului concept de societate informationala se bazeaza pe trei componente: tehnologia comunicatiilor, tehnologia informatiei si multimedia sector de productie pentru continutul informational. Interferenta acestor componente a condus in ultimii ani la aparitia de multiple servicii si aplicatii.

Domeniul cercetarii dezvoltarii inovarii (CDI), transfer tehnologic (TT) si IT reprezinta la ora actuala sectoare economice de sine statatoare care la randul lor constituie suport pentru dezvoltarea celorlalte

²²² Sursa: EURONEST ICT - <http://adieuronest.ro/cluster-euronest-ict/>
Bursa.ro- <http://www.bursa.ro/dupa-cluj-napoca-clusterul-inovativ-regional-euronest-it&c-hub-la-iasi-28295026>

²²³ Sursa: Asociația Breasla Constructorilor Ieseni - <http://breaslaconstructorilor.ro/>

²²⁴ Sursa: - <https://vivafm.ro/2016/10/21/a-fost-constituata-asociatia-clusterul-regional-inovativ-de-bioeconomie-suceava-botosani/>

Stiri Botosani.ro- <http://stiri.botosani.ro/stiri/actualitate/municipiul-botosani-face-parte-din-clusterul-regional-inovativ-de-bioeconomie-suceava-botosani-cine-mai-face-parte-si-care-este-obiectivul.html>

²²⁵ Sursa: Consiliul Judetean Iasi - <http://www.icc.ro/ro/fost-%C3%AEnfiin%C8%9B-clusterul-pentru-agricultur%C4%83-%C8%99i-zootehnie-9406>

²²⁶ <https://inroman.ro/2019/07/09/producatori-mobila-carpathian-furniture-cluster-58508/>

sectoare economice, deschizand noi orizonturi pentru cresterea competitivitatii agentilor economici si, nu in ultimul rand, conducand la crearea de noi locuri de munca.

La nivel national se implementeaza in prezent Strategia Nationala pentru Cercetare, Dezvoltare si Inovare 2014-2020. Documentul are ca obiective specifice:

- Crearea unui mediu stimulatив pentru initiativa sectorului privat prin instrumente de antrenare a antreprenoriatului si comercializarii rezultatelor de C&D, precum si prin credibilizarea parteneriatelor dintre actorii publici si cei privati.
 - Sustinerea procesului de specializare inteligenta prin concentrarea resurselor in domenii de cercetare si inovare cu relevanta economica si cu potential de C&D demonstrate.
 - Concentrarea unei parti importante a activitatilor de CDI in domenii cu relevanta publica, pentru a creste capacitatea sistemului de CDI de a raspunde nevoilor sectorului public si a dezvolta abilitatea acestuia din urma de a adopta rezultatele cercetarii.
 - Sustinerea aspiratiei catre cercetarea la frontiera cunoasterii printr-o mai buna integrare a cercetarii romanesti in spatiul european si international de proiecte si initiative de cercetare, dezvoltare si inovare;
- si ca obiective specifice transversale:
- Dublarea numarului total de cercetatori pana in 2020 prin asigurarea unei cresteri rapide si sustenabile, numerice si calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare si inovare.
 - Dezvoltarea unor organizatii de cercetare performante, capabile sa sustina programe stiintifice de anvergura, prin mecanisme de finantare institutionala bazate pe proceduri de monitorizare si evaluare in acord cu bunele practici internationale.

Orientari strategice comunitare 2021-2027 - dezvoltarea mediului de afaceri

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 accentuaza importanta acordata cercetarii, inovarii si transferului tehnologic. Astfel, in propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politica este „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovatoare si inteligenta”si urmeaza sa-i fie alocate cel putin 35% din fondurile dedicate politicii de coeziune.

De altfel, in Raportul de tara pentru anul 2019 privind Romania, sunt identificate, precizate, nevoi de investitii prioritare pentru a consolida competitivitatea intreprinderilor mici si mijlocii prin sprijinirea crearii de noi firme tip start-up si start-scale, de crestere a ratei de supravietuire, gradului de competitivitate si internationalizare, de a spori capacitatile de inovare a firmelor existente prin introducerea inovatiei la nivel de servicii, produse, proces, organizare-marketing, prin sprijinirea clusterelor industriale, prin cursuri de formare orientate catre competente specifice specializarii inteligente.

- Finantarea activitatilor de cercetare-dezvoltare si inovare

In 2017, Romania a cheltuit doar 0,5% din produsul intern brut pentru activitatile de cercetare si dezvoltare, nivel in usoara crestere dupa stagnarea inregistrata din perioada 2013-2014. Atingerea tintei de 3% stabilita prin Strategia de la Lisabona, cat si prin Strategia Europa 2020 este in prezent extrem de indepartata, fiind necesara in viitor o crestere considerabila a contributiei sectorului privat la cheltuielile de cercetare si dezvoltare.

Mai mult, in regiunea Nord-Est, nivelul existent este mult mai mic fata de valoarea nationala, 0,17% in 2017, reprezentand o treime din procentul alocat la nivel national in 2017. Totodata, in perioada de analiza, nivelul maximal a fost atins in 2015 fiind de 0,44%. Pe plan intraregional, doar judetul Iasi are un aport important al sectorului C&D cu valori peste media regionala (1,04% in 2015, in descrestere in anii ulteriori).

In anul 2010 - ultimul an de referinta pentru care exista date statistice la nivel regional, in Regiunea Nord-Est, cheltuielile efectuate din fonduri publice detineau o pondere (71%) de patru ori mai mare fata de cele din fonduri private (18%).

Intensitatea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare, in raport cu produsul intern brut, 2011-2017

% PIB alocat CD	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Romania	0.50	0.48	0.39	0.38	0.49	0.48	0.50
Regiunea NE	0.30	0.40	0.30	0.28	0.44	0.22	0.17
Bacau	0.04	0.03	0.04	0.04	0.02	0.02	0.02
Botosani	0.03	0.03	0.02	0.03	0.02	0.02	0.02
Iasi	0.81	1.15	0.77	0.70	1.04	0.50	0.40
Neamt	0.18	0.19	0.18	0.17	0.16	0.18	0.13
Suceava	0.19	0.17	0.19	0.15	0.47	0.13	0.05
Vaslui	0.06	0.06	0.04	0.13	0.12	0.16	0.11

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Cheltuielile de cercetare-dezvoltare (preturi curente) sunt pe un trend descrescator, valoarea inregistrata in regiune in 2018 - 192.526 mii lei, mai mare cu 25% fata de 2017 si cu 13% fata de 2015. Totodata, aproape 80% din totalul cheltuielilor este asigurat de catre judetul Iasi. Nivelul inregistrat in regiune in 2018, reprezinta numai 4% din totalul national al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare. De retinut ponderea scazuta a cheltuielilor de capital, de pana la 28% din total cheltuieli.

In intervalul 2013-2018, la nivel regional se observa o scadere atat a numarului de cercetatori (15%), cat si a numarului total de salariati din activitatea de cercetare - dezvoltare (11%), desi la nivel national are loc, per total o usoara crestere (3% pentru total salariati).

De mentionat si cresterea usoara a numarului de salariati la 10.000 persoane ocupate civile, cu 2 unitati fata de 2012²²⁷. In perioada 2013-2018 asistam la o relativa stagnare a acestui indicator, atat la nivel regional, cat si national. Cu toate acestea, nivelul regional inregistrat de 33,7 salariati la 10.000 persoane ocupate civile este inferior celui national cu 20 unitati (2018).

Evolutia numarului de salariati din cercetare-dezvoltare, Regiunea Nord-Est comparativ cu nivelul national, 2007, 2011-2018

An	Salariatii din activitatea de CD (Nr. persoane)		din care Cercetatori		Salariatii din activitatea de CD la 10.000 persoane ocupate civile	
	RO	RNE	RO	RNE	RO	RNE
2007	42.484	4.156	30.740	3.269	48,7	32,9
2011	42.363	3.561	25.489	3.190	50,6	29,9
2012	42.674	3.876	27.838	3.277	49,8	31,6
2013	43.375	4.328	26.914	3.373	50,8	36
2014	42.963	4.319	27.535	3.332	51	36,6
2015	43.448	4.298	27.253	3.470	52,1	37,4
2016	44.386	4.129	27.801	3.223	53,4	37
2017	44.801	3.947	27.367	3.056	53,5	35,1
2018	44.733	3.821	24.471	2.874	53,2	33,7

Sursa: Prelucrare informatii din Anuarul Statistic al Romaniei, Baza de date TEMPO - online, INS

Reteaua Nationala pentru Inovare si Transfer Tehnologic (ReNITT) promoveaza crearea unei piete a rezultatelor cercetarii in toate sectoarele economiei nationale si actioneaza pentru promovarea proceselor de transfer tehnologic la nivel global in scopul orientarii inovarii tehnologice catre IMM-uri prin intermediari si retelele acestora.

Din aceasta structura fac parte entitati de inovare si transfer tehnologic acreditate - centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologica, parcuri stiintifice si tehnologice, incubatoare tehnologice si de afaceri si oficii de legatura cu industria.

<http://site.roinno.ro/?module=info&id=7>

²²⁷ Nivel de referinta PDR NE 2014-2020

Cercetarea si inovarea in perioada de programare 2021-2027

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2021-2027 pun accentuaza importanta acordata cercetarii, inovarii si transferului tehnologic. Astfel, in propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, unul dintre cele cinci obiective de politica este „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovatoare si inteligenta” si urmeaza sa-i fie alocate cel putin 35% din fondurile dedicate politicii de coeziune.

De altfel, in Raportul de tara pentru anul 2019 privind Romania se precizeaza ca sunt necesare investitii cu un rang inalt de prioritate pentru consolidarea capacitatilor si competentelor de cercetare si inovare, precum si preluarea tehnologiilor avansate in toate regiunile Romaniei.

Este vizata sprijinirea colaborarii dintre instituturile de cercetare publica si industriile inovatoare, de a creste performanta mediului de cercetare, de a incuraja cercetarea aplicata, de a sprijini procesele de descoperire antreprenoriala si laboratoarele de dezvoltare de proiecte la nivel regional, de creste productivitatea prin identificarea domeniilor de specializare inteligenta (in raport cu oportunitatile si nevoile regionale), de a consolida infrastructurile actuale de cercetare si inovare, de a dezvolta competentelor partilor interesate implicate in elaborarea si implementarea strategiilor si proiectelor aferente de specializare inteligenta.

site Comisia Europeana www.ec.europa.eu

Legislatia romaneasca (HOTARARE nr. 406 / 2003, pentru aprobarea Normelor metodologice specifice privind constituirea, functionarea, evaluarea si acreditarea entitatilor din infrastructura de inovare si transfer tehnologic, precum si modalitatea de sustinere a acestora) defineste conceptele de centru de transfer tehnologic si centru de informare tehnologica, dupa cum urmeaza:

1. Centru de transfer tehnologic - entitate din infrastructura a carei activitate consta in stimularea inovarii si transferului tehnologic in scopul introducerii in circuitul economic a rezultatelor cercetarii, transformate in produse, procese si servicii noi sau imbunatatite.
2. Centru de informare tehnologica - entitate din infrastructura care desfasoara activitati de diseminare a informatiilor referitoare la rezultatele cercetarii-dezvoltarii, documentare tehnologica si instruire a agentilor economici, in scopul stimulării valorificării rezultatelor, creării și dezvoltării comportamentului inovativ al mediului socioeconomic.

Centre de transfer tehnologic din Regiunea Nord-Est

Conform evidentei Ministerului Educatiei si Cercetarii²²⁸, in regiune activau in anul 2020, doua centre de transfer tehnologic acreditate. Centrul de Transfer Tehnologic (UNIVERSITATEA TEHNICA Ghe Asachi Iasi)- CTT POLYTECH a fost infiintat in anul 1992 si functioneaza in cadrul Universitatii Tehnice “Gheorghe Asachi” din Iasi. In cadrul Centrului, se desfasoara activitati de cercetare-dezvoltare, cuprinzand activitati de cercetare stiintifica fundamentala si aplicativa, dezvoltare experimentală si inovare, precum si activitati de consultanta, proiectare, prestari de servicii si transfer tehnologic in domenii specifice universitatii.²²⁹ Centrul de Transfer Tehnologic - Gemini CAD Systems (CTTGCS) Iasi a fost infiintat in anul 2004, este un furnizor de tehnologie pentru companii care lucreaza cu materiale flexibile, din industria textila, industria mobilei sau auto. Activitatea centrului are la baza cercetarea, dezvoltarea si implementarea de software si echipamente industriale, cu accent pe proiectarea si productia asistate pe calculator.²³⁰

²²⁸ Registrul entitatilor acreditate si autorizate provizoriu din infrastructura de inovare si transfer tehnologic, mai 2020, Ministerul Educatiei si Cercetarii - <http://www.research.gov.ro/ro/articol/4728/sistemul-de-cercetare-infrastructuri-de-cercetare-infrastructura-de-inovare-si-transfer-tehnologic-entitati-de-inovare-si-transfer-tehnologic>

²²⁹ Sursa: <http://polytech.tuiasi.ro/>

²³⁰ Sursa: <https://www.geminiCAD.com/about-gemini-cad-systems/who-we-are/>

Inovatie. Intreprinderi inovatoare

Inovatie este definita ca introducerea de catre o firma a unui produs nou²³¹ sau semnificativ imbunatatit, a unui proces nou sau semnificativ imbunatatit, o metoda noua de organizare sau o metoda noua de marketing. In acelasi timp, intreprinderile inovatoare sunt firmele care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ imbunatatite pe piata, sau au introdus procese noi sau semnificativ imbunatatite, sau noi metode de organizare²³² sau de marketing²³³.

Intreprinderi inovatoare, dupa tipul inovatiei, situatie comparativa

Clasa de marime si activitati economice	Total intreprinderi	Intreprinderi inovatoare	Pondere din total intreprinderi, %
	2014 - 2016	2014 - 2016	2014 - 2016
Total national	28.809	2.925	10,2
Mici	22.152	2.059	9,3
Mijlocii	5.411	643	11,9
Mari	1.246	223	17,9
Industrie	14.446	1.493	10,3
Servicii	14.363	1.432	10,2
Total regiune	3.063	424	13,8
Mici	2.323	294	12,7
Mijlocii	628	106	16,9
Mari	112	24	21,4
Industrie	1.785	226	12,7
Servicii	1.278	198	15,5

Sursa: Prelucrari Anuarul Statistic al Romaniei, 2018

Analizand rezultatele cercetarii statistice se constata ca in perioada 2014-2016²³⁴, regiunea Nord-Est are o pondere ridicata a numarului de intreprinderi inovatoare in total intreprinderi, de 13,8%, valoare in raport cu care regiunea se plaseaza pe locul 2, dupa regiunea Sud-Est. Totodata, procentul este cu aproape 4 p.p. mai mare fata de valoarea nationala si cu 10 p.p. mai mic decat valoarea medie comunitara (23,9%). In regiune, in perioada 2014-2016 numarul total de intreprinderi inovatoare insuma 424 de unitati - ca valoare absoluta regiunea se amplaseaza pe locul 4 dupa regiunile Bucuresti-Ilfov, Nord-Vest si Sud-Est.

Repartizarea intreprinderilor inovatoare pe sectoare de activitate este destul de echilibrata, 53% activand in industrie si 47% in servicii. Referitor la repartizarea intreprinderilor pe clase de marime se constata ca cele mai multe sunt reprezentate de intreprinderile mici cu 69%, urmate de intreprinderile mijlocii cu 25%. In privinta activitatilor economice ale IMM-urilor, cele mai inovatoare sunt cele de cercetare-dezvoltare (pondere 100%²³⁵), activitati de servicii in tehnologia informatiei si comunicatiilor (54,8%), fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice (42,9%), fabricarea echipamentelor electrice (35%) si fabricarea bauturilor (33,3%).

²³¹ Produs - bun sau serviciu

²³² Intreprinderile care implementeaza forme noi in afaceri pentru organizarea procedurilor (gestionarea lanțului de aprovizionare, restructurarea afacerii, gestionarea cunostintelor, gestionarea calitatii), care introduc forme noi de organizare a responsabilitatilor la locul de munca si a luarii deciziilor (munca in echipa, descentralizarea, integrarea sau separarea unor departamente, sisteme de educatie sau training) sau care folosesc forme noi de organizare a relatiilor externe cu alte firme.

²³³ Intreprinderi care implementeaza schimbari semnificative ale aspectului estetic sau ambalarii produselor, o forma noua de publicitate sau tehnici noi de promovarea produselor, metode noi de plasarea produselor sau de stabilire a prețurilor.

²³⁴ Cercetare statistica realizata o data la 3 ani

²³⁵ Conform metodologiei cercetarii statistice privind inovarea Eurostat, orice activitate de cercetare-dezvoltare (inclusiv cercetare-dezvoltare fundamentala) este considerata inovatie.

Ponderea intreprinderilor inovatoare in total intreprinderi, pe clase de marime si tipuri de inovatii, %

Clasa de marime si activitati economice	Intreprinderi inovatoare	2014 - 2016		
		Inovatie de produs si/sau proces	Inovatie metode organizare/marketing	Inovatie de produs si/sau proces si cu inovatie metode organizare marketing
Total regiune	13,8	2,8	7,8	3,2
Mici	12,7	3,0	7,8	1,9
Mijlocii	16,9	2,4	8,1	6,4
Mari	21,4	2,7	6,2	12,5
Industrie	12,7	3,7	7,0	2,0
Servicii	15,5	1,6	8,9	5,0

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2018

Intreprinderile inovatoare din regiune (13,8%), se impart dupa tipul inovatiei intre cele care dezvoltă inovatie pe metode de organizare si de marketing cu 7,8%, inovatia de produs si/sau proces cu doar 2,8% si care combina ambele forme cu 3,2%. Pe sectoare economice, asa cum este de asteptat, inovatia pe produs si/sau proces este mai prezenta in industrie, iar inovatia pe metode de organizare si/sau marketing in servicii.

Repartizarea datelor pe clase de marime reflecta faptul ca procentul cel mai mare pentru inovatia de produs si/sau servicii este la intreprinderile mici, inovatia pe metode de organizare si/sau marketing la intreprinderile mijlocii si foarte important cei care combina cele doua tipuri de inovatie sunt majoritari in intreprinderile mari.

Urmarind situatia pe fiecare sub-categorie observam ca ponderile pentru inovatia de produs si proces sunt relativ egale (2,6% vs. 2,5%), in timp ce la inovatia pe metode de organizare, respectiv de marketing exista diferente (8,3% vs. 6,0%).

Din totalul IMM-urilor din regiune (inovatoare si non-inovatoare), IMM-urile inovatoare care au primit sprijin financiar public²³⁶ detin ponderea de 3,4% (cel mai ridicat nivel dintre toate regiunile), iar cele care au activitati de cooperare pe teme de inovare cu alte intreprinderi sau institutii reprezinta 1,8%.

7.7. Mediul de afaceri

- **Statistica si demografia intreprinderilor**

Intreprinderile mici si mijlocii constituie un segment important al economiei regiunii, absorbind, la nivelul anului 2018, o mare parte din efectivul de personal care activeaza in firme (51,3%). Daca se tine cont si de cei ce activeaza in microintreprinderi, ponderea totala se ridica la 79,9%.

La nivelul anului 2018, in regiune erau 62.160 intreprinderi active, cu 11.862 unitati mai multe fata de anul 2012. Procentual, acestea reprezinta 10,7% din totalul inregistrat la nivel national, nivel aproximativ constant in perioada analizata.

²³⁶ Sprijin financiar de la bugetul de stat si fonduri europene

Evolutia numarului intreprinderilor active in regiunea Nord-Est

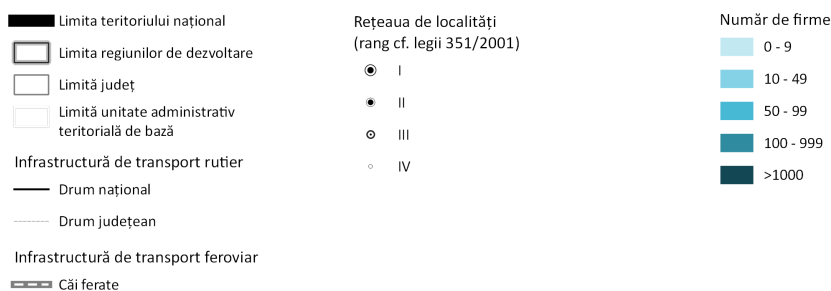
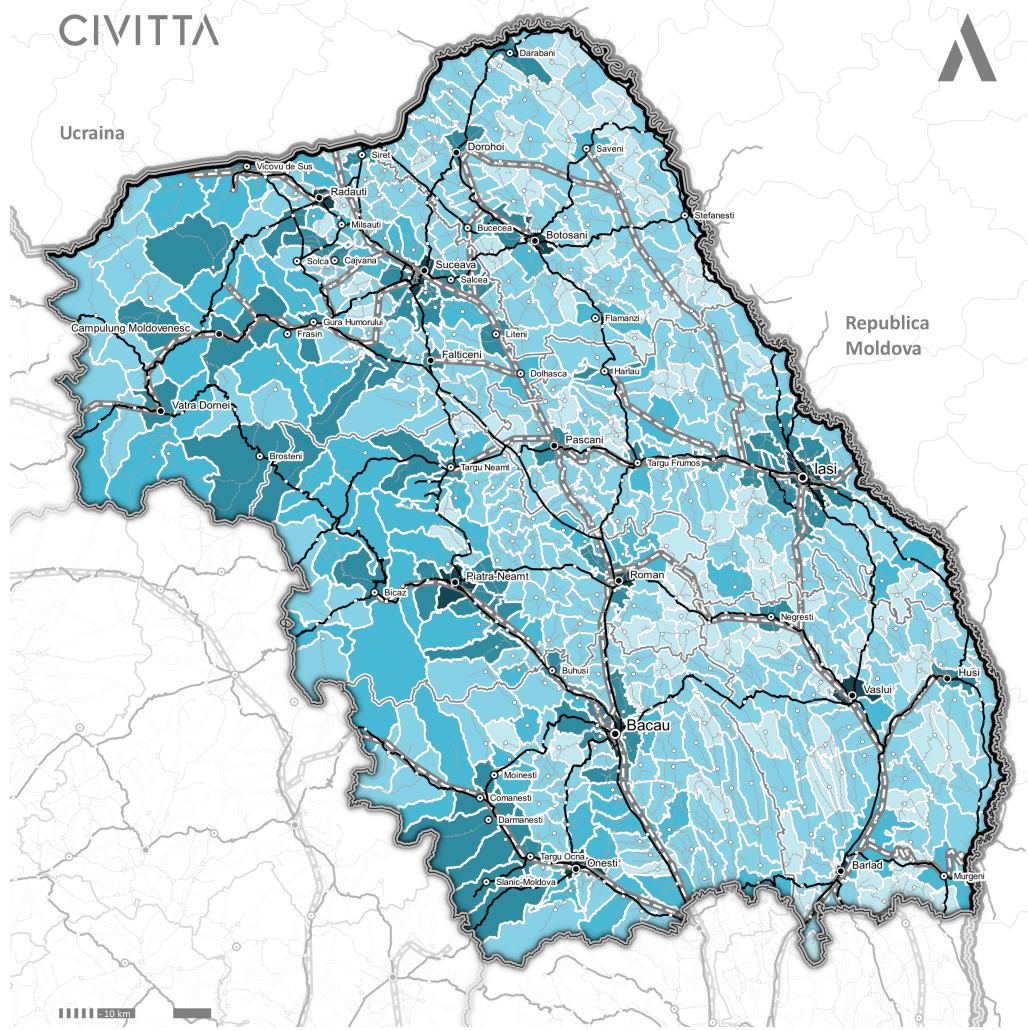
An	Romania	Regiunea NE	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Nr. intreprinderi active								
2007	520032	57168	11630	4283	16318	9606	10392	4939
2012	472187	50298	10403	3668	13797	8073	9945	4412
2013	485082	51395	10577	3773	14196	8181	10231	4437
2014	507440	53290	10930	3933	14838	8427	10637	4525
2015	513850	54132	10937	4012	15119	8491	10938	4635
2016	527792	55991	11155	4050	15820	8657	11400	4909
2017	553796	59443	11688	4328	17121	8847	12211	5248
2018	576545	62160	12099	4448	18221	9024	12798	5570
Nr. intreprinderi active/1000 locuitori								
2007	24,1	15,3	16,2	9,4	19,8	17,0	14,7	10,8
2012	23,5	15,3	17,0	9,0	17,8	17,3	15,7	11,2
2013	24,3	15,7	17,4	9,3	18,2	17,7	16,2	11,4
2014	25,5	16,3	18,0	9,8	18,9	18,3	16,8	11,6
2015	25,9	16,6	18,1	10,1	19,2	18,6	17,3	11,9
2016	26,8	17,2	18,6	10,3	20,0	19,1	18,1	12,7
2017	28,3	18,4	19,7	11,2	21,7	19,7	19,5	13,7
2018	29,6	19,4	20,6	11,6	23,0	20,3	20,5	14,8

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Din totalul de firme existente la nivel regional in 2018, cele mai multe se regasesc in judetele Iasi (29,3%), Suceava (20,6%) si Bacau (19,5%), iar cele mai putine sunt in Botosani (7,2%) si Vaslui (9%). Numarul intreprinderilor a crescut in mod constant in toate judetele regiunii, urmand trendul national. Cele mai mari cresteri in 2018 fata de anul 2012 le-au inregistrat judetele Iasi si Suceava, cu 32,1%, respectiv 28,7%, iar cea mai mica crestere figureaza in judetul Neamt cu 11,8%.

In ceea ce priveste distributia intreprinderilor in teritoriu, aceasta este ilustrata de harta urmatoare.

Distributia firmelor la nivelul regiunii, 2017

Sursa: ADR Nord-Est, studiul privind disparitățile de tip urban-rural în Regiunea Nord-Est

O evoluție asemănătoare a înregistrat-o și numărul de întreprinderi active la mia de locuitori (rezidenți), ajungând la valoarea de 19,4 în 2018 - mult sub media națională (cu 34,5% mai mic) și cel mai scăzut nivel dintre regiuni. Mai mult, în nici un județ al regiunii nu se înregistrează o valoare superioară mediei naționale. Cea mai ridicată valoare din regiune este în județul Iasi (23 întrep/1000 loc), iar cele mai scăzute în Botosani (11,6 întrep/1000 loc) și Vaslui (14,8 loc/1000 loc).

Repartitia IMM-urilor pe sectoare ale economiei (comert, servicii, industrie)²³⁷ respecta distributia națională a acestora din punct de vedere al ponderilor deținute. Capitalul privat este, de asemenea, predominant și corespunde, în principal, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici.

²³⁷ Vezi în Anexa: Repartizarea numărului de unități locale active pe sectoare de activitate și ponderi unități pe total sector, 2018 și Anexele: Evoluția IMM-urilor pe domenii de activitate (2012-2018) - nr. unități active, nr. persoane ocupate, cifra de afaceri

La nivelul anului 2018, in Regiunea Nord-Est ponderea microintreprinderilor in total unitati active este majoritara cu 89,4% (apropiata de cea nationala), urmata de IMM-uri cu 10,4%.

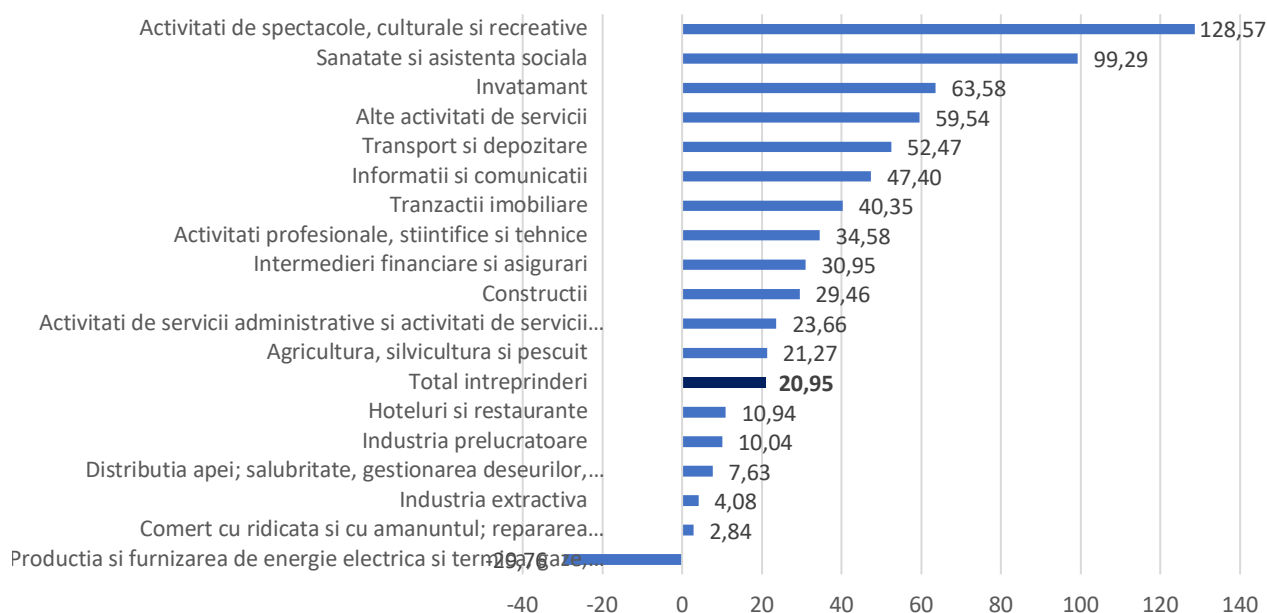
In agricultura, industria prelucratoare si servicii, microintreprinderile detin majoritatea in totalul intreprinderilor active. In comert se regasesc 92,1% din totalul unitatilor, inintermedieri financiare si asigurari 95,4%, in tranzactii imobiliare 96,8%, iar in constructii 86,1%.

In privinta IMM-urilor, acestea detin ponderi ridicate in domeniile industriei extractive (30%), industriei prelucratoare (23,1%) si energiei electrice si termice (39%), distributiei apei, salubritate, deseuri (22,7%).

Cele mai multe din intreprinderile mari activeaza in sectorul distributiei apei, salubritate, deseuri, cu 3,8% din totalul unitatilor active. Se remarca faptul ca in domeniul tranzactiilor imobiliare si in cel al intermediarilor financiare si asigurarilor activeaza numai microintreprinderi si IMM-uri.

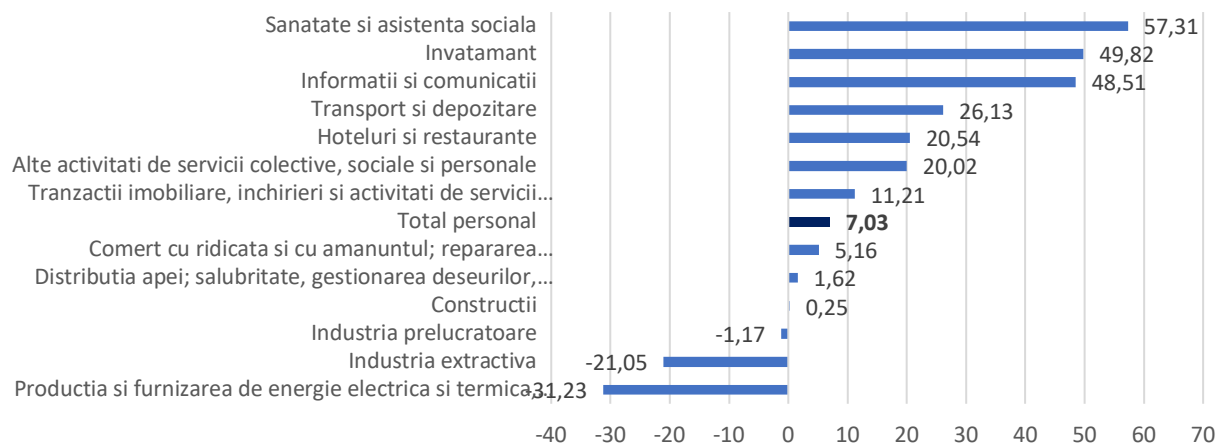
Evolutia numarului intreprinderilor active, a personalului, precum si a cifrei de afaceri realizate de aceste firme, in perioada 2013-2018 sunt redade in urmatoarele grafice.

Rata de crestere a numarului de intreprinderi active pe activitati ale economiei, in Regiunea Nord-Est, 2013-2018, %

Sursa: Prelucrari date baza de date TEMPO, INS

Rata de crestere a personalului firmelor pe activitati ale economiei, in RNE, pe perioada 2013-2018, %

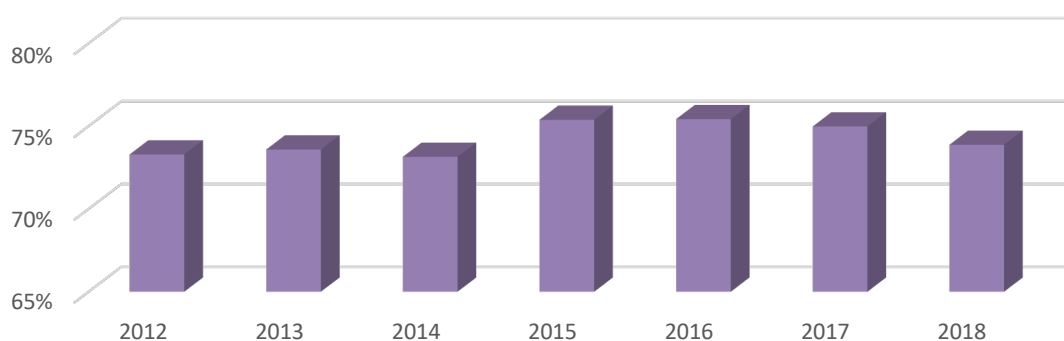

Sursa: Prelucrari date baza de date TEMPO, INS

Rata de crestere a cifrei de afaceri, pe activitati ale economiei, in RNE, pe perioada 2013-2018, %

Sursa: Prelucrari date baza de date TEMPO, INS

Analizand datele referitoare la productivitatea atinsa in diferite sectoare de activitate²³⁸ se constata ca valorile realizate pentru acest indicator de catre firmele din Regiunea Nord-Est sunt sensibil mai mici decat mediile nationale.

Indice de disparitate - productivitate regionala/nationala (industrie si servicii), %

Sursa: Prelucrari date baza de date TEMPO, INS

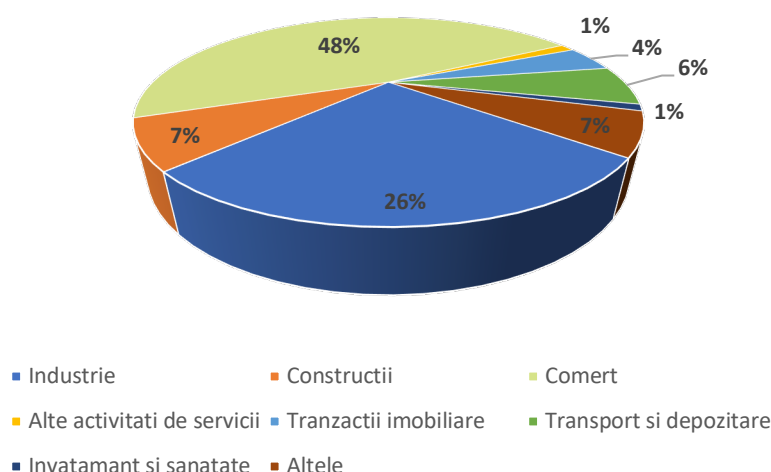
In 2018, valoarea productivitatii regionale a fost de 264,5 mii lei preturi curente/persoana. Productivitatea totala²³⁹ la nivel regional in 2018 reprezenta doar 73,9% din productivitatea totala a Romaniei, cu putin peste nivelul din anul 2012 (0,6 p.p.), cu 4,6 p.p. mai mult fata de anul 2007 si intr-o relativa stagnare in perioada 2015-2018. Extinzand analiza pe ramuri de activitate se constata ca productivitatea regionala in industria prelucratoare reprezinta 67,3% din cea nationala, in comert 74,1%, constructii 76,5%, in informatii si comunicatii 72,2%.

La nivel regional cea mai mare productivitate o au intreprinderile din comert, industria prelucratoare si informatii si comunicatii. Acesta se poate explica pe de o parte prin valoarea adaugata mare a activitatii desfasurate, iar pe de alta parte prin dimensiunea fortei de munca ce lucreaza „la negru” in sectorul comert.

Cea mai mica productivitate se inregistreaza in invatamant, industria extractiva, hoteluri si restaurante, tranzactii imobiliare si sanatate.

²³⁸ Vezi in Anexa: Productivitatea, mii lei preturi curente/pers, in anul 2018 si in Anexa: Productivitate IMM-uri pe domenii (mii lei preturi curente/pers) - 2015-2017

²³⁹ Nota: productivitatea calculata cumulat pentru industrie si servicii intrucat pentru agricultura nu mai sunt furnizate informatii privind cifra de afaceri si numarul de salariati

Cifra de afaceri realizata de intreprinderi in Regiunea Nord-Est, 2018

Sursa: Prelucrari date baza de date TEMPO, INS

Dintre indicatorii economici care caracterizeaza mediul de afaceri, unul dintre cei mai relevanti este cifra de afaceri realizata²⁴⁰. Se observa ca din valoarea totala realizata la nivel regional de 109.225 milioane lei, principalele aporturi le aduc comertul cu 47%, industria cu 27%, constructiile cu 7%. Practic, cele trei domenii de activitate formeaza peste trei sferturi din valoarea totala a cifrei de afaceri realizata la nivel regional. Desi regiunea are un potential turistic ridicat si o suficienta capacitate de cazare in functiune, remarcam ca sectorul hoteluri si restaurante contribuie cu numai 1,9% la cifra de afaceri totala.

Comparand in continuare contributia adusa de mediul privat din regiune la cifra de afaceri totala nationala se constata ca aportul este de numai 7,2%. Pe sectoare de activitate aporturile aduse sunt de 6,6% pentru industria prelucratoare, 8,3% pentru comert si 9,1% pentru constructii.

La nivel national Ministerul Economiei impreuna cu Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, Ministerul Educatiei Nationale si Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice au elaborat Strategia Nationala pentru Competitivitate 2014-2020. Acest document si-a propus corelarea interventiilor strategice dedicate competitivitatii, avand in vedere domeniile nationale de excelenta, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale si a dezvoltarii rurale.

Strategia cuprinde urmatoarele prioritati strategice:

- Formarea centrelor de productie si dezvoltare tehnologica de competenta regionala si internationala
- Revitalizarea industriala prin specializarea inteligenta si transformarea cunoasterii in sursa de avans competitiv
- Redefinirea politicilor industriale prin orientarea catre inovare si consolidarea mecanismului de functionare a pietei
- Integrarea industriilor de retea in circuitul de creare de valoare adaugata
- Reglementare mai buna a mediului de afaceri la nivel national si dezvoltarea capacitatii regionale de administrare economica
- Integrarea spatiului urban-rural si valorificarea capitalului teritorial in circuitul de formare a valorii economice
- Pregatirea generatiei 2050
- Deschiderea mediului de afaceri catre directii de investitii si cercetare cu impact asupra provocarilor societale

²⁴⁰ Vezi Anexa: Cifra de afaceri a unitatilor locale active pe activitati si clase de marime, 2018, mil lei

- **Situatia intreprinderilor nou-create**

Din tabelul prezentat se constata ca numarul intreprinderilor nou create a fost pe un trend ascendent in perioada 2012-2013, avand loc o crestere cu 31% in acest interval. In 2014 valoarea indicatorului a avut o scadere brusca (cu 58%), urmata de o reluare a procesului de crestere fara ca sa se mai ajunga la nivelul inregistrat in 2013. Astfel, numarul de noi intreprinderi create in 2017 a fost de 14.961 unitati.

Totodata, rata anuala de creare a intreprinderilor noi a inregistrat dupa maximul istoric din 2007 (5,2%) o descrestere pana la un minim de 1,8% in anul 2014. Incepand cu anul 2015 se constata o noua crestere, ajungandu-se la valoarea de 3,6% in 2017.

Evolutia numarului intreprinderilor noi si rata de creare*

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nr. intreprinderi noi	20.165	12.672	16.589	6.946	12.401	13.675	14.961
Rata de creare, %	5,2	3,3	4,3	1,8	3,2	3,5	3,6

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

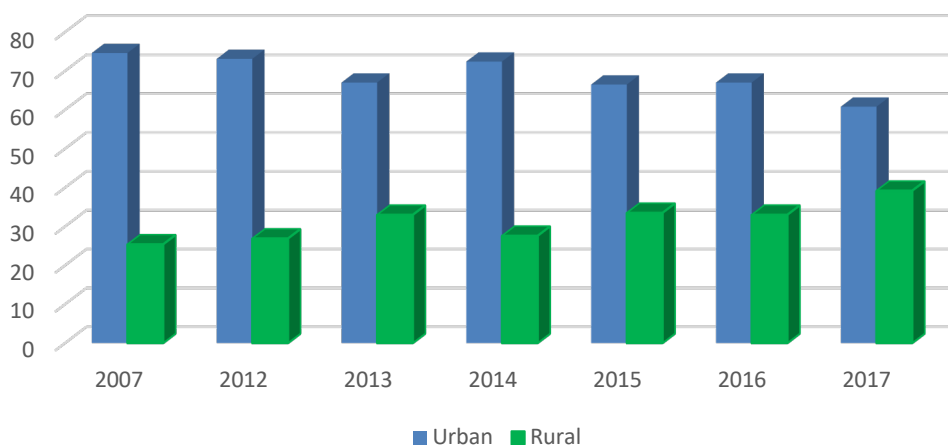
Nota*: exprimata in raport cu numarul total Intreprinderilor din anul respectiv

In 2017, 20,5% din intreprinderile nou create nu aveau niciun salariat, 63,3% aveau intre unu si 49 de salariati, iar 16,2% aveau mai mult de 49 salariati. Deasemenea, 66,1% din aceste intreprinderi sunt fondate/conduse de catre barbati si doar 33,9% de catre femei - procent in scadere de la 45,8% inregistrat in 2012. Procentul ridicat (dar in scadere) al intreprinderilor nou create fara niciun salariat sugereaza faptul ca multe dintre acestea nu si-au inceput efectiv activitatea si/sau ca se pot situa in zona „gri” a economiei.

Marea majoritate (89,3%) a intreprinderilor nou create au activitate unica. Totusi se constata o crestere a celor cu activitati multiple de la 1,4% in 2012 la 10,7% in 2017. In ceea ce priveste nivelul de instruire al fondatorului/managerului, se constata ca procentului firmelor fondate/conduse de catre persoane absolvente de liceu/universitate este de 54,7% in 2017, restul fiind fondate/conduse de catre persoane cu studii primare, gimnaziale sau vocationale.

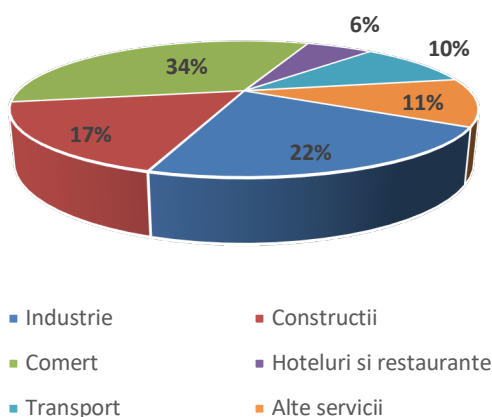
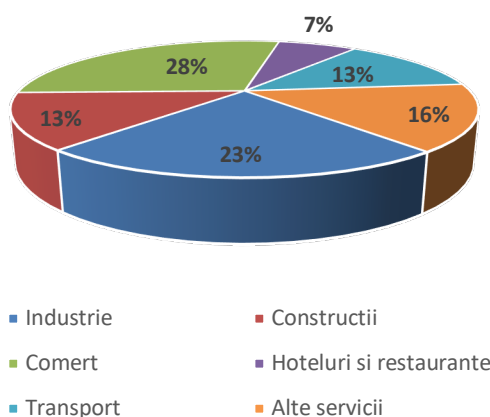
Din punct de vedere a provenientei capitalului investit, se constata o scadere aproape la jumatate a procentului de intreprinderi nou create cu capital strain (de la 11,6% in 2012 la 6,3% in 2017), corelandu-se in aceasta privinta cu tendinta existenta la nivel national. Din prisma nivelului ratei de creere de intreprinderi noi, in 2017, Regiunea Nord-Est a ocupat locul patru, dupa regiunile Bucuresti - Ilfov (7,7%), Nord-Vest (5,5%) si Centru (3,9%).

Distributia intreprinderilor active nou create pe medii rezidenta, %

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Se constata ca in perioada analizata procentul intreprinderilor nou create in mediul rural a fost pe un trend crescator- posibil, un semn pozitiv al procesul de diversificare a mediului economic din zonele rurale, ajungand la aproape 40% in 2017, nivel cu 48% mai mare fata de anul 2012, reprezentand in termeni absoluti 5.864 unitati.

Distributia intreprinderilor nou create pe domenii de activitate, la nivelul regiunii, 2017*Distributia intreprinderilor nou create pe domenii de activitate, la nivel national, 2017*

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Urmarind distributia intreprinderilor nou create pe domenii de activitate se constata ca cele mai multe intreprinderi noi s-au creat in domeniul comertului (33,4% din numarul total, in scadere cu 8,5 p.p. fata de 2012 si superior fata de nivelul national 28,5%). Industria detine doar 21,8% din intreprinderile nou create, in ciuda faptului ca acest sector, prin subramurile sale poate asigura valoarea adaugata pe termen mediu si lung - in crestere cu 3 p.p. fata de 2012. Urmatoarele preferinte ale antreprenorilor s-au orientat catre constructii (17,2%, mai mare decat media nationala de 13,1%), transporturi (10,4%) si hoteluri si restaurante (5,9%).

Evolutia distributiei intreprinderilor active nou create pe sectoare de activitate in regiunea Nord Est, %

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Industrie	10	18,6	13,6	14,7	17,1	18,2	21,8
Constructii	9	7,2	8,6	11,8	12	5,2	17,2
Comert	22,3	41,9	38,5	34,7	37,1	35,5	33,4
Transporturi	6,1	8	6,8	11,2	16,1	10,7	10,4
Hoteluri si restaurante	2	5	8,6	8	6,5	4,7	5,9
Alte servicii	51	19,3	23,9	19,6	11,2	25,7	11,3

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Din tabelul prezentat, se observa ca in perioada 2012-2017 numarul de intreprinderi nou create in constructii a cunoscut cea mai rapida evolutie, ponderea acestora in total crescand cu 140%. Desi la nivelul fiecarui an au avut ponderi mai reduse, industria si transporturile au fost pe un trend crescator.

Desi, cele mai multe intreprinderi in continuare se creaza in sectourul comertului, se observa totusi, un trend descrescator cu peste 8 pp fata de 2012.

Distributia intreprinderilor active nou create cu dificultati legate de oferta, dupa tipul de dificultate in regiunea Nord Est, %

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lipsa de resurse	80,8	74,7	88,4	87,5	81,5	77,5	72,5
Acces limitat de credite	51,7	44,3	33,2	44,8	32,9	24,9	34,7
Fara clienti sau cu clienti care platesc tarziu	40,5	41,2	43	29,1	30,6	53,3	38,3
Acces limitat la salariati bine pregatiti	15,8	8,3	9	16,3	14,7	17,3	45,8
Lipsa de tehnologie	22,4	12,3	14,6	9,7	18,4	12,6	22,1
Lipsa de materii prime	5,7	3,3	4	9,1	6	3,8	8,5

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

In ceea ce priveste dificultatile legate de oferta, intampinate de catre intreprinderile nou create din Regiunea Nord-Est, constatam cateva diferente fata de media nationala. Astfel, un procent mai ridicat de intreprinderi nou create in Regiunea Nord-Est au acces limitat la credite si la salariati bine pregatiti.

La polul opus, lipsa de materii prime afecteaza doar o mica parte (desi in crestere) a intreprinderilor nou create in regiune.

Distributia intreprinderilor active nou create cu dificultati legate de cerere, dupa tipul de dificultate in regiunea Nord Est, %

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Clienti cu fonduri reduse	51	61,6	57,3	55,8	59	55,5	49,4
Concurenta mare	81,6	72,7	70,7	77,5	87,8	83,3	75,1
Pretul pietei prea mic	19,7	32,4	25,7	13,3	20,2	17,1	21,7
Firma nu este suficient de bine cunoscuta	54,2	55,8	56,6	59,9	59	55,4	73,4
Inabilitate in marketing	38,7	21,6	38,9	43,2	31,2	37,3	50

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

In raport cu dificultatile legate de cerere, un procent ridicat (73,4%, in crestere) de firme nou create in regiune considera ca au o problema legata de faptul ca nu sunt suficient de bine cunoscute in piata. La aceasta se adauga faptul ca jumatate din ei au si inabilitati legate de marketing. Pe de alta parte procentul celor cu ingrijorari legate de fondurile prea mici ale clientilor este in scadere cu apr. 12 p.p. fata de 2012.

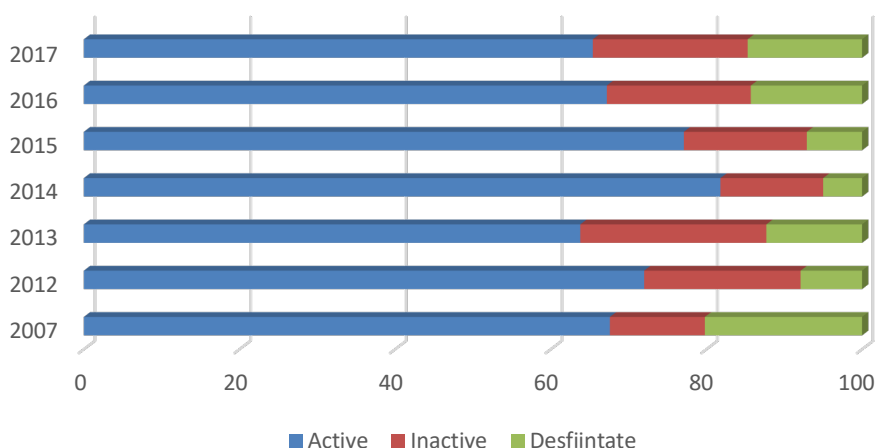
Distributia intreprinderilor active nou create pe nivele de dificultate in obtinerea contractelor in Regiunea Nord-Est, %

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fara dificultati	44	39	57,9	57	49,6	49,1	49,2
Dificultati legate de cerere sau oferta	18,2	15,5	8,8	10	19,1	21,7	16,4
Dificultati legate de cerere si oferta	37,8	45,5	33,3	33	31,3	29,2	34,4

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Se poate observa ca aproape jumatate din firmele nou infiintate din regiune nu au dificultati legate de obtinerea contractelor, dar pe de alta parte un procent semnificativ (aprox. 34%) din aceste firme intampina dificultati in ceea ce priveste obtinerea de contracte aferente cererii si ofertei.

Situatia intreprinderilor nou create la un an de la infiintare, %

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand situatia intreprinderilor nou create la un an de la infiintare, se constata ca incepand cu 2012, desi numarul intreprinderilor nou create a crescut anual, a scazut in schimb procentul celor care raman active dupa un an de la infiintare de la 72% in 2012 la 65,4% in 2017 insotita de o crestere a numarului celor desfiintate de la 7,9% in 2012 la 14,7 % in 2017. Totodata, ponderea celor inactive se situeaza in ultimii ani undeva in banda de 18-20%.

Un exemplu relevant pentru ecosistemul de start-up este structura **Rubik Hub**, localizat in Piatra Neamt, accelerator de start-upuri, functionand in cadrul Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est.

Misiunea acestuia este de a conecta si dezvolta comunitati, de a fi o sursa de inspiratie, de educatie si instruire pentru start-upuri si de a crea afaceri de succes la nivel global.

Rubik Hub ofera o larga paleta de servicii, incluzand programe personalizate de preaccelerare, dedicate start-upurilor in faza incipienta de formare (Rubik Garage), programe de educatie antreprenoriala dedicata studentilor (Rubik Edu), consultanta individuala pentru fondatori de start-upuri (Office Hours), tabere de educatie antreprenoriala (Square 1 Bootcamp), conferinte, evenimente, intalniri, mese rotunde cu subiecte de interes pentru ecosistemul start-up din regiune.

Rubik Hub - ADR Nord-Est a fost declarat castigator national al sectiunii „Promovarea spiritului antreprenorial” in cadrul Competitiei "Premiile pentru Promovarea Intreprinderilor Europene" 2018.

www.rubikhub.ro

- **Ecosistemul regional de afaceri**

Sistemul de scorare a ecosistemelor regionale din Uniunea Europeana (RES - Regional Ecosystem Scoreboard) furnizeaza o evaluare comparativa a 242 regiuni din UE din punct de vedere al performantelor/conditiilor existente la nivelul regiunilor in ceea ce priveste ecosistemul de afaceri.

Metodologia presupune analizarea mai multor criterii, cum ar fi: digitalizare, investitii ale firmelor, internationalizare, tehnologii noi, emergente etc.

In tabelul urmatoare este prezentata situatia comparativa a Regiunii Nord-Est fata de mediile nationale si cele comunitare, precum si locul ocupat in clasamentul regiunilor din Romania si a celor din UE.

Criteriu	RNE	Clasament national	RO		UE28	RO	Clasament comunitar
			++	--			
Indice al schimbarii industriale	0,285	7	0,405 (Bi)	0,283 (SE)	0,59	0,33	240/242
Creativitate	0,244	7	0,434 (Bi)	0,235 (V)	0,57	0,28	241/242
Digitalizare	0,253	4	0,274 (Bi)	0,242 (SE)	0,65	0,25	238/242
Antreprenoriat	0,282	8	0,38 (Bi)	NE	0,52	0,31	223/242
Tranzit catre o economie mai inovativa	0,259	5	0,408 (Bi)	0,157 (SE)	0,50	0,26	222/242
Investitii ale firmelor	0,509	2	0,509 (C)	0,507 (V)	0,57	0,51	102/242
Internationalizare	0,422	2	0,441 (Bi)	0,39 (SM)	0,57	0,43	190/242
Tehnologii noi, emergente	0,271	8	0,535 (Bi)	NE	0,60	0,43	234/242

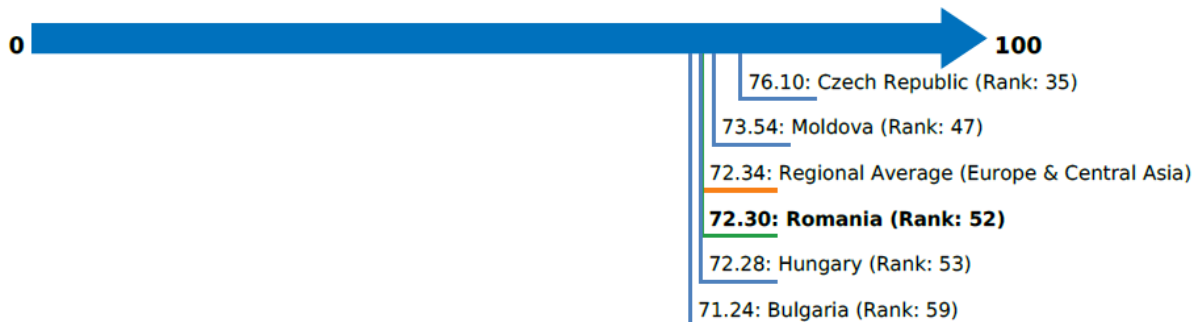
Sursa: https://interactivetool.eu/f/extensions/DGGROW4/RES/RES_2.html

Se observa ca regiunea are un scor ridicat la internationalizare si investitii ale firmelor, ocupand locul 2 la nivel national si locuri la mijlocul clasamentului european, pe cand la aproape toate celelalte criterii care caracterizeaza ecosistemul de afaceri, regiunea are scoruri care o situeaza la coada clasamentului european.

Un alt studiu, raportul Bancii Mondiale “Doing Bussiness, 2019”, analizeaza mediul de afaceri din Romania din punct de vedere al usurintei cu care se poate initia, mentine si dezvolta o afacere.

Conform acestuia, Romania se situeaza pe locul 52 intre cele 190 economii analizate, iar pe o scara de la 1 la 100, unde 100 reprezinta cea mai buna performanta, Romania are un scor de 72,3 puncte, apropiindu-se de media data de Europa si Asia Centrala.

DB 2019 Ease of Doing Business Score

Sursa: Raportul "Doing Business, 2019" al Bancii Mondiale

In stabilirea acestui clasament si sistem de scorare s-au luat in calcul indicatori ca: timpul necesar infiintarii unui SRL, usurinta obtinerii de credite, usurinta platii taxelor si impozitelor, legislatia muncii, timpul alocat si costul comertului extern, etc.

De asemenea, s-au analizat si reformele din ultimii ani, care afecteaza mediul de afaceri si implicit indicatorii analizati si s-a ajuns la urmatoarele concluzii:

- Timpul necesar infiintarii unui SRL: in Romania, datorita introducerii unor criterii suplimentare (cel al evaluarii riscului fiscal) pentru solicitarile de statut de platitor de TVA, timpul necesar infiintarii unei SRL a crescut;
- Inregistrare terenuri: imbunatatirea procesului prin digitalizare;
- Plata taxelor: in Romania costul platit de companii pentru plata impozitelor a scazut datorita reducerii ratei contributiilor sociale platite de angajatori;
- Insolventa; Romania a imbunatatit sistemul de insolventa prin introducerea unor termene limita pentru perioada de supraveghere si pentru planul de implementare si reorganizare;

De notat faptul ca pentru Romania analiza scenariilor s-a facut pentru Bucuresti, considerandu-se reprezentativ pentru intreaga tara.

• **Industria creative**

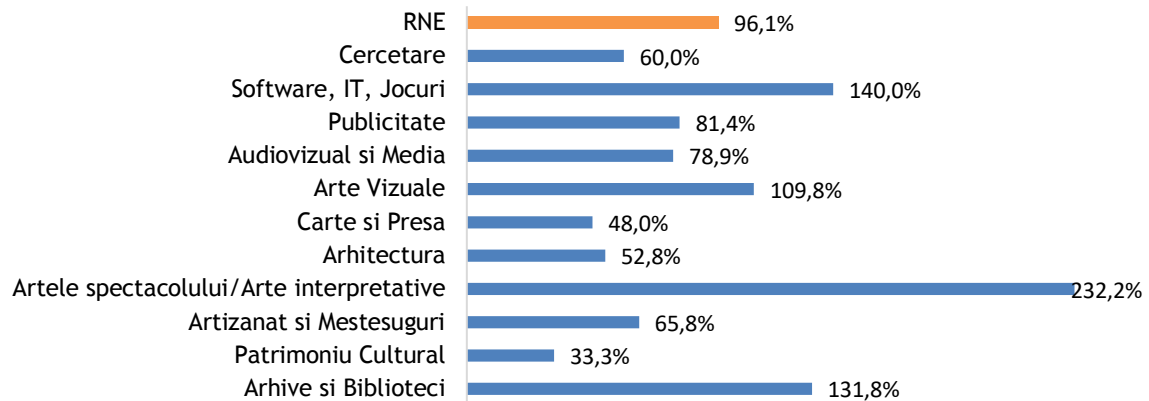
Analiza industriilor culturale si creative (ICC) a fost realizata pornind de la lista codurilor CAEN incluse in Carta Alba a Industriilor Culturale si Creative din Romania.

- **Dinamica firmelor**

La nivelul Regiunii Nord-Est, in anul 2018, existau 6,607 de companii²⁴¹, cu 96,1% mai multe decat in anul 2013. Dintre acestea, cele mai multe se regasesc in sectorul software, IT si jocuri, cu o pondere de 23,4%, artizanat si mestesuguri cu o pondere de 20,2% si arte vizuale cu o pondere de 15,6% din totalul firmelor active.

Toate sectoarele au avut o evolutie pozitiva in perioada analizata. Cea mai mare crestere se remarca pentru sectorul artele spectacolului/arte interpretative, cu 232,2%, fiind urmat de sectorul software, IT si jocuri, cu 140,0% si arhive si biblioteci, cu 131,8%.

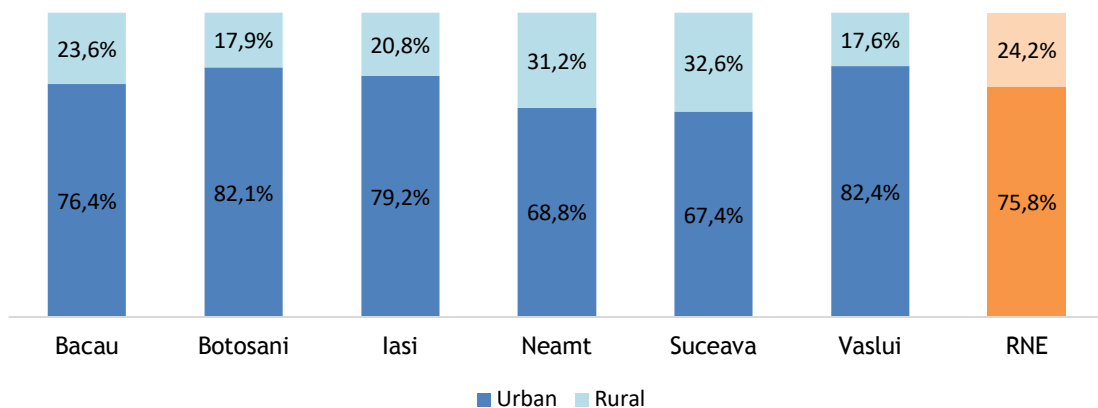
²⁴¹ Sursa: Baza de date Listafirme.ro

Evolutia regionala a numarului de firme ICC, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

La nivel judetean, cele mai mari rate de crestere sunt inregistrate in Iasi (115,7%) si Bacau (103,7%). La polul opus, sub media regionala se afla Botosani si Suceava, cu rate de 76,8% si respectiv 76,1%.

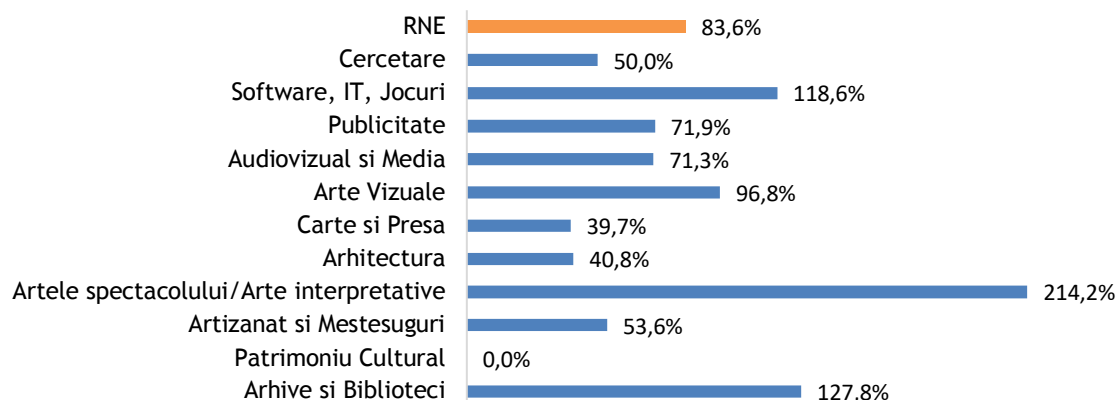
Pe medii de locuire, la nivel regional, se remarca o concentrare a companiilor din domeniul ICC in mediul urban in proportie de 75,8%. La nivel urban, cele mai multe companii se regasesc in sectorul software, IT si jocuri (23,4% din total), urmat de sectorul artizanat-mestesuguri (20,2%) si arte vizuale (15,6%).

Repartizarea firmelor ICC, pe judete si medii de rezidenta, 2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

In mediul rural cele mai mari ponderi le detin sectorul artizanat si mestesuguri cu 41,2%, urmat de sectorul artele spectacolului/artes interpretative cu 26,3% si patrimoniul cultural cu 25,0%. Analizand evolutia numarului companiilor in perioada 2013-2018, se remarca o rata superioara de crestere a companiilor din mediul rural fata de cel urban, cu 149% fata de 83,6%. In mediul urban, cele mai mari crestere au loc in sectoarele: artele spectacolului/artes interpretative (214,2%), arhive si biblioteci (127,8%), software, IT si jocuri (118,6%), arte vizuale (96,8%) si publicitate (71,9%).

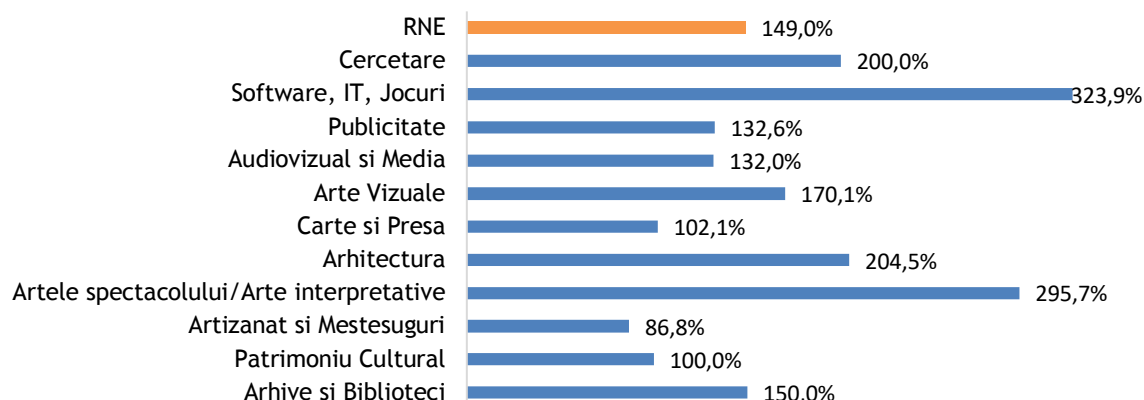
Evolutia numarului de firme ICC, cu sediul in mediul urban, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

In mediul rural, sectoarele cu cea mai mare dinamica sunt software, IT si jocuri (323,9%), artele spectacolului (295,7%), arhitectura (204,5%) si cercetare (200,0%).

Evolutia numarului de firme ICC, cu sediul in mediul rural, pe sectoare, 2013-2018

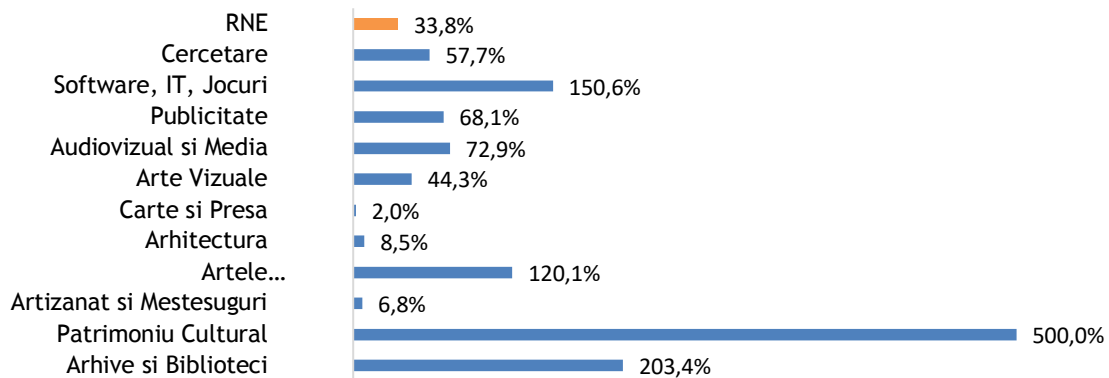
Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

- Dinamica salariatilor

Numarul total de salariati la nivel regional in anul 2018, in domeniul industriilor culturale si creative insuma 30,559 de salariati, intr-o crestere cu 33,8% fata de 2013. Cei mai multi se regasesc, in sectorul artizanat si mestesuguri cu 14.332 salariati, reprezentand aproape jumatate din efectivul total, urmat de sectorul software, IT si jocuri, cu 7.163 salariati (23,4%).

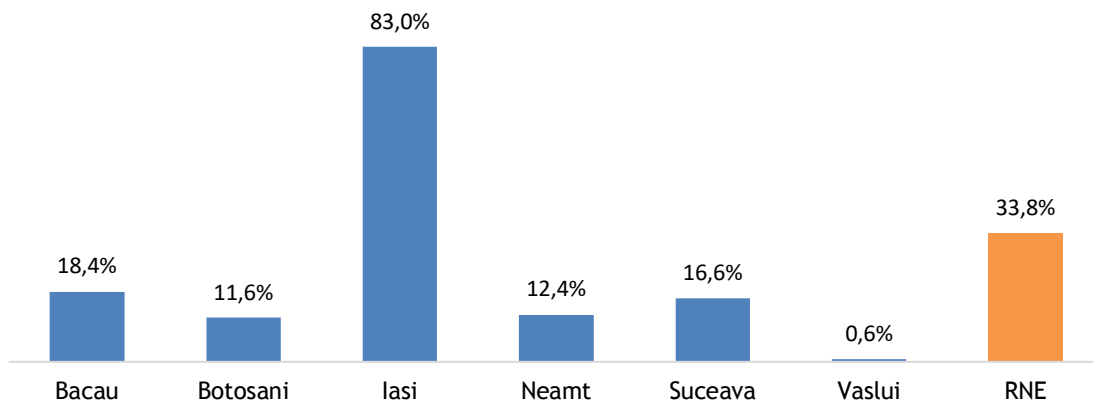
Sub aspectul evolutiei, cea mai mare crestere are loc in patrimoniul cultural, cu 500%, arhive si biblioteci 203,4%, sectorul software, IT si jocuri, cu 150,6%, si artele spectacolului si arte interpretative cu 120,1%. La polul opus, exista sectoare cu crestere mici de personal, precum arhitectura cu 8,5%, artizanat si mestesuguri cu 6,8% si carte si presa cu 2,0%.

Evolutia regionala a numarului de salariati ICC, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

Dinamica numarului de salariati firme ICC, pe judete, 2013-2018

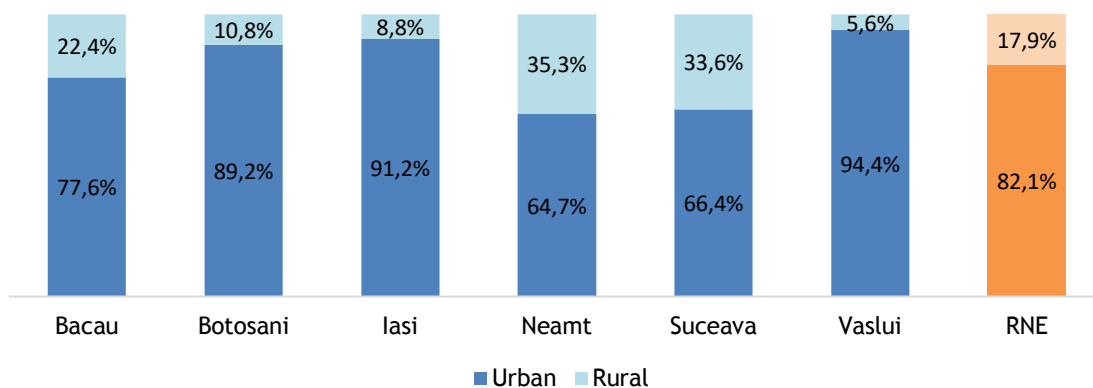
Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

La nivel judetean, tendinta efectivului numarului de salariati este intr-o crestere modesta, cu exceptia judetului Iasi (crestere cu 83,0%), care contrabalanseaza evolutia din celelalte judete, pe total obtinandu-se o rata de crestere la nivel regional de 33,8%. Cele mai mica rata de crestere a efectivului de salariati a fost inregistrata in judetul Vaslui cu 0,6%.

Pe medii de locuire, cei mai multi salariati se regasesc in mediul urban, inregistrandu-se 25.077 de salariati, reprezentand 82,1%, proportia mentinandu-se constanta in perioada 2013-2018.

In mediul urban, sectoarele artizanat si mestesuguri si software, IT si jocuri contribuie cel mai mult la formarea efectivului salarial, cu 10.357 salariati (41,3%) si respectiv 6.806 salariati (27,1%).

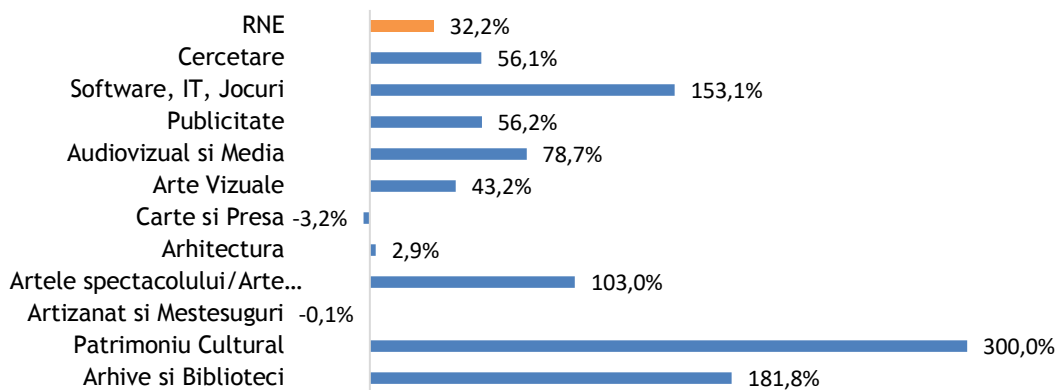
Repartizarea numarului de salariati firme ICC, pe judete si medii de rezidenta, 2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

Analizand evolutia salariatilor ICC din mediul urban in 2018 se constata ca sectoarele patrimoniu cultural si arhive si biblioteci au inregistrat cresteri semnificative de 300,0% si respectiv 181,8%, urmate de software, IT si jocuri, cu 153,1%, ajungand la 6.806 de salariati, in timp ce alte sectoare au inregistrat descresteri, de exemplu artizanat si mestesuguri cu 0,1% si carte si presa cu 3,2%.

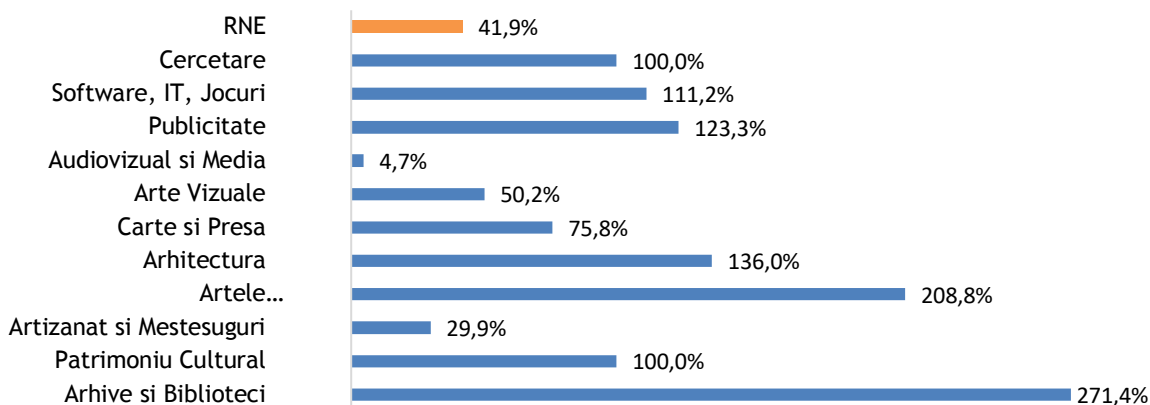
Evolutia numarului de salariati ICC firme cu sediul in mediul urban, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

In mediul rural, se observa o concentrare semnificativa a numarului de salariati in sectorul Artizanat si mestesuguri, inregistrandu-se 3,975 de salariati ce reprezinta 72,5% din numarul total.

Evolutia numarului de salariati ICC, firme cu sediul in mediul rural, pe sectoare, 2013-2018

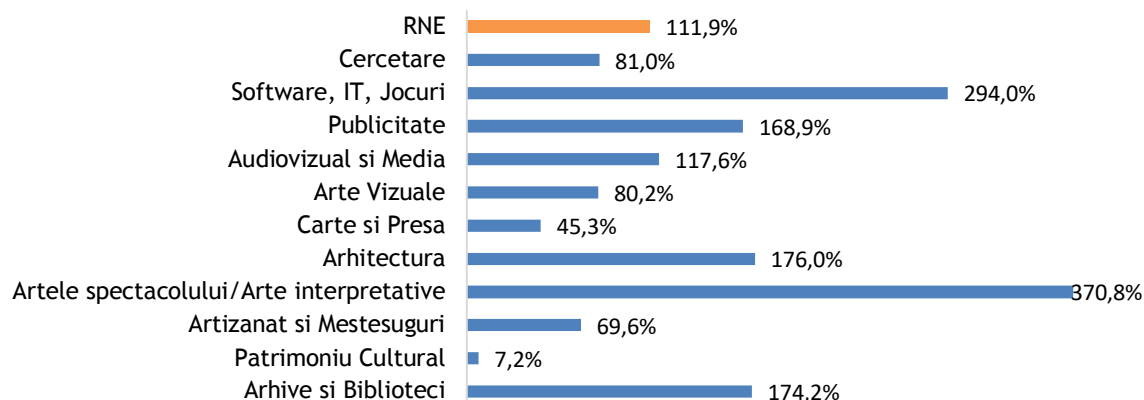
Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

In mediul rural, cele mai insemnate cresteri se remarca in randul sectoarelor arhive si biblioteci (271,4%), artele spectacolului (208,8%), arhitectura (136,0%) si publicitate (123,3%). Cea mai mica crestere se observa in sectorul audiovizual si media, cu 4,7%.

- Dinamica cifrei de afaceri

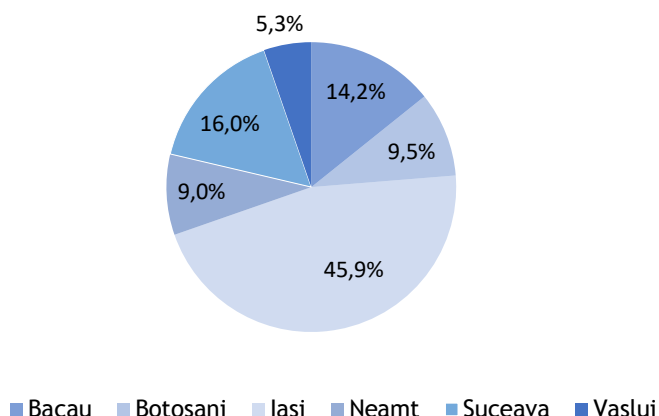
La nivel regional, in anul 2017, cifra de afaceri totala a domeniului ICC avea o valoare de 4,33 mld. lei, la care cel mai mult contribuie sectoarele artizanat si mestesuguri (39,9%) si software, IT si jocuri (23,7%), fiind singurele sectoare cu peste 1 mld. lei contributie.

La nivelul regiunii, cifra de afaceri generata de catre companiile din industriile culturale si creative a inregistrat o crestere cu 24,5%, datorata in principal cresterii sectoarelor software, IT si jocuri cu 59,2%, artele spectacolului cu 45,5%, arte vizuale cu 30,1% si publicitate cu 29,8%. Singurele sectoare care au inregistrat descresteri sunt patrimoniu cultural cu 44,5% si arhive si biblioteci cu 12,8%.

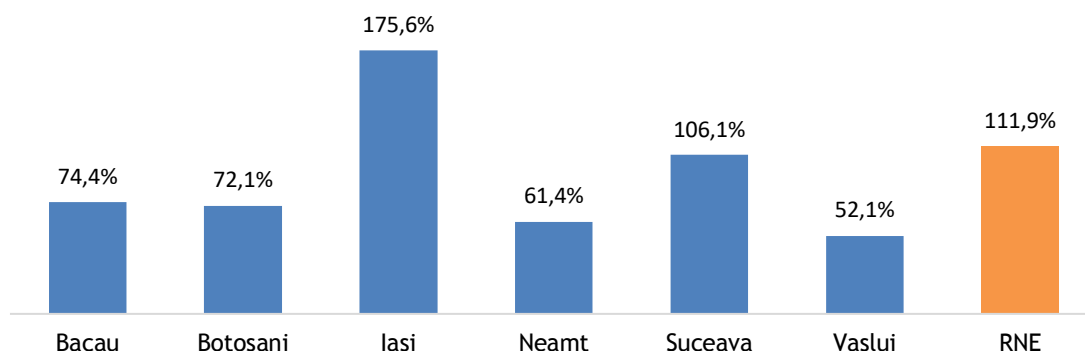
Evolutia regionala a cifrei de afaceri ICC, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

Analizand distributia judeteana, cea mai mare pondere din cifra de afaceri a regiunii in industriile culturale si creative, se datoreaza judetului Iasi, reprezentand 439,82 mil. euro din totalul regional de 957,22 mil. Ponderi importante mai sunt detinute de judetele Suceava si Bacau, acestea plasandu-se in jurul valorii de 15% fiecare. La nivel regional rata de crestere este 111,9%, de la 451,68 mil. euro in 2013, la 957,22 mil in 2018.

Participarea la realizarea cifrei de afaceri ICC, pe judete, 2018

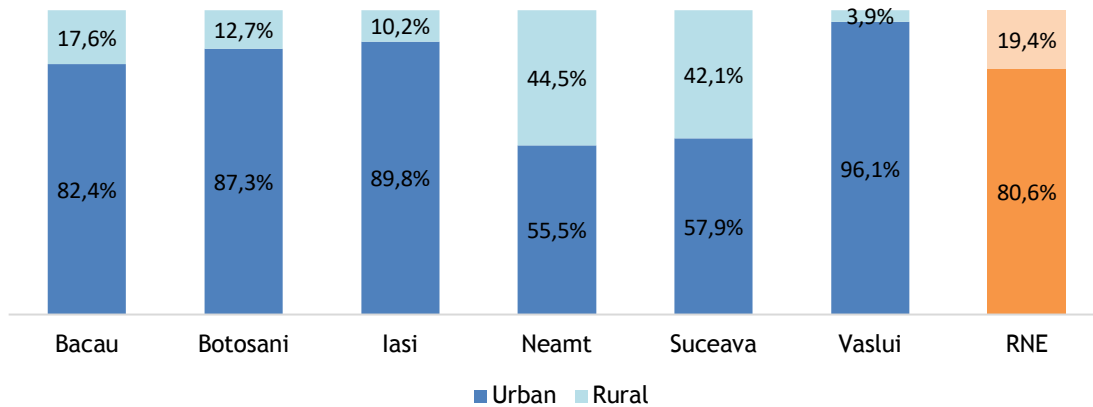
Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

Dinamica cifrei de afaceri in ICC, la nivel judetean, 2015-2017

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

Analizand cifra de afaceri pe medii de locuire, se observa o concentrare in mediul urban in proportie de peste 80,6%, echivalentul a 771,70 mil. euro in anul 2018. Cele mai importante sectoare pentru generarea cifrei de afaceri sunt in continuare software, IT, jocuri (247,86 mil. euro, 32,1% pondere) si artizanat si mestesuguri (246,3 mil. euro, 31,9% pondere), urmand tendinta existenta la nivel regional.

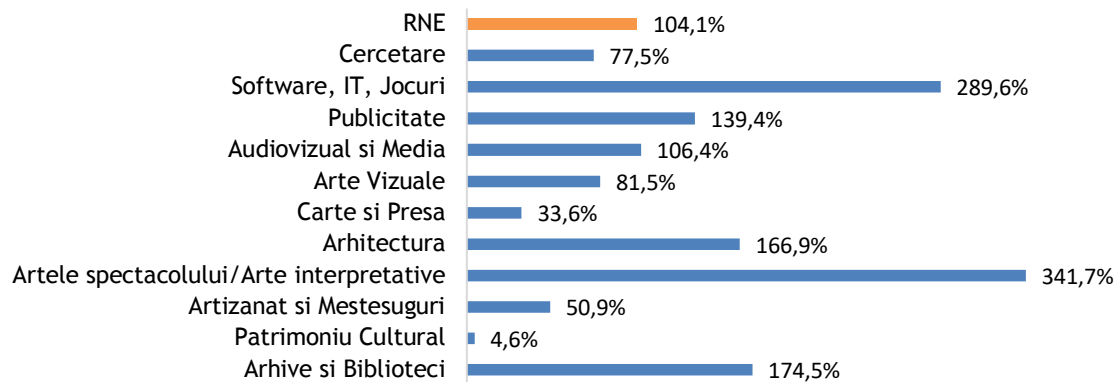
Repartizarea cifrei de afaceri ICC, pe judete, pe medii de rezidenta, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

In mediul urban, cresterea se datoreaza sectoarelor artele spectacolului (341,7%), software, IT, jocuri (289,6%), si arhive si biblioteci (174,5%).

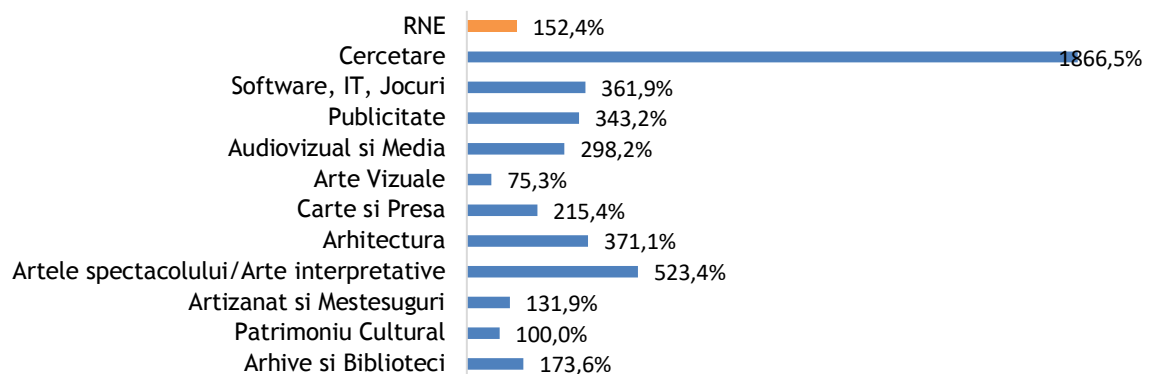
Dinamica cifrei de afaceri ICC, firme cu sediul in mediul urban, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

In mediul rural, cifra de afaceri este generata in mare parte de sectorului artizanat si mestesuguri, cu 61,2% (113,6 mil. euro), la care se adauga artele vizuale (11,8%) si software, IT, jocuri (10,2%). In ceea ce priveste evolutia, cresteri importante se datoreaza sectorului de cercetare, cu 1866,5%, arhitectura cu 371,1%, software cu 361,9%, publicitate (343,3%).

Evolutia cifrei de afaceri ICC, firme cu sediul in mediul rural, pe sectoare, 2013-2018

Sursa: Baza de date ListaFirme.ro

7.8. Infrastructura de afaceri

Parcul industrial este definit prin Legea 186/2013, privind constituirea si functionarea parcurilor industriale, ca “zona delimitata in cadrul careia se desfasoara activitati economice, de cercetare stiintifica, de valorificare a cercetarii stiintifice si/sau de dezvoltare tehnologica, agroindustriale, logistice si inovative, industriale etc., intr-un regim de facilitati specific.”

Prevederile aceleiasi legi confera dezvoltatorilor, facilitati de natura scutirilor de la plata impozitului pe terenuri, impozitului pe cladiri sau scutiri de la plata taxelor pentru eliberarea autorizatiei de constructii, precum si o serie de alte facilitati specifice.

Situatia parcurilor industriale din Romania²⁴², intocmita de Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei indica prezenta unui numar de 94 de parcuri industriale pe teritoriul tarii, in luna iunie 2020. Distributia acestora pe regiuni de dezvoltare este surprinsa in harta de mai jos:

Sursa: Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei - www.mlpda.ro/pages/parcuriindustriale

Impreuna, cele 94 de parcuri industriale acopera o suprafata de aproximativ 3.280 hectare, din care 154 hectare reprezinta suprafata celor 8 parcuri industriale din Regiunea Nord-Est:

1. Parcul Industrial Hemeius (HIT Parc), judetul Bacau - 10,85 hectare;
2. Parcul Industrial Botosani - 12,95 hectare;
3. Parcul Industrial Iasi, judetul Iasi - 18,60 hectare;
4. Parcul Industrial Miroslava, judetul Iasi - 46,44 hectare;
5. Parcul Industrial Miroslava II, judetul Iasi - 25,2 hectare;
6. Parcul Industrial Ceahlau, judetul Neamt - 10,43 hectare;
7. Parcul Industrial Siret, judetul Suceava - 15,94 hectare;
8. Parcul Industrial Bucovina, judetul Suceava - 13,74 hectare.

²⁴² Situatiia parcurilor industriale din Romania a fost intocmita de Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei, la data de 16.06.2020.

Parcul Industrial HIT Hemeius (Bacau)

A fost infiintat in anul 2003, in baza unui proiect finantat prin fonduri PHARE, de catre Consiliul Judetean Bacau, si Consiliul Local Hemeius. Aceasta structura a primit titlul de parc industrial in anul 2013 prin ordin MDRAP.

Parcul Industrial HIT Park este amplasat in localitatea Hemeius, la zece kilometri de municipiul Bacau, ocupa o suprafata de 10,85 hectare si ofera cladiri de birouri, hale de productie si depozitare, sali de conferinte si un centru de afaceri, fiind un parc tehnologic profilat pe tehnologie de inalta performanta IT&C.

La finalul anului 2018, s-a declansat procedura de insolventa prin reorganizare pentru SC Parc Industrial HIT SRL.

Conform Raportului Consiliului Judetean Bacau privind activitatea desfasurata in perioada ianuarie - decembrie 2019, in cadrul Parcului Industrial HIT activau 20 firme, care au realizat la finalul anului 2019 investitii in valoare de 1.250.000 euro si asigurau peste 1.200 locuri de munca.

Parcul Industrial Botosani

Parcul Industrial Botosani s-a constituit in anul 2003, in baza Ordinului MDRAP, prin asocierea dintre societatile comerciale Electrocontact, Mecanica, Electromining si Consiliul Local Botosani.

Parcul are o suprafata de 12,95 hectare si este specializat in principal pe industria prelucratoare.

De mentionat ca din categoria parcurilor industriale din Regiunea Nord-Est, doar Parcul Industrial Botosani face parte din Asociata Parcurilor Industriale, Tehnologice, Stiintifice si a Incubatoarelor de Afaceri din Romania (APITSIAR).

Parcul Industrial Iasi

Aceasta structura a primit titlul de parc industrial in anul 2017, prin Ordin MDRAPFE.

Suprafata de teren aferenta parcului a fost preluata de la Consiliul Local al Comunei Letcani si se afla in administrarea Consiliului Judetean Iasi. Parcul va fi amplasat in localitatea Letcani, judetul Iasi, unde are alocata o suprafata de 18,6 hectare.

In luna aprilie 2017, Consiliul Judetean a primit aprobarea pentru studiul de fezabilitate, inclusiv indicatorii tehnico- economici pentru Iasi Industrial Park, fiind in prezent in perioada de obtinere a autorizatiilor necesare pentru demararea constructiei.

Parcul Industrial Miroslava, judetul Iasi

Aceasta structura a obtinut titlul de parc industrial in anul 2015, prin Ordin MDRAP.

Este situat in Comuna Miroslava, judetul Iasi si se intinde pe o suprafata de 46,44 hectare, fiind din acest considerent, cel mai mare parc industrial al Regiunii Nord-Est. SC Miroslava Industrial Parc SRL este o societate comerciala cu capital majoritar de stat, principalul asociat fiind Comuna Miroslava prin Consiliul Local.

Parcul Industrial Miroslava II, judetul Iasi

Primul parc industrial Miroslava a reusit, in mai putin de doi ani, sa aiba un grad de ocupare de 100%, motiv pentru care s-a decis infiintarea unei noi structuri - Parcul Industrial Miroslava II, avand o suprafata de 25,20 hectare. Aceasta a primit titulatura de parc industrial, prin Ordin MDRAP, la inceputul anului 2019.

Conform *Raportului privind activitatile desfasurate in parcul industrial in anul 2019*, gradul de ocupare cu rezidenti a ambelor parcuri industriale din comuna Miroslava era de apoximativ 90%. Pentru constructia de hale de productie si depozitare, au fost atribuite 61 de parcele de teren, valoarea totala a investitiilor urmand a se ridica la 70 mil. Euro. Aceste investitii vor crea aprox. 2500 de locuri de munca in cadrul firmelor care vor activa in cele doua parcuri industriale.

Parcul Industrial Ceahlau, Neamt

Din februarie 2004, S.C. Mecanica Ceahlau SA detine titlul de parc industrial pentru suprafata de 10,42 hectare, acordat prin Ordin MDRAP. In anul 2007, Mecanica Ceahlau SA. a modernizat hale industriale neproductive si cladiri din aria parcului industrial pe care le-a inchiriat agentilor economici interesati.

Parcul Industrial EAST EUROPEAN BORDER Siret, Suceava

Prin Ordin MDRAP din 2016, s-a acordat Societatii Industrial Park East European Border - S.R.L, titlul de parc industrial, pentru suprafata de 15,94 hectare.

La finalul lunii martie 2019, Consiliul Judetean Suceava a decis asocierea cu orasul Siret, Universitatea Suceava si cu SC Industrial Park East European Border SRL pentru realizarea si exploatarea parcului industrial. Conform contractului de asociere anexat hotararii, se urmareste ca in cadrul acestui centru sa se deruleze activitati de cercetare, inovare, invatamant, transfer tehnologic al rezultatelor cercetarii si valorificarea acestora prin activitati economice. Fiind amplasat la granita estica a Uniunii Europene, parcul industrial Siret vizeaza productia si schimbul de marfuri intre spatiul comunitar si cel extracomunitar (Ucraina, Rusia si Belarus). Se intentioneaza construirea de cladiri industriale cu destinatia de: hale industriale, hale logistice marfuri, antrepozite vamale, spetii depozitare cu temperatura controlata si spatii pentru birouri.

Parcul Industrial Bucovina:

Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei a emis in luna martie 2020, ordinul prin care se dispune acordarea titlului de parc industrial Societatea PARCURI INDUSTRIALE Bucovina SA., pentru terenul in suprafata de 13,74 ha aflat pe teritoriul administrativ al orasului Salcea si al comunei Dumbraveni, in imediata apropiere a Aeroportului Stefan cel Mare. In prezent, se fac demersuri pentru atragerea investitorilor autohtoni si straini in cadrul parcului industrial.

7.9. Situri industriale

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a realizat²⁴³ inventarul siturilor industriale aflate in proprietatea autoritatilor publice locale din regiunea Nord-Est. Din datele colectate rezulta prezenta a 21 de situri industriale in proprietatea autoritatilor publice locale, fara a se specifica insa daca acestea sunt sau nu situri contaminate.

Lista siturilor industriale aflate in proprietatea unitatilor administrativ teritoriale din Regiunea Nord-Est

<i>UAT</i>	<i>Nr. Situri industriale</i>	<i>Detalierea siturilor industriale aflate in proprietatea unitatilor administrativ teritoriale</i>
Municipiul Bacau	1	Halda fosfogips Sofert - sit inclus intr-un proiect selectat pentru finantare prin POS Mediu 2007-2013
Municipiul Moinesti	2	1. BATAL GAZARIE - depozitare produse chimice periculoase (in administrarea OMV PETROM care a implementat un program de reabilitare cu termen de finalizare 31.12.2012) 2. DEPOZIT DESEURI MUNICIPALE - inchis in 16.07.2012 si adus la starea initiala prin Master Planul - "Sistem de management integrat al deeurilor in judetul Bacau"
Oras Buhusi	1	Platforma SC Stofe SA Buhusi - 10.000 mp cladiri si terenuri (din total 116.000 mp, restul fiind concesionat in 2011 pe perioade cuprinse intre 3 si 10 ani catre diversi agenti economici)
Oras Comanesti	4	1. 11 ha - Uzina Termica Comanesti 2. 0,77 ha - fosta SC Comunal Service Comanesti 3. 5 ha - Statia de epurare Comanesti 4. 3,3 ha - Exploatarea Miniera Comanesti R.A.L.
Oras Slanic-Moldova	1	Terenul aferent unei foste centrale termice
Municipiul Iasi	6	1. statie de incinerare Cimitir Sf. Vasile - 0.95 ha 2. autobaza RATP - splai Bahlui - 4 ha 3. baza de productie DSPM - str.Bucium - 6 ha 4. CET 1 - Calea Chisinaului - 4 ha

²⁴³ Ianuarie 2013

		5. Baza de productie CITADIN - str.Gradinari - 0.5 ha 6. Baza de productie CITADIN - str.Sf.Ioan - 1 ha
Judetul Suceava - Consiliul Judetean	5	Platformele de deseuri 1. Suceava, 2. Campulung Moldovenesc, 3. Radauti, 4. Gura Humorului; 5. depozit de zgura si cenusa - SC Termica SA Suceava, avand ca unic actionar Consiliul Local Suceava
Municipiul Falticeni	1	Sit industrial dezafectat apartinand SC METADET

Sursa: Conform centralizarii datelor culese de Agentia pentru Dezvoltare Regionala prin interviuarea autoritatilor publice locale privind detinerea in proprietate a unor situri industriale.

7.10. Digitalizare. Societatea informationala.

Extinderea permanenta si sustinuta a retelelor de internet si a pietei tehnologiei informatiei si comunicatiilor constituie un factor important care contribuie la dezvoltarea economiei informatiale si cresterea competitivitatii economice. Dezvoltarea laturii informatiale reprezinta un element de baza pentru modernizarea si eficientizarea fiecarui domeniu de activitate. In regiune, ultimii ani au adus o dezvoltare accelerata a societatii informatiale, prin imbunatatirea retelei de comunicatii si cresterea numarului agentilor economici care ofera servicii informatiale.

Conform datelor furnizate de ANCOM²⁴⁴ in 2018, la nivel national, rata de penetrare a internetului fix era de 60%, cu 72% in mediul urban si 44% in mediul rural. Decalajele de acoperire pe cele doua medii s-au redus in ultimii ani, in special prin implementarea proiectului RO-NET. Mai mult, datorita lucrarilor de modernizare si extindere a retelelor de fibra optica pana la nivel de imobil (FTTB) sau locuinta (FTTH), a crescut considerabil ponderea detinuta de conexiunile fixe de foarte mare viteza²⁴⁵ - 58% la nivel national. In continuare, cei trei mari provideri de servicii de internet acopera mare parte din piata, cu o pondere agregata de 86%. Ca urmare a imbunatatirii si extinderii accesului la retelele de internet a crescut considerabil si traficul inregistrat - traficul mediu lunar a fost de 26 GB/gospodarie (2018).

In privinta serviciilor de internet mobil 3G si 4G, rata de penetrare este mai ridicata, ajungand pana la 89% (46 p.p. asigurate prin serviciile 4G), iar daca se tine cont si de acoperirea clientilor cu servicii tip 2G se ajunge la o rata totala de 99%. In cazul internetului mobil, traficul mediu lunar este sensibil mai mic decat la internetul fix, de 2,3GB/gospodarie, fapt explicabil prin costurile inca ridicate, existente pentru acest tip de serviciu.

Conform informatiilor culese cu ocazia vizitelor de lucru derulate pe parcursul monitorizarii PDR Nord-Est 2014-2020²⁴⁶ rezulta ca toate localitatile urbane din regiune sunt acoperite de retea de internet fix tip broadband. Totodata, zonele care nu sunt deservite de retele de internet fix sunt reprezentate prin asezarile rurale care sunt fie aflate la distanta mare de centrele urbane si/sau de drumurile nationale, fie sunt izolate - conducand la accesibilitate scazuta la informatie, servicii publice, aplicatii tip e-administratie/sanatate/educatie/ocupare, etc.

Numarul de conexiuni de tip broadband²⁴⁷ plaseaza regiunea pe una dintre primele pozitii in raport cu celelalte regiuni de dezvoltare. Astfel, in raport cu conexiunile broadband de internet fix, numarul acestora reprezinta 13,3% din totalul conexiunilor din Romania, cu 2 p.p. mai putin fata de regiunea Bucuresti-Ilfov; pentru conexiunile broadband de internet mobil ponderea acestora este de 15,4% din totalul national, cu 2 p.p. mai mult fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov.

Pentru reducerea decalajul de acoperire cu retele de comunicatii electronice, de o reala importanta s-a dovedit proiectul dezvoltat si implementat la nivel national intitulat RO-NET²⁴⁸. Investitiile realizate au vizat dezvoltarea unei retele de internet de banda larga in zonele rurale ale Romaniei, unde nu exista acoperire cu servicii de internet si nu erau prevazute realizarea de interventii pe termen mediu - aceste zone sunt cunoscute sub numele de „zone albe”. Din datele existente²⁴⁹ rezulta ca un numar total de 115

²⁴⁴ Autoritatea Nationala de Administrare si Reglementare in Comunicatii, Raport anual de activitate Romania

²⁴⁵ Viteza download de cel putin 100 Mbps

²⁴⁶ Vezi < Raportul strategic anual privind monitorizarea PDR Nord-Est 2014-2020 >

²⁴⁷ Conexiuni gospodarii

²⁴⁸ POS CCE 2007-2013 si POC 2014-2020

²⁴⁹ Ministerul Comunicatiilor si Societatii Informatiale

localitati din mediul rural au beneficiat de investitiile realizate, dintre care, cele mai multe sunt situate in judetul Vaslui (45). Totodata, numarul total al potentialilor utilizatori de internet este de aproximativ 320 de mii de locuitori, din care un sfert sunt localizati in zona rurala din judetul Vaslui.

Ca urmare a procesului de consultare publica initiat la solicitarea Ministerului Comunicatiilor si Societatii Informativale, ANCOM²⁵⁰ a publicat lista localitatilor rurale din Romania care nu sunt deservite de retele de comunicatii electronice cu viteze de 30Mbps sau mai mari, nu au beneficiat de interventii publice si pentru care nu sunt prevazute realizarea de investitii private pentru urmatoorii trei ani. Ancheta desfasurata a avut in vedere inclusiv zonele unde exista retele fixe sau mobile dar nu pot asigura vitezele minime mentionate anterior.

Zonele albe - localitati fara retele fixe de internet:

- Extremitatea estica a regiunii, de-a lungul frontierei cu Republica Moldova;
- Confluenta dintre estul judetului Bacau si vestul judetului Vaslui;
- Partea centrala si vestica a judetului Vaslui;
- Extremitatea estica a judetului Neamt;
- Sudul judetului Bacau.

Zonele albe - localitati cu retele fixe de internet cu viteze cuprinse intre 2Mbps-30Mbps:

- Estul judetului Botosani;
- Jumatatea sudica a judetului Iasi, la sud de coridorul Targu Frumos-Iasi;
- Sud-estul judetului Bacau, la est de coridorul Racaciuni-Sacut, la sud de coridorul Racaciuni-Rachitoasa, la vest de limita cu judetul Vaslui;
- Zona centrala a judetului Neamt, de-a lungul coridorului Piatra Neamt-Roman;
- Cea mai mare parte a judetului Vaslui.

O alta initiativa comunitara care a vizat/vizeaza cresterea accesului la serviciile de internet si implicit a conectivitatii este intitulata „WiFi4EU”. Prin acest program administratiile publice (interesate) din Uniunea Europeana se pot inscrie²⁵¹ pe un portal dedicat pentru obtinerea de sprijin financiar nerambursabil dedicat achizitionarii si instalarii de puncte de acces public (parcuri, pietre publice, muzee, biblioteci, etc.) si gratuit la internet wireless. Valoarea unui voucher este de 15.000 Euro. Pana in prezent au fost derulate trei din cele patru apeluri prevazute.

Din regiunea Nord-Est au obtinut sprijin in cadrul primului apel 49 de localitati, dintre care 10 din mediul urban (Onesti, Comanesti, Dorohoi, Pascani, Piatra Neamt, Roznov, Radauti, Vatra Dornei, Gura Humorului si Siret), numarul total potential de utilizatori²⁵² fiind de 536 de mii, din care 186 de mii fiind din spatiul rural. In cel de-al doilea apel au beneficiat de finantare 53 de localitati, 10 fiind in mediul urban (Bacau, Moinesti, Buhusi, Stefanesti, Iasi, Roman, Milisauti, Solca, Vicovu de Sus, Barlad) si acoperind un total de 978 de mii potential utilizatori, din care 203 mii fiind in mediul rural. In cadrul celui de-al treilea apel in regiune au fost selectate 45 localitati, dintre care 4 din mediul urban (Bicaz, Campulung Moldovenesc, Falticeni, Cajvana), numarul potential de utilizatori fiind de 249 mii, din care 180 mii in mediul rural. In total, 164 de localitati din regiune au obtinut finantare pentru achizitia si instalarea de echipamente tip hotspot, numarul total al potentialilor utilizatori fiind de 1828 de mii, din care 624 de mii din spatiul rural.

Ponderea gospodariilor din regiune care sunt conectate la retelele de internet a crescut continuu intre 2015 si 2019, cu 20 p.p., astfel incat, in anul 2018, patru cincimi din total au acces la internet - doua treimi dintre gospodariile conectate la internet sunt in mediul urban. Mai mult, procentul celor cu acces la internet tip broadband²⁵³ se afla in imediata apropiere, 77% in 2019 (diferenta de un p.p. fata de media comunitara), ceea ce denota ca extinderea retelelor se face prin lucrari pe baza de fibra optica.

Din analiza teritoriala a inzeistrarii gospodariilor cu calculatoare rezulta ca in regiune, doar putin peste jumatate dintre acestea detin un calculator personal (57,8%), nivel care plaseaza regiunea pe ultimul loc, cu 10 p.p. mai mic decat media nationala, respectiv cu 25 p.p. fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov. Totodata, doua treimi din numarul total de calculatoare figureaza in gospodariile din mediul urban. In regiune, doua treimi dintre persoanele intre 16-74 de ani au utilizat (vreodata) calculatorul, valoarea inregistrata fiind mai mica atat fata de nivelul national (72,7%), cat si fata de cea a regiunii Bucuresti-Ilfov (89,7%).

²⁵⁰ Informatii ANCOM 2017-2018

²⁵¹ Program derulat pana in 2020

²⁵² Prelucrari realizate in raport cu populatia domiciliata nivel 1 iulie 2018, nu au fost inclusi potentialii turistii

²⁵³ Viteze descarcare > 20 Mbps

În privința celor²⁵⁴ care accesează internetul se constată că o cincime din totalul populației nu a accesat niciodată internetul (2019), procentul fiind în ușoară scădere de la un an la altul, cu 14 p.p. mai mic față de 2014. Dintre posibilele explicații enumerăm: lipsa unei conexiuni la internet și/sau a unui calculator/smartphone/alte aparate, reticenta unei părți dintre persoanele vârstnice de a folosi tehnologiile noi, moderne, lipsa veniturilor necesare, etc. În schimb, 49% din populația regiunii utilizează internetul zilnic, procentul crescând rapid anual. Și în acest caz, valorile existente la nivel regional sunt inferioare celui național.

Viitorul digital al Europei - Programul 5G for Europe

Comisia Europeană a propus trei mari obiective strategice care să deservească conectivitate digitală până în 2025 :

- A. Actorii economici-sociali - școlile, universitățile, institute de cercetare, spitalele, administrația publică locală, firmele care utilizează în activitatea lor tehnologii digitale ar trebui să aibă acces la conexiuni de internet de foarte mare viteză - 1 Gbps ;
- B. Gospodăriile din mediul rural și urban ar trebui să aibă acces la conexiuni de internet care să asigure viteze de minim 100 Mbps și să se asigure tranziția spre Gbps ;
- C. Toate zonele urbane și principalele cai rutiere și feroviare ar trebui să aibă o acoperire 5G neîntreruptă.

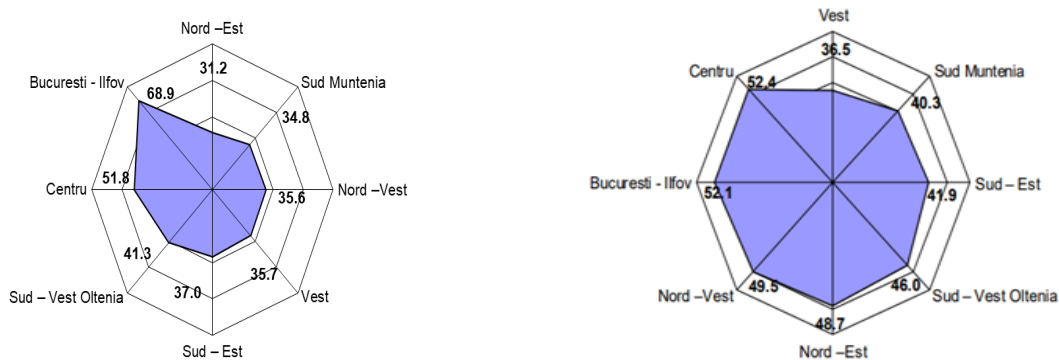
În acest sens, a fost adoptat un plan de acțiune privind introducerea tehnologiilor 5G intitulat « 5G for Europe ». Acesta prevede un calendar comun comunitar de lansare comercială în anul 2020 a serviciilor 5G, colaborarea cu statele membre și cu părțile interesate pentru identificarea și alocarea benzilor de spectru radio pentru tehnologiile 5G, organizarea de teste paneuropene 5G , promovarea standardelor 5G globale. etc.

Nota: noile tehnologii și rețele 5G vor oferi posibilitatea de a transfera date cu viteze de peste 10 Gbps, latențe de sub 5ms și realizarea a milioane de conexiuni per km²

Populația utilizează internetul pentru comunicare (servicii de mesagerie electronică, telefonie prin internet, platforme sociale), descărcare de fișiere audio-video, streaming video/audio, transfer de fișiere, cumpărături/vânzări pe internet (e-commerce), participare civică sau politică, acces la informații, tranzacții bancare (internet banking) și interacționarea cu serviciile publice (plata de taxe și impozite). O comparație sugestivă este între ponderea celor care utilizează internetul pentru a accesa rețele sociale (57%) versus operațiuni bancare (7%).

Și în perioada curentă de analiză se constată ponderea încă foarte redusă a celor care utilizează internetul și care comandă on-line bunuri și/sau servicii în scopuri personale. Deși procentul este în creștere anuală, nivelul înregistrat în 2019 este de numai 18%, valoare ușor inferioară celei naționale (23%) și la mare distanță de media comunitară 71%. Și în acest caz sunt numeroși factori care influențează decizia de a face cumpărături prin intermediul calculatorului și a unei conexiuni la internet: accesul la mijloacele electronice de plată, nivelul veniturilor, atitudinea față de comenzile on-line, mediul de rezidență, etc. Un alt indicator care exprimă nivelul celor care utilizează aplicațiile tehnologiilor informației și comunicațiilor este ponderea persoanelor care accesează internetul la școală sau serviciu - constatăm o dinamică accelerată, nivelul din 2019 (69%) este dublu față de cel din 2016 și apropiat de cel național (70%).

²⁵⁴ Utilizatorii de internet sunt definiți ca fiind toate persoanele din grupa de vârstă 16-74 de ani care au utilizat internetul

Ponderea intreprinderilor cu website propriu in total intreprinderi active, 2017 vs. 2018

Sursa: „Societate informatională”, INS, 2019 si 2020

Din diagramele radar prezentate mai sus se constata o crestere anuala a ponderii intreprinderilor din regiune care detin o pagina proprie de internet, pana la 48,7% in 2018. Cu toate acestea nivelul existent este inca foarte scazut. Totodata, doar un sfert din personalul din intreprinderile active utilizeaza un calculator conectat la internet. Valoarea inregistrata este mai mica cu 6 p.p. fata de nivelul national si cu 22 p.p. fata de a Regiunii Bucuresti-Ilfov.

Conform Raportului de tara pe 2020 privind indicele economiei si societatii digitale (DESI), Romania se situeaza ca performanta digitala in UE pe locul 26. Cele mai bune performante inregistrate sunt pe conectivitate, datorita acoperirii cu retelele fixe de banda larga (in special in zonele urbane) si pe ponderea absolventilor TIC (5,6%). In schimb, competentele digitale ale populatiei si digitalizarea intreprinderilor au ramas in urma - o cincime dintre romani nu au utilizat niciodata internetul si mai putin de o treime au competente digitale. Pentru dimensiunea capital uman performantele sunt foarte modeste. Aproape o treime din populatie are competente digitale de baza (UE-56%), iar procentul²⁵⁵ specialistilor TIC este de 2,2%, jumătate din media comunitara. Pentru serviciile publice digitale se inregistreaza cea mai scazuta performanta (digitalizare administrativa - 40%²⁵⁶), desi interesul cetatenilor pentru serviciile publice online este pe un trend crescator. Datele din raport subliniaza ca cetatenii si firmele isi doresc si folosesc interactiunea digitala cu autoritatile publice, insa adesea nu pot obtine in format digital ceea ce isi doresc. Pana in prezent nu s-au dezvoltat sistemul si mecanismele de furnizare a unui pachet minim de servicii publice integrate, dar exista in implementare/ dezvoltare o serie de proiecte care vizeaza imbunatatirea politicilor publice in sanatate, educatie sau protectie sociala.

La nivel national, interoperabilitatea serviciilor publice se realizeaza prin platforma PCUe - sistem care faciliteaza dialogul cu institutiile publice a cetatenilor si mediului de afaceri. In regiune, in 2019, erau inrolate in sistem 183 de institutii publice, incluzand primarii, prefecturi, directii, inspectorate, agentii nationale si regionale, precum si universitati, cele mai multe amplasate in judetul Iasi (77). Conform DESI, Romania ocupa ultimul loc si in ceea ce priveste integrarea tehnologiei digitale. Principalele provocari cu care se confrunta companiile in procesul de digitalizare sunt practicile deficitare in achiziitiile online, nivelul redus de utilizarea a comerțului electronic (8%) si subutilizarea potentialului de promovare online (44%). Trendul din perioada 2014-2019 este pozitiv si exista perspective de imbunatatire pe masura ce vor fi adoptate noi instrumente care vor viza digitalizarea atat in interiorul companiei, cat si in exterior, in relatia acestora cu clientii.

²⁵⁵ Raportat la total populatie ocupata

²⁵⁶ eGovernment Benchmark 2019, CE

Masurile de distantare sociala luate ca raspuns la pandemia COVID-19 afecteaza derularea procesului educational. Din scurta experienta acumulata rezulta ca exista numeroase obstacole, precum: o serie de localitati din zona rurala sau amplasate periferic nu beneficiaza de conexiuni la retelele de comunicatii electronice; numeroase gospodarii din mediul rural se confrunta cu o rata ridicata a riscului de saracie sau excluziune sociala si implicit cu privatiuni de ordin material; lipsa platformelor educationale digitale. Actuala criza sanitara si multiplele implicatii economice si sociale sunt un catalizator pentru institutiile de invatamant, care trebuie sa caute si sa implementeze solutii inovatoare de digitalizare intr-un ritm foarte rapid.

7.11. Comert exterior si investitii straine

- **Exporturi**

In ceea ce priveste nivelul exporturilor, se observa ca valoarea realizata de catre firmele din Regiunea Nord-Est, reprezinta doar o mica parte din valoarea totala nationala, nedepasind in perioada analizata 4,96% din total exporturi ale tarii (nivel maxim in 2012) - valoarea totala inregistrata la finele lui 2019 fiind de 3.176,9 mil. euro. Se observa ca in orizontul de timp tratat, desi valoarea exporturilor la nivel national si regional a crescut, procentul realizat de catre Regiunea Nord-Est in total valoare este in scadere. Astfel, cresterea inregistrata la nivel regional pe intreaga perioada este de 42%.

Un element important il constituie intensitatea exporturilor raportata la produsul intern brut regional. Sub acest aspect se constata ca exporturile reprezinta aproximativ 15-16% din totalul avutiei regionale, aportul adus pastrandu-se relativ constant in perioada 2012-2017²⁵⁷.

Agenda digitala pentru Romania 2014-2020

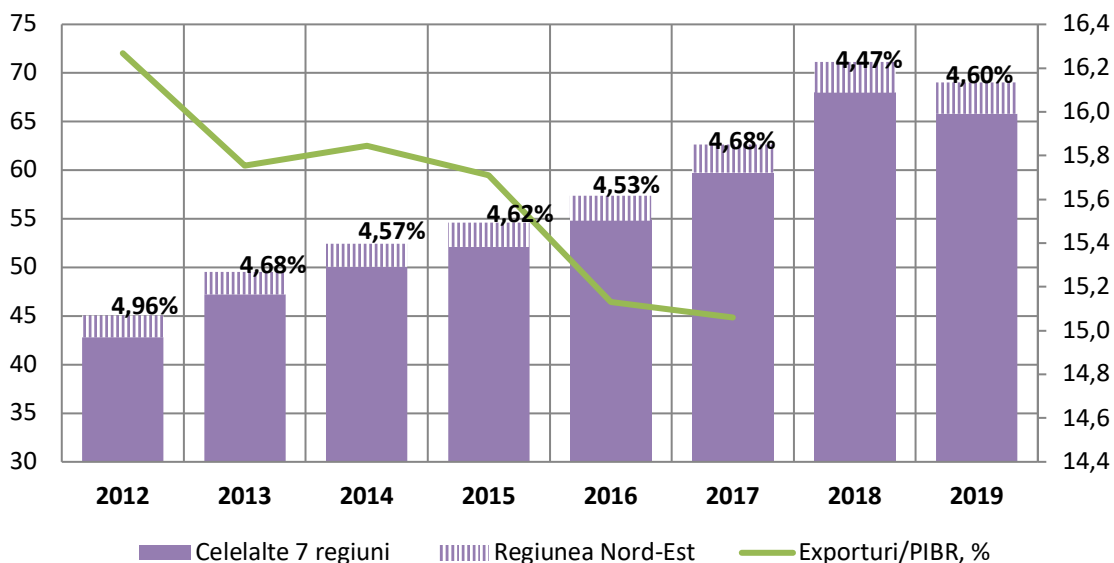
In perioada de programare anterioara, la nivel national s-a elaborat si implementat Strategia Nationala privind Agenda Digitala pentru Romania 2014-2020. Documentul a vizat in mod direct sectorul TIC propunandu-si sa contribuie la dezvoltarea economica si cresterea competitivitatii Romaniei, atat prin actiuni directe precum sustinerea sectorului de e-Commerce si a dezvoltarii efective a sectorului TIC romanesc, cat si prin actiuni indirecte precum cresterea eficientei si reducerea costurilor sectorului public din Romania, imbunatatirea productivitatii sectorului privat prin reducerea barierelor administrative in relatia cu statul, imbunatatirea competitivitatii fortei de munca din Romania si nu numai.

Pentru structurarea abordarii Romaniei in legatura cu obiectivele agendei digitale, strategia nationala a propus 4 domenii de actiune:

1. e-Guvernare, interoperabilitate, securitatea retelelor si sistemelor informatice, cloud computing si media sociale
2. TIC in Educatie, Sanatate si Cultura
3. e-Commerce, TIC si cercetare-dezvoltare-inovare
4. Banda larga si infrastructura de servicii digitale

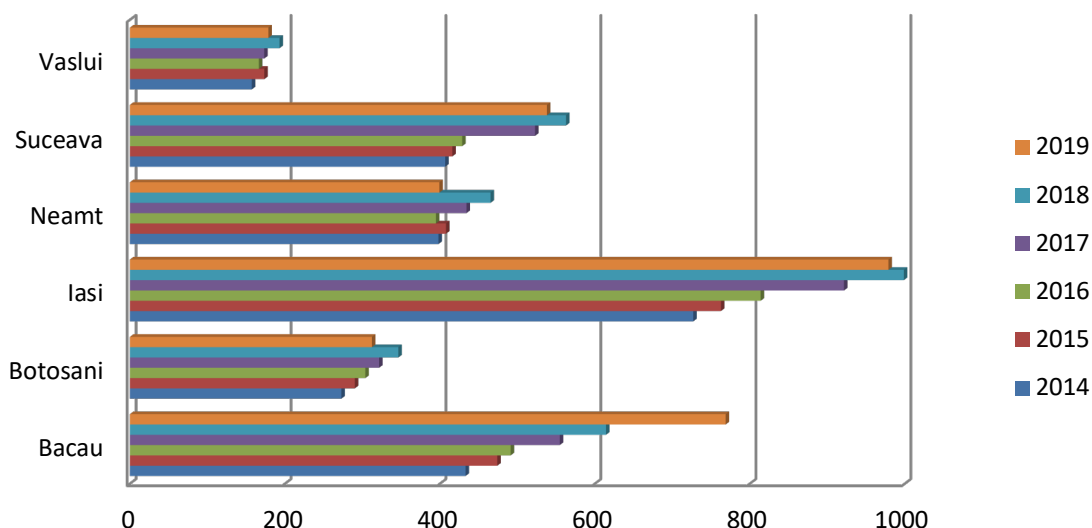
²⁵⁷ Anul 2017 - ultimul an pentru care exista date referitoare la produsul intern brut regional

Evolutia exporturilor FOB, regional comparativ cu national, mil. euro, %, respectiv raportata la PIB regional, %

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Evolutia exporturilor FOB, pe judete, mil. euro

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

In perioada 2014-2019 judetele Iasi (30,8%) si Bacau (24,2%) realizeaza cel putin jumatate din volumul exporturilor regiunii, judetele cel mai slab performante fiind Vaslui (5,6%) si Botosani (9,8% - 2019). Analizand domeniile/sectiunile economiei care au contribuit la realizarea valorii exporturilor la nivelul fiecarui judet, in anul 2019, putem sa evidentiem domeniile/sectiunile cele mai competitive pe plan international.

Astfel, in judetul Bacau se constata ca 20,7% din total volum exporturi il detineau vanzarile de textile si articole din textile (in descrestere fata de anii precedenti), 16,3% materiale plastice, cauciuc, 13,1% lemn brut, cherestea, produse stratificate si alte produse din lemn (exclusiv mobila), 10,8% masini, aparate si echipamente electrice, 10,3% produse chimice si 7,2% mijloace si materiale de transport (aeroneve, nave spatiale).

In judetul Botosani, 84,6% din valoarea exporturilor realizate o constituie vanzarea de textile si articolele textile, din care aproximativ jumatate articole si accesorii de imbracaminte altele decat cele tricotate sau crosotate, 10,7% (din total exporturi) fibre sintetice si 21,8% lana.

Judetul Iasi este competitiv pe domenii precum fabricarea de produse aparținând secțiunii boilere, mașini și dispozitive mecanice (58,5% din valoarea totală a exporturilor FOB), metale comune și articole din acestea (10,9%) și textile și articole textile (8,9%).

Firmele din județul Neamț au realizat 41% din valoarea totală a exporturilor din vânzări de textile și articole textile (în special fibre sintetice sau artificiale și tricotaje), 18,7% automobile, tractoare și alte vehicule terestre, 13,8% produse din fonta, fier și oțel și 7,8% lemn brut, cherestea, produse stratificate și alte produse din lemn.

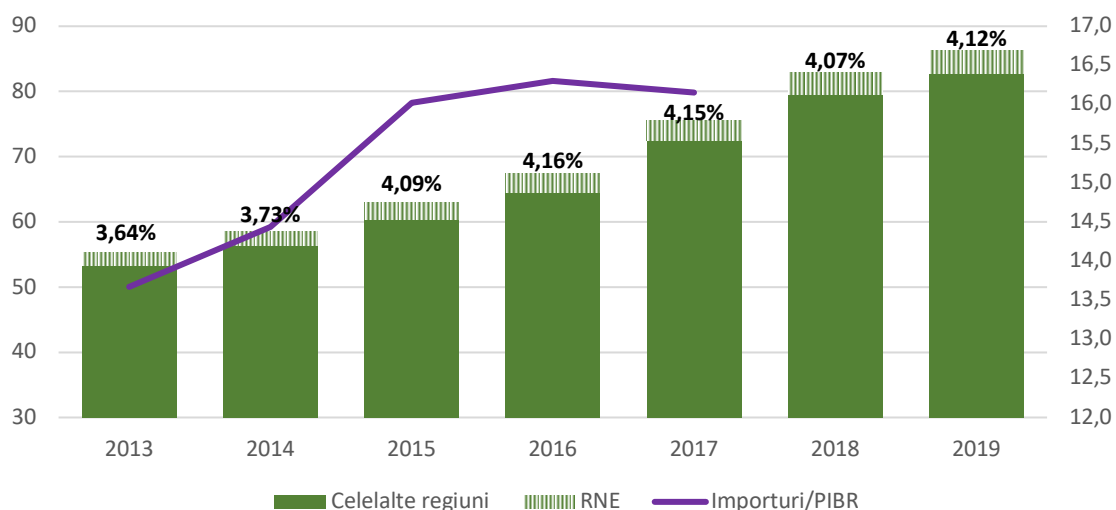
Judetul Suceava exportă masiv lemn brut, cherestea, produse stratificate și alte produse din lemn (exclusiv mobilă), 46,9% din valoarea totală a exporturilor fiind reprezentată de această secțiune; 13% din exporturi sunt reprezentate de mașini, aparate și materiale electrice.

Judetul Vaslui prezintă trei domenii competitive, cel al textilelor și articolelor textile (în special articole și accesorii de îmbrăcăminte altele decât cele tricotate sau croșetate) cu 31,4% din volumul exporturilor, încălțăminte și părți ale acestora cu 22,6% și secțiunea boilere, mașini și dispozitive mecanice cu 21,2% din valoarea exporturilor.

- **Importuri**

În ceea ce privește importurile, se constată o creștere atât ca valoare absolută în perioada analizată (2013-2019), cât și ca procent în total importuri la nivel național (4,12% - 2019, cu un maxim în 2016 - 4,16%) - ajungându-se ca valoare totală de 3.550,9 milioane euro. Raportat la valoarea Produsului Intern Brut Regional, se constată, de asemenea o ușoară creștere, de la 13,67% în 2013 la 16,15% în 2017.

Evoluția importurilor CIF, regional comparativ cu național, mil. euro, %, respectiv raportată la PIB regional, %

Sursa: prelucrări date Baza de date TEMPO - online, INS

Volumul cel mai mare al importurilor s-a realizat în județele Iasi și Bacău, cu ponderi de 29,4%, respectiv 27,8% în totalul național, iar cel mai mic în județul Vaslui, cu doar 4,3% - 2019.

Analizând domeniile/secțiunile economiei care au contribuit la realizarea valorii importurilor la nivelul fiecărui județ în anul 2019, putem să evidențiem domeniile/secțiunile cele mai competitive pe plan internațional.

Astfel, în județul Bacău se importă mai ales fonta, fier, oțel și articole din acestea (14,1% din total importuri pe județ), mașini, aparate și echipamente electrice (15,9%), textile și articole din textile (10,5%), produse ceramice (6,3%) și mobilă (6%).

În județul Botoșani, 65,9% din valoarea totală a importurilor o constituie textilele și articole din textile; în cadrul acestora se evidențiază importul de lână (32,4% și importul de îmbrăcăminte și accesorii, altele decât tricotaje - 14,6% - din total importuri). Se mai importă mașini, aparate și echipamente electrice în procent de 9,8%.

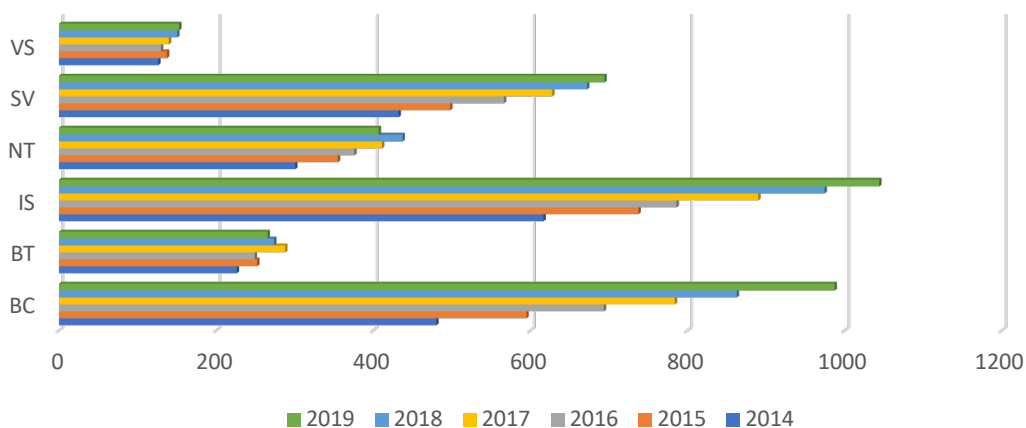
Judetul Iasi importa masini, aparate si echipamente electrice (38,6%), metale comune si articole din acestea (14,4%), automobile tractoare si alte vehicule terestre (10%), produse chimice (6,7%) si textile si articole din textile (6,1%).

In judetul Neamt o mare parte (28%) din importuri o constituie textile si articole din textile - in special filamente si fibre sintetice sau artificiale (20,2% din total volum importuri). Se mai importa masini aparate si echipamente electrice (15,6%), materiale plastice, cauciuc si articole din acestea (15,2%), metale comune si articole din acestea (10,3%) si automobile, tractoare si alte vehicule terestre (7,4%)

Un aspect interesant al diviziunii pe sectiuni al importurilor in judetul Suceava il constituie faptul ca desi se exporta un volum insemnat de lemn brut, cherestea, produse stratificate, acestea se regasesc si in importuri in procent de 11,2% (78,2 mil. Euro vs. 252,9 mil. Euro volum exportat). In judet se mai importa masini, aparate si echipamente electrice (18,3%), materiale plastice, cauciuc si articole din acestea (13,1%), produse chimice (9,8%), metale comune si articole din acestea (10,4%) si automobile, tractoare si alte vehicule terestre (9,7%).

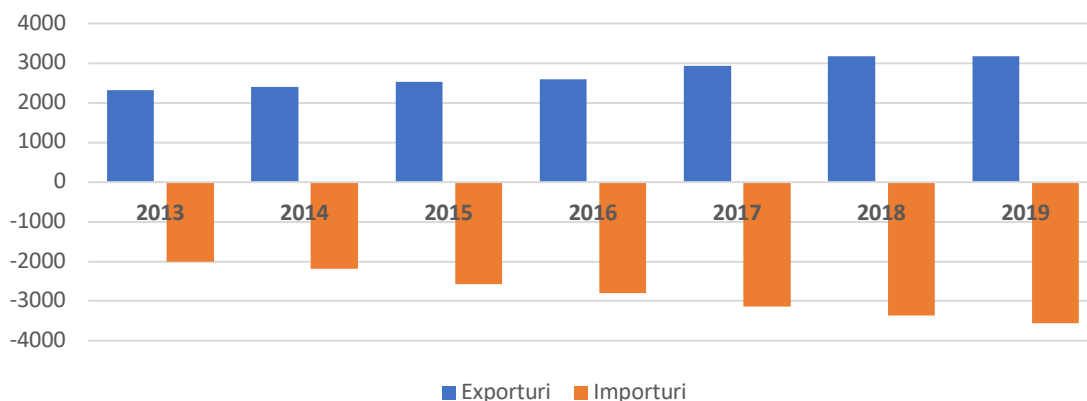
Un procent important (21,2%) al importurilor din judetul Vaslui il constituie textilele si articolele din textile, in special bumbac (9,1% din total importuri), masini, aparate si echipamente electrice (12,5%), incaltaminte (12,1%), automobile, tractoare si alte vehicule terestre (10%), metale comune si articole din acestea (10,1%), precum si animale vii si produse animale (8,5%).

Evolutia importurilor CIF pe judete, mil. euro

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Evolutia exporturi vs. importuri in Regiunea Nord-Est, mil. euro

Sursa: prelucrari date Baza de date TEMPO - online, INS

Contul curent al balantei comerciale a inregistrat in perioada 2013-2014 un excedent, in descrestere de la 307 milioane de Euro in 2013 la 214 milioane de Euro in 2014. Incepand cu anul 2015, balanta comerciala trece pe deficit, valoarea inregistrata crescand anual, astfel incat, in anul 2019 valoarea inporturilor a

depasit cu 374 milioane de Euro valoarea exporturilor. Raportat la produsul intern brut regional, ponderea detinuta de deficitul balantei comerciale este redusa (2016-2017²⁵⁸), in jurul nivelului de 1%.

- **Investitii straine**

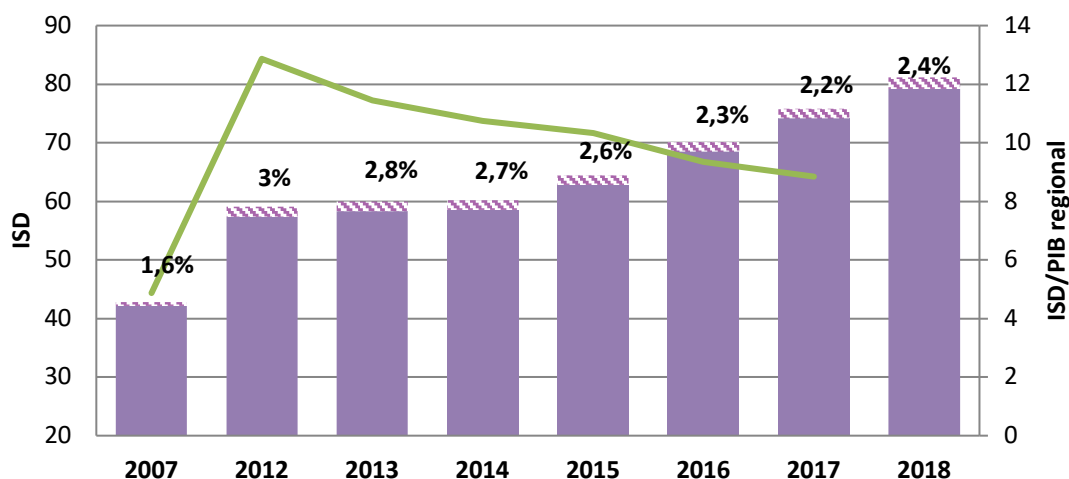
In privinta investitiilor straine directe, ca pondere in total investitii pe Romania, regiunea Nord Est se situeaza in mod constant pe ultimul loc, nedepasind nivelul de 3% (maxim inregistrat 2012), reprezentand valoarea absoluta de 1.924 milioane euro in 2018. Mai mult, in perioada 2013-2018 se constata o oarecare scadere in procent din totalul investitiilor straine la nivel national (cu 2,4% in 2018), desi ca valoare absoluta s-a inregistrat o crestere de 14%.

Fata de momentul aderarii Romaniei in UE, valoarea totala a investitiilor straine (ISD) realizate in regiune a crescut cu 186%.

In privinta intensitatii investitiilor straine directe raportat la produsul intern brut se constata ca nivelul existent in 2017 este de numai 8,85%, in scadere continua in orizontul de timp 2012-2017, cu 4 p.p. mai putin fata de 2012 - ceea ce reflecta faptul ca ritmul sustinut de crestere a produsului intern brut nu a fost insotit in aceiasi masura de o crestere a investitiilor straine.

De altfel, asa cum am mentionat la inceputul capitolului, contributia majoritara adusa la cresterea produsului intern brut a fost data de cresterea consumului si in mult mai mica masura de investitiile si exporturile realizate.

Evolutia investitiilor straine directe, valori regionale comparativ cu cele nationale, mil. eur

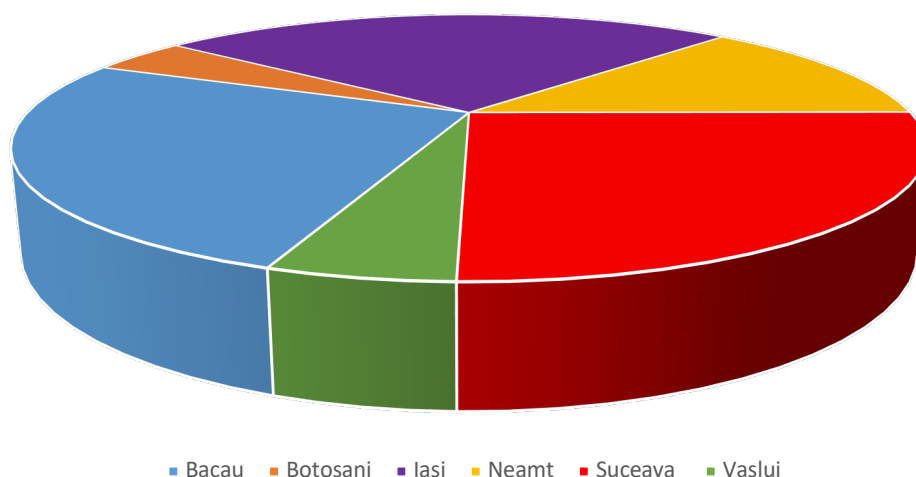

Sursa: Prelucrare date Banca Nationala a Romaniei, INS

Din totalul realizat la nivel regional cel mai mare aport il aduc judetele²⁵⁹ Iasi si Bacau cu cate 26%, urmate de Suceava cu 25% iar cele mai mici aporturi le au judetele Botosani si Vaslui cu 4%, respectiv 5%.

²⁵⁸ Nu sunt publicate date pentru PIB regional pentru anul 2018

²⁵⁹ Soldul final al ISD obtinut nu poate fi detaliat la nivel de judet. Intreprinderile cercetate exhaustiv sunt intreprinderile ISD avand cel puțin 20 de salariați, precum si intreprinderile considerate atipice, respectiv cele avand sub 20 de salariați, dar cu cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii straini directi sau de la companii nerezidente din grupul acestora in valoare de peste 15 milioane lei

Repartizarea pe judete a investitiilor straine directe in 2018, %

Sursa: Prelucrare date Banca Nationala a Romaniei

7.12. Probleme, nevoi identificate in comunitatile locale

In caravana de monitorizare a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, desfasurata in localitatile mici si mijlocii din Regiunea Nord-Est s-au identificat o serie de probleme, nevoi, provocari cu care se confrunta comunitatile locale. Tabelul urmat prezinta in mod sintetic aceste aspecte identificate, mentionand si localitatile unde, in urma discutiilor cu reprezentantii administratiei publice locale s-au semnalat problemele si provocarile respective.

Domeniu	Principalele aspecte
Economia locala, mediul de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> Diversitatea redusa a activitatilor economice: <ul style="list-style-type: none"> Agricultura de subzistenta ca activitate economica predominanta: Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Milisauti, Negresti, Siret, Stefanesti, Vicovu de Sus, Firme mici, activand in domenii fara valoare adaugata (comert, prelucrarea inferioara a lemnului): Brosteni, Darmanesti, Dolhasca, Frasin, Radauti, Stefanesti; Declin economic/industrial, restructurarea activitatilor industriale: Darabani, Dorohoi, Husi, Onesti, Radauti; Reducerea capacitatilor de productie a principalilor agenti economici: Buhusi (SC Stofe SA); Existenta unui potential agricol/zootehnic/legumicol insuficient exploatat in lipsa posibilitatilor de valorificare a acestuia (lipsa centrelor de colectare/depozitare, a unitatilor de prelucrare a produselor rezultate din activitatile agricole): Barlad, Brosteni, Bucecea, Buhusi, Darabani, Darmanesti, Dolhasca, Dorohoi, Flamanzi, Harlau, Husi, Liteni, Milisauti, Murgeni, Negresti, Pascani, Targu Frumos, Salcea, Saveni, Solca (fructe si ciuperci de padure), Vatra Dornei (fructe de padure), Vicovu de Sus; Existenta unei ramuri/domenii/subdomenii economice dezvoltate care asigura ocuparea unor segmente majoritare a fortei de munca locala: Vicovu de Sus - industria de incaltaminte, Flamanzi - agricultura, Harlau - confectionii, Podu Iloaiei - zootehnie si procesare carne, Cajvana - transporturi, depozitare, Liteni - agricultura, zootehnie, Vatra Dornei - ape minerale, lactate, prelucrarea lemnului; Nevoia infiintarii/extinderii/modernizarii pietei agroalimentare: Barlad, Brosteni, Buhusi, Cajvana, Darabani, Darmanesti, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milisauti, Murgeni, Radauti, Roznov, Stefanesti, Targu Ocna; Existenta unor situri industriale/militare degradate/parasite/in proprietate privata: Barlad Bucecea, Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Flamanzi, Negresti, Onesti, Podu Iloaiei, Radauti, Solca;

- Existenta unor terenuri/constructii aflate in domeniul public pe care autoritatile publice locale sunt dispuse sa le cedeze potentialilor investitori: Bicaz, Bucecea, Buhusi, Darmanesti, Dorohoi, Moinesti, Solca;
- Nevoia identificata pentru crearea unor parcuri industriale/incubatoare de afaceri: Comanesti, Darmanesti, Moinesti, Onesti, Pascani, Roman, Saveni, Siret, Targu Neamt;

7.13. Aspecte cheie

- × Aportul redus si constant al regiunii la Produsul Intern Brut National - 10% (2013-2017);
- × Cel mai redus nivel de dezvoltare dintre regiunile Romaniei, exprimat prin cea mai redusa valoare a produsului intern brut pe locuitor - 27.498 lei in 2017 si cel mai redus indice de disparitate (produsul intern brut pe locuitor regional/national) - 61-63%;
- × Disparitati intraregionale, persistente in formarea produsului intern brut regional - judetele Iasi si Bacau asigura 50% din PIBR, in timp ce judetele Botosani si Vaslui numai 18% - 2017;
- × Aporturi reduse ale regiunii la constituirea PIB RO pentru industrie - 8,28% si sectorul tehnologia informatiei si comunicatiilor - 5,97% (2017);
- × Nivel scazut al competitivitatii regionale - nivel index = 9,04 (maxim 100) -2019;
- × Regiunea este incadrata ca inovator modest negativ, cu performante care s-au inrautatit de-a lungul timpului - tabloul de bord privind inovarea regionala 2017 si 2019;
- × Densitatea scazuta a intreprinderilor active: 19,4‰ loc, cu 10 p.p. mai putin fata de media nationala - 2018;
- × Indicele de disparitate al productivitatii, regional fata de national, nivel redus si in relativa stagnare 75% - 2015-2018;
- × Dificultati intampinate de intreprinderile noi create legate atat de oferta cat si de cerere;
- × Ponderea ridicata si in crestere a intreprinderilor nou create desfiintate dupa un an de activitate (14,7%) si inactive (19,9%) - 2017;
- × Nivelul scazut al investitiilor straine realizate in regiune - doar 2,4% din total national investitii straine in 2018;
- × Contributie foarte scazuta a regiunii la valoarea totala a exporturilor - doar 4,48% din total exporturi nivel national, in 2018;
- × Disparitati intraregionale privind contributia la valoarea totala a exporturilor regionale - judetele Iasi si Bacau asigura 51% din valoarea totala a exporturilor regionale fata de 16,4% asigurata de judetele Vaslui si Botosani - 2018;
- × Disparitati intraregionale privind distributia firmelor active - 70% sunt concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava in timp ce in Botosani si Vaslui doar 16% - 2018;
- × Cea mai redusa contributie a intreprinderilor active la formarea cifrei de afaceri totala (dintre toate regiunile) - numai 7,1% din total, relativ constanta in perioada 2013-2018;
- × Numarul scazut al IMM-urilor (si al activitatilor) din regiune in domeniul TIC - doar 8% din numarul total national, 6,4% din total cifra de afaceri nationala, 7,5% din total persoane ocupate;
- × Ponderea foarte scazuta si in descrestere a cheltuielilor de cercetare dezvoltare in total PIBR, 0,17% cheltuieli C&D in PIBR fata de 0,50% la nivel national - 2017;
- × Scaderea numarului de cercetatori (15%) si a numarului total de salariati din activitatea de cercetare - dezvoltare (11%) - 2013 -2018;
- × Ponderea foarte redusa a celor care utilizeaza internetul pentru a face comenzi on-line de achizitii de bunuri si/sau servicii in scopuri personale - 17% in 2018;
- ✓ Dinamica pozitiva a evolutiei produsului intern brut in perioada 2013-2017, cu ritmuri de crestere in intervalul 5-7% in ultimii 2 ani de analiza;
- ✓ Regiunea contribuie cu 15,33% la formarea valorii adaugate brute nationale din agricultura - 2016;
- ✓ Dinamica pozitiva pentru intreprinderi noi create in perioada 2015-2017, 41.037 unitati create in perioada 2014-2017, cu cresterea anuala a ponderii in mediul rural;
- ✓ Ponderea ridicata a intreprinderilor inovatoare din regiune in total intreprinderi, 13,8% in perioada 2014-2016;
- ✓ Dezvoltarea retelelor de comunicatii electronice fixe si mobile prin implementarea proiectului national RO-NET si a proiectelor locale aferente celor 4 apeluri din cadrul initiativei comunitare WiFi4Europe;
- ✓ Infrastructura de afaceri dezvoltata, diversificata, bine distribuita teritorial;
- ✓ Existenta in regiune a 11 clusterelor in diverse domenii: textile-confectii, imagistica medicala, industria agroalimentara, turism, constructii, tehnologia informatiei si comunicatiilor, IT, new media, etc.

7.14. Anexe

Anexa: Repartizarea numarului de intreprinderi active pe sectoare de activitate si ponderi unitati pe total sector, 2018, Regiunea Nord-Est

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total	Clase de marime dupa nr. salariati				Pondere unitati pe clase de marime in total sector, %		
		0-9	10-49	50-249	≥250	0-9	10-249	≥250
Total Regiunea Nord-Est	62160	55588	5591	843	138	89,4	10,4	0,2
A Agricultura, silvicultura si pescuit	2606	2284	293	25	4	87,6	12,2	0,2
B Industria extractiva	102	71	26	5	0	69,6	30,4	0,0
C Industria prelucratoare	6579	4982	1207	316	74	75,7	23,1	1,1
D Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	59	34	17	6	2	57,6	39,0	3,4
E Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	282	207	48	16	11	73,4	22,7	3,9
F Constructii	6218	5351	757	102	8	86,1	13,8	0,1
G Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	20284	18674	1448	153	9	92,1	7,9	0,0
H Transport si depozitare	5524	4942	520	59	3	89,5	10,5	0,1
I Hoteluri si restaurante	3195	2728	419	45	3	85,4	14,5	0,1
J Informatii si comunicatii	2214	2030	153	27	4	91,7	8,1	0,2
K Intermedieri financiare si asigurari	897	856	35	6	0	95,4	4,6	0,0
L Tranzactii imobiliare	1506	1458	45	3	0	96,8	3,2	0,0
M Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	5815	5634	163	14	4	96,9	3,0	0,1
N Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	1798	1566	175	42	15	87,1	12,1	0,8
P Invatamant	566	520	46	0	0	91,9	8,1	0,0
Q Sanatate si asistenta sociala	1955	1806	137	11	1	92,4	7,6	0,1
R Activitati de spectacole, culturale si recreative	912	859	47	6	0	94,2	5,8	0,0
S Alte activitati de servicii	1648	1586	55	7	0	96,2	3,8	0,0

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Productivitatea, mii lei preturi curente/pers, in anul 2018

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total	Clase de marime dupa nr. salariati			
		0-9	10-49	50-249	≥250
Total Regiunea Nord-Est	264,5	229,6	278,5	298,8	254,2
Industria extractiva	100,8	180,6	268,5	111,4	0,0
Industria prelucratoare	237,1	154,1	172,5	203,9	342,2
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	166,5	444,4	254,1	193,1	117,2
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	140,0	249,6	204,2	180,2	93,0
Constructii	184,4	144,4	167,1	245,2	217,5
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	491,0	365,6	519,1	703,9	554,3
Transport, depozitare si activitati de posta si de curier	178,7	203,7	257,3	254,4	32,9
Hoteluri si restaurante	107,5	91,6	104,6	144,7	88,7
Informatii si comunicatii	210,0	179,9	235,8	228,8	180,3
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	120,3	154,5	128,4	83,2	78,5
Invatamant	57,0	57,8	55,6	-	-
Sanatate si asistenta sociala	123,3	110,8	137,8	127,5	137,2
Alte activitati de servicii	152,9	81,1	248,7	232,0	-
Total Romania	358,1	270,9	362,1	408,8	391,1
Industria extractiva	323,2	1607,3	340,9	315,0	213,5
Industria prelucratoare	352,1	162,5	204,9	278,2	488,0
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	1089,6	4410,6	2685,2	1305,7	766,6
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	178,8	271,4	254,7	212,8	118,9
Constructii	241,1	231,3	214,8	279,1	272,6
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	662,9	409,8	697,4	1039,2	790,6
Transport, depozitare si activitati de posta si de curier	233,7	207,4	309,1	274,5	188,8
Hoteluri si restaurante	122,3	101,8	117,6	150,1	159,7
Informatii si comunicatii	290,5	213,0	304,4	265,3	339,0
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	162,6	203,3	210,0	145,7	99,1
Invatamant	75,0	77,6	65,3	122,7	-
Sanatate si asistenta sociala	146,2	112,9	141,3	149,2	236,7
Alte activitati de servicii	172,5	98,7	280,1	255,7	163,7

Sursa: Date calculate pe baza informatiilor statistice din Anuarul Statistic al Romaniei, INS

Nota: Productivitatea s-a calculat luand in considerare cifra de afaceri realizata de intreprinderi si efectivul de personal din aceste unitati.

Anexa: Cifra de afaceri a unitatilor locale active pe activitati si clase de marime, 2018

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total, mil. lei	Clase de marime dupa nr. salariati, %			
		0-9	10-49	50-249	≥250
Total Regiunea Nord-Est	109225	27395	32201	29379	20250
Industria extractiva	309	39	181	90	-
Industria prelucratoare	28030	2025	4647	7947	13412
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	457	28	93	167	170
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	1372	153	282	436	501
Constructii	7974	1890	2530	2551	1003
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	51895	16308	18035	13853	3700
Transport, depozitare si activitati de posta si de curier	6863	2396	2647	1472	348
Hoteluri si restaurante	2047	604	889	525	29
Informatii si comunicatii	3190	658	890	1144	498
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	4656	2395	1042	668	552
Invatamant	119	78	41	-	-
Sanatate si asistenta sociala	995	437	384	136	38
Alte activitati de servicii	1317	386	541	390	-
Total Romania	1521877	288575	365375	393911	474016
Industria extractiva	14089	3721	2116	2364	5887
Industria prelucratoare	422673	16607	43374	92890	269802
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	62540	8905	7967	13302	32366
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	15462	1969	3929	4488	5076
Constructii	87800	27046	26880	25363	8512
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	622167	149496	203578	193228	75865
Transport, depozitare si activitati de posta si de curier	91226	21041	24906	19009	26269
Hoteluri si restaurante	23408	5913	9631	5595	2268
Informatii si comunicatii	58328	8601	10620	12396	26711
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	93916	35857	23137	19010	15912
Invatamant	1451	965	412	74	0
Sanatate si asistenta sociala	11854	3785	2985	1997	3088
Alte activitati de servicii	16962	4670	5839	4195	2258

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (nr. unitati active)

Domenii de activitate	2015	2016	2017	RNE/RO, %, 2017
Industria extractiva	116	112	121	10.37
Extractia carbunelui	n/a	n/a	n/a	0.00
Extractia petrolului si a gazelor naturale	7	2	2	4.17
Extractia minereurilor metalifere	5	5	5	11.11
Alte activitati si servicii anexe	104	105	114	10.90
Industria prelucratoare	6180	6232	6468	12.86
Industria alimentara	1044	1042	1124	12.87
Fabricarea bauturilor	82	76	72	9.82
Fabricarea produselor de tutun	n/a	n/a	n/a	0.00
Fabricarea produselor textile	217	211	216	15.54
Fabricarea articolelor de imbracaminte	714	725	776	15.35
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	199	208	214	14.16
Prelucrarea lemnului	1151	1119	1180	23.59
Hartie si produse din hartie	90	88	93	11.94
Tiparire	198	203	205	9.79
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	6	6	7	11.11
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	87	83	81	9.46
Produse farmaceutice	11	11	10	8.00
Produse din cauciuc si mase plastice	320	325	332	12.07
Alte produse din minerale nemetalice	287	278	291	11.49
Industria metalurgica	29	25	24	6.86
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	545	585	612	10.16
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	92	86	83	10.43
Fabricarea echipamentelor electrice	56	52	57	9.58
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	148	138	137	11.49
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	32	28	28	6.86
Fabricarea altor mijloace de transport	10	11	10	2.78
Fabricarea de mobila	430	453	476	12.86
Alte activitati industriale	230	256	281	10.73
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	202	223	230	8.82
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	89	83	70	5.41
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	308	303	321	9.46
Captarea, tratarea si distributia apei	31	28	33	6.21
Colectarea si epurarea apelor uzate	17	17	20	9.09
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	260	258	258	9.76
Constructii	5123	5302	5749	10.83
Constructii de cladiri	2738	2882	3191	11.49
Lucrari de geniu civil	371	343	341	9.81
Lucrari speciale de constructii	2014	2077	2217	10.14
Comert	20795	20503	21208	11.71
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	1901	1986	2179	11.05
Comert cu ridicata	5167	5028	5065	9.44
Comert cu amanuntul	13727	13489	13964	12.97
Servicii	20083	21706	23781	9.59
Transporturi terestre si prin conducte	4058	4313	4747	10.86
Transporturi pe apa	5	4	3	1.39
Transporturi aeriene	5	2	2	2.38
Depozitare	150	173	201	6.16

Activitati de posta si de curier	193	202	227	12.92
Hoteluri si alte facilitati de cazare	610	636	661	10.60
Restaurante	2429	2378	2470	11.99
Activitati de editare	213	221	234	7.99
Activitati de productie cinematografica	69	77	105	4.27
Activitati de difuzare si transmitere programe	79	73	68	16.71
Telecomunicatii	351	334	336	13.34
Servicii in tehnologia informatiei	761	879	953	7.92
Servicii informatice	274	359	413	10.61
Tranzactii imobiliare	1174	1288	1441	8.59
Activitati juridice si de contabilitate	627	728	836	8.01
Management si consultant in management	1103	1074	1064	7.02
Arhitectura si inginerie	1554	1687	1792	10.29
Cercetare-dezvoltare	62	61	71	7.88
Publicitate	501	539	551	6.61
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	529	623	744	8.39
Activitati veterinare	422	431	426	16.92
Inchiriere si leasing	159	172	201	8.08
Servicii privind forta de munca	177	180	202	7.82
Activitati ale agentilor turistice	259	257	254	8.89
Investigatii si protectie	205	203	205	8.49
Activitati de peisagistica	333	357	378	8.57
Secretariat si servicii suport	476	512	572	7.29
Invatamant	386	447	514	8.83
Activitati ref. la sanatatea umana	1123	1419	1705	11.38
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	7	6	10	6.29
Asistenta sociala fara cazare	11	9	9	3.53
Activitati de creatie si interpretare artistica	112	143	201	6.47
Biblioteci, arhive, muzee	25	29	27	10.38
Activitati de jocuri si pariuri	132	131	131	14.21
Activitati sportive, recreative si distractive	359	477	542	11.01
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	381	393	415	10.29
Alte servicii	769	889	1070	10.30

Sursa: Prelucrari publicatia INS - „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca”

Anexa: Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (nr. persoane ocupate)

Domenii de activitate	2015	2016	2017	RNE/RO, %, 2017
Industria extractiva	1746	1747	1669	10.58
Extractia carbunelui	n/a	n/a	n/a	0.00
Extractia petrolului si a gazelor naturale	179	54	51	3.34
Extractia minereurilor metalifere	191	187	191	23.01
Alte activitati si servicii anexe	1376	1506	1427	11.02
Industria prelucratoare	79335	79655	79671	12.23
Industria alimentara	16051	16271	16926	14.51
Fabricarea bauturilor	1454	1408	1509	13.04
Fabricarea produselor de tutun	n/a	n/a	n/a	0.00
Fabricarea produselor textile	2740	3123	3055	17.56
Fabricarea articolelor de imbracaminte	14748	14557	14362	15.79
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	4758	4754	4315	11.79
Prelucrarea lemnului	9750	9484	9266	22.09
Hartie si produse din hartie	1255	1286	1374	12.06
Tiparire	1098	1121	1015	6.80
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	58	56	139	10.52
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	1194	1170	1083	9.30

Produse farmaceutice	352	342	378	9.73
Produse din cauciuc si mase plastice	3274	3472	3677	9.76
Alte produse din minerale nemetalice	2897	3070	3226	11.72
Industria metalurgica	385	373	300	3.57
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	5093	5064	4810	6.68
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	1028	1041	1277	12.48
Fabricarea echipamentelor electrice	1509	1325	1381	9.59
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	2926	2923	2546	11.24
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	1249	857	948	6.41
Fabricarea altor mijloace de transport	133	166	162	2.09
Fabricarea de mobila	4664	5112	4981	12.44
Alte activitati industriale	1182	1264	1472	9.72
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	1537	1596	1469	6.59
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	1417	1411	1442	9.04
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	4156	4259	4488	10.34
Captarea, tratarea si distributia apei	944	945	881	7.63
Colectarea si epurarea apelor uzate	64	63	67	5.15
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	3148	3251	3540	11.58
Constructii	36249	36338	36239	11.08
Constructii de cladiri	19245	18968	19535	11.98
Lucrari de geniu civil	6179	6629	5968	12.06
Lucrari speciale de constructii	10825	10741	10736	9.38
Comert	94401	96741	97585	11.64
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	10095	10483	10549	11.30
Comert cu ridicata	28058	28684	29237	9.51
Comert cu amanuntul	56248	57574	57799	13.20
Servicii	93336	98908	104022	9.41
Transporturi terestre si prin conducte	20419	22719	23913	12.05
Transporturi pe apa	9	5	7	0.36
Transporturi aeriene	26	14	28	2.07
Depozitare	1180	1239	1393	4.50
Activitati de posta si de curier	832	968	1082	9.16
Hoteluri si alte facilitati de cazare	4481	4571	4903	10.19
Restaurante	11967	12610	13237	10.73
Activitati de editare	1253	1339	1346	8.44
Activitati de productie cinematografica	150	159	188	3.15
Activitati de difuzare si transmitere programe	487	557	503	12.19
Telecomunicatii	2707	2739	2889	13.30
Servicii in tehnologia informatiei	4163	4962	5331	9.12
Servicii informatice	744	586	1274	11.04
Tranzactii imobiliare	3563	3591	3676	8.05
Activitati juridice si de contabilitate	1277	1466	1634	7.21
Management si consultant in management	2855	2970	2957	7.41
Arhitectura si inginerie	4943	4881	4844	8.26
Cercetare-dezvoltare	405	406	437	4.46
Publicitate	1436	1291	1359	4.96
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	1370	1680	1676	8.84
Activitati veterinare	993	1016	1011	15.54
Inchiriere si leasing	717	732	593	7.25
Servicii privind forta de munca	1666	1229	1263	6.26
Activitati ale agentilor turistice	635	663	683	7.17

Investigatii si protectie	5542	5195	4642	6.72
Activitati de peisagistica	1793	2076	2087	6.81
Secretariat si servicii suport	2685	2870	3615	8.62
Invatamant	1498	1692	1891	10.62
Activitati ref. la sanatatea umana	5829	6280	7104	11.51
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	39	22	48	4.87
Asistenta sociala fara cazare	29	22	20	2.28
Activitati de creatie si interpretare artistica	232	269	320	6.69
Biblioteci, arhive, muzee	88	85	69	3.68
Activitati de jocuri si pariuri	2045	1998	1967	12.10
Activitati sportive, recreative si distractive	874	945	1027	8.12
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	931	1125	1112	10.60
Alte servicii	3473	3666	3893	11.12

Sursa: Prelucrari publicatia INS - „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca”

Anexa: Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (cifra de afaceri, mil. lei)

Domenii de activitate	2015	2016	2017	RNE/RO, %, 2017
Industria extractiva	253	277	243	3.52
Extractia carbunelui	n/a	n/a	n/a	0.00
Extractia petrolului si a gazelor naturale	8	7	9	0.28
Extractia minereurilor metalifere	18	16	17	8.81
Alte activitati si servicii anexe	227	253	217	6.24
Industria prelucratoare	12364	12144	13693	9.77
Industria alimentara	3127	3075	3348	12.82
Fabricarea bauturilor	386	566	683	9.23
Fabricarea produselor de tutun	n/a	n/a	n/a	0.00
Fabricarea produselor textile	228	279	306	11.10
Fabricarea articolelor de imbracaminte	774	926	1173	20.08
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	327	309	323	10.08
Prelucrarea lemnului	1704	1583	1176	15.82
Hartie si produse din hartie	316	367	409	10.21
Tiparire	153	172	159	5.60
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	346	104	118	2.54
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	552	456	523	8.09
Produse farmaceutice	129	159	202	19.82
Produse din cauciuc si mase plastice	835	779	1057	9.41
Alte produse din minerale nemetalice	720	806	856	10.41
Industria metalurgica	142	79	98	2.04
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	748	697	691	4.47
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	170	161	218	7.75
Fabricarea echipamentelor electrice	312	203	226	6.89
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	406	480	494	9.20
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	226	139	174	3.46
Fabricarea altor mijloace de transport	10	12	14	0.77
Fabricarea de mobila	442	509	507	10.32
Alte activitati industriale	109	121	160	8.19
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	202	161	176	5.17
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	542	530	382	1.35
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	525	526	765	7.90
Captarea, tratarea si distributia apei	81	79	54	6.02
Colectarea si epurarea apelor uzate	17	7	8	4.40

Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	427	440	703	8.17
Constructii	6037	5157	5616	8.54
Constructii de cladiri	2915	2579	3047	8.77
Lucrari de geniu civil	1427	1284	1125	9.32
Lucrari speciale de constructii	1695	1293	1444	7.61
Comert	36063	40364	42872	8.76
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	2343	2655	2777	6.35
Comert cu ridicata	17263	19086	20608	7.39
Comert cu amanuntul	16457	18624	19487	11.69
Servicii	12157	13218	15114	7.78
Transporturi terestre si prin conducte	3876	4393	5037	11.79
Transporturi pe apa	n/a	n/a	n/a	0
Transporturi aeriene	160	2	3	0.57
Depozitare	313	466	511	4.01
Activitati de posta si de curier	54	62	81	4.98
Hoteluri si alte facilitati de cazare	361	411	454	8.17
Restaurante	967	1051	1286	10.11
Activitati de editare	214	259	264	8.87
Activitati de productie cinematografica	29	30	54	3.10
Activitati de difuzare si transmitere programe	33	33	21	4.71
Telecomunicatii	878	845	868	8.47
Servicii in tehnologia informatiei	697	726	877	7.10
Servicii informatice	55	105	200	11.09
Tranzactii imobiliare	602	682	775	5.93
Activitati juridice si de contabilitate	71	83	102	4.38
Management si consultant in management	329	336	419	4.56
Arhitectura si inginerie	529	521	546	5.83
Cercetare-dezvoltare	34	43	43	3.05
Publicitate	131	152	167	1.92
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	155	126	140	6.64
Activitati veterinare	97	114	126	15.33
Inchiriere si leasing	192	201	131	3.46
Servicii privind forta de munca	121	140	159	8.31
Activitati ale agentilor turistice	154	168	184	5.49
Investigatii si protectie	169	178	192	6.93
Activitati de peisagistica	110	124	134	6.20
Secretariat si servicii suport	196	205	271	4.71
Invatamant	70	81	100	8.22
Activitati ref. la sanatatea umana	534	624	794	10.90
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	1	1	1	1.35
Asistenta sociala fara cazare	1	1	1	3.13
Activitati de creatie si interpretare artistica	16	17	24	3.02
Biblioteci, arhive, muzee	6	6	7	3.30
Activitati de jocuri si pariuri	724	707	760	11.54
Activitati sportive, recreative si distractive	48	58	73	5.43
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	105	118	135	7.21
Alte servicii	125	151	174	9.07

Sursa: Prelucrari publicatia INS - „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca”

Anexa: Productivitate IMM-uri pe domenii de activitate (mii lei preturi curente/pers)

Domenii de activitate	2015	2016	2017	RNE/RO, %, 2017
Industria extractiva	144.9	158.6	145.6	33.25
Extractia carbunelui	n/a	n/a	n/a	0.00
Extractia petrolului si a gazelor naturale	44.7	129.6	176.5	8.42
Extractia minereurilor metalifere	94.2	85.6	89.0	38.28
Alte activitati si servicii anexe	165.0	168.0	152.1	56.63
Industria prelucratoare	155.8	152.5	171.9	79.90
Industria alimentara	194.8	189.0	197.8	88.30
Fabricarea bauturilor	265.5	402.0	452.6	70.79
Fabricarea produselor de tutun	n/a	n/a	n/a	0.00
Fabricarea produselor textile	83.2	89.3	100.2	63.20
Fabricarea articolelor de imbracaminte	52.5	63.6	81.7	127.13
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	68.7	65.0	74.9	85.54
Prelucrarea lemnului	174.8	166.9	126.9	71.63
Hartie si produse din hartie	251.8	285.4	297.7	84.66
Tiparire	139.3	153.4	156.7	82.27
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	5965.5	1857.1	848.9	24.15
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	462.3	389.7	482.9	86.99
Produse farmaceutice	366.5	464.9	534.4	203.79
Produse din cauciuc si mase plastice	255.0	224.4	287.5	96.48
Alte produse din minerale nemetalice	248.5	262.5	265.3	88.82
Industria metalurgica	368.8	211.8	326.7	57.06
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	146.9	137.6	143.7	66.92
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	165.4	154.7	170.7	62.10
Fabricarea echipamentelor electrice	206.8	153.2	163.6	71.92
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	138.8	164.2	194.0	81.87
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	180.9	162.2	183.5	53.93
Fabricarea altor mijloace de transport	75.2	72.3	86.4	36.72
Fabricarea de mobila	94.8	99.6	101.8	82.92
Alte activitati industriale	92.2	95.7	108.7	84.30
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	131.4	100.9	119.8	78.53
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	382.5	375.6	264.9	14.97
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	126.3	123.5	170.5	76.35
Captarea, tratarea si distributia apei	85.8	83.6	61.3	78.85
Colectarea si epurarea apelor uzate	265.6	111.1	119.4	85.35
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	135.6	135.3	198.6	70.50
Constructii	166.5	141.9	155.0	77.07
Constructii de cladiri	151.5	136.0	156.0	73.22
Lucrari de geniu civil	230.9	193.7	188.5	77.34
Lucrari special de constructii	156.6	120.4	134.5	81.21
Comert	382.0	417.2	439.3	75.28
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	232.1	253.3	263.2	56.25
Comert cu ridicata	615.3	665.4	704.9	77.67
Comert cu amanuntul	292.6	323.5	337.2	88.53
Servicii	130.2	133.6	145.3	82.71
Transporturi terestre si prin conducte	189.8	193.4	210.6	97.79
Transporturi pe apa	n/a	n/a	n/a	0.00
Transporturi aeriene	6153.8	142.9	107.1	27.31
Depozitare	265.3	376.1	366.8	89.08

Activitati de posta si de curier	64.9	64.0	74.9	54.34
Hoteluri si alte facilitati de cazare	80.6	89.9	92.6	80.10
Restaurante	80.8	83.3	97.2	94.21
Activitati de editare	170.8	193.4	196.1	105.17
Activitati de productie cinematografica	193.3	188.7	287.2	98.24
Activitati de difuzare si transmitere programe	67.8	59.2	41.7	38.62
Telecomunicatii	324.3	308.5	300.4	63.70
Servicii in tehnologia informatiei	167.4	146.3	164.5	77.89
Servicii informatice	73.9	179.2	157.0	100.49
Tranzactii imobiliare	169.0	189.9	210.8	73.74
Activitati juridice si de contabilitate	55.6	56.6	62.4	60.75
Management si consultant in management	115.2	113.1	141.7	61.55
Arhitectura si inginerie	107.0	106.7	112.7	70.55
Cercetare-dezvoltare	84.0	105.9	98.4	68.42
Publicitate	91.2	117.7	122.9	38.77
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	113.1	75.0	83.5	75.13
Activitati veterinare	97.7	112.2	124.6	98.61
Inchiriere si leasing	267.8	274.6	220.9	47.80
Servicii privind forta de munca	72.6	113.9	125.9	132.75
Activitati ale agentilor turistice	242.5	253.4	269.4	76.61
Investigatii si protectie	30.5	34.3	41.4	103.08
Activitati de peisagistica	61.3	59.7	64.2	91.03
Secretariat si servicii suport	73.0	71.4	75.0	54.63
Invatamant	46.7	47.9	52.9	77.47
Activitati ref. la sanatatea umana	91.6	99.4	111.8	94.72
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	25.6	45.5	20.8	27.76
Asistenta sociala fara cazare	34.5	45.5	50.0	137.03
Activitati de creatie si interpretare artistica	69.0	63.2	75.0	45.09
Biblioteci, arhive, muzee	68.2	70.6	101.4	89.77
Activitati de jocuri si pariuri	354.0	353.9	386.4	95.36
Activitati sportive, recreative si distractive	54.9	61.4	71.1	66.84
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	112.8	104.9	121.4	68.02
Alte servicii	36.0	41.2	44.7	81.61

Sursa: Prelucrari publicatia INS - „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca”

8. Cultura si turism

8.1. Patrimoniul natural protejat

Rezervatii si monumente ale naturii

In regiunea Nord-Est exista numeroase rezervatii si monumente ale naturii, zone naturale protejate de interes national, printre care 3 din cele 13 parcuri nationale ale Romaniei, respectiv Parcul National Muntii Calimani, Parcul National Cheile Bicazului - Hasmas si Parcul National Ceahlau, precum si un parc natural - Vanatori-Neamt.

Situatia rezervatiilor si monumentelor naturii din Regiunea Nord-Est, 2019

Judet	Nr.rezervatii si monumente ale naturii	Suprafata (ha)
Bacau	19	4.257,73
Botosani	8	273,80
Iasi	26	5.036,40
Neamt	26	25.528,20
Suceava	28	4.738,20
Vaslui	9	276,30
Total regiune	116	40.110,63

Sursa: Legea 5/2000 - Planul de amenajare a teritoriului national, sectiunea a-III-a - Zone protejate; HG 2151/2004, privind instituirea regimului de arie naturala protejata pentru noi zone; HG 1143/2007, privind instituirea de noi arii naturale protejate

Reteaua Natura 2000 este o retea europeana de zone naturale protejate care cuprinde un esantion reprezentativ de specii salbatice si habitate naturale de interes comunitar. A fost constituita nu doar pentru protejarea naturii, ci si pentru mentinerea acestor bogatii naturale pe termen lung, pentru a asigura resursele necesare dezvoltarii socio-economice. Realizarea retelei se bazeaza pe doua directive ale Uniunii Europene, Directiva Habitata si Directiva Pasari, ce reglementeaza modul de selectare si desemnare a siturilor si protectia acestora, iar statele membre au obligatia de a reglementa modalitatile de realizare practica si de implementare a prevederilor din Directive.

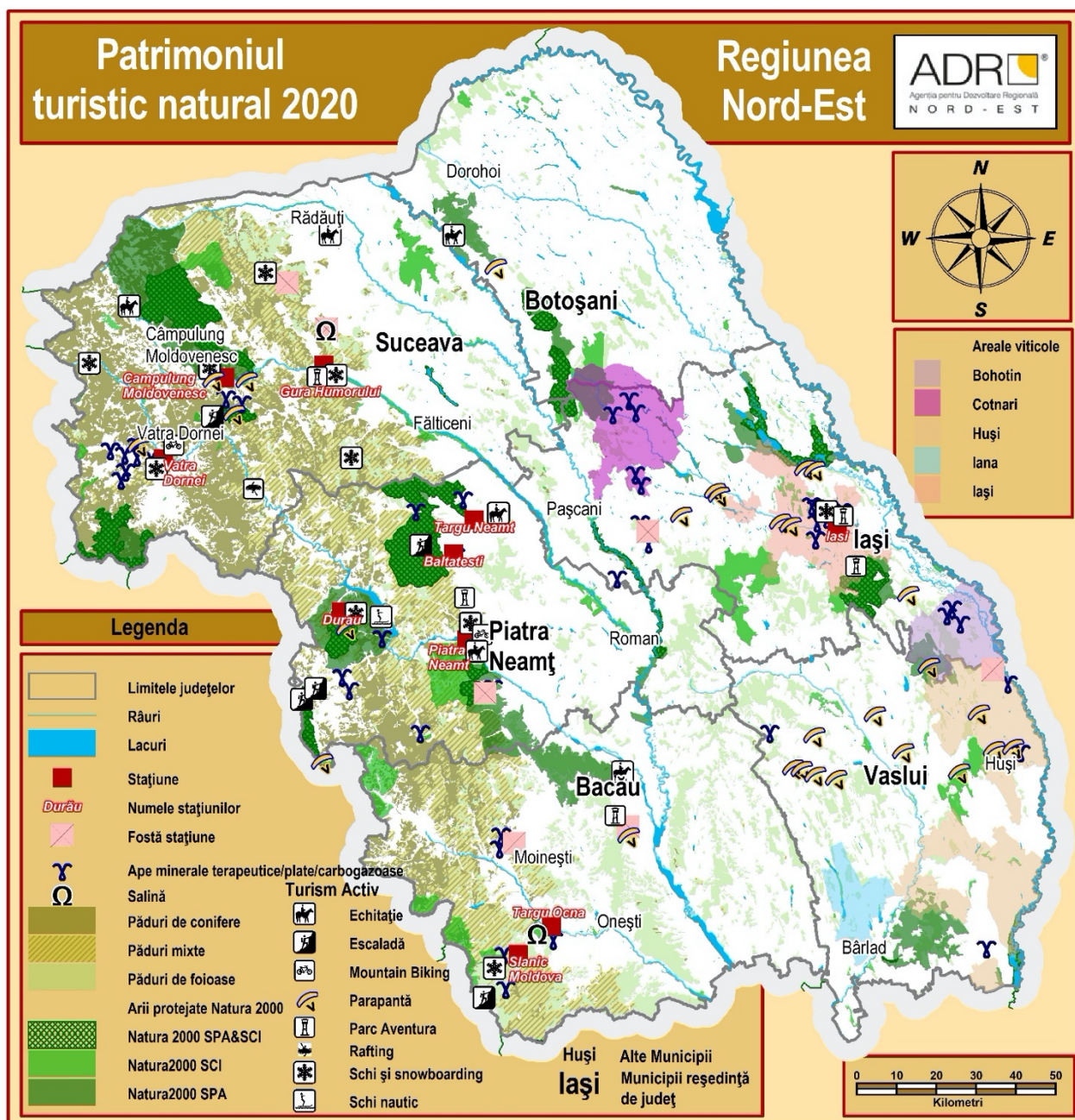
Siturile Natura 2000 se impart in doua categorii: SPA - Situri de Protectie Avifaunistica si SCI - Situri de Importanta Comunitara (pentru habitate).

In regiunea Nord-Est figureaza 243 arii naturale protejate, din care 116 Natura 2000 (36 tip SPA si 80 tip SCI)²⁶⁰. Acestea ocupa o suprafata de aproximativ 297 mii ha - 8% din suprafata regionala (tip SPA), respectiv 265 mii ha - 7% din suprafata regionala (tip SCI). Unele arii protejate se pot suprapune partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. De asemenea, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum parcurile nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas), parcuri naturale (Vanatori- Neamt) sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

In ceea ce priveste suprafetele ocupate la nivel judetean de catre ariile naturale protejate apartinand retelei Natura 2000, pe primele locuri se afla judetele Neamt si Suceava pentru ariile de tip SPA cu 88.733 ha, respectiv 84.085 ha, iar pentru cele tip SCI, judetele Suceava, Neamt si Iasi, cu 68.995 ha, 68.299 ha, respectiv 67.356 ha. Informatii detaliate referitoare la siturile „Natura 2000” se regasesc in Capitolul 6.

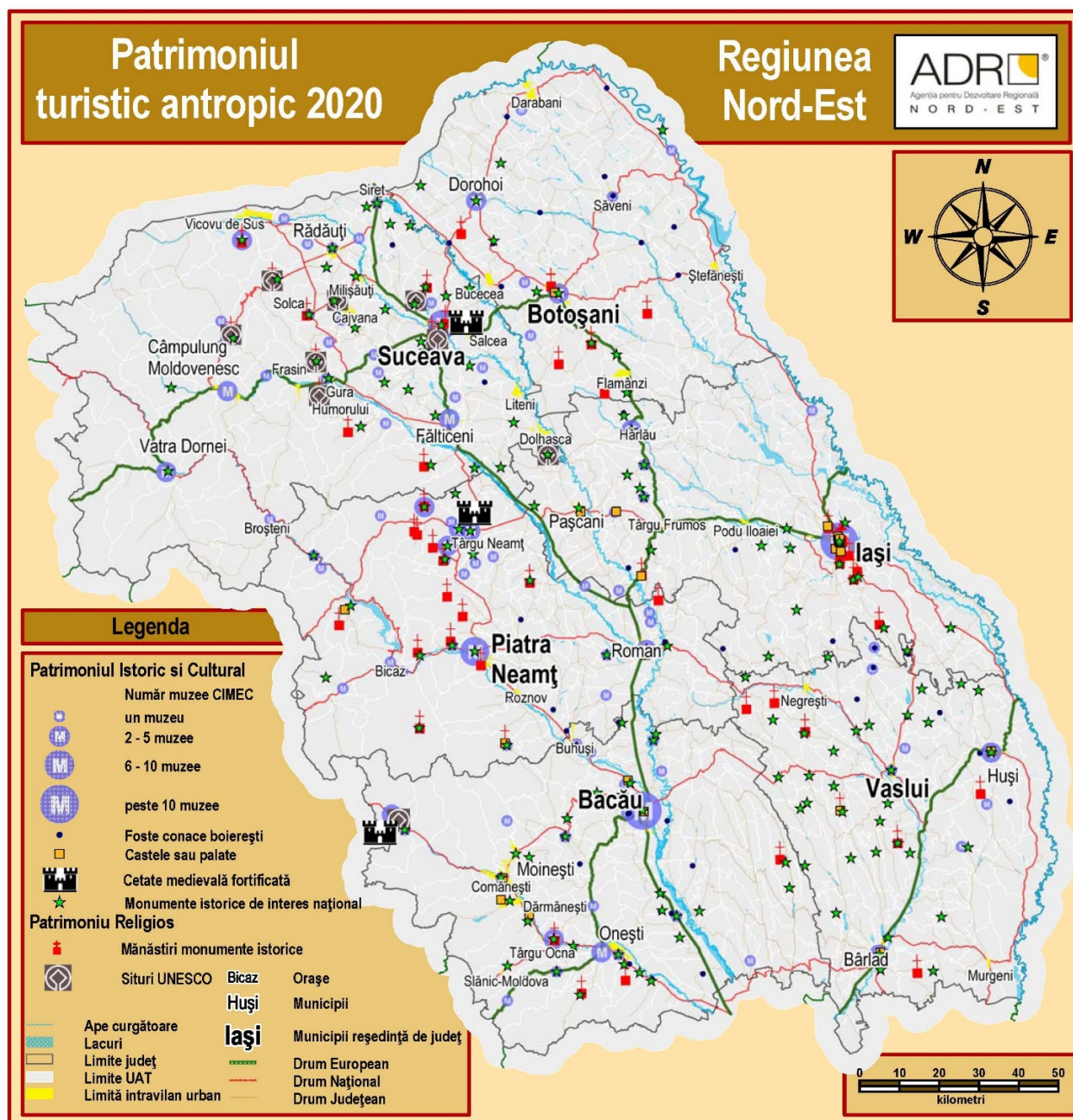
Aceste arii protejate pot constitui „culoare verzi” care leaga anumite zone de interes cultural sau istoric. Astfel se poate crea o retea de trasee turistice bazate pe specificul natural al zonei: trasee de ciclism, de drumetie, de observare a diferitelor specii de pasari sau animale, parcuri de aventura, locuri de campare pentru corturi etc.

²⁶⁰ Agentia Nationala pentru Arii Naturale Protejate: <http://ananp.gov.ro/>

8.2. Patrimoniul antropic protejat

Regiunea Nord Est detine 4.003 monumente de interes internațional, național și local, conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii, 2015). Acestea includ situri arheologice, clădiri de interes istoric și arheologic, case memoriale.

Patrimoniul turistic al vestigiilor arheologice si a monumentelor arhitecturale

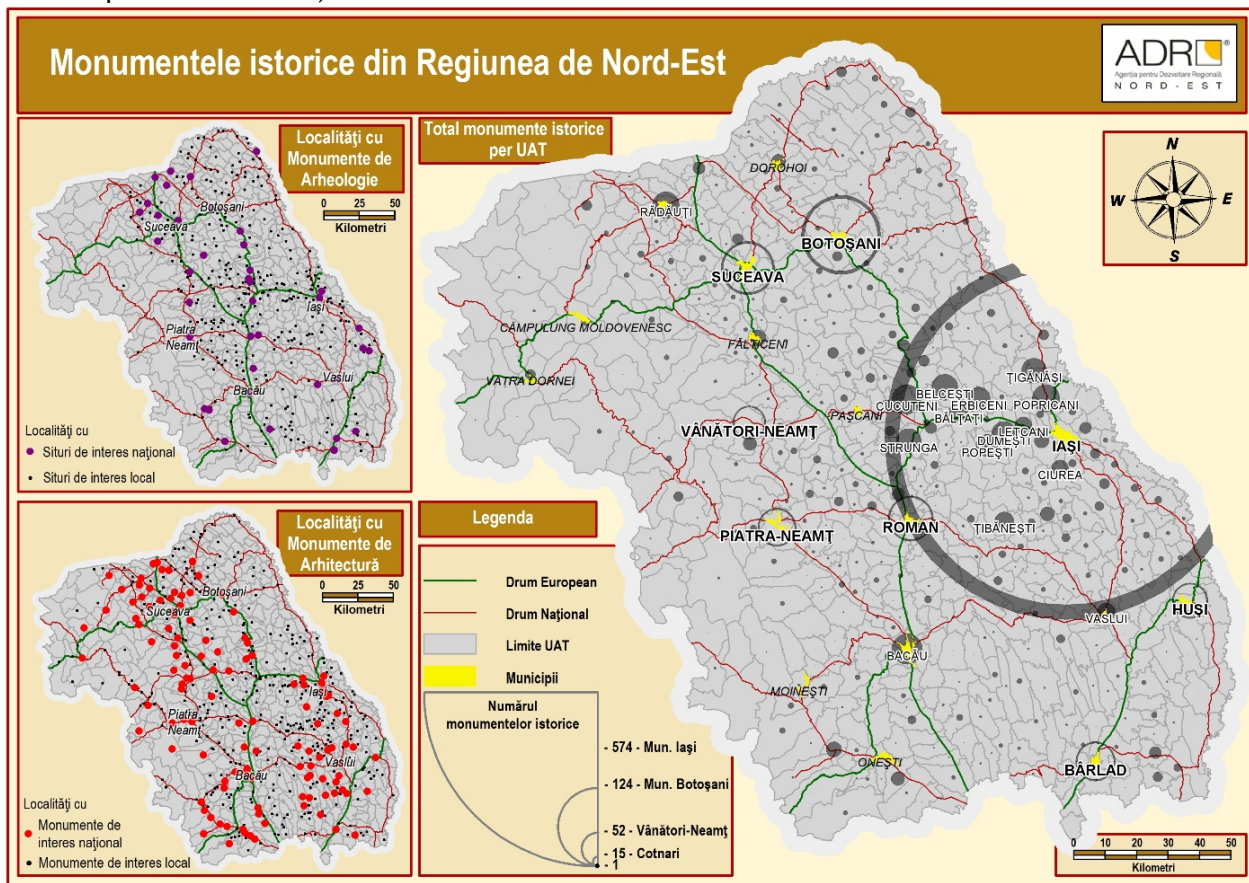
Dintre cele șapte arii turistice ale României care cuprind obiective culturale de importanță mondială, mănăstirile din nordul Moldovei au fost incluse în patrimoniul mondial UNESCO în anul 1993 și 2010 și includ Biserica "Taierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul" din satul Arbore, Biserica "Adormirea Maicii Domnului și Sfântul Gheorghe" a Mănăstirii Humor, Biserica "Buna-Vestire" a Mănăstirii Moldovița, Biserica "Înălțarea Sfintei Cruci" din Patrauți, Biserica "Sfântul Gheorghe" a Mănăstirii "Sfântul Ioan cel Nou" din Suceava, Biserica "Sfântul Gheorghe" a Mănăstirii Voronet, Biserica "Înviearea Domnului" a Mănăstirii Sucevița, Biserica "Sfântul Nicolae" a Mănăstirii Probota.²⁶¹

Aceste edificii, alături de municipiul Iași - important centru cultural și istoric, constituie principalele elemente promovate de Regiunea Nord-Est în afara țării.

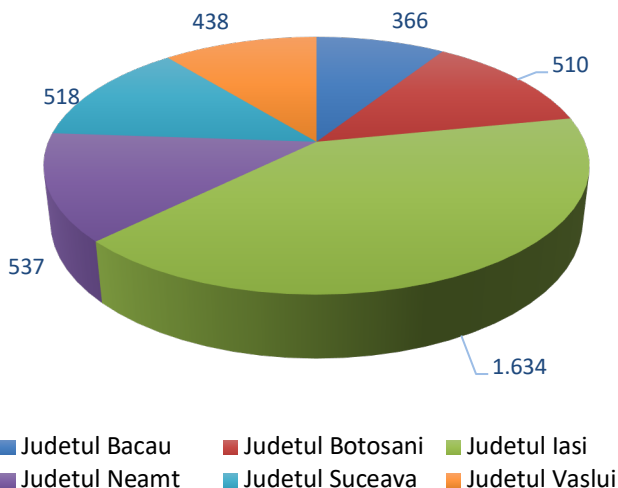
Numeroase monumente istorice din regiune au constituit obiectul unor proiecte co-finanțate din Fonduri Comunitare, având ca scop restaurarea/renovarea/reabilitarea obiectivelor turistice aferente patrimoniului cultural-istoric pentru valorificarea turistică a acestora: modernizarea observatorului

²⁶¹ Institutul Național al Patrimoniului - <https://patrimoniul.ro/monumente-istorice/lista-patrimoniului-mondial-unesco/17-monumente-istorice/unesco/89-biserici-din-moldova>

astronomic „Victor Anestin” din Bacau; reabilitarea complexului Monahal Cosula din Municipiul Botosani; restaurarea Casei Ventura (Municipiul Botosani); reabilitarea Ansamblului Mitropolitan Iasi; restaurarea, modernizarea si conservarea Manastirii Golia si Bisericii Banu, Sfantul Nicolae - Aroneanu, Sfantul Sava (Municipiul Iasi); restaurarea zonei istorice Curtea Domneasca si siturile si cladirile de patrimoniu aferente acesteia din Municipiul Piatra Neamt (Muzeul de Etnografie, Muzeul de Arta, Teatrul Tineretului, Turnul Clopotnita al lui Stefan cel Mare, Muzeul Curtii Domnesti); reabilitarea, consolidarea si modernizarea Muzeului Bucovinei din Suceava; reabilitarea Cetatii de Scaun a Sucevei; restaurarea, modernizarea si conservarea patrimoniului cultural al manastirilor Putna, Dragomirna, Moldovita, Sucevita din judetul Suceava; reabilitarea Centrului cultural-istoric al Barladului; reabilitarea unor muzee din Municipiul Iasi si Municipiul Piatra Neamt, etc.

Repartizarea monumentelor istorice, pe judete, Regiunea Nord-Est, 2015

Sursa: prelucrari date Ministerul Culturii

Se remarca faptul ca judetul Iasi detine cel mai mare numar de monumente istorice din regiunea Nord-Est, reprezentand 41% din totalul monumentelor. La nivel national, judetul Iasi ocupa locul 2, dupa Bucuresti (2.651 monumente), fiind urmat de judetul Cluj cu 1.791 de monumente si judetul Dambovita, cu 1.237 monumente.

Regiunea Nord-Est beneficiaza de un valoros patrimoniu turistic antropic, reprezentat prin numeroase monumente istorice, de arhitectura si arta, edificii religioase, muzee si case memoriale, arhitectura si creatie tehnica populara, manifestari populare traditionale, etnografie, importante institutii culturale si de stiinta.

Personalitati culturale si activitati dedicate acestora

De un mare interes pentru practicarea turismului in Regiunea Nord Est sunt edificiile culturale, astfel ca itinerariile moldave sunt nu numai atractive, ci si profund educative. Este zona unde s-au nascut Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Mihail Kogalniceanu, Ion Creanga, Ciprian Porumbescu, Stefan Luchian, George Bacovia, George Apostu, Tristan Tzara, Octav Onicescu, Costache Negri, Calistrat Hogas, Nicolae Labis, Emil Racovita si Vasile Parvan. Amintirea acestora este pastrata in muzee, case memoriale, iar memoria lor este omagiata de monumente si statui.

Evenimentele culturale reprezinta o forma moderna de turism, concretizandu-se in festivaluri, stagioni, turnee, vernisaje, insuficient valorificata in prezent, dar cu un deosebit potential de dezvoltare. Evenimente culturale importante se desfasoara in localitatile natale ale marilor compozitori, scriitori sau de care se leaga cariera artistica a acestora, in centre cu traditie indelungata sau cu obiceiuri stravechi inca pastrate, sau in orasele mari, unde concentrarea mare de populatie determina crearea unor miscari artistice diverse (vezi *PRAT Nord-Est 2017-2023*).

Muzee si institutii culturale

Muzeele reprezinta o componenta semnificativa a punctelor de atractie frecventate de catre vizitatori. La finalul anului 2017, Regiunea Nord-Est detinea 127 de muzee si colectii publice.

Distributia la nivel teritorial a numarului si activitatilor muzeelor si colectiilor publice, 2018

Regiune/ Judet	Muzee si colectii publice	Vizitatori
Nord Est	127	2.571.166
Bacau	26	119.320
Botosani	9	52.452
Iasi	24	767.196
Neamt	29	654.015
Suceava	29	806.849
Vaslui	10	171.334
Romania	762	17.610.029

Sursa: Baza de date TEMPO INS, 2018

Din informatiile cantitative prezentate, se poate concluziona ca exista trei zone clare de turism cultural la nivel regional - judetele Suceava, Iasi si Neamt. Cele mai multe muzee si colectii publice se afla in judetele Suceava si Neamt (cate 23% din total regiune). Cel mai mare numar de vizitatori apartine judetului Suceava (31,38 % din total vizitatori regiune), urmat de judetul Iasi, care a atras in anul 2018, aproximativ 30% dintre vizitatorii regiunii Nord-Est.

Desi prezinta colectii si piese de muzeu importante, cu cateva exceptii, majoritatea muzeelor au expozitii tehnice de interpretare si de expunere inechitate. Prin urmare, ar trebui continuat procesul de reamenajare a muzeelor folosind noi tehnici de expunere si chiar elemente interactive, cu ajutorul carora sa creasca atractivitatea acestora.

In scopul imbunatatirii activitatii muzeale a fost infiintata Reteaua Nationala a Muzeelor din Romania (RNMR) in anul 2006. Aceasta retea numara in prezent 72 de membri si ofera asistenta directorilor muzeelor membre pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare pentru fiecare muzeu.

Din regiunea Nord-Est, urmatoarele muzee sunt membre RNMR²⁶²:

- Complexul Muzeal National „Moldova” Iasi;
- Complexul Muzeal „Bucovina” Suceava;
- Muzeul Literaturii Romane Iasi;
- Complexul Muzeal Iulian Antonescu Bacau;
- Complexul Muzeal Judetean Neamt;
- Muzeul Judetean Stefan cel Mare, Vaslui.

Institutiile de spectacol in Regiunea Nord-Est

Tipul institutiei	Numele institutiei	Localitatea
Institutiile dramatice	Teatrul Municipal „Bacovia”	Bacau
	Teatrul „Mihai Eminescu”	Botosani
	Teatrul National „Vasile Alecsandri”	Iasi
	Teatrul Tineretului	Piatra Neamt
	Teatrul „Matei Visniec”	Suceava
	Teatrul „Victor Ion Popa”	Barlad
Institutiile de papusi si marionete	Teatrul de animatie	Bacau
	Teatrul de papusi „Vasilache”	Botosani
	Teatrul Luceafarul	Iasi
Filarmonici	Filarmonica „Mihail Jora”	Bacau
	Filarmonica de stat Botosani	Botosani
	Filarmonica de stat „Moldova”	Iasi
Opera	Opera Nationala Romana Iasi	Iasi

In ceea ce priveste institutiile si companiile de spectacol sau concerte, municipiile Iasi, Botosani si Bacau au fiecare cate o institutie dramatica, una de papusi si marionete, o filarmonica si orchestra simfonica, la care se adauga la Iasi - Opera si la Botosani o orchestra populara. In Vaslui, Neamt si Suceava functioneaza cate o institutie dramatica.²⁶³ Pe langa aceste institutii, exista numeroase alte organizatii teatrale, artistice si culturale independente, care ofera spectacole in locatii precum casele de cultura sau chiar in spatii neconventionale (baruri, parcuri, spectacole stradale etc.). De asemenea, in Regiunea Nord-Est se desfasoara si festivaluri de teatru, de muzica, de literatura etc. (vezi anexa: PRAT Nord-Est 2017-2023)

Arta si traditia populara

In muzee dar si in anumite zonedin regiunea Nord-Est, intalnim costumul popular, tesaturile, cusaturile populare, confectiile de cojoace, bundite impodobite cu ornamente (Neamt, Suceava), precum si obiecte necesare vietii, realizate in atelierelor satesti. In Regiunea Nord-Est festivalurile etnografice si folclorice sunt foarte diverse: festivaluri de muzica, dans, targuri de arta populara, targuri specializate - ale olarilor, ale lemnarilor etc.

Manifestarile artistice si sarbatorile populare traditionale din tot cursul anului aduc in atentia publicului spiritul meleagurilor moldave, prin portul popular, cantece si dansuri, obiceiuri stravechi - festivaluri de arta plastica, de folclor, de datini si obiceiuri. In anexa aferenta PRAT Nord-Est 2017-2023 - Targuri si festivaluri populare din Regiunea Nord-Est sunt prezentate o serie de festivaluri organizate atat in mediul rural, cat si in mediul urban, care pun accent pe valorile traditionale, pe pastrarea obiceiurilor, dar si pe promovarea talentelor artistice locale.

Principalele mestesuguri traditionale valorificate in diverse localitati rurale, dar si urbane sunt: olaritul, impletiturile, tesaturile si piesele de port, ouale incondeiate, icoanele, arta lemnului, mastile populare si instrumentele muzicale.

In strategiile de dezvoltare locala, grupurile de actiune locala (GAL) din regiune au identificat probleme legate de valorificarea potentialului turistic si cultural al teritoriilor pe care le acopera: degradarea asezarilor traditionale cu valoare culturala si a monumentelor istorice din teritoriu (GAL Tinutul Zimbrilor, GAL Sucevita Putna), alterarea si pierderea mostenirii culturale, a traditiilor si obiceiurilor locale (GAL Tinutul Zimbrilor, GAL Bazinul Dornelor, GAL Sucevita Putna), insuficienta dezvoltare a potentialului turistic existent (GAL Bucovina de Munte), tendinta de dezvoltare a unor servicii de cazare in mediul rural

²⁶² <http://www.muze.org/sitev2/membrii/muzee-membre/>

²⁶³ Conform datelor INS din Baza de date TEMPO - online, INS pentru anul 2017

lipsite de autenticitate, ce altereaza specificul local al zonei (GAL Cetatea Bucovinei, GAL Bazinul Dornelor), lipsa unei retele de colaborare intre producatori locali si prestatori de servicii turistice pentru facilitarea comercializarii produselor locale (GAL Ceahlau).

In zonele rurale din regiune exista potential pentru practicarea diverselor forme de turism, dar in special a turismului cultural-ecumenic. Astfel, pe teritoriul acoperit de GAL Tinutul Zimbrilor se afla situri arheologice, biserici, manastiri, conace; manastirile Agapia, Varatec, Neamt, Secu si Sihastria Secului - monumente istorice de arhitectura de interes national, pe teritoriul GAL Sucevita Putna se afla o concentrare mare de resurse pentru turismul religios si cultural-istoric: monumentele UNESCO, manastirile Moldovita, Sucevita, Humorului, olaritul in comuna Marginea, incondeiatul oualor din comunele Brodina si Ulma, crearea costumelor populare din comuna Manastirea Humorului, Sucevita, Marginea; GAL Bucovina de Munte detine numeroase monumente istorice- Manastirea Moldovita inscrisa in patrimoniul UNESCO, si alte 21 de obiective care se regasesc in lista monumentelor istorice a Ministerului Culturii; GAL Bazinul Dornelor cuprinde muzee amenajate care contin colectii de obiecte de uz casnic traditional, costume populare, obiecte de decor, cele 300 de case ornamentate cu motive nationale viu colorate, specifice satului Ciocanesti, etc.

Vitalitatea culturala

Raportul de cercetare „Vitalitatea culturala al oraselor”, elaborat de Institutul National pentru Cercetare si Formare Culturala (2018²⁶⁴) analizeaza 46 localitati urbane din intreaga tara din punct de vedere a modului in care utilizeaza autorii studiului conceptul de vitalitate culturala: dovada crearii, diseminarii, validarii si sprijinirii artelor si culturii ca dimensiune a vietii de zi cu zi a comunitatii. Prin prisma acestei definitii, vitalitatea culturala are trei dimensiuni: prezenta, participare si suport.

In cadrul studiului, multidimensionalitatea conceptului de vitalitate culturala se refera la: infrastructura culturala, cheltuieli bugetare pentru cultura, resurse umane specializate, participare culturala, industriile creative si asezamintele culturale.

In analiza lor autorii studiului au inclus 9 orase din Regiunea Nord-Est: Bacau, Onesti, Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Roman, Suceava, Vaslui si Barlad. In clasamentul realizat in functie de indicele general de vitalitate culturala localitatile mentionate se situeaza astfel:

- Botosani: locul 11/46;
- Iasi: locul 16/46;
- Suceava: locul 22/46;
- Piatra Neamt: locul 23/46;
- Bacau: locul 36/46;
- Vaslui: locul 42/46;
- Roman: locul 43/46;
- Barlad: locul 44/46;
- Onesti: locul 46/46.

De mentionat ca niciunul din orasele din regiune nu figureaza in topul primelor 10 localitati in ceea ce priveste vitalitatea culturala

Infrastructura culturala

Pentru subindicele de infrastructura culturala se constata ca trei orase din regiune, Botosani, Iasi si Suceava se regasesc in topul primelor 10 orase, respectiv pe locul 5, 9 si 10.

Comparativ cu anul 2015, municipiul Botosani castiga trei locuri in clasamentul oraselor privind subindicele de infrastructura culturala, ramanand in ierarhia primelor zece orase. Botosani are ca punct forte resursele de infrastructura pentru spectacole (in special prin institutiile de filarmonica si teatru).

Municipiul Botosani arata cum interactiunea eficienta dintre infrastructura existenta si participarea culturala cresc vitalitatea culturala a unui oras de-a lungul mai multor dimensiuni, intrucat consumul cultural de evenimente organizate de filarmonica si teatre reprezinta punctul forte al orasului. De asemenea, investitiile in centre culturale sau pentru diversificarea ofertei de biblioteci si muzee ar putea reprezenta principala modalitate prin care resursele de infrastructura culturala ar putea contribui la cresterea vitalitatii culturale a orasului Botosani.

²⁶⁴ Datele statistice utilizate in studio sunt la nivelul anului 2016

Prin comparatie cu datele din 2015, municipiul Iasi isi imbunatateste considerabil pozitia in aceasta ierarhie (urcare de 11 locuri). Desi municipiul Iasi prezinta o diversitate de resurse de infrastructura culturala, scorul este redus atunci cand datele sunt raportate la populatia intregului oras.

Pentru a pune lucrurile in perspectiva, putem da exemplul itemului care a masurat numarul de biblioteci. In anul 2016, municipiul Iasi a avut cel mai mare numar de biblioteci dintre cele 46 de orase, si anume 101, insa raportat la populatie se obtin doar 2,78 biblioteci pe 10.000 de locuitori, de unde rezulta un scor mai redus la acest subindice.

Municipiul Suceava este ultimul oras din clasamentul primelor zece orase conform infrastructurii culturale detinute. Evolutia acestui oras este una notabila. Daca pana acum Suceava se afla pe la jumatatea clasamentului, in anul 2016 a reusit sa urce cu 13 pozitii.

Pentru Suceava, punctele tari sunt reprezentate de biblioteci, muzee si cinematografe. Astfel, la nivelul itemului care a masurat gradul de acoperire al bibliotecilor prin raportare la populatie, Suceava ocupa locul 3, iar in cazul muzeelor si al cinematografelor ocupa locurile 2 si 6 din 46. La fel ca in cazul altor orase, dezavantajele observate fac referire la gradul de diversificare a ofertei de infrastructura culturala.

Spre exemplu, lipsa teatrelor de animatie, a teatrelor musicale sau a ansamblurilor artistice sunt aspecte ce au actionat negativ in compozitia scorului final de infrastructura.

Cheltuieli bugetare pentru cultura

Pozitia unei localitati in aceasta ierarhie este determinata atat de procentul din bugetul local alocat cheltuielilor pentru cultura, cat si de suma pentru cheltuielile culturale ce revine per locuitor. Conform raportului mentionat niciunul dintre orasele analizate din Regiunea Nord-Est nu a intrat in topul primelor 10 localitati. Mai mult, Piatra Neamt, Onesti si Barlad se afla la coada clasamentului (locurile 46/46, 44/46 si 42/46), celelalte pozitionandu-se in esalonul din mijloc. De mentionat ca cea mai buna pozitie la acest subindex o are Botosani (locul 13/46).

Resurse umane specializate

In clasamentele primelor zece orase pe subindicele de resurse umane specializate, regasim municipiul Iasi, pe locul 6. Rezultatele din editia anterioara a studiului arata ca resursele umane specializate reprezinta punctul forte al municipiului Iasi comparativ cu dimensiunile ce tin de infrastructura, participare culturala sau bugetul alocat pentru cultura. Cu toate acestea, 2016 este primul an in care municipiul Iasi se afla in top 10 al resurselor umane specializate, pe pozitia a sasea, in intervalul 2010-2015, municipiul Iasi osciland intre pozitiiile 12 si 17. Astfel, la nivelul indicatorilor individuali care au compus aceasta dimensiune (numarul de studenti, absolventi si profesori din mediul universitar dedicat domeniului artistic) Iasi a primit scoruri foarte mari. Insa lipsa datelor cu privire la mediul preuniversitar dedicat artelor si culturii a contribuit la scaderea scorului municipiului Iasi in topul realizat.

Participare culturala

Participarea culturala este considerata de anumite studii⁶⁰ ca fiind cel mai important indicator al vitalitatii culturale, deoarece prin intermediul acesteia sunt puse in valoare celelalte dimensiuni ale vitalitatii culturale ale unui oras.

In clasamentul primelor zece orase din perspectiva participarii culturale in anul 2016, regasim municipiul Botosani, pe locul 2.

Participarea culturala este un punct forte al acestui oras, Botosani aflandu-se printre primele cinci pozitii din anul 2010, cu o usoara scadere in anul 2012. Pozitia pe locul doi in 2016 demonstreaza potentialul cultural al acestui oras, iar evolutia favorabila a indicelui poate fi datorata celorlalte dimensiuni ale vitalitatii culturale, dar mai ales participarii populatiei la activitati culturale.

In cazul acestui municipiu se poate vedea cum interactiunea dintre dimensiunile analizate faciliteaza o imagine generala despre vitalitatea culturala. Municipiul Botosani are cel mai mare numar de spectatori la orchestre populare dintre toate orasele topului (43.000 de spectatori; aproximativ 35 de spectatori la suta de locuitori). Numarul spectatorilor la filarmonica si la teatre dramatice ii asigura acestui oras pozitia a doua in top, acestia fiind si printre indicatorii pentru care municipiul Botosani a obtinut scoruri mari pe dimensiunea resursei umane specializate

Industria creative

Economia creativa este acea dimensiune a vitalitatii culturale care este reprezentata de activitatea sectoarelor culturale si creative. sectoarele culturale si creative (SCC) joaca un rol important in sustenabilitatea economica si sociala a unei comunitati avand la baza cele sase functii ale culturii mentionate in raportul ESSnet Culture²⁶⁵: preservarea, creatia, productia, diseminarea, comert / vanzari si educatie, care, conform lucrarii Cartea Verde. Eliberarea potentialului industriilor culturale si creative, genereaza o serie de potentiale efecte sociale: crestere inteligenta; crearea de locuri de munca si obtinerea unor competente creative antreprenoriale si interculturale; incluziune sociala; stimularea inovatiei si dezvoltarea societatii informatinale.

In clasamentul primelor zece orase in functie de subindicele industriilor creative, regasim pe locul 8 municipiul Iasi, avand o crestere constanta de la an la an in perioada 2012-2016. Aceasta dimensiune a reprezentat unul dintre punctele forte ale municipiului Iasi chiar si conform vechii metodologii, care continea un numar mai mic de sectoare si CAEN-uri. In anul 2016, cifra de afaceri ajunge la aproximativ 4.270 de lei pe cap de locuitor, cu 62,8% mai mult fata de anul 2012, avand o crestere de aproximativ 12% fata de anul 2015. Tot in acelasi an, in cadrul sectoarelor culturale si creative sunt angajate aproximativ 27 de persoane raportat la mia de locuitori. Referitor la ponderea profitului in cifra de afaceri, analizele au evidenciat cresteri constante, ajungand de la 6% in anul 2012 la 10,6% in anul 2016.

Sectoarele de IT si de artizanat si mestesuguri acumuleaza un procent de 56% din totalul cifrei de afaceri generat de SCC, dar o contributie consistenta la economia creativa a orasului au si sectoarele de audiovizual si media si de carte si presa, care impreuna genereaza 30% din totalul cifrei de afaceri si angajeaza 26% din forta de munca raportat la numarul total de angajati.

In clasamentul celor 46 localitati pentru acest subindex municipiul Piatra Neamt este pe locul 12, la sfarsitul clasamentului situandu-se Vaslui (45/46) si Barlad (41/46). Celelalte localitati din regiune se regasesc in esalonul de mijloc

Asezaminte culturale

Asezamintele culturale sunt institutii publice de cultura ce-si desfasoara activitatea in cadrul localitatilor urbane si rurale organizate in unitati administrativ-teritoriale de baza. Astfel, ele sunt incadrate in categoriile: caminele culturale, casele de cultura, universitatile populare, scolile populare de arte si meserii, centrele culturale, formatiile sau ansamblurile profesioniste pentru promovarea culturii traditionale, centrele zonale pentru educatia adultilor, centrele pentru conservarea si promovarea culturii traditionale si altele asemenea.

Municipiul Suceava obtine in anul 2017 un loc 6 in topul localitatilor bazat pe acest subindex prezentand o oarecare scadere fata de anul 2016. Pentru anul 2017, la nivelul orasului Suceava au existat in cadrul asezamintelor culturale aproximativ 84 de angajati, iar bugetul alocat pentru diversele activitati si evenimente culturale organizate in acest an a fost de 84 de lei pe cap de locuitor. Numarul total de persoane care au participat in cadrul acestor evenimente pe intregul parcurs al anului 2017 a fost de aproximativ 267.000 de persoane. In cazul municipiului Suceava, scorul final a fost scazut de valoarea obtinuta la nivelul indicatorului care a masurat infrastructura culturala. Acest fapt denota un dezechilibru intre numarul de asezaminte existente si populatia deservita. Cu toate acestea, criteriul care ofera municipiului Suceava un avantaj este publicul participant la evenimente, care, strict pe acest aspect, pozitioneaza Suceava pe a treia pozitie, avand aproximativ 2.238 de participanti la mia de locuitori.

Pe locul sapte in clasamentul asezamintelor culturale se afla Piatra Neamt. Trebuie remarcat ca locul sapte reprezinta un alt punct de inflexiune in acest clasament, prin diferenta aproape dubla dintre scorul obtinut de Piatra Neamt si cel obtinut de Suceava.

In urma datelor raportate de asezamintele care au raspuns la chestionare, in anul 2017 au existat in cadrul lor aproximativ 30 de angajati, iar bugetul alocat pentru organizarea diverselor activitati si evenimente culturale a fost de 40 de lei pe cap de locuitor, atragand un public de aproximativ 250.000 de participanti. Indicatorii pentru care au fost obtinute cele mai mici valori sunt cei care au masurat resursa umana si bugetul alocat pentru activitatile intreprinse. Similar cu municipiul Suceava, Piatra Neamt a obtinut cel mai mare scor pentru numarul de participanti la evenimentele organizate de asezaminte, scor care plaseaza municipiul, doar conform acest criteriu, pe locul patru din zece.

²⁶⁵ ESSnet Culture, ESSnet-culture. European statistical system net-work in culture. Final report, 2012, <http://ec.europa.eu/culture/library/reports/>

8.3. Aspecte privind valorificarea potentialului turistic

In ciuda potentialului turistic variat si a importantei monumentelor istorice sau a arealelor turistice din Regiunea Nord-Est, semnalizarea acestora printr-un sistem coerent si vizibil de indicatoare turistice in cadrul sau in proximitatea aeroporturilor, a garilor si a autogarilor, este inca deficitara. Pe drumurile nationale si chiar pe cele judetene intalnim ocazional unele indicatoare catre monumente istorice, insa insuficient corelate cu alte elemente de promovare (harti, trasee, marcaje, puncte de informare turistica etc.).

Una dintre problemele cu care se confrunta turistii care calatoresc cu avionul catre regiunea Nord-Est este lipsa transportului in comun care sa faca legatura intre aerogara si centrul orasului de care apartine. O alta problema legata de promovarea turistica este legata de un transport public deficitar catre obiectivele turistice importante, care exclude un intreg segment de turisti, pe cei care nu detin autoturism propriu. Pe de alta parte, desi unele locatii turistice sau monumente beneficiaza de curse regulate de transport public, acest lucru nu este promovat in statiile de tren sau in autogari si nici pe site-urile specializate de promovare turistica. De asemenea, in vederea organizarii unui traseu turistic care sa nu se bazeze pe autoturism propriu, posibilitatile sunt relativ limitate din cauza neintegrării sistemelor de transport public (transport rutier urban/suburban, transport rutier intra/interjudetean si transport feroviar). Desi pentru transportul feroviar si cel rutier intra/interjudetean exista cate un sistem on-line de planificare a calatoriei, cu posibilitatea de rezervarii/achizitionarii on-line a biletelor de calatorie, acestea nu sunt compatibile sau complementare, nefiind posibila planificarea unei calatorii care sa utilizeze atat transportul rutier, cat si cel feroviar. Pe langa aceste dificultati de planificare a unui traseu turistic, intervine si calitatea/starea precara in care se afla majoritatea garilor si autogarilor, care descurajeaza calatoria cu mijloace de transport in comun.

In vederea promovarii turistice a unor obiective istorice, culturale, naturale, este necesara crearea unor produse specifice, de artizanat, care sa ofere posibilitatea turistilor de a procura obiecte traditionale. In acest fel pot fi sprijiniti micii producatori locali, artizani si meseri populari. Desi unele obiective turistice beneficiaza de astfel de standuri si buticuri, in multe orase prezenta acestora este sporadica, lipsind chiar din zonele cele mai importante din punct de vedere turistic

8.4. Starea si evolutia indicatorilor economici in turism

In cele ce urmeaza este prezentata situatia indicatorilor economici ce caracterizeaza acest sector, respectiv capacitatea de cazare in functiune, indicele de utilizare a capacitatii in functiune, evolutia numarului de turisti si a numarului de innoptari precum si a duratei medii de sedere a unui turist.

La nivelul anului 2019, capacitatea de cazare in functiune in regiune este de 9.172 mii locuri-zile, in crestere cu 21,81 % fata de 2013. In perioada mentionata, indicatorul a avut o crestere continua. Desi nivelul capacitatii de cazare in functiune poate parea mic in raport cu potentialul turistic existent in regiune, indicele de utilizare al acesteia a crescut doar de la 21,4% in 2013, pana la 29,15% in 2019.

Numarul de turisti care au vizitat Regiunea Nord-Est a inregistrat o crestere in intervalul 2013-2019, cu aprox. 79%, numarul de sosiri ajungand in anul 2019 la 1,35 mil turisti. Totodata, valoarea mentionata reprezinta 10% din totalul national al sosirilor. Din turistii straini care au vizitat Romania in anul 2019, aprox 6% au vizitat Regiunea Nord-Est. La nivel judetean, in anul 2019, Suceava a atras 34,45% dintre turistii din regiune, pe locul doi situandu-se judetul Iasi cu 25,28% si Neamt cu 19,60%.

In perioada 2013-2019, numarul de innoptari in regiune a inregistrat o crestere cu 65,6%, ajungand in anul 2019 la 2,67 mil. La nivel judetean, cei mai multi turisti au ales judetul Suceava, unde numarul de innoptari a ajuns la 37,95% din total regional in anul 2019, urmat de judetul Iasi cu 21,64% si judetul Neamt cu 18,25%.

Impactul pandemiei de coronavirus asupra sectorului turismului a determinat o scadere drastica a valorii acestor indicatori, ca urmare a restrictiilor de calatorie impuse in intraga lume incepand cu luna aprilie 2020, in scopul diminuarii raspandirii coronavirusului.

Astfel, numarul de turisti care au vizitat Regiunea Nord-Est in luna aprilie 2020 a scazut cu 99% fata de cei sosit in regiune in lunile aprilie 2018 si 2019. Inca din luna martie 2020 se preconiza o scadere a numarului de turisti, comparativ cu aceeasi luna din anii anteriori, aceasta fiind de 61 % fata de martie 2018 si 65% fata de martie 2019.

In mod similar, in luna aprilie 2020, numarul de innoptari in structuri de primire turistica in Regiunea Nord-Est a scazut cu aprox. 99% fata de anii anteriori. In luna martie 2020, valoarea acestui indicator a scazut cu aprox. 57% fata de luna martie 2018 si cu 64,45% fata de aceeași luna din anul 2019.

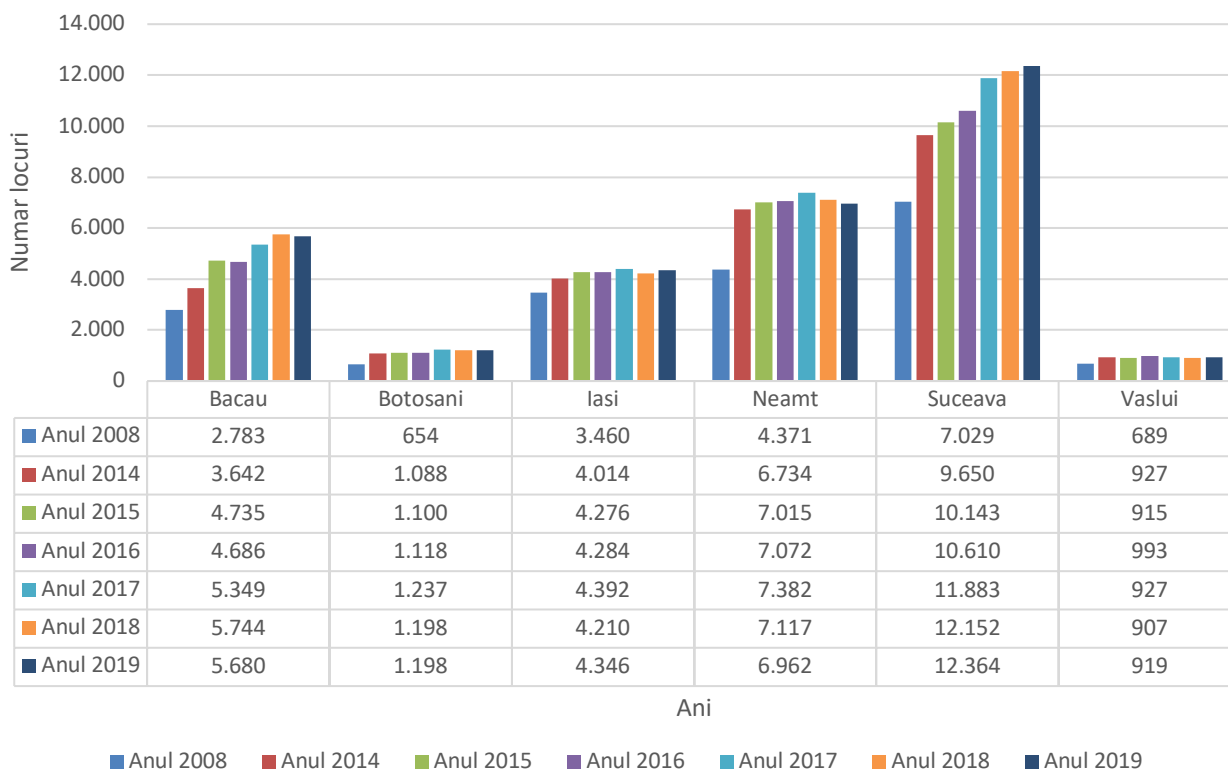
Atractivitatea turistica a regiunii poate fi masurata cu ajutorul duratei medii de sedere. Valoarea acestui indicator a scazut in perioada 2013-2019, de la 2,14 nopti pe turist la 1,98 nopti pe turist. Tinand cont de potentialul turistic al regiunii, acest nivel este inferior in raport cu posibilitatile existente. Mai mult, in intreaga perioada analizata, nivelul inregistrat la nivel regional a fost inferior celui national. Vezi anexa: *Situatia capacitatii si activitatii de cazare turistica, 2007-2019.*

Pe baza datelor statistice existente in Baza de date TEMPO - online, INS-2019, a fost calculata durata medie de sedere la nivel de localitate. In continuare sunt prezentate localitatile care au un numar mai mare de turisti sositi in anul 2019 (peste 5.000 sosiri) si cu durata medie de sedere superioara mediei regionale (1,98 nopti/ turist):

- Judetul Bacau: Municipiul Bacau (68.039 turisti, 2,27 nopti pe turist- durata medie de sedere), Municipiul Moinesti (8.349 turisti, 2,40 nopti pe turist), Municipiul Onesti (14.121 sosiri / 2,12 nopti pe turist), Orasul Slanic Moldova (39.386 sosiri/2,7 nopti pe turist- durata medie de sedere), Orasul Targu Ocna (12.635 sosiri/4,26 nopti pe turist- durata medie de sedere);
- Judetul Neamt: Baltatesti (6.219 turisti, 11,10 nopti pe turist- durata medie de sedere), Raucesti (5.702 turisti, 2,74 nopti pe turist)
- Judetul Suceava: Municipiul Campulung Moldovenesc (19.482 sosiri /2,39 nopti pe turist- durata medie de sedere), Municipiul Vatra Dornei (71.374 sosiri /3,87 nopti pe turist- durata medie de sedere), Cacica (9.807 sosiri / 2,34 nopti pe turist- durata medie de sedere), Dorna Candrenilor (8.409 sosiri / 2,9 nopti pe turist- durata medie de sedere), Dorna Arini (9.796 sosiri /2.23 nopti pe turist- durata medie de sedere), Malini (5.964 sosiri /2,28 nopti pe turist- durata medie de sedere), Manastirea Humor (9.280 sosiri /2,58 nopti pe turist- durata medie de sedere), Vama (6.857 sosiri /2,65 nopti pe turist- durata medie de sedere).

In graficul urmator este reprezentata evolutia capacitatii de cazare existenta (nr. locuri) in Regiunea Nord-Est, structurata pe judete, in anul 2008 si perioada 2014-2019.

Capacitatea de cazare turistica existenta in Regiunea Nord-Est, numar locuri

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Se poate observa ca judetul cu cea mai mare capacitate de cazare este Suceava, situatie normala daca avem in vedere conditiile geografice existente, favorabile pentru dezvoltarea turismului, precum si spiritul antreprenorial deosebit de dezvoltat al locuitorilor din acest judet, la polul opus situandu-se judetele Botosani si Vaslui.

Se remarca in intervalul 2008-2019 o crestere a numarului de hoteluri si pensiuni turistice si agroturistice, in timp ce celelalte tipuri de structuri de primire turistica inregistreaza o stagnare sau o usoara scadere. Vezi anexa: *Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare 2007-2019, numar unitati.*

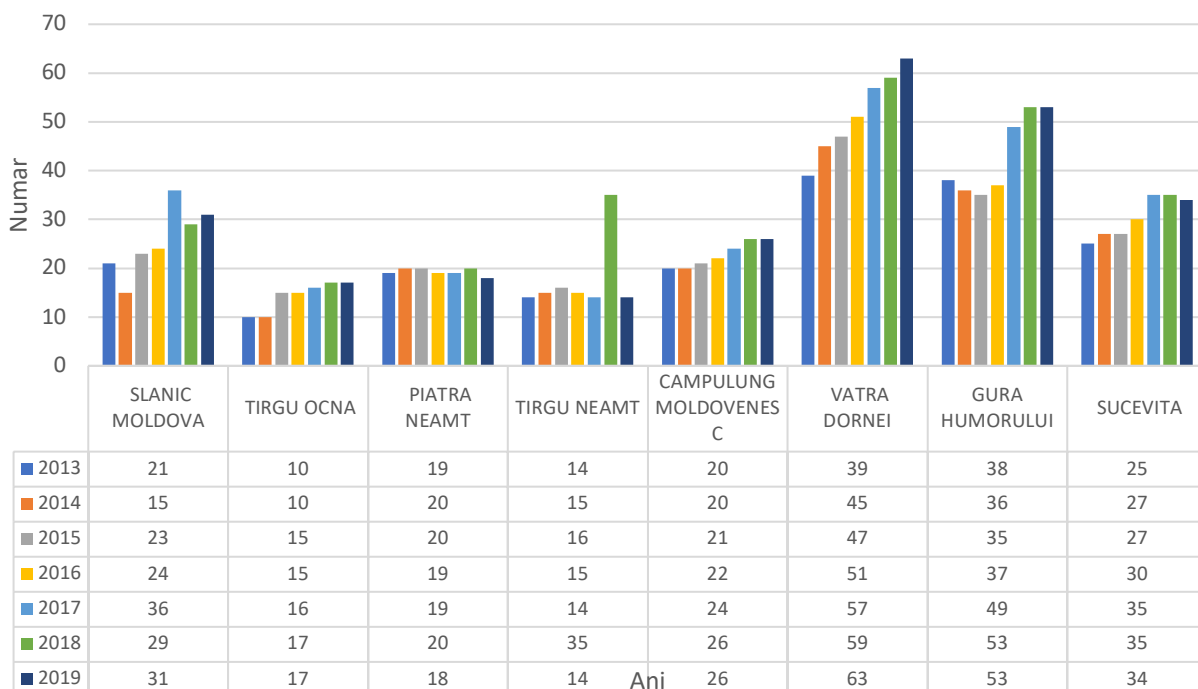
In anul 2019, cei mai multi turisti au vizitat judetele Suceava (466 mii) - peste o treime din numarul total (regional) al turistilor, Iasi (342 mii) si Neamt (265 mii). Cei mai putini turisti au fost inregistrati in judetele Botosani si Vaslui, fiecare fiind vizitate de cate 3,8% din numarul total al turistilor.

Statiunile turistice

Lista statiunilor turistice din Romania²⁶⁶ cuprinde 8 statiuni turistice de interes national si 9 statiuni turistice de interes local din regiunea Nord-Est, unele cu o componenta balneara sau climaterica activa²⁶⁷. Astfel, statiunile turistice de interes national din regiune sunt: Slanic Moldova si Targu Ocna - judetul Bacau, Piatra Neamt si Targu Neamt (care include si baile Oglinzi) - judetul Neamt si Campulung Moldovenesc, Gura Humorului Vatra Dornei si Sucevita - judetul Suceava, iar cele de interes local sunt: Moinești Bai, in judetul Bacau, Statiunile Baltatesti si Durau in judetul Neamt, iar in judetul Suceava - localitatile Cacica, Dorna Candrenilor, Fundu Moldovei, Poiana Stampei, Pojorata si Solca.

Analizand evolutia numarului de structuri de primire turistica din statiunile turistice in perioada 2014-2019, se poate observa o tendinta de crestere a acestora. Din punct de vedere al tipurilor de structuri de primire turistica, se poate observa o preponderenta a pensiunilor turistice in toate statiunile turistice de interes national, iar in comuna Ceahlau, un numar crescut de pensiuni agroturistice. Hotelurile ocupa locul secund ca numar in toate aceste statiuni, existand insa si numeroase alte tipuri de structuri de primire turistica (vezi anexa: Tipuri de structuri de primire turistica in statiunile turistice).

Structuri de primire turistica in statiunile turistice de interes national din Regiunea Nord-Est

Sursa: Prelucrari date din baza de date TEMPO, INS

²⁶⁶ HG 916/2018 pentru aprobarea atestarii unor localitati sau parti din localitati ca statiuni turistice de interes local si pentru modificarea anexei nr. 5 la Hotararea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor si criteriilor de atestare a statiunilor turistice

²⁶⁷ HG nr. 1.016 din 12 octombrie 2011, privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura

Numarul de sosiri in statiunile turistice din Regiunea Nord-Est a cunoscut o evolutie mult mai dinamica decat numarul structurilor de cazare, in perioada 2014-2019. Se remarca statiunile Durau, Slanic Moldova, si Gura Humorului cu o crestere a numarului de turisti in anul 2018 fata de 2014 cu 147,78%, 120%, si respectiv 134,60 %. Cresteri semnificative ale numarului de turisti au fost inregistrate in acelasi interval si in alte statiuni turistice de interes local, situate in judetul Suceava - Cacica (crestere cu 220,59%), Fundu Moldovei (708 %) si Poiana Stampei (442.17%).

Statiunea turistica si balneoclimaterica Slanic Moldova este situata pe versantul estic al Carpatilor Rasariteni, intr-o depresiune strabatuta de Paraul Slanic. Profilul preponderent al tratamentului balnear este cel al afectiunilor digestive, hepato biliare, metabolice si de nutritie, a bolilor reumatice, cardiovasculare, respiratorii etc.

Statiunea turistica si balneoclimaterica Targu Ocna dispune de un climat de dealuri cu temperaturi moderate. Izvoarele minerale din Targu Ocna, folosite in cura interna si externa sunt recomandate pentru afectiuni gastro-intestinale, afectiuni hepato-biliare, boli de nutritie, stari alergice, intoxicatii cu metale, afectiuni ale rinichilor si cailor urinare, afectiuni ale aparatului locomotor. Intre potentialul statiunii si posibilitatile de primire a turistilor exista o insemnata discrepanta, potentialul fiind valorificat in procent de 15-20% pentru turism balnear si de tranzit.

Salina de la Targu Ocna reprezinta o valoare turistica din doua puncte de vedere. In primul rand, atrage vizitatorii care doresc sa primeasca tratament medical in mediul specific minelor de sare. In al doilea rand, constituie o atractie pentru vizitatorii care doresc sa cunoasca salinele, modul de lucru specific in minele de sare si pesterile subterane.

Moinesti - sunt consemnate 10 izvoare in Moinesti si 3 in Lacacesti. Datorita valorii deosebite ale acestor izvoare minerale, orasul Moinesti a figurat in mod oficial (1934) printre statiunile balneoclimaterice din Romania. Cele cinci izvoare de apa minerala din Parcul Bai - Moinesti sunt indicate pentru cura interna: in afectiuni gastrointestinale, hepato-biliare, diabet simplu, guta, litiaza renala etc.; cura externa: in afectiuni ale ochilor - inflamatii, afectiuni reumatismale, artroze, spondiloze, afectiuni ale nervilor periferici, reumatism articular, unele afectiuni ginecologice etc. si cura mixta: in afectiuni ale cailor respiratorii superioare: laringite, faringite, amigdalite cronice etc. Indicatii generale: afectiuni ale tubului digestiv si glandelor anexe, afectiuni ale aparatului locomotor, reumatismale, boli de nutritie, sistemul nervos periferic, inflamatii de mucoase. In urma unui proiect european al Primariei, Parcul "Bai" din Moinesti a fost reamenajat si deschis pentru public in 2015.

Statiunea balneoclimaterica Nicolina din Iasi valorifica un zacamant de ape minerale sulfuroase iodurate, clorurate sodice, hipotermale cu debit artezian, ce are o concentratie ridicata de hidrogen sulfurat, de 331 mg/l. Principalele grupe de afectiuni indicate pentru cura sunt: afectiunile reumatismale, postraumatice, dermatologice, respiratorii, neurologice, vasculare periferice si ginecologice. Hotelul Nicolina dispune de 150 de locuri de cazare. In baza proprie de tratament a hotelului Nicolina se ofera urmatoarele proceduri: bai in apa sulfuroasa, bai galvanice, masaj subacval si terapeutic, termoterapie, aerosoli, electroterapie, proceduri cu campuri magnetice de joasa frecventa si gimnastica medicala.

Statiunea turistica Piatra Neamt - Datorita pozitiei sale, pe traseul unor importante rute comerciale, orasul a cunoscut o puternica dezvoltare, in perioada moderna, Piatra Neamt ajungand cel mai important centru urban din tinutul Neamtului si oras resedinta al judetului. Printre atractiile turistice ale municipiului, se numara: numeroase muzee, Ansamblul Curtii Domnesti, telegondola, partia de schi, telescaunul si traseele montane de pe masivul Cozla etc.

Statiunea turistica Baltatesti, judetul Neamt, este cunoscuta pentru apele minerale clorurate, sulfatate, iodice, bromurate cu o concentratie de pana la 280 g/l. Intre factorii de cura se evidentiaza, de asemenea, aerul bogat in ioni negativi, ozonat si care are un efect tonifiant asupra organismului. Baile functioneaza din anul 1810, la initiativa printului Cantacuzino. Statiunea are o capacitate de cazare de 450 locuri pe serie si instalatii moderne pentru electroterapie, afuziuni, dusuri, masaj, aerosoli, tratament ginecologic, de cultura fizica medicala si recuperatorie, bazin de hidrokinetoterapie. Baile cu apa clorosodica sunt completate cu bai galvanice si impachetari cu namol de sediment. Aici se pot trata: surmenajul fizic si intelectual, diferite stari de convalescenta, rahitismul, debilitate, afectiuni pulmonare, tulburari de somn si crestere, reumatismul.

Statiunea turistica Targu Neamt - Baile Oglinzi este situata la o distanta de 3 km nord de orasul Targu Neamt, intr-o microdepresiune din sud-estul Culmii Plesului cunoscuta sub numele de Poiana Dascalitei.

Analizele chimice au aratat ca apele de aici sunt clorosodice de mare concentratie. In statiunea Oglinzi se trateaza afectiuni reumatismale, dermatologice, afectiuni ale aparatului respirator, sechele post-traumatice, nevroze astenice si se folosesc tratamente cu magnetodiaflux, ultrasunete, curenti diadinamici, bai calde la cada, bai galvanice, impachetari cu parafina, masaj, gimnastica medicala.

Statiunea turistica Durau este situata la 100 km de Piatra Neamt, la poalele faimosului masiv Ceahlau. La Durau se afla o manastire pictata de celebrul pictor Nicolae Tonitza. Pe unul din traseele care urca muntele Ceahlau, turistii pot admira cascada Duruitoarea (25 m inaltime). Statiunea, deschisa in toate anotimpurile anului, este recomandata pentru odihna si tratament al nevrozelor astenice, a starilor de slabiciune, a anemiei, pentru refacerea dupa eforturi psihice sau intelectuale. Exista posibilitatea de a efectua excursii pe Ceahlau (Ocolasu Mare-1907 m si Toaca-1904 m) si de a practica sporturile de iarna (partie de schi, cu diferite grade de dificultate).

Statiunea turistica si balneoclimaterica Vatra Dornei se afla in nordul Romaniei, la 40 km fata de Campulung Moldovenesc, in Depresiunea Dornelor. Bioclimatul statiunii este tonic stimulent cu nuante de sedare, existand o concentratie mare de aeroioni negativi si puritatea deosebita a aerului datorita bogatiei de conifere si lipsei de agenti poluanti. Cele doua baze de tratament aflate in statiune, Complexul Hotelier "Bradul - Calimani" si Complexul Balnear "Dorna" au o capacitate zilnica de peste 4.500 de proceduri terapeutice, care includ bai calde in cada cu ape minerale, impachetari cu namol si parafina, electroterapie, hidroterapie, masaj, gimnastica medicala, sauna, mofete artificiale, kinetoterapie, existind izvoare speciale pentru cura interna cu apa minerala. Baza de tratament a complexului Bradul-Calimani a fost extinsa, modernizata si dotata cu aparatura medicala de ultima generatie. Indicatii terapeutice sunt pentru afectiuni cardiovasculare, reumatismale, neurologice periferice, afectiuni asociate, metabolice si de nutritie.

Statiunea turistica Campulung Moldovenesc este amplasata la poalele Raraului, climatul tipic fiind subalpin, aerul ozonat, atragand numerosi turisti chiar de la inceputul sec. al XIX-lea. Oferta turistica bogata a zonei Campulung Moldovenesc este sustinuta de o importanta retea de structuri de primire, formata din hoteluri de una, doua si trei stele, moteluri, pensiuni, cabane, si ferme agroturistice, case particulare si case de vacanta.

Statiunea turistica Gura Humorului - localitatea era cunoscuta, inca din secolul al XIX-lea pentru proprietatile curative ale aerului si ale apelor sale iar, in perioada interbelica, ca o statiune balneo - climaterica de referinta. In anul 2005, prin HG 114, orasului Gura Humorului i s-a recunoscut statul de statiune turistica de importanta nationala.

Cacica - pe baza descoperirilor arheologice, s-a atestat una din cele mai vechi exploatare de sare recristalizata din saramura din Europa, datand din perioada culturii Cris din neoliticul timpuriu (mileniul 5 i.Hr.). Salina Cacica este un obiectiv economic si turistic cu un impact deosebit asupra dezvoltarii sociale si economice a zonei.

Solca - in secolul XIX, la initiativa unor medici specialisti austrieci veniti la Solca, a fost infiintata o statiune balneoclimaterica. Prin masuratori confirmate si in anii urmasori s-a constatat ca aerul din Solca este foarte bogat in ozon si beneficiaza de un climat de adapost, foarte potrivit pentru convalescenti si anemici, ca si pentru cei ce sufera de bronsita si de catar pulmonar. Orasul Solca este renumit si pentru apele minerale cloruro-sodice. In prezent, fostele pavilioanele ale sanatoriului, aflate in stare de degradare, gazduiesc un azil pentru batrani si o statie de ambulanta.

Comuna Sucevita, statiune turistica de interes national din judetul Suceava, se afla la confluenta Obcinei Mari cu Depresiunea Radautilor. In aceasta localitate se afla si Manastirea Sucevita.

Comuna Dorna Candrenilor, situata pe valea Dornei, este cunoscuta mai ales pentru izvoarele sale minerale.

Comuna Fundu Moldovei, situata in nordul Romaniei, aproape de granita cu Ucraina, este una dintre localitatile care pastreaza traditiile stravechi.

Poiana Stampei, este comuna unde se realizeaza unele dinre cele mai frumoase costume populare din Bucovina, unde se incondeiaza oua si unde a fost creata bundita in culori. In aceasta comuna se afla Rezervatia Nationala Tinovu Mare, care adaposteste cea mai mare rezervatie (mlastina) de turba din Romania.

Comuna Pojorata este traversata de Transrarau, cel de-al treilea traseu montan spectaculos din Romania, soseaua din muntii Moldovei care faciliteaza accesul catre Rarau, Pietrele Doamnei si Manastirea Rarau.

Populatia ocupata in turism

Cele mai multe persoane ocupate in structurile de cazare turistica se gasesc in judetul Suceava (intre 35% si 52% in anul 2018), in corelare cu datele privind capacitatea de cazare existenta si numarul de turisti sositi in acest judet.

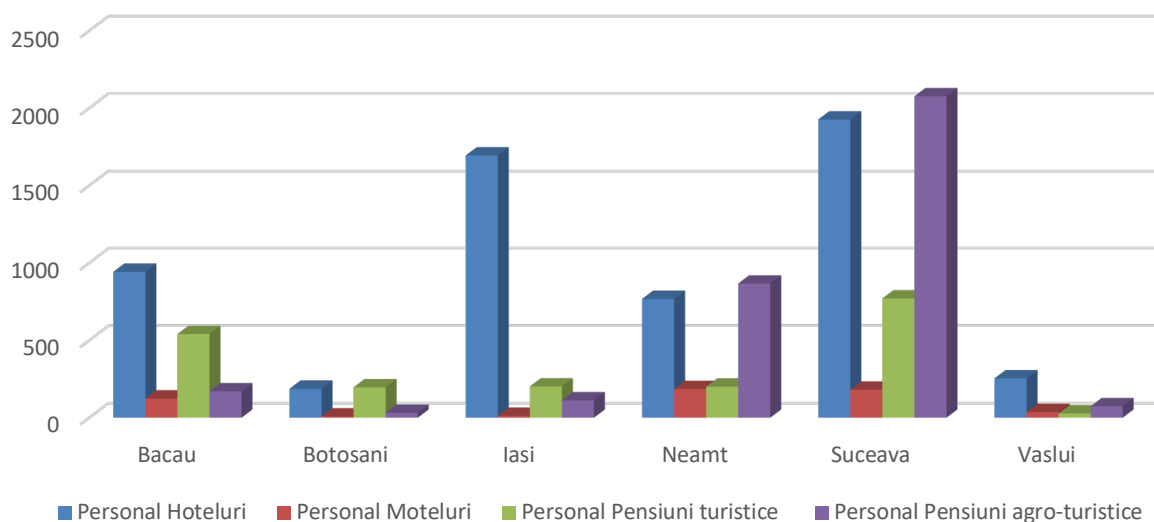
Personalul ocupat din structurile de cazare (media trimestrelor)

	Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
2013	2.460	419	112	458	450	918	100
2018	3.166	497	128	544	569	1.323	103
2019	7.553	555	120	594	577	1.611	4.094 ²⁶⁸

Sursa: Date prelucrate din „Frecventarea structurilor de primire turistica cu functiuni de cazare”, INS - medie trimestriala

In ceea ce priveste repartizarea personalului pe tipuri de structuri de cazare, la nivelul anului 2018, observam ca procentul cel mai mare a personalului ocupat il intalnim in hoteluri (45,6% din totalul personalului), pensiuni turistice (15,3%) si pensiuni agroturistice (26,3%).

Personalul angajat pe tipuri de structuri de primire turistica in judetele Regiunii Nord-Est, 2018

Sursa: Prelucrari date „Frecventarea structurilor de primire turistica cu functiuni de cazare”, INS 2018.

Nota: datele referitoare la personalul angajat in structurile de primire turistica reprezinta media anuala, calculata prin media aritmetica a valorilor trimestriale comunicate de INS.

²⁶⁸ Consideram ca datele din 2019 referitoare la personalul ocupat din judetul Vaslui trebuie tratate cu retinere, acesta este motivul pentru care ele nu au fost comparate cu datele ref. la celelalte judete in regiune si s-a pastrat graficul cu date la nivelul anului 2018.

8.5. Forme de turism practicate

- *Turismul de agrement*

Infrastructura de agrement este vitala in contextul dezvoltarii turismului in Regiunea Nord-Est, calitatea acesteia influentand, in buna masura, durata de sedere a turistilor. Se remarca eforturile autoritatilor locale din Regiunea Nord Est de a initia si dezvolta proiecte dedicate acestui scop, din care enumeram:

	Localizare	Facilitati de agrement
Zona de Agrement Ciric	Municipiul Iasi	Plaja, piscine, zid de escalada, plimbare in copaci, terenuri de minigolf, paintball, fotbal, tenis, handbal, baschet, tenis de masa, debarcader, ponton, telescaun
Strandul municipal Iasi	Municipiul Iasi	Dotat cu 3 bazine pentru inot, intre care un bazin pentru copii, cu tobogan si un bazin olimpic, de 50 m lungime, cu trambuline. Au fost amenajate aproape trei hectare de plaja cu nisip, cate doua terenuri pentru fotbal de plaja si volei, patru terenuri de tenis si doua parcuri. Strandul este dotat cu dusuri pe plaja, vestiare, spatiu de joaca pentru copii si terasa. Se pot inchiria sezlonguri si umbrele.
Aeroclubul „Alexandru Matei” Iasi	Municipiul Iasi	Aeroclubul ofera: zbor de agrement (tur aerian al orasului) de durata variabila, cu plecare de pe aerodromul „Alexandru Matei”, cu un avioane de 2-4 locuri, zbor de tip aero-taxi pe teritoriul Romaniei, parasutism – in sezonul cald, atat pentru cunoscatori, cat si pentru neinitiati, salturi la turnul de parasutism din Copou, planorism – in sezonul cald, aeromodelism.
Insula de Agrement	Municipiul Bacau	Plaja, plimbări cu barca, bazin de inot pentru copii, teren de tenis si volei, spatiu pentru spectacole etc.
Baza de agrement Ezareni	Judetul Iasi, Municipiul Iasi	Baza nautica de agrement se intinde pe o suprafata de 3 hectare cu deschidere la lacul de acumulare Ezareni, in suprafata de 47 de hectare. Baza de agrement include: restaurant cu specific pescaresc (150 locuri), terasa cu gratar (200 locuri), spatii de cazare. Distractii posibile: plimbări pe apa, cu ambarcatiuni cu motor sau cu vase si hidrobiciclete. Pontonul si malul lacului ofera posibilitati pentru plaja, fiind amenajate cu sezlonguri, umbrele si piscina pentru copii.
Complex Hamak	Judetul Iasi, sat Barnova	Parc de catarat in copaci, paintball, pescuit, echitatie, cazare la casute de lemn, concerte, camping
Complex Sportiv si de Agrement „Moldova”	Municipiul Roman	Zona pentru practicarea sporturilor in aer liber (amenajata cu saci de box, tenis de masa etc.), piste pentru biciclete, role si skateboard, o zona de fitness, 3 bazine de inot
Lacul de acumulare "Izvorul Muntelui"	Oras Bicz	Croaziere cu vaporul pe lac, inchiriere barci, hidro-biciclete, schi nautic
Zona de agrement Parc “Magura”- Targu Ocna	Oras Targu Ocna	Centru de tratament balnear - fizioterapie, intretinere si recuperare, centru de izvoare cu apa minerala
Cornisa Aquapark & Sports Botosani	Municipiul Botosani	Piscina acoperita, bazin de inot olimpic, plaja, patinoar acoperit, piste de role, terenuri de sport, iaz si rau artificial, sauna, bazin hidromasaj etc.
Complexul Turistic Arinis	Gura Humorului	piscina acoperita, de dimensiuni olimpice, doua bazine de inot exterioare (unul pentru adulti, iar altul pentru copii), sala de sport multifunctionala, cu tribune, vestiare si dusuri, patinoar natural utilizat si vara pentru role, sase

		terenuri de sport (tenis de camp, volei, fotbal, handbal, baschet), parapanta, enduro, tiroliana, painball-ul, tirul cu arcul pe terenuri special amenajate sau in padure, offroad, enduro, escalada in Parcul Escalada
Complexul de agrement Piatra Neamt	Municipiul Piatra Neamt	Bazin de inot olimpic, patinoar natural, terenuri de fotbal, tenis, baschet, volei, handbal, pista pentru role si skateboard-uri, Aventura Land, echitatie, scena pentru spectacole etc.
Telegondola si partia de schi Piatra Neamt	Municipiul Piatra Neamt	Telegondola pleaca din fata garii pana pe muntele Cozla, de unde porneste si partia de schi
Strandul Municipal Strandul Micul Delfin Piscina Capitoliu Garden Strandul Civica Sport	Municipiul Suceava	Strandurile din municipiu dispun de piscine cu apa dulce si sarata, atat pentru adulti, cat si pentru copii, dusuri, bai, sezlonguri, umbrele, terenuri de tenis si volei, spatii de joaca special amenajate pentru copii, mese de biliard si tenis, sauna si masaj, terase, baruri, gratare si restaurante
Parcul National Calimani	Judetul Suceava	Trasee ecvestre, bird watching, foto safari
P.O.P.A.S. Gura Humorului	Oras Gura Humorului	Piscine acoperite, terenuri de sport, patinoar natural, partia de schi "Soimul", parcul "Lunca Moldovei"
Parcul balnear Vatra Dornei	Municipiul Vatra Dornei	Zona centrala a statiunii, parcului central, zona de agrement Lunca Dornelor, domeniu schiabil, zona de agrement Runc

Prin amenajarea unei infrastructuri de agrement diverse se maresta atractivitatea zonei, care se poate extinde catre noi grupuri tinta, determinand astfel o crestere a numarului de turisti. Crearea de pachete turistice complexe si variate, care sa cuprinda activitati pentru mai multe grupe de varsta, trebuie bazata insa si pe o colaborare intre comunitatile care ofera diverse tipuri de servicii turistice. Un parc de agrement urban poate fi legat prin trasee turistice sau piste de biciclete de zone verzi sau arii protejate de imprejurimi si chiar de obiective culturale, istorice sau de arta si traditie populara.

Turismul de agrement imbina pe plan orizontal mai multe forme de turism, tinand cont de diversitatea posibilitatilor de petrecere a timpului liber. Astfel, infrastructura de agrement vine ca o dezvoltare suplimentara a unor localitati deja consacrate pe anumite tipuri de turism (montan, cultural, balnear). In plus, aceasta infrastructura de agrement are ca public tinta si localnicii care isi pot petrece timpul liber si week-end-urile bucurandu-se de activitatile oferite.

- **Turismul activ**

In regiunea Nord Est, practicarea turismului activ are conditii foarte bune de dezvoltare datorita potentialului oferit de Carpatii Orientali. Se pot practica drumetiile montane, sporturi de iarna, dar si activitati specifice turismului de aventura si sportiv: alpinismul, escalada, mountain bike, zboruri cu parapanta. In momentul actual, cea mai importanta componenta a turismului montan o reprezinta sporturile de iarna. In Regiunea Nord-Est, cea mai mare parte a domeniului schiabil amenajat se afla concentrat intr-un areal care apartine judetului Suceava.

Infrastructura aferenta sporturilor de iarna a cunoscut o evolutie constanta in Regiunea Nord-Est in ultimii ani, fiind inaugurate partii in Malini (2008), Gura Humorului, Piatra Neamt si Sucevita (2010), Vatra Dornei (2011), Durau (2012), Slanic Moldova (2014). Acest lucru denota ca exista interes atat din partea autoritatilor locale de a dezvolta acest segment turistic, cat si din partea amatorilor de sporturi de iarna. In prezent, in Regiunea Nord Est, statiunile montane unde se pot practica aceste sporturi de iarna sunt Vatra-Dornei, Gura Humorului, Piatra Neamt, Durau, Sucevita, Malini, Campulung Moldovenesc si Carlibaba.

Drumetiile montane si cabanele asociate acestora, ca baza materiala pentru odihna, cazare si agrement, a reprezentat si reprezinta o optiune pentru un segment foarte variat de turisti (ca varsta, categorie sociala, nivel al veniturilor etc.), romani sau straini. Nevoia de repaus si recreere devine din ce in ce mai importanta in conditiile ritmului de viata stresant contemporan.

Dintre masivele montane la nivel national care dispun de o anumita echipare tehnica, se remarca masivul Ceahlau din Regiunea Nord-Est.

Pentru practicarea drumetiilor montane foarte importante sunt traseele montane marcate. Traseele pentru excursiile montane sunt efectuate de autoritatile locale, iar eliberarea si marcarea acestora se face cu asistenta SALVAMONT.

Trasee montane in parcurile nationale si naturale, conform planurilor de management aprobate ale acestora:

- Parcul National Calimani - 44 trasee montane;
- Parcul National Cheile Bicazului - Hasmas - 18 trasee montane;
- Parcul National Ceahlau - 8 trasee montane si 2 tematice;
- Parcul Natural Vanatori Neamt - 15 trasee montane.

Mai exista trasee montane marcate si in:

- Muntii Rarau-Giumalau- 23 trasee; (sursa C.J. Suceava)
- Muntii Ciucului - 21 trasee si 2 de creasta (sursa www.muntesisflori.ro)
- Muntii Suhard- 21 trasee; (sursa www.carpati.org)
- Muntii Tarcau -18 trasee; (sursa www.carpati.org)
- Muntii Obcinele Bucovinei- 21 trasee
- Muntii Tarcau- 16 trasee;
- Muntii Stanisoarei - Munczii Neamtului -8 trasee.

Majoritatea traseelor montane nu beneficiaza insa de suficiente materiale promotionale, fiind necesar un marketing mai eficient al regiunii, ca destinatie montana.

Activitatile specifice turismului activ prezinta premise foarte bune de practicare a acestuia in Regiunea Nord-Est. Acest tip de turism constituie o alternativa viabila pentru dezvoltarea turismului in zonele montane in toate anotimpurile, suplinind astfel diminuarea importantei sporturilor de iarna din cauza conditiilor climatice neadecvate si insuficienta dotarii cu echipamente specifice a statiunilor montane:

- o Alpinism si escalada - turismul pentru alpinism si escalada este practicat, empiric, in cele mai importante arii montane. Exista 5 arii de escalada marcate, amenajate si incluse pe lista Federatiei Romane de Alpinism si Escalada - Masivul Rarau, Cheile Bicazului, Cheile Sugaului, Sihla si Oituz.
- o Ciclism montan (Mountain-Biking) pe drumuri montane, forestiere amenajate sumar
- o Downhill in Piatra Neamt, Vatra Dornei
- o Turismul pentru echitatie - in Regiunea Nord-Est exista un centru de echitatie situat in Parcul National Calimani - Vatra Dornei. Mai exista centre de echitatie in:
 - comuna Varfu Campului, judetul Botosani - Mosia Cai de Vis,
 - comuna Moldova-Sulita, judetul Suceava - herghelia Lucina
 - Municipiul Radauti, judetul Suceava - herghelia Radauti
 - Municipiul Piatra Neamt, judetul Neamt - baza hipica Col. Virgil Barbuceanu
 - comuna Hemeius, judetul Bacau - baza hipica a clubului sportiv ecvestru Decebal
 - comuna Timisesti, judetul Neamt - Depozitul de Armasari Dumbrava
- o Turismul pentru sporturi extreme are mari posibilitati de dezvoltare, precum:
 - Rafting si canioning pe raul Bistrita (Vatra Dornei - Poiana Teiului); raftingul si canioningul sunt considerate forme de turism de aventura care se practica in zonele montane. Raftingul inseamna coborarea cu barca pneumatica pe rauri repezi de munte, iar canioningul presupune coborarea prin canioane, chei, prapastii, defilee, cascade etc.), alternand mersul cu inotul si escalada. Succesul acestor forme de turism se datoreaza caracterului lor ludic, exploratoriu si accesibilitatii relative. Practicarea acestor forme de turism de aventura presupune folosirea unui echipament adecvat si stapanirea anumitor tehnici.
 - delta-plan si parapanta (Muntii Ceahlau, Rarau);
 - schi nautic, surfing si hidroscuter pe Lacul Izvorul Muntelui;
 - snowboard in toate statiunile pentru sporturi de iarna;
 - skate-park in Iasi si Piatra Neamt.

Zonele montane intrunesc conditiile naturale necesare pentru o gama extrem de variata de activitati. Panta, expozitia versantilor, vanturile dominante, gradul de impadurire, perspectiva din anumite puncte sau debitul raurilor creeaza zone cu potential ridicat de practicare a unor sporturi de aventura. In ultimii

ani au luat fiinta mai multe asociatii, cluburi, initiative private si chiar au fost demarate investitii cu scopul de a pune in valoare multe dintre aceste locatii. Pasionatii de sporturi extreme pot, prin intermediul unor site-uri de specialitate sau forumuri, sa impartaseasca cu alte persoane interesate informatii despre locuri noi de practicare a unor activitati sau sporturi, ducand la crearea unor harti interactive si descrieri ale traseelor/punctelor/arealelor noi descoperite.

Spre exemplu, competitia „Rarau Climbing Open” a fost organizata prima data in 2003, existand 5 trasee de escalada si a ajuns in 2013 sa aiba peste 70 de participanti din mai multe tari, peste 100 de spectatori si 135 de trasee amenajate. In arealul Cheile Bicazului - Cheile Sugaului au fost echipate, reamenajate sau reechipate peste 70 de trasee de escalada incepand din 2009. In Piatra Neamt si Vatra Dornei se organizeaza periodic competitii de downhill (mountain-bike).

- **Turismul balnear**

Regiunea Nord Est are un potential balnear bun, putand constitui o importanta destinatie turistica, dat fiind fondul de resurse disponibile. Climatul este adecvat pentru tratamentele terapeutice, incluzand arii cu un bio-climat tonic, sedativ si de salina.

Potentialul de dezvoltare al turismului balneo-terapeutic este evidentiat de bogatia de izvoare minerale, cu ajutorul carora s-ar putea dezvolta turismul de tip wellness si spa, integrat insa in teritoriu prin o gama diversa de activitati specifice fiecarei zone, tinand cont de valoarea ridicata a duratei medii de sedere turistica in aceste statiuni.

Desi Regiunea Nord-Est ofera posibilitati largi pentru dezvoltarea turismului balnear, doar o mica parte din potentialul curativ natural este valorificat la un nivel satisfactor. Astfel, localitatile regiunii Nord-Est carora le-a fost acordat statutul de statiune balneoclimatica²⁶⁹ sunt:

- Arealul corespunzator zonei de agrement-tratament Nicolina din municipiul Iasi, judetul Iasi;
- Municipiul Vatra Dornei, judetul Suceava;
- Orasul Slanic Moldova, judetul Bacau;
- Orasul Targu Ocna, judetul Bacau.

Pe de alta parte, conform Ghidului Statiunilor Balneare din Romania, publicat de Ministerul Dezvoltarii Regionale si Turismului in octombrie 2011, in regiunea Nord-Est sunt identificate doar doua statiuni balneare si anume Slanic Moldova si Vatra Dornei. Acestea se numara printre cele mai importante statiuni din Romania, fiind incluse in circuitul international si avand cu un numar total de locuri cuprins intre 2500 si 8500.

Din punct de vedere balnear, cele doua statiuni dispun de proceduri si tratamente specifice unei game variate de afectiuni.

Proceduri, tratamente si recomandari terapeutice in statiunile balneare

	Cura antistres	Fitness	Masaj	Cura interna cu apa	Mofete	Impachetari cu namol	Inhalatii si aerosoli	Kinetoterapie	Electroterapie	Bai cu ape minerale	Boli profesionale	Hepato-biliare	Aparat respirator si ORL	Endocrine	Rinichi si cai urinare	Nutritie si metabolism	Tract digestiv si glande	Nevroze	Cardiovasculare	Reumatism	Sistem nervos periferic
	Proceduri si tratamente											Recomandari terapeutice									
Slanic Moldova			X	X		X	X	X	X			X	X	X	X	X	X				
Vatra Dornei	X	X	X	X	X			X	X	X	X		X	X		X			X	X	X

Sursa: Ghidul Statiunilor Balneare din Romania, 2011

Statiunea turistica si balneoclimaterica Vatra Dornei are ca particularitate concentratia mare de aeroioni negativi. Cele doua baze de tratament aflate in statiune au o capacitate zilnica de peste 4.500 de proceduri terapeutice, iar statiunea are o capacitate de cazare de peste 2.500 locuri.

²⁶⁹ HG nr. 1.072 / 2013, pentru modificarea anexei nr. 1 la Hotararea Guvernului nr. 1.016/2011 privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura

Statiunea turistica si balneoclimaterica Slanic Moldova, ofera proceduri balneare axate pe tratarea afectiunilor digestive, hepato biliare, metabolice si de nutritie, a bolilor reumatice, cardiovasculare, respiratorii, cu o capacitate de cazare de 1.114 locuri. Sanatoriul din statiune a fost preluat in administrare de Institutul National de Recuperare, Medicina Fizica si Balneoclimatologie din subordinea Ministerului Sanatatii si ofera pacientilor tratamente in regim de spitalizare continua dar si ambulatoriu.

Izvoarele minerale din statiunea turistica si balneoclimaterica Targu Ocna sunt recomandate pentru afectiuni gastro-intestinale, afectiuni hepato-biliare, boli de nutritie, stari alergice, intoxicatii cu metale, afectiuni ale rinichilor si cailor urinare, afectiuni ale aparatului locomotor, statiunea avand o capacitate de cazare de 666 locuri.

Statiunea balneoclimaterica Nicolina din Iasi valorifica un zacamant de ape minerale sulfuroase iodurate, clorurate sodice, hipotermale cu debit artezian, ce are o concentratie ridicata de hidrogen sulfurat. Principalele grupe de afectiuni indicate pentru cura sunt: afectiunile reumatismale, postraumatice, dermatologice, respiratorii, neurologice, vasculare periferice si ginecologice.

Pe langa aceste statiuni balneoclimatice, exista in regiune si statiuni turistice de interes local, care au o si componenta balneara sau climaterica activa: Baile Oglinzi (din Orasul Targu Neamt), Zona Moinesti Bai (din Municipiul Moinesti) si Statiunea Baltatesti (Comuna Baltatesti, Judetul Neamt).

Baile Oglinzi beneficiaza de un microclimat bogat in ioni negativi, cu un efect tonifiant asupra organismului; apele minerale sunt clorurate, sodice, sulfatate, bromo-iodurate si trateaza afectiuni reumatismale, ginecologice, dermatologice, afectiuni ale aparatului respirator, sechele post-traumatice si nevroze astenice.

In Moinesti Bai exista izvoare sarate, sulfuroase si feruginoase, indicate pentru tratarea afectiunilor gastrointestinale, hepato-biliare, diabet simplu, guta, litiaza renala, afectiuni ale ochilor, reumatismale, ale nervilor periferici, ginecologice, etc.

Statiunea Baltatesti are ape minerale clorurate, sulfatate, iodice, bromurate.

Pe langa aceste statiuni turistice, exista si alte localitati care au beneficiat in trecut de statutul de statiune, precum Sarata Bai din judetul Bacau, Baile Strunga din judetul Iasi, Negulesti din judetul Neamt, Ghermanesti-Drancenii din judetul Vaslui.

Multe dintre structurile de cazare ale acestor statiuni necesita reparatii majore sau chiar capitale, iar intre acestea se afla si statiuni balneare cu un mare potential turistic, in cazul ca ar functiona la standardele cerute de un turism modern. Ele au suferit de pe urma lipsei de investitii din ultimii 15 ani, fapt evidentiat si in evolutia circulatiei turistice. Astfel, daca circulatia turistica in statiunile balneare a cunoscut o evolutie ascendenta, indeosebi in perioada anilor '80, ea a inregistrat o scadere drastica in perioada anilor 1990 - 1995, continuand apoi cu o usoara redresare. Statiunile necesita modernizarea si dezvoltarea retelei de apa si canalizare, imbunatatirea retelei de drumuri, implicit a drumurilor de acces, precum si alte investitii.

- ***Turismul cultural***

Regiunea Nord-Est beneficiaza de un valoros patrimoniu turistic cultural, reprezentat prin numeroase monumente istorice, edificii religioase, muzee si case memoriale, manifestari populare traditionale, etnografie, importante institutii culturale si de stiinta, personalitati locale. Mai multe informatii referitoare la acest tip de turism se gasesc in PRAT 2017-2023 - cap. Turismul cultural.

- ***Turism religios***

In zona turistica a Moldovei se afla o suita de manastiri, biserici si cetati, care sunt mereu in atentia circuitelor turistice. Sunt remarcabile edificiile religioase din judetele Iasi, Neamt si Suceava, care adapostesc valori de patrimoniu. In spatiul moldav exista un cult al istoriei, vestitul domnitor Stefan cel Mare, fiind cel mai cunoscut ctitor de biserici si cetati, - manastirile Putna, Neamt si Voronet, Cetatea fortificata a Sucevei, Biserica domneasca „Sf. Nicolae” din Iasi etc.

Bucovina constituie arealul turistic cel mai cunoscut din Regiunea Nord-Est, fiind presarata cu biserici si manastiri renumite pentru picturile exterioare si interioare, edificii unice in lume. Numarul mare de biserici si manastiri existente pe intreg teritoriul regiunii, contribuie la dezvoltarea turismului ecumenic, oferind posibilitatea organizarii de pelerinaje prin crearea unor trasee turistice, care sa puna in valoare

aceste lacase de cult si spiritualitate. Marile sarbatori de cult, hramurile manastirilor si bisericilor atrag, in perioada sarbatorilor religioase traditionale, un numar considerabil de pelerini.

Potentialul turistic pentru aceasta forma de turism in Regiunea Nord-Est este reprezentat de:

- monumentele de cult care adapostesc ramasite pamantesti ale unor sfinti (moastele Sfintei Paraschiva la Iasi);
- bunuri culturale - religioase, cum ar fi manastirile din Nordul Moldovei;
- destinatiile religioase unde au loc manifestari religioase, cum ar fi: sarbatorile legate de Craciun, Paste in Nordul Moldovei etc.

Cel mai important centru de pelerinaj din tara este Centrul de Pelerinaj Sf. Parascheva din Iasi.

- ***Turismul rural si agroturismul***

Aceasta forma de turism este motivata de dorinta de intoarcere la natura, la viata si obiceiurile traditionale si presupune sederea in gospodaria taraneasca (ferma sau pensiune agroturistica) sau intr-un han, pensiune. Turistul poate fi implicat, mai mult sau mai putin, in activitatile traditionale ale respectivei zone sau gospodarii.

Zonele rurale sunt pastratoare ale datinilor, traditiilor, mestesugurilor si obiceiurilor stravechi, unde talentul si atractia catre frumos se materializeaza in adevarate opere de arta - ceramica, covoare tesute manual, cojocarit, tesaturi, instrumente populare, masti. Manifestarile artistice si sarbatorile populare traditionale din tot cursul anului aduc in atentia publicului larg spiritul viu, autentic al meleagurilor moldave, prin portul popular, cantece si dansuri, obiceiuri stravechi - festivaluri de arta plastica, de folclor, de datini si obiceiuri.

Un factor favorizant in dezvoltarea acestei forme de turism il constituie frumusetea zonelor deluroase si montane, aerul curat, existenta unei faune si flore bogate, a parcurilor naturale si a ariilor protejate. De asemenea, consumul de alimente proaspete, a produselor ecologice obtinute in aceste zone, degustarea vinurilor si a altor bauturi alcoolice, a unor preparate din gastronomia traditionala sunt argumente pentru practicarea turismului rural.

Avantajele acestei forme de turism sunt costurile mici comparativ cu alte forme de vacanta, originalitatea calatoriilor, absenta aglomeratiei, intimitatea, stimularea economiei zonelor rurale, crearea de noi locuri de munca, mai ales pentru femei, obtinerea de venituri din valorificarea excedentului de produse agricole, gastronomia traditionala, protejarea mediului si conservarea traditiilor.

La nivel regional, in anul 2019 existau 458 de pensiuni agroturistice, din care jumătate localizate in judetul Suceava. Pe locul al doilea, se situeaza judetul Neamt cu 35% din totalul pensiunilor din regiunea Nord-Est.

Oferta de agrement in turismul rural este reprezentata de echitatie, drumetii pedestre, cicloturism, pescuit si vanatoare, vizite la stane, degustarea unor produse specifice bucatariei taranesti, organizarea de festivaluri tematice, specifice zonelor geografice: al pastravului, al sarmalelor, al branzeturilor, al vinului etc.

Un exemplu de succes il constituie "Festivalul National al Pastravului" care are loc in comuna Ciocanesti, judetul Suceava, in cadrul caruia sunt organizate activitati precum: coborarea cu pluta, ocupatie traditionala in zona, dar si demonstratii de sport extrem, rafting, tras cu arcul, concursuri de pescuit, gastronomie, dar si parade ale portului popular, a calaretilor, a carutelor. Un alt exemplu este Festivalul placintelor, organizat de ANTREC filiala Bacau in diferite zone rurale ale judetului, punand in valoare patrimoniul imaterial prin promovare expozitionala, competitionala si scenica. Evenimentul imbrina prezentarea gastronomică traditionala moldoveneasca, a produselor ecologice si a artei mestesugaresti traditionale, cu spectacole folclorice si parade ale portului popular.

- ***Turism de afaceri si evenimente***

Romania se gaseste in fata unei cresteri evidente a interesului oamenilor de afaceri straini sau romani privind investitiile in structurile hoteliere si centrele de conferinte. Costurile sunt mai mici decat in alte tari europene, fapt ce se datoreaza mai ales pretului scazut al taxei de management, al serviciilor de traducere, al serviciilor tehnice si, uneori, al chiriei salilor.

Localitatile unde se desfasoara cu preponderenta aceasta forma de turism in Regiunea Nord-Est sunt orasele resedinta de judet, si in special municipiul Iasi.

Se remarca faptul ca turismul de afaceri ramane cea mai solida ramura a industriei turismului din Romania. Hotelurile, cursele aeriene de linie, agentiile de turism, toti pionii implicati in acest sector al economiei au simtit o crestere a acestui sector in ultima perioada. Pe termen lung, calitatea locatiilor, a serviciilor si a resurselor umane ce concursa la reusita oricarui eveniment vor putea genera revenirea participantilor in destinatia respectiva, atat ca turisti, cat si ca oameni de afaceri si poate chiar ca investitori pe piata locala.

Daca in anii trecuti turismul de afaceri se baza exclusiv pe industria hoteliera, in ultima vreme si turismul rural a inceput sa ofere solutii pentru turismul de afaceri. Specialistii care se ocupa de turismul rural au constatat ca, daca pana nu demult se mergea numai pe hoteluri, acum din ce in ce mai multe evenimente se desfasoara in mediul rural. Se remarca eforturile administratiei publice locale de a dezvolta structurile de sprijin ale afacerilor si a centrelor expozitionale: Vezi PRAT 2017-2023 - cap. Infrastructura turismului de afaceri.

- **Ecoturismul**

Ecoturismul este considerat de nisa in cadrul industriei turistice mondiale, insa intr-o crestere sustinuta. Ecoturismul trebuie sa includa urmatoarele elemente: produsul are la baza natura si elementele sale, managementul ecologic in vederea unui impact minim, contribuind la conservarea biodiversitatii, la bunastarea locala a comunitatilor din zonele turistice si educatie ecologica, atat in randul turistilor cat si in randul populatiei locale. Acestea au stat la baza modului de definire a ecoturismului unanim acceptat, in anul 2002, la Quebec.

Majoritatea turistilor care sosesc in Regiunea Nord-Est petrec in medie 2 nopti si nu vin prin intermediul unui program organizat de catre o agentie sau un tour operator. In acest moment zona nu este "vanduta" in mod organizat in niciun program turistic coerent si pe nicio piata tinta. Turistii care vin in zona practica activitati de drumetie (mai ales in zona parcurilor nationale si naturale) sau vizite culturale de scurta durata (manastiri, cetati, muzee etc). Ariile protejate prezinta o diversitate a florei si faunei, care cuprinde multe specii unice si/sau pe cale de disparitie. Activitatile practicate in zonele protejate sunt diverse, de la drumetii montane si plimbari de agrement, pana la observatii de pasari si mamifere salbatice. Exista un potential considerabil de crestere a numarului de vizitatori in anumite parti ale ariilor protejate.

Planul Regional de Actiune pentru Turism (PRAT)

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a elaborat Planul Regional de Actiune pentru Turism (PRAT) Nord-Est 2017-2023. Obiectivul general al acestui plan il constituie dezvoltarea turistica durabila, cresterea competitivitatii si atractivitatii turistice a Regiunii Nord-Est prin valorificarea patrimoniului natural si antropic si cresterea calitatii produselor si serviciilor turistice. Acest document de planificare a fost elaborat in parteneriat, cu sprijinul membrilor Grupului Regional pentru Dezvoltarea Turismului, din necesitatea de a asigura un cadru comun si coerent, analitic si strategic, ca referinta pentru dezvoltarea turismului in regiunea noastra. Acesta constituie un sprijin pentru orientarea aplicantilor in vederea initiierii de proiecte cu finantare din programele europene, guvernamentale, dar si derularii de investitii directe.

In Regiunea Nord-Est, Parcul Natural Vanatori Neamt a implementat unul dintre primele programe de ecoturism in jurul anului 2000, beneficiare a unui grant GEF (Global Environment Facility). In cadrul parcului functioneaza Centrul Regional pentru Conservarea Zimbrului - Romania.

Anul 2019 reprezinta al treilea an consecutiv, in care Tinutul Zimbrului este singurul obiectiv din Romania inclus in clasamentul celor mai importante 100 de destinatii turistice "verzi" din intreaga lume, realizata de experti din domeniu.

- **Turismul oenologic (oenoturism, turism viticol)**

Turismul vini-viticol este o forma de turism care poate fi practicata in Regiunea Nord-Est datorita existentei unei traditii viticole recunoscute, centre de degustare, vinoteci in renumite podgorii: Cotnari, Bucium - Iasi, Husi.

Cotnari dispune de o impresionanta si valoroasa vinoteca, cu o vechime a vinurilor cuprinsa intre anii 1956 si 2000. Din productia 1956, vinoteca Cotnari SA se afla 1.793 sticle, din soiul Grasa de Cotnari, iar 343 sticle vor fi pastrate, in premiera nationala, ca valori in Tezaurul BNR.

Cu un istoric atestat documentar inca din 1469, cand Stefan cel Mare dona Mitropoliei din Suceava o suprafata de vie din dealul Socola, Podgoria Bucium este una dintre cele mai importante din zona Moldovei. Oficial, bazele podgoriei s-au pus in anul 1949, societatea avand in exploatare 1.050 ha de vita de vie si 400 ha de pomi fructiferi, fiind una dintre cele mai mari din Moldova.

Vinuri alese specifice podgoriei Husi (Busuioaca de Bohotin - Husi, Zghihara, Feteasca Alba, Feteasca Regala, Aligote, Muscat otonel, Feteasca neagra etc.) pot fi degustate intr-un cadru deosebit, inconjurat de vii, la vinoteca Grupului Scolar Agricol "Dimitrie Cantemir". Foarte aproape de Husi, in satul Averesti, poate fi vizitata vechea crama boiereasca, unde pot fi degustate vinuri specifice zonei.

Turismul oenologic fructifica oportunitatea de a petrece un sejur in gospodaria unor podgoreni, care ofera posibilitatea de participare activa la intregul "ritual" (pregatirea butoaielor, cules, zdrobit, tras manual la teasc etc.) de obtinere a vinurilor in conditii naturale, de degustare a unor vinuri de casa si a mancarurilor traditionale moldovenesti.

8.6. Aspecte cheie

- × Nivelul foarte scazut al indicelui de utilizare al capacitatii de cazare in functiune - 29,15% in 2019;
- × Nivelul scazut al duratei medii de sedere in regiune (raportat la potentialul turistic existent), variind intre 2,14 si 1,98 nopti / turist in intervalul 2013-2019 (valoarea inferioara mediei nationale);
- × Numarul redus de turisti straini care viziteaza regiunea - in anul 2019 au fost inregistrati 155.263 turisti straini, reprezentand aprox. 12% din totalul la nivel national;
- × Numarul redus al itinerariilor turistice existente si insuficienta caracterului integrat;
- × Aeroporturile regionale si o serie de zone/monumente istorice importante care nu sunt deservite de transport public dinspre/catre orase;
- × Insuficienta standurilor cu produse traditionale, suveniruri, arta populara in aerogari, gari, autogari, precum si in apropierea unor obiective turistice importante;
- ✓ Dinamica crescuta a numarului de turisti in perioada 2013-2019: + 79%
- ✓ Existenta unui numar mare de arii protejate (parcuri nationale, naturale si rezervatii, situri Natura 2000). Existenta in zona a 3 din cele 13 parcuri nationale ale Romaniei - Parcul National Muntii Calimani, Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, Parcul National Ceahlau;
- ✓ Prezenta a numeroase monumente istorice de importanta nationala si internationala (8 monumente UNESCO) - Regiunea Nord Est detine 4.003 monumente de interes international, national si local, conform listei intocmite de Ministerul Culturii in anul 2015. Sunt incluse in patrimoniul mondial UNESCO manastirile: Voronet, Humor, Moldovita, Sucevita, Probota, Sfantul Ioan cel Nou din Suceava, si bisericile Patrauti si Arbore;
- ✓ Judetul Iasi - locul 2 in Romania ca numar de monumente istorice - 1.634;
- ✓ Regiunea Nord-Est detine 127 muzee si colectii publice, care au atras in anul 2018, 14,60% din numarul total al vizitatorilor din Romania ;
- ✓ Oferta culturala diversificata: festivaluri, spectacole de teatru, concerte, expozitii, obiceiuri si traditii;
- ✓ Realizarea si monitorizarea Planului Regional de Actiune pentru Cultura si Turism;
- ✓ Infrastructura de agrement bine dezvoltata, diversificata - creata/dezvoltata prin proiecte (co)finantate din fonduri comunitare si fonduri locale in Piatra Neamt, Bacau, Iasi, Vatra Dornei, Targu Ocna, Gura Humorului, Botosani, Bicaz;
- ✓ Potential balnear ridicat - existenta de izvoare minerale importante atat din punct de vedere cantitativ cat si calitativ si a facilitatilor oferite de unele localitati cu componenta balneo-climaterica: Vatra Dornei, Slanic Moldova, Targu Ocna, Nicolina, Baltatesti, Moinesti Bai, Baile Oglinzi, etc.;

- ✓ Perspective favorabile pentru a pune in valoare zonele montane pe tot cursul anului prin drumetie, echitatie, alpinism, sporturi extreme, schi.

8.7. Anexe

Anexa: Situatia capacitatii si activitatii de cazare turistica, 2007-2019

An	Unitate teritoriala	Capacitatea de cazare in functiune (mii locuri-zile)	Sosiri (mii)	Din care turisti straini (mii)	Innoptari (mii)	Din care turisti straini (mii)	Indice de utilizare a capacitatii in functiune (%)	Durata medie de sedere (nopti/turist)	Durata medie de sedere (nopti/turist strain)
2007	Nord Est	5583	718	110	1692	213	30,30	2,36	1,94
	Romania	57138	6972	1551	20593	3586	36,00	2,95	2,31
2013	Nord Est	7530	756	94	1614	199	21,44	2,14	2,12
	Romania	77028	7943	1717	19363	3478	25,14	2,44	2,03
2014	Nord Est	7731	813	990	1710	211	22,12	2,10	0,21
	Romania	77676	8466	1914	20280	3768	26,11	2,40	1,97
2015	Nord Est	8088	939	117	1934	234	23,91	2,06	2,00
	Romania	81872	9922	2240	23519	4471	28,73	2,37	2,00
2016	Nord Est	8371	1084	135	2205	270	26,34	2,03	2,00
	Romania	83323	11002	2481	25441	4832	30,53	2,31	1,95
2017	Nord Est	8728	1187	153	2322	293	26,60	1,96	1,92
	Romania	87655	12143	2760	27093	5291	30,91	2,23	1,92
2018	Nord Est	8927	1257	162	2454	283	27,49	1,95	1,75
	Romania	89076	12905	2797	28645	5330	32,16	2,22	1,91
2019	Nord Est	9172	1353	155	2673	280	29,15	1,98	1,80
	Romania	88790	13375	2684	30086	5291	33,88	2,25	1,97

Sursa: Anuare Statistice ale Romaniei, Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare 2007-2019, numar unitati

An	Unitate teritoriala	Total	Hoteluri	Moteluri	Vile	Cabane	Camping-uri	Tabere de elevi	Pensiuni turistice	Pensiuni agro-turistice
2007	Romania	4694	1075	150	708	108	62	115	736	1292
	Nord-Est	459	74	12	30	11	10	14	83	196
2013	Romania	6009	1429	215	621	152	48	62	1335	1598
	Nord-Est	725	117	23	27	22	5	6	195	283
2014	Romania	6130	1456	212	624	162	52	62	1323	1665
	Nord-Est	745	120	26	30	23	6	7	193	288
2015	Romania	6821	1522	221	643	196	66	63	1527	1918
	Nord-Est	830	122	26	37	25	7	7	218	321
2016	Romania	6946	1530	218	635	194	61	58	1530	2028
	Nord-Est	858	121	26	39	23	7	7	215	352
2017	Romania	7905	1577	222	659	225	57	57	1666	2556
	Nord-Est	985	128	29	48	22	9	7	222	451
2018	Romania	8453	1616	231	695	231	58	59	1709	2821
	Nord-Est	1057	127	30	43	24	5	7	233	458
2019	Romania	8402	1608	219	709	222	58	55	1669	2800
	Nord-Est	1029	127	29	46	20	5	7	233	458

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Anexa: Tipuri de structuri de primire turistica in statiunile turistice de interes national din Regiunea Nord-Est

	Bungalouri	Cabane turistice	Campinguri	Casute turistice	Hosteluri	Hoteluri	Moteluri	Pensiuni agr.	Pensiuni turistice	Popasuri turistice	Tabere de elevi	Vile turistice	Total
Slanic Moldova						5	1	1	16			8	31
Targu Ocna						2	1		14				17
Piatra Neamt				3		3			8		1		15
Targu Neamt (inclusiv)	1					2	1		9			1	14
Campulung Moldovenesc		1	1			7		1	16				26
Vatra Dornei			2		1	13	2		36			9	63
Gura Humorului	1				1	7			41			3	53
Sucevita	1	1			1	2	1	23				3	32

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

9. Agricultura si dezvoltare rurala

9.1. Descrierea generala a zonelor rurale

Spatiul rural din regiunea Nord-Est prezinta, in contextul socio-economic actual, o serie de elemente care contribuie la definirea particularitatilor teritoriilor celor 506 comune si 2.414 de sate din judetele Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui.

In zona rurala a regiunii, in anul 2018, figureaza 506 comune, care cuprind un numar de 2.414 sate, in care locuiesc 1.866.294 locuitori (reprezentand 58,13% din populatia regiunii). In plus, in Regiunea Nord-Est sunt si 53 de sate apartinand de municipii si orase. La nivel judetean, in 2018, cele mai mari ponderi a locuitorilor din zona rurala se regasesc la nivelul judetelor Neamt (64,69%), Suceava (59,29%) si Botosani (59,13%).²⁷⁰ De remarcat ca, in toate judetele regiunii, ponderea populatiei din zona rurala depaseste 50%.

Componenta administrativa a zonelor rurale, iulie 2018

Unitati teritoriale	Nr. comune	Nr. sate apartinand comunelor	Nr. sate apartinand de municipii si orase
Regiunea NE	506	2.414	53
Bacau	85	491	5
Botosani	71	333	11
Iasi	93	418	4
Neamt	78	344	3
Suceava	98	379	24
Vaslui	81	449	6

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Regiunea Nord-Est este caracterizata prin ruralism. Astfel, printre cele mai importante cauze se numara cele de ordin economic, legate de nivelul scazut de trai al unor categorii sociale, fapt care a determinat migratia dinspre zonele urbane spre cele rurale, in special in anii 90, dupa inchiderea unei mari parti din platformele industriale din zonele urbane - procesul de dezindustrializare.

Abordand o clasificare a zonelor rurale dupa formatiunile de relief predominante, putem caracteriza tipurile de asezari rurale si activitatile specifice, astfel:

- zona de ses - caracterizata prin sate de tip adunat, cu functiuni economice prezentand caracter agricol cerealier si pomi - viticol;
- zona agricola de dealuri si coline - caracterizata prin sate rasfirate, de-o parte si de alta a drumurilor, cu gradini si livezi, podgorii printre grupurile de case. Ca functiune economica, se pune accent pe pomi-viticultura si cresterea animalelor. Se remarca totodata prezenta unor activitati economice mai complexe, cum ar fi cele legate de prelucrarea primara pana la cea superioara a lemnului, industria prelucratoare;
- zona montana - caracterizata prin sate de tip risipit in munti, cu gospodarii izolate sau grupuri mici de case, dintre care unele nu sunt racordate la utilitatile publice: apa potabila, canalizare, gaz metan, curent electric.

Dispersia teritoriala a localitatilor urbane la nivelul Regiunii Nord-Est nu este echilibrata, existand mai multe zone lipsite de orase pe o raza de 30 km, care insumeaza o populatie totala de aprox. 220 mii persoane²⁷¹. Cele mai intinse areale sunt:

- Sud-estul judetului Botosani - Nord-estul judetului Iasi (comunele Hlipiceni, Rauseni, Todireni, Calarasi, Santa Mare, Sipote, Bivolari, Andrieseni, Vladeni, Fantanele, Roscani, Trifesti) - aprox. 42 mii persoane;
- Nord-estul judetului Botosani (Mitoc) - aprox. 2 mii persoane;
- Sudul, sud-vestul si sud-estul judetului Iasi (comunele Raducaneni, Grozesti, Ciortesti, Mosna, Gorban, Cozmesti, Dolhesti, Madarjac) - aprox. 32 mii persoane;
- Estul judetului Bacau - Vestul judetului Vaslui (comunele Gaiceana, Stanisesti, Rachitoasa, Lipova, Vultureni, Puiesti, Colonesti, Filipeni, Izvoru Berheciului, Motoseni, Oncesti, Pancesti, Plopana, Dragomiresti, Gherghesti, Pungesti, Voinesti) - aprox. 56 mii persoane, precum si unele comune

²⁷⁰ Populatia rezidenta - 2018, conform INS.

²⁷¹ Harta in care sunt prezentate zonele respective poate fi consultata la Capitolul III.

care nu sunt in apropierea oraselor din regiune, in sa sunt incluse in aria de 25-30 km din jurul municipiului Adjud - judetul Vrancea (comunele Dealu Morii, Corbasca, Huruiesti, Tatarasti, Sascut, Urechesti) - aprox. 27 mii persoane;

- Zona central-estica a judetului Vaslui (comunele Berezeni, Vetrisoiaia) - aprox 8 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Suceava (comunele Ulma, Moldova-Sulita, Izvoarele Sucevei, Carlibaba) - aprox 8,5 mii persoane;
- Vestul si Nord-vestul judetului Neamt (comunele Ceahlau, Hangu, Grinties, Pipirig, Poiana Teiului) - aprox. 23 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Bacau (comunele Palanca, Ghimes-Faget) - aprox. 8,5 mii persoane.
- Sudul judetului Bacau: comuna Cotofanesti - aprox. 3,6 mii persoane;
- Centrul si Nordul judetului Vaslui: comuna Albesti, Codaesti, Tacuta - aprox. 8 mii persoane.

Dintre localitatile indepartate, cu o populatia mai mare de 3.000 de persoane se gaseste in urmatoarele sate resedinta de comuna:

- Judetul Bacau: Corbasca, Cotofanesti, Ghimes-Faget, Palanca, Lipova, Motoseni, Pancesti, Plopana, Rachitoasa, Sascut, Stanisesti, Urechesti;
- Judetul Botosani: Hlipiceni, Calarasi, Todireni;
- Judetul Iasi: Sipote, Andrieseni, Bivolari, Ciortesti, Mosna, Raducaneni, Gorban, Trifesti, Vladeni;
- Judetul Neamt: Pipirig, Poiana Teiului, Hangu;
- Judetul Vaslui: Codaesti, Dragomiresti, Pungesti, Tacuta, Berezeni, Berezeni, Vetrisoiaia, Voinesti, Puiesti.

9.2. Populatia si forta de munca

In orizontul de timp 2013-2018, in raport cu datele statistice furnizate de INS, populatia totala rezidenta din mediul rural a ramas relativ constanta. Astfel, scaderea populatiei in perioada mentionata este de doar 2,5% - populatia masculina cu 1,65%, iar populatia feminina cu 3,34%.

Populatia rezidenta in mediul rural, in Regiunea Nord-Est, nr. persoane

	2013	2016	2017	2018
Total	1.913.901	1.894.477	1.882.246	1.866.294
Masculin	967.375	961.770	957.366	951.372
Feminin	946.526	932.707	924.880	914.922

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

In mediul rural, la nivelul anului 2018, locuiau 1.866.294 persoane (58,13% din populatia regiunii), din care 914.922 femei.

Structura pe varste a populatiei rurale este caracterizata printr-un relativ dezechilibru, procesul de imbatranire demografica continuand. Astfel, la nivelul anului 2018, varstnicii reprezentau 19,06% din totalul populatiei, in timp ce populatia tanara 18,38%.

In perioada 2013 - 2018, cele mai semnificative scaderi ale populatiei din mediul rural in Regiunea Nord-Est s-au inregistrat pe grupele de varsta:

- 5-9 ani -15% la nivel regional, la nivel judetean cele mai marcante scaderi fiind in judetele Botosani si Vaslui (cu cate 19%);
- 35-39 ani - 18% scadere la nivel regional. Cele mai afectate judete pe aceasta grupa de varsta sunt Vaslui (cu 28%) si Botosani (cu 22%);
- 70-74 ani - scadere cu 19% la nivel regional, cele mai afectate judete fiind Botosani - scadere cu 30% si Iasi - 20%);
- 75-79 ani - scadere cu 16%, cele mai importante scaderi fiind inregistrate in judetele Suceava - 19% si Botosani -18%.

Pe de alta parte, in perioada 2013-2018, anumite grupe de varsta au cunoscut o crestere a populatiei rurale:

- 45-49 ani - 34% crestere la nivel regional. Pe primele doua locuri se situeaza judetele Botosani (crestere de 49%) si Iasi si Vaslui (41%);
- 65-69 ani - 23% crestere la nivelul regiunii, orasele care au inregistrat cele mai semnificative cresteri ale populatiei rurale fiind Iasi (38%) si Suceava (32%);

- 85 de ani si peste - crestere de 28% la nivel regional, cu 35% crestere la nivelul judetului Iasi si 32% in judetele Neamt si Suceava.

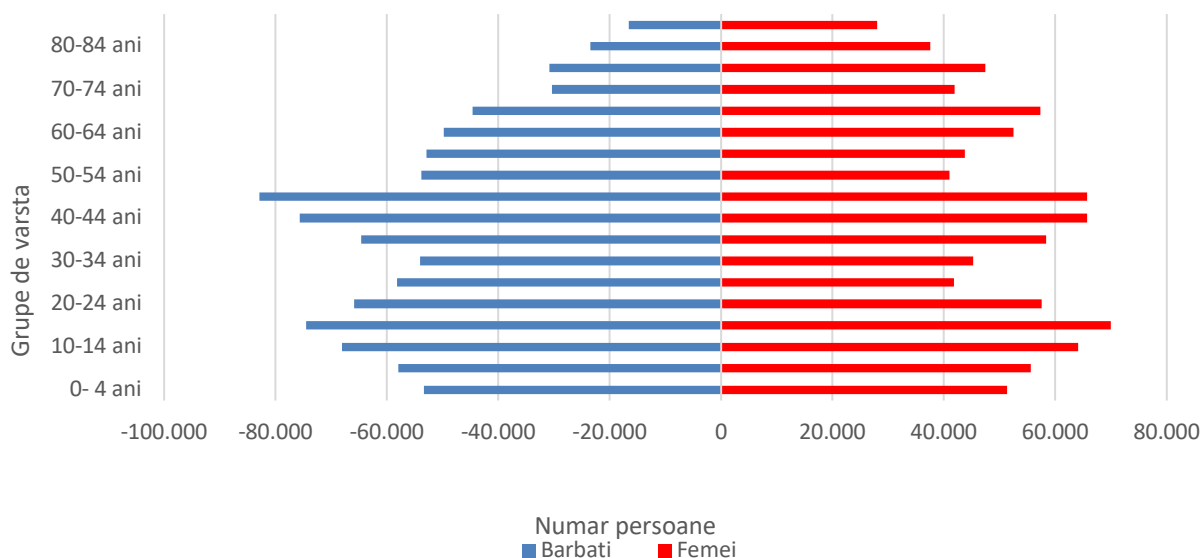
Pentru populatia din mediul rural al regiunii, din grupa de varsta 15-19 ani, in intervalul 2013-2018 s-a inregistrat crestere cu 3%. La nivel judetean, cea mai mare crestere a fost inregistrata in Iasi (8%) si Botosani (6%). Pentru grupa de varsta 20-24 de ani, cresterea populatiei rurale a fost in perioada 2013-2018 de 14%. Cele mai mari crestere pe acest segment de varsta au avut loc in judetele Vaslui (cu 25%) si Neamt si Botosani (cu 18%).

Numarul si structura populatiei pe sexe, in mediul rural, nivel judetean, 2018, persoane

Unitate teritoriala	Total		Din care feminin
	Numar	%	
Regiunea Nord-Est	1.866.294	100,00%	914.922
Bacau	334.421	17,92%	164.399
Botosani	226.123	12,12%	111.324
Iasi	424.516	22,75%	206.298
Neamt	287.568	15,41%	142.512
Suceava	371.043	19,88%	183.427
Vaslui	222.623	11,93%	106.962

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Distributia populatiei pe grupe de varsta si sexe in zona rurala a Regiunii Nord-Est, iulie 2018

Sursa: prelucrari date din baza de date TEMPO, INS

In ceea ce priveste structura populatiei pe sexe, in zona rurala a Regiunii Nord-Est se constata per total o distributie echilibrata pentru anul 2018, 49% din populatie fiind femei, iar 51% barbati.

Analizand structura populatiei pe grupe de varsta, se observa ca tinerii care locuiesc in mediul rural, avand varste cuprinse intre 0-14 ani, au o pondere de 18,38% in totalul populatiei rurale a Regiunii Nord-Est, in timp ce varstnicii reprezinta 19,05%, ceea ce indica un usor proces de imbatranire a populatiei.

Pentru grupele de varsta cuprinse in intervalul 0-59 ani, ponderea barbatilor din mediul rural in populatia rurala rezidenta totala, pe segmentul de varsta aferent, depaseste procentul femeilor, situatia inversandu-se pe segmentele urmatoare.

Din graficul anterior, se observa ca cele mai semnificative diferente intre populatia masculina si feminina din mediul rural din Regiunea Nord-Est, sunt la nivelul anului 2018, pe segmentele de varsta:

- 25-29 de ani, unde se inregistreaza cu peste 40% mai multi barbati decat femeii;
- 50-54 de ani, unde se inregistreaza cu 31% mai multi barbati decat femeii;
- 75 de ani si peste, unde situatia se inverseaza, fiind cu 60% mai multe femei decat barbati.

Din totalul populatiei din zona rurala, la nivel regional, la nivelul primului semestru al anului 2018, cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Iasi (22,75%) si Suceava (19,88%), iar cele mai mici in judetele Botosani (12,12%) si Vaslui (11,93%).

Populatia in mediul rural, Regiunea Nord-Est, numar si pondere, 2018

Unitate teritoriala	Total populatie Regiunea Nord-Est	Din care populatie din mediul rural	%
Regiunea Nord-Est	3.210.481	1.866.294	58,13%
Bacau	588.198	334.421	56,86%
Botosani	382.437	226.123	59,13%
Iasi	792.481	424.516	53,57%
Neamt	444.563	287.568	64,69%
Suceava	625.778	371.043	59,29%
Vaslui	377.024	222.623	59,05%

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

La nivelul fiecarui judet component al regiunii, in anul 2018, ponderea populatiei aflate in mediul rural este de peste 50%. Cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Neamt (64,69%), Suceava (59,29%) si Botosani (59,12%).

Dinamica structurii populatiei, dupa participarea la activitatile economice in mediul rural, pe grupe de varsta, Regiunea Nord-Est, %

Grupe de varsta	Total populatie,%	Persoane active			Persoane inactive
		Total	Ocupate	Someri BIM	
2007					
Total	100,0	50,4	49,3	1,1	49,6
15 - 24 ani	100,0	39,4	36,0	3,4	60,6
25 - 34 ani	100,0	75,9	74,6	1,3	24,1
35 - 44 ani	100,0	82,0	80,4	1,6	18,0
45 - 54 ani	100,0	85,6	84,1	1,5	14,4
55 - 64 ani	100,0	76,7	76,6	0,1	23,3
65 ani si peste	100,0	39,1	39,1	-	60,9
2012					
Total	100,0	51,8	51,0	0,8	48,2
15 - 24 ani	100,0	42,1	39,7	2,4	57,9
25 - 34 ani	100,0	79,2	77,9	1,3	20,8
35 - 44 ani	100,0	83,1	82,0	1,1	16,9
45 - 54 ani	100,0	84,1	83,2	0,9	15,9
55 - 64 ani	100,0	77,5	77,1	0,4	22,5
65 ani si peste	100,0	31,8	31,8	-	68,2
2016					
Total	100,0	52,1	50,8	1,3	47,9
15 - 24 ani	100,0	45,7	42,1	3,6	54,3
25 - 34 ani	100,0	82,8	80,6	2,2	17,2
35 - 44 ani	100,0	86,9	85,3	1,6	13,1
45 - 54 ani	100,0	88,3	86,0	2,3	11,7
55 - 64 ani	100,0	74,5	73,8	0,7	25,5
65 ani si peste	100,0	28,8	28,8	-	71,2
2017					
Total	100,0	52,3	50,9	1,4	47,7
15 - 24 ani	100,0	45,0	41,3	3,7	55,0
25 - 34 ani	100,0	83,0	80,6	2,4	17,0
35 - 44 ani	100,0	87,0	85,6	1,4	13,0
45 - 54 ani	100,0	89,8	87,3	2,5	10,2
55 - 64 ani	100,0	72,9	72,0	0,9	27,1
65 ani si peste	100,0	29,1	29,1	-	70,9

	2018				
Total	100,0	53,8	52,7	1,1	46,2
15 - 24 ani	100,0	46,8	43,6	3,2	53,2
25 - 34 ani	100,0	84,0	82,6	1,4	16,0
35 - 44 ani	100,0	89,7	88,3	1,4	10,3
45 - 54 ani	100,0	91,0	89,6	1,4	9,0
55 - 64 ani	100,0	75,2	74,6	0,6	24,8
65 ani si peste	100,0	30,2	30,2	-	69,8

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS

In anul 2018, la nivel regional, in mediul rural, rata populatiei active era de numai 53,8% iar a populatiei ocupate de 52,7%, din care marea majoritate activeaza in agricultura si silvicultura. Cu toate ca, raportata la activitatile economice desfasurate in zona rurala, forta de munca este suficienta din punct de vedere cantitativ, aceasta este in mare parte necalificata. Acest fapt se datoreaza atat sistemului de pregatire profesionala si educationala deficitar, cat si faptului ca o mare parte a populatiei rurale nu si-a finalizat/continuat studiile, avand un nivel redus de educatie. Ponderile mentionate s-au mentinut constante in intervalul 2012-2018.

In ultimul deceniu s-a accentuat procesul de imbatranire al populatiei in spatiul rural -pe de o parte, ca urmare a migratiei tinerilor catre zonele urbane si alte state membre ale Uniunii Europene (persoane plecate la studii sau aflate in cautarea unui loc de munca), iar pe de alta parte, ca urmare a reducerii progresive a sporului natural (negativ). Nivelul scazut al veniturilor din agricultura, cat si activitatile economice alternative insuficiente nu au stimulat tinerii sa ramana in mediul rural, astfel incat, adesea, persoanele varstnice sunt nevoite sa lucreze terenurile.

Din acest motiv, la finalul anului 2018, mai mult de 50% din persoanele ocupate in agricultura au varsta de peste 45 de ani, iar dupa varsta de 65 de ani, aproape o treime dintre acestia, raman in activitate. Aceasta situatie face ca pe piata muncii in mediul rural sa fie prezent un efectiv numeros de persoane varstnice.

Structura populatiei ocupate in agricultura, silvicultura si pescuit, pe grupe de varsta, %

Total populatie ocupata, mii persoane	Total populatie, %	15-24 ani, %	25-34 ani, %	35-44 ani, %	45-54 ani, %	55-64 ani, %	65 ani si peste, %
2007²⁷²							
825	100	10,7	20,4	17,3	16,2	17,4	18,0
2012							
841	100	11,6	19,1	22,5	15,3	17,8	13,7
2016							
743	100	11,6	15,5	20,9	19,5	18,3	14,2
2017							
735	100	11,2	14,9	20,7	20,4	17,8	15,0
2018							
736	100	10,9	14,5	20,6	20,9	17,7	15,4

Sursa: Anuarul statistic al Romaniei 2008, 2013, 2017, 2018, 2019

Din tabelul prezentat se observa ca la nivel regional, la finalul anului 2018, 33,1% din totalul populatiei ocupate - cea mai mare parte in agricultura, silvicultura si pescuit- de 736 mii persoane apartine segmentului de varsta peste 55 de ani, iar numai 10,9% apartin grupei 15-24 ani. Totodata, din total persoane ocupate, 46,2% il reprezinta femeile.

²⁷² Incepand cu anul 2007, delimitarea populatiei ocupate pe activitati ale economiei nationale, pe grupe de varsta, s-a modificat pentru categoriile distincte "Agricultura, vanatoare si silvicultura" si "Pescuit si piscicultura", in categoria "Agricultura, silvicultura si pescuit".

9.3. Activitati economice in mediul rural

- **Agricultura**

Activitatile economice de baza in mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere, cultura cartofului si a sfecelei de zahar fiind practicata in aproape toate judetele, viticultura-judetele Vaslui, Bacau si Iasi, pomicultura-judetele Iasi, Suceava si Neamt, zootehnia), exploatarea si/sau prelucrarea lemnului in judetele Suceava, Neamt si Bacau si turismul rural in judetele Suceava, Neamt si Bacau.

Suprafata totala a regiunii este la nivelul anului 2014²⁷³ de 3.684,9 mii hectare (15,45% din suprafata totala a Romaniei), din care 2.124,7 mii hectare reprezinta suprafata agricola (14,52% din suprafata agricola a Romaniei), impartita pe categorii de utilizare. In proprietate privata se gasesc 2.019 mii hectare (95,05 % din suprafata agricola) - in anexa: *Fondul funciar, dupa modul de folosinta la 31 decembrie 2014* - este prezentat detaliat fondul funciar, pe judete si regiune.

La nivelul anului 2014, cele mai mari suprafate agricole din regiunea Nord-Est se inregistreaza in judetele Vaslui, Botosani si Iasi, fiecare detinand in jurul a 18% din suprafata agricola totala a regiunii.

Cele mai mari suprafete arabile apartin judetelor Botosani si Vaslui, unde la 100 ha suprafata agricola corespund 78, respectiv 79 ha suprafata arabila.

Judetele Vaslui si Iasi detin cele mai mari suprafete viticole, impreuna avand 74% din suprafata totala viticola a regiunii.

Suprafata terenurilor amenajate cu lucrari de irigatii, ha, regiunea Nord-Est

Unitate administrativ teritoriala	Amenajari pentru irigatii - total			Suprafata agricola irigata efectiv cu cel putin o udare	
	Suprafata totala amenajata	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil
2007					
Regiunea Nord-Est	137.217	135.338	125.285	4.251	4.148
Bacau	20.913	20.905	20.254	1.296	1.243
Botosani	20.328	20.228	19.795	300	300
Iasi	51.711	50.353	42.103	2.241	2.241
Neamt	10.548	10.412	10.402	-	-
Suceava	3.791	3.778	3.540	-	-
Vaslui	29.926	29.662	29.191	414	364
2013					
Regiunea Nord-Est	137.184	135.292	125.239	4.933	4.727
Bacau	20.913	20.903	20.252	95	37
Botosani	20.325	20.222	19.789	61	-
Iasi	51.681	50.315	42.065	3.353	3.313
Neamt	10.548	10.412	10.402	-	-
Suceava	3.791	3.778	3.540	-	-
Vaslui	29.926	29.662	29.191	1.424	1.377
2018					
Regiunea Nord-Est	137.184	135.292	125.239	14.922	14.220
Bacau	20.913	20.903	20.252	459	401
Botosani	20.325	20.222	19.789	1.260	1.255
Iasi	51.681	50.315	42.065	7.102	6.478
Neamt	10.548	10.412	10.402	-	-
Suceava	3.791	3.778	3.540	-	-
Vaslui	29.926	29.662	29.191	6.101	6.086

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Din datele prezentate se constata ca doar 6% din totalul suprafetei agricole este amenajata cu lucrari de irigatii, nivelul fiind constant in intervalul 2013-2018.

²⁷³ Nota: ultimele date statistice referitoare la suprafata fondului funciar furnizate de INS sunt la nivelul anului 2014.

La nivel judetean, la nivelul anului 2018, cea mai mare pondere a suprafetelor amenajate este in judetul Iasi, cu 37,67% din totalul regional. Totodata, se observa ca suprafetele efectiv irigate sunt mult mai mici in comparatie cu suprafetele amenajate pentru irigatii.

In ceea ce priveste suprafata agricola efectiv irigata, aceasta a cunoscut un trend ascendent in perioada 2007-2018. Astfel, la finalul anului 2018, suprafata agricola irigata efectiv a crescut cu 251% fata de anul 2007 si cu 202% fata de anul 2013. Dintre judetele regiunii, cea mai mare crestere la nivelul anului 2018 in acest sens apartine judetului Botosani (1.966% fata de anul 2013).

Suprafata terenurilor amenajate cu lucrari de desecare, ha, Regiunea Nord-Est, 2018

Amenajari pentru lucrari de desecare - total							
Unitate administrativ teritoriala	Suprafata totala amenajata	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil	Pasuni naturale	Fanete naturale	Vii, pepiniere viticole	Livezi de pomi, pepiniere, arbusti fructiferi
Regiunea Nord-Est	154.798	142.848	114.456	20.029	8.322	8	33
Bacau	3.623	3.217	2.462	755	-	-	-
Botosani	10.288	9.874	6.590	2.189	1.095	-	-
Iasi	43.074	36.960	28.420	6.671	1.861	8	-
Neamt	11.256	10.344	9.344	835	165	-	-
Suceava	44.904	43.192	32.040	6.553	4.566	-	33
Vaslui	41.653	39.261	35.600	3.026	635	-	-

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Analizand datele cuprinse in tabelul anterior, cea mai mare suprafata agricola amenajata cu lucrari de desecare din Regiunea Nord-Est, la nivelul anului 2018, apartine judetelor Suceava (30,24%), Vaslui (27,48%) si Iasi (25,87%).

Cea mai mare parte a suprafetei agricole amenajate (80,12%) este destinata terenurilor arabile, din care 31,10% apartin judetului Vaslui si 28% judetului Suceava.

Suprafata terenurilor amenajate cu lucrari de ameliorare si combatere a eroziunii solului, ha, 2018

UAT	Lucrari de combaterea eroziunii si de ameliorare a terenurilor - total							Lucrari de drenaj-total		
	Suprafata totala amenajata	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil	Pasuni naturale	Fanete naturale	Vii, pepiniere viticole	Livezi de pomi, pepiniere arbusti fructiferi	Suprafata totala amenajata	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil
Regiunea Nord-Est	642.279	598.645	434.203	104.945	35.576	11.982	11.939	51.819	51.693	42.107
Bacau	111.881	103.355	80.989	15.597	3.346	1.510	1.913	231	231	-
Botosani	97.833	95.004	68.384	21.434	4.986	-	200	11.123	11.123	7.681
Iasi	114.268	103.615	64.023	12.690	16.575	5.151	5.176	7.168	7.042	4.651
Neamt	37.508	36.513	22.853	10.235	2.475	124	826	2.685	2.685	2.134
Suceava	85.189	81.040	57.446	15.723	5.149	-	2.722	27.455	27.455	25.471
Vaslui	195.600	179.118	140.508	29.266	3.045	5.197	1.102	3.157	3.157	2.170

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Conform datelor din tabelul cuprinse in tabelul de mai sus, cea mai mare suprafata agricola amenajata cu lucrari de combatere a eroziunii solului si de ameliorare a terenurilor din Regiunea Nord-Est apartinea la finalul anului 2018, judetelor Vaslui (29,92% din total regional), Iasi (17,31%) si Bacau (17,26%).

Din totalul suprafetei agricole amenajate cu lucrari de ameliorare si combatere a eroziunii solului la nivel regional, terenurile arabile reprezinta 72,53%, cea mai mare acoperire avand-o judetele Vaslui (32,36% din total regional), Bacau (18,65%) si Botosani (15,75%).

In ceea ce priveste lucrarile de drenaj, mai mult de jumatate din suprafata agricola amenajata in acest scop la nivel regional apartine judetului Suceava (53,11%), pe locurile urmatoare situandu-se judetele Botosani cu 21,52% si Iasi, cu 13,62%.

La nivel regional, in anul 2018, cea mai mare parte a suprafetei cultivate era formata din cultura cerealelor pentru boabe (56,60%), plante uleioase (17,70%), furaje verzi din teren arabil (17,70%) si furaje perene (14,31%). Cele mai intinse suprafete acoperite cu cereale pentru boabe erau cultivate cu porumb boabe (66,12%), respectiv grau si secara (24,06%).²⁷⁴

Cele mai mari suprafete cultivate cu culturi cerealiere pentru boabe in anul 2018 apartin judetelor Botosani (21,63%), Iasi (19,71%) si Vaslui (18,80%) din suprafata totala a regiunii (pe acest segment agricol). Suprafetele cultivate cu grau si secara predomina in judetele Vaslui (22,79%), Iasi (20,91%), Botosani (16,73%) din totalul suprafetei cultivate pentru acest tip de cereale. Cele mai mari suprafete cultivate cu porumb pentru boabe sunt in judetele Botosani - 23,35%, Iasi - 20,10% si Vaslui - 18,18% din totalul suprafetei cultivate pentru aceasta cultura.²⁷⁵

In anexa *Productia medie la hectar, nivel regional si judetean, 2018, kilograme/ha*, se observa diferente notabile privind valoarea productiei medii la hectar pentru fiecare tip de cultura agricola. Diferentele sunt date de o serie de factori de tip tehnologic, biologici si ecologici. Astfel, se constata ca cea mai buna productivitate pentru cultura graului si secarei este in judetele Neamt, Bacau si Botosani, pentru porumb in Neamt, Suceava, Botosani, pentru cartofi in Botosani, Suceava si Bacau, pentru lucerna in Suceava, Neamt si Bacau.

In anexa *Evolutia valorii productiei agricole pe sectoare, 2007-2018, mii lei*, este prezentata evolutia productiei agricole per total si pe sectoare de activitate, in orizontul de timp 2007-2018, in preturi curente. Pentru a elimina efectul inflatiei cat si al factorilor climatici sunt prezentate in continuare comparatii pe de o parte intre nivelul regional si cel national, iar pe de alta parte intre nivelul judetean si cel regional. Astfel, in anul 2018, valoarea productiei agricole totale regionale reprezenta 15,81% din cea nationala, valoarea productiei vegetale 14,85%, iar valoarea productiei animale 18,72%. Ponderile mentionate sunt relativ constante in intervalul de timp analizat.

La nivel judetean, in anul 2018, cele mai mari aporturi la valoarea agricola totala sunt aduse de judetele Suceava cu 22%, Botosani cu 19,41% si Iasi cu 17,15%. In mod surprinzator, desi economia judetului Vaslui are un caracter predominant agricol, aportul acestui judet este de numai 14,32% - ceea ce indica practicarea pe suprafete intinse a unei agriculturi de subzistenta. Totodata, acelasi aport (reduc) este adus si de judetul Neamt-13%.

In ceea ce priveste utilizarea pesticidelor in agricultura se constata ca doar pe o mica portiune din suprafetele cultivate se utilizeaza aceste tipuri de substante: din 1.207,6 mii hectare cultivate la nivel regional, la nivelul anului 2018, pe 31,3 mii ha au fost utilizate fungicide, pe 33,4 mii ha insecticide si pe 47,1 mii ha erbicide. Culturile care sunt tratate intr-un mod extensiv (ca procent de suprafata tratata pe suprafata totala) cu pesticide sunt: vita de vie (din 31,8 mii ha 25% sunt tratate cu fungicide si apr. 9% cu insecticide), culturile de cartofi (din 43,7 mii ha cultivate 22% sunt tratate cu fungicide, 12% cu erbicide si 11% cu insecticide), si legume (din 42,3 mii ha cultivate 9% sunt tratate cu fungicide si 3% cu insecticide).

In perioada analizata (2013-2018) se constata o crestere a suprafetelor tratate cu fungicide si insecticide cu 6,8% pentru fungicide si 77,5% pentru insecticide sub forma solida²⁷⁶. Totodata pentru suprafetele tratate cu erbicide se constata o scadere a acestora cu 60%. Cantitatile utilizate pe hectar a acestor substante variaza si ele, in 2018 constatandu-se o descrestere a lor la aproape jumatate pentru fungicide, la mai putin de o treime pentru insecticide, dar si o crestere de apr. 3 ori a cantitatilor de erbicide utilizate pe hectar.

Cu o influenta pozitiva asupra economiei agricole regionale se remarca existenta in municipiul Suceava a Banca de Resurse Genetice Vegetale „Mihai Cristea” (Banca de Gene), scopul acesteia fiind explorarea, colectarea, evaluarea si conservarea resurselor genetice vegetale. Banca are ca responsabilitate conservarea germoplasmei vegetale din Romania si, prin colaborare internationala, participarea la asigurarea resurselor genetice vegetale mondiale, cu o deosebita importanta pentru siguranta alimentara.

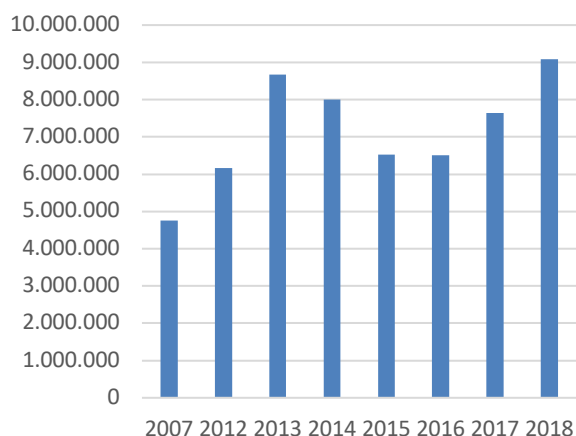
²⁷⁴ Vezi in Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2018, ha

²⁷⁵ Vezi in Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2018, ha

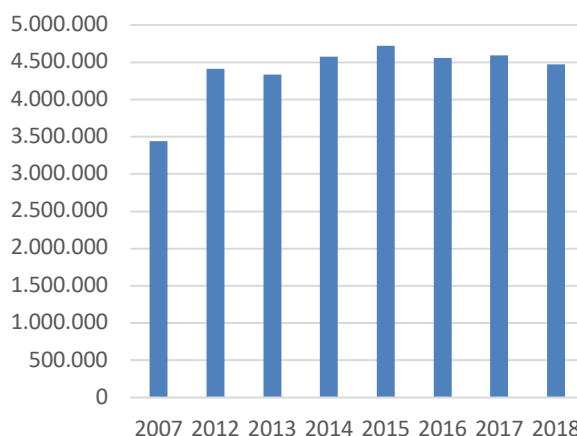
²⁷⁶ Vezi Anexa: Suprafata tratata si cantitatea utilizata de fungicide sub forma solida pe principalele culturi si Anexa: Suprafata tratata si cantitatea utilizata de insecticide sub forma solida pe principalele culturi

O echipa alcatuita din biologi, ecologi si agronomi participa la misiunile de prospectare, inventariere si colectare, organizate de institutie in fiecare an, ce incearca sa constientizeze comunitatile rurale privind importanta cultivarii si utilizarii populatiilor locale de porumb, grau, cartof, legume etc. In aceste expeditii se contacteaza oficialitatile locale, profesorii de biologie, sau orice persoana care poate furniza informatii despre preocuparile agricole ale locuitorilor din zona respectiva si ii identifica pe cei care cultiva populatii locale. Informatiile culese sunt introduse in baza de date a bancii, aceasta detinand o colectie de aproximativ 18.400 probe de la 389 specii vegetale, ca rezultat al unei activitati de colectare de aproximativ 25 ani. Materialul semincer stocat este disponibil la cerere si se furnizeaza in cantitati mici, in vederea utilizarii in ameliorare, cercetare, sau pentru reintroducerea in cultura a varietatilor traditionale romanesti.

Evolutia valorii productiei agricole vegetale, Regiunea Nord-Est (mii lei)

Evolutia productiei agricole animale, Regiunea Nord-Est (mii lei)

Sursa: prelucrare date TEMPO, INS

Asa cum se poate observa in graficul de mai sus, valoarea productiei agricole vegetale la nivel regional a cunoscut o crestere majora in perioada 2007-2013 - cu 82,35%, urmata de o scadere intre anii 2013-2016 cu 25%. In anul 2018, valoarea productiei agricole vegetale a inregistrat o noua crestere cu 19% fata de anul anterior. Cele mai mari contributii in anul 2018 sunt aduse de judetele Iasi, Botosani si Suceava, cu ponderi de aprox. 20%, in timp ce cea mai redusa este a judetelor Neamt si Bacau cu cate 13%.

In ceea ce priveste valoarea productiei agricole animale, aceasta a cunoscut la nivelul Regiunii Nord-Est o crestere cu 26% in perioada 2013-2007, urmata de o crestere mai lenta, de doar 5% intre anii 2013-2016. In anul 2018, valoarea productiei animale a scazut cu aproape 3% fata de anul anterior. Pentru productia agricola animala cele mai mari aporturi apartin judetelor Suceava cu 25 %, Botosani cu 18% si Bacau cu 17%. Surprinde aportul foarte redus adus de judetul Vaslui, de numai 13%, in conditiile in care acesta detine un potential zootehnic important.

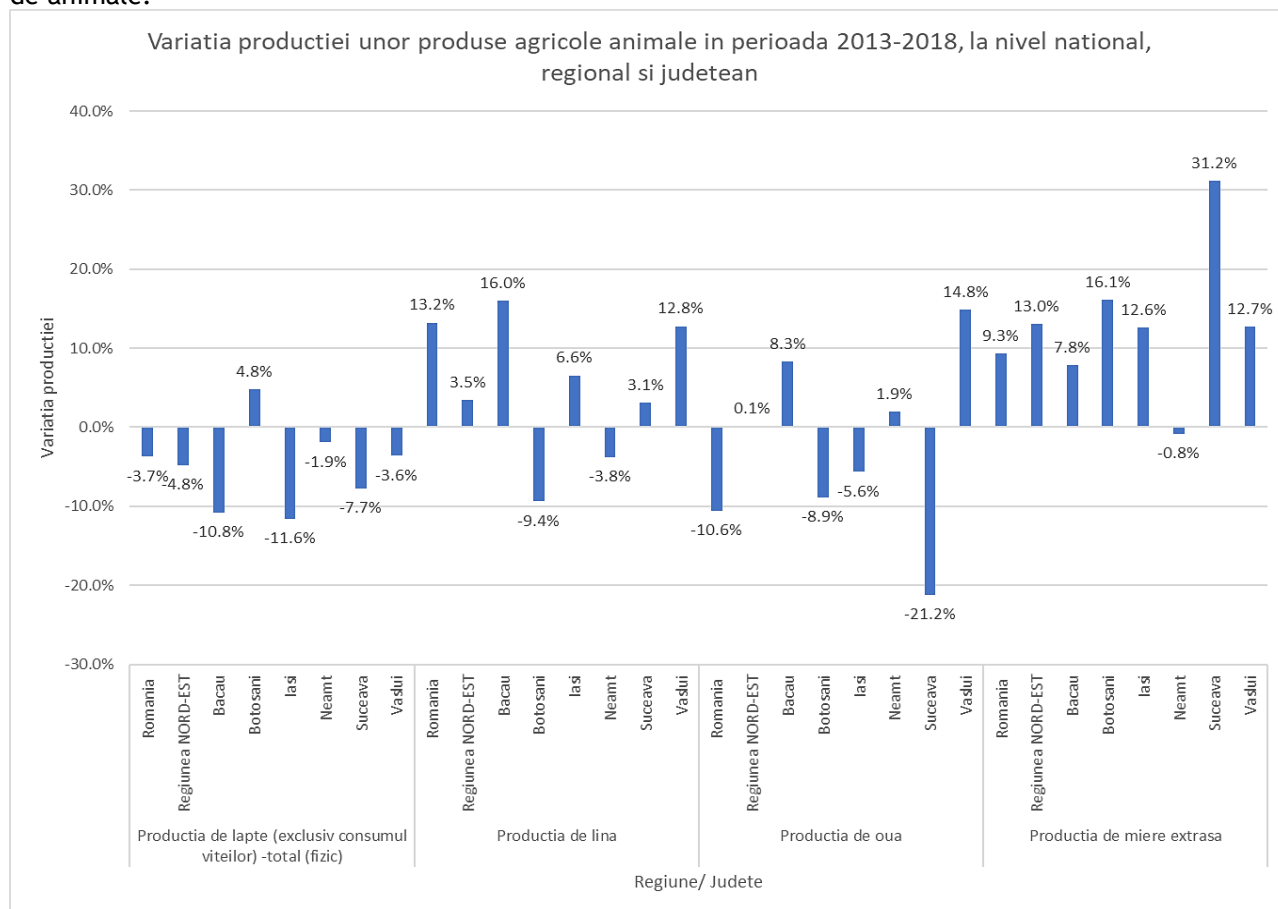
La sfarsitul anului 2018, regiunea dispunea de:

- 486 mii bovine, in scadere cu 5,60% fata de 2012 si cu 30,36% fata de 2007;
- 447 mii porcine, in scadere cu 18,78% fata de 2012 si cu 44,49% fata de 2007;
- 1.431 mii ovine, in crestere cu 10,35% fata de anul 2012, dar in scadere cu 0,1% fata de 2007;
- 13.606 mii pasari, in crestere cu 5,75% fata de anul 2012 si in scadere cu 0,14% fata de 2007;
- 235 mii caprine, in crestere cu 16,29% fata de 2012 si cu 93,25% fata de 2007;
- 219 mii familii de albine, in crestere cu 28,47% fata de anul 2012 si cu 58,14% fata de 2007²⁷⁷.

In regiune functioneaza un numar insuficient de ferme zootehnice specializate, iar majoritatea animalelor sunt crescute in gospodariile personale si utilizate pentru asigurarea consumurilor individuale. Cele mai mari efective de bovine au fost inregistrate, la finalul anului 2018, in judetele Suceava (28% din total regional) si Botosani (19,06% din total regional), porcine in judetele Neamt (25,74% din total regional) si Iasi (22,24% din total regional), ovine in judetele Botosani (21,02% din total regional) si Suceava (19,03% din total regional), pasari in judetele Vaslui (29,52% din total regional), Bacau (26,24% din total regional), si caprine in judetele Bacau (31,15% din total regional), Vaslui (16,75% din total regional), familii de albine in judetele Vaslui (27,16% din totalul regional), Iasi (19,14% din totalul regional).

²⁷⁷ Vezi anexa: Efectivele de animale, pe categorii de animale, 2018

Un alt aspect care trebuie luat in considerare este cel legat de productiile medii obtinute in zootehnie, care sunt departe de progresul genetic si tehnologic inregistrat in alte state membre. Comparativ cu tarile membre ale Uniunii Europene, randamentele medii sunt inferioare aproape la toate speciile si categoriile de animale.

Sursa: Prelucrare date TEMPO, INS

In ceea ce priveste variatia productiei agricole inregistrate la anumite produse animale in perioada 2013-2018, se constata:

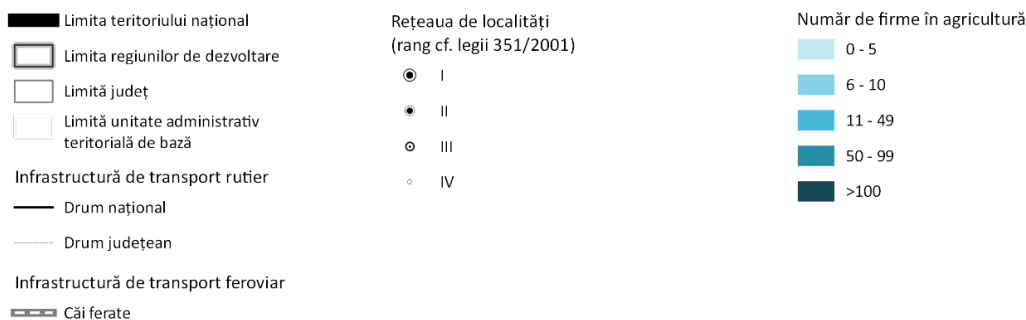
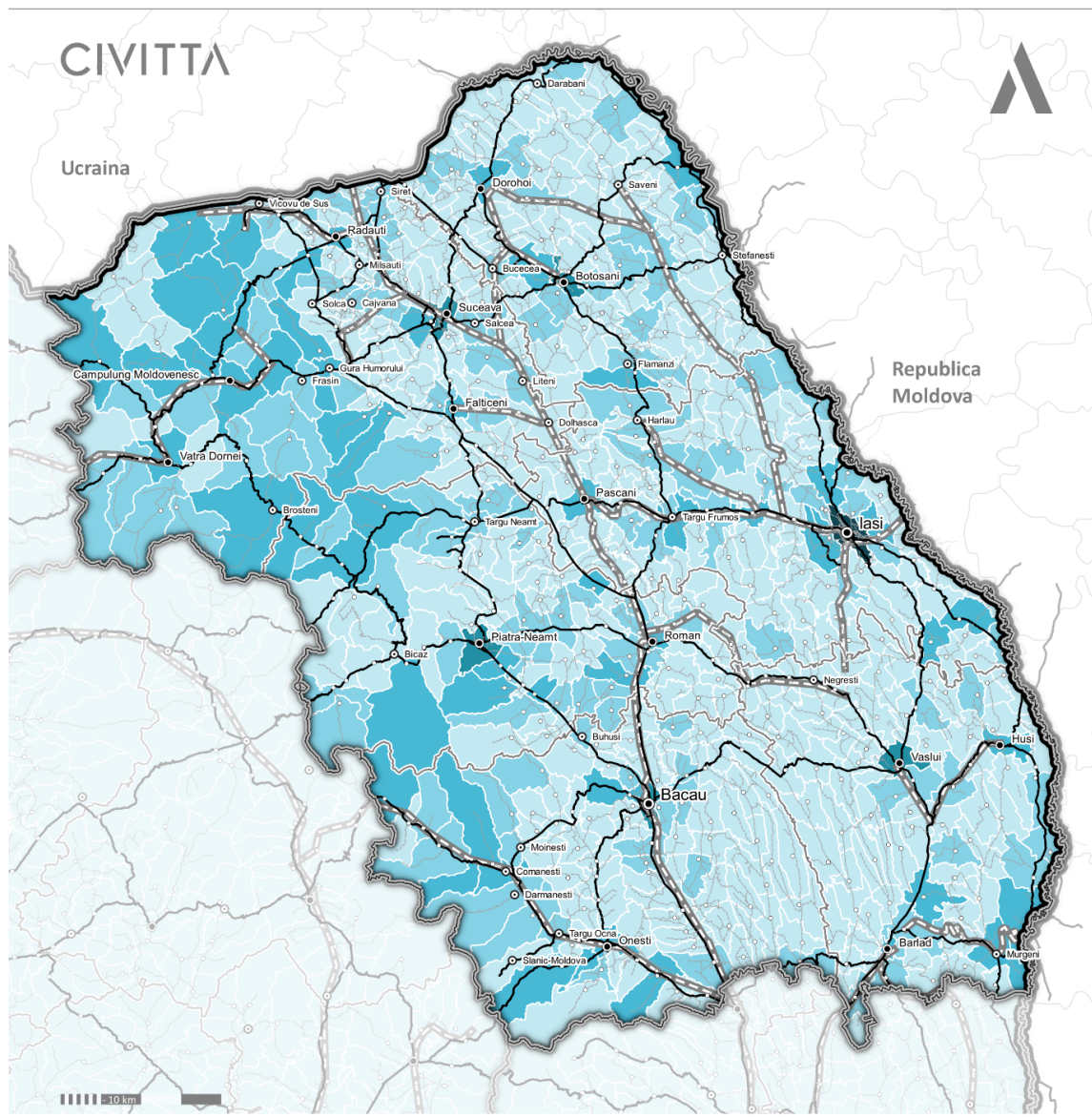
- scaderea cu 4,8% la nivel regional a productiei de lapte (total fizic, exclusiv consumul viteilor), mai mare decat la nivel national (3,7%). Pe judete, cea mai mare scadere se inregistreaza in Iasi (11,6%) si Bacau (10,8%). Botosani ramane singurul judet al regiunii unde productia de lapte a inregistrat o crestere in intervalul mentionat, de 4,8%;
- cresterea productiei de lana la nivel national cu 13,2% si doar cu 3,5% in Regiunea Nord-Est. Judetul Bacau a inregistrat cea mai mare crestere la nivel regional a productiei de lana (cu 16%), urmat de judetul Vaslui (cu 12,8%). Cea mai semnificativa scadere apartine judetului Botosani - 9,4%;
- productia de oua a scazut la nivel national cu 10,6%, ramanand constanta in cei doi ani la nivel regional. Cea mai mare scadere a productiei de oua se inregistreaza in judetul Suceava (cu 21,2%), iar cea mai semnificativa crestere in judetul Vaslui - de 14,8%;
- productia de miere extrasa a crescut la nivel national cu 9,3% si cu 13% la nivel regional. Judetul Suceava se situeaza pe primul loc in regiune cu cel mai ridicat procent de crestere a productiei de miere in intervalul specificat, de 31,2%, urmat de judetul Botosani cu 16,1%. O usoara scadere s-a inregistrat doar in judetul Neamt - de aprox. 1%;

O alta problema este capacitatea insuficienta a regiunii de a procesa materiile prime din agricultura, de a le promova si vinde utilizand tehnicile specifice de marketing, in scopul castigarii unor segmente stabile de piata si a largirii pietei de desfacere in ansamblu. Din discutiile purtate cu reprezentantii administratiei publice locale - cu ocazia vizitelor de monitorizare a PDR Nord Est 2014-2020, desfasurate in localitatile urbane mici si mijlocii din Regiunea Nord-Est a rezultat ca in orase precum Flamanzi, Podu Iloaiei, Liteni, agricultura/ zootehnia reprezinta o ramura/domeniu/subdomeniu economic dezvoltat care asigura ocuparea unor segmente majoritare a fortei de munca locale. Pe de alta parte, agricultura de subzistenta

reprezinta o activitate economica predominanta in localitati ca Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Milisauti, Negresti, Siret, Stefanesti, Vicovu de Sus.

Numarul intreprinderilor care activeaza in agricultura este redus si, dupa cum se poate observa in harta urmatoare, acestea se concentreaza in jumatatea vestica a regiunii si in partea de sud-est a judetului Vaslui.

Distributia teritoriala a firmelor in agricultura, 2017

Sursa: ADR Nord-Est - Studiu privind disparitatile de tip urban-rural in Regiunea Nord-Est

Exista numeroase zone in regiune care dispun de potential agricol, insa insuficient valorificat intrucat fie nu exista un sistem de colectare si depozitare eficient al produselor, fie capacitatea de procesare existenta a productiei vegetale, pomicole, viticole sau zootehnice este insuficienta.

Indicii productiei ramurii agricole pe sectoare-total, Regiunea Nord-Est, %

Unitate administrativ teritoriala	Indicii productiei, %		
	Vegetale	Animale	Totale
2013			
Regiunea Nord-Est	141,2	97,4	122,7
Bacau	145,5	87,5	118,1
Botosani	178,6	99,2	144,2
Iasi	159,3	92,3	134,4
Neamt	134,3	102,1	121,3
Suceava	111,2	101,7	106,9
Vaslui	124,5	100,9	115,4
2014			
Regiunea Nord-Est	104,8	105,6	105,3
Bacau	94,8	105,5	98,9
Botosani	104,9	105,6	105,4
Iasi	102,8	109,1	104,3
Neamt	103,6	98,2	101,9
Suceava	114,4	104,4	110,6
Vaslui	105,7	112,7	108,3
2015			
Regiunea Nord-Est	81,4	104,7	89,9
Bacau	85,1	112,4	96,4
Botosani	81,5	97,9	86,9
Iasi	85,1	97	88,5
Neamt	84,5	107,3	92,9
Suceava	68,2	114	87,5
Vaslui	90,2	92,2	90,7
2016			
Regiunea Nord-Est	96,2	98	96,8
Bacau	96,4	95,6	95,8
Botosani	84,4	94,6	88,1
Iasi	92,9	108,6	97,4
Neamt	105,4	98,4	102,4
Suceava	105,8	94	99,4
Vaslui	98	103,9	100
2017			
Regiunea Nord-Est	120,5	96,8	110,8
Bacau	116,9	100,1	108,7
Botosani	121,7	106,8	116,2
Iasi	110,8	86,4	103,6
Neamt	120,8	102,3	113,8
Suceava	121,8	89,4	105,5
Vaslui	134,8	100,1	120,9
2018			
Regiunea Nord-Est	114,2	97,6	107,9
Bacau	120,9	99	110,8
Botosani	118,3	99,5	111,6
Iasi	109,2	105,8	108,3
Neamt	104,1	92	99,3
Suceava	121,9	96,8	110,8
Vaslui	110,1	93,4	104,3

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

În ceea ce privește producția de vii pe rod la nivelul regiunii Nord-Est, aceasta reprezintă 18% din producția la nivel național, la finalul anului 2018, în creștere de la 16% în anul 2013. Județele cu cea mai mare producție de vii pe rod la nivel regional erau la nivelul anului 2018, Vaslui (cu 44%) și Iași (cu 35%). Vezi Anexa: *Producția de vii pe rod (tone), Regiunea Nord-Est și județe, 2013-2018*.

Producția totală de fructe a Regiunii Nord-Est reprezintă la nivelul anului 2018 aproximativ 11,8% din producția la nivel național, într-o ușoară scădere față de producția înregistrată în perioada 2013-2017, când aceasta reprezintă 12-13% din producția de fructe la nivel național.

Analizând situația producției de fructe pe specii de pomi din regiunea Nord-Est, se constată că la finalul anului 2018, cel mai mare procent s-a înregistrat la producția de cireșe și visine, aceasta reprezentând aprox. 30% din producția acestor fructe la nivel național.

Pe județe, producția de fructe prezintă următoarele particularități, la nivelul anului 2018:

- Cea mai mare producție de fructe din regiunea Nord-Est aparține județului Suceava, aceasta reprezentând 26,44% din cea la nivel regional. Pe locul următor se situează județul Iași (cu 21,66% din producția regională);
- Județul Bacău detine primul loc la nivel regional la producția de piersici, cu un procent de 58,23%;
- Județul Iași se situează pe primul loc în regiune la producția de prune (23,44%), nectarine (66,67%), cireșe și visine (38,22%), caise și zarzări (44,82%) și nuci (21,26%);
- Județul Suceava ocupă primul loc în regiunea Nord-est la producția de mere (37,58%), pere (31,84%) și capsuni (33,66%).

Vezi Anexa: *Producția de fructe pe specii de pomi (tone), Regiunea Nord-Est și județe, 2013, 2018*.

• Silvicultură

Cea mai mare suprafață cultivată cu păduri și vegetații forestiere aparține județului Suceava (425,20 mii ha), aceasta reprezentând 36,27% din suprafața pădurilor din regiunea Nord-Est. Urmează județele Neamț și Bacău, fiecare cu câte 22-23% (vezi anexa: *Suprafața pădurilor, mii ha, 2007-2018*).

Regiunea reprezintă cel mai mare furnizor de masă lemnoasă din România - 5.499,2 mii m³ recoltați în 2018, reprezentând mai mult de un sfert din masă lemnoasă totală recoltată a României (28,26%).

Volumul de lemn recoltat în regiune a înregistrat o creștere cu 12,79% în anul 2018 față de 2007 și cu 1,60% față de anul 2013. Cel mai mare aport îl are județul Suceava care asigură aproximativ jumătate din volumul de lemn recoltat din regiune (46,57%, la finalul anului 2018), urmat de județul Neamț cu 22,65%. În intervalul analizat, are loc o evoluție sinusoidală a volumului de lemn exportat de Regiunea Nord-Est. Astfel, se constată că nivelul înregistrat la nivelul anului 2018 este apropiat de cel din anul 2013.

Evoluția volumului de lemn recoltat, mii metri cubi

Unitate teritorială	2007	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Regiunea NORD-EST	4.875,5	5.412,5	4.668,8	4.811,1	4.688,6	5.333,6	5.499,20
Bacău	758,2	950,7	873,9	845,3	877,5	1.017,7	1.014
Botoșani	130	161,4	169,2	139,7	153,4	170	224,30
Iași	225	323,3	317,6	288,6	264	285	285,80
Neamț	1.123,4	1.298,1	1.249,7	1.193,8	1.125,7	1.223,4	1.245,40
Suceava	2.467,6	2.489,6	1.892,3	2.183,6	2.094,8	2.445,0	2.561,20
Vaslui	171,3	189,4	166,1	160,1	173,2	192,5	168,5

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

În regiune își desfășoară activitatea numeroase firme al căror obiect de activitate îl reprezintă exploatarea și prelucrarea lemnului, majoritatea fiind axate pe producția de mobilă, jucării, parchet stratificat și îmbinări din lemn. Exportul de lemn și produse din lemn este dirijat în special către alte state membre - Germania, Austria, Italia, Olanda, Suedia.

Regiunea Nord-Est are un potențial important²⁷⁸ în creșterea și valorificarea fructelor de pădure și a ciupercilor comestibile din flora spontană, la nivel județean remarcându-se din acest punct de vedere județele Suceava, Neamț și Vaslui.

²⁷⁸ Date culese din teritoriu cu ocazia derulării vizitelor de monitorizare a PDR NE 2014-2020, respectiv identificarea de nevoi, probleme, oportunități PDR NE 2021-2027

În privința cantității de ciuperci comestibile colectate, 35% din totalul național provine din regiune, din care majoritatea este asigurată de județele Suceava și Neamț. Un alt element important îl constituie valorificarea produselor piscicole și a produselor apicole. Pentru produsele piscicole, cifra de afaceri la nivel regional a fost asigurată în principal de județele Neamț, Suceava și Bacău. Pentru produsele apicole, Regiunea Nord-Est asigură peste jumătate din cifra de afaceri națională, atribuită în principal județului Neamț.

- **Turismul rural și agroturismul**

Pornind de la cele două aspecte care definesc turismul rural, producția proprie și valorificarea prin intermediul gospodăriei agroturistice, respectiv promovarea valorilor tradiționale, putem aprecia că acest gen de turism s-a dezvoltat în ultima decadă în regiune. Zonele deluroase și montane ale regiunii sunt zonele care prezintă potențialul cel mai ridicat pentru practicarea turismului rural, datorită atât peisajelor cât și calității aerului și apei. Astfel, dezvoltarea turismului rural în zonele deluroase și montane reprezintă, alături de zootehnie, o alternativă economică pentru locuitorii regiunii respective.

Problema majoră cu care se confruntă acest sector de activitate o reprezintă stadiul precar al infrastructurii fizice, fără de care potențialul acestor zone nu poate fi valorificat. Astfel, multe localități din zonele deluroase și montane se confruntă cu probleme legate de infrastructura rutieră cât și de utilități - absența alimentării cu gaz metan, lipsa apei curente, canalizării etc.

Există totuși și o serie de factori favorizanti care se constituie în oportunități pentru dezvoltarea acestui sector de activitate, cum ar fi:

- frumusețea zonelor deluroase și montane, calitatea aerului;
- existența faunei și florei bogate, a ariilor naturale protejate - parcuri naționale, naturale, situri Natura 2000;
- monumentele istorice cu valoare națională și internațională;
- produselor ecologice obținute în aceste zone.

În regiunea Nord-Est, la finalul anului 2018 existau 458 de pensiuni agroturistice, ceea ce situează regiunea pe locul trei pe țară, după regiunile Centru și Nord-Vest. Numărul pensiunilor existente în anul 2018 - conform datelor furnizate de INS - este cu 62% mai mare decât cel din 2013 și cu 134% mai mare față de 2007. Județele care detin cel mai mare număr de structuri de cazare turistică în mediul rural din regiune sunt Suceava și Neamț.

9.4. Aspecte cheie

- × Existența zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o rază de 30 km - accesibilitate scăzută pentru locuitorii din mediul rural la serviciile publice de învățământ și sănătate din mediul urban, precum și o slabă polarizare a zonelor economice urbane. Zone identificate: sud-estul județului Botoșani - nord-estul județului Iași, nord-estul județului Botoșani, sudul, sud-vest și sud-estul județului Iași, estul județului Bacău-vestul județului Vaslui, zona central-estică a județului Vaslui, nord-vestul județului Suceava; vest, nord-vestul județului Neamț, nord-vestul județului Bacău, sudul județului Bacău, centrul și Nordul Județului Vaslui- aproximativ 220 mii persoane;
- × Proces continuu de îmbătrânire a populației din zona rurală. În perioada 2013-2018 au avut loc scăderi ale numărului de copii cuprinși în grupele de vârstă 0-4 ani și 5- 9 ani cu 2%, respectiv 15%, cu precădere în județele Botoșani și Vaslui. Pentru populația cuprinsă în grupa de vârstă 65-69 ani a avut loc o creștere cu 23%, cele mai mari creșteri având loc în județele Iași și Suceava;
- × Ponderea ridicată a populației ocupate în agricultură care contribuie în mica măsură la realizarea PIB regional;
- × Efectivul numeros al persoanelor vârstnice ce activează în agricultură - aprox. 33% din populația ocupată în agricultură are vârste de peste 55 ani; o treime din cei peste 65 de ani sunt persoane active ocupate;
- × Nivelul redus al suprafețelor agricole cu lucrări de irigații - 6% din total suprafața agricolă, procent care se menține constant în intervalul 2013-2018;
- × Capacitatea de producție existentă insuficientă pentru a procesa materiile prime agricole - legume, fructe, lapte, carne;
- × În mediul rural (2018), locuiește 58% din populația regiunii, județele cu cele mai mari ponderi fiind Neamț (65%) și Suceava, Botoșani și Vaslui, cu câte 59% fiecare.

- ✓ Ponderea ridicata a suprafetei agricole in regiune - 14,52% din suprafata totala agricola a Romaniei;
- ✓ Nivele ridicate ale productiei la hectar pentru o serie de culturi agricole (grau dur, mazare boabe, floarea soarelui, furaje verzi anuale) la nivel regional, superioare fata de nivelul mediu national in 2018;
- ✓ Aport ridicat si constant al regiunii la valoarea totala a productiei nationale - 15,81% pentru valoarea agricola totala, 14,85% pentru valoarea productiei vegetale, 18,72% pentru valoarea productiei animale si 6,89% pentru valoarea serviciilor agricole, date valabile pentru finalul anului 2018;
- ✓ Regiunea este cel mai mare furnizor de masa lemnoasa din Romania - mai mult de un sfert din masa lemnoasa totala recoltata a Romaniei;
- ✓ Potential ridicat in cresterea si valorificarea fructelor de padure si a ciupercilor comestibile, a produselor piscicole si apicole;
- ✓ Potential turistic ridicat al zonelor rurale si numarul ridicat de structuri de cazare existent.

9.5. Anexe

Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2018, ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est		
	Total	Sector privat	din care: exploataii agricole individuale
Total	1.207.636	1.202.480	908.348
Cereale pentru boabe	683.539	681.208	516.137
Grau si secara	164.444	163.041	84.643
Secara	3.859	3.819	3.106
Grau - total	160.585	159.222	81.537
Grau comun	160.104	158.741	81.404
Grau dur	481	481	133
Orz si orzoaica	28.914	28.815	21.918
Orz	9.466	9.435	4.543
Ovaz	32.017	31.957	31.020
Porumb boabe	451.964	451.277	375.347
Sorg	1.408	1.379	393
Leguminoase pentru boabe	11.452	11.390	7.553
Mazare boabe	6.541	6.494	2.793
Fasole boabe	4.854	4.852	4.734
Plante textile	962	962	410
In pentru fibra	61	61	
Canepa pentru fibra	901	901	410
Plante uleioase	213.751	212.306	113.654
Floarea soarelui	128.933	128.217	78.413
Rapita	50.950	50.434	15.222
Soia boabe	33.054	32.900	19.834
In pentru ulei	235	235	0
Sfecla de zahar	9.687	9.687	3.051
Sorg pentru maturi	252	252	234
Tutun	34	34	34
Plante medicinale si aromatice	61	55	54
Cartofi - total	43.776	43.760	42.795
Cartofi timpurii,semitimpurii si de vara	2.731	2.731	2.722
Cartofi de toamna	41.045	41.029	40.073
Legume - total	42.330	42.311	42.017
Tomate	6.817	6.816	6.797
Vinete	1.270	1.270	1.267
Ceapa uscata	6.856	6.855	6.840
Usturoi uscat	2.660	2.660	2.658

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est		
	Total	Sector privat	din care: exploatații agricole individuale
Varza alba	8.811	8.802	8.745
Ardei	3.687	3.686	3.682
Radacinoase comestibile	2.764	2.763	2.747
Legume cultivate in camp	25.269	25.251	24.979
Legume in solarii si sere	114	114	107
Legume proaspete din gradinile familiale	16.317	16.317	16.317
Pepeni verzi si galbeni	2.838	2.838	2.717
Furaje verzi din teren arabil	213.634	212.436	195.171
Furaje perene	172.809	171.975	158.702
Lucerna	102.148	101.748	91.718
Trifoi	32.780	32.765	32.078
Furaje verzi anuale	40.825	40.461	36.469
Porumb verde furajer	11.548	11.250	8.245
Radacinoase furajere	3.928	3.928	3.907
Capsuneri pe rod	352	352	345
Flori si plante ornamentale	30	29	14
Livezi pe rod	13.474	13.286	10.826
Suprafata serelor	7	6	5
Teren arabil in repaus	3.938	3.828	3.721

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel judetean, 2018, ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Total	1.207.636	151.452	269.855	226.674	155.494	192.743	211.418
Cereale pentru boabe	683.539	99.244	147.883	134.713	89.442	83.771	128.487
Grau si secara	164.444	15.774	27.507	34.390	21.948	27.345	37.480
Secara	3.859	12	317	100	494	2.523	414
Grau - total	160.585	15.762	27.190	34.290	21.454	24.823	37.066
Grau comun	160.104	15.709	26.994	34.168	21.344	24.823	37.066
Grau dur	481	53	196	122	110		
Orz si orzoaica	28.914	3.298	4.753	3.426	5.636	5.584	6.218
Orz	9.466	685	890	1.883	2.425	1.603	1.979
Ovaz	32.017	1.765	9.503	4.484	5.789	8.156	2.320
Porumb boabe	451.964	78.333	105.528	90.848	54.215	40.877	82.162
Sorg	1.408		363	844	44	30	128
Leguminoase pentru boabe	11.452	692	2.889	2.946	1.195	2,002	1.727
Mazare boabe	6.541	549	1.011	1.593	869	1.225	1.294
Fasole boabe	4.854	142	1.878	1.353	303	763	413
Plante textile	962	10	398	104		332	118
In pentru fibra	61		35			26	
Canepa pentru fibra	901	10	363	104		307	118
Plante uleioase	213.751	15.710	64.186	41.885	26.883	11.239	53.848
Floarea soarelui	128.933	10.074	37.445	25.546	13.145	4.782	37.941
Rapita	50.950	4.926	5.724	11.921	9.870	3.126	15.382
Soia boabe	33.054	711	20.806	4.071	3.792	3.331	342
In pentru ulei	235		195		40		
Sfecla de zahar	9.687	147	1.503	3.864	3.189	866	118
Sorg pentru maturi	252		45	7	188		12
Tutun	34			30			4
Plante medicinale si aromatice	61	10	4	20	10	2	15
Cartofi - total	43.776	2.458	6.914	5.079	6.628	21.294	1.404

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	2.731	172	859	505	223	701	271
Cartofi de toamna	41.045	2.286	6.055	4.574	6.405	20.592	1.133
Legume - total	42.330	4.889	7.888	10.150	4.009	9.925	5.468
Tomate	6.817	823	1.199	1.644	697	1.345	1.110
Vinete	1.270	128	208	333	140	293	168
Ceapa uscata	6.856	876	942	1.619	674	1.976	769
Usturoi uscat	2.660	272	606	454	250	749	328
Varza alba	8.811	994	1.523	1.589	859	2.871	975
Ardei	3.687	592	715	787	387	765	441
Radacinoase comestibile	2.764	322	478	846	303	600	214
Legume cultivate in camp	25.269	2.466	4.558	6.505	2.109	6.760	2.870
Legume in solarii si sere	114	6	1	82	5	16	4
Legume proaspete din gradinile familiale	16.317	2.094	3.077	3.559	1.882	3.129	2.576
Pepeni verzi si galbeni	2.838	38	808	1.217	37	41	696
Furaje verzi din teren arabil	213.634	30.480	40.826	30.901	25.179	63.819	22.428
Furaje perene	172.809	24.697	27.517	26.624	22.760	54.957	16.253
Lucerna	102.148	19.721	16.105	22.326	11.116	17.617	15.262
Trifoi	32.780	3.842	3.619	2.646	7.732	14.532	409
Furaje verzi anuale	40.825	5.783	13.309	4.277	2.419	8.862	6.174
Porumb verde furajer	11.548	280	3.608	1.534	568	4.721	837
Radacinoase furajere	3.928	207	585	570	575	1.678	313
Capsunii pe rod	352	5	58	38	5	203	43
Flori si plante ornamentale	30	2	6	12	9	1	
Livezi pe rod	13.474	887	3.214	4.365	1.314	2.929	765
Vii pe rod	31.815	4.730	1.755	11.425	555		13.351
Suprafata serelor	7	1		1		5	
Teren arabil in repaus	3.938	2.929	10	21	32	832	116

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Productia medie la hectar, nivel regional si judetean, 2018, kilograme/ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Cereale pentru boabe	5.949	6.619	6.277	5.648	6.832	5.222	5.228
Grau si secara	4.092	4.467	4.299	4.154	4.564	3.686	3.745
Secara	2.584	3.500	3.071	3.467	3.269	2.561	1.300
Grau - total	4.128	4.468	4.314	4.156	4.593	3.800	3.772
Grau comun	4.129	4.469	4.316	4.158	4.601	3.800	3.772
Grau dur	3.692	4.070	4.000	3.607	3.055		
Orz si orzoaica	3.330	2.830	2.983	3.951	4.095	2.856	3.251
Orz	4.521	3.692	4.421	4.979	5.214	3.237	4.609
Ovaz	2.020	2.500	2.179	2.122	1.950	1.628	2.361
Porumb boabe	7.098	7.308	7.316	6.505	8.629	7.336	6.143
Sorg	3.403		6.259	2.069	5.818	1.500	3.724
Mazare boabe	1.488	1.529	1.823	1.848	1.180	1.642	825
Fasole boabe	1.454	1.433	1.566	1.286	1.096	1.697	1.311
In pentru fibra	1.266					3.001	
Canepa pentru fibra	1.378	1.505	1.200	1.202		1.360	2.114
Floarea soarelui	3.165	2.759	3.071	2.352	3.318	2.729	3.916
Rapita	2.034	1.952	2.358	2.010	2.449	2.198	1.659

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Soia boabe	2.486	2.257	2.460	2.681	2.581	2.454	1.524
In pentru ulei	1.517		1.239		2.875		
Sfecla de zahar	34.108	23.626	22.729	30.130	48.264	20.067	42.940
Tutun	1.235			1.333			500
Cartofi - total	17.401	17.680	20.498	14.060	14.896	18.409	10.293
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	11.465	16.087	12.581	6.103	14.148	11.844	11.801
Cartofi de toamna	17.796	17.800	21.621	14.938	14.922	18.632	9.932
Tomate	14.788	19.324	14.074	18.324	13.876	11.809	11.143
Ceapa uscata	11.368	15.020	9.975	9.021	11.127	13.590	8.357
Usturoi uscat	5.548	5.849	5.725	3.760	5.095	6.658	5.254
Varza alba	21.790	20.727	18.526	20.533	20.892	25.181	20.830
Ardei	10.262	11.628	9.205	10.163	9.624	10.654	10.200
Pepeni verzi si galbeni	23.558	26.667	24.369	26.909	17.971	36.122	16.145
Struguri	6.447	6.490	6.128	6.909	6.282	6.209	6.753
Furaje perene	14.887	14.872	14.636	13.533	15.045	16.903	10.520
Lucerna (in echivalent masa verde)	14.646	15.195	13.443	14.013	16.511	18.176	10.703
Trifoi (in echivalent masa verde)	14.922	13.501	16.151	9.010	13.600	16.891	10.650
Furaje verzi anuale	17.756	18.144	16.822	16.008	18.455	25.469	9.274
Porumb verde furajer	25.326	14.341	19.625	21.380	26.718	34.049	10.664

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Efectivele de animale, pe categorii de animale, 2018

Categorii animale	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Bovine	486.461	58.243	92.708	76.551	70.234	136.356	52.369
Vaci, bivolite si juninci	298.894	36.272	54.540	41.699	45.437	86.335	34.611
Juninci	29.323	2.646	3.427	4.859	5.880	8.859	3.652
Vaci si bivolite	269.571	33.626	51.113	36.840	39.557	77.476	30.959
Porcine	447.482	77.448	39.487	99.536	115.186	55.529	60.296
Scroafe de prasila	33.798	6.167	4.193	6.440	7.326	3.547	6.125
Scrofite pentru reproducie	4.331	1.424	506	908	986	3	504
Ovine	1.431.147	197.969	300.822	252.359	190.266	272.369	217.362
Oi si mioare	1.251.034	158.261	266.639	226.968	161.853	239.504	197.809
Caprine	235.687	73.426	31.669	36.207	35.774	19.122	39.489
Capre	180.808	56.768	22.013	29.917	27.072	14.556	30.482
Cabaline	130.754	18.466	17.581	27.470	13.485	24.500	29.252
Cabaline de munca	117.473	17.456	16.860	25.466	12.461	21.003	24.227
Pasari	13.606.463	3.570.959	1.035.569	2.565.143	1.429.860	988.760	4.016.172
Pasari ouatoare adulte	6.766.231	853.912	732.761	1.188.047	1.109.066	820.365	2.062.080
Familii de albine	219,341	37.742	28.280	41.991	21.339	30.423	59.566
Iepuri	70.093	14.041	10.025	13.936	10.996	10.353	10.742

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Suprafata padurilor, mii ha, 2007-2018

Unitate teritoriala	Ani	Suprafata padurilor	Rasinoase	Foioase
Regiunea NORD-EST	2007	1.158,4	561,8	596,6
	2013	1.163,2	559,4	603,8
	2014	1.164,7	558	606,7
	2015	1.166,9	556,8	610,1
	2016	1.169,2	556	613,2
	2017	1.170,2	555,8	614,4
	2018	1.172,2	555,8	616,4
	Bacau	2007	262,9	89,9
2013		265,3	90,6	174,7
2014		265,1	89,9	175,2
2015		264,8	89,2	175,6
2016		265	88,1	176,9
2017		265,2	87,6	177,6
2018		266,4	87,8	178,6
Botosani		2007	54,7	1
	2013	55,1	0,8	54,3
	2014	55,5	0,7	54,8
	2015	55,7	0,5	55,2
	2016	55,8	0,4	55,4
	2017	55,9	0,4	55,5
	2018	55,9	0,4	55,5
	Iasi	2007	94,9	3,0
2013		95,0	2,8	92,2
2014		94,6	2,4	92,2
2015		94,8	2,2	92,6
2016		94,9	2,1	92,8
2017		95,1	2,1	93,0
2018		95,1	1,9	93,2
Neamt		2007	253,5	141,6
	2013	254,1	138,9	115,2
	2014	255,5	138,9	116,6
	2015	257,1	140,1	117,0
	2016	257,3	140,2	117,1
	2017	257,5	140,1	117,4
	2018	257,9	140,3	117,6
	Suceava	2007	421,3	325,7
2013		422,6	325,9	96,7
2014		422,8	325,7	97,1
2015		423,1	324,4	98,7
2016		424,8	324,8	100,0
2017		425,0	325,2	99,8
2018		425,2	325	100,2
Vaslui		2007	71,1	0,6
	2013	71,1	0,4	70,7
	2014	71,2	0,4	70,8
	2015	71,4	0,4	71,0
	2016	71,4	0,4	71,0
	2017	71,5	0,4	71,1
	2018	71,7	0,4	71,3

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Fondul funciar, dupa modul de folosinta la 31 decembrie 2014, ha

Modul de folosinta a fondului funciar	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Total	3.684.983	662.052	498.569	547.558	589.614	855.350	531.840
Agricola	2.124.775	320.756	392.761	381.256	281.649	347.632	400.721
Arabila	1.381.790	186.332	298.741	256.098	168.906	179.954	291.759
Pasuni	491.639	86.323	75.146	84.231	68.145	90.512	87.282
Finete	200.983	39.503	14.635	22.465	42.283	74.179	7.918
Vii si pepiniere viticole	31.238	5.930	1.680	11.679	548		11.401
Livezi si pepiniere pomicole	19.125	2.668	2.559	6.783	1.767	2.987	2.361
Terenuri neagricole total	1.560.208	341.296	105.808	166.302	307.965	507.718	131.119
Paduri si alta vegetatie forestiera	1.231.943	280.918	58.370	97.890	260.950	453.661	80.154
Ocupata cu ape, balti	72.964	14.955	13.797	13.106	10.623	12.232	8.251
Ocupata cu constructii	102.444	21.719	11.632	19.022	15.224	19.405	15.442
Cai de comunicatii si cai ferate	55.811	10.244	8.396	10.285	7.912	8.293	10.681
Terenuri degradate si neproductive	97.046	13.460	13.613	25.999	13.256	14.127	16.591

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Evolutia valorii productiei agricole pe sectoare, 2007-2018, mii lei

Ramuri agricole	Unitate teritoriala	Ani						
		2007	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	Romania	47.699.916	78.464.416	74.524.454	68.749.578	69.348.614	78.494.105	86.349.291
	Regiunea Nord-Est	8.248.287	13.059.566	12.670.938	11.318.072	11.136.525	12.313.218	13.651.847
	Bacau	1.176.077	1.882.100	1.717.313	1.652.079	1.566.949	1.693.073	1.925.932
	Botosani	1.495.092	2.584.514	2.464.580	2.144.524	2.012.984	2.321.923	2.649.618
	Iasi	1.268.150	2.375.300	2.292.929	2.050.118	2.033.098	2.103.620	2.340.788
	Neamt	1.097.059	1.779.220	1.651.806	1.512.963	1.536.473	1.749.524	1.776.672
	Suceava	2.270.955	2.776.333	2.872.714	2.471.511	2.475.836	2.629.192	3.003.592
	Vaslui	940.954	1.662.099	1.671.596	1.486.877	1.511.185	1.815.886	1.955.245
Vegetala	Romania	28.723.475	53.843.812	49.058.330	43.574.128	45.155.180	53.216.739	61.216.194
	Regiunea Nord-Est	4.757.124	8.674.619	8.009.301	6.517.779	6.510.914	7.633.000	9.091.626
	Bacau	573.924	1.180.892	985.302	842.418	804.596	911.789	1.158.457
	Botosani	912.405	1.810.199	1.633.394	1.341.006	1.265.173	1.487.837	1.827.433
	Iasi	693.856	1.807.396	1.677.672	1.453.326	1.396.919	1.520.876	1.731.124
	Neamt	560.157	1.167.254	1.044.550	872.285	916.090	1.072.773	1.155.354
	Suceava	1.526.674	1.631.401	1.657.873	1.122.467	1.228.071	1.464.238	1.877.786
	Vaslui	490.108	1.077.477	1.010.510	886.277	900.065	1.175.487	1.341.472
Animala	Romania	18.291.624	23.876.547	24.481.641	24.315.779	23.293.590	24.331.854	23.903.451
	Regiunea Nord-Est	3.438.572	4.330.573	4.575.234	4.720.511	4.560.179	4.596.793	4.475.499
	Bacau	597.889	694.248	722.204	804.064	761.002	779.889	765.767
	Botosani	579.138	770.986	819.343	794.756	742.442	826.347	814.028
	Iasi	548.615	552.407	596.302	572.593	612.449	553.580	579.262
	Neamt	530.841	597.347	589.107	621.834	603.141	651.158	600.216
	Suceava	742.301	1.142.247	1.202.700	1.336.888	1.235.514	1.153.027	1.113.689
	Vaslui	439.788	573.338	645.578	590.376	605.631	632.792	602.537
Servicii agricole	Romania	684.817	744.057	984.483	859.671	899.844	945.512	1.229.646
	Regiunea Nord-Est	52.591	54.374	86.403	79.782	65.432	83.425	84.722
	Bacau	4.264	6.960	9.807	5.597	1.351	1.395	1.708
	Botosani	3.549	3.329	11.843	8.762	5.369	7.739	8.157
Iasi	25.679	15.497	18.955	24.199	23.730	29.164	30.402	

Ramuri agricole	Unitate teritoriala	Ani						
		2007	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Neamt	6.061	14.619	18.149	18.844	17.242	25.593	21.102
	Suceava	1.980	2.685	12.141	12.156	12.251	11.927	12.117
	Vaslui	11.058	11.284	15.508	10.224	5.489	7.607	11.236

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Suprafata tratata si cantitatea utilizata cu fungicide sub forma solida pe principalele culturi

Denumire cultura	Romania		Regiunea Nord-Est	
	Suprafata tratata (ha)	Cantitate fungicide (kg)	Suprafata tratata (ha)	Cantitate fungicide (kg)
Anul 2013				
Total	271.204	2.631.146	31.328	510.912
Grau	63.361	129.714	4.770	17.698
Orz si orzoaica	16.686	20.523	242	535
Cartofi	38.427	297.666	9.481	98.453
Rapita	4.918	12.797	378	492
Floarea soarelui	26.449	52.326	-	-
Legume	22.015	126.687	3.780	24.525
Pomi fructiferi	30.593	329.327	2.643	32.880
Vita de vie	61.557	1.596.303	8.964	321.625
Anul 2018				
Total	356,748	2,865,639	32,773	290.411
Grau	59,532	158,524	4,862	19.097
Orz si orzoaica	8,105	5,015	12	16
Cartofi	55,158	479,277	6,031	51.027
Rapita	7,867	10,579	841	1.258
Floarea soarelui	48,823	31,537	2,313	1.877
Legume	27,645	111,480	5,885	30.729
Pomi fructiferi	48,529	468,365	4,516	58.061
Vita de vie	89,808	1,584,842	7,564	126.242

Sursa: Utilizarea pesticidelor in agricultura, INS, 2018

Anexa: Suprafata tratata si cantitatea utilizata cu insecticide sub forma solida pe principalele culturi

Denumire cultura	Romania		Regiunea Nord-Est	
	Suprafata tratata (ha)	Cantitate insecticide (kg)	Suprafata tratata (ha)	Cantitate insecticide (kg)
Anul 2013				
Total	240.679	479,346	33,476	126,730
Grau	63.508	51,364	3,937	1,439
Orz si orzoaica	5.131	1,946	118	25
Porumb boabe	60.720	241,561	16,938	100,748
Cartofi	41.662	45,283	5,452	6,410
Rapita	18.458	16,739	2,440	1,240
Floarea soarelui	17.020	6,882	413	1,103
Legume	10.917	79,728	1,329	6,442
Pomi fructiferi	11.080	12,552	692	1,902
Vita de vie	10.538	19,200	1,869	6,667

Denumire cultura	Romania		Regiunea Nord-Est	
	Suprafata tratata (ha)	Cantitate insecticide (kg)	Suprafata tratata (ha)	Cantitate insecticide (kg)
Anul 2013				
Anul 2018				
Total	474.377	561.053	59.423	64.380
Grau	182.972	53.729	6.588	257
Orz si orzoaica	4.368	4.899	450	78
Porumb boabe	102.408	220.999	37.099	57.775
Cartofi	47.863	53.897	4.878	2.444
Rapita	57.751	46.481	4.083	370
Floarea soarelui	7.084	22.635	47	61
Legume	20.116	68.770	2.294	1.750
Pomi fructiferi	17.650	25.664	319	72
Vita de vie	14.836	14.973	2.909	291

Sursa: Utilizarea pesticidelor in agricultura, INS, 2018

Anexa: Suprafata tratata si cantitatea utilizata cu erbicide sub forma solida pe principalele culturi

Denumire cultura	Romania		Regiunea Nord-Est	
	Suprafata tratata (ha)	Cantitate erbicide (kg)	Suprafata tratata (ha)	Cantitate erbicide (kg)
Anul 2013				
Total	1.167.497	418.881	117.394	37.137
Grau	769.309	224.312	63.659	12.396
Orz si orzoaica	104.491	48.568	1.801	250
Porumb boabe	141.540	72.653	37.829	16.435
Cartofi	13.590	26.824	3.030	2.741
Rapita	0	0	0	0
Floarea soarelui	103.983	19.439	3.864	908
Legume	211	225	43	76
Pomi fructiferi	0	0	0	0
Vita de vie	2	0	0	0
Anul 2018				
Total	957.155	431.817	47.113	46.453
Grau	510.869	193.756	15.625	2.749
Orz si orzoaica	69.595	31.918	1.596	1.323
Porumb boabe	177.715	77.726	14.056	4.231
Cartofi	17.247	34.738	5.125	16.692
Rapita	12.970	3.533	63	5
Floarea soarelui	92.896	20.654	5.745	631
Legume	178	329	22	30
Pomi fructiferi	33	20	0	0
Vita de vie	534	8,347	60	8,203

Sursa: Utilizarea pesticidelor in agricultura, INS, 2018

Anexa: Productia agricola animala pe forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

Tara/ Regiune / Judet	Categoriile de produse			
	Productia de lapte (exclusiv consumul viteilor) -total (fizic) - mii hectolitrii	Productia de lina - tone	Productia de oua-milioane bucati	Productia de miere extrasa - tone
Anul 2013				
Romania	44.786	20,719	6,388	26,678
Regiunea NORD-EST	10.169	3,124	981	3,433
Bacau	1.157	419	180	691
Botosani	2.039	608	124	417
Iasi	1.287	519	142	721
Neamt	1.420	476	155	361
Suceava	3.188	609	151	446
Vaslui	1.078	493	229	797
Anul 2014				
Romania	46,615	21,817	6,636	18,040
Regiunea NORD-EST	10,743	3,165	1,005	2,711
Bacau	1,147	490	237	555
Botosani	2,228	610	137	300
Iasi	1,283	566	158	595
Neamt	1,448	473	157	244
Suceava	3,404	498	98	460
Vaslui	1,233	528	218	557
Anul 2015				
Romania	45,385	22,343	6,555	27,893
Regiunea NORD-EST	10,523	3,201	990	4,081
Bacau	1,145	502	227	902
Botosani	2,090	568	124	570
Iasi	1,269	587	147	827
Neamt	1,457	434	160	431
Suceava	3,450	577	125	446
Vaslui	1,112	533	207	905
Anul 2016				
Romania	44,504	22,277	6,182	21,202
Regiunea NORD-EST	10,098	3,157	1,035	3,188
Bacau	1,123	526	179	609
Botosani	1,996	544	132	412
Iasi	1,195	593	145	640
Neamt	1,468	419	151	300
Suceava	3,200	569	139	401
Vaslui	1,116	506	289	826
Anul 2017				
Romania	43,082	22,401	5,996	30,177
Regiunea NORD-EST	9,736	3,071	1,029	3,917
Bacau	1,049	496	186	668
Botosani	2,143	560	127	520
Iasi	1,070	511	139	765
Neamt	1,461	427	149	385
Suceava	2,939	554	126	513
Vaslui	1,074	523	302	1,066
Anul 2018				
Romania	43,121	23,459	5,713	29,162
Regiunea NORD-EST	9,680	3,232	982	3,880
Bacau	1,032	486	195	745
Botosani	2,137	551	113	484
Iasi	1,138	553	134	812

Tara/ Regiune / Judet	Categoriile de produse			
	Productia de lapte (exclusiv consumul viteilor) -total (fizic) - mii hectolitrii	Productia de lina - tone	Productia de oua-milioane bucati	Productia de miere extrasa - tone
Anul 2013				
Neamt	1,393	458	158	358
Suceava	2,941	628	119	585
Vaslui	1,039	556	263	898

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Anexa: Productia de vii pe rod (tone), Regiunea Nord-Est si judete, 2013-2018

Unitate administrativ teritoriala	Productia de vii pe rod (tone)					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Romania	991.559	783.690	798.765	736.892	1.067.120	1.144.305
Regiunea Nord-Est	155.116	140.452	148.768	133.840	176.055	206.490
Bacau	34.092	22.749	27.726	20.555	26.932	28.985
Botosani	11.272	7.929	8.097	7.828	11.617	12.122
Iasi	46.830	55.628	55.288	50.067	55.453	71.774
Neamt	3.295	2.849	2.968	2.478	3.098	3.447
Suceava	-	-	-	-	-	-
Vaslui	59.627	51.297	54.689	52.912	78.955	90.162

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Anexa: Productia de fructe pe specii de pomi (tone), Regiunea Nord-Est si judete, 2013-2018

UAT	Categoriile de fructe											
	Total fructe	Prune	Mere	Pere	Piersici	Nectarine	Cirese si visine	Caise si zarzare	Nuci	Capsuni	Alte fructe	Fructe din gradinile familiale
2013												
Romania	1.299.972	512.459	513.580	66.849	18.427	703	80.477	28.310	31.764	23.190	24.213	32.614
Regiunea Nord-Est	159.208	29.063	79.694	12.740	422	15	23.617	3.426	6.275	1.230	2.726	7.266
Bacau	16.119	4.239	6.385	1.109	157	6	2.284	350	1.103	73	413	729
Botosani	32.145	6.125	17.457	1.548	101	2	3.950	720	1.114	128	1.000	1.107
Iasi	33.222	8.095	10.451	2.301	16	2	8.901	1.461	1.219	142	634	1.115
Neamt	19.221	2.941	10.174	2.590	10	2	2.475	95	720	17	197	1.213
Suceava	47.281	5.003	33.187	3.959			3.003	53	1.276	706	94	2.961
Vaslui	11.220	2.660	2.040	1.233	138	3	3.004	747	843	164	388	141
2014												
Romania	1.301.428	495.287	513.195	61.292	23.764	949	82.808	43.609	31.514	21.935	27.075	32.180
Regiunea Nord-Est	179.039	34.426	90.240	12.321	536	16	24.607	7.067	5.611	1.162	3.053	7.155
Bacau	18.792	4.420	8.921	926	246	4	2.248	580	940	66	441	748
Botosani	29.973	6.876	14.120	1.798	152	2	3.912	960	880	240	1.033	1.094
Iasi	39.520	9.485	10.527	2.297	19	3	10.874	4.354	1.126	128	707	1.155
Neamt	22.146	4.773	10.781	2.428	12	1	2.813	201	864	24	249	1.038
Suceava	50.967	6.073	37.354	3.647			2.025	86	1.121	563	98	2.985
Vaslui	17.641	2.799	8.537	1.225	107	6	2.735	886	680	141	525	135
2015												
Romania	1.224.700	496.468	476.059	45.595	21.325	494	75.503	30.998	33.394	21.587	23.277	31.962
Regiunea Nord-Est	159.609	32.305	81.435	8.519	483	9	22.389	4.321	6.188	1.100	2.860	7.070
Bacau	14.462	4.182	5.601	640	213	:	1.835	384	1.090	81	436	759
Botosani	28.033	7.140	12.628	1.419	124	1	3.629	784	1.142	182	984	1.102
Iasi	35.719	8.281	11.788	1.853	20	4	9.562	2.280	1.136	131	664	1.141
Neamt	20.181	3.230	12.114	683	10	:	2.857	132	904	20	231	1.045
Suceava	44.386	6.251	31.460	3.128			1.607	69	1.207	552	112	2.884

Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

Vaslui	16.828	3.221	7.844	796	116	4	2.899	672	709	134	433	139
2016												
Romania	1.241.586	512.975	467.259	52.751	22.869	778	73.834	30.726	34.095	23.000	23.299	31.768
Regiunea Nord-Est	151.548	31.190	74.878	8.777	618	8	21.554	4.236	6.211	1.453	2.623	7.024
Bacau	14.363	4.122	5.445	739	280	:	1.768	404	1.138	68	399	766
Botosani	25.592	6.249	11.393	1.415	169	2	3.367	816	1.143	174	864	1.096
Iasi	30.316	6.168	10.028	1.580	23	4	8.698	2.094	1.079	128	514	1.147
Neamt	19.221	4.351	10.412	761	13	:	2.330	148	895	81	230	1.054
Suceava	42.397	6.317	28.900	3.413			1.524	66	1.221	821	135	2.824
Vaslui	19.659	3.983	8.700	869	133	2	3.867	708	735	181	481	137
2017												
Romania	1.058.494	444.922	348.656	48.878	18.546	794	58.474	33.851	45.797	27.050	31.526	29.818
Regiunea Nord-Est	147.555	32.986	71.545	8.660	546	8	16.799	3.563	8.193	1.687	3.568	6.756
Bacau	14.881	4.185	5.597	687	322	:	1.217	497	1.599	37	740	729
Botosani	26.550	6.200	12.755	1.663	106	3	2.458	755	1.310	252	1.048	1.043
Iasi	32.539	8.388	11.030	1.847	17	4	7.565	1.381	1.423	222	662	1.109
Neamt	19.355	4.927	10.083	856	16	:	1.598	212	1.200	40	423	1.011
Suceava	37.607	6.110	24.985	2.762			1.104	45	1.603	856	142	2.735
Vaslui	16.623	3.176	7.095	845	85	1	2.857	673	1.058	280	553	129
2018												
Romania	1.813.420	842.132	643.856	60.440	22.199	434	90.837	35.704	56.053	26.164	35.601	32.750
Regiunea Nord-Est	213.795	59.201	98.461	9.413	553	6	27.001	4.197	9.684	1.508	3.771	7.050
Bacau	24.326	9.242	8.042	756	322	:	2.764	534	1.870	36	760	757
Botosani	35.021	8.789	14.617	1.698	111	1	5.948	798	1.593	356	1.110	1.153
Iasi	46.309	13.875	14.997	2.136	18	4	10.321	1.881	2.059	278	740	1.137
Neamt	30.479	9.729	15.138	916	13	:	2.771	218	1.227	40	427	1.202
Suceava	56.520	11.974	37.003	2.997			1.927	52	1.836	583	148	2.638
Vaslui	21.140	5.592	8.664	910	89	1	3.270	714	1.099	215	586	163

Sursa: Baza de date TEMPO, INS

Capitolul 2 - Analize SWOT

Analiza SWOT capital uman	
Puncte tari	Referinte
Regiunea cu cel mai mare numar de locuitori din Romania	La 1 iulie 2018 conform INS, populatia domiciliata a regiunii reprezenta 17,8% din populatia totala a Romaniei (3.959.219 locuitori), iar populatia rezidenta 16,5% din total national (3.210.481)
Mediana varstelor in regiune este mai mica fata de nivelul national si comunitar	RNE 40,6 ani versus RO 42,2 ani, respectiv UE 28 43,1 ani (2018)
Densitatea medie a populatiei este mai mare la nivel regional comparativ cu nivelul mediu national	RNE 107,7 loc/km ² versus RO 93,1 (2018) Maxim - 173 loc/km ² judetul Iasi, minim - 88,8 loc/ ² judetul Suceava
Nivel in crestere pentru rata fertilitatii in regiune, superior nivelului national	54 nascuti vii la 1.000 femei, anual, grupa de varsta 15-49 ani, cu 8,1 unitati mai mult fata de nivelul national - 2018
Rata de substitutie la nivel regional este superioara nivelului national si comunitar	1,07 RNE vs 0,84 RO si 0,82 UE28 - 2018
Trend crescator pentru rata de activitate si rata de ocupare, cu nivele superioare celui national si comunitar	Rata de activitate a populatiei cu varsta peste 15 ani (metodologia AMIGO): 62,1% RNE vs. 55% RO si 58% UE28 - 2018 Rata ocupare a populatiei cu varsta cuprinsa intre 20 si 64 ani (metodologia AMIGO): 78,1% RNE vs. 69,9% RO si 73,1% UE28 - 2018
Cresterea efectivului de salariatii	+ 14,4% in perioada 2013-2018
Nivelul in scadere, foarte redus al ratei somajului, cu valori inferioare nivelului national si comunitar	2,4% RNE - 2018 4,2% RO - 2018 6,8% UE 28 -2018
Existenta centrelor universitare Iasi, Bacau si Suceava in care functioneaza 7 institutii de invatamant superior de stat si 4 particulare	Vezi detaliere analiza economico-sociala
Ponderea ridicata a populatiei scolare existente in regiune (in total national)	17,5% din populatia scolara totala a Romaniei - 2018
Ponderea ridicata a unitatilor sanitare, in dinamica pozitiva	14,8% din total national - 2018 + 9,2% - 2012-2018
Dinamica pozitiva a personalului medical	+ 14% medici; + 7% personal mediu - 2012-2018
Puncte slabe	Referinte
Nivelul ridicat, continuu si in crestere al emigratiei	759.217 persoane - diferenta dintre populatia domiciliata si rezidenta (2018) 326.927 persoane plecate din regiune - 1/3 din total RO (2011) 224.457 emigranti temporar perioada 2012-2018
Scaderea populatiei rezidente in perioada 2012-2018	Termeni relativi - 2,32% Termeni absoluti - 76.331 persoane, din care 20.537 persoane in anul 2018
Piramida varstelor dezechilibrata, reflectand fenomenul continuu de imbatranire a populatiei si concentrarea majoritara a populatiei rezidente pe toate grupele de varsta in mediul rural, mai accentuat pentru copii, tineri si persoane varstnice	Vezi detaliere analiza economico-sociala; date, informatii statistice si grafice
Rata sporului natural negativa si in continua scadere, datorata valorilor accentuat negative, din mediul rural	-0,7 ‰ in raport cu populatia domiciliata - 2018 - 3,6 ‰ in raport cu populatia rezidenta - 2018 - Patru ani consecutivi de scadere.
Speranta de viata la nastere in regiune este mai mica decat nivelul mediu comunitar	75,4 ani RNE versus 80,9 ani UE28 - 2018
Nivelul ridicat al ratei fertilitatii in randul adolescentelor	26,3 nascuti vii/1.000 femei grupa varsta 15-19 ani, in mediul rural fiind si mai mare - 30,9‰ (2019)

Rata mortalitatii in regiune superioara nivelului mediu comunitar, iar in mediul rural superioara mediului urban	14,2% RNE vs. 10,3% UE28 - 2018 Diferenta rural-urban: + 3,8 p.p. - 2018
Nivelul ratei mortalitatii infantile in regiune este superior nivelului comunitar, cu diferente intre mediile de rezidenta si judete	6,8‰ RNE vs. 3,6‰ UE 28 - 2018 4,7‰ urban vs. 8,4‰ rural - 2018 11,2‰ Botosani vs 4,4‰ Iasi Cele mai ridicate nivele: 15,3‰ in mediul rural din Botosani si 9,7‰ in mediul rural din Bacau - 2018
Dependenta demografica in crestere a persoanelor varstnice de populatia activa	279 persoane varste >64 ani la 1000 persoane varste 15-64 ani - 2018; crestere cu 29 persoane fata de 2013 (populatie rezidenta)
Disparitati privind dezvoltarea umana locala intre mediile de rezidenta si intre judete	Vezi detalieri analiza economico-sociala
Disparitati privind nivelul marginalizarii intre urban-rural si interjudetean	
Nivelul foarte scazut al progresului social	Indicele de progres social 43,9 puncte - 2016
Disparitati urban-rural privind rata de substitutie	0,74 urban vs. 1,38 rural
Ponderea ridicata a populatiei ocupate civile in agricultura si scazuta in industrie	Ponderea populatiei ocupate civile in agricultura nivel regional - 31% (BFM)/46,5% (AMIGO) Ponderea populatiei ocupate civile in industrie nivel regional - 19,3% (BFM)/11%(AMIGO) 2018
Disparitati intraregionale privind ponderea populatiei ocupate: agricultura versus servicii	In judetele Bacau si Iasi ponderea populatiei ocupate civile in servicii 54% si 59% fata de 40-41% in judetele Botosani si Vaslui. In judetele Bacau si Iasi ponderea populatiei ocupate civile in agricultura 23-24% fata de 40-41% in judetele Botosani si Vaslui - 2018
Dezechilibre la nivel inter judetean privind distributia salariilor	48% in judetele Iasi si Bacau 19% in judetele Botosani si Vaslui - 2018
Ponderea redusa a populatiei ocupate cu studii superioare si ponderea ridicata a populatiei ocupate cu studii primare/gimnaziale	14% din populatia ocupata detine studii superioare, in timp ce 34% au studii primare si/sau gimnaziale - 2018
Disparitati urban-rural privind nivelul de intruire al populatiei ocupate	Urban: 27 % studii medii si 2% studii primare sau gimnaziale Rural: 2,6% studii superioare si 48% cu studii primare sau gimnaziale - 2017
Mentinerea dezechilibrelor privind rata de ocupare intre barbati si femei	Diferenta rata de ocupare barbati-femei = 11-16 p.p. in perioada 2014-2018 (metodologia AMIGO)
Scaderea numarului de elevi inscrisi in invatamantul preuniversitar	Scadere cu 11% in anul scolar 2018-2019 fata de 2012-2013, mai accentuata in mediul rural
Disparitati intraregionale privind evolutia populatiei scolare, pe nivele de educatie	Vezi detalieri analiza economico-sociala
Nivel redus, in stagnare, inferior mediei nationale si comunitare pentru ponderea populatiei din grupa de varsta 30-34 ani cu studii superioare	17% RNE vs. 24,6% RO vs. 40,7% UE28 - 2018
Nivele ridicate pentru rata abandonului scolar in invatamantul profesional in unele judete ale regiunii	Detalieri analiza economica-sociala anii scolare 2018-2019 si 2019-2020
Nivel inca ridicat, in descrestere a ratei de parasire timpurie, superior nivelului national si comunitar	19,5% RNE vs. 16,4% vs. 10,6% UE 28 - 2018
O serie de unitati scolare din regiune se confrunta cu lipsuri si nevoi	Vezi detalieri analiza economico-sociala
O serie de unitati medicale din regiune se confrunta cu lipsuri si nevoi	Vezi detalieri analiza economico-sociala

Disparitati teritoriale urban-rural si interjudetean privind asigurarea serviciilor medicale:unitati medicale si personal medical	Vezi detalieri analiza economico-sociala
Numarul ridicat si in crestere al persoanelor cu dizabilitati	+ 11% 2011-2017 119.776 persoane
Cel mai ridicat nivel de saracie dintre regiunile Romaniei si Uniunii Europene	Rata riscului de saracie sau excluziune sociala - 47,1%, cu 8 p.p. mai mare fata de nivel RO si dublul nivelului UE 28 - 2019; Rata risc de saracie - 47,1% (2019); 49% din totalul gospodariilor fac fata cu dificultate si mare dificultate cheltuielilor curente - 2019
Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor	Venitul mediu total lunar per membru de familie reprezinta 16,9% din media UE 28, respectiv 80% din media nationala; Venitul total lunar pe gospodarie - 3.414 lei - 2018
Disparitati intraregionale pentru rata somajului	Rata somajului in judetul Vaslui este cu 4 p.p. mai mare fata de rata somajului nivel regional - BFM 2018
Nivel ridicat pentru rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani); disparitati de nivel intre mediul urban si rural	9,1% total 17,8% urban vs. 6,7% rural
Oportunitati	
Realizarea investitiilor prevazute in proiectele cofinantate din POR 2014-2020/AP8 si POCU 2014-2020	
Propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027 - obiectivul de politica nr. 4 - „ O Europa mai sociala” si alocari financiare in crestere prin FSE+ pentru educatie, ocupare, incluziune, combaterea saraciei	
Derularea initiativei comunitare Next Generation EU - componentele digitalizare si rezilienta	
Existenta structurilor parteneriale regionale si locale destinate dezvoltarii educatiei - Consorțiul Regional Nord-Est pentru Educatie, CLDPS-uri, etc.	
Existenta strategiilor privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023	
Existenta planurilor regionale de servicii pentru sanatate	
Realizarea spitalului regional din Iasi in perioada de programare 2021-2027	
Existenta si activitatea derulata de ONG-urile din regiune in domeniul ocuparii, incluziunii sociale si combaterii saraciei	
Dezvoltarea si implementarea in parteneriat a planurilor regionale si locale pentru educatie	
Derularea Programului de dezvoltare locala operat de FRDS, cofinantat de SEE si fonduri norvegiene orientat pe reducerea saraciei, incluziune sociala si dezvoltare locala	
Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Dezvoltare Sustenabila in Tara de Sus va face parte din Programul National Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritoriala integrata ITI	
Riscuri	
Continuarea efectelor negative economice si sociale cauzate de pandemia COVID 19	
Continuarea migratiei absolventilor de invatamant superior si a persoanelor calificate in alte State Membre sau in alte regiuni mai dezvoltate ale Romaniei	
Accentuarea in continuare a gradului de saracie a populatiei	
Somajul deghizat existent in mediul rural - cuprinderea in populatia ocupata a persoanelor care desfasoara activitati economice neremunerate in/pentru familie	
Continuarea procesului de imbatrinire a populatiei	

Analiza SWOT conectivitate - transport si digitala	
Puncte tari	Referinta
Prezenta a doua axe de baza si doua axe complementare din reseaua TEN-T rutiera	TEN-T rutier de baza: Bicz Chei-Piatra Neamt-Targu Neamt - Pascani - Iasi - Ungheni; Adjud - Bacau - Roman - Suceava - Siret; complementar: Barlad - Husi - Albita; Bacau - Onesti - Oituz;
Prezenta a trei axe de baza si a unei axe complementare din reseaua TEN-T feroviara	TEN-T feroviar de baza: Adjud-Bacau-Roman-Suceava-Vicsani; Vatra Dornei-Suceava; Pascani-Iasi-Ungheni; TEN-T rutier complementar: Adjud-Onesti-Comanesti-Ghimes;
Partea centrala a regiunii, pe directia nord-sud, impreuna cu partea mediana a judetului Iasi, se afla pe traseele TEN-T de baza rutier si feroviar	Axa Bacau-Roman-Suceava spre Cernauti si Pascani-Iasi - spre Chisinau
Ponderea ridicata a populatiei conectate primar sau secundar la reseaua TEN-T rutiera	86,4% - 2020 Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Existenta in regiune a trei aeroporturi regionale in Bacau, Iasi si Suceava cu un trafic aerian in continua crestere	Detalii privind trafic, destinatii, proiecte implementate in Analiza Economico-Sociala
Continuarea implementarii in perioada urmatoare de programare a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabile intr-o serie de localitati urbane	15 localitati urbane care au realizat, implementeaza/actualizeaza PMUD - 2020
Infrastructura de internet broadband extinsa in mediul urban	Retea de internet prin fibra optica cu acces DSL/FTTB/FTTH dezvoltata de furnizorii de internet in perioada 2013-2019
Implementarea in regiune a proiectelor aferente initiativei WiFi4Europe (4 apeluri)	164 localitati acoperite, cu un bazin potential de 1.828 mii persoane, din care 624 mii in mediul rural
Ponderea ridicata si in crestere continua a numarului de gospodarii conectate la retele de internet (inclusiv broadband)	80% conectate retele internet- 2019 77% conectate retele internet broadband - 2019
Puncte slabe	Referinta
Ponderea ridicata a liniilor feroviare neelectrificate care determina viteze scazute pentru transportul de marfuri si pasageri	Magistrala 600, sectiunea situata la nord de Suceava din magistrala 500, liniile operationale 509, 510, 511, 512, 603, 605, 607, 608, 703, precum si toate liniile inchise - 60% din totalul retelei de cale ferata - 2018
Ponderea ridicata a populatiei fara acces direct la reseaua de cale ferata	52% - 2018
Existenta localitatilor urbane neconectate primar sau secundar la reseaua TEN-T rutiera (1 municipiu si 5 orase) sau feroviara (1 municipiu si 9 orase)	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Aproape jumătate (45,7%) din populatia regiunii nu este conectata la reseaua feroviara functionala	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Descresterea volumului de trafic de marfa pe calea ferata	52,3% in 2018 fata de 2013
Gradul redus de modernizare a drumurilor judetene si comunale	44% grad de modernizare a drumurilor judetene 22,1 % grad de modernizare a drumurilor comunale - 2019
Disparitati existente la nivel judetean	Vezi detalieri analiza economica-sociala
Absenta variantelor ocolitoare pentru cea mai mare parte a municipiilor si oraselor regiunii - cu efecte negative asupra calitatii aerului, accesibilitatii	Detaliere localitati in Analiza Economico-Sociala
Numarul redus de localitati in care este organizat transportul public in comun	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Ponderea redusa a transportului public in comun electric	
Numarul ridicat de accidente rutiere cu o evolutie pe un trend crescator	In 2019 numarul total de accidente rutiere din regiune reprezinta 16,4% din totalul national, de 4

	ori mai multe fata de anul 2007 si cu 41% mai mult fata de 2013
Nivel redus al volumului de marfuri transportate (rutier) catre alte regiuni din Romania	Volum incarcari marfuri catre alte regiuni in total national este de numai 8% - 2019
O serie de localitati rurale/izolate sunt lipsite de retele de comunicatii electronice sau de retele de comunicatii electronice de banda larga	Detaliiere in Analiza Economico-Sociala
Ponderea foarte redusa a celor care utilizeaza internetul si realizeaza comenzi on-line de achizitii de bunuri si/sau servicii in scopuri personale	18% - 2019
Ponderea redusa a intreprinderilor cu website propriu in total intreprinderi active	48,7% - 2018

Oportunitati

Realizarea/finalizarea proiectelor pentru modernizarea/reabilitarea infrastructurii de transport rutier (drumuri judetene si comunale) cu sprijinul financiar din POR 2014-2020 si PNDR II

Unul dintre cele cinci obiective de politica ai perioadei de programare 2021-2027 este dedicat conectivitatii - Obiectivul de politica 3 - „ O Europa mai conectata”

Continuarea implementarii mecanismului pentru interconectarea Europei in perioada de programare 2021-2027 - transporturi, energie si retele digitale

Extinderea retelelor de comunicatii electronice fixe de banda larga in „ zonele albe” cu sprijinul financiar nerambursabil POC 2014-2020 (AP2/OS 2.1)

Existenta Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt, mediu si lung

Dezvoltarea si implementarea Programului „5G for Europe”

Continuarea derularii programului WIFI4Europe

Implementarea Planului national de dezvoltare a infrastructurii Next Generation Networks

Riscuri

Grad insuficient de mentenanta pentru drumurile realizate/reabiliate

Deficit bugetar ridicat care ar putea conduce la reducerea investitiilor dedicate

Continuarea efectelor pandemiei COVID 19 (inclusiv perceptia viitoare a pasagerilor) asupra transportului aerian

Analiza SWOT mediu	
Puncte tari	Referinta
O serie de localitati din regiune sunt semnatare ale Conventiei primarilor privind energia si clima	In regiune figureaza cinci orase care au elaborate si acceptate planuri de actiune privind energiile durabile si clima si care prevad obiectivele ce urmeaza sa fie atinse pana in 2030
Existenta unui numar mare de arii naturale protejate (parcuri nationale, naturale si rezervatii, situri incluse in reseaua europeana Natura 2000)	Detaliere si reprezentari grafice in analiza economico-sociala
Existenta zonelor care detin un potential ridicat al surselor regenerabile si a proiectelor de valorificare a acestui potential	Potential solar (fotovoltaic), eolian, biogaz, biomasa, hidroelectrica - detalieri in analiza economica-sociala
Participarea a numeroase unitati administrativ teritoriale la Programul Casa Verde	Judetele Vaslui si Iasi asigura 75% din puterea totala realizata, in principal din energie eoliana - 2019 Detalieri in analiza economico-sociala
Puncte slabe	Referinta
Ponderea scazuta atat a localitatilor, cat si a populatiei conectate la reseaua de alimentare cu apa potabila	66,6% din localitati conectate (80,6% la nivel national), 47,7% din populatie conectata (67,9% nivel national) - 2018 Orasele Cajvana si Milisauti din judetul Suceava nu au retea de alimentare cu apa potabila
Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei deservite de reseaua de apa potabila	35-39% in judetele Botosani, Suceava si Vaslui fata de 55-56 % in judetele Bacau, Iasi si Neamt - 2018
Ponderea scazuta atat a localitatilor, cat si a populatiei conectate la reseaua de canalizare	39,1% din localitati conectate 36,8% din populatie conectata (52,8% RO) - 2018
Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la reseaua de canalizare	30,8% in judetele Suceava si Botosani, 32,7% in judetul Vaslui fata de 45,2% in judetul Bacau- 2018
Doar trei sferturi dintre localitatile urbane detin statii de epurare	
Eficienta redusa a valorificarii sistemelor de colectare selectiva puse la dispozitie de catre operatori de salubritate si/sau administratii publice	Procentul de colectare selectiva a deeurilor de la populatie este scazut (lipsa infrastructurii de colectare selectiva, insuficienta campaniilor de constientizare, indiferenta populatiei) determinand lipsa recuperarii componentelor reciclabile din deeurile menajere si eliminarea acestora prin depozitare finala
Disparitati intraregionale privind gradul de acoperire de acoperire al populatiei cu servicii de salubritate	2017: 30% in judetul Vaslui vs. peste 90% in restul judetelor (100% pentru judetul Botosani in 2018)
Depasiri ale concentratiei in aer ale particulelor in suspensie PM10, a dioxidului de azot si a ozonului	Detalieri analiza economica sociala - rapoarte judetene de mediu (2018) Portal calitatea aerului IQAir/AirVizual
Zone din bazinele hidrografice Siret si Prut unde unele cursuri de apa de suprafata nu au atins obiectivul de calitate	Raurile din Bazinul Hidrografic Siret - starea ecologica moderata pentru 34% din lungimea totala monitorizata Raurile din bazinul hidrografic Prut - 57% in stare ecologica moderata, 23,68% in stare ecologica slaba si 15,59% in stare ecologica proasta
Suprafata foarte mare afectata de fenomenele de panta (eroziune de suprafata, alunecari de teren)	1.129.652 ha - 33,5% din suprafata totala afectata a Romaniei Cele mai afectate judete: Suceava, Vaslui si Bacau
Existenta siturilor contaminate sau potential contaminate	104 de situri contaminate/potential contaminate in regiune - 2019

Numeroase probleme si nevoi desprinse din procesul de reabilitare termica a locuintelor/cresterea eficientei energetice	Detaliere analiza economica sociala
Ponderea redusa a locuintelor reabilitate termic in total locuinte	Nivel regional 23% - 2011 Procentul la nivel judetean variaza intre 17 si 30% - 2011
Prezenta efectelor schimbarilor climatice in Regiunea Nord-Est in ultimele doua decade	Cresterea anuala a amplitudinii pentru temperatura aerului, in ultimii 20 de ani cu 2,4 °C in Bacau, 2,5 °C in Iasi si 3 °C in Suceava. De asemenea, se constata o tendinta de crestere a maximelor absolute ale temperaturii aerului in toate cele trei municipii, cu 2-4 °C Zone extinse in jumatatea estica a regiunii vulnerabile la riscul de seceta si de desertificare
Existenta unor zone cu risc potential semnificativ la inundatii	Raurile Siret, Prut, Jijia, Moldova, Bistrita, dar si pe alti afluenti ale acestora
Prezenta unor zone cu susceptibilitate mare la alunecari de teren, incadrate in categoriile mediu-inalt si inalt	Jumatatea estica a judetelor Suceava, Neamt si Bacau, jumatatea estica a judetului Iasi, cea mai mare parte din judetelor Botosani si Bacau si intreg judetul Vaslui
Gradul foarte redus de reciclare a deseurilor menajere	Nivel judetean cuprins intre 1,5-7% - 2018

Oportunitati

Unul dintre cele cinci obiective de politica a perioadei de programare 2021-2027 este dedicat mediului - Obiectivul de politica 2 - O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor

Punerea in aplicare integrala si imediata de catre Uniunea Europeana a prevederilor Acordului de la Paris privind schimbarile climatice si a Pactului Ecologic European

Derularea initiativei comunitare Next Generation EU - componentele tranzitie verde si rezilienta

Existenta Strategiei Nationale de Management a Riscului la Inundatii pe termen mediu si lung

Implementarea/finalizarea proiectelor dedicate extinderii si reabilitarii retelei de apa si apa uzata, sistemele integrate de management a deseurilor, re tehnologizarea sistemelor de termoficare prevenirii si adaptarii la schimbarilor climatice, cresterii eficientei energetice, biodiversitatii, cu sprijinul financiar asigurat prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare si Programul Operational Regional 2014-2020(eficienta energetica)

Cresterea aportului adus de economia circulara la crestere si ocupare. Strategia europeana pentru materialele plastice intr-o economie circulara

Realizarea de catre agentii judetene de protectie a mediului a rapoartelor anuale judetene privind starea mediului

Implementarea in perioada urmatoare a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabile

Riscuri

Absenta in continuare a variantelor ocolitoare pentru municipiile si orasele tranzitate in prezent de traficul greu - cu efecte negative asupra calitatii aerului

Extinderea zonelor predispuase la dezastre naturale (alunecari de teren, inundatii, eroziune)

Dezinteresul populatiei in colectarea si depozitarea selectiva a deseurilor, in protejarea mediului, apetitul redus al operatorilor economici in a dezvolta investitii specifice valorificarii, reciclarii deseurilor

Analiza SWOT economie	
Puncte tari	Referinte
Dinamica pozitiva a evolutiei produsului intern brut	Ritm de crestere (real) in intervalul 5-7% in perioada 2015-2017 - vezi detalieri analiza economica-sociala In perioada 2015-2017 ritmuri de crestere in toate judetele regiunii
Contributie ridicata si constanta a agriculturii regionale la formarea produsului intern brut national	15,8% - 2017
Aport ridicat si in crestere a serviciilor la formarea valorii adaugate brute regionale	65,6% - 2017 - cu 11,7 p.p. mai mult fata de 2011
Dinamica pozitiva pentru intreprinderi noi create in perioada 2015-2017, cu cresterea ponderii celor amplasate in mediul rural	47.983 unitati create in perioada 2014-2017 Rata anuala creare - 3,6% (2017) 40% din intreprinderile nou create sunt in mediul rural (+13 p.p. fata de 2012)
Ponderea ridicata a numarului de intreprinderi inovatoare in total intreprinderi	13,8% perioada 2014-2016, cu 4 p.p. mai mult fata de nivelul national
Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare din Romania, Regiunea Nord-Est are performante bune la capitolele internationalizare si investitii ale firmelor	Locul 2 - Regional ecosystem scorebord, 2019
Infrastructura de sprijin a afacerilor dezvoltata, diversificata, bine distribuita teritorial	Au fost create cu cofinantare din fonduri europene parcuri industriale, stiintifice, centre si incubatoare de afaceri, centre expozitionale
Existenta in regiune a 11 clustere	Domenii: textile-confectii, imagistica medicala, industria agroalimentara, turism, constructii, tehnologia informatiei si comunicatiilor, etc. Vezi detalieri analiza economica-sociala
Existenta in regiune a doua centre de transfer tehnologic	2020 - vezi detalii analiza economica-sociala
Contributie ridicata si constanta a regiunii la valoarea totala nationala a productiei agricole si animale	- 15,7% la valoarea nationala a productiei agricole - 18,9% la valoarea nationala a productiei animale - 2013-2018
Existenta in municipiul Suceava a Bancii de Resurse Genetice Vegetale - activitati de explorare, colectare, evaluare si conservare resurselor genetice vegetale	Vezi descriere analiza economica-sociala
Evolutia pozitiva a industriilor creative si culturale (ICC) in regiune	2018: 6.607 firme, in crestere cu 96% fata de 2013, cele mai multe prezente in judetele Bacau, Iasi si Suceava 60% din totalul firmelor ICC si 74% din totalul salariatilor ICC activeaza in sectoarele software, IT si jocuri, artizanat-mestesuguri si arte vizuale
Potential ridicat in cresterea si valorificarea fructelor de padure, ciupercilor comestibile, produselor piscicole, apicole	Vezi descriere analiza economica-sociala
Dinamica crescuta pentru evolutia sosirilor in regiune (turisti)	+ 79% in intervalul 2013-2019 1,35 milioane sosiri - 2019
Puncte slabe	Referinte
Cel mai redus nivel de dezvoltare dintre toate regiunile Romaniei: - Cea mai mica valoare a produsului intern brut regional pe locuitor - Cele mai mici valori pentru indicele de disparitate a produsului intern brut per locuitor	- PIBR/loc - 26.921 lei/locuitor 2017 - Indicele de disparitate al produsului intern brut in intervalul 61-63% in perioada 2012-2017; cu 10 p.p. mai putin fata de urmatoarea regiune
Aportul redus si constant al regiunii la constituirea produsului intern brut national	10% in perioada 2013-2017

Disparitati intraregionale persistente privind nivelul de dezvoltare si implicit pentru contributia la formarea produsului intern brut regional	Judetele Iasi si Bacau au un aport agregat de 50% la formarea PIB RNE, in timp ce judetele Vaslui si Botosani de numai 19% - perioada 2013-2017 Fata de nivelul mediu comunitar (calculat in preturi curente) judetele Iasi si Bacau au un indice de disparitate de 26,2%, respectiv 19,6%, iar judetele Vaslui si Botosani 14,7%, respectiv 16% (2017)
Aportul scazut al regiunii la formarea produsului intern brut national in industrie si tehnologia informatiei si comunicatiilor	Industrie - 8,28% (2017) Tehnologia informatiei si comunicatiilor - 5,97% (2017)
Aportul scazut al regiunii la formarea valorii adaugate brute din agricultura versus nivel ridicat al populatiei ocupate in agricultura	Aport agricultura VABR - 7,3% (2017) Populatia ocupata in agricultura - 31%
Distributia neuniforma a intreprinderilor active in regiune	69% in judetele Iasi, Suceava si Bacau 16% in judetele Vaslui si Botosani (2018)
Nivelul inferior si in stagnare al productivitatii muncii in regiune fata de nivelul mediu national (in perioada 2015-2018)	73,9% - 2018
Cea mai redusa contributie (a intreprinderilor active) la formarea cifrei de afaceri totale nivel national (dintre toate regiunile) - constanta in perioada de analiza	Aport de 7,2% la cifra de afaceri totala a Romaniei - 2013-2018
Nivelul redus al competitivitatii regionale	Indexul competitivitatii regionale - 9,05 puncte (din 100) - 2019
Regiunea Nord-Est este incadrata ca inovator modest negativ cu performante care s-au inrautatit de-a lungul timpului	Tabloul de bord privind inovarea regionala - Comisia Europeana, rapoarte 2017 si 2019
Dificultati intampinate de intreprinderile noi create	Dificultati de oferta: procentul ridicat de intreprinderi nou create in Regiunea Nord-Est care au acces limitat la credite si la personal bine pregatit - 34,7% - 2017; 45,8% - 2017 Dificultati de cerere: necunoasterea firmei pe piata 73,4%; concurenta ridicata 75,1% Pondere ridicata si in crestere a intreprinderilor nou create desfiintate dupa un an de activitate (14,7%) si inactive (19,9%)
Comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare din Romania, Regiunea Nord-Est are performante modeste la capitolele antreprenariat, tehnologii noi, indicele schimbarii industriale, creativitate	Antreprenariat si tehnologii noi - locul 8 Indicele schimbarii industriale si creativitate - locul 7 Regional ecosystem scorebord, 2019
Ponderea foarte scazuta si in descrestere a cheltuielilor de cercetare dezvoltare in total PIBR Volumul redus al cheltuielilor in CD in RNE	RNE: 0,17% in 2017 RO: 0,50% in 2017 Cheltuieli CD in RNE vs. RO: 4% in 2018
Scaderea numarului de cercetatori, cat si a numarului total de salariati din activitatea de cercetare dezvoltare	Intervalul 2013-2018, scadere cu 15% a cercetatorilor si cu 11% a numarului total de salariati
Densitatea scazuta a numarului de intreprinderi active	19,4 /1.000 loc., cu 10 unitati mai putin fata de media nationala - 2018
Contributia foarte scazuta a regiunii la realizarea valorii totale a exporturilor Romaniei	Doar 4,96% din total valoare exporturi nivel national in 2019.
Balanta comerciala pe deficit in perioada 2015-2019	Valoarea importurilor a depasit cu 374 milioane de Euro valoarea exporturilor - 2019

	Raportat la produsul intern brut regional, ponderea detinuta de deficitului balantei comerciale este de 1% - 2017
Ponderea scazuta a investitiilor straine directe, nivel regional comparativ cu national	2,4% in 2018, in stagnare in perioada 2014-2018
Disparitati in repartizarea investitiilor straine directe nivel intraregional	52% in judetele Iasi si Bacau comparativ cu 5%, resp. 4% in judetele Vaslui si Botosani
Disparitati intraregionale privind contributia la valoarea totala a exporturilor nivel regional	Judetele Iasi si Bacau asigura 55% din valoarea totala a exporturilor regionale, fata de 16,8% asigurata de judetele Vaslui si Botosani - 2019
Numarul scazut al IMM-urilor si al activitatilor aferente in domeniul TIC in regiune comparativ cu nivel national	Nivelul regional asigura doar 8,7% din numarul intreprinderilor din total national, 8,5% din total cifra de afaceri nationala, 10,1% din total personal angajat in aceste intreprinderi - 2018
Disparitati intraregionale privind distributia intreprinderilor active	70% din intreprinderi sunt concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava iar in judetele Botosani si Vaslui doar 16% - 2018 23 intreprinderi active/1000 locuitori in judetul Iasi fata de 11,6 intreprinderi active/1000 locuitori in judetul Botosani si 14,8/1000 locuitori in judetul Vaslui
Nivelul redus al suprafetei agricole totale amenajata cu lucrari de irigatii	6% din totalul suprafetei agricole - 2013-2018
Agricultura de subsistenta reprezinta o activitate economica predominanta in unele dintre localitatile urbane mici	Vezi descriere analiza economica-sociala
Nivelul redus de utilizarea a capacitatii de cazare in functiune	29,1% - 2019
Nivelul redus si in scadere continua pentru durata medie de sedere	2,14 nopti/turist - 2013 1,98 nopti/turist - 2019
Oportunitati	
Propunerea Comisiei Europene pentru cadrul financiar multianual 2021-2027 - obiectivul de politica nr. 1 - „O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovatoare si inteligenta” va beneficia de o alocare de cel putin 35% din fondurile dedicate politicii de coeziune	
Actualizarea si implementarea Strategiei pentru Cercetare si Inovare Regionala prin Specializarea Inteligenta RIS3 Nord-Est, precum si derularea de catre ADR Nord-Est a mecanismului de descoperire antreprenoriala	
Constituirea Comitetului de Coordonare National pentru Specializare Inteligenta	
Actualizarea Strategiei Nationale pentru cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare 2014-2020	
Actualizarea Strategiei Nationale privind Agenda Digitala a Romaniei 2014-2020	
Realizarea Strategiei Nationale pentru Cercetare, Dezvoltare Inovare 2021-2027 si Strategia Nationala pentru Specializare Inteligenta 2021-2027	
Cresterea gradului de penetrare al serviciilor de internet fix, de internet broadband si reducerea decalajelor dintre mediul urban si rural	
Potential turistic ridicat si diversificat	
Riscuri	
Continuarea efectelor negative economice si sociale cauzate de pandemia COVID 19	
Intrarea economiei mondiale intr-o perioada de decelerare economica ca urmare a disputelor comerciale dintre SUA si China	
Schimbari frecvente ale legislatiei fiscale cu efecte multiple negative si de durata asupra mediului de afaceri - 236 de reglementari care au modificat sau completat codul fiscal in 2018	
Mentineria derapajelor bugetare pe termen mediu (deficit buget consolidat in crestere, peste limita de 3%) ceea ce implica aplicarea procedurii de deficit excesiv si a corectiilor fiscale aferente	

Analiza SWOT dezvoltare teritoriala	
Puncte tari	Referinta
Prezenta in regiune a unui pol regional, trei poli judeteni si 2 poli locali; municipiile Iasi si Bacau incadrate ca orase de rang I; municipiul Iasi pol de crestere national, municipiile Bacau si Suceava poli de dezvoltare urbana	Legea 351/2001 HG 998/2008 Studiul Bancii Mondiale - Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania
Prezenta in municipiul Iasi a domeniilor economice cu valoare adaugata ridicata: industria IT, tehnologia informatiei si comunicatiilor, industria farmaceutica, etc.	Vezi descriere analiza economia-sociala
In regiune sunt constituite asocieri sub forma zonelor metropolitane dezvoltate in jurul municipiilor resedinta de judet	Vezi detalieri analiza economico-sociala
Spatiul rural este acoperit in intregime de grupuri de actiune locala tip LEADER	Existenta a 47 de grupuri de actiune locala, active, care acopera o populatie totala de peste 2 milioane de locuitori
Capacitate administrativa acumulata de catre administratia publica locala prin realizarea si implementarea de planuri si strategii de dezvoltare	Realizarea si implementarea strategiilor integrate de dezvoltare urbana, a planurilor de mobilitate urbana durabile, a strategiilor de dezvoltare locala cu sprijin comunitar in perioada de programare 2014-2020
Accesibilitate rutiera, feroviara si aeriana ridicata pentru municipiile resedinta de judet	Cele trei aeroporturi regionale asigura transportul de pasageri pe rute interne si externe. Municipiul Iasi conectat la magistrala feroviara 600 si la drumul european E585, municipiile Bacau si Suceava conectate la magistrala feroviara 500 si drumul european E85
Infrastructura de broadband in mediul urban foarte bine dezvoltata	Investitii realizate in modernizarea/extinderea retelei de internet prin fibra optica de catre marii operatori de internet in perioada 2015-2019
Continuarea implementarii in perioada urmatoare de programare a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabile intr-o serie de localitati urbane	15 localitati urbane au realizat/actualizeaza PMUD
Infrastructura de afaceri dezvoltata, diversificata, uniform distribuita teritorial	Realizarea cu sprijinul fondurilor comunitare a parcurilor industriale, stiintifice si tehnologice, incubatoarelor de afaceri, centrelor expozitionale
Puncte slabe	Referinta
Dispersia teritoriala neechilibrata a localitatilor urbane la nivelul regiunii	Zone lipsite de orase pe o raza de 25-30 km ²⁷⁹ - totalizand aprox. 220 mii persoane, afectand accesibilitatea comunelor si satelor la servicii publice de educatie, sanatate, sociale, ocupare, etc.
Migratia populatiei inalt calificata si calificata, in special din spatiul rural si orasele mici si mijlocii catre marile zone metropolitane din Romania (Bucuresti, Iasi, Cluj Napoca) sau alte State Membre	Elemente calitative desprinse din: - Vizitele de monitorizare aferente PDR NE 2014-2020 - Derulare focus grupuri judetene identificare disparitati urban-rural - Derulare intalniri de lucru judetene studiu disparitati urban-rural
Ponderea ridicata a populatiei care locuieste in zone urbane dezavantajate si marginalizate	40,4% din populatia urbana locuieste in zone dezavantajate (820.000 persoane) 4,3% din populatia urbana locuieste in zone marginalizate (59.000 persoane)
Disparitati teritoriale la nivel interjudetean, judetean si intre categorii de orase privind comunitatile dezavantajate si marginalizate	55,95% populatie in zone urbane dezavantajate in judetul Botosani, 47,18% in judetul Suceava versus 31,77% in judetul Iasi

²⁷⁹ Comunele enumerate sunt doar cele pentru care resedinta de comuna se incadreaza in parametrii mentionati. Pe langa acestea, la calculul populatiei au fost incluse si alte sate, din aceleasi areale, componente ale unor comune pentru care resedinta de comuna se afla mai aproape de oras decat restul satelor.

<p>Ponderea ridicata a populatiei care locuieste in zone rurale marginalizate Disparitati interjudetene privind populatiei care locuieste in zone rurale marginalizate</p> <p>Disparitati interjudetene privind populatia afectata de marginalizare</p>	<p>100% in Stefanesti, Vicovu de Sus si Roznov versus 16,8% in Piatra Neamt Toate orasele au peste 50% din populatie amplasata in zone dezavantajate Trei localitati Podu Iloaiei, Stefanesti si Harlau afectate de marginalizare severa cu valori cuprinse in intervalul 30-40%</p> <p>11,3% din populatie locuieste in zone rurale marginalizate- cel mai ridicat nivel dintre regiunile Romaniei 22,7% in judetul Vaslui, 14,6% in judetul Iasi versus 5,5% in Suceava si 5,7% in Neamt Judetul Vaslui - 95.444 loc, judetul Iasi - 69.445 loc versus judetul Suceava 18.897 loc.</p>
<p>Disparitati privind dezvoltarea umana locala intre mediile de rezidenta si intre judete</p> <p>Disparitati privind nivelul marginalizarii intre urban-rural si interjudetean</p>	<p>Vezi detalieri analiza economico-sociala</p>
<p>Disparitati privind accesul la reseaua de canalizare</p>	<p>Orasele Milisauti si Vicovu de Sus din judetul Suceava nu dispun de retea de canalizare</p>
<p>Disparitati privind accesul populatiei din localitatile urbane la reseaua nationala de alimentare cu gaz metan</p>	<p>Municipiul Vatra Dornei si 13 orase (Darabani, Flamanzii, Saveni, Stefanesti, Roznov, Cajvana, Dolhasca, Liteni, Milisauti, Vicovu de Sus, Solca si Murgeni) nu au acces la reseaua de gaze naturale - 2018</p>
<p>Disparitati intre zonele urbane privind asigurarea serviciilor medicale</p>	<p>In unele orase mici nu se asigura servicii medicale la nivel de spital/centru de permanenta-detalieri Analiza Economico-Sociala</p>
<p>Starea avansata de deteriorare, lipsa echipamentelor de specialitate, a dotarilor pentru unitatile de invatamant si medicale din orasele mici</p>	<p>Detalieri nevoi in sectiuni educatie si sanatate Analiza Economico-Sociala</p>
<p>Disparitati la nivel urban privind serviciul de transport public in comun</p>	<p>15 localitati din cele 46 au organizat transport public in comun Parcul auto aferent - stare avansata de uzura Transportul electric se desfasoara doar in doua municipii - Botosani si Iasi- numarul total al pasagerilor transportati reprezinta doar 369% din totalul existent - 2018.</p>
<p>Suprafata medie a spatiilor verzi pe cap de locuitor (mediul urban) este inferioara atat mediei nationale cat si cerintelor comunitare.</p> <p>Disparitati urbane privind nivelul inregistrat</p>	<p>16,8 mp/loc in 2018 Detalieri disparitati nivel urban analiza economico-sociala (doar 4 localitati urbane indeplinesc normativul comunitar)</p>
<p>Oportunitati</p>	
<p>Realizarea proiectelor de investitii finantate din POR 2014-2020, PNDR 2014-2020 si Programul National de Dezvoltare Locala II</p>	
<p>Unul dintre cele cinci obiective de politica a perioadei de programare 2021-2027 este dedicat dezvoltarii teritoriale - Obiectivul de politica 5 - O Europa mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltarii durabile si integrate a zonelor urbane, rurale si de coasta si a initiativelor locale</p>	
<p>Derularea initiativei comunitare Next Generation EU - componentele tranzitie verde, digitala si rezilienta</p>	
<p>Continuarea utilizarii in perioada de programare 2021-2027 a instrumentelor de dezvoltare teritoriala tip: dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii locale si investitii teritoriale Integrate</p>	
<p>Actualizarea strategiilor integrate de dezvoltare urbana, a planurilor de mobilitate urbana durabile, a strategiilor de dezvoltare locala pentru perioada de programare 2021-2027</p>	
<p>Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Dezvoltare Sustenabila in Tara de Sus va face parte din Programul National Pilot de Descentralizare prin dezvoltarea teritoriala integrata ITI</p>	

Strategia Nationala de Dezvoltare Teritoriala a Romaniei care transpune in plan teritorial obiectivele si prioritatile de dezvoltare a Romaniei pentru orizontul de timp 2035 - existenta axelor interregional si intraregionale cu potential de dezvoltare care traverseaza regiunea Nord-Est

Existenta Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung - document strategic privind orientarile in domeniul transporturilor pana in 2030

Derularea proiectelor care vizeaza lucrari de reabilitare/extindere/constructie/modernizare a infrastructurii tehnic-edilitara, cofinantate prin Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020

Riscuri

Continuarea efectelor negative economice si sociale cauzate de pandemia COVID 19

Continuarea migratiei persoanelor cu studii superioare, cat si a persoanelor calificate catre alte state membre sau regiuni sin Romania care ofera un nivel atractiv de salarizare si o calitate a vietii superioara
Cresterea riscului de saracie sau excluziune sociala in spatiul rural si in orasele mici si mijlocii din regiune

Continuarea declinului demografic si procesului de imbatranire demografica datorat emigratiei si sporului natural negativ

Practicarea in continuare a agriculturii de subzistenta ca activitate economica predominanta in localitatile urbane mici

Capitolul 3 - Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

3.1. Viziunea si obiectivul general. Justificare.

Pentru perioada de programare 2021-2027 sunt avute in vedere urmatoarele elemente de ordin strategic:

Viziunea pentru anul 2030: Regiunea Nord-Est va fi un spatiu competitiv, durabil si incluziv unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti

Obiectiv general: Derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate printr-un proces de crestere economica durabil, favorabil incluziunii sociale, care sa conduca la cresterea standardului de viata si reducerea decalajelor de dezvoltare intra si inter regionale

Indicatori de monitorizare obiectiv general: produsul intern brut la nivel regional si judetean; indicele de disparitate al produsului intern brut pe cap de locuitor la nivel regional si judetean; indicele de dezvoltare umana la nivel local

In anul 2015, Comisia Europeana a lansat o initiativa²⁸⁰ care a vizat identificarea si analiza factorilor care se constituie in obstacole in calea cresterii si investitiilor in regiunile de tip „venituri reduse(VR)(low-income)” si regiunile de tip „crestere redusa(CR)(low growth)”. Regiunea Nord-Est alaturi de regiunea Nord-Vest a fost aleasa ca regiune pilot din Romania, figurand in grupul regiunilor de tip „low-income regions”, caracterizate de un nivel al produsului intern brut pe locuitor inferior pragului de 50% din media comunitara, regiuni care sunt localizate in Europa Centrala si de Est, in Romania, Ungaria, Polonia si Bulgaria.

Raportul surprinde o serie de factori, care au impiedicat atingerea nivelului asteptat al veniturilor si cresterii economice:

1. Cadrul macroeconomic are un impact semnificativ asupra cresterii economice: se considera ca pentru regiunile tip VR nivelul mai scazut al datoriei publice si private poate permite mentinerea unor ritmuri sustinute ale investitiilor realizate. Este recomandata o crestere continua a productivitatii insotita de o crestere ponderata a veniturilor salariale cu efecte pozitive asupra evolutiei exporturilor. Totodata, dezechilibrele macroeconomice provocate de lipsa unor politici de dezvoltare adecvate poate intrerupe pe termen lung procesul de convergenta asigurat de-a lungul timpului de politica de coeziune a Uniunii Europene.
2. Regiunile ramase in urma sunt caracterizate de nivele reduse ale productivitatii, a competentelor dobandite de indivizi si a ratelor de ocupare prin comparatie cu alte regiuni din acelasi stat. Se considera ca rigiditatile de pe piata muncii, cat si mediul de afaceri putin dezvoltat au un impact semnificativ.
3. Sistemele de inovare regionala subdezvoltate, absentia abilitatilor cerute si un cadru institutional de slaba calitate erodeaza potentialul existent in regiunile ramase in urma. Sunt enumerate ca impedimente interactiunile ineficiente/insuficiente dintre mediul academic si sectorul productiv, precum si deficitul de capital uman. Mai mult pentru regiunile tip VR sunt lipsuri semnificative la nivelul infrastructurii existente.
4. Reducerea semnificativa a populatiei, ca urmare a procesului de migratie economica derulat dupa anul 2000, si in special a persoanelor tinere, absolventi de invatamant superior sau lucratori calificati, limiteaza perspectivele de crestere, de dezvoltare a regiunii.
5. Reducerea investitiilor publice si private, mai semnificative in regiunile de tip „CR”. Se precizeaza ca in regiunile tip VR investitiile care au avut loc in industrie si comert au determinat reechilibrarea deficitelor comerciale.

Autorii raportului prezinta o serie de solutii, recomandari pentru depasirea barierelor, obstacolelor mentionate. Multe dintre acestea sunt deja avute in vedere si de catre regiunea Nord-Est regasindu-se in prezentul document.

Astfel, raportul propune o serie de posibile solutii care pot conduce la cresterea competitivitatii regiunilor tip VR si implicit a regiunii Nord-Est:

- Dezvoltarea si punerea in aplicare a strategiilor de specializare inteligenta pot imbunatati interactiunile din mediul de afaceri si dintre sectorul productiv si mediul academic;
- Investitiile in educatie si micșorarea decalajelor din infrastructura vor putea conduce la retentia fortei de munca si atragerea de resurse umane de calitate;

²⁸⁰ Commision staff working document - Competitiveness in low-income and low-growth regions: the lagging regions report

- Asigurarea unor mai bune legaturi intre orasele care genereaza crestere si imprejurimi, raspandirea efectelor pozitive in aria de influenta;
- Realizarea de investitii in calitatea institutiilor, care conduc la cresterea capacitatii administrative.

Intr-un alt raport, realizat de catre Banca Mondiala²⁸¹ adresat regiunilor ramase in urma se propune ca politica de coeziune sa fie axata pe aplicarea a cinci politici prioritare: (1) adresarea punctelor slabe macrostructurale care limiteaza potentialul de crestere regional; (2) imbunatatirea mediului de afaceri regional - cele mai multe dintre firmele existente sunt mici, cu productivitati scazute; (3) fructificarea potentialului productiv al oraselor - investitii in orasele „ secundare” considerate ca surse de productivitate, acumulari de capital uman si de localizare a oportunitatilor; (4) investitii in capital uman - adresarea competentelor astfel incat indivizii sa-si atinga potentialul existent si (5) intarirea inzeistrarii institucionale - adresarea institutiilor cu o capacitate administrativa redusa este esentiala pentru a putea livra politici regionale.

In prezent, economiile Statelor Membre se confrunta cu cel mai mare soc economic si social de la constituirea Uniunii Europene. Pandemia cauzata de virusul SARS-CoV2 a condus la intrarea intr-o criza sanitara de mare amploare. Raspunsul statelor a presupus implicit introducerea masurilor de distantare sociala, care au avut ca efect reducerea drastica atat a ofertei, cat si a cererii de bunuri si servicii. Astfel, pandemia afecteaza sever consumul individual, productia, investitiile, comertul intracomunitar si fluxurile de capital.

Practic, in regiune numeroase domenii de activitate au fost oprite, fiind afectate in special comertul cu amanuntul, transporturile, serviciile hoteliere, de restaurant si catering. Totodata, o buna parte din populatie, datorita masurilor de somaj tehnic sau a disponibilizarilor operate se confrunta cu o reducere severa a veniturilor. Combinat cu anticipatiile populatiei si firmelor privind intrarea economiei intr-o perioada marcata de recesiune si somaj s-a generat o contractie a consumului, componenta care a fost in ultimii ani principalul motor al cresterii economice in regiune.

Conform previziunii economice - editia vara 2020 -, realizata de Comisia Europeana se estimeaza ca economia Romaniei sa se contracteze cu 6%²⁸² in 2020, somajul sa ajunga la 6,5% (dublu fata de nivelul din 2019), ocuparea sa scada cu 2,5%, iar investitiile sa se reduca cu 15%. Ingrijoratoare este previziunea pentru deficitul bugetar, care ar urma sa ajunga la 9,2%²⁸³ in 2020 si 11,4% in 2021. Totodata, ponderea datoriei publice in PIB ar urma sa fie de 42,6% in 2020 si 54,7% in 2021. In aceste conditii, politicile, strategiile de raspuns la multiplele paliere ale actualei crize trebuie sa limiteze in prima faza consecintele economice negative, urmand ca ulterior sa conduca la o revenire economica durabila.

Cu o populatie totala rezidenta insumand 3.210.481 locuitori²⁸⁴ si o suprafata totala de 36.850 km² regiunea Nord-Est este cea mai mare regiune de dezvoltare a Romaniei. Cu toate acestea, performanta economica din ultima perioada o plaseaza pe ultima pozitie in Romania si pe una din ultimele zece pozitii din Uniunea Europeana.

Din punct de vedere demografic, regiunea detine cel mai ridicat nivel al populatiei domiciliata si rezidente dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale Romaniei. Totusi, nivelul populatiei rezidente este intr-o continua descrestere, valoarea inregistrata in anul 2018 fiind cu aproape 770 de mii mai mica fata de anul 2012²⁸⁵, cu un ritm de scadere mai ridicat in ultimii trei ani analizati.

Scaderea se datoreaza atat unei rate negative a sporului natural in perioada 2012-2018, cat si a emigratiei economice, continue, catre alte state membre si alte regiuni de dezvoltare/zone metropolitane din Romania. Mai mult, asistam nu numai la o contractie a populatiei, dar si la un proces de imbatranire al populatiei. Desi fenomenul are o amploare mai redusa decat la nivel national si comunitar, este de estimat sa se accentueze pe termen lung, pe masura ce segmentele de populatie mai numeroase (grupele de varsta 35-39, 40-44, 50-54 si 55-59 de ani) se vor translata catre varful piramidei varstelor, in timp ce segmentele de populatie din grupele de varsta reprezentand copiii si tinerii(0-19 ani)- care asigura substitutia demografica - sunt din ce in ce mai reduse.

²⁸¹ Banca Mondiala - „ Rethinking lagging regions - using cohesion policy to deliver on the potential of Europe’s regions” - 2018

²⁸² Scadere in termeni reali a produsului intern brut

²⁸³ Raportat la produsul intern brut

²⁸⁴ Date 1 iulie 2018, Tempo online

²⁸⁵ Nivel de referinta utilizat in PDR Nord-Est 2014-2020

Speranta de viata in regiune este in crestere, cu 3 ani mai mult fata de anul 2007 si o disparitate de gen (pentru speranta de viata) de 8 ani. Cu toate acestea, nivelul este mai scazut comparativ cu media comunitara, cu 6 ani. Principalele cauze sunt in continuare cele mentionate in perioada anterioara de programare: factorii de risc comportamentali, subfinantarea sistemului de sanatate, asistenta primara si comunitara subdezvoltata, accesibilitate redusa la servicii de sanatate si in special pentru categoriile defavorizate si comunitatile izolate, marginalizate.

In regiune, in perioada analizata nivelele ratei de activitate, cat si de ocupare au crescut continuu, depasind chiar pe cele inregistrate la nivel national si comunitar. In ultimul an al perioadei analizate (2018) rata de activitate era de 62%, iar cea de ocupare de 78%, cea mai inalta dintre regiunile Romaniei si cu 3 p.p. mai mare decat a urmatoarei regiuni clasate (Bucuresti-Ilfov). Nivelul de ocupare a crescut continuu, cu aproape 7 p.p. fata de 2012 si 11 p.p. fata de 2007. Explicatia valorilor ridicate este oferita de aportul ridicat pe care si-l aduce sectorul agricol - practic, peste 40% din totalul populatiei ocupata activeaza in agricultura - domeniu in care, in mare parte, se inregistreaza o productivitate redusa si figureaza forta de munca mai putin calificata.

Rata somajului a continuat sa scada in regiune, ajungand la minime istorice, 2,4% in anul 2018, cu aproape 2 p.p. mai mica fata de nivelul national si cu 5 p.p. fata de cel comunitar. Rata somajului in randul tinerilor, desi a scazut fata de perioada anterioara de programare, este in stagnare in ultimii patru ani in jurul valorii de 9% - fiind in continuare necesare masuri de adresare a tinerilor, si in special a categoriei NEET's care nu au un loc de munca si nu urmeaza o forma de pregatire.

Produsul intern brut regional nominal a avut o dinamica pozitiva in perioada analizata, si in special in intervalul 2016-2017, cand pe fondul cresterii consumului individual al populatiei a inregistrat o crestere sustinuta - alimentat de masurile de relaxare fiscala, de ordin bugetar si masurile de politica monetara, si nu in ultimul rand de asteptarile pozitive existente pe piata muncii privind nivelul salariilor.

Astfel, in anul 2017 regiunea avea un produs intern brut total de aprox. 19 miliarde de euro²⁸⁶ si un produs intern brut pe locuitor de 5.610 Euro, cu peste 40% mai mult decat in 2012 si dublu fata de anul 2007. Ritmul de crestere din anii mentionati, de 5,8% in 2016 si 7,1% in 2017 este usor superior valorii inregistrate la nivel national. Mai mult, valoarea din 2017 se constituie intr-un maxim al intervalului 2007-2017.

Exprimat in standardul puterii de cumparare, produsul intern brut regional pe cap de locuitor a crescut anual, ajungand pana la valoarea de 11.400 Euro in 2017, cu 7.000 Euro mai putin fata de nivelul mediu national si de 3,7 ori mai mic fata de nivelul din Regiunea Bucuresti-Ilfov. Fata de anul 2012, cresterea a fost cu 2.600 Euro. La nivel judetean se inregistreaza disparitati semnificative privind nivelul de dezvoltare, produsul intern brut pe cap de locuitor variind intre 13.100 Euro in judetul Iasi, respectiv 10.600 euro in judetul Bacau si 8.200 euro in judetul Botosani, respectiv 7.900 euro in judetul Vaslui.

Evolutia indicelui de disparitate al produsului intern brut²⁸⁷ in perioada 2012-2017 este caracterizata de stagnare, nivelul fiind in plaja de 61-62%, valoarea din 2017 de 61,5% fiind cu 1 p.p. mai mic fata de anul 2007. Mai mult, nivelul existent este cel mai mic dintre cele 8 regiuni de dezvoltare si la o distanta de 13 puncte procentuale fata de urmatoarea regiune de dezvoltare. In raport cu media comunitara, Regiunea Nord-Est figura cu un indice de disparitate de 39%, in crestere cu 10 p.p. fata de 2011, parte din variatie provenind din diferentele de crestere anuala inregistrate in acest interval dintre regiune si nivelul mediu comunitar - regiunea inregistrand mai ales in ultimii doi ani rate de crestere superioare nivelului mediu comunitar -, iar pe de alta parte din metodologiei de calcul utilizate - exprimarea produsului intern brut pe locuitor in standardul puterii de cumparare.

Decalajele de dezvoltare sunt prezente si la nivel intraregional. Astfel, judetele Iasi si Bacau se plaseaza in mod constant deasupra mediei regionale in ceea ce priveste indicele de disparitate, pentru intreg intervalul analizat - pentru judetul Iasi valorile inregistrate sunt si cu 18 p.p. mai mari fata de nivelul mediu national. In schimb, cele mai mari disparitati (fata de nivelul national) se regasesc la nivelul judetelor Vaslui si Botosani, cu nivele pentru indicele de disparitate sub 50%.

Conform ultimelor date publicate de Comisia Europeana pentru indicatorul care masoara agregat competitivitatea regionala, regiunea Nord-Est performeaza modest, in descrestere de la o perioada la alta, plasandu-se in coada clasamentului. Se considera ca regiunea are vulnerabilitati atat pe componenta

²⁸⁶ Exprimat in PPS: 37.353 milioane Euro

²⁸⁷ Raportat la nivelul mediu national

de baza la capitolele de educatie si infrastructura, cat si pe partea de inovare, educatie superioara si formare continua.

Competitivitatea scazuta a regiunii este cauza de nivelul redus al productivitatii muncii - datorat pe contributiei inca modeste adusa de sectorul de cercetare, dezvoltare si inovare, transferului redus si insuficient al rezultatelor obtinute in sectorul productiv cat si capacitatii insuficiente a economiei regioanelor de a prelua regionale de a prelua rezultatele mentionate. De altfel, la nivel regional, ponderea cheltuielilor realizate de sectorul cercetarii si dezvoltarii²⁸⁸ s-a redus anual, ajungand in ultimul an pana la un minim de 0,22%.

Dezvoltarea limitata a tehnologiei informatiei si comunicatiilor, cat si gradul redus de penetrare a serviciilor de internet (in special in mediul rural) constituie obstacole in tranzitia catre economia cunoasterii si digitalizare. Astfel, numarul intreprinderilor cu servicii si/sau produse in domeniul tehnologiei informatiilor si comunicatiilor reprezinta doar 8% din totalul national, cu o contributie modesta la cifra de afaceri nationala pe acest segment.

Desi fata de momentul intrarii Romaniei in Uniunea Europeana valoarea totala a investitiilor straine realizate in regiune aproape s-a triplat, fluxurile financiare adresate regiunii in ultimii ani sunt in continua descrestere, reprezentand doar o foarte mica parte din valoarea totala a investitiilor realizate in Romania - constituindu-se intr-un real obstacol al procesului de crestere economica.

Productivitatea economica redusa determina si un nivel redus al exporturilor, pana la 5% din valoarea totala a exporturilor romanesti este asigurata de catre regiune - cea mai mare parte a firmelor adresandu-se cu bunurile si serviciile create pietii interne.

In raport cu indicele dezvoltarii umane la nivel local se constata o tranzitie a nivelului de dezvoltare umana pentru toate judetele regiunii in perioada dintre ultimele doua recensamante. In regiune doua judete sunt incadrate in categoria de dezvoltare mediu-inferior, trei judete in categoria medie si un judet in categoria - niciun judet al regiunii nu se regaseste in categoriile dezvoltat sau comprehensiv. Totodata, sunt mai dezvoltate localitatile care se gasesc in proximitatea marilor centre urbane, in special a celor cu o densitate economica ridicata, localitatile care beneficiaza de o mai buna conectivitate cu acestea, respectiv cele care sunt in proximitatea centrelor administrative. Pentru localitatile rurale, distanta fata de cel mai apropiat drum european este un reper important care poate conduce la dezvoltare umana.

In mediul rural locuieste mai mult de jumatate din populatia regiunii, reprezentand aproape doua milioane de persoane. Dintre acestia, peste 600 de mii figureaza ca fiind ocupati in agricultura-silvicultura. Deseori, o buna parte dintre acestia practica o agricultura de subzistenta, desfasurand activitati pentru gospodarie, neaducatoare de venituri, constituindu-se in forme de autoconsum, necuantificate in produsul intern brut. Astfel, desi peste o treime din populatia ocupata activeaza in agricultura, aportul ramurii la constituirea produsului intern brut este de numai 10%.

Zonele rurale, in special cele din jumatatea estica a regiunii, sunt inca caracterizate printr-un nivel redus de dezvoltare al infrastructurii de baza si tehnico-edilitare. Gradul redus de modernizare al drumurilor comunale, al drumurilor care asigura conectivitatea cu spatiul urban se constituie intr-un obstacol, determinand o accesibilitate redusa a populatiei la serviciile publice de educatie si sanatate, la locurile de munca din orase. Infrastructura de utilitati este insuficient dezvoltata - cantitativ si calitativ in raport cu populatia existenta -, o proportie ridicata de gospodarii nefiind conectate la retele de alimentare cu apa potabila si retelele de apa uzata.

Totodata, desi in ultimii ani densitatea retelelor de internet de mare viteza a crescut, exista inca numeroase zone albe in spatiul rural care nu beneficiaza de servicii de internet si implicit de acces la servicii tip e-educatie/sanatate/guvernare, etc. Aduagand la toate aceste elemente si oportunitatile reduse pe piata locurilor de munca, obtinem un tablou sugestiv al cauzelor care determina emigrarea tinerilor din mediul rural fie catre alte zone dezvoltate. In plus, o parte din arealele din zona rurala se confrunta cu probleme de mediu - suprafete afectate de fenomenele de panta - eroziune, alunecari de teren si inundatii - conform datelor existente, o treime din suprafata totala afectata a Romaniei figureaza ca localizare in regiunea Nord-Est.

²⁸⁸ Raport la produsul intern brut regional

De probleme de atractivitate se confrunta si multe dintre orasele mici si mijlocii ale regiunii ca urmare a unui complex de factori demografici, culturali, economici, sociali si de mediu. In numeroase localitati infrastructura tehnica-edilitara este depasita fizic si moral, iar unele dintre satele arondate nu sunt conectate la retele de utilitati. Accesibilitatea si mobilitatea in interiorul localitatilor este sever limitata de gradul avansat de uzura a strazilor orasenesti, de lipsa infrastructurii pietonale, de insuficienta locurilor de parcare, de lipsa/prezenta redusa a formelor alternative de transport (mersul pe jos, cu bicicleta, cu vehicule electrice). Retelele de iluminat public, in numeroase cazuri nu acopera intreaga suprafata a localitatii, cele existente avand un grad ridicat de uzura.

Lipsa/numarul redus de locuri de munca atractive, a conditiilor de salarizare adecvate, a oportunitatilor de petrecere a timpului liber/agrement, a calendarului de evenimente culturale determina adesea ca numerosi tineri cu studii tertiare sau inalt calificati sa caute oportunitati in alte zone urbane, mai dezvoltate. In aceste conditii, asistam inca la un nivel ridicat al somajului in randul tinerilor, in special in mediul urban - mare parte dintre acestia nefiind inscrisi la programele de formare profesionala sau in sistemul de invatamant.

Asa cum s-a aratat, numeroase zone dispun de oportunitati - potentialul demonstrat al energiilor regenerabile, potential agricol si zootehnic ridicat -, prin gradul lor redus de atractivitate nu reusesc sa atraga investitiile necesare care sa valorifice aceste oportunitati si implicit sa contribuie la crestere economica sustenabila.

In aceste conditii, in numeroase localitati rurale au aparut pungi de saracie formate din persoane care sunt lucratori individuali in agricultura (forma deghizata de somaj), cu un nivel redus sau fara venituri, cu un nivel scazut de calificare - persoane care au o accesibilitate redusa la servicii publice de educatie si sanatate. Practic, trei sferturi din populatia aflata in risc de saracie sau excluziune sociala a regiunii locuieste in mediul rural, iar un sfert dintre acestia il reprezinta tineri intre 15 si 24 de ani.

Regiunea Nord-Est este cea mai saraca regiune din Romania si una din cele mai sarace regiuni din Uniunea Europeana. Desi fata de momentul aderarii Romaniei la Uniunea Europeana a avut loc o scadere usoara a riscului de saracie sau excluziune sociala, nivelul inregistrat in prezent (45%) este foarte ridicat, superior fata de cel national si comunitar. Desi nivelul de deprivare materiala s-a redus continuu datorita cresterii nivelului de trai si remitentelor anuale importante transmise de populatia care lucreaza in alte State Membre, saracia relativa ramane ridicata si constanta - la fiecare trei persoane din regiune exista o persoana care se situeaza sub pragul de saracie.

Nivelul de marginalizare in mediul rural este ridicat, cel mai mare dintre toate regiunile Romaniei, cele mai afectate judete fiind Vaslui, Iasi, Botosani si Bacau. Totodata, marginalizarea din mediul rural este de peste doua ori mai mare decat cea din mediul urban.

Nici la capitolul progres social regiunea nu exceleaza. In raport cu indexul de progres social, regiunea Nord-Est ocupa una din ultimele pozitii din partea de inferioara a listei. Regiunea performeaza doar pentru sapte indicatori: satisfactia in raport cu calitatea apei, nivelul de poluare al aerului, numarul de tineri NEET's si participarea la educatia pe intreg parcursul vietii. In schimb se inregistreaza o performanta scazuta pentru numeroase sectiuni: inzeestrarea locuintelor cu toalete, gradul de colectare al deseurilor, rata sinuciderilor, siguranta pe parcursul noptii, numarul de accidente mortale pe drumurile publice, rata de cuprindere in invatamantul secundar, rata de parasire timpurie a scolii, gradul de interactiune online cu autoritatile publice, protejarea ariilor Natura 2000, probleme de poluare, siguranta la nivel de comunitate si ponderea absolventilor din invatamantul superior.

3.2. Prioritatile tematice ale strategiei de dezvoltare regionala

In continuare este prezentat sintetic panelul de prioritati, obiective specifice si masuri, precum si corelarea acestora cu obiectivele de politica ale politicii de coeziune, respectiv politica agricola comuna, pentru perioada de programare 2021-2027.

Prioritate	Obiectiv specific	Masura	Corelarea cu politicile comunitare si obiectivele de politica aferente 2021-2027
1. Dezvoltarea unei economii competitive	1.1 Stimularea capacitatilor de inovare-cercetare si promovarea adoptarii tehnologiilor avansate	1.1.1 Dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic	Politica de Coeziune OP 1 „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovativa si inteligenta”
		1.1.2 Sprijinirea cercetarii private si publice pentru dezvoltarea si fructificarea de solutii integrate	Politica de Coeziune OP 1 „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovativa si inteligenta”
	1.2 Sprijinirea infiintarii de noi firme, competitive si sustenabile, in domenii de interes local si regional	1.2.1 Sprijinirea tinerilor antreprenori si cresterea accesului firmelor infiintate la servicii noi, de calitate	Politica de Coeziune OP 1 „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovativa si inteligenta”
	1.3 Imbunatatirea competitivitatii firmelor prin cresterea productivitatii in domenii cu valoare adaugata	1.3.1 Dezvoltarea domeniilor competitive, sistemelor productive integrate si internationalizarea acestora	Politica de Coeziune OP 1 „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovativa si inteligenta”
	1.4 Imbunatatirea competitivitatii prin cresterea accesului la serviciile tehnologiei informatiei si comunicatiilor	1.4.1 Folosirea avantajelor tehnologiei informatiei si comunicatiilor in economie	Politica de Coeziune OP 1 „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovativa si inteligenta”
	1.5 Cresterea competitivitatii si sustenabilitatii industriilor culturale si creative	1.5.1 Sprijin acordat pentru dezvoltarea si promovarea industriilor culturale si creative	Politica de Coeziune OP 1 „ O Europa mai inteligenta - transformare industriala inovativa si inteligenta”
	1.6 Cresterea competitivitatii economice in mediul rural	1.6.1 Sprijinirea si dezvoltarea activitatilor economice alternative in mediul rural	Politica agricola comuna
	1.7 Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent	1.7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic	Politica de coeziune OP 5 „O Europa mai aproape de cetateni prin promovarea dezvoltarii durabile si integrate a zonelor urbane, rurale si de coasta si a initiativelor locale”
2. Dezvoltarea capitalului uman	2.1 Cresterea ocuparii in randul grupurilor vulnerabile si a tinerilor	2.1.1 Sprijinirea integrarii pe piata muncii a	Politica de coeziune OP 4 „O Europa mai sociala - Implementarea Pilonului

		grupurilor vulnerabile si a tinerilor NEET's ²⁸⁹	European al drepturilor sociale”
	2.2 Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si formare de calitate	2.2.1 Cresterea participarii la un invatamant de calitate, modern, corelat la cerintele pietii muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Politica de coeziune OP 4 „O Europa mai sociala - Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
	2.3 Cresterea accesului la un act si sistem medical de calitate, eficient, modern	2.3.1 Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Politica de coeziune OP 4 „O Europa mai sociala - Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
	2.4 Combaterea saraciei si promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	2.4.1 Sprijin adresat pentru integrarea sociala si economica a comunitatilor marginalizate si defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii	Politica de coeziune OP 4 „O Europa mai sociala - Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
3. Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor	3.1 Sprijinirea si promovarea eficientei energetice	3.1.1 Cresterea eficientei energetice si a utilizarii energiei din resurse regenerabile in sectorul rezidential, infrastructura publica si firme	Politica de coeziune OP 2 „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor
	3.2 Promovarea managementului durabil al apei	3.2.1 Dezvoltarea integrata a sistemelor de apa si apa uzata	Politica de coeziune OP 2 „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor
	3.3 Promovarea tranzitiei catre economia circulara	3.3.1 Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deeurilor si stimularea economiei circulare	Politica de coeziune OP 2 „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor
	3.4 Promovarea adaptarii la schimbarile	3.4.1 Adaptarea la schimbarile climatice, managementul riscurilor	Politica de coeziune OP 2 „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai

²⁸⁹ Tineri care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca

	climatice si prevenirea riscurilor	legate de clima si reducerea poluarii	ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor
	3.5 Imbunatatirea protectiei si conservarii biodiversitatii si reducerea poluarii	3.5.1 Prezervarea biodiversitatii si dezvoltarea infrastructurii verzi	Politica de coeziune OP 2 „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor
4. Dezvoltarea unei infrastructur i moderne, inteligente, reziliente si durabile	4.1 Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin realizarea de investitii in infrastructura de transport	4.1.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviara, aeriana si rutiera	Politica de coeziune OP 3 „ O Europa mai conectata - Mobilitate si conectivitatea regionala a tehnologiei informatiei si comunicatiilor”
	4.2 Imbunatatirea accesului la infrastructura de comunicatii de mare viteza	4.2.1 Dezvoltarea infrastructurii de comunicatii, in special in zonele rurale si comunitatile izolate	Politica de coeziune OP 3 „ O Europa mai conectata - Mobilitate si conectivitatea regionala a tehnologiei informatiei si comunicatiilor”
	4.3 Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea si implementarea planurilor de mobilitate urbana	4.3.1 Mobilitate urbana durabila	Politica de coeziune OP 2 „O Europa cu emisii scazute de carbon si mai ecologica - Tranzitia catre o energie nepoluanta si echitabila, investitii verzi si albastre, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor
	4.4 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	4.4.1 Dezvoltarea durabila a zonelor urbane functionale 4.4.2 Sprijin pentru revitalizarea si regenerarea oraselor mici si mijlocii cu functiuni socio-economice reduse	OP1+OP2+OP3+OP4+OP5
	4.5 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	4.5.1 Dezvoltare spatiului rural, inclusiv integrarea functionala cu zonele urbane	Politica agricola comuna

In constructia strategiei au fost avute in vedere temele orizontale:

1. Dezvoltare durabila

Investitiile propuse in cadrul actiunilor indicative vor viza optiunile cele mai economice din punctul de vedere al utilizarii resurselor, urmarindu-se evitarea celor ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra mediului sau climatului. Vor fi sprijinite investitiile care vizeaza prevenirea, diminuarea si combaterea efectelor negative ale schimbarilor climatice si dezastrelor naturale. Totodata, vor fi incurajate investitiile care acorda atentie deosebita utilizarii eficiente a resurselor.

2. Promovarea egalitatii intre barbati si femei si nediscriminarea

Masurile inscrise in cadrul strategiei vor urmari asigurarea egalitatii dintre barbati si femei, precum si prevenirea discriminarii. De altfel, aceste principii au fost promovate in procesul de realizare a documentului de planificare: in componenta grupurilor de lucru existand un echilibru numeric intre femei si barbati. Totodata, in structura parteneriatului sunt prezente organisme nonguvernamentale care sustin si reprezinta interesele grupurilor/categoriilor defavorizate. Aceste entitati au fost si vor fi implicate in procesul de monitorizare a PDR Nord-Est. Recomandam ca in realizarea actiunilor indicative, beneficiarii sa se asigure ca iau acele masuri necesare pentru a preveni orice forma de discriminare (sex, origine rasiala sau etnica, religie, convingeri, handicap, varsta sau orientare sexuala).

Prioritatea 1 - Dezvoltarea unei economii competitive

Prioritatea 1 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
1.1 Stimularea capacitatilor de inovare-cercetare si promovarea adoptarii tehnologiilor avansate	1.1.1 Dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic
	1.1.2 Sprijinirea cercetarii private si publice pentru dezvoltarea si fructificarea de solutii integrate
1.2 Sprijinirea infiintarii de noi firme, competitive si sustenabile, in domenii de interes local si regional	1.2.1 Sprijinirea tinerilor antreprenori si cresterea accesului firmelor infiintate la servicii noi, de calitate
1.3 Imbunatatirea competitivitatii firmelor prin cresterea productivitatii in domenii cu valoare adaugata	1.3.1 Dezvoltarea domeniilor competitive, sistemelor productive integrate si internationalizarea acestora
1.4 Imbunatatirea competitivitatii prin cresterea accesului la serviciile tehnologiei informatiei si comunicatiilor	1.4.1 Folosirea avantajelor tehnologiei informatiei si comunicatiilor in economie
1.5 Cresterea competitivitatii si sustenabilitatii industriilor culturale si creative	1.5.1 Sprijin acordat pentru dezvoltarea si promovarea industriilor culturale si creative
1.6 Cresterea competitivitatii economice in mediul rural	1.6.1 Sprijinirea si dezvoltarea activitatilor economice alternative in mediul rural
1.7 Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent	1.7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic

Obiectiv specific 1.1: Stimularea capacitatilor de inovare-cercetare si promovarea adoptarii tehnologiilor avansate

Masura 1.1.1: Dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic

Context - referinte

In sectiunea dedicata justificarii orientarilor strategice propuse s-a prezentat modul in care competitivitatea redusa a regiunii a contribuit in timp la mentinerea decalajelor de dezvoltare dintre regiunea Nord-Est si celelalte regiuni ale Romaniei, cat si fata de cea mai mare parte dintre regiunile Europei.

Nivelul scazut de competitivitate este rezultatul unui complex de factori: productivitatea scazuta a muncii, activitati de inovare si transfer tehnologic insuficient dezvoltate, existenta unui sector de

cercetare-dezvoltare a carui rezultate se transfera in mica masura in sectorul productiv. Prezenta masura se adreseaza operatiunilor ce conduc la sprijinirea inovarii si transferului tehnologic.

Conform informatiilor din raportul care surprinde performantele inovarii la nivel regional- tabloul de bord privind inovarea regionala pe anii 2017 si 2019, regiunea Nord-Est este incadrata in categoria de inovator regional cu rezultate modest-negativ , cu o performanta care s-a deteriorat per ansamblu de-a lungul timpului²⁹⁰. Desi, fata de nivelul national a avut loc o usoara imbunatatire pe segmentele produse/procese inovative, inovare tip marketing/organizational, colaborare intre IMM-urile inovative, cheltuieli non cercetare-dezvoltare, raportat la nivelul mediu comunitar cele mai modeste performante sunt pentru invatarea continua, educatia terciara, cheltuielile de cercetare-dezvoltare realizate de sectorul privat, publicatiile cu autori publici-privati si aplicatiile patentate. Pentru niciun indicator analizat regiunea nu se apropie de nivelul mediu comunitar, mai mult, in termeni relativi nici macar nu se atinge pragul de 50%.

Intreprinderile inovatoare sunt firmele care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ imbunatatite pe piata, sau au introdus procese noi sau semnificativ imbunatatite, sau noi metode de organizare sau de marketing. Conform ultimelor rezultate ale cercetarii statistice derulate in perioada 2014-2016, regiunea detinea o pondere ridicata a numarului de intreprinderi inovatoare (in total intreprinderi) - aprox. 14%, nivel in raport cu care regiunea se plaseaza pe locul 2 intre regiunile Romaniei. Totodata, desi nivelul este cu aproape 4 p.p. mai mare fata de valoarea nationala, in raport cu media comunitara este cu 10 p.p. mai mic.

In valoare absoluta, numarul total de intreprinderi inovatoare insuma 424 de unitati-regiunea plasandu-se pe locul 4 dupa regiunile Bucuresti-Ilfov, Nord-Vest si Sud-Est. Repartizarea intreprinderilor inovatoare pe sectoare de activitate este destul de echilibrata, 53% activand in industrie si 47% in servicii. In privinta repartizarii pe clase de marime se constata ca cele mai numeroase sunt intreprinderile mici cu 69%, urmate de intreprinderile mijlocii cu 25%. In raport cu activitatile economice ale IMM-urilor, cele mai inovatoare sunt cele care activeaza in cercetare-dezvoltare, tehnologia informatiei si comunicatiilor, fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice, fabricarea echipamentelor electrice si fabricarea baturilor.

In regiunea Nord-Est au fost infiintate si activeaza 11 clustere in diverse domenii de activitate: confectii-textile, imagistica medicala, biotehnologii, turism, media & TIC, industrii creative, bioeconomie, agroalimentar, agricultura si zootehnie, mobila si constructii. Clusterelor existente necesita continuarea procesului de dezvoltare si extindere, care sa conduca la o intensificare a rezultatelor obtinute si transferate in domeniile mentionate.

Totodata, exista in regiune potentialul necesar (resurse umane, mediu academic, mediu privat) pentru crearea de noi clustere in industria alimentara, in domeniul energiilor regenerabile, in economia circulara, care isi pot aduce contributia la cresterea competitivitatii in regiune.

In regiune activau in anul 2018 patru centre de transfer tehnologic si un centru de informare tehnologica orientate catre activitati de cercetare-dezvoltare, proiectare, consultanta, valorificarea noilor tehnologii si a rezultatelor stiintifice in domeniul materialelor avansate, biotehnologiilor, bioeconomiei, tehnologiei informatiei si comunicatiilor, eco-tehnologiilor, energiei, mediului, schimbarilor climatice, materialelor(textile, compozite sau piele, lemn) si care faciliteaza transferul de tehnologie intre cercetare si mediul de afaceri.

Indicatori de monitorizare:

- (1) Numar total de clustere infiintate, dezvoltate
- (2) Numar total de centre de transfer tehnologic
- (3) Numar de retele de transfer tehnologic
- (4) One stop shop inovare regional creat
- (5) Observator teritorial pentru inovare creat

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii, analize

²⁹⁰ Reper 2011, scadere cu 19%

Actiuni, operatiuni vizate:

- Realizarea de investitii pentru inovare in companii, inclusiv brevetare, pe toate fazele de la idee pana la lansare produs in piata
- Promovarea si asigurarea accesului in retele de inovare europene pentru IMM sau alte organizatii
- Cooperarea interregionala in domenii ale Strategiei de cercetare si inovare prin specializare inteligenta RIS3 Nord-Est (informare, promovare, parteneriate si proiectele aferente)
- Crearea one-stop-shop-ului regional pentru promotori de proiecte internationale de cercetare, dezvoltare, inovare, inclusiv pe programul Horizon Europe
- Dezvoltarea de proiecte cercetare, dezvoltare, inovare aferente specializarii inteligente la nivel regional (abordare integrata pe lantul valoric al inovarii - activitati cercetare, dezvoltare, inovare, valorizare produse/servicii)
- Crearea, dezvoltarea infrastructurilor de inovare (incubatoare de inovare, platforme tehnologice, open data, parcuri stiintifice, tehnologice, hub-uri de inovare)
- Sprijinirea crearii de noi clusteri si managementul acestora, in domenii care pot conduce la cresterea competitivitatii regionale si care se incadreaza in domeniile Strategiei de cercetare si inovare prin specializare inteligenta RIS3 Nord-Est
- Sprijinirea dezvoltarii clusterelor existente prin activitati de: cercetare-dezvoltare, internationalizare a firmelor din cadrul clusterului, dezvoltare a capitalului uman din firmele care compun clusterul, atragere de noi firme in cadrul clusterului, incurajarea colaborarii dintre firme, integrarea acestora in lanturilor valorice europene.
- Crearea, dezvoltarea entitatilor de inovare si transfer tehnologic la nivelul universitatilor, institutiilor de cercetare, camerelor de comert si industrie, administratiei publice, firmelor, etc. pentru diversificarea ofertei de servicii de transfer tehnologic si comercializarea rezultatelor
- Realizarea unei retele regionale a centrelor de transfer tehnologic
- Dezvoltarea capacitatii administrative a actorilor implicati in implementarea, monitorizarea, revizuirea Strategiei de cercetare si inovare prin specializare inteligenta RIS3 Nord-Est si a mecanismului/sistemului de descoperire antreprenoriala: ADR Nord-Est, Consortiul Regional pentru Inovare, etc.
- Realizarea unui observator teritorial pentru inovare

Masura 1.1.2: Sprijinirea cercetarii private si publice pentru dezvoltarea si fructificarea de solutii integrate

Context - referinte

In regiune exista numeroase unitati de cercetare-dezvoltare care isi desfasoara activitatea la nivel de institute de cercetare, institutii de invatamant superior, statiuni agricole si agenti economici. Totodata, s-au creat si dezvoltat centre de cercetare si excelenta in cadrul universitatilor din regiune, recunoscute de catre Consiliul National al Cercetarii Stiintifice din Invatamantul Superior.

In regiune, intensitatea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare in produsul intern brut este foarte redusa, de numai 0,22%, la jumatate fata de nivelul national si extrem de mica fata de nivelul mediu comunitar. Mai mult, nivelul este in descrestere in ultimii ani. Pe plan intraregional, doar judetul Iasi are un aport important al sectorului cercetare-dezvoltare, cu un aport peste media regionala si chiar nationala.

In intervalul analizat, in regiune a avut loc o scadere atat a numarului de cercetatori, cat si a numarului total de salariati din activitatea de cercetare - dezvoltare, desi, la nivel national a avut loc per total o usoara crestere. In schimb, raportat la populatia ocupata civila s-a inregistrat o crestere usoara²⁹¹ fata de anul de referinta 2012 si o relativa stagnare a nivelului indicatorului in orizontul de timp 2013-2017.

Din informatiile existente in Raportul Tabloul de bord privind inovarea regionala pe anul 2019, Regiunea Nord-Est performeaza mai bine in raport cu nivelul national pentru cheltuielile realizate de sectorul public de cercetare-dezvoltare, copublicatii stiintifice internationale si cele mai citate publicatii stiintifice si modest atat in raport cu nivelul national, cat si cel comunitar pentru cheltuielile de cercetare-dezvoltare realizate de catre sectorul privat.

Una dintre problemele importante, evidentiata in cadrul intalnirilor organizate si dedicate identificarii nevoilor, problemelor si oportunitatilor de dezvoltare din regiune este faptul ca in unele situatii

²⁹¹ Numar de salariati la 10.000 persoane ocupate civile

rezultatele obtinute din activitatea de cercetare-dezvoltare fie nu corespund nevoilor actuale ale firmelor, fie nu sunt suficient exploatate/transferate in productie.

Indicatori de monitorizare:

- (1) Ponderea cheltuielilor din cercetare-dezvoltare in produsul intern brut regional
- (2) Numarul total de salariati din cercetare-dezvoltare
- (3) (Numarul) Rezultate(lor) de cercetare-dezvoltare preluate si implementate in mediul privat

Surse: date si informatii statistice INS, Eurostat, rapoarte de progres, studii de monitorizare

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza atat impulsionearea sectorului de cercetare-dezvoltare, cat si un transfer efectiv al rezultatelor cercetarii catre mediul economic:

- Sprijin pentru reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de cercetare-dezvoltare din institute de cercetare, universitati, intreprinderi, etc.
- Sprijin pentru crearea de noi centre de cercetare, laboratoare in unitatile de cercetare-dezvoltare si in intreprinderi
- Sprijin pentru achizitionarea de aparatura, echipamente si instrumente de specialitate necesare derularii activitatilor de cercetare si dezvoltare, dotarea laboratoarelor, inclusiv cu echipamente IT
- Dezvoltarea serviciilor de consultanta aferente activitatilor de cercetare-dezvoltare-inovare, inclusiv pentru valorificarea rezultatelor obtinute²⁹²
- Sustinerea serviciilor cercetare, dezvoltare, inovare de tip experiment desfasurate de catre o organizatie de cercetare, dezvoltare, inovare/intreprindere
- Servicii suport pentru activitatea de cercetare-dezvoltare
- Sprijin pentru participarea la programele de colaborare transfrontaliera si internationale a institutiilor, centrelor, unitatilor de cercetare-dezvoltare existente
- Dezvoltarea resurselor umane din institutiile, centrele, departamentele de cercetare, inclusiv prin participarea personalului la programe doctorale si post doctorale
- Dezvoltarea de proiecte realizate de consortii de cercetare, dezvoltare si inovare pe teme majore - definite de industrie (IMM-uri, intreprinderi mari), inclusiv pe teme de specializare inteligenta²⁹³
- Dezvoltarea de proiecte de cercetare, dezvoltare, inovare orientate catre economia circulara, reducerea emisiilor de carbon si adaptarea la schimbarile climatice
- Crearea, dezvoltarea de centre de transfer tehnologic la nivelul universitatilor, institutiilor de cercetare, altor entitati interesate care sa asigure interfata dintre mediul de afaceri si cel academic²⁹⁴
- Schimburi de informatii, exemple de bune practica intre unitatile de cercetare, mediul de afaceri, universitati, clusterelor prin derularea de evenimente: conferinte, seminarii, mese rotunde si alte actiuni partenoriale
- Dezvoltarea de retele si platforme de colaborare cu institutii/firme de profil din alte state membre

Obiectiv specific 1.2: Sprijinirea infiintarii de noi firme, competitive si sustenabile, in domenii de interes local si regional

Masura 1.2.1: Sprijinirea tinerilor antreprenori si cresterea accesului firmelor infiintate la servicii noi, de calitate

Context - referinte

In regiunea Nord-Est, numarul intreprinderilor nou create a fost pe un trend ascendent in perioada 2012-2013, cu o crestere totala de 31%. In anul urmator indicatorului inregistreaza o scadere brusca, cu mai mult de jumatate, fiind urmat de o reluare a procesului de crestere fara ca sa se mai ajunga la nivelul inregistrat in anul 2013. Astfel, numarul de noi intreprinderi create in 2017 a fost de 14.961 unitati.

²⁹² Corelat cu masura 1.1.1 Dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic

²⁹³ Corelat cu masura 1.1.1

²⁹⁴ Corelat cu masura 1.1.1 Dezvoltarea inovarii si promovarea transferului tehnologic

Totodata, rata anuala de creare a intreprinderilor noi nu s-a mai apropiat de maximul istoric inregistrat in 2007 (5,2%), inregistrand o evolutie oscilanta cu un minim in 2014 (1,8%) si maxime in intervalul 3,5-3,6% in perioada 2016-2017.

Un fenomen imbucurator este faptul ca in perioada analizata procentul intreprinderilor nou create in mediul rural a fost pe un trend crescator - un semn pozitiv al procesul de diversificare a mediului economic din zonele rurale -, ajungand la aproape 40% in 2017, nivel cu 48% mai mare fata de anul 2012.

In privinta dificultatilor legate de oferta intampinate de catre intreprinderile nou create din regiune, un procent ridicat dintre acestea considera ca au un acces limitat la credite si salariati bine pregatiti.

In raport cu dificultatile legate de cerere, un procent foarte ridicat din firme nou create considera ca au o problema legata de faptul ca nu sunt suficient de bine cunoscute in piata. La aceasta se adauga faptul ca jumatate din ei au si abilitati reduse pe aspecte legate de marketing.

Din informatiile prezentate in analiza socio-economica s-a constatat ca a scazut procentul celor care raman active dupa un an de la infiintare (de la 72% in 2012 la 65% in 2017) insotita de o crestere a numarului celor desfiintate (de la 7,9% in 2012 la 14,7 % in 2017). Totodata, si ponderea celor inactive este destul de ridicata plasandu-se in intervalul de 18-20%.

In regiunea Nord-Est, in anii 2000, au fost realizate investitii pentru crearea de infrastructuri de sprijin a afacerilor, cofinantate din fonduri comunitare, nationale sau finantate din resurse private. La ora actuala, la nivel teritorial, exista o paleta diversificata de structuri de sprijin a afacerilor: parcuri industriale si tehnologice, parcuri stiintifice, centre de sprijinire a afacerilor, incubatoare de afaceri, hub-uri pentru crearea si dezvoltarea de start-up-uri, centre expozitionale, centre de resurse.

Din intalnirile de lucru dedicate identificarii nevoilor, problemelor si oportunitatilor de dezvoltare a rezultat ca pentru perioada viitoare de programare trebuie sa ne indreptam atentia in special spre dezvoltarea acestor structuri, diversificarea gamei de activitati, care sa conduca in final la cresterea suportului asigurat si a gradului de ocupare.

In aceste conditii, prin oferirea de servicii de consultanta noi, de calitate de catre structurile de sprijin a afacerilor, se vor asigura pe de o parte conditiile necesare pentru a sprijini crearea de start-up-urilor si cresterea gradului de supravietuire, iar pe de alta parte premisele pentru dezvoltarea celor existente pentru a deveni mai competitive.

Indicatori de monitorizare:

- (1) rata anuala de creare de noi intreprinderi
- (2) rata de supravietuire a intreprinderilor noi
- (3) indicele nivelului productivitatii muncii nivel regional fata de nivel national, total si pe domenii de activitate

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza imbunatatirea competentelor de afaceri si marketing ale firmelor noi, in vederea cresterii competitivitatii si implicit a vanzarilor contribuind la cresterea sustenabilitatii acestora. Sprijinul acordat va fi personalizat in functie de grupul tinta vizat - tinerii antreprenori, persoanele care se intorc din strainatate si doresc sa infiinteze o firma proprie, persoanele care domiciliaza in mediul rural care isi deschid o afacere, etc.

- Sprijin acordat pentru infiintarea de firme noi sub forma schemelor de granturi, in special in domeniile cerute de economia locala sau regionala
- Servicii de consultanta, orientare pentru infiintarea de start-up-uri, in special pentru tinerii antreprenori, persoanele care intentioneaza sa dezvolte o afacere in mediul rural, persoanele care apartin grupurilor dezavantajate, persoanele care se reintorc din strainatate, etc.
- Sprijin pentru trecerea de la proof of concept pana la produs minim valabil (MVP)
- Scalarea intreprinderilor cu potential mare de crestere (rata de crestere a cifrei de afaceri de peste 10% anual in ultimii doi ani)
- Sprijin acordat pentru modernizarea, dezvoltarea, extinderea, refunctionalizarea structurilor de sprijin a afacerilor existente

- Sprijin pentru crearea de noi structuri de sprijin a afacerilor (incubatoare de afaceri, acceleratoare de afaceri, parcuri industriale, parcuri tehnologice, parcuri stiintifice, etc.) orientate catre acordarea de sprijin firmelor si noi care contribuie la dezvoltarea economiilor locale si/sau cresterea competitivitatii
- Dezvoltarea serviciilor de consultanta, proiectare si auditare adresate firmelor noi cu activitati orientate catre cresterea eficientei energetice, economia circulara, adaptarea la schimbarile climatice
- Furnizarea de servicii de consultanta pentru realizarea de planuri de afaceri, studii de piata, planuri de marketing, studii de fezabilitate, analize economice si financiare, documentatii tehnice, etc.
- Derularea de campanii de informare si promovare a identitatii firmei si produselor, respectiv pachetelor de servicii si a brandurilor locale sau regionale
- Sprijin pentru internationalizare, participare la targuri, evenimente de profil, interne si internationale

Obiectiv specific 1.3: Imbunatatirea competitivitatii firmelor prin cresterea productivitatii in domenii cu valoare adaugata

Masura 1.3.1: Dezvoltarea domeniilor competitive, a sistemelor productive integrate si internationalizarea acestora

Context - referinte

In regiune, intreprinderile active existente se adreseaza in principal cererii interne, valoarea totala a exporturilor realizate de regiune reprezentand doar 15% din valoarea produsului intern brut regional. Mai mult, aproape o treime din valoarea exporturilor realizate de regiune este asigurata de catre firmele care activeaza in judetele Iasi, Suceava si Neamt. Desi exporturile au crescut cu aproape o treime in perioada de analiza, ajungand la un total de 3 miliarde de euro in 2018, aportul regiunii la valoarea totala a exporturilor Romaniei este in continuare foarte redus (4,5% in 2018).

La nivelul anului 2018, in regiune figurau peste 62 de mii de intreprinderi active, cu peste 11 mii de unitati mai multe fata de anul 2012, aproximativ trei sferturi dintre ele figurand in judetele Iasi, Suceava si Bacau. Procentual, in regiune se gasesc 11% din totalul firmelor din Romania, nivel care s-a mentinut constant in perioada analizata.

O evolutie similara a inregistrat-o si densitatea intreprinderilor, in anul 2018 numarul de intreprinderi active la mia de locuitori (rezidenti) a atins nivelul de 19,4, cu o treime mai mic decat media nationala, fiind cel mai scazut nivel dintre cele opt regiuni. Mai mult, in nici un judet al regiunii nu se inregistreaza o valoare superioara mediei nationale - cea mai ridicata valoare din regiune este in judetul Iasi, iar cele mai scazute in judetele Botosani si Vaslui.

In debutul prezentei sectiuni s-au prezentat factorii care au condus la nivelul scazut de competitivitate regionala - productivitatea muncii fiind cel mai important dintre acestia. Pentru intreaga perioada de analiza 2012-2018, nivelul productivitatii muncii in regiune raportat la national s-a pastrat la o valoare redusa si constanta, in intervalul 72-75%. Cele mai scazute nivele ale productivitatii s-au inregistrat in industria prelucratoare, informatii si comunicatii si comert.

Cu toate acestea, regiunea detine resursele necesare, umane, si in special naturale care pot fi premiza pentru a obtine in perioada urmatoare o crestere de competitivitate. Astfel, exista o paleta diversificata de resurse naturale: minereuri neferoase, uraniu, materiale de constructii, nisipuri cuartoase, sisturi bituminoase, petrol si gaze naturale, ape minerale terapeutice, ape minerale (ne)carbozoase, sare gema, saruri de potasiu etc.²⁹⁵. La toate acestea putem adauga potentialul ridicat al energiilor regenerabile existente in unele areale din regiune²⁹⁶, prezent sub diferite forme (eolian, solar, biomasa, hidroenergie).

²⁹⁵ Detaliere si localizare geografica prezentata in capitolul 2 al analizei economice-sociale "cadru natural"

²⁹⁶ Distributia teritoriala a surselor regenerabile prezentata in capitolul 6 al analizei economice-sociale "mediu"

In regiune, populatia ocupata in sectoarele care utilizeaza intensiv tehnologiile mediu-inalte este prezenta in:

- Sectorul manufacturier in care sunt utilizate tehnologii mediu inalte si inalte, numarul de persoane ocupate in regiunea Nord-Est a fost relativ constant in perioada 2017-2018 - aprox. 32 mii persoane anual, reprezentand doar o foarte mica parte din totalul populatiei ocupate a regiunii (2%), respectiv din totalul national (5%);
- Sectorul serviciilor care folosesc intensiv cunoasterea si inglobeaza tehnologii inalte (TIC), populatia ocupata in regiune insumeaza aproximativ 16 mii persoane, doar 1% din totalul populatiei ocupate in regiune), respectiv 8% din totalul national;
- Pentru domeniile care vizeaza stiinta si tehnologia, populatia ocupata era de 234 mii persoane, reprezentand o pondere mai ridicata, de 12% din totalul national, in crestere continua.

Astfel, investitiile viitoare vor trebui orientate in mare masura catre sectoare, ramuri, domenii de activitate care produc bunuri, servicii cu valoare adaugata crescuta.

Indicatori de monitorizare:

- (1) nivelul productivitatii muncii; indicele de disparitate al productivitatii muncii regional versus national
- (2) numarul de intreprinderi active la mia de locuitori
- (3) numarul total de salariati din unitatile locale
- (4) nivelul valorii totale a exporturilor regionale; aportul adus de regiune la valoarea totala a exporturilor Romaniei
- (5) nivelul populatiei ocupate in sectoarele care utilizeaza intensiv tehnologiile mediu-inalte
- (6) strategia regionala de export Nord-Est

Surse: date si informatii statistice INS, Eurostat, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Dezvoltarea de scheme de grant pentru achizitionarea de linii de productie, echipamente si tehnologii moderne, care sa permita obtinerea de produse noi, servicii noi sau care sa dezvolte un proces tehnologic nou
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru achizitionarea si valorificarea echipamentelor IT, aplicatii TIC de catre firme
- Investitii in active corporale si necorporale in legatura cu modernizarea industrială, pentru sectoarele de specializare inteligenta
- Scalarea intreprinderilor cu potential mare de crestere (rata de crestere a cifrei de afaceri de peste 10% anual in ultimii doi ani)
- Sprijin pentru achizitionarea de linii tehnologice si tehnologii care folosesc si energiile regenerabile
- Sprijin pentru intreprinderile care dezvolta produse favorabile mediului, cat si a celor care pot fi utilizate pentru cresterea eficientei energetice: produse obtinute prin reciclarea deseurilor, realizarea de panouri solare, materiale hidro-izolatoare, produse destinate monitorizarii calitatii aerului si apei
- Facilitarea investitiilor in noi tehnologii: investitii corporale si necorporale, linii pilot, testare prototipuri, audit energetic, eficienta energetica, certificare produse/servicii - noi tehnologii (IoT, automatizare, robotica, inteligenta artificiala), design industrial, customizare de masa (imprimare 3D, manufacturare digitala directa)
- Investitii in implementarea si certificarea sistemelor de management a calitatii, sistemelor de management integrate calitate-mediu
- Investitii care vizeaza obtinerea de energie din sursele regenerabile existente
- Dezvoltarea capacitatii administrative a actorilor implicati in elaborarea, implementarea si monitorizarea strategiei regionale de export. Constructie/dezvoltare parteneriate orientate catre cresterea competitivitatii la export
- Elaborarea Strategiei regionale de export Nord-Est
- Organizarea de evenimente de promovare a producatorilor locali: expozitii, targuri, congrese, forumuri
- Stimularea participarii grupurilor de exportatori la evenimentele externe: conferinte, targuri, expozitii de profil

Vor fi sprijinite in special firmele care folosesc resursele umane si materiale existente la nivel local si regional si/sau care introduc in sistemul de fabricatie rezultatele sectorului de cercetare, dezvoltare, inovare din regiune si/sau in domenii prevazute in Strategii de cercetare si inovare prin specializare inteligenta RIS3 Nord-Est²⁹⁷.

Obiectiv specific 1.4: Imbunatatirea competitivitatii prin cresterea accesului la serviciile tehnologiei informatiei si comunicatiilor

Masura 1.4.1: Folosirea avantajelor tehnologiei informatiei si comunicatiilor in economie

Context - referinte

Extinderea permanenta si sustinuta a retelelor de internet si a pietei tehnologiei informatiei si comunicatiilor constituie un factor important care contribuie la dezvoltarea economiei informationale si cresterea competitivitatii economice. Dezvoltarea laturii informationale reprezinta un element de baza pentru modernizarea si eficientizarea fiecarui domeniu de activitate. In regiune, ultimii ani au adus o dezvoltare accelerata a societatii informationale, prin imbunatatirea retelei de comunicatii si cresterea numarului agentilor economici care ofera servicii informationale.

Ponderea gospodariilor din regiune care sunt conectate la retele de comunicatii digitale a crescut continuu in perioada de analiza, astfel incat, in anul 2018, consemnam faptul ca trei sferturi din total au acces la internet - doua treimi dintre gospodariile conectate sunt amplasate in mediul urban. Mai mult, ridicat este si procentul celor care au acces la internet tip broadband (69%-2018), ca urmare a investitiilor realizate in extinderea si modernizarea retelelor pe baza de fibra optica.

Internetul este utilizat in special pentru comunicare, streaming video/audio, transfer de fisiere, cumparaturi/vanzari pe internet (e-commerce), participare civica sau politica, acces la informatii si in mai mica masura la tranzactii bancare si plata taxelor si impozitelor. Astfel, o comparatie sugestiva este intre cei care utilizeaza internetul pentru acces la retele sociale 57%, respectiv operatiuni bancare 7%.

In continuare constatam ponderea (inca) foarte redusa a celor care utilizeaza internetul pentru a face comenzi on-line pentru achizitii de bunuri si/sau servicii in scopuri personale (17%-2018). Desi asistam la o crestere anuala, nivelele inregistrate sunt inca foarte reduse, la mare distanta de media existenta la nivel comunitar.

O situatie aparte o constituie dimensiunea inca redusa a intreprinderilor care detin o pagina proprie de internet, mai putin de jumatate din numarul total al intreprinderilor active (48%-2018), dar cu o crestere spectaculoasa(+17p.p) in ultimul an de raportare. Totodata, doar un sfert din personalul din intreprinderile active utilizeaza calculatorul, respectiv un calculator conectat la internet.

Indicatori de monitorizare:

- (1) ponderea firmelor care au dezvoltate pagini de internet
- (2) ponderea populatiei care realizeaza achizitii on-line de bunuri si servicii, operatiuni de banking

Surse: rapoarte de progres, raportari ANCOM, publicatii Eurostat, studii, analize

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Dezvoltarea de produse, servicii si aplicatii digitale de catre firme
- Implementarea digitalizarii la nivelul proceselor de productie
Dezvoltarea masurilor de securitate cibernetica
- Dezvoltarea serviciilor tip e-commerce, inclusiv platforme care sa ofere gratuit accesul celor din mediul rural (de exemplu) interesati deschiderea unei afaceri online.
- Digitalizare intreprinderilor incluzand aplicatii tip e-afaceri, e-comert, dezvoltarea hub-rurilor de inovare digitala, antreprenori „web”, start-up-ri in domeniul tehnologiei informatiei si comunicatiilor, platforme digitale pentru firme, etc.
- Dezvoltarea sistemelor de localizare specializate pentru activitatea firmelor

²⁹⁷ Corelat cu masurile 1.1.1 si 1.1.2

Obiectiv specific 1.5: Cresterea competitivitatii si sustenabilitatii industriilor culturale si creative

Masura 1.5.1: Sprijin acordat pentru dezvoltarea si promovarea industriilor culturale si creative
--

Context - referinte

Industria culturale si creative reprezinta un sector important in economia Uniunii Europene, prin nivelul de competitivitate existent a reusit sa devina in ultimii ani domeniul care are cea mai mare dinamica de crestere a numarului de persoane ocupate si a cifrei de afaceri realizate.

In regiunea Nord-Est, in anul 2017, existau peste 5.000 de companii apartinand sectoarelor cultural-creative, intr-o dinamica pozitiva fata de anul 2015(+20%). Dintre firmele prezente, cele mai multe se regasesc in sectoarele software, IT si jocuri, artizanat si mestesuguri si arte vizuale, cumuland impreuna aproape doua treimi din numarul total de firme.

In aproape toate sectoarele s-a inregistrat o evolutie pozitiva a numarului de firme inregistrate(exceptand patrimoniului cultural), cea mai mare crestere inregistrandu-se in sectorul artele spectacolului/arte interpretative (47%), fiind urmat de sectorul software, IT si jocuri (31%) si arte vizuale(29%). La nivel judetean, cele mai mari rate de crestere s-au inregistrat in Bacau, Iasi si Suceava.

Numarul total de salariati la nivel regional in anul 2017, in domeniul industriilor culturale si creative insuma aproape 31 mii de salariati, in stagnare fata de 2015. Cei mai multi activeaza in sectorul artizanat si mestesuguri (jumătate din efectivul total), urmat de sectorul software, IT si jocuri. Sub aspectul evolutiei, cele mai mari cresteri au avut loc in sectorul software, IT si jocuri (44%), urmat de artele spectacolului si arte vizuale (12%), contrabalansat de descresterile din sectorul patrimoniu cultural (81%), arhive si biblioteci, carti si presa si audiovizual si media(11%).

In privinta cifrei de afaceri realizata de industriile culturale si creative, in anul 2017 insuma o valoare de totala de 4.330 milioane lei, cel mai mare aport aducandu-l sectoarele artizanat si mestesuguri (40%) si software, IT si jocuri (24%), fiind singurele sectoare cu o contributie individuala de peste 1.000 milioane lei. S-a inregistrat o dinamica pozitiva a cifrei de afaceri per total(+25%), datorata in principal cresterii sectoarelor software, IT si jocuri(60%), artele spectacolului (45%), arte vizuale si publicitate cu cate 30%. Singurele sectoare care au inregistrat descresteri sunt patrimoniul cultural (44%) si arhive si biblioteci(13%).

Indicatori de monitorizare

- (1) Aportul adus la constituirea produsului intern brut regional
- (2) Numarul de salariati si cifra de afaceri sectoriala
- (3) Numar de hub-uri creative

Surse: date si informatii statistice INS, Eurostat, rapoarte de progres, studii, analize

Actiuni, operatiuni vizate

- Derularea de scheme de grant pentru sprijinirea antreprenorilor care activeaza in industriile culturale si creative: arte performative, audio-vizual, arhitectura, publicitate, IT (dezvoltare media digitala si jocuri)
- Realizarea de hub-uri creative si conectarea in rețeaua europeana a hub-urilor creative
- Derularea de programe orientate pe schimbul de experiente, de bune practici: ateliere, conferinte, vizite de studiu

Obiectiv specific 1.6: Cresterea competitivitatii economice in mediul rural
--

Masura 1.6.1: Sprijinirea si dezvoltarea activitatilor economice alternative in mediul rural

Context - referinte

In regiunea Nord-Est, ponderea populatiei ocupate in agricultura s-a mentinut in ultimii ani la un nivel foarte ridicat, aproape dublu fata de nivelul national. Este o situatie critica, intrucat, in populatia ocupata din acest domeniu figureaza in mare parte lucratori pe cont propriu, lucratori familiali, cei care produc bunuri agricole destinate consumului propriu si/sau vanzarii, in general persoane care practica o

agricultura de subzistenta. Mai mult, cel mai adesea, vanzarile realizate nu sunt inglobate in cadrul fluxurilor comerciale, nefiind contabilizate in conturile nationale si regionale.

Nivelul scazut al veniturilor obtinute din agricultura, cat si alternativele economice reduse sunt factori ale fenomenului migratoriu al tinerilor din mediul rural, populatia in varsta ramasa fiind nevoita sa lucreze terenurile. Astfel, peste jumatate din persoanele ocupate in agricultura au varsta de peste 45 de ani, iar o treime din cei cu varste de peste 65 de ani sunt inca in activitate.

Sub aspectul productivitatii, zonele rurale sunt caracterizate inca printr-o slaba eficienta economica. Astfel, populatia ocupata din agricultura, silvicultura si pescuit (practic concentrata in mediul rural) contribuie la realizarea a mai putin de o zecime din totalul produsului intern brut regional, aportul fiind descrescator in perioada de analiza. Totodata, ponderea numarului de salariatii care activeaza in agricultura reprezinta doar 3% din numarul total al salariatilor.

In pofida situatiei existente, in prezent, in zona rurala exista potentialul necesar dezvoltarii de activitati economice alternative, care sa conduca la crearea de noi locuri de munca. Zonele rurale detin resursele naturale care pot permite infiintarea sau dezvoltarea afacerilor care vizeaza cultivarea, culegerea, depozitarea si procesarea de produse agricole bio, ecologice pentru care exista o cerere in crestere, atat pe piata interna cat si pe pietele externe (ciuperci, fructe de padure, plante medicinale si aromatice, produse apicole), colectarea si procesarea produselor agricole, agroturismul, prelucrarea superioara a lemnului etc. Astfel, regiunea are un potential important in cresterea si valorificarea atat a fructelor de padure, cat si a ciupercilor comestibile din flora spontana. Practic, o cincime din cantitatea totala nationala a fructelor de padure provine din regiune (in special din judetele Suceava si Neamt), iar o treime din cea a ciupercilor de padure este asigurata de judetele Suceava si Neamt.

In ultima decada s-au intensificat preocuparile pentru obtinerea de venituri alternative din turism, si in special din agroturism. Pe langa investitiile care au vizat constructia infrastructurii de cazare din mediul rural, au fost reabilitate si modernizate si o parte dintre gospodariile, fiind transformate in structuri de primire turistica de tip bed&breakfast, structuri pentru care exista in continuare cerere din partea turistilor romani si straini.

Totodata, in mediul rural exista zone care detin un potential ridicat al energiilor regenerabile biomasa, energie eoliana, energie solara²⁹⁸. Pentru actiunile intreprinse de tineri antreprenori, de persoanele care se reintorc din strainatate si doresc sa isi infiinteze o afacere, recomandam sa fie insotite de operatiuni care urmaresc dezvoltarea capacitatii antreprenoriale.

Indicatori monitorizare:

- (1) numarul si ponderea persoanelor ocupate in agricultura
- (2) numarul si ponderea salariatilor in agricultura
- (3) productivitatea muncii in agricultura

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza crearea de noi locuri de munca, in special in activitatile economice alternative:

- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinata colectarii, depozitarii, procesarii si marketingului fructelor de padure, plantelor medicinale si aromatice, ciupercilor de padure, produselor agricole bio
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinata zootehniei bio
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul cresterii albinelor
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in acvacultura
- Investitii in procesarea si marketingul produselor obtinute din apicultura, acvacultura
- Investitii in sprijinirea, incurajarea activitatilor mestesugaresti, artizanale, inclusiv de distributie si comercializare a acestora
- Investitii in dezvoltarea infrastructurii de turism rural (turism montan, turism pentru pescuit sportiv, turism ecvestru, cicloturism) si a agroturismului
- Infiintarea de centre teritoriale pentru colectarea si depozitarea produselor agricole, inclusiv valorificarea in pietele de gros (inclusiv transfrontaliere)

²⁹⁸ Distributia teritoriala si pe tipuri de energii este prezentata in analiza economica-sociala

- Sprijin pentru demararea sau dezvoltarea unei afaceri ce vizeaza procesarea produselor agricole sau de origine animala de catre tineri antreprenori, persoane care se (re)intorc din strainatate
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul prelucrarii superioare a lemnului
- Sprijinirea investitiilor care valorifica energiile regenerabile existente

Obiectiv specific 1.7: Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent

Masura 1.7.1: Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic

Context - referinte

Regiunea Nord-Est detine un potential turistic relativ ridicat, elementele de referinta fiind cadrul natural de exceptie din zonele montane din judetele Suceava, Neamt si Bacau, potentialul balnear, monumentele istorice si edificiile culturale, patrimoniul religios, arta si traditia populara existenta, gastronomia moldoveneasca. In plus, in ultimele doua decenii a avut loc o crestere importanta atat a numarului de unitati si a capacitatii de cazare existente, cat si a infrastructurii de sprijin a turismului: centre expozitionale si de evenimente, infrastructura de agrement (partii de schi, zone si complexe de agrement), etc. Astfel, exista premisele necesare pentru practicarea unor forme variate de turism balnear-terapeutic, ecumenic-cultural, agroturism, ecoturism, afaceri si evenimente, activ.

In ciuda elementelor prezentate, evidentele statistice²⁹⁹ existente indica pentru perioada de analiza nivelul insuficient de valorificare a potentialului turistic existent:

- Nivelul foarte scazut al indicelui de utilizare a capacitatii de cazare in functiune - 27,5%
- Durata medie de sedere redusa, in continua scadere, inferioara nivelului national - 1,95 nopti/turist
- Ponderea redusa a numarului de turisti in regiune raportat la total national - 10%
- Ponderea scazuta a numarului de turisti straini din numarul total de sosiri - 11%

Cu toate acestea, o serie de factori precum cresterea continua a veniturilor populatiei, stimulii fiscali si bugetari din perioada 2015-2018 - cresterea salariilor bugetarilor, cota redusa a TVA pentru servicii turistice, de restaurant si catering -, cresterea preferintelor populatiei pentru turismul intern - ca urmare a cresterii conditiilor de risc pentru unele zone turistice externe - au determinat o crestere spectaculoasa a numarului de turisti, cu aproape doua treimi in intervalul analizat.

Apreciem ca in regiune, inca exista o serie de cauze sistematice - care nu permit fructificarea pe masura a potentialului existent - accesibilitatea si conectivitatea redusa spre unele zone turistice, calitatea (inca) slaba a serviciilor oferite in anumite zone turistice, gradul inegal de modernizare a infrastructurii existente, slaba promovare a potentialului turistic existent, etc. care trebuie tratate, adresate prin prezenta masura.

Indicatori de monitorizare:

- (1) Indicele de utilizare a capacitatii de cazare in functiune
- (2) Durata medie de sedere
- (3) Numar total de sosiri in regiune (turisti), ponderea in numarul total de sosiri nivel national

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Reabilitarea, renovarea obiectivelor turistice care apartin patrimoniului cultural, istoric, ecumenic, inclusiv a infrastructurii conexe (alei pietonale, parcuri, drumuri acces, puncte de informare etc.) si inclusiv marketingul si promovarea turistica a obiectivului
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de turism balnear, a unitatilor de tratare si infrastructurii conexe: alei pietonale, piste pentru biciclisti, a trotuare, spatii verzi, dotari mobilier urban, wi-fi spatii publice, facilitati pentru agrement pe terenuri amenajate (terenuri sport, spatii joaca pentru copii, teatre-cinematografe in aer liber), inclusiv a drumurilor de acces, utilitatilor aferente, retelei de iluminat public, etc.
- Crearea si extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilitatilor aferente

²⁹⁹ Date 2013-2018

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea spatiilor de cazare, inclusiv a infrastructurii de agrement conexe
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publica, inclusiv crearea, modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publica
- Dezvoltarea sistemului de semnalizare a atractiilor turistice: panouri, harti turistice pe drumurile nationale si judetene, gari, autogari, aerogari
- Dezvoltarea de aplicatii tip e-turism: promovarea produselor si serviciilor turistice
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement asociate sporturilor de iarna
- Realizarea/modernizarea traseelor montane, a retelei de cabane si refugii montane, locuri de popas, punctelor de observare/filmare, posturilor salvamont
- Dezvoltarea si diversificarea infrastructurii fizice de agrement necesara petrecerii timpului liber
- Dezvoltarea de infrastructuri publice la scara mica pentru valorificarea atractiilor turistice
- Crearea, modernizarea centrelor si oficiilor de informare si promovare turistica in zonele cu potential turistic
- Dezvoltarea de parteneriate transnationale/transregionale intre centrele de informare si promovare turistica, integrarea standardizata a acestora prin interconectare
- Sprijin pentru organizarea si derularea de targuri, expozitii, manifestari culturale, festivaluri
- Sprijin pentru derularea de campanii de promovare integrata a produsului turistic local si regional la targuri de profil, interne si internationale
- Promovarea turismului ecologic
- Dezvoltarea de observatoare pentru promovarea imaginii turistice a regiunii (sistemul integrat de management si marketing al destinatiei)

Prioritatea 2 - Dezvoltarea capitalului uman

Prioritatea 2 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
2.1. Cresterea ocuparii in randul grupurilor vulnerabile si a tinerilor	2.1.1 Sprijinirea integrarii pe piata muncii a grupurilor vulnerabile si a tinerilor NEET's
2.2. Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si formare de calitate	2.2.1 Cresterea participarii la un invatamant de calitate, modern, corelat la cerintele pietii muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente
2.3. Cresterea accesului la un act si sistem medical de calitate, eficient, modern	2.3.1. Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente
2.4. Combaterea saraciei si promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	2.4.1. Sprijin adresat pentru integrarea sociala si economica a comunitatilor marginalizate si defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii

Obiectivul specific 2.1: Cresterea ocuparii in randul grupurilor vulnerabile si a tinerilor

Masura 2.1.1: Sprijinirea integrarii pe piata muncii a grupurilor vulnerabile si a tinerilor NEET's

Context - referinte:

In regiune, cea mai afectata grupa de varsta de catre somaj este cea formata din tinerii cu varste cuprinse intre 15 si 24 de ani. Nivelul ratei somajului se mentine inca ridicat, fiind de aproape patru ori mai mare fata de nivelul general al ratei somajului³⁰⁰. Mai mult, daca in primii ani analizati nivelul existent s-a aflat intr-o usoara scadere, in perioada 2015-2018 asistam la o stagnare in jurul a 9-10%.

Totodata, valorile existente sunt mai mari in mediul urban comparativ cu mediul rural - mai mult decat dublu -, explicatia provine din faptul ca in mediul rural exista un nivel ridicat al ratei de ocupare in agricultura.

O parte dintre tinerii mentionati nu urmeaza cursuri de formare profesionala sau nu sunt inscriși intr-o forma de invatamant (liceu, scoala postliceala sau institutie de invatamant superior)³⁰¹. Astfel, diferenta

³⁰⁰ Grupa de varsta 15-64 de ani

³⁰¹ Categorie cunoscuta si sub denumirea de tineri NEET's

fata de nivelul ratei somajului este de doar un punct procentual. Pentru subgrupa de varsta 18-24 ani nivelul este usor mai ridicat, ajungand pana aproape de 12%.

Riscul de a se incadra in aceasta categorie este mai mare in cazul tinerilor care au un nivel scazut de competente, provin din familii dezorganizate, familii cu parintii plecati la munca in strainatate, familii monoparentale sau familii cu venituri reduse sub pragul de saracie, tinerilor cu dizabilitati, tinerilor care apartin etniei roma si celor care domiciliaza in mediul rural. Desi rata somajului in mediul rural este foarte mica, apreciem ca nivelul real este mult mai mare, mai ales in localitatile din zona rurala din partea de est a regiunii, estul judetului Bacau - vestul judetului Vaslui, judetul Vaslui - tinerii fiind nevoiti sa participe la activitatile agricole de subzistenta, neremunerate.

Lipsa unui loc de munca, neparticiparea la un program de formare profesionala poate avea consecinte grave pentru individ, economie si societate in ansamblu. O perioada indelungata de timp petrecuta in aceasta categorie poate conduce la numeroase dezavantaje sociale (izolarea), incadrare pe pozitii si/sau ocupatii cu salarii mici, infractionalitate, cat si probleme de sanatate fizica si psihica.

Mai mult, lipsa locurilor de munca a condus la emigrarea economica a tinerilor in alte state membre, in special in Italia si Spania. Practic, peste 60.000 de tineri erau plecati³⁰², reprezentand 20% din numarul total al persoanelor plecate in strainatate.

In raport cu nivelul de pregatire a somerilor inregistrati, majoritatea - 55% - au studii primare, gimnaziale si profesionale, o treime studii liceale si postliceale si diferenta studii superioare.

In regiune, in anul 2018, ponderea populatiei ocupate in agricultura detine inca un nivel ridicat, una din trei persoane ocupate activand in acest domeniu - cu treime mai mult fata de ponderea existenta la nivel national - dintre acestia cea mai mare parte fiind implicata in agricultura de subzistenta si activitati agricole cu productivitate foarte scazuta (contributia agriculturii la formarea produsul intern brut regional fiind pe toata de analiza de numai 11%). Totodata, numai 3% din numarul total al salariatilor activeaza in agricultura. Pentru aceasta categorie de persoane, cat si pentru o parte semnificativa a populatiei de etnie roma sansele de a se integra/reintegra pe piata muncii sunt foarte reduse datorita nivelului redus/foarte redus de competente detinute.

Din datele statistice se observa o crestere continua a numarului total de persoane cu dizabilitati in perioada analizata(+11%), ajungand la un total de 119.776 persoane in 2017 - numarul celor cu handicap vizual si cu handicap mediu a ramas aproape constant, crescand in schimb numarul persoanelor cu handicap grav si accentuat. Cele mai multe persoane cu dizabilitati locuiesc in judetele Iasi si Suceava, iar cele mai putine in judetul Botosani. Din analiza pe grupe de varsta s-a constatat ca aprox. 11% sunt copii - care se regasesc in totalitate in ingrijirea familiei (neinstitutionalizati) -, iar 3,1% din adulti cu dizabilitati sunt internati in institutii de specialitate.

Din totalul persoanelor adulte cu dizabilitati figurau ca fiind angajate mai putin de 10% din totalul persoanelor cu dizabilitati. Dintre acestea, persoanele cu handicap fizic si somatic au ponderea cea mai mare din numarul persoanelor angajate, in timp ce persoanele cu handicap mental si psihic au ponderea cea mai scazuta. Consideram ca principalul factor care poate contribui la integrarea sociala si cresterea calitatii vietii persoanelor cu dizabilitati este identificarea unui loc de munca adecvat si angajarea in munca.

Un alt grup vulnerabil il constituie somerii de lunga durata, numarul acestora crescand in timp, ajungand la un total de peste 53.000 persoane si reprezentand 52% din numarul total al somerilor³⁰³.

Indicatori de monitorizare:

- (1) rata somajului BIM in randul tinerilor grupa de varsta 15-24 ani si subgrupa de varsta 18-24 ani, total, pe medii de rezidenta si pentru etnia roma
- (2) ponderea tinerilor care nu au loc de munca, nu sunt inscrisi intr-o unitate de invatamant sau nu urmeaza un curs de formare profesionala - tinerii NEET's pentru grupa de varsta 15-24 ani si subgrupa de varsta 18-24 ani, pe total, pe medii de rezidenta si pentru etnia roma
- (3) rata somajului in randul populatiei de etnie roma

³⁰² Conform rezultatelor finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011 - urmatoarele date vor fi disponibile dupa derularea recensamantului populatiei si locuintelor din 2021. Este de asteptat ca nivelul sa fi crescut in timp, exista diferente mari intre populatia domiciliata si ce rezidenta pe aceasta grupa de varsta

³⁰³ 2018

- (4) ponderea persoanelor adulte cu dizabilitati angajate in total persoane angajate
- (5) rata somajului lunga durata, ponderea somerilor de lunga durata in total someri
- (6) rata ocuparii in agricultura si ponderea numarului de salariatii in agricultura in total salariatii

Surse: date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres, studii, analize

A. Actiuni indicative pentru tineri:

Masura este dedicata tinerilor cu varsta cuprinsa intre 15-24 de ani, care se afla intruna din urmatoarele situatii sau pentru care exista riscul de a se incadra in acestea:

- nu au un loc de munca
- nu urmeaza cursurile unei institutii de invatamant
- nu urmeaza cursuri de formare profesionala

Actiunile vizeaza dobandirea de catre tinerii vizati de cunostinte, abilitati, deprinderi pentru ocupatii cerute pe piata muncii³⁰⁴, care sa le permita fie sa ocupe un loc de munca, fie sa isi deschida propria afacere.

- Derularea de activitati pentru identificarea si monitorizarea tinerilor NEET's
- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv de competente digitale)
- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor antreprenoriale
- Dezvoltarea si furnizarea de pachete integrate de masuri de activare a tinerilor, inclusiv NEET: consiliere, mediere, prime de ocupare, acordarea de subventii, formare profesionala/ucenicii/stagii, evaluare de competente, programe tip a doua sansa, prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii (transport, masa), stagii scurte la diferiti angajatori familiarizarea cu domeniile de activitate, stimularea angajatori post-ucenicie
- Crearea, dezvoltarea de centre de/ pentru tineret care sa ofere activitati specifice de consiliere, ateliere de lucru, de creativitate, de dezvoltare a competentelor cheie (inclusiv digitale), antreprenoriale, sociale, civice
- Realizarea si activarea unei retele de lucratori de tineret, identificati/activati si selectati din randul NEET's si instruiti, pentru furnizarea de servicii de suport si activare a tinerilor, inclusiv NEET's
- Derularea de campanii de informare si constientizare dedicate tinerilor din categoria NEETs
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru infiintarea de start-up-uri de catre tinerii din grupul tinta vizat, care au urmat in prealabil un program de formare profesionala pentru dezvoltarea antreprenoriatului
- Dezvoltarea de programe integrate pentru tineri, care sa asigure tranzitia catre piata muncii: furnizarea de informatii, orientare profesionala, asistare in gasirea unui loc de munca, dezvoltarea de planuri personalizate de orientare si formare, dobandirea de experienta prin participarea la programe de ucenicie si internship-uri
- Dezvoltarea de scheme de grant dedicate programelor de internship, coaching, ucenicie, practica asistata pentru tineri in cadrul firmelor si ONG-urilor in vederea dobandirii de competente si experienta pentru insertia pe piata muncii
- Sprijinirea angajatorilor prin subventionarea cheltuielilor pentru a facilita sprijinirea participarii tinerilor la programe de formare
- Accesibilizarea spatiilor in care se asigura educatia si formarea tinerilor cu dizabilitati/cerinte educationale speciale

Totodata, actiunile care vor viza atat dobandirea/dezvoltarea competentelor antreprenoriale, cat si posibilitatea de a infiinta un start-up pot fi avute in vedere in strategiile integrate care urmeaza sa fie dezvoltate/actualizate de catre comunitatile care vor aplica/vor continua sa aplice instrumentul de dezvoltare teritoriala dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii locale.

³⁰⁴ In corelare cu masura „Cresterea participarii la un invatamant de calitate, modern, corelat la cerintele pietii muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente si la formarea continua”

B. Actiuni indicative pentru grupuri dezavantajate:

Actiunile vor viza, dupa caz, identificarea si analiza nevoilor existente, acordarea de consiliere, furnizarea de instruire prin programe de orientare/reorientare profesionala, incadrarea participantilor in intreprinderile sociale:

- Activitati de identificare, indrumare si sprijin pentru persoanele dezavantajate, actiuni privind evaluarea multidisciplinara a nevoilor si problemelor persoanelor dezavantajate, oferirea de solutii personalizate
- Dezvoltarea de servicii personalizate in vederea facilitarii accesului persoanelor defavorizate la servicii de ocupare (ancheta sociala, elaborarea planului individual de interventie, insotirea beneficiarului, elaborarea si furnizarea de pachete de servicii personalizate persoanelor greu angajabile in cautarea unui loc de munca
- Dezvoltarea de programe de evaluare a competentelor persoanelor cu dizabilitati (in special cu dizabilitati intelectuale) in vederea integrarii lor in munca
- Servicii personalizate de informare, consiliere si orientare (management de caz), sprijin in gasirea unui loc de munca/ mediere/plasare pe piata muncii, monitorizarea integrarii socio-profesionale a persoanelor vulnerabile pe piata muncii
- Sprijin pentru participarea grupurilor vulnerabile la programe de formare personalizate, care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv motivarea participarii la un program de formare)³⁰⁵
- Programe de formare profesionala/ucenicie la locul de munca/stagii/alte programe de pregatire (A doua sansa, alfabetizare, etc.) in vederea imbunatatirii nivelului de competente
- Dezvoltarea si furnizarea de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piata muncii (persoane cu dizabilitati, someri de lunga durata, persoane reintoarse in tara, persoane cu varsta peste 54 ani, persoane etnie roma, etc.)
- Dezvoltarea unei scheme de grant dedicata infiintarii de noi intreprinderi sociale, dezvoltarii celor existente, in care sa fie angajate o parte dintre persoanele din grupul tinta vizat, care au participat la un program de formare profesionala
- Dezvoltarea de catre comunitatea locala, in parteneriat, de pachete integrate dedicate zonelor cu deficit de forta de munca calificata si/sau migratie economica sezoniera: estimarea deficitului de forta de munca si de ocupatii, realizarea de planuri de actiune, acordarea de sprijin financiar pentru relocare si dezvoltarea unei afaceri
- Dezvoltarea de programe pentru angajatori, intreprinderi, ONG-uri privind accesibilizarea locurilor de munca pentru persoanele cu dizabilitati
- Derularea de campanii de constientizare a dreptului la munca pentru persoanele cu dizabilitati
- Consolidarea capacitatii institutionale a organizatiilor economiei sociale prin acces la formare, consultanta si finantare

Actiunile propuse pot fi incadrate intr-un pachet integrat de masuri care sa vizeze rezolvarea multiplelor probleme cu care se confrunta aceste categorii: venituri insuficiente, accesibilitate redusa la serviciile publice de educatie, medicale, sociale, absenta unei locuinte sau locuirea in locuinte informale. Totodata, aceste actiuni vor fi personalizate in raport cu specificul fiecarui grup tinta vizat. Astfel, se va avea in vedere complementaritatea cu actiunile prevazute la masura 2.4.1 „Sprijin adresat pentru integrarea sociala si economica a comunitatilor marginalizate si defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii”.

Obiectivul specific 2.2: Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si formare de calitate

Masura 2.2.1: Cresterea participarii la un invatamant de calitate, modern, corelat la cerintele pietii muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Context - referinte

In regiune a avut loc o scadere usoara a ratei de parasire timpurie a scolii in intervalul 2013-2018, cu 3 p.p., in acelasi trend cu evolutia comunitara si nationala. Cu toate acestea, nivelul existent in 2018 (19,5%) este inca foarte ridicat, regiunea situandu-se pe al doilea loc in tara, cu valori duble fata de media comunitara. Exista o diferenta si intre sexe, rata de parasire timpurie a scolii fiind mai mare in randul barbatilor (cu 5 p.p.) fata de cea a femeilor. Zonele in care se manifesta cu precadere acest

³⁰⁵ In corelare cu masura „Cresterea participarii la un invatamant de calitate, modern, corelat la cerintele pietii muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente”

fenomen sunt spatiul rural, orasele mici si mijlocii, comunitatile izolate sau marginalizate si zonele cu populatie de etnie roma.

Parasirea timpurie a scolii are consecinte negative in timp asupra indivizilor, conducand la o crestere a somajului, a saraciei si in final a excluziunii sociale. Chiar daca o parte dintre acestia detin un loc de munca, ei sunt incadrati pe posturi caracterizate printr-un nivel redus de calificare si implicit al remuneratiei obtinute. Nivelul redus al veniturilor conduce la o accesibilitate redusa a serviciilor de invatamant si sanatate. Principalele cauze ale acestui fenomen sunt de ordin educational si socio-economic. Cea mai mare parte a tinerilor care au parasit timpuriu scoala provin din familii dezorganizate (cu parinti plecati la munca in strainatate), familii fara posibilitati materiale, familii de etnie roma sau ce apartin altor grupuri dezavantajate (tineri cu dizabilitati fizice sau mentale, tineri cu nevoi speciale, tineri care parasesc institutiile de ocrotire a copilului). Asa cum s-a mentionat anterior, astfel de situatii sunt intalnite in special in mediul rural si in comunitatile izolate/defavorizate.

In regiune rata abandonului scolar are niveluri reduse pentru invatamantul primar, gimnazial si liceal, nivelurile inregistrate in ultimii ani scolari fiind usor inferioare nivelului national. Singura forma de invatamant unde rata abandonului scolar are valori in continuare mari este invatamantul profesional si cel postliceal. Astfel, cele mai mari nivele ale ratei abandonului scolar in invatamantul profesional s-au inregistrat in anul scolar 2016-2017 in judetele Suceava, Neamt si Bacau, iar in anul scolar 2017-2018 in judetele Neamt si judetul Vaslui. In ultimul an scolar pentru care sunt disponibile date, 2018-2019, judetele care se confrunta cu cele mai mari nivele ale abandonului sunt Botosani(13,5%), Neamt(12,4%) si Vaslui cu 9%.

Principalii factori care au condus la abandonul scolar sunt absenta unuia sau ai ambilor parinti (migratia economica) - copiii fiind incredintati in grija unor persoane in general lipsite de autoritate, nivelul scazut al veniturilor care determina pe de o parte imposibilitatea asigurarii mijloacelor necesare pentru urmasia scolii, iar pe de alta parte implicarea elevilor in activitatile economice ale familiilor (situatie specifica comunitatilor din zonele rurale unde se practica o economie de subzistenta, pentru copii cu varsta de 10-18 ani), insuficienta consiliere si orientare asigurata de catre scoala, absenta unui model educational oferit in familie si lipsa de promovare a modelelor de succes din societate.

Conform Strategiei privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023³⁰⁶, unitatile scolare din regiune se confrunta cu numeroase lipsuri, cum ar fi utilitati scolare neadecvate, in care se includ sistemele de incalzire si de ventilatie, canalizare, colectarea deseurilor si conditiile sanitare. Astfel, peste doua treimi din unitatile scolare de invatamant primar si secundar din judetul Vaslui nu beneficiaza de toaleta in interior, situatia fiind grava si in celelalte judete ale regiunii. De asemenea, accesul elevilor cu dizabilitati fizice este limitat: aproximativ doua treimi din unitatile de invatamant din judetele Suceava si Vaslui sunt fara rampa de acces, in judetele Iasi si Botosani au doar jumatate, iar in judetul Neamt o treime din unitati scolare nu sunt dotate cu astfel de rampe.

In perioada de programare 2014-2020 au fost intreprinse demersuri pentru modernizarea si echiparea unitatilor de invatamant, materializate prin implementarea de proiecte de infrastructura finantate din fonduri comunitare, Programul National de Dezvoltare Locala II si din bugetele locale, o parte importanta din infrastructura educationala existenta se confrunta in continuare cu o serie de probleme importante.

Din inventarul nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare, rezultat in urma intalnirilor derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu reprezentantii administratiei publice locale se desprind urmatoarele probleme³⁰⁷:

- Lipsa sau insuficienta creselor: Buhusi, Campulung Moldovenesc, Bucecea, Comanesti, Dolhasca, Falticeni, Gura Humorului, Hirlau, Liteni, Moinesti, Radauti, Targu Frumos, Roman, Roznov, Slanic Moldova, Salcea, Targu Ocna;
- Capacitate insuficienta a gradinitelor fata de cererea existenta: Comanesti, Dorohoi, Flamanzi, Frasin, Gura Humorului, Milisauti, Negresti, Pascani, Podu Iloaiei, Targu Frumos, Vicovu de Sus, Bicaz;
- Scaderea populatiei prescolare: toate localitatile urbane din judetele Bacau, Botosani, Iasi (exceptie fiind Targu Frumos unde s-a inregistrat crestere), Neamt, Suceava (exceptie fiind Cajvana si Solca, unde nivelul este apr. constant) si Vaslui;

³⁰⁶ Ministerul Educatiei si Cercetarii www.edu.ro - viziune globala pe termen lung 2025-2030, asupra dezvoltarii/consolidarii infrastructurii educationale si a formarii profesionale initiale si continue

³⁰⁷ Intalniri dedicate identificarii nevoilor si oportunitatilor locale, precum si monitorizarii PDR Nord-Est 2014-2020

- Scaderea numarului de elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial: Onesti, Slanic Moldova, Targu Ocna, Darabani, Flamanzi, Stefanesti, Podu Iloaiei, Biczaz, Roznov, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Vicovu de Sus;
- Scaderea numarului de elevi inscrisi in invatamantul liceal: toate localitatile urbane din judetele Bacau, Botosani (exceptie Dorohoi si Saveni), Iasi, Neamt; (exceptie Biczaz), Suceava (exceptie Dolhasca si Liteni) si Vaslui;
- Nevoi investitionale in infrastructura scolara, lucrari de reabilitare (inclusiv termica), modernizare, dotare, constructii de noi sali de sport: toate localitatile urbane
- Lipsa autorizatiilor de functionare a scolilor: Darabani, Dolhasca, Liteni;
- Lipsa sau numar insuficient de microbuze pentru transportul local al elevilor: Dolhasca, Flamanzi, Hirlau, Liteni, Roznov, Targu Ocna;
- Lipsa unei structuri de invatamant liceal: Frasin, Milisauti;
- Lipsa unor structuri de invatamant profesional (scoli profesionale): Salcea;
- Abandon scolar ridicat: Murgeni (in ciclul gimnazial in randul comunitatii rome), Podu Iloaiei, Targu Ocna;
- Fluctuatia cadrelor didactice: Slanic Moldova.

Fenomenul de supraaglomerare al scolilor afecteaza elevii din regiune, judetele cele mai afectate fiind Vaslui, Bacau, Suceava si Iasi. Aceasta situatie este in special intalnita in mediul urban, in mediul rural intalnindu-se fenomenul invers, de capacitate excedentara in raport cu numarul de elevi inscrisi.

Dezvoltarea de abilitati si aptitudini, atat pentru absolventii care intra pe piata muncii, cat si pentru cei angajati, constituie un element cheie pentru cresterea competitivitatii. Extinderea accesului si participarea la formarea continua constituie elemente esentiale pentru cresterea motivarii fortei de munca. Conform datelor furnizate de Eurostat rata de participare la programe de educatie si instruire s-a incadrat in intervalul 1,6-2%³⁰⁸ in perioada de analiza.

Principalele obstacole in calea accesarii programelor de formare profesionala sunt de ordin:

- Structural, care descurajeaza cel mai puternic participarea la programe de formare - lipsa resurselor financiare a subiectilor, distributia teritoriala inadecvata si/sau inflexibilitatea furnizorilor de formare profesionala
- Individual, varsta si situatia familiala a subiectilor (programul de lucru, numarul de persoane aflate in intretinere, etc.)
- Psihologic, experienta educationala si/sau profesionala anterioara a subiectilor (aspectele negative traite care au condus la lipsa de incredere, excluziune sociala)

In general, firmele sau organizatiile care incurajeaza participarea salariatilor la programele de formare profesionala sunt cele inovative, care dezvolta produse, servicii si procese noi, cele din tehnologia informatiei si comunicatiei - companii caracterizate prin valoarea adaugata ridicata a produselor si serviciilor-, cat si cele care sunt obligate prin prevederile legislative.

Indicatori de monitorizare:

- (1) rata de parasire timpurie a scolii
- (2) rata abandonului scolar, total si in invatamantul profesional si tehnic
- (3) rata de participare la programe de educatie si instruire
- (4) observatorul regional pentru educatie

Surse: rapoarte de progres, studii intocmite la nivel regional, informatii ISJ, Eurostat

In cadrul acestei masuri actiunile vizeaza pe de o parte sa se adreseze cauzelor de ordin educational astfel incat sa se previna/combata parasirea timpurie a scolii, iar pe de alta parte sa permita reintegrarea in procesul educational a tinerilor care deja au parasit scoala:

- Elaborarea si implementarea la nivel local si regional a unui sistem de monitorizare a fenomenului de parasire timpurie a scolii (urmarire pe baza unui indentificator unic), identificarea cauzelor si motivelor
- Elaborarea, actualizarea de strategii/planuri de actiune locale, regionala de prevenire si combatere a fenomen
- Dezvoltarea unui program de stimulare a participarii la educatie a copiilor cu parintii plecati la munca in strainatate constand in pachete integrate de servicii, asigurare consiliere scolara si

³⁰⁸ Pentru persoane grupa de varsta 25-64 ani

- servicii de educatie parentala, dezvoltarea de parteneriate intre scoala-administratia publica-comunitate
- Derularea de programe care sa incurajeze participarea activa a elevilor si parintilor in luarea deciziilor la nivelul unitatii de invatamant
 - Crearea unui mecanism de monitorizare si evaluare a calitatii formarii profesionale, inclusiv prin colectarea opiniei factorilor interesati (elevi, parinti, unitate de invatamant, firme, etc.) prin utilizarea platformelor digitale
 - Crearea unui mecanism de asigurare a calitatii certificarii rezultatelor invatarii din formarea profesionala initiala, relevant pentru piata muncii, prin implicarea activa si sustenabila a mediului de afaceri
 - Elaborarea si implementarea de programe personalizate de reintegrare in procesul educational a tinerilor care doresc sa isi continue studiile - extinderea si cresterea flexibilitatii (din punctul de vedere a curriculumului) pentru programele de tipul a doua sansa
 - Derularea de actiuni pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire si combatere a fenomenelor de segregare scolara
 - Dezvoltarea de programe care vizeaza sprijinirea elevilor cu cerinte educationale speciale (cadre didactice de sprijin, itinerante)
 - Derularea unei scheme de grant pentru ONG-uri, scoli, gradinite in vederea derularii de programe tip „Scoala de spital” pentru copiii cu boli cronice sau alte categorii de boli care necesita o perioada de spitalizare mai mare de patru saptamani
 - Diversificarea si flexibilizarea de servicii suport socio-educationale pentru educatia timpurie, in special pentru copiii care provin din mediul rural, familii defavorizate, copii cu parinti plecati in strainatate: elaborarea de planuri de actiune locale, scheme de vouchere pentru sprijin material-educational(imbracaminte, incaltaminte, rechizite, materiale educationale), elaborarea si diseminarea unui ghid de bune practici
 - Derularea unui program cu actiuni proactive care sa reduca discrepantele dintre copii din mediul rural si urban privind accesul la procesul educational post-gimnazial: facilitati de mobilitate educationala, perfectionarea cadrelor didactice din mediul rural, programe pilot de invatare in licee, sustinerea copiilor supradotati
 - Asigurarea transportului gratuit al elevilor spre/dinspre scoala, inclusiv transport dotat cu accesibilitati pentru copiii cu nevoi speciale
 - Dezvoltarea unui sistem de acordare de vouchere pentru activitatile din timpul liber ale copiilor legate de cultura, sport, creatie, arta
 - Elaborarea de studii la nivel regional, judetean, local privind identificarea nevoilor de competente si calificari cerute pe piata fortei de munca, precum si previzionarea acestora pe termen mediu
 - Realizarea, actualizarea, implementarea si monitorizarea planului regional de actiune pentru invatamant, planurilor locale de actiune pentru invatamant si planurilor de scolarizare in conformitate cu rezultatele studiilor realizate
 - Crearea, dezvoltarea parteneriatelor intre agentii economici si unitatile scolare
 - Realizarea observatorului regional pentru educatie
 - Monitorizarea insertiei pe piata muncii a absolventilor unitatilor de invatamant
 - Sprijin pentru crearea de parteneriate intre patronate, camerele de comert si industrie, furnizorii de formare initiala si continua, universitati, ONG-uri in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent, respectiv cu tendintele de dezvoltare a mediului economic
 - Promovarea parteneriatelor intre institutiile de invatamant si firmele inovatoare (sectoare smart) pentru adaptarea ofertei educationale la nivelul actual al inovarii
 - Realizarea de studii de evaluare la nivel regional privind masurarea competentelor de inovare in randul tinerilor
 - Cresterea gradului de asociere intre universitati, administratia publica si sectorul privat - parteneriate pentru realizarea stagiilor de practica, furnizarea de inovatie si implementarea in mediul economic a rezultatelor cercetarii, derularea de proiecte comune de dezvoltare
 - Promovarea de masuri directe si stimulative pentru calificarea la locul de munca
 - Monitorizarea rezultatelor programelor de practica, atat pentru invatamantul liceal cat si cel superior
 - Dezvoltarea resurselor umane din unitatile de invatamant, prin derularea de programe de formare (inclusiv pentru personalul auxiliar), dezvoltarea de mentorat didactic (lucru cu copii cu dizabilitati, cerinte educationale speciale, tratare diferentiata, prevenire si combatere segregare)

- Actualizarea si dezvoltarea de noi standarde ocupationale conform cerintelor curente si viitoare ale pietei muncii
- Crearea unui mecanism de recunoastere a excelentei in furnizarea de programe de formare profesionala
- Dezvoltarea parteneriatelor intre furnizorii de formare profesionala publici, privati si partenerii sociali (sindicate, asociatii patronale, ONG-uri) cu scopul de a culege cerintele curente de instruire, de a oferi informatii asupra ofertei de formare existente
- Crearea, respectiv dezvoltarea de parteneriate intre Camerele de Comert si Industrie, patronate, ONG-uri si furnizorii de formare initiala si continua in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent si tendintele de dezvoltare a mediului economic
- Dezvoltarea de programe de formare profesionala pentru angajati, si in special a celor care vizeaza instruirea la locul de munca si cele de tip online (e_educatie)
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru sprijinirea centrelor comunitare de invatare permanenta
- Crearea de noi instrumente on-line si dezvoltarea celor existente cu scopul de a promova/prezenta ofertele de formare profesionala existente
- Derularea de campanii de constientizare privind beneficiile aduse de formarea profesionala a adultilor
- Dezvoltarea de instrumente care sa permita schimbul de experiente si prezentarea de exemple de buna practica privind formarea profesionala a adultilor - organizarea de conferinte, seminarii, mese rotunde, derularea de vizite de studiu
- Consolidarea capacitatii administrative a autoritatilor locale in vederea accesarii fondurilor comunitare (realizarea de planuri de dezvoltare, strategii, proiecte, studii si analize, implementarea si monitorizarea acestora)
- Promovarea programelor care conduc la cresterea spiritului civic - implicarea cetatenilor in realizarea si implementarea de strategii, planuri si proiecte de dezvoltare locala
- Finalizarea lucrarilor de investitii privind crearea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii educationale demarate anterior si care sunt in prezent sistate, nefinalizate
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea si dotarea creselor
- Constructia de noi gradinite (in special in zonele rurale, zonele izolate, zonele urbane dezavantajate sau marginalizate), modernizarea, extinderea si dotarea gradinitelor existente.
- Reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea unitatilor de invatamant (inclusiv sali de sport), inclusiv realizarea de lucrari de crestere a eficientei energetice (reabilitare termica, sisteme de incalzire, climatizare, ventilare, sisteme de management energetic, iluminare, sisteme alternative de productie a energiei electrice si sau termice/surse regenerabile de energie pentru asigurarea energiei termice)
- Accesibilizarea spatiilor in care se asigura educatia copiilor, elevilor, tinerilor cu dizabilitati/cerinte educationale speciale
- Asigurarea sistemului de canalizare si de aductiune a apei potabile in unitatile scolare
- Construirea, modernizarea grupurilor sanitare in interiorul unitatilor scolare/gradinitelor
- Modernizarea sistemelor de incalzire proprii pentru unitatile scolare din mediul rural
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea si dotarea internatelor si cantinelor scolare
- Amenajarea de baze sportive pentru scolile din mediul rural si urban, cat si pentru sportul de performanta
- Dotarea unitatilor de invatamant cu mobilier, elemente de birotica, calculatoare
- Dotarea laboratoarelor si atelierelor cu echipamente de specialitate
- Dotarea atelierelor si spatiilor unde se efectueaza practica productiva (licee tehnologice, scoli profesionale, colegii economice)
- Digitalizarea invatamantul preuniversitar prin crearea, dezvoltarea platformelor de invatare on-line, asigurarea interoperabilitatii cu alte sisteme informatice din educatie si cultura
- Achizitionarea de mijloacele de transport pentru transportul elevilor ce domiciliaza in mediul rural si zonele izolate
- Construirea de spatii modulare destinate activitatilor de scolarizare din penitenciare

Actiunile propuse pot fi incadrate intr-un pachet integrat de interventii strategice care isi propun sa se adreseze si celorlalte probleme cu care se confrunta aceasta categorie, de ordin economic si social: venituri insuficiente, accesibilitate reduca la servicii medicale, serviciile sociale, absenta unei locuinte³⁰⁹.

³⁰⁹ Vezi elementele strategice prezentate la masura „Sprijin adresat pentru integrarea sociala si economica a comunitatilor marginalizate si defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii”

Obiectivul specific 2.3: Creșterea accesului la un act și sistem medical de calitate, eficient, modern
Măsura 2.3.1: Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Context - referințe

Regiunea se situează pe al doilea loc între cele opt regiuni de dezvoltare ale României în privința numărului total de unități sanitare (spitale, policlinici - 9.117 unități în 2018, în creștere cu 11% față de 2012 -, cele mai multe dintre acestea figurând în județele Iași și Suceava.

În perioada de analiză numărul total al medicilor a crescut (+16%), dinamica pozitivă fiind în toate județele regiunii, exceptând județul Vaslui, unde numărul medicilor a scăzut în ambele medii de rezidență. Totodată, și personalului sanitar mediu a crescut cu un ritm mai scăzut (+8%) - creștere susținută de județele Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui. După cum era de așteptat, cea mai mare creștere a numărului de medici (+29%) a avut loc în municipiul Iași - centru universitar și medical de tradiție.

Și în privința densității personalului medical - a acoperirii populației cu personal și servicii medicale - a avut loc o îmbunătățire a situației în orizontul de timp analizat. Astfel, la nivel regional, la fiecare 10.000 locuitori corespund 25 medici și 70 asistenți medicali, cea mai bună situație fiind în județul Iași unde 49 de medici, respectiv 78 asistenți medicali corespund la 10.000 locuitori - situația trebuie nuanțată, întrucât la serviciile medicale furnizate de spitalele din acest județ apelează adeseori și o parte a locuitorilor din județele învecinate. Cea mai defavorabilă situație se află în județele Vaslui, Suceava, Botoșani și Bacău. În mediul urban, cea mai bună acoperire este tot în județul Iași, în timp ce cea mai mică acoperire este în județele Vaslui, Suceava, Botoșani. În mediul rural, situația este îngrijorătoare în toate județele, întrucât la fiecare 10.000 locuitori revin numai 4-6 medici - deși în spațiul rural domiciliaza 58% din populația regiunii.

Mortalitatea pe cauze de deces și-a păstrat evoluția multianuală, pe primul loc plasându-se decesele cauzate de boli ale aparatului circulator, urmate de tumori, aparatul digestiv, respirator și decese urmări ale leziunilor traumatiche. Din comparația nivelului regional cu cel național se constată că incidența bolilor aparatului respirator și digestiv - drept cauză a deceselor, respectiv a factorilor externi cauzatori de decese în cazul populației regiunii Nord-Est este mai mare decât media națională, incidența celorlalte cauze fiind mai mică decât media națională.

În regiune, rata mortalității infantile a fost pe un trend descrescător în perioada analizată ajungând până la un minim de 6,8‰ în 2018. Cu toate acestea, nivelul este ușor superior față de cel național și aproape dublu față de valoarea medie comunitară. La nivel interjudețean și pe medii de rezidență există diferențe notabile, cel mai ridicat nivel din mediul urban se înregistrează în județul Suceava - dublu față de nivelul din celelalte județe, iar cel mai scăzut în județele Iași și Vaslui. În mediul rural cel mai mare nivel al ratei mortalității infantile este în județul Botoșani (15,3‰), iar cel mai scăzut în județul Iași (5,8‰).

Din inventarul nevoilor și oportunităților de dezvoltare, rezultat în urma întâlnirilor derulate de reprezentanții ADR Nord-Est cu reprezentanții administrației publice locale se desprind următoarele probleme³¹⁰:

- Deficit de personal medical calificat: Barlad, Bicăz, Broșteni, Comănești, Darabani, Darmanești, Dolhasca, Dorohoi, Flămânzi, Frasin, Gura Humorului, Husi, Liteni, Milisauti, Murgeni, Pascani, Radauți, Salcea, Târgu Neamț, Vatra Dornei, Vicovu de Sus;
- Nevoia de extindere a spitalelor: Barlad, Câmpulung Moldovenesc, Roman, Vatra Dornei;
- Nevoia reinființării unităților spitalicești: Negrești;
- Spitale fără autorizații de funcționare: Pascani (spitalul CFR);
- Nevoia înființării/extinderii unității de primire a urgențelor: Darabani, Pascani, Târgu Neamț, Vatra Dornei,
- Nevoia înființării unui centru medical: Darmanești;
- Nevoi investitoriale în infrastructura de sănătate, lucrări de reabilitare (inclusiv termică), modernizare, dotare: Barlad, Bicăz, Broșteni, Buhusi, Cajvana, Câmpulung Moldovenesc, Comănești, Dorohoi, Flămânzi,

³¹⁰ Întâlniri dedicate identificării nevoilor și oportunităților locale, precum și monitorizării PDR Nord-Est 2014-2020

- Harlau, Liteni, Milisauti, Moinesti, Murgeni, Onesti, Pascani, Podu Iloaiei, Radauti, Roman, Roznov, Salcea, Siret, Vatra Dornei, Stefanesti, TarguNeamt, Targu Frumos, Vicovu de Sus;
- Lipsa centrelor de permanenta: Dolhasca, Frasin, Husi, Liteni, Slanic Moldova, Stefanesti;
- Nevoia infiintarii/extinderii unitati medico-sociale: Harlau, Liteni, Saveni;
- Nevoia infiintarii de dispensare medicale: Solca;
- Nevoia infiintarii unui centru de sanatate mintala: Siret,
- Probleme de accesibilitate la serviciile medicale: Gura Humorului, Roznov, Slanic Moldova, Solca;
- Lipsa cabinetelor medicale (si a personalului medical) in unitatile scolare: Husi.

Un domeniu foarte important care are nevoie de sprijin este cel care urmareste extinderea si diversificarea serviciilor care au ca principal scop prevenirea si controlul bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei. Este necesara atat dezvoltarea resurselor umane care activeaza in domeniu, dar si al actiunilor de prevenire, supraveghere, tratament si control a bolilor transmisibile (HIV/SIDA, tuberculoza, diferite infectii) si netransmisibile. Astfel, prin aceste actiuni se urmareste reducerea impactului bolilor transmisibile asupra starii de sanatate a populatiei prin masuri de prevenire a acestora, depistare precoce, tratament si monitorizare. In cazul bolilor netransmisibile se urmareste prevenirea complicatiilor, a decesului prematur si cresterea calitatii vietii. Bolile cronice cu cel mai mare impact asupra sanatatii publice sunt cele cardiovasculare, diabetul zaharat, cancerul, afectiuni mintale, bolile endocrine.

Noul spital regional care va fi amplasat in Iasi va conduce la imbunatatirea accesului egal la servicii de calitate de diagnostic si tratament, in special de complexitate ridicata, contribuind la imbunatatirea starii de sanatate a populatiei in regiune si in special pentru persoanele defavorizate si sarace, care reprezinta un nivel disproportionat de mortalitate evitabila. Totodata, se va reduce fragmentarea serviciilor de urgenta si de spitalizare existente geografic si clinic, permitandu-se modernizarea serviciilor si traseelor clinice.

Indicatorii de monitorizare:

- (1) numarul de medici si personal medical mediu la 10.000 locuitori, total si pe medii de rezidenta
- (2) rata mortalitatii total si pe cauze de deces, rata mortalitatii evitabile
- (3) rata mortalitatii infantile total si pe medii de rezidenta
- (4) speranta de viata la nastere

Sursa: date si informatii statistice INS, studii intocmite, rapoarte de progres, planuri de actiune, strategii

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Constructia, dotarea, digitalizarea si formarea personalului medical spitalului regional Iasi
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea spitalelor judetene de urgenta, spitalelor municipale si orasesti, ambulatoriilor de specialitate, inclusiv lucrari de crestere a eficientei energetice (reabilitare termica, sisteme de incalzire, climatizare, ventilare, sisteme de management energetic, iluminare, sisteme alternative de producere a energiei electrice si sau termice/surse regenerabile de energie pentru asigurarea energiei termice), dotarea cu aparatura de specialitate, sisteme si echipamente informatice, echipamente care asigura buna functionare (bucatarii, spalatorii)
- Dezvoltarea de investitii in digitalizarea sectorului medical: registre electronice, raportare date statistice, programare interventii chirurgicale, etc.
- Modernizarea unitatilor de primire urgente, a statiilor de ambulanta, achizitionarea de ambulante
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea cabinetelor medicilor de familie, a centrelor de permanenta, centrelor unde se desfasoara activitati de asistenta medicala comunitara (centre comunitare integrate), centre de sanatate mintala (structuri ambulatorii care ofera servicii de sanatate mintala ambulatorii si in comunitate)
- Dezvoltarea retelei de medicina scolara, prin realizarea de investitii care sa vizeze modernizarea si dotarea cabinetelor medicale, in special in scolile din zona rurala si din comunitatile defavorizate, marginalizate
- Modernizarea, extinderea, dotarea infrastructurii medicale care asigura servicii de recuperare, de paliatie, de ingrijire pe termen lung
- Dezvoltarea competentelor furnizorilor din asistenta medicala primara si medicala comunitara in raport cu noile cunostinte si tehnologii in domeniul medical, in special in mediul rural si comunitatile dezavantajate sau marginalizate

- Dezvoltarea resurselor umane implicate in managementul unitatilor medicale, a personalului medical, a personalului non-medical prin derularea de programe de formare, inclusiv metode specifice de abordare a copiilor si tinerilor cu dizabilitati intelectuale, cu tulburari din spectrul autist
- Dezvoltarea continua a competentelor furnizorilor din asistenta medicala primara si asistenta medicala comunitara
- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie in randul populatiei pentru mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor
- Sprijinirea extinderii si diversificarii serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei
- Derularea de programe pentru prevenirea complicatiilor, decesului prematur si cresterea calitatii vietii la pacientii cu afectiuni cronice prin accesul la servicii medicale de calitate
- Cresterea accesului la servicii de ingrijire medicala de calitate a persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social
- Sprijinirea cresterii rolului medicului de familie ca si consilier de sanatate
- Diversificarea si cresterea calitatii serviciilor medicale destinate mamei si copilului
- Sprijinirea dezvoltarii si implementarii de sisteme informatice integrate de tip e-sanatate avand ca scop accesul populatiei la o paleta larga de informatii din domeniul medical
- Formarea personalului medical si non-medical pentru a putea interactiona cu persoanele cu dizabilitati
- Dezvoltarea de programe de prevenire, screening, monitorizare socio-medicala in mediul rural

Obiectivul specific 2.4: Combaterea saraciei si promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin

Masura 2.4.1: Sprijin adresat pentru integrarea sociala si economica a comunitatilor marginalizate si defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii

Context - referinte

In regiunea Nord-Est, o pondere importanta a populatiei se confrunta cu una sau mai multe forme de excluziune: educationala, sanatare, ocupationala, sociala, economica, locuire. Sunt afectate in special persoanele cu venituri reduse sau fara venituri, persoanele apartinand minoritatii rome, familiile monoparentale, persoanele cu dizabilitati, gospodariile din mediul rural bazate pe agricultura de subzistenta sau semisubzistenta. Totodata, peste jumatate dintre copiii si tinerii cuprinsi in grupa de varsta 0-18 ani se confrunta cu fenomenul de saracie sau de excluziune sociala - cea mai mare parte provenind din familii monoparentale, familii cu parinti plecati la munc a in strainatate, familii in care parintii au un nivel redus de educatie, familii cu parinti someri. Conform diverselor studii si cercetari realizate exista si alte segmente sociale vulnerabile care pot fi adaugate: persoane adulte fara adapost, persoane cu HIV, persoane dependente (de droguri, alcool etc.), victimele violentei domestice, varstnicii singuri, somerii, in special tinerii, somerii de lunga durata, tinerii proveniti din sistemele de protectie sociala, etc.

Marginalizarea urbana se manifesta in regiune prin concentrarea spatiala a populatiei deprivata in comunitati situate in anumite zone din interiorul asezarilor urbane. In regiune peste 40% din totalul populatiei urbane locuia in zone dezavantajate³¹¹, reprezentand 800 de mii de persoane, din care cele mai multe in zone dezavantajate pe ocupare si pe capital uman (educatie, sanatate, demografie).

Situatie este critica pentru aproape 60 de mii de persoane care locuiesc in zone marginalizate³¹², care se confrunta in acelasi timp cu forme multiple de dezavantajare: capital uman, locuire si ocupare. Cele mai mari procente de populatia urbana aflata in zone dezavantajate se regasesc in judetele Botosani si Suceava. In judetul Iasi sunt cele mai multe persoane dezavantajate in ceea ce priveste locuirea, in judetul Botosani sunt cele mai multe persoane dezavantajate atat in ceea ce priveste ocuparea, cat si capitalul uman. Un semnal important il constituie ponderea ridicata a copiilor care locuiesc in zonele dezavantajate - la fiecare trei copii unul locuieste in aceste zone.

³¹¹ Detaliere vezi sectiunea de analiza economica-sociala: informatiile sunt prelucrate sau preluate din studiul „Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate. Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania” Banca Mondiala 2016

³¹² Rata de marginalizare in mediul urban - 4,3%

In privinta zonelor marginalizate³¹³ exista in regiune 14 localitati urbane in care ponderea populatiei marginalizate depaseste nivelul de 10%, in unele cazuri depasind 30%, Podu Iloaiei, Stefanesti si Harlau avand ponderi cuprinse in intervalul 30÷40%.

Zonele rurale se confrunta cu nivele mult mai ridicate ale marginalizarii³¹⁴, la nivel regional aproape 12% din totalul populatiei rurale locuieste in zone marginalizate, cel mai inalt nivel dintre toate regiunile si cu aproape 5 p.p. mai mult fata de urmatoarea regiune clasata. La nivel judetean cel mai mare procent din populatia rurala care traieste in zonele marginalizate se regaseste in judetul Vaslui (23%), urmat de Iasi, Botosani si Bacau, iar cel mai mic procent in judetele Suceava si Neamt - practic dimensiunea marginalizarii in spatiul rural este asociata cu zona de relief si tipul activitatilor agricole asociate, pozitionarea fata zonele urbane, zonele administrative si caile de comunicatie.

Din datele prezentate in analiza economica-sociala se constata ca rata riscului de saracie sau excluziune sociala in regiune a scazut usor, dar continuu in perioada analizata, nivelul fiind permanent superior celui national si comunitar. In anul 2018 s-a revenit pe crestere, nivelul existent de 45% fiind mai mare fata de nivelul national cu 12 p.p. si dublu fata de nivelul mediu comunitar. De altfel, din analiza indicatorilor care compun rata de saracie sau excluziune sociala si a dinamicii inregistrate se constata ca de fapt pentru intreaga perioada, nivelul (ratei) saraciei relative s-a mentionat constant (una din trei persoane fiind sub pragul de saracie relativa) - fiind cel care trebuie adresat cu precadere strategic -, in timp ce scaderea a avut loc ca urmare a reducerii accentuate (la jumătate) a nivelului ratei deprivării materiale. Cel de-al treilea indicator component, rata persoanelor din gospodarii cu intensitate redusa a muncii, prin valorile inregistrate (foarte reduse) nu influenteaza rata de saracie sau excluziune sociala.

Din analiza veniturilor totale medii lunare per persoana (dintr-o gospodarie) s-au constatat dezechilibre intre valorile regionale si nationale, respectiv comunitare. Astfel, venitul mediu per persoana reprezinta 80% din nivelul national si doar 17% din cel comunitar. Mai mult, in dinamica situatia s-a degradat, disparitatile dintre veniturile persoanelor din gospodariile localizate in regiune si Romania s-au marit. Urmarind situatia conditiilor de viata a populatiei din gospodariile regiunii se observa ca pentru o treime dintre acestea nu figureaza nicio persoana ocupata. Mai mult, aproape 45% dintre gospodariile din regiune fac fata cu dificultate si foarte mare dificultate cheltuielilor curente, iar alte 41% dintre ele cu o oarecare dificultate.

Indicatori de monitorizare

- (1) Indicele dezvoltarii umane la nivel local
- (2) Rata de marginalizare pe medii de rezidenta
- (3) Ponderea populatiei care locuieste in zone dezavantajate, respectiv marginalizate, pe medii de rezidenta
- (4) Numarul de persoane aflate in risc de saracie sau excluziune sociala, rata riscului de saracie sau excluziune sociala
- (5) Rata riscului de saracie
- (6) Set indicatori pentru conditiile de viata ale populatiei din gospodarii
- (7) Rata de cuprindere in invatamant a elevilor apartinand grupurilor vulnerabile, rata de parasire timpurie

Sursa: date si informatii statistice INS, Eurostat, raportul anual privind incluziunea sociala in Romania, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza dupa caz:

- Crearea, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea, digitalizarea centrelor comunitare integrate care acorda servicii medico-sociale integrate (educatie, sanatate, ocupare si dezvoltare comunitara)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea infrastructurii de servicii sociale, dotarea cu echipamente de specialitate, echipamente informatice, echipamente care asigura buna functionare a unitatilor (cantine, spalatorii etc.), digitalizarea acestora
- Transformarea, refunctionalizarea cladirilor abandonate/neutilizate in centre de servicii multifunctionale

³¹³ Reprezinta zonele in care se intrunesc cel putin doua din criteriile care definesc zonele dezavantajate

³¹⁴ Vezi informatii detaliate in analiza economica-sociala, „Atlasul zonelor rurale marginalizate si al dezvoltarii umane locale din Romania, Banca Mondiala, 2016”

- Constructia de locuinte sociale, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea celor existente (inclusiv racordarea la utilitati) pentru grupurile defavorizate, vulnerabile care locuiesc in locuinte informale, in conditii improprii - nu au alimentare cu apa potabila, canalizare, posibilitati de incalzire a locuintei pe perioada iernii
- Identificarea si monitorizarea zonelor cu locuinte informale, dezvoltarea de planuri de actiune aferente
- Dezvoltarea unui program de stimulare a participarii la educatie a copiilor cu parintii plecati la munca in strainatate constand in pachete integrate de servicii, asigurare consiliere scolara si servicii de educatie parentala, dezvoltarea de parteneriate intre scoala-administratia publica-comunitate
- Derularea de programe pentru promovarea educatiei incluzive prin eliminarea segregarii si combaterea discriminarii (programe tip „scoala dupa scoala”, „a doua sansa”)
- Derularea de actiuni pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire si combatere a fenomenelor de segregare scolara
- Organizarea si derularea de cursuri de formare pentru mediatorii scolari, mediatorii sanitari, cadrele didactice din domeniul educatiei incluzive, educatiei interculturale care sustine principiile non-discriminarii
- Dezvoltarea unui sistem de acordare de vouchere pentru activitatile din timpul liber ale copiilor si tinerilor (pana la implinirea varstei de 30 ani) in domeniile: cultura, sport, creatie, arta
- Dezvoltarea unei linii de interventie prin care sa se asigure elevilor care locuiesc in comunitati defavorizate sau marginalizate, in special din mediul rural, sprijin material sub forma de rechizite, carti, imbracaminte si incaltaminte
- Dezvoltarea unui program de tip „Masa pe roti” care sa asigure persoanelor varstnice singure, fara posibilitati, imobilizate, accesul la o masa calda zilnica, la servicii de asistenta sociala, la servicii de monitorizare
- Sprijinirea tinerilor care urmeaza sa paraseasca sistemul de protectie speciala si a celor care au parasit sistemul de protectie speciala prin furnizarea de servicii si interventii integrate de consiliere, orientare, consiliere si formare profesionala pentru gasirea unui loc de munca, mediere, dezvoltare personala si a abilitatilor de viata independenta, monitorizare post interventie, asigurarea unei locuinte sociale
- Dezvoltarea de solutii telematice de tip social-medical pentru persoanele varstnice si cu dizabilitati, inclusiv de alertare, dotare cu echipamente de tehnologie asistiva
- Dezvoltarea unui program, linii de interventie pentru incurajarea participarii varstnicilor la viata sociala, prevenirea si combaterea izolarii
- Sprijinirea facilitarii accesului persoanelor dezavantajate la servicii de informare, consiliere, formare profesionala³¹⁵ si mediere pe piata muncii (inclusiv organizarea de campanii de informare, consiliere, orientare profesionala)
- Sprijinirea initiativelor locale pentru dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a persoanelor ce apartin grupurilor dezavantajate
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de educatie, dotarea cu echipamente de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (inclusiv constructia de noi gradinite), digitalizarea acestora
- Organizarea de tabere pentru copiii proveniti din grupuri dezavantajate (familii cu venituri reduse, monoparentale, risc de separare, romi, etc., pentru a le da posibilitatea sa experimenteze invatarea prin activitati culturale, sportive, recreative, sa fie autonomi si sa socializeze
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea si dotarea internatelor si cantinelor scolare
- Sprijinirea tinerilor care urmeaza sa paraseasca sistemul de protectie speciala si a celor care au parasit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate: consiliere, orientare in cariera, dezvoltare personala si de abilitati de viata independenta, monitorizare post-interventie in vederea asigurarii sustenabilitatii masurilor, asigurarea unei locuinte gratuite
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sanatate, dotarea cu echipamente medicale de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (spalatorii, cantine)
- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie privind mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor

³¹⁵ Vezi si masura „Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii”

- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei (derularea de campanii de evaluare a starii de sanatate)
- Dezvoltarea serviciilor de ingrijire la domiciliu, pe termen lung si de ingrijire comunitara, in special pentru persoanele in varsta si cele cu dizabilitati - cu sisteme de telemetrie
- Dezvoltarea unei scheme de vouchere pentru incurajarea participarii varstnicilor la viata sociala si prevenirea izolarii sociale (spectacole de teatru, expozitii, etc.)
- Crearea de servicii medicale mobile, care sa asigure consultatii la domiciliu
- Formarea profesioanala a personalului (asistenti sociali, medicali, consilieri sociali, etc) implicat in domeniul acordarii de servicii sociale
- Derularea de scheme de grant care vizeaza crearea, dezvoltarea intreprinderilor sociale
- Promovarea conceptului de economie sociala, derularea de campanii de informare si promovare a produselor realizate in intreprinderile sociale
- Dezvoltarea de scheme de grant care sa stimuleze dezvoltarea de pietete de desfacere pentru serviciile sociale si de ocupare - externalizarea/cumpararea de servicii sociale de la furnizorii privati din cadrul economiei si experimentarea unor noi relatii de tip contractual cu acestia sau de vouchere pentru beneficiarii de servicii sociale si de ocupare
- Derularea de activitati culturale de reconstructie si afirmare identitara a romilor, in special in randul copiilor si tinerilor, de promovare a culturii si elitelor
- Amplasarea de sisteme de supraveghere video, cu rol preventiv in punctele si zonele cu o infractionalitate ridicata
- Accesibilizarea spatiilor publice pentru persoanele cu dizabilitati
- Crearea de instrumente de culegere a datelor privind contributia adusa de acest sector (locuri de munca create, cifra de afaceri etc.)
- Infiintarea centrelor de depistare si interventie timpurie pentru copii cu dizabilitati (0-3 ani), dezvoltarea centrelor de abilitare pentru copii (3-8 ani)
- Dezvoltarea de servicii de ingrijire de zi destinate copilului cu dizabilitati, in cadrul carora sa fie oferite servicii de abilitare, reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate; asistenta, formare pentru parintii care au copii cu dizabilitati, creare servicii de respiro
- Dezvoltarea de pachete de interventii integrate pentru victimele violentei domestice:, cazare in centre temporare, locuinte protejate, vouchere de chirie diferite in functie de nivelul veniturilor, consiliere/evaluare psihologica, profesionala, juridica, suport material (imbracaminte, hrana, etc.)
- Dezvoltarea de pachete de interventii personalizate pentru persoanelor fara adapost: asigurarea de asistenta medicala primara, medicamente, consiliere/evaluare psihologica, hrana si imbracaminte, cazare, asistenta pentru obtinerea actelor de identitate, servicii de consiliere juridica pentru situatii civile sau penale
- Construirea de centre de tranzit pentru persoanele care se libereaza din penitenciare
- Asigurarea reinsertiei familiale si socio-profesionala a persoanelor private de libertate prin construirea de noi penitenciare in judetele care nu dispun de unitate de detinere, precum si infiintarea si constructia de centre judetene de arest preventiv
- Dezvoltarea de pachete de interventii integrate pentru sprijinirea persoanelor eliberate din sistemul penitenciar, precum informare, consiliere ocupationala, formare profesionala, reinsertie sociala, etc.

Recomandam potentialilor beneficiari, ca in functie de nevoile si problemele existente la nivel local sa includa alaturi actiunile orientative prezentate in cadrul unei strategii integrate de dezvoltare locala³¹⁶, si elemente prezente in alte masuri ale strategiei de dezvoltare regionala.

³¹⁶ Posibil de dezvoltat si implementat prin intermediul instrumentului de dezvoltare teritoriala „Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii locale”

Prioritatea 3 - Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor

Panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
3.1. Sprijinirea si promovarea eficientei energetice	3.1.1 Cresterea eficientei energetice si a utilizarii energiei din resurse regenerabile in sectorul rezidential, infrastructura publica si firme
3.2. Promovarea managementului durabil al apei	3.2.1 Dezvoltarea integrata a sistemelor de apa si apa uzata
3.3 Promovarea tranzitiei catre economia circulara	3.3.1 Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deeurilor si stimularea economiei circulare
3.4 Promovarea adaptarii la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor	3.4.1 Adaptarea la schimbarile climatice, managementul riscurilor legate de clima si reducerea poluarii
3.5 Imbunatatirea protectiei si conservarii biodiversitatii si reducerea poluarii	3.5.1 Prezervarea biodiversitatii si dezvoltarea infrastructurii verzi

Obiectiv specific 3.1: Sprijinirea si promovarea eficientei energetice**Masura 3.1.1 - Cresterea eficientei energetice si a utilizarii energiei din resurse regenerabile in sectorul rezidential, infrastructura publica si firme****Context - referinte**

La sfarsitul anului 2018, in regiune figurau 1.461.968 de locuinte, reprezentand 16,2% din numarul total existent la nivel national, nivel corelat cu numarul de locuitori existent - cu o suprafata totala de 66,4 milioane mp, rezultand o medie de 45,4 m²/locuinta si 2,7 camere/locuinta. Cele mai multe locuinte sunt amplasate in judetul Iasi (22% din total), judetele Bacau si Suceava (19% din total). Cele mai putine figureaza in judetele Botosani si Vaslui (12% din total).

Mediului urban ii sunt specifice locuintele multifamiliale, iar in mediul rural predomina cele unifamiliale. Trei din patru cladiri unifamiliale au un sistem de incalzire pe baza de biomasa, in zonele rurale incalzirea locuintelor individuale fiind asigurata in principal prin arderea lemnului in sobe.

Din analiza datelor³¹⁷ privind reabilitarea termica a locuintelor la nivelul regiunii se desprind urmatoarele concluzii:

- Un numar total de 325.908 locuinte conventionale au beneficiat de lucrari de reabilitare termica, reprezentand 23% din totalul locuintelor. La nivel judetean cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Bacau (26%), Iasi (29%) si Suceava (25%), in timp ce cele mai mici in judetele Botosani, Neamt si Vaslui cu cate 17%.
- Pe medii de rezidenta predomina cele reabilite in mediul urban, diferentele procentuale variind mult de un judet la altul. Astfel, din numarul total de locuinte reabilite, in mediul rural, judetele Vaslui si Botosani figureaza cu 9,7%, respectiv 17%, in timp ce judetele Neamt si Suceava cu 25%, respectiv 33%.

Conform informatiilor din proiectului „Strategiei nationale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea parcului national de cladiri rezidentiale si nerezidentiale, atat publice cat si private intr-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficienta energetica si decarbonat pana in 2050” in sectorul rezidential, consumul final de energie a scazut in perioada 2005-2016 cu 8,4%, de la 8,10 Mtep la 7,42 Mtep. In cazul sectorului serviciilor, care cuprinde sectorul public si sectorul comercial, consumul final de energie a scazut cu 3,7 %, de la 1,88 Mtep la 1,81 Mtep. In raport cu elementele existente in „Planului National Integrat privind Energia si Schimbarile Climatice, in perioada 2005-2016 ponderea detinuta in consumul final de energie de catre sectorul rezidential s-a pastrat constanta in jurul valorii de 33% - fiind cel mai mare consumator de energie finala -, sectorul public si comercial s-a situat in jurul nivelului de 11%, iar sectorul transporturilor a inregistrat o crestere semnificativa cu 10 p.p. ajungand la nivelul de 27%.

In sectorul rezidential cea mai mare parte a consumului final de energie s-a datorat incalzirii cu 86% din total, cea mare pondere o detine incalzirea pe baza de lemne sau biomasa(3,11Mtep), urmata de cea pe baza de gaze naturale(2,16Mtep). Consumul de energie pentru electricitate (1,06 Mtep) este acoperit in

³¹⁷ Recensamantul populatiei si al locuintelor 2011 - urmatoarele date la nivel regional si judetean vor fi disponibile dupa desfasurarea recensamantului prevazut pentru anul 2021

mica masura din energia produsa local fotovoltaic(0,04Mtep). In sectorul nerezidential, proportiile dintre consumul de energie pentru incalzire si cel pentru electricitate sunt mai apropiate, raport de 57/43(%). In sectorul public si comercial consumul de gaz metan este principala sursa de consum cu 0,78Mtep. Conform Raportului de Progres al Planului National de Actiune in domeniul Eficientei Energetice al ANRE, in Romania, consumul de energie din sectorul cladirilor, pe cap de locuitor inregistrat in 2016 era de 0,375 tep/cap de locuitor, reprezentand 71,5 % din media UE28.

Lectii invatate din perioada anterioara de programare, referitor la implementarea masurilor de eficientizare energetica a cladirilor rezidentiale, pe parcursul monitorizarii PDR NE 2014-2020, desprinse din intalnirile de lucru cu parteneriatul regional:

- Asociatiile de locatari nu au personalul necesar care sa urmareasca initierea, planificarea, executia si receptia lucrarilor, in special calitatea si durabilitatea acestora;
- Problemele tehnice care apar in timpul executiei, dar mai ales dupa finalizarea lucrarilor;
- Cel mai adesea nu se realizeaza o reabilitare integrata pentru intregul imobil de locuinte (fatada, spatii interioare, instalatii, terenuri din jurul imobilului, etc.). In general, lucrarile se limiteaza maxim la inlocuirea tamplariei existente cu tamplarie termopan, anveloparea termica cu solutii bazate pe polistiren si contorizarea retelei interioare de distributie a apei potabile si de furnizare a energiei termice. Deseori, interventiile vizeaza doar refacerea anvelopei si tencuirea;
- Unele dintre lucrarile efectuate pe cont propriu de locatari nu respecta standardele de calitate, imaginea urbana, forma/aspectul arhitectural al imobilului, uniformitatea cromatica;
- Efectuarea de lucrari de termoizolare care nu tin cont de tipul imobilului;
- Nerespectarea conditiilor privind protectia la incendii: realizarea de anvelope vulnerabile la incendii;
- Folosirea la o scara redusa a materialelor termoizolante organice;
- Absenta unei/unor strategii privind reabilitarea si imbunatatirea fondului de locuinte existent.

Indicatori monitorizare:

- (1) ponderea din totalul blocurilor de locuinte care beneficiaza de lucrari de eficienta energetica
- (2) ponderea din totalul institutiilor publice beneficiaza de lucrari de eficienta energetica
- (3) plan regional de actiune privind energia si clima
- (4) variatia consumului final de energie, total, rezidential si public

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare, rezultate Recensamantul populatiei si locuintelor

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza investitii in cresterea eficientei energetice a locuintelor, cladirilor publice si firmelor:

- Imbunatatirea izolatiei termice si hidro a anvelopei cladirii, acoperisurilor, sarpantelor si invelitoarelor, inclusiv masuri de consolidare a cladirilor
- Modernizarea lifturilor, a circuitelor electrice in partile comune (scari de bloc, subsol,etc)
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor, instalatiilor pentru producerea si distributia agentului termic, apei calde menajere
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor inteligente de ventilare si climatizare, inclusiv a sistemelor de racire pasiva
- Utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termica pentru incalzire si prepararea apei calde menajere (amplasarea de panouri solare, sisteme de utilizare a energiei geotermale, biomasei, energiei eoliene etc.)
- Implementarea sistemelor de management al functionarii consumurilor energetice
- Realizarea de terase verzi pe blocurile de locuinte, infrastructura publica, firme care vizeaza reducerea efectului de sera, imbunatatirea coeficientului termic, bariera impotriva intemperiiilor climatice si contribuind la imbunatatirea esteticii cladirilor
- Alte investitii care conduc la cresterea performantei energetice a cladirilor (sisteme de monitorizare, sisteme de automatizare etc.)
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor de iluminat public, inlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent si incandescent cu corpuri de iluminat cu eficienta energetica ridicata si durata mare de viata
- Elaborarea si implementarea unui plan regional de actiune privind energia si clima
- Elaborarea si implementarea de strategii pentru cresterea eficientei energetice, a reducerii emisiilor de CO²
- Derularea de campanii de promovare, informare si constientizare privind efectele benefice ale cresterii eficientei energetice

Obiectiv specific 3.2: Promovarea managementului durabil al apei**Masura 3.2.1: Dezvoltarea integrata a sistemelor de apa si apa uzata****Context - referinte**

In anul 2018, in regiune, doar doua treimi din totalul localitatilor regiunii detineau retea de distributie a apei potabile, nivel inferior cu 15 p.p. ponderii nationale. Fata de anul 2012³¹⁸, numarul localitatilor cu retea de apa potabila a crescut cu 38 de unitati, toate situate in mediul rural. In continuare, doua localitati urbane din regiune nu detin retea de apa potabila: Cajvana si Milisauti.

Dezechilibrul numeric dintre cele doua nivele, regional versus national este si mai accentuat in privinta ponderii populatiei deservite de retea de apa potabila. Astfel, mai putin de jumatate din totalul populatiei beneficiaza de serviciile de furnizare de apa potabila, nivelul inregistrat fiind in stagnare pe toata perioada analizata. In fapt, doar 1,5 milioane de locuitori beneficiaza de serviciile de alimentare cu apa potabila, cu numai 37 de mii mai mult fata de 2012. La nivel intraregional, cele mai mici ponderi ale populatiei conectate la retea de apa se inregistreaza in continuare in judetele Suceava si Botosani cu cate 36,5% si judetul Vaslui cu 39,5% (similar cu 2012), in timp ce in judetele Bacau, Neamt si Iasi nivelele sunt in jur de 56%.

Situatia este si mai critica pentru infrastructura de apa uzata existenta. Astfel, cu putin peste o treime din localitatile regiunii sunt racordate la sisteme de canalizare, iar numai o treime din totalul populatiei beneficia de aceste servicii. Mai mult, in continuare, orasele Milisauti si Vicovu de Sus nu au retele de canalizare. Fata de anul 2012, numarul localitatilor cu retea de canalizare a crescut cu 61 unitati, toate amplasate in mediul rural, in judetele Bacau, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui.

Situatia este similara si in privinta ponderii populatiei cu acces la serviciile de canalizare. Astfel, 37% din totalul populatiei beneficiaza de acest serviciu, situatie similara cu cea din 2012. Totodata, media regionala inregistrata este cu mult sub nivelul mediu national. Judetele Botosani, Suceava si Vaslui sunt cele mai afectate, cu putin sub o treime din populatia lor avand acces la acest serviciu.

In regiune, nu toate localitatile urbane sunt dotate cu statii de epurare a apelor uzate, iar cele mai multe dintre cele existente nu functioneaza corespunzator, datorita dotarilor necorespunzatoare si capacitatii insuficiente.

In prezent, sunt in curs de implementare proiectele fazate de apa si apa uzata cofinantate din fonduri nerambursabile prin Programul Operational de Infrastructura Mare. Astfel, este prevazuta extinderea si reabilitarea infrastructurii de apa si apa uzata, realizarea/reabilitarea (dupa caz) a statiilor de epurare, de tratare a apelor uzate. Urmare a acestor investitii este asteptata o crestere a accesului populatiei la retelele de apa si apa uzata.

Indicatori de monitorizare:

- (1) numarul, ponderea populatiei din gospodariile racordate la retele de alimentare cu apa potabila
- (2) numarul, ponderea populatiei din gospodarii racordate la retele de canalizare

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte judetene privind starea mediului

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea retelelor de transport si distribuire a apei potabile si de apa uzata
- Construirea, re tehnologizarea, reabilitarea, modernizarea statiilor de epurare a apelor uzate menajere care asigura colectarea si epurarea incarcarii organice biodegradabile
- Sprijinirea proiectelor de investitii, sistemelor individuale, cu dimensiuni mai mici si care adreseaza in proportie mai mare apa uzata
- Realizarea de investitii in managementul namolurilor provenite de la statiile de epurare a apelor uzate

Pe langa continuarea investitiilor integrate regionale se vor avea in vedere si proiecte noi de investitii de dimensiuni reduse, care adreseaza in proportie mai mare apa uzata si eventual sisteme individuale.

³¹⁸ An de referinta in perioada de programare 2014-2020

Obiectiv specific 3.3 - Promovarea tranzitiei catre economia circulara**Masura 3.3.1 - Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deseurilor si stimularea economiei circulare**

In regiune, in orizontul analizat, in cele mai multe judete a avut loc o reducere a cantitatii de deseuri generate. Cu toate ca procesul de crestere economica inregistrat in ultimii ani - intretinut in special de consumul in crestere al gospodariilor si firmelor - ar fi trebuit sa conduca teoretic la o crestere a cantitatii de deseuri, in realitate, odata cu scaderea populatiei rezidente a scazut si cantitatea de deseuri produse.

In anul 2017, cantitatea totala de deseuri municipale colectate a fost de aproximativ 586 mii tone, din care cele mai mari ponderi provin din judetele Bacau, Iasi si Suceava. Din cantitatea totala, cea mai mare pondere, de peste 50%, o detin deseurile biodegradabile, urmate de cele din hartie si carton, materiale plastice si sticla cu ponderi in intervalul 10-15%³¹⁹. In privinta gradului de reciclare, nivelul inregistrat este foarte redus, de sub 10% in toate judetele regiunii.

In regiune, sistemele de management a deseurilor, infrastructura si dotarile existente sunt necorelate cantitativ si calitativ cu dimensiunea demografica. Conform situatiei prezentate in analiza economica-sociala, in unele zone, se constata o gestionare defectuoasa cauzata de modul necorespunzator in care se realizeaza procesul de colectare, transfer si depozitare. In unele situatii, infrastructura existenta este depasita din punct de vedere a capacitatii de stocare, a masurilor de protejare a mediului, dar mai ales a modului de recuperare a materialelor utile. Modul actual de gestionare a deseurilor genereaza o serie de efecte negative: deprecierea calitatii componentelor mediului natural prin emisii de poluanti in aer, sol, apele subterane si de suprafata, impactul negativ asupra biodiversitatii, riscul de imbolnavire al populatiei si implicit neconformarea cu prevederile legislative in domeniu.

Cu toate ca in ultima perioada s-a extins procesul de colectare selectiva a deseurilor, modul in care se realizeaza este deficitar, datorita gradului insuficient de dezvoltare al infrastructurii de colectare selectiva, indiferentei (unei) parti a populatiei, cat si insuficientei campaniilor de constientizare. Toate acestea conduc la recuperarea intr-o maniera redusa a componentelor reciclabile din deseurile menajere (hartie, carton, sticla, materiale plastice, metale) si eliminarea unei bune parti prin eliminare/depozitare finala.

In raport cu informatiile prezentate in analiza economica-sociala, gradul de acoperire al populatiei cu servicii de salubritate varia intre 91% in judetul Bacau, pana la 100% in Botosani, cu proportii similare pe cele doua medii de rezidenta. Singura exceptie este judetul Vaslui unde doar o treime din populatia totala este acoperita de serviciile de salubritate, nivelul variind intre 58% in mediul urban si 10% in mediul rural.

In prezent, prin Programului Operational pentru Infrastructura Mare 2014-2020 se deruleaza investitiile aferente proiectelor dedicate sistemelor de management integrat al deseurilor din judetele Iasi, Suceava si Vaslui.

Indicatori de monitorizare:

- (1) Gradul de acoperire al populatiei cu servicii de salubritate, total si pe medii de rezidenta;
- (2) Rata de reciclare, pe total si pe tipuri de deseuri

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte judetene privind starea mediului

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Investitii in sistemele de management integrat al deseurilor (menajere, industriale, periculoase) - constructia, reabilitarea, modernizarea statiilor de sortare, tratare achizitionarea de echipamente pentru realizarea colectarii selective a deseurilor, constructia de depozite ecologice
- Investitii in extinderea sistemului de colectare separata a deseurilor reciclabile si biodeseurilor
- Investitii in imbunatatirea sistemelor de management integrat al deseurilor care sa conduca la cresterea gradului de reutilizare si reciclare a deseurilor, de prevenire a generarii deseurilor
- Dezvoltarea si implementarea planurilor judetene de gestionare a deseurilor
- Dezvoltarea de campanii de informare si constientizare privind prevenirea deseurilor, colectarea separata, economia circulara, etc.

³¹⁹ Proportiiile difera de la un judet la altul

- Dezvoltarea unei scheme de vouchere pentru intreprinderile care doresc sa isi schimbe modelul de afaceri si sa faca tranzitia catre economia circulara, sa implementeze principiile economiei circulare - asistenta pentru identificare si dezvoltarea de solutii, servicii de mentorat, etc.
- Dezvoltarea unei scheme de granturi pentru intreprinderile care vizeaza/se angajeaza sa aiba rate inalte de reciclare si re folosire in procesele de productie

Obiectiv specific 3.4 - Promovarea adaptarii la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor

Masura 3.4.1 - Adaptarea la schimbarile climatice, managementul riscurilor legate de clima si reducerea poluarii

Context - referinte

Regiunea s-a confruntat cu probleme generate de fenomenele hidro-meteorologice periculoase inundatii, alunecari de teren, eroziune, seceta³²⁰ (fenomene de panta) care genereaza costuri economice si umane ridicate. Aceste fenomene conduc la scaderea calitatii vietii prin afectarea directa sau indirecta a locuitorilor si a agentilor economici. In plus, alunecarile de teren produse pe suprafete mari duc la modificarea si scaderea valorii agricole si peisagistice, iar materialele aluvionare care ajung in rauri au impact direct asupra florei si faunei acvatice si genereaza colmatarea acumularilor hidroenergetice si a amenajarilor piscicole. Astfel, suprafata totala afectata de fenomenele de panta este de peste 1,1 milioane hectare, reprezentand o treime din suprafata totala afectata a Romaniei. Totodata, din suprafata mentionata, ponderea suprafetelor afectate puternic, foarte puternic si excesiv reprezinta 43%.

Din informatiile prezentate in analiza economica-sociala, rezulta ca pentru ultimele doua decenii³²¹ se constata o crestere a amplitudinii anuale a temperaturii aerului cu 2,4 °C in Bacau, 2,5 °C in Iasi si 3 °C in Suceava. De asemenea, se constata o tendinta de crestere a maximelor absolute ale temperaturii aerului in toate cele trei municipii, cu 2-4 °C. Totodata, precipitatiile medii anuale in cele trei localitati mentionate se plaseaza pe un trend descrescator in ultimii trei ani ai perioadei analizate.

Prin Programul Operational pentru Infrastructura Mare 2014-2020 urmeaza sa fie implementate proiecte care vizeaza reducerea efectelor si a pagubelor asupra populatiei cauzate de fenomenele meteorologice asociate principalelor riscuri accentuate de schimbarile climatice, in principal de inundatii - reducerea riscului la inundatii in bazinul hidrografic Prut - Barlad, care va presupune acumulari nepermanente pe raurile Bahluet si Probota amonte de localitatea Targu-Frumos si asigurarea de servicii de supervizare tehnica executie lucrari, consultanta, audit, comunicare si informare.

Principalele surse generatoare de emisii de gaze cu efect de sera provin din activitatile de productie a energiei electrice si termice prin arderea combustibililor fosili, arderi in industria prelucratoare, depozitarea si/sau incinerarea deseurilor, agricultura (in special culturile cu fertilizatori), zootehnia prin cresterea animalelor si a managementului dejectiilor si transportul rutier. Cantitatea totala a emisiilor de gaze cu efect de sera la nivel regional³²² insuma 1.371 mii tone CO₂, din care aportul adus de operatorii din judetul Neamt este majoritar de 51%, urmat de judetul Iasi cu 27% - nivelul inregistrat fiind in descrestere in perioada 2014-2018.

O parte din apele curgatoare si lacurile din regiune se confrunta cu fenomene de poluare, ceea ce a condus in timp la degradarea faunei si florei aferente acestora, determinand scaderea gradului de atractivitate a acestora pentru activitati de recreere a locuitorilor cat si a turismului de profil.

Din informatiile privind evaluarea si monitorizarea corpurilor de apa naturale din cadrul bazinului hidrografic Prut rezulta ca 58% sunt in stare ecologica moderata, 24% in stare ecologica slaba si 16% in stare ecologica proasta. Pentru bazinul hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate doua corpuri de apa artificiale, intreaga lungime incadrandu-se in potentialul ecologic moderat.

In baza situatiilor realizate de catre agentiile judetene pentru protectia mediului³²³ privind incadrarea terenurilor in categoria sit potential contaminat/contaminat, in regiune figureaza un numar total de 108 situri, din care cele mai multe figureaza in judetele Bacau si Neamt. Totodata, in orizontul de timp analizat au fost reabilitate un numar total de 21 de situri in judetele Bacau, Suceava si Vaslui.

³²⁰ Vezi analiza economica-sociala, zone predispuise la riscurile naturale

³²¹ Perioada 1999-2017, statiile meteorologice Bacau, Iasi si Suceava

³²² Pentru operatorii inclusi in schema de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de sera

³²³ Agentiile Judetene de Protectie a Mediului - rapoartele judetene privind starea mediului 2018

Regiunea Nord-Est este in raza de acțiune a cutremurelor de adâncime din Vrancea, dar și a cutremurelor crustale din zona Focșani-Mărășești, care prin efectele lor pot contribui la afectarea infrastructurii strategice a regiunii. Cel mai afectate de un cutremur puternic ar putea fi județele Vaslui, Bacău și Iași, undă seismică diminuându-se spre nord-vest, partea montană a județului Suceava având cel mai puțin de suferit.³²⁴

Indicatori de monitorizare:

- (1) suprafața totală afectată de fenomenele de pantă
- (2) cantitatea totală de emisii de gaze cu efect de seră
- (3) numărul siturilor potențial contaminate și contaminate
- (4) numărul siturilor potențial contaminate și contaminate reabilitate

Surse: date și informații statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte județene privind starea mediului, raportul privind starea mediului în România

Acțiunile indicative prevăzute în cadrul acestor măsuri vor viza:

- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor meteorologice severe;
- Investiții în amenajarea cursurilor de apă și realizarea unor sisteme de avertizare-alarmare sonoră a populației și a obiectivelor din zonele potențial afectate;
- Managementul inundațiilor și reducerea impactului acestora și al celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice asupra populației, proprietății și mediului;
- Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului;
- Realizarea de perdele de protecție atmosferice și fonice de-a lungul arterelor rutiere intens circulate, magistrelor feroviare, aeroporturilor;
- Investiții pentru stabilizarea versanților din apropierea căilor de acces - infrastructura feroviară și rutieră afectată de alunecări de teren;
- Derularea de programe de împădurire a zonelor desertificate (cu un grad ridicat de eroziune), de creare de perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole;
- Sprijin pentru extinderea, modernizarea și reînnoirea sistemelor de irigații care au în vedere reducerea incidenței fenomenelor meteorologice extreme (seceta, eroziune);
- Realizarea de planuri de protecție a mediului cu regiunile învecinate, inclusiv cu cele din Republica Moldova și Ucraina, realizarea de proiecte și monitorizarea în comun a factorilor de poluare;
- Sprijin pentru identificarea riscurilor asociate siturilor potențial contaminate sau contaminate
- Sprijin pentru realizarea și implementarea planurilor de acțiune privind reabilitarea siturilor potențial contaminate sau contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității factorilor de mediu
- Investiții pentru pregătirea siturilor reabilitate în vederea intrării în circuitul economic și/sau social.
- Implementarea sistemelor de monitorizare a calității factorilor de mediu (aer, apă, sol), a poluării fonice în zonele urbane.
- Investiții ce urmăresc stoparea poluării, respectiv depoluarea râurilor și lacurilor, inclusiv acțiuni de repopulare a acestora.
- dezvoltarea de tehnologii și cercetări/metode pentru reducerea riscului la geohazarde și implicit a riscului seismic (dezvoltarea sistemelor de blocare a instalațiilor periculoase la cutremur, scenarii la cutremur pentru căile ferate, rețelele de transport petrol și gaz, managementul la cutremur a clădirii și orașului inteligent, etc.) proceduri de evacuare în cazul producerii unui cutremur, dezvoltarea de tehnologii sau pachete de prim ajutor, dezvoltarea sistemelor de alarmă la cutremur;
- educația și instruirea populației privind comportarea și protecția la cutremur, inundații, alunecări de teren, etc., ca o componentă principală a prevenției în vederea reducerii numărului de victime la apariția unor evenimente majore (activități și centre pentru educație și instruire, dotări, spații/zone special amenajate pentru simulări seismice, realitate virtuală, echipamente, materiale didactice educaționale și de diseminare, activități de introducere în curriculumul școlar a orelor de pregătire la cutremur, etc.).

³²⁴ Gh. Marmureanu, C.O.Cioflan, Al. Marmureanu - Intensity seismic Hazard Map of Romania by probabilistic and (neo) deterministic approaches, linear and nonlinear analyses, Romanian Reports in Physics, Vol. 63, No. 1, P. 226-239, 2011

Obiectiv specific 3.5 - Imbunatatirea protectiei si conservarii biodiversitatii si reducerea poluarii**Masura 3.5.1 - Prezervarea biodiversitatii si dezvoltarea infrastructurii verzi****Context - referinte**

In Regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizata de existenta a trei regiuni biogeografice continentala, stepica si alpina. Tipurile de habitate identificate sunt de padure, de pajisti si tufarisuri, stancarii si pesteri, turbarii si mlastini si de ape dulci. In regiunile de deal si podis se intalnesc paduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte. Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatice, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. La acest moment, starea de conservare a habitatelor si speciilor in ariile naturale protejate nu poate fi apreciata obiectiv, pe baza unor criterii stiintifice relevante, deoarece in ultimii cinci ani nu s-au realizat studii pentru evaluarea starii de conservare.

In regiunea figureaza 135 de arii naturale protejate Natura 2000 (42 situri Natura 2000 de tip SPA si 93 de tip SCI³²⁵), cu 35 unitati in plus fata de totalul care figura in PDR Nord-Est 2014-2020. Acestea ocupa o suprafata de aproximativ 373 mii ha - 10% din suprafata regionala (tip SPA), respectiv 431 mii ha - 12% din suprafata regionala (tip SCI). Unele arii protejate se suprapun partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. De asemenea, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum parcurile nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas), parcuri naturale (Vanatori- Neamt) sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

Administratorii ariilor naturale protejate se confrunta cu o serie de probleme cauzate de mijloacele financiare insuficiente, personal insuficient, lipsa programelor de instruire aferente si lipsa dotarilor necesare.

In regiune spatiile verzi amenajate (parcuri, gradini publice sau scuaruri publice, terenurile bazelor si amenajarilor sportive in cadrul perimetrelor construibile ale localitatilor) din mediul urban al Regiunii Nord-Est insumau 3.253 hectare - reprezentand 12% din suprafata totala de la nivel national. Suprafata medie a spatiilor verzi amenajate pe cap de locuitor din mediul urban din Regiunea Nord-Est era de 18 m²/loc, valoare cu aproximativ 2,5 m² mai scazuta decat media de la nivel national.

La nivel de localitate, exista disparitati mari pentru acest indicator. Astfel, existau localitati in care nivelul acestui indicator are o valoare critica: Murgeni (1,2 m²/loc), Flamanzi (1,7 m²/loc), Milisauti (1,8 m²/loc), Cajvana (2,1 m²/loc), Bicaz (2,4 m²/loc), Podu Iloaiei (2,7 m²/loc), Liteni (3,9 m²/loc, Roznov (5,8 m²/loc), Salcea (6,5 m²/loc), Radauti (7,3 m²/loc) si Dolhasca (8,7 m²/loc). Din prisma normativului comunitar, doar 4 localitati urbane din regiune indeplinesc tinta comunitara de 26 m²/loc - Solca (68,5 m²/loc) - localitate care depaseste si tinta recomandata de Organizatia Mondiala a Sanatatii, Targu Ocna (32,5 m²/loc), Moinesti (29,3 m²/loc) si Darmanesti (27,3 m²/loc)³²⁶.

Reconversia si/sau reutilizarea spatiilor si terenurilor abandonate, degradate, a altor terenuri urbane care sunt vacante sau neutilizate corespunzator transformarea lor in zone verzi, de agrement si recreere pentru populatie ar putea imbunatati conditiilor de viata ale locuitorilor. Revitalizarea urbana poate fi o solutie adecvata pentru reducerea cererii pentru folosirea de terenuri noi si utilizarea eficienta a resurselor.

In perioada de programare 2014-2020 au fost contractate pe POR, 12 proiecte care vizeaza revitalizarea spatiului urban prin amenajare, reamenajare, revitalizare de zone verzi in municipiile Botosani, Iasi, Piatra Neamt, Suceava si Roman, precum si in orasele Darmanesti, Siret, Gura Humorului si Buhusi, care vor viza o suprafata totala de 432 mii m² de spatii verzi. Alte 6 proiecte vizeaza reconversia de terenuri degradate in zone verzi in municipiile Iasi si Dorohoi si orasele Darabani, Vicovu de Sus, Flamanzi si Siret. Investitiile vor reda spre utilizarea locuitorilor o suprafata de 105 mii m² in parcuri si zone verzi. La nivelul regiunii Nord-Est au fost dezvoltate de administratia publica locala strategii integrate de dezvoltare urbana, respectiv de dezvoltare locala cu orizont de timp 2023, care prevad actiuni pentru regenerarea

³²⁵ Conform informatiilor existente in anul 2020 pe pagina de internet a Agentiei Nationale pentru Arii Naturale Protejate: <http://anap.gov.ro/> si rapoartelor APM Judetene pentru anul 2018

³²⁶ Date 2018

spatiilor urbane degradate sau abandonate, care promoveaza infrastructura verde in zonele urbane, si reincluderea acestora in circuitul social/ economic sau ca rezerva de teren pentru viitoare investitii la nivelul oraselor.

Indicatori de monitorizare:

- (1) numar de arii naturale protejate³²⁷ cu planuri de management elaborate si aprobate
- (2) numar de arii naturale protejate cu planuri de management in implementare
- (3) numar de studii pentru monitorizarea si evaluarea starii de conservare a habitatelor si speciilor din ariile naturale protejate
- (4) suprafata medie a spatiilor verzi pe locuitor, total, medii de rezidenta si localitate

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Elaborarea de studii pentru monitorizarea si evaluarea starii de conservare a habitatelor si speciilor din ariile naturale protejate, pentru fundamentarea planurilor de management;
- Elaborarea, actualizarea planurilor, strategiilor de management a ariilor naturale protejate, a planurilor de actiune aferente;
- Actiuni de mentinere si de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii si habitate, precum si a ecosistemelor degradate
- Investitii in infrastructura de uz public orientata spre protectia si gestionarea mediului in ariile naturale protejate;
- Organizarea si derularea de campanii de informare si constientizare publica, dedicate educatiei si cresterii gradului de constientizare cu privire la conservarea si imbunatatirea starii de conservare a ariilor naturale;
- Crearea, dezvoltarea sistemelor informatice, achizitionarea de echipamente si instrumentarul necesar structurii responsabile pentru administrarea/asigurarea managementului ariei protejate in vederea indeplinirii obiectivelor de protectie si conservare a speciilor si habitatelor si monitorizarii starii de conservare favorabila a habitatelor
- Derularea de activitati care vizeaza cresterea capacitatii administrative a structurilor responsabile pentru administrarea, managementului ariei naturale protejate;
- Reconvertia functionala si/sau refunctionalizarea unor terenuri si suprafete abandonate si neutilizate din interiorul oraselor si transformarea in spatii verzi;
- Demolarea cladirilor situate pe terenurile supuse interventiilor aflate intr-o stare avansata de degradare, care nu apartin patrimoniului national cultural.
- Amenajare spatii verzi (defrisarea vegetatiei existente; modelarea terenului; plantarea cu plante perene /gazonarea suprafetelor, inclusiv plantare arbori si arbusti);
- Crearea de facilitati pentru recreere pe terenurile amenajate (zone speciale amenajate pentru sport, locuri de joaca pentru copii, etc.).

Prioritatea 4 - Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente si durabile

Prioritatea 4 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
4.1 Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin realizarea de investitii in infrastructura de transport	4.1.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviara, aeriana si rutiera
4.2 Imbunatatirea accesului la infrastructura de comunicatii de mare viteza	4.2.1 Dezvoltarea infrastructurii de comunicatii, in special in zonele rurale si comunitatile izolate
4.3 Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea si implementarea planurilor de mobilitate urbana	4.3.1 Mobilitate urbana durabila
4.4 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	4.4.1 Dezvoltarea durabila a zonelor urbane functionale

³²⁷ Natura 2000

	4.4.2 Sprijin pentru revitalizarea si regenerarea oraselor mici si mijlocii cu functiuni socio-economice reduse
4.5 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	4.5.1 Dezvoltarea spatiului rural, inclusiv integrarea functionala cu zonele urbane

Obiectivul specific 4.1 - Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin realizarea de investitii in infrastructura de transport

Masura 4.1.1 - Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviara, aeriana si rutiera

Context - referinte

Regiunea Nord-Est este traversata de doua din cele opt magistrale feroviare ale tarii, care asigura conectivitatea pe relatiile Bucuresti - Bacau - Roman - Suceava - Ucraina, respectiv Bucuresti - Barlad - Vaslui - Iasi - Ungheni - Republica Moldova. In raport cu conectivitatea primara la reseaua TEN-T, pe traseul TEN-T feroviar se afla municipiile resedinta de judet Bacau, Iasi si Suceava, alte cinci municipii (Campulung Moldovenesc, Onesti, Pascani, Roman si Vatra Dornei), respectiv 11 orase si 75 de comune, procentul populatiei din UAT-urile mentionate reprezentand aproape o treime din populatia regiunii. In ceea ce priveste conectivitatea secundara, pe liniile feroviare conectate direct la reseaua TEN-T de baza se afla celelalte trei municipii resedinta de judet Botosani, Piatra Neamt si Vaslui si alte cinci municipii Barlad, Dorohoi, Falticeni, Moinești si Radauti, 9 orase si 79 de comune, deservind aproximativ un sfert din populatia regiunii.

In regiune exista unele areale fara acces la calea ferata, din care si sapte orase - Slanic Moldova in Bacau; Darabani, Flamanzi si Stefanesti in Botosani; Brosteni, Cajvana si Solca in Suceava. De-a lungul timpului principalele motive ale lipsei de conectivitate au fost configuratia reliefului - bariera care poate fi depasita astazi prin tehnologiile existente si solutiile constructive, ingineresti- si lipsa de interes in derularea unor investitii majore care sa vizeze extinderea retelei de cale ferata. Astfel, putin peste jumatate din populatia regiunii nu are acces la reseaua de cale ferata. Mai mult, sub jumatate din totalul retelei este reprezentat de linii electrificate ceea ce conduce la viteze scazute de deplasare.

In ceea ce priveste traficul de marfuri pe reseaua feroviara, incarcările - in principal produse rafinate din petrol, produse chimice si fibre manufacturate, produse din cauciuc si mase plastice-, respectiv descarcările cu destinatia/din alte regiuni reprezinta o pondere redusa din totalul incarcărilor la nivelul tuturor regiunilor. In perioada 2013-2018, traficul intraregional a scazut ca volum cu peste jumatate, iar incarcările avand ca destinatie alte regiuni au scazut cu doua treimi.

Pentru a ajunge la nivelul vitezelor medii de circulatie, cea mai mare parte a retelei feroviare, cat si o parte din statiile de cale ferata amplasate pe magistralele feroviare (inclusiv caile de legatura cu acestea) necesita lucrari de modernizare. Modernizarea retelei feroviare este necesara pentru a permite o crestere a vitezei trenurilor, ceea ce va conduce la o reducere a timpului de transport, cat si a gradului de confort si de siguranta al pasagerilor.

Amplasarea periferica a regiunii, pe granita de est a Uniunii Europene Regiunea Nord-Est conduce la o accesibilitate mai redusa - fata de alte regiuni - pentru potentialii investitori si turisti, precum si pentru rezidentii aflati la munca in alte state membre, intrucat. Practic, singura solutie de transport viabila este cea aeriana, fie direct catre unul dintre cele trei aeroporturi regionale, fie indirect prin Bucuresti urmat de un zbor de legatura catre Iasi.

Aeroporturile din regiune asigura curse regulate de pasageri spre Bucuresti si destinatii din alte tari comunitare: Anglia, Austria, Belgia, Grecia, Germania, Franta, Italia, Irlanda si Olanda si curse ocazionale catre Cipru, Grecia si Turcia. Cele trei aeroporturi sunt in proprietatea administratiei publice locale. Numarul potential al locuitorilor din regiune care pot accesa cel mai apropiat aeroport in maxim 60 minute este de aproximativ 800 mii pentru aeroportul din Iasi, respectiv Bacau si de peste 900 mii pentru cel din Suceava. Totodata, exista municipii resedinta de judet care nu sunt localizate nu se incadreaza in „zona de acces 60 minute”, cum este cazul pentru Piatra Neamt si Vaslui.

Conform informatiilor prezentate in analiza economica sociala, traficul de pasageri a inregistrat o dinamica pozitiva accentuata in perioada 2013-2018, crescand cu peste 250%, si ajungand la un maxim de

doua milioane de pasageri. Evolutia viitoare a acestui sector este dificil de anticipat in prezent, in acest moment nefiind inca cuantificate, estimate efectele financiare si economice ale crizei de sanatate publica cauzate de pandemia COVID-19.

Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul drumurilor nationale sau judetene care se intersecteaza cu reseaua TEN-T (conectivitate directa) insumeaza aproximativ 1,9 milioane de locuitori³²⁸ (48% din populatia regiunii) - reprezentate de 7 municipii, 23 de orase si 295 de comune. Unitatile administrativ-teritoriale cu conectivitate indirecta cuprind o populatie totala de aproximativ 370 mii de locuitori (9,5% din populatia regiunii). Unitatile administrativ-teritoriale aflate de-a lungul drumurilor fara conectivitate - drumurile care nu se intersecteaza cu un drum national sau judetean care la randul lui sa se conecteze cu reseaua TEN-T - cuprind circa 83 de mii de locuitori (2% din populatia regiunii) fiind reprezentate de 20 de comune si un oras (Cajvana).

In analiza economica-sociala a fost prezentata situatia critica a drumurilor judetene si comunale (detin 81% din totalul drumurilor publice din regiune) exprimata prin gradul redus de modernizare a acestora - 41%(drumuri judetene), respectiv 17%(drumuri comunale).

Desi situatia s-a imbunatatit fata de perioada de programare anterioara prin finalizarea proiectelor de investitii cofinantate prin POR 2007-2013 si Programul National pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala 2007 -2013, respectiv derularea celor de pe Programul National de Dezvoltarea Locala etapele I si II -, gradul redus de modernizare determina o accesibilitate si mobilitate redusa, in special intre comunitatile rurale/ orasele mici si mijlocii si zonele urbane functionale. Astfel, accesibilitatea redusa determina instalarea barierele in calea dezvoltarii economice si sociale a acestora, precum nivelul redus al investitiilor realizate, accesul redus la serviciile publice de educatie si sanatate, etc.

La nivelul anului 2018, numarul total de accidente de circulatie rutiera produse in regiune reprezenta 17% din totalul celor produse la nivel national, in crestere cu 39% fata de anul de referinta 2013 si cu 300% fata de 2007. Cele mai numeroase au fost in judetele Iasi si Suceava, iar cele mai putine in judetele Botosani si Vaslui. La numarul total de raniti se constata crestere si mai substantiale, mai multe de 6 ori la nivel regional (2018 fata de 2007). Mai mult, intensitatea(incidenta) accidentelor rutiere este dubla in regiune fata de nivelul mediu comunitar.

Cu ocazia vizitelor de lucru desfasurate la sediilor administratiilor publice locale³²⁹ a fost identificata si nevoia construirii de variante ocolitoare sau sosele de centura pentru mare parte dintre municipiile si orasele care sunt amplasate pe coridoarele rutiere europene si care au probleme sub aspectul congestionarii traficului, a poluarii atmosferice si fonice³³⁰. Pana in prezent, doar in municipiile Iasi(zona sud) si Suceava s-au realizat variante ocolitoare si este in implementare investitia care vizeaza realizarea variantei ocolitoare a municipiului Bacau. In curand urmeaza sa inceapa lucrarile de realizare a variantei ocolitoare a municipiului Husi.

Pozitionarea regiunii pe granita de est a Uniunii Europene asigura premisele pentru dezvoltarea fluxurilor comerciale cu Ucraina si Republica Moldova. In acest context, se impune continuarea dezvoltarii infrastructurii rutiere si feroviare care asigura legatura intre orasele amplasate in partea de est a regiunii si punctele de trecere a frontierei.

Indicatori de monitorizare:

- (1) numarul total de pasageri pe moduri de transport: feroviar, aerian, rutier
- (2) viteza medie de deplasare trenuri pasageri si marfa;
- (3) gradul de modernizare a drumurilor judetene, comunale;
- (4) numarul de variante ocolitoare/sosele de centura create/modernizate;
- (5) numarul si intensitatea accidentelor de circulatie rutiera

Surse: date statistice INS, raportari autoritati aeroportuare, rapoarte de progres

³²⁸ Exprimat in functie de populatia domiciliata; la nivel de localitate, INS nu furnizeaza date privind populatia rezidenta

³²⁹ Monitorizarea PDR NE 2014-2020

³³⁰ Vezi detalieri in analiza economica -social-a

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei feroviare, in special dublarea si electrificarea liniilor existente, inclusiv consolidari pe traseele afectate de fenomene de panta (alunecari de teren, fenomene de eroziune, inundatii etc.);
- Dezvoltarea de terminale intermodale cu impact major asupra valorificarii transportului feroviar pe reseaua TEN-T;
- Modernizarea garilor, inclusiv a utilitatilor aferente, dotarea cu automate de eliberare a legitimatiilor de calatorie (inclusiv sistem informatic aferent), elemente de semnalizare a mijloacelor de transport in comun, accesului catre obiectivele turistice;
- Extinderea, modernizarea pistelor de decolare-aterizare si a pistelor de rulaj;
- Extinderea, modernizarea terminalelor de pasageri;
- Modernizarea platformelor de imbarcare si debarcare;
- Modernizarea si dotarea cu echipamente de navigatie aferente turnurilor de control;
- Achizitionarea si instalarea de sisteme de navigatie instrumentala;
- Extinderea platformelor in vederea asigurarii spatiilor de parcare si operare la sol a aeronavelor;
- Amenajarea de parcuri;
- Extinderea, modernizarea drumurilor de acces spre si dinspre aeroport;
- Reabilitarea, modernizarea drumurilor publice judetene, comunale, in special a celor care asigura o crestere a accesibilitatii intre zonele rurale, comunitatile izolate si centrele urbane limitrofe, intre orasele mici si mijlocii si zonele functionale urbane, a conectivitatii si accesibilitatii transnationale cu Republica Moldova si Ucraina;
- Constructia, modernizarea variantelor ocolitoare, in special pentru zonele urbane aglomerate, congestionate care se confrunta cu probleme de poluare atmosferica si fonica;
- Modernizarea strazilor orasesti, in special cele care asigura o crestere a accesibilitatii si conectivitatii cu variantele ocolitoare existente/viitoare;
- Reabilitare, modernizare drumuri de acces catre aeroporturi, zonele de interes turistic si infrastructurile de sprijin a afacerilor;
- Consolidari terasamente, refacere si reabilitare a drumurilor de acces afectate de calamitati naturale, a trecerilor cale ferata;

Obiectivul specific 4.2 - Imbunatatirea accesului la infrastructura de comunicatii de mare viteza

Masura 4.2.1 - Dezvoltarea infrastructurii de comunicatii, in special in zonele rurale si comunitatile izolate

Context - referinte

Din informatiile prezentate in analiza economica-sociala rezulta ca trei sferturi din gospodariile regiunii aveau conexiuni la internet, inregistrandu-se o crestere spectaculoasa fata de nivelul de referinta din perioada anterioara de programare - crestere rezultata in urma lucrarilor de extindere a retelelor de internet, derulate de furnizorii de internet in special in spatiul urban.

In urma demersului Ministerului Comunicatiilor si Societatii Informativale privind acoperirea cu servicii de internet si a procesului de consultare publica derulat de ANCOM a rezultat ca in regiune exista numeroase localitati rurale care nu sunt deservite de retele de comunicatii electronice. Astfel, zonele albe - localitati fara retele fixe de internet - se regasesc in: extremitatea estica a regiunii, de-a lungul frontierei cu Republica Moldova, confluenta dintre estul judetului Bacau si vestul judetului Vaslui, partea centrala si vestica a judetului Vaslui, extremitatea estica judetului Neamt si sudul judetului Bacau. Zonele albe - localitati cu retele fixe de internet cu viteze care nu se incadreaza in standardul broadband - sunt amplasate in: estul judetului Botosani, jumatatea sudica a judetului Iasi, la sud de coridorul Targu Frumos-Iasi, sud-estul judetului Bacau, la est de coridorul Raciaciuni-Sacut, la sud de coridorul Raciaciuni-Rachitoasa, la vest de limita cu judetul Vaslui; zona centrala a judetului Neamt, de-a lungul coridorului Piatra Neamt-Roman si cea mai mare parte a judetului Vaslui.

In perioada anterioara un rol aparte in sprijinirea comunitatilor rurale l-a avut proiectul Ro-Net - prin investitiile realizate, 115 localitati din mediul rural au beneficiat de lucrari de instalare de fibra optica, cele mai multe dintre aceste localitati figurand in judetul Vaslui. Astfel, numarul total al (potentialilor) clienti beneficiari de internet este de aproximativ 320 de mii de locuitori, din care un sfert sunt localizati in zona rurala din judetul Vaslui.

Si prin initiativa comunitara WIFI4EU, 49 de localitati din regiune, dintre care 9 din mediul urban au obtinut in primul apel finantare pentru achizitia si instalarea de echipamente specifice, numarul total al potentialilor utilizatori fiind de 536 de mii, din care 186 de mii fiind din spatiul rural. Numarul beneficiarilor a crescut in cel de-al doilea apel, cand au beneficiat de finantare 53 de localitati, 10 fiind in mediul urban si acoperind un total de 978 de mii potential utilizatori.

Corelat cu evolutia pozitiva a accesului la internet, a crescut si numarul celor care acceseaza internetul in mod frecvent, aproape doua treimi din totalul populatiei, nivelul fiind totusi cu mult inferior mediei inregistrate la nivel comunitar. In orizontul de timp analizat, pe fondul cresterii consumului individual si a veniturilor, a crescut si procentul celor care au cumparat produse si servicii prin internet - si in acest caz nivelul regional este foarte redus in raport cu cel comunitar.

Conform documentului strategic comunitare intitulat „ Connectivity for a european gigabit society” - cu obiective care au fost asumate si de Romania -, ar trebui ca pana in anul 2025 toate gospodariile din spatiul comunitar sa aiba conectivitate electronica la viteze de cel putin 100 Mbps.

Indicatori de monitorizare:

- (1) ponderea gospodariilor care au acces la internet, total si pe medii de rezidenta;
- (2) ponderea gospodariilor care au acces la internet tip broadband, total si medii de rezidenta;

Surse: date statistice INS, Eurostat, statistici ANCOM, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza crearea, modernizarea, extinderea a retelei de internet tip broadband, in special in zonele rurale si in comunitatile izolate care nu au in prezent retele de internet fix.

Recomandam potentialilor beneficiari corelarea acestei masuri cu masura 1.1.3 „Folosirea avantajelor tehnologiei informatiei si comunicatiilor in economie”.

Obiectivul specific 4.3 - Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea si implementarea planurilor de mobilitate urbana

Masura 4.3.1 - Mobilitate urbana durabila

Context - referinte

Transportul local public este organizat (2018) in 13 localitati urbane din regiunea Nord Est, ceea ce reprezinta o imbunatatire fata de situatia de 2012, cand doar 8 localitati dispuneau de vehicule pentru transportul public local de pasageri. Parcul auto in anul 2018 totaliza 606 vehicule, din care 157 tramvaie, 431 autobuze si microbuze si 18 troleibuze.

Cel mai mare numar de pasageri transportati a fost asigurat de transportul public in comun de pasageri pe baza de autobuze si microbuze - 135.009 mii pasageri in 2018, reprezentand aproape doua treimi din numarul total al pasagerilor transportati. Dintre acestia, 75% au fost in judetul Iasi. Transportul public pe baza de troleibuze se mai desfasura in 2018 doar in municipiul Piatra Neamt, inregistrandu-se un numar total de 985 mii pasageri. Din datele prezentate rezulta ca transportul public de tip „verde” se desfasoara doar in trei orase ale regiunii - Botosani, Iasi si Neamt - iar numarul pasagerilor transportati reprezinta putin peste o treime din totalul pasageri transportati.

Serviciul de transport public in comun nu se desfasoara in localitatile : Buhusi, Darmanesti, Slanic Moldova, Targu Ocna, Dorohoi, Bucecea, Darabani, Flamanzi, Stefanesti, Saveni, Podu Iloaiei, Targu Frumos, Harlau, Roman, Roznov, Targu Neamt, Bicaz, Vatra Dornei, Radauti, Falticeni, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milisauti, Salcea, Solca, Vicovu de Sus, Gura Humorului, Siret, Murgeni, Negresti.

In regiunea 14 localitati urbane - toate municipiile resedinta de judet, Gura Humorului, Husi, Flamanzi, Moinesti, Onesti, Siret, Vatra Dornei, Barlad- au elaborat planuri de mobilitate urbana durabila, prevazand in ele numeroase tipuri de masuri pentru dezvoltarea infrastructurii de transport urban si in general a mobilitatii urbane durabile.

Din analiza PMUD-urilor celor 14 municipii si orase rezulta ca in general zonele cele mai afectate de poluare atmosferica(emisii GES si emisii substante poluate) datorata transportului rutier sunt de-a lungul

principalelor axe de transport si in special a celor de tranzit, unde se suprapun cu traficul local, a strazilor din zona centrala - zona garii si autogarii -, si zona de acces spre aeroport. Traficul intens din perioada orelor de varf determina congestionari si implicit viteze medii de deplasare scazute, inclusiv pentru transportul public in comun. Retelele de piste pentru biciclisti au lungimi reduse si de multe ori nu deservesc zonele cu servicii publice de educatie, administrative, etc. Mai mult, unele dintre ele sunt amenajate deficitar in zona statiilor de transport, in alinamentul strazii, in intersectii, sunt lipsite de continuitate si de semnalizare. O nevoie semnalizata in documente este necesitatea de a crea mai multe parcuri pentru biciclete in zonele comerciale, campusurilor educationale, complexe sportive, zone de agrement, etc. Totodata, adesea, nodurile rutiere sunt considerate ca disfunctionalitati in desfasurarea traficului.

Din analiza datelor din hartile de zgomot rezulta valori crescute ale nivelului zgomotului in special pe arterele din zonele centrale.

In intalnirile de lucru derulate³³¹ s-a reconfirmat faptul ca zonele urbane aglomerate se confrunta cu probleme legate de congestionarea traficului pe principalele artere rutiere si in zonele periurbane, ceea ce determina o crestere a poluarii atmosferice si fonice, reducerea mobilitatii si accesului spre locurile de munca si serviciile publice. Totodata, prezenta acestor probleme determina o scadere a atractivitatii oraselor.

Indicatori de monitorizare:

- (1) numar de pasageri pe moduri de transport
- (2) numar de pasageri deserviti de transportul public in comun electric
- (3) emisii totale GES provenite din traficul auto
- (4) planuri de mobilitate urbana realizate, actualizate, implementate

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare, planuri de mobilitate urbana(rapoarte de monitorizare)

In cadrul acestei masuri se vor avea in vedere elementele care se adreseaza tuturor tipurilor de transport, public si privat, motorizat si nemotorizat, de pasageri si de marfa:

- Elaborarea, actualizare, implementarea si monitorizarea planurilor de mobilitate urbana, strategiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera;
- Crearea, modernizarea si extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public in comun de calatori, inclusiv prin configurarea si reconfigurarea infrastructurii rutiere;
- Dezvoltarea infrastructurii de ciclism - crearea, extinderea pistelor pentru biciclisti, inclusiv de spatii de parcare publice pentru biciclete;
- Configurarea, reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane deservite de transportul public de calatori, pentru prioritizarea transportului public de calatori, cu bicicleta si pietonal, crearea de spatii tip "share space";
- Accesibilizarea infrastructurii de transport in comun pasageri pentru toate categoriile de persoane persoane;
- Crearea, extinderea de trotuare si spatii dedicate transportului nemotorizat si amenajari urbane pentru pietoni
- Realizarea, modernizarea infrastructurii aferente de rulare, inclusiv linii de cale tramvai inierbata, a statiilor de transport, spatiilor publice, zonelor pietonale si a celor verzi ,amenajarea depouri si halea de garare, spatii de mentenanta, etc.
- Achizitionarea, modernizarea de material rulant electric;
- Crearea, modernizarea infrastructurii pentru combustibili alternativi;
- Investitii in realizarea de retele de transport integrate, interoperabile;
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de monitorizare a traficului rutier;
- Amenajarea de parcuri in punctele terminus ale liniilor de transport in comun pentru a incuraja continuarea calatoriei spre punctele de interes cu mijloacele de transport in comun;
- Sisteme informatonale smart pentru transportul public in comun - furnizarea de informatii privind timpii de sosire si de plecare, harti de transport si grafice orare, alternativele si legaturile cu alte linii de transport prin afisare digitala si mesaje vocale, posibilitati de intermodalitate, aplicatii pentru planificarea calatoriilor;

³³¹ Cu reprezentantii autoritatilor publice locale

- Adaptarea sistemelor informationale la nevoile persoanele cu nevoi speciale, varstnicilor, persoanelor cu dizabilitati;
- Asigurarea accesibilitatii in statiile si mijloacele de transport in comun pentru persoanele cu dizabilitati;
- Introducerea de automate pentru eliberarea electronica a biletelor de calatorie, a sistemelor de eliberare de carduri inteligente care sa permita atat accesul la mijloacele de transport in comun cat si la obiectivele turistice, dezvoltarea de aplicatii pentru plata instant a biletelor de calatorie in mijloacele de transport;
- Derularea de campanii de informare, promovare si constientizare a beneficiilor si avantajelor aduse de mobilitatea urbana durabila.

In realizarea planurilor urbane de mobilitate, a strategiilor recomandam sa fie avuta in vedere o abordare integrata, tinandu-se cont si de alte elemente din prezenta strategie care vizeaza dezvoltarea economica, cresterea calitatii mediului, promovarea incluziunii sociale, precum si optimizarea folosirii resurselor.

Obiectiv specific 4.4: Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Masura 4.4.1: Dezvoltarea durabila a zonelor urbane functionale

Masura 4.4.2: Sprijin pentru revitalizarea si regenerarea oraselor mici si mijlocii cu functiuni socio-economice reduse

Context - referinte

In regiune, in anul 2018, populatia totala rezidenta in mediul urban³³² insuma 1.344.187 persoane (42% din populatia totala a regiunii), prezenta in 46 de orase, grupate dupa cum urmeaza:

- 6 localitati urbane mari (cu peste 100.000 locuitori)³³³ - municipiile resedinta de judet Iasi, Bacau, Botosani, Piatra Neamt, Suceava si, Vaslui;
- 3 localitati urbane mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) - municipiile Barlad, Onesti, Roman;
- 25 localitati urbane mici (10.000 - 50.000 locuitori) - 8 municipii (Moinesti, Dorohoi, Pascani, Radauti, Falticeni, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Husi) si 17 orase (Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Targu Ocna, Darabani, Flamanzi, Targu Frumos, Podu Iloaiei, Targu Neamt, Roznov, Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Salcea, Liteni, Negresti si Harlau;
- 12 localitati urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori) - Slanic Moldova, Saveni, Stefanesti, Bucecea, Bicaz, Siret, Cajvana, Frasin, Brosteni, Milisauti, Solca si Murgeni;

In plus, municipiul Iasi figureaza ca pol de crestere national, iar municipiile Bacau si Suceava ca poli de dezvoltare urbana. In regiune, s-au conturat in timp o serie de structuri metropolitane, aflate in diferite stadii de organizare, reprezentand asocieri ale unui municipiu cu unitatile administrativ teritoriale invecinate: zona metropolitana Iasi formata din municipiul Iasi si 13 comune inconjuratoare, zona metropolitana Suceava formata din municipiul Suceava, orasul Salcea si 12 comune limitrofe, zona metropolitana Botosani formata din municipiul Botosani si 6 comune limitrofe, zona metropolitana Bacau compusa din municipiul Bacau, 20 comune limitrofe, zona metropolitana Roman compusa din municipiul Roman si 26 de comune limitrofe. Pe langa acestea, exista si zone care in raport cu distanta existenta ar putea conduce la crearea unor structuri urbane policentrice - grupul de orase de pe valea Trotusului (Moinesti, Comanesti si Darmanesti), municipiile Botosani si Suceava.

In raport cu informatiile prezente in Strategia de dezvoltare teritoriala a Romaniei 2035, o serie de teritorii din regiune pot fi incadrate in categoria axelor de dezvoltare³³⁴. Astfel, in axele cu potential de dezvoltare interregionale este mentionat coridorul Iasi - Bacau - Brasov, iar in axele cu potential de dezvoltare la nivel intraregional coridoarele hidrografice ale vailor Siretului, Bistritei si Trotusului si coridorul geomorfologic - aliniamentul Vatra Dornei - Campulung Moldovenesc - Gura Humorului.

³³² Populatia domiciliata totala 1.806.879 persoane

³³³ Raportat la populatia domiciliata, nivel 01.07.2018

³³⁴ Culoare sau coridoare care concentreaza asezari umane, activitati antropice sau fluxuri de materie, energie si informatie

In raport cu tipologia prezentata, cu studiile elaborate pana in prezent, cat si din informatiile calitative³³⁵ culese si prezentate in analiza economico-sociala, orasele pot fi grupate astfel:

- A. Orase care au potential de dezvoltare regional - acces imediat la aeroport, la coridoare rutiere, magistrale feroviare, mediu academic, infrastructura de cercetare-inovare, infrastructura de sprijin a afacerilor dinamica si variata, mediu de afaceri constituit atat din intreprinderi mari, cat si IMM-uri si microintreprinderi sustinute periodic prin investitii -, care pot deveni motoare de crestere la nivel regional, ce se pot constitui in vectori ai cresterii competitivitatii regionale si atragerii de (noi) investitori. Este cazul in special al polului national de crestere Iasi, a polilor de dezvoltare urbana Bacau si Suceava si in parte si a celorlalte municipii resedinta de judet.
- B. Orase care au un potential de dezvoltare local, care se pot specializa pe doua-trei domenii principale de activitate, care beneficiaza de resurse locale, care necesita actiuni suport de revitalizare ce pot conduce la atragerea investitorilor autohtoni, absorbtia fortei de munca locale, si implicit la retentia populatiei.
- C. Orase mici si foarte mici care au doar in mica parte functiuni socio-economice, o parte dintre ele asimilate cu localitatile din mediul rural si care necesita un pachet integrat, complex de interventii de regenerare urbana fizica, economica, sociala, de mediu, astfel incat sa devina mai atractive, care sa permita cresterea calitatii vietii localnicilor si asigurarea unui standard de viata.
- D. Orase sau cartiere ale oraselor care se constituie in comunitati marginalizate sau defavorizate, in care exista o pondere ridicata a grupurilor vulnerabile si care presupun, alaturi de un proces de regenerare fizica si interventii dedicate imbunatatirii capitalului uman si a conditiilor de locuire. Conform informatiilor prezentate in analiza economica-sociala peste o treime din populatia totala din mediul urban locuieste in zone dezavantajate, iar in toate orasele regiunii peste 50% din populatie locuieste in zone dezavantajate.

Localitatile urbane incadrate in categoriile A. si B. fac obiectul primei masuri, in timp ce, cele care se incadreaza in categoriile C. si D. fac obiectul celei de-a doua masuri.

Indicatori de monitorizare pentru masurile 4.4.1:

- (1) Numar de planuri/strategii integrate, durabile de dezvoltare urbana realizate si implementate
- (2) Populatia totala beneficiara
- (3) Indicele de dezvoltare umana la nivel local

Indicatori de monitorizare pentru masurile 4.4.2:

- (4) Numar de planuri/strategii de dezvoltare urbana, regenerare urbana realizate si implementate
- (5) Populatia totala beneficiara
- (6) Rata de marginalizare din mediul urban
- (7) Indicele de dezvoltare umana la nivel local

Surse: date statistice INS, rapoarte de progres, studii, analize, rapoarte, sondaje, planuri si strategii de dezvoltare, regenerare urbana

Recomandam ca implementarea operatiunilor aferente prezentei masuri sa fie facuta prin intermediul unui plan sau strategii de integrate si durabile de dezvoltare urbana.

Planul/strategia integrata de dezvoltare durabila ar putea avea urmatoarea structura orientativa:

1. Delimitarea si prezentarea zonei geografice vizata de strategie;
2. Analiza nevoilor, problemelor si oportunitatilor de dezvoltare;
3. Viziunea, obiectivul general, obiectivele specifice, prioritati/masuri avute in vedere;
4. Prezentarea abordarii integrate care adreseaza nevoile de dezvoltare si potentialul identificat;
5. Lista operatiunilor selectate/prioritizate; descriere proces de selectare;
6. Descrierea procesului partenerial in pregatirea, implementarea si monitorizarea documentului.

In functie de tipologia fiecărei așezări urbane, de nevoile și oportunitățile dezvoltare existente pot fi utilizate complementar și sinergic o combinație optimă a măsurilor și acțiunilor prezentate în cadrul actualei strategii care vizează: susținerea capitalului uman, dezvoltarea economiilor competitive, protejarea mediului și optimizarea folosirii resurselor, precum și dezvoltarea unei infrastructuri moderne, reziliente și durabile.

³³⁵ Intalniri de lucru desfasurate la sediilor administratiilor publice locale pentru monitorizarea PDR Nord-Est 2014-2020, respectiv intalniri de lucru pentru identificarea de nevoi, probleme, oportunitati si solutii de dezvoltare

In plus pot fi avute in vedere si actiuni indicative care nu se regasesc in prioritatile si masurile anterioare:

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea strazilor orasenesti, amenajarea, modernizarea de parcuri;
- Amenajarea, modernizarea spatiilor pietonale, centrelor civice;
- Modernizarea, extinderea iluminatului public, introducerea solutiilor pentru valorificarea energiilor regenerabile;
- Crearea de facilitati pentru recreere pe terenurile amenajate, zone amenajate pentru sport, locuri de joaca pentru copii;
- Montarea elementelor constructive de tipul scene in aer liber, foisoare, pergole, grilaje, grupuri sanitare, etc;
- Instalare sisteme Wi-Fi in zonele publice;
- Instalare sisteme de supraveghere video a spatiilor publice;
- Dotare cu mobilier urban (banci, cosuri de gunoi, toaleta ecologice, etc.);
- Inlocuirea si/sau racordarea la utilitatile publice;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea caselor de cultura, caminelor culturale, bibliotecilor, muzeelor, echiparea acestora (dupa caz);
- Constructia si/sau transformarea unor cladiri abandonate in centre comunitare integrate;
- Reabilitarea, amenajarea lacurilor, cursurilor de apa din (apropierea) mediului urban si crearea de spatii de agrement;
- Crearea de spatii de agrement in apropierea zonelor urbane.

Obiectiv specific 4.5: Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Masura 4.5.1: Dezvoltarea spatiului rural, inclusiv integrarea functionala cu zonele urbane

Context - referinte

In zona rurala figureaza 506 comune, care cuprind 2.414 sate si in care locuiesc 1.866.294 locuitori³³⁶, reprezentand 58% din populatia totala a regiunii. Mai mult, in toate judetele populatia din zona rurala este majoritara, cele mai mari ponderi fiind inregistrate in judetele Neamt, Vaslui si Botosani. Structura pe grupe de varsta a populatiei rurale este caracterizata printr-un relativ dezechilibru, inregistrandu-se un proces de imbatranire demografica, persoanele varstnice depasind ca pondere populatia tanara.

Regiunea s-a confruntat initial cu un proces de ruralizare datorat unor cauze de ordin economic si social: procesul de dezindustrializare din anii '90 avand ca urmasi pierderea locurilor de munca, nivelul redus al oportunitatilor economice si fondul locativ redus au condus la migrarea persoanelor fara venituri sau cu venituri reduse din zonele urbane catre cele rurale. Din anii 2000, acest fenomen a crescut in complexitate. Astfel, o parte a populatiei din mediul urban a continuat sa se mute in zonele rurale - in special persoane pensionate -, din micul urban a avut loc o deplasare fie spre marile aglomerari urbane - absolventii de studii superioare, persoanele cu nivel redicat de calificare -, fie spre alte state membre ale Uniunii Europene (persoane calificate aflate in cautarea unui loc de munca, aflate in migratie economica). In acelasi timp, o parte din populatia din mediul rural - tinerii intre 15-29 ani si persoanele adulte intre 30-44 de ani au emigrat in afara tarii³³⁷. Nivelul scazut al veniturilor din agricultura, cat si insuficienta activitatilor economice alternative nu au stimulat tinerii sa ramana in mediul rural, astfel incat, adesea, persoanele varstnice au fost nevoite sa lucreze terenurile.

O alta problema cu care se confrunta spatiul rural o constituie faptul ca dispersia teritoriala a localitatilor urbane in regiune nu este echilibrata, existand multe areale care sunt lipsite de orase pe o raza de 25-30 km. Este cazul zonelor din sud-estul judetului Botosani - nord-estul judetului Iasi, sud-estul judetului Iasi - nordul judetului Vaslui, estul judetului Bacau - vestul judetului Vaslui, zona central-estica a judetului Vaslui, nord-vestul judetului Suceava, nord-vestul judetului Bacau. In aceste conditii, populatia³³⁸ din localitatile rurale amplasate in aceste areale are o accesibilitate si /sau conectivitate rutiera redusa, ingreunata la/spre zonele urbane, ceea ce conduce implicit si la o accesibilitate redusa la serviciile publice administrative, de educatie, sanatate, sociale si nu in ultimul rand la oportunitatile economice din mediul urban.

³³⁶ Conform INS, populatia rezidenta la 01.07.2018

³³⁷ Exista o diferenta de aproape 300 de mii de persoane intre populatia domiciliata si cea rezidenta la nivelul anului 2018

³³⁸ Estimata la 220 mii persoane in 2018

Din informatiile prezentate in sectiunea de analiza economica-sociala rezulta ca o pondere ridicata³³⁹ din populatia din mediul rural traieste in zone marginalizate - zone caracterizate de o pondere ridicata a populatiei care a absolvit cel mult opt clase, se practica agricultura de subzistenta si se traieste in locuinte supraaglomerate si/sau fara acces la utilitati si curent electric. La nivel judetean cel mai mare procent din populatia rurala care traieste in zonele marginalizate se regaseste in judetul Vaslui (23%), urmat de Iasi, Botosani si Bacau, iar cel mai mic procent in judetele Suceava si Neamt. De remarcat faptul ca se incadreaza in nivelul de marginalizare severa un numar total de 90 comune cu o populatie totala de peste 250 mii persoane.

Din punct de vedere spatial, comunitatile rurale marginalizate sunt concentrate in fiecare judet, profilul satului afectat de marginalizare fiind urmatorul:

- Izolat, la distante mai mari fata de cea mai apropiata localitate urbana sau cel mai apropiat drum european/national;
- Amplasat periferic intr-o comuna, cu acces redus la serviciile administrative, cu o infrastructura slab dezvoltata, fara sau acces redus la utilitati etc;
- Amplasat in zona de campie, unde se practica agricultura de subzistenta;
- Amplasat la granita dintre judete, la distante mari fata de municipiile resedinta de judet.

Cel mai adesea, in regiune, o localitate rurala se confrunta cu urmatorul tipar al problemelor:

- Ponderea foarte ridicata a drumurilor comunale nemodernizate;
- Retea de iluminat public nemodernizata, insuficient dimensionata in raport cu reseaua de drumuri existenta;
- Lipsa retelei de apa potabila si canalizare sau retea de dimensiuni reduse in raport cu numarul de gospodarii existente;
- Numarul redus de trotuare, arii pietonale, piste pentru biciclisti, parcuri;
- Existenta de terenuri, cladiri abandonate, aflate intr-o stare avansata de degradare;
- Suprafata reduisa a spatiilor verzi, a spatiilor de joaca pentru copii;
- Suprafete extinse afectate de fenomenele de panta (eroziune, seceta, alunecari de teren, inundatii).

In regiune, exista 47 grupuri de actiune locala care acopera intregul spatiu rural, au o vasta experienta acumulata pe parcursul a doua exercitii de programare si pot constitui in continuare un punct tare pentru implementarea la nivel local a instrumentului de dezvoltare teritoriala intitulat „dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii”.

Indicatori de monitorizare:

- (1) numarul de planuri, strategii (integrate) de dezvoltare realizate si implementate;
- (2) numarul total al populatiei beneficiare;
- (3) rata de marginalizare din mediul rural - total si nivel marginalizare severa, numarul populatiei afectate.

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza³⁴⁰ asigurarea conditiilor pentru modernizarea spatiului rural, care sa permita localizarea investitorilor, cresterea standardului de viata, diminuarea emigratiei tinerilor:

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea drumurilor comunale, inclusiv marcarea si dotarea lor cu panouri de orientare si semnalizare;
- Imbunatatirea conexiunilor de transport dintre mediul urban si mediul rural;
- Crearea, modernizarea, reabilitarea retelei de drumuri interioare, inclusiv a trotuarelor, a parcarilor;
- Crearea, modernizarea, extinderea retelelor de iluminat public;
- Crearea, amenajarea si/sau modernizarea spatiilor verzi si locurilor de joaca pentru copii;
- Realizarea de alei pietonale, piste pentru biciclisti, crearea de trotuare, inclusiv suporturi pentru biciclete;

³³⁹ 12% - cel mai inalt nivel dintre toate regiunile, nivel triplu fata de zonele urbane marginalizate

³⁴⁰ Actiunile pot fi dezvoltate in cadrul strategiilor de dezvoltare dezvoltate prin utilizarea (principiilor) instrumentului de dezvoltare teritoriala „Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii”

- Crearea de facilitati pentru recreere pe terenurile amenajate, zone amenajate pentru sport, locuri de joaca pentru copii
- Instalare sisteme Wi-Fi in zonele publice;
- Instalare sisteme de supraveghere video a spatiilor publice;
- Dotare cu mobilier urban (banci, cosuri de gunoi, toaleta ecologice, etc.);
- Construirea, modernizarea si extinderea infrastructurii de utilitati (apa, canalizare) din mediul rural;
- Extinderea retelelor de alimentare cu energie electrica si celor cu gaze naturale;
- Crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie, sanatate, servicii sociale, inclusiv dotarea si echiparea cu echipamente de specialitate, digitalizarea si accesibilizarea acestora;
- Conservarea, protejarea, renovarea monumentelor si siturilor istorice si culturale, inclusiv a muzeelor;
- Construirea, reabilitarea, modernizarea si dotarea, informatizarea si digitalizarea caminelor culturale;
- Reabilitarea, amenajarea lacurilor, cursurilor de apa din mediul rural si crearea de spatii de agrement;
- Reamenajarea terenurilor, cladirilor, siturilor dezafectate, abandonate (inclusiv activitati de demolare) si pregatirea pentru noi activitati economice si/sau sociale, inclusiv de centre comunitare integrate;
- Conservarea, protejarea mediului inconjurator asociata cu conservarea terenurilor, padurilor si peisajului;
- Realizarea lucrarilor de prevenire si combatere a fenomenelor de panta: reimpaduriri, reabilitari cursuri de apa afectate de calamitati, amenajari torenti, lucrari de stabilizare si protectie a terenurilor impotriva alunecarilor, alte lucrari de combatere a eroziunii solului;
- Crearea, dezvoltarea si imbunatatirea infrastructurii asociate dezvoltarii agriculturii (infrastructura de irigatii, silozuri, etc.).

Capitolul 4 - Portofoliul de proiecte prioritare aferent PDR NE 2021-2027

Una dintre etapele derulate in constructia POR NE si PDR NE a constat in constituirea portofoliului de proiecte prioritare, prin consultarea autoritatilor publice locale si a altor actori regionali asupra proiectelor avute in vedere spre implementare in perioada de programare 2021-2027.

Acest proces consultativ s-a desfasurat in perioada iunie - septembrie 2020 si a presupus colectarea, centralizarea si analiza propunerilor de proiecte prioritare primite. Portofoliul de proiecte prioritare contine 207 propuneri, in valoare totala de 2.870.551.087 euro. Dintre acestea, 175 idei de proiecte au fost transmise de autoritatile publice locale din regiune si 32 proiecte au fost formulate de mediul academic si alti actori regionali.

Localizare spatia	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
Judetul Bacau	Consiliul Judetean Bacau	OP5	Cresterea potentialului zonei balneoclimatice Targu Ocna - Slanic Moldova prin dezvoltarea unei retele de cicloturism care sa asigure conectivitatea cu zonele turistice din judetele invecinate	15.000.000
		OP3	Dezvoltarea nodului intermodal din proximitatea Aeroportului International G. Enescu Bacau prin construirea unui Parc Logistic si a unui terminal feroviar conectat la reseaua nationala de cai ferate	35.000.000
		OP3	Realizarea inchiderii inelului Variantei Ocolitoare Bacau	20.000.000
		OP2	Combinat de prelucrare a deseurilor solide in Regiunea Nord-Est	100.000.000
		OP5	Construire Centru Cultural Multifunctional	12.000.000
	Municipiul Bacau	OP2	Proiect de reconfigurare a spatiilor interstitiale din cartierul Bistrita Lac	1.428.000
		OP2	Ameliorarea conectivitatii intre Bacau si Letea Veche prin crearea unei legaturi rutiere (inclusiv pietonale si ciclabile) intre str. Milcov si retea stradala Letea Veche	21.182.000
		OP2	Reorganizarea circulatiei si (re)amenajarea spatiilor publice in zona centrala	17.314.500
		OP4	Crearea unui centru comunitar care sa ofere servicii sociale in conformitate cu nevoile populatiei	1.190.000
		OP2	Coridor dedicat deplasarii de agrement pietonale si cu bicicleta pe malul Lacului Bacau	3.332.000
	Municipiul Onesti	OP4	Modernizarea blocului de locuinte sociale din Strada Libertatii nr. 1, municipiul Onesti	2.380.000
		OP4	Reabilitare, modernizare si dotare Colegiul Sportiv "Nadia Comaneci" din Municipiul Onesti	3.760.000
		OP2	Regularizarea cursului de apa a paraului Casin pe teritoriul municipiului Onesti	4.760.000
		-	Extindere si modernizare iluminat public stradal, Municipiul Onesti	2.522.700
		OP2	Reabilitarea Parcului „Libertatii” din municipiul Onesti	1.785.000
	Municipiul Moinesti	OP3	Continuarea modernizarii coridorului de mobilitate urbana durabila in municipiul Moinesti	17.850.000
		OP2	Reabilitare sediu UAT Moinesti	4.760.000
		OP5	Amenajarea unui centru de agrement in zona de Sud a municipiului Moinesti	3.570.000

Localizare spatia	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
		OP2/5	Reabilitare si modernizare zone verzi si cai de acces catre infrastructura balneara	2.380.000
		OP1	Digitalizarea administratiei publice locale Moinesti	2.380.000
	Orasul Buhusi	OP4	Construire cresa in Orasul Buhusi, Judetul Bacau	2.380.000
	Orasul Comanesti	OP2	Reabilitare statie de epurare apa uzata in orasul Comanesti, judetul Bacau	7.140.000
		OP2	Reabilitarea statiei de captare si tratare a apei cu extindere si reabilitare retea apa potabila impreuna cu construire diguri de protectie, praguri de fund si intariri de maluri pe paraie	7.140.000
		OP2	Reabilitare retea de canalizare a localitatii Comanesti	5.355.000
		OP5	Consolidare, reabilitare, modernizare si dotare monument istoric „Palatul D.Ghica” - Orasul Comanesti	5.950.000
		OP5	Amenajarea, extinderea si modernizarea infrastructurii de turism si a zonelor de agrement	11.900.000
	Orasul Darmanesti	OP2	Dezvoltarea durabila a mobilitatii urbane - infrastructura ciclism in orasul Darmanesti, jud. Bacau	9.500.000
		OP3	Centura ocolitoare trafic greu Oras Darmanesti, jud. Bacau	49.242.402
		OP5	Creare zona de agrement prin lucrari specifice si aplicarea solutiilor moderne de regularizare "prietenoase" mediului, pentru scoaterea raului Uz de sub efectul inundatiilor, pe sectorul aval de baraj "Poiana Uzului"	8.330.000
		OP5	Promovarea turistica in zona Darmanesti	600.000
		OP5	Restaurare monument de arhitectura Moara de apa Hazaparu, Localitatea Darmanesti, Jud. Bacau	349.897
		Orasul Slanic Moldova	OP2	Reabilitare si extindere a sistemului de apa si apa uzata la nivelul intregii localitati Slanic Moldova
	OP2/5		Proiect integrat privind reducerea riscului la inundatii, alunecari de teren si imbunatatirea sigurantei locuitorilor si turistilor: Regularizarea albiei paraului Slanic, Slanicel si a principalilor afluenti, Realizarea digurilor de aparare, Reamenajarea lacului de agrement din Slanic Moldova, din zona Baraj Sonda 2	15.470.000
	OP3		Proiect integrat infrastructura rutiera si feroviara: Conectarea orasului Slanic Moldova la autostrada Bacau-Brasov si infrastructura feroviara nationala (Drum judetean Slanic Moldova - Oituz)	21.585.000
	OP2		Proiect integrat Reabilitare infrastructura mobilitate urbana in localitatea Slanic Moldova : Realizare unui sistem de transport public modern local ecologic terestru si pe cablu, refacere infrastructura stradala, reabilitare strazi, iluminat public, trotuare, piste de biciclete, acces internet, supraveghere video)	8.925.000
	OP5		Proiect integrat de imbunatatire a infrastructurii turistice prin valorificarea potentialului turistic: Reabilitarea Cazinoului din Slanic Moldova, Realizarea unui centru balnear pentru valorificarea potentialului balneo climateric si al izvoarelor minerale din Slanic Moldova, Extinderea Partiei de schi- Dezvoltarea	29.750.000

Localizare spatia	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
			infrastructurii de agrement pentru perioada de vara, Realizarea unui centru de conferinte si agrement, Realizarea de doua parcuri supraetajate si multifunctionale in scopul reducerii impactului circulatiei auto la nivelul statiunii Slanic Moldova	
	Orasul Targu Ocna	OP3	Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritoriala	5.000.000
		OP2	Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor	10.000.000
		OP4	Comunitati marginalizate	2.500.000
		OP1	Cresterea competitivitatii economice prin digitalizare	4.000.000
		OP4	Servicii de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim ambulatoriu	3.000.000
Judetul Botosani	Consiliul Judetean Botosani	OP3	Modernizarea infrastructurii rutiere de drum judetean DJ 282 dintre localitatile Hanesti, Vlasinesti, Saveni, Draguseni, Cotusca, Radauti Prut cu conectivitate directa la Vama transnationala Radauti Prut cu Republica Moldova	40.000.000
		OP5	Consolidarea, restaurarea si punerea in valoare a Muzeului de Stiinte ale Naturii Dorohoi	10.000.000
		OP4	Ambulatoriu de specialitate si specializare de zi la Spitalul Judetean de Urgenta Mavromati din str. Marchian nr. 11, Botosani	6.159.436
		OP2	Dezvoltarea sistemului integrat de management al deseurilor in judetul Botosani	29.491.770
		OP2	Sistem de alimentare cu apa pentru localitati din zona de Nord a Judetului Botosani	84.657.857
	Municipiul Botosani	OP3	Soseaua de centura a municipiului Botosani prin Curtesti	31.934.264
	Municipiul Dorohoi	OP3	Centura ocolitoare a Municipiului Dorohoi	25.000.000
		OP2	Implementarea Planului de mobilitate urbana a Municipiului Dorohoi	15.000.000
		OP2	Regenerare urbana a Municipiului Dorohoi	5.000.000
	Orasul Saveni	OP4	Construire centru de paliatie si ingrijiri pe termen lung in oras Saveni, judet Botosani	2.380.000
		OP2	Cresterea performantei energetice a blocurilor de locuinte din orasul Saveni, Judetul Botosani	3.570.000
		OP2	Centrala termica pe biomasa 8 MW in orasul Saveni - CT Saveni	3.570.000
	Orasul Bucecea*	-	-	-
	Orasul Darabani	OP4	Constructia si dotarea infrastructurii educationale pentru invatamantul primar si gimnazial in cadrul scolii Leon Danaila din orasul Darabani, judetul Botosani	1.293.908
		-	Modernizare strazi in orasul Darabani, judetul Botosani	4.023.038
		OP5	Reabilitarea, modernizarea si extinderea monumentului istoric Casa Bals din orasul Darabani, judetul Botosani	1.451.594
	Orasul Flamanzi	OP2	Modernizarea transportului public in orasul Flamanzi, judetul Botosani	5.950.000

Localizare spatiala	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
		OP1	Dezvoltarea unui parc industrial si finantarea de start-upuri in orasul Flamanzi, judetul Botosani	5.950.000
		OP5	Dezvoltarea zonei Holm pt. turism si agrement in orasul Flamanzi, judetul Botosani	5.950.000
		OP2	Realizare sursa de apa locala si extinderea retelelor de apa-canal in orasul Flamanzi, jud. Botosani	13.090.000
		OP2	Uzina verde pentru o energie curata in orasul Flamanzi, judetul Botosani	5.950.000
	Orasul Stefanesti	-	Modernizare strazi orasenesti	3.719.239
Judetul Iasi	Consiliul Judetean Iasi	OP3	Infiintarea centurii usoare de ocolire a Municipiului Iasi	43.380.000
		OP3	Modernizarea drumului interjudetean DJ 280	26.540.000
		OP3	Centrul Intermodal Regional de Transport Marfa in zona IASI	26.551.000
		OP4	Consolidare, modernizare si refunctionalizare cladire Spital Clinic de Pneumoftiziologie, Sectia Pascanu	6.009.611
		OP2	Modernizare sistem de management integrat al deseurilor in judetul Iasi	70.000.000
	Municipiul Iasi	OP4	Centrul de educatie non-formala din perioada vacanțelor scolare	10.000.000
		-	Centrul Regional pentru Educatie Sportiva si Tineret (Sala Polivalenta "Regina Maria", Stadion Municipal "Regele Ferdinand I")	166.856.626
		OP1	Iasi Metropolitan School	4.840.000
		OP2	Cresterea mobilitatii in aglomerarea urbana Iasi	32.432.127
		OP1	Smart District - Dezvoltarea arealului Spitalului Regional de Urgenta Iasi dupa un concept Smart City	300.000.000
	Municipiul Pascani	-	Reabilitare si modernizare strazi in municipiul Pascani, inclusiv trotuare si locuri de parcare	35.700.000
		OP2	Extinderea si reabilitare a infrastructurii de apa si apa uzata din municipiul Pascani	7.285.775
		OP4	Constructia unui centru social multifunctional, inclusiv a unei Cantine de Ajutor Social	2.975.000
		OP2	Achizitionarea de mijloace de transport in comun (autobuze ecologice si statii de incarcare)	4.857.149
		OP5	Amenajarea lacului Pestisorul si a insulitei ca zona de agrement	2.975.000
	Orasul Hirlau*	-	-	-
	Orasul Podu Iloaiei	OP4	Consolidare, extindere si modernizare Scoala Gimnaziala Budai, Orasul Podu Iloaiei, judetul Iasi	690.200
		OP4	Consolidare si extindere corpurile A, B, si C din cadrul Scolii Gimnaziale "Al. I. Cuza", Orasul Podu Iloaiei, Judetul Iasi	3.903.200
	Oras Targu Frumos	-	Modernizare strazi, localitatea Targu Frumos, judetul Iasi	2.099.207

Localizare spatia	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
Judetul Neamt	Consiliul Judetean Neamt	OP5	Protectie impotriva infiltratiilor de apa in ziduri si spatii muzeale la Cetatea Neamt, suplimentarea grupurilor sanitare, extinderea traseului muzeal, realizarea unor amenajari pentru persoane cu dizabilitati si pentru indeplinirea cerintelor privind securitatea la incendiu	8.700.000
		OP3	Cresterea capacitatii portante pentru accesul in reseaua TEN-T prin DJ 156A - limita jud. Bacau si DJ208G - acces E85	53.550.000
		OP5	Complex de agrement "Tinutul lui Creanga" - Parc de distractii	11.900.000
		OP5	Complex de agrement "Tinutul lui Creanga" - Sat de vacanta si infrastructura de agrement conexa	14.280.000
		OP5	Complex de agrement "Tinutul lui Creanga"-zona de spectacole	5.950.000
	Municipiul Piatra Neamt	OP3	Varianta Ocolitoare Piatra Neamt - coridorul Est-Vest	25.000.000
		OP2	Crearea de noi spatii pietonale si shared space prin reconversia tronsonului de sud aferent B-dului Dacia	7.500.000
		OP2	Cresterea performantelor transportului public prin investitii de tip integrat in solutii inteligente de mobilitate	25.000.000
		OP2	Terminal intermodal de transport al Municipiului Piatra Neamt integrat cu zona Park&Ride	7.500.000
		OP2/5	Regenerarea urbana a Dealului Cozla si reconversia in spatiu tematic multifunctional pentru agrement si petrecerea tipului liber	7.500.000
		OP3	Varianta Ocolitoare Piatra Neamt- coridorul Nord-Sud	45.000.000
	Municipiul Roman*	-	-	-
	Orasul Targu Neamt	OP5	Reabilitarea si modernizarea Statiunii Baile Oglinzi	20.000.000
		OP3	Construire varianta de ocolire oras Targu-Neamt	15.000.000
		OP2	Eficientizare energetica blocuri de locuinte, oras Targu-Neamt	6.000.000
		OP5	Modernizare si reamenajare zona Monumentului Vanatorilor de Munte - Oras Targu-Neamt	600.000
	Orasul Bicz	OP5	Restaurarea, conservarea si transformarea in muzeu a „Casei Regale” din Orasul Bicz, judetul Neamt	1.900.000
		OP5	Creare lac agrement si amenajare peisagistica a malurilor in zona centrala a Orasului Bicz, judetul Neamt	5.000.000
		OP4	Reabilitarea, modernizarea si dotarea cladirii scolii gimnaziale „Regina Maria”- Bicz, judetul Neamt	2.200.000
	Orasul Roznov	OP3/PAC	Construire drum de legatura DC109 intre Orasul Roznov si DJ157 Oras Roznov, Judetul Neamt	2.500.000
		OP2	Cresterea gradului de eficienta energetica prin reabilitarea termica a blocurilor din Orasul Roznov, Judetul Neamt	8.000.000
		OP5	Amenajare, sistematizare parc dendrologic Gh. Ruset Roznovanul si restaurare Biserica Sf. Nicolae, Oras Roznov, Jud Neamt	15.000.000

Localizare spatia	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
Judetul Suceava	Consiliul Judetean Suceava	OP3	Modernizare DJ 177 C Paltinoasa - Valea Moldovei-DJ 209 A, km 0+000 - 16+025; DJ 209 A Falticeni - Horodniceni - Cornu Luncii - Malini - Slatina, km 0+000 - 32+000; DJ 209 B Malini - Valeni, km 0+000 - 19+000, judetul Suceava, L = 67,025 km	47.000.000
		-	Grup de laboratoare regionale autorizate	30.000.000
		OP5	Muzee pentru comunitate	8.330.000
		OP5	T. E. T. - Traditii, ecologie, turism	5.950.000
		OP1	Digitalizarea sistemului de transport judetean	8.925.000
	Municipiul Suceava	OP1	TEHNO - SMART PARK	12.000.000
		OP3	Varianta Ocolitoare Suceava Vest - DN 2 - DJ29	38.011.362
		OP5	Reabilitare monument arheologic Curtea Domneasca	7.205.700
		OP2	Cresterea eficientei energetice in cladiri publice	18.000.000
		OP2	Reabilitare, amenajare peisagistica si urbana Parc Sipote	6.288.204
		OP2	Reabilitare sistem de transport si distributie energie termica	19.000.000
	Municipiul Falticeni	OP4	Reabilitare termica Scoala Gimnaziala „Alexandru Ioan Cuza”	1.190.000
		OP2	Reabilitare termica Corp B Primarie	595.000
		OP2	Reabilitare termica ansamblu de locuinte rezidentiale	2.605.000
		OP5	Restaurare monument istoric - Primaria Municipiului Falticeni	595.000
		OP3	Centura Ocolitoare a Municipiului Falticeni	59.500.000
	Municipiul Campulung Moldovenesc	OP2	Lucrari hidrotehnice, de aparare si regularizari cursuri de apa, municipiul Campulung Moldovenesc, judetul Suceava	5.950.000
		OP2	Reabilitarea si extinderea retelelor de apa si apa uzata din municipiul Campulung Moldovenesc, judetul Suceava	17.850.000
		OP3	Realizarea variantei ocolitoare a municipiul Campulung Moldovenesc, judetul Suceava	23.800.000
		OP2	Reabilitarea, modernizarea, extinderea si dotarea spatiilor publice urbane din municipiul Campulung Moldovenesc, judetul Suceava	5.950.000
		OP4	Reabilitarea, modernizarea, extinderea si dotarea spitalului municipal Campulung Moldovenesc, judetul Suceava	9.520.000
	Municipiul Vatra Dornei	-	Dezvoltarea domeniului schiabil, Municipiul Vatra Dornei	18.000.000
		OP2	Dezvoltarea managementului integrat al deseurilor in Municipiul Vatra Dornei	8.330.000
		OP2	Proiect integrat privind reabilitarea si accesibilitatea parcurilor si spatiilor verzi din municipiul Vatra Dornei: Parcul Municipal Vatra Dornei si zona Runc	3.000.000

Localizare spatia	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale				
Judetul Suceava		OP3	Drum de mare viteza Baia Mare-Suceava: Lot 1 Baia Mare - Bistrita, Lot 2 Bistrita-Vatra Dornei si Lot 3 Vatra Dornei- Suceava	21.770.000
	Municipiul Radauti	OP4	Reabilitarea si utilarea cabinetelor medicale si stomatologice scolare din mun. Radauti	595.000
		-	Reabilitarea retelei de iluminat public in mun. Radauti	1.785.000
	Orasul Gura Humorului	OP3	Realizarea rutei ocolitoare pentru Orasul Gura Humorului	5.950.000
	Orasul Brosteni	-	Amenajare, modernizare si dotare baza sportiva in orasul Brosteni, jud. Suceava	1.000.000
		OP2	Sistem de canalizare si statii de epurare in satele Holda, Holdita, Haleasa, Cotargasi, Frasin si Darmoxa - Orasul Brosteni, judetul Suceava	7.228.000
		-	Reabilitare si modernizare drumuri de interes local, in orasul Brosteni, judetul Suceava	3.100.000
		-	Construire sediu primarie in Oras Brosteni, judetul Suceava	1.000.000
	Orasul Cajvana	OP5	Dezvoltarea integrata a orasului Cajvana	55.000.000
	Orasul Dolhasca	OP5	Revitalizarea spatiului urban din orasul Dolhasca prin amenajarea unei zone de agrement si refunctionalizarea unor terenuri si spatii degradate si neutilizate	2.916.667
		OP2/PAC	Masuri integrate de investitii destinate revitalizarii si regenerarii orasului Dolhasca	7.291.667
		OP2	Constructia, reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii publice de apa si apa uzata in satele aferente orasului Dolhasca, judetul Suceava	7.291.667
	Orasul Frasin	-	Modernizare infrastructura rutiera de interes local in orasul Frasin, judetul Suceava	2.057.579
	Orasul Liteni	OP4	Dezvoltarea serviciilor educationale in orasul Liteni, judetul Suceava, prin construirea unei crese	1.785.000
		OP2	Dezvoltarea infrastructurii de apa si apa uzata la nivelul orasului Liteni, prin lucrari de modernizare si extindere	2.975.000
		OP2	Masuri integrate de investitii pentru dezvoltarea durabila a mobilitatii urbane in orasele Liteni si Dolhasca, judetul Suceava	17.850.000
		OP2	Imbunatatirea nivelului de management al deseurilor in orasul Liteni	2.380.000
	Orasul Milisauti	OP2	Infiintare sistem de canalizare si statie de epurare in orasul Milisauti	2.280.350
		OP4	Construire teren multisport 40x20 m cu gazon sintetic multifunctional, acoperit cu structura metalica, la Scoala Gimnaziala Milisauti, orasul Milisauti, judetul Suceava	175.000
		-	Modernizare strazi balastate in orasul Milisauti, judetul Suceava	1.443.260

Localizare spatiala	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro	
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale					
Judetul Suceava		OP4	Reabilitare si modernizare dispensar uman in orasul Milisauti, judetul Suceava	613.350	
	Orasul Salcea*	-	-	-	
	Orasul Siret	OP3	Realizarea centurii ocolitoare a orasului Siret	12.000.000	
		OP2	Cladiri publice - cladiri verzi	3.000.000	
		-	Realizarea unei parcari supraetajate in orasul Siret si reabilitarea si modernizarea de drumuri locale, trotuare si piste de biciclete	10.000.000	
		OP2	Statii ingropate de colectare gunoi	1.500.000	
		OP2	Amenajarea unei zone extinse petrecere a timpului liber in zona impadurita a orasului Siret	2.000.000	
	Orasul Solca	-	Reabilitarea infrastructurii de drumuri publice din Orasul Solca, judetul Suceava	1.190.000	
		OP2	Reabilitare arhitecturala si peisagistica a parcului central din Orasul Solca, judetul Suceava	350.000	
		OP4	Modernizare si extindere scoala cu clasele 0-IV, corpul G din cadrul Liceului Tehnologic 'Tomsa Voda' din Orasul Solca, judetul Suceava	600.000	
	Orasul Vicovu de Sus	OP3	Imbunatatirea conectivitatii orasului Vicovu de Sus prin construirea unei variante ocolitoare zona centrala - pod M.H.C. - zona Laura - Pod Dabaca	3.570.000	
		-	Revitalizarea si regenerarea orasului Vicovu de Sus, Judetul Suceava, prin investitii in modernizarea si reabilitarea infrastructurii rutiere	5.236.000	
		OP3	Imbunatatirea mobilitatii transfrontaliere si a accesibilitarii drumurilor nationale de interes regional prin construirea unui pod peste raul Suceava	2.975.000	
	Judetul Vaslui	Consiliul Judetean Vaslui	OP1	Parc Agro-Industrial Vaslui	6.145.678
			OP5	Pelerin in Vaslui - Circuitul manastirilor din judetul Vaslui	2.722.323
OP3			Reabilitarea si modernizarea DJ 243A: Pogana (DJ 243) - Crangu Nou - Ciocani - Ivesti - Pogonesti - Tutova - Crivesti - Pochidia - Satu Nou - limita jud. Galati	19.666.171	
OP5			Valorificarea potentialului balnear existent, prin infiintarea Centrului Balnear Ghermanesti in judetul Vaslui	3.933.234	
OP4			Construire sectii la Spitalul nr. 2 Vaslui	17.973.183	
Municipiul Vaslui		OP2	Ecologizarea, amenajarea si reconversia albiei vechi a paraului Vasluiet in culoare verzi si zone publice de agrement	4.165.000	
		OP4	Infiintarea unui campus scolar in Municipiul Vaslui	5.950.000	
		OP2	Cresterea eficientei energetice a cladirilor publice din Municipiul Vaslui	3.570.000	
		OP3	Decongestionarea si cresterea sigurantei in trafic in Municipiul Vaslui prin construirea a doua pasaje	16.660.000	
		OP2	Transport public ecologic metropolitan	11.900.000	
Municipiul Barlad		OP2	Amenajarea zonei pietonale centrale	5.950.000	
	OP5	Conservarea si valorificarea patrimoniului cultural	7.140.000		
	OP2	Dezvoltarea mobilitatii urbane in Municipiul Barlad	11.900.000		

Localizare spatiala	UAT	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
			Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD-EST de Autoritatile Publice Locale	
		OP2	Fluidizarea traficului din Municipiul Barlad pe axa Nord-Sud	8.330.000
		OP2	Implementarea Programului de imbunatatire a Eficientei Energetice	8.330.000
		OP4	Reabilitarea si restaurarea cladirii Colegiului National "Gheorghe Rosca Codreanu"	6.545.000
	Municipiul Husi	OP4	Colegiul Agricol „Dimitrie Cantemir” centru educational performant, vector de dezvoltare a zonei Husi, judetul Vaslui	16.159.029
	Orasul Negresti	OP2	Retehnologizare centrala termica, reabilitare retea distributie agent termic si instalatii termice interioare la scoala cu clasele I-VIII "Mihai David"	1.062.530
	Orasul Murgeni*	-	-	-
TOTAL				2.542.483.454

* Pana la 09.10.2020, unitatea administrativ teritoriala nu a transmis catre ADR Nord-Est propuneri de proiecte prioritare.

Localizare spatiala	Universitate	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
			Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST de mediul academic	
Judetul Bacau	Universitatea "George Bacovia" Bacau	OP1	E-ducation: platforma si continut educational pentru scoli, universitati si mediul de afaceri	2.980.000
		OP1	Centru de cercetare, inovare si transfer tehnologic UGB-CITT	3.380.000
Judetul Iasi	Universitatea de Medicina si Farmacie "Grigore T.Popa" Iasi	OP1	Biotechnological techniques applied in bioengineering systems	4.760.000
		OP1	Platforma integrata pentru invatamantul superior farmaceutic, de la teorie la microproductie	40.000.000
		OP1	Platforma digitala pentru asigurarea interoperabilitatii didactice si clinice in Universitatea de Medicina si Farmacie „Grigore T. Popa” din Iasi	987.700
		OP1	Sistem complex de instruire in domeniul medical prin metode ITC/digitale pentru studenti si medici rezidenti	2.920.000
		OP1	Centrul Experimental si de Transfer Tehnologic Inter-Regional (CETTIR)	3.000.000
		OP1	Cercetare Dezvoltare Inovare Transfer Inteligent in Nano-Biotehnologii Antivirale in regiunea de Nord-Est (TinBioNE)	4.854.582
		OP1	Centru de cercetare fundamentala	50.000.000
	Univeristatea "Alexandru Ioan Cuza" Iasi	OP1	ONE CLICK UAIC	5.000.000
		OP1	CDD - PLD (platforma learning digitala)	5.000.000
		OP1	Construirea si dotarea Institutului de Cercetari Interdisciplinare - UAIC	7.140.000
OP1		Consolidarea, reabilitarea, modernizarea si echiparea cladirilor Universitatii "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	61.500.000	

Localizare spatia	Universitate	Obiectiv de politica	Titlu proiect Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST de mediul academic	Valoare proiect euro
		OP1	Centru de cercetare si transfer expertiza privind managementul biodiversitatii in bazinul mijlociu al raului Prut	1.780.000
	Universitatea Tehnica "Ghe. Asachi" Iasi	OP1	Hub inovativ regional in domeniul Energie - InnoEnergyHub Nord-Est	7.854.000
		OP1	Institut/Centru de cercetare, dezvoltare si inovare procese, produse, servicii pentru mediu durabil, economie circulara si conservarea resurselor	7.000.000
		OP1	Centru de cercetare in neuro-inginerie	11.900.000
		OP1	INTELHUB - Infrastructura inteligenta pentru cercetare, dezvoltare si inovare in regiunea Nord-Est	10.000.000
		OP1	Centru nou de recuperare neurologica si post-traumatica AVC, bazat pe: Metode interdisciplinare de investigatie si tratament in afectiunile neuro-degenerative (pot fi 2 proiecte integrate ca in filosofia RIS3 call 1.2 Act. A + B, unul de Cercetare clinica a afectiunilor neuro-degenerative, de 1,5-2 ani si unul de infrastructura Centru nou de recuperare neurologica - cladire noua dotata si echipamente, de 1-1,5 ani).	2.320.500
	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara "Ion Ionescu de la Brad" Iasi	OP1	Tranzitia sistemului de invatamant agricol la agricultura 4.0	5.355.000
		OP1	Un sistem tehnologic inovativ cu solutii integrate pentru dezvoltarea agriculturii 4.0	5.950.000
		OP1	Dezvoltarea de tehnologii agricole inovative adaptate la schimbarile climatice pentru conservarea agrobiodiversitatii	7.140.000
Judetul Suceava	Univeristatea "Stefan cel Mare" Suceava	OP1	Centrul regional de cercetare, dezvoltare si inovare in securitate cibernetica si inteligenta artificiala	8.425.000
		OP1	Centru de Cercetare Interdisciplinar de Materiale Avansate, Nano- si Biotehnologii (CIMANAB)	11.945.500
		OP1	Solutie integrata pentru sprijinirea si dezvoltarea ecosistemului de business si promovarea spiritului antreprenorial prin servicii suport de incubare a afacerilor si sustinerea ulterioara a acestora (USV-ECOBUSINESS SUPPORT)	5.000.000
		OP1	Centrul regional de cercetare si formare in domeniul stiintelor biomedicale	10.500.000
		OP1	Centru de cercetare si instruire pentru siguranta alimentului si protectia mediului (SAPM)	10.000.000
TOTAL				296.692.282

Localizare spatia	Institutie	Obiectiv de politica	Titlu proiect	Valoare proiect euro
Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST de alti actori regionali				
Judetul Bacau	Inspectorul pentru Situatii de Urgenta al Judetului Bacau, Serviciul Judetean de Ambulanta Bacau, IJJ Bacau, IPJ Bacau, STS Bacau / UAT Bacau si Consiliul Judetean Bacau	OP2	Construire spatii S.M.U.R.D., Serviciul de Ambulanta Judetean Bacau, Dispecerat Unic Integrat si Centrul de Coordonare si Conducere a Interventiei al judetului Bacau	20.000.000
	Inspectorul pentru Situatii de Urgenta al Judetului Bacau (Detasamentul de Pompieri Moinesti) / Primaria municipiului Moinesti	OP2	Modernizarea si cresterea eficientei energetice pentru constructia cu destinatia cazarma de la sediul Detasamentului de Pompieri Moinesti, municipiul Moinesti, judetul Bacau.	3.000.000
	Clubul Sportiv Municipal Onesti / Ministerul Tineretului si Sportului	OP4	Educatia sportiva o speranta pentru reducerea abandonului scolar o sansa pentru viitorul generatiei XXI	6.775.991
Judetul Suceava	Inspectoratul de Jandarmi Judetean Suceava	OP2	Eficientizare energetica sediul Inspectoratului de Jandarmi Judetean Suceava	968.660
		OP2	Eficientizare energetica sediul II al Inspectoratului de Jandarmi Judetean Suceava	630.700
TOTAL				31.375.351

PORTOFOLIUL PROIECTELOR PRIORITARE AFERENTE PDR NE 2021-2027	
PROIECTE	VALOARE PROIECTE - EURO-
Proiecte propuse de UAT-uri	2.542.483.454
Proiecte propuse de mediul academic	296.692.282
Proiecte propuse de alti actori regionali	31.375.351
TOTAL	2.870.551.087

Repartizarea proiectelor prioritare si a bugetelor aferente pe Obiective de Politica (OP)

Obiective de politica	Valoare - mii euro -
OP 1 - „O Europa mai inteligenta”	640.932.960
OP 2 - „O Europa mai verde”	587.675.013
OP 3 - „O Europa mai conectata”	959.902.959
OP 4 - „O Europa mai sociala”	128.527.908
OP 5 - „O Europa mai apropiata de cetatenii sai”	318.146.082
Alte proiecte, care nu pot fi incadrate in Obiectivele de Politica	235.366.165
Total general portofoliu de proiecte prioritare	2.870.551.087

Nota: Portofoliul de proiecte rezultat in urma centralizarii informatiilor din fisele de proiect primite de la autoritatile publice locale, mediul academic si alti actori regionali din Regiunea Nord-Est

Capitolul 5 - Cadrul partenerial regional Nord-Est

În procesul de planificare, parteneriatul regional Nord-Est are o experiență acumulată pe parcursul a două decenii de activitate, timp în care a fost implicat în elaborarea/dezvoltarea edițiilor multianuale ale Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est (PDR NE), precum și în implementarea acestui document strategic. Începând cu procesul de planificare aferent perioadei de programare 2014-2020, parteneriatul regional și-a extins atribuțiile prin participarea la monitorizarea anuală a acestui document.

Structura partenerială constituită la nivelul Regiunii Nord-Est a fost stabilită în conformitate cu Metodologia privind Planificarea Dezvoltării Regionale 2014-2020, corelată cu prevederile HG 1115/2004, privind organizarea cadrului partenerial.

Cadrul partenerial are ca scop:

- stabilirea principalelor obiective strategice și priorități de intervenție a fondurilor europene nerambursabile la nivel sectorial și regional printr-o consultare partenerială largă și transparentă în scopul elaborării Acordului de Parteneriat și a documentelor de programare subsecvente;
- obținerea acordului partenerilor asupra domeniilor de intervenție a fondurilor europene nerambursabile alocate României, a alocațiilor financiare indicative aferente fiecărui program subsecvent, a principalilor indicatori de rezultat, precum și a modalităților de implementare, monitorizare și evaluare;
- asigurarea complementarității intervențiilor finanțate din diverse surse publice în cadrul obiectivelor strategice;
- asigurarea participării și implicării responsabile a partenerilor în scopul stabilirii și asumării intervențiilor programate, inclusiv prin furnizarea informațiilor necesare fundamentării acestora, cu respectarea principiului guvernantei pe mai multe niveluri.

Odată cu demararea procesului de elaborare a PDR NE aferent perioadei de programare 2021-2027, ADR Nord-Est, prin Serviciul Politici, Strategii și Analize Teritoriale a derulat procesul de actualizare a structurii și componentei parteneriatului regional Nord-Est, cu respectarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 1115/2004, referitoare la elaborarea în parteneriat a documentelor naționale și regionale de planificare.

Astfel, în anul 2019, în urma consultării partenerilor implicați în elaborarea PDR NE 2021-2027 asupra actualizării componentei și a structurii parteneriatului regional Nord-Est, s-a constituit cadrul partenerial la nivel regional, pe următoarele nivele:

- șase grupuri de lucru subregionale (organizate la nivel județean),
- șase grupuri de lucru tematice regionale (inovare și mediu de afaceri, mediu și schimbări climatice, dezvoltarea capitalului uman, conectivitate regională, dezvoltare teritorială și turism-cultura) organizate pe priorități regionale de dezvoltare,
- Comitetul Regional pentru Planificare Nord-Est (CRP Nord-Est), organism consultativ care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial, participă la elaborarea PDR NE și ulterior avizează tehnic acest document de programare strategică.

Parteneriatul regional are în componența sa, ca membri titulari și supleanți, reprezentanți la nivel decizional ai ADR Nord-Est, ai consiliilor județene, primăriilor din mediul urban și rural, prefecturilor, serviciilor deconcentrate ale instituțiilor publice (Agențiile Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă, Direcțiile de sănătate publică județene, Direcțiile pentru Agricultură Județene, Inspectoratele Școlare Județene, Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, Direcția Regională / direcții județene de statistică, Agențiile Județene pentru Protecția Mediului, Direcțiile Județene de Cultură, etc), camerelor de comerț și industrie, universităților, organizațiilor reprezentative pentru minorități și grupuri dezavantajate, sindicatelor, asociațiilor patronale, asociațiilor profesionale, grupurilor de acțiune locală, etc.

Structurile parteneriale constituite la nivelul Regiunii Nord-Est au fost implicate activ în elaborarea PDR NE 2021-2027, prin participarea la:

- două runde de consultări, materializate în întâlniri directe desfășurate în toate județele regiunii, dedicate identificării nevoilor, problemelor, oportunităților de dezvoltare și identificării soluțiilor de ordin strategic;

- consultari scrise asupra versiunilor de lucru ale analizei economico sociale, analizelor SWOT si strategiei de dezvoltare regionala. Observatiile, comentariile si propunerile relevante formulate de partenerii regionali au fost integrate in sectiunile corespunzatoare ale PDR NE 2021-2027;
- activitati aferente cercetarii cantitative si calitative aferente *Studiului privind disparitatile de tip urban-rural in Regiunea Nord-Est* (sondaj de opinie pe baza de chestionare, interviuri, focus-grupuri). Obiectivul acestui studiu, pentru procesul de elaborare a PDR NE 2021-2027 a fost imbunatatirea cadrului de planificare care sa permita o mai buna evidentiere a problemelor, nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare ale Regiunii Nord-Est, in raport cu disparitatile dintre mediul urban si cel rural;
- procesul de constituire si dezvoltare a portofoliului de proiecte regional, care in prezent cuprinde 207 proiecte, in valoare totala de 2,87 miliarde euro, propuse de administratia publica locala, mediul academic si alti actori regionali.

Grupul de lucru subregional BACAU	
Nr. crt.	Instituti / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Bacau
2	Institutia Prefectului-Judetul Bacau
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Bacau
4	Agentia pentru Protectia Mediului Bacau
5	Directia pentru Agricultura Judeteana Bacau
6	Directia Judeteana pentru Cultura Bacau
7	Inspectoratul Scolar Judetean Bacau
8	Directia Judeteana de Statistica Bacau
9	Camera de Comert si Industrie Bacau
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Bacau
11	Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacau
12	Uniunea Generala a Industriasilor din Romania UGIR 1903 - Filiala Bacau
13	"Uniunea Sindicala Teritoriala "Cartel ALFA" - Filiala Bacau"
14	Patronatul Judetean al Intreprinderilor Mici si Mijlocii Bacau
15	Primaria Municipiului Bacau
16	Primaria Orasului Buhusi
17	Primaria Comunei Magiresti

Grupul de lucru subregional BOTOSANI	
Nr. Crt.	Instituti / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Botosani
2	Institutia Prefectului-Judetul Botosani
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Botosani
4	Agentia pentru Protectia Mediului Botosani
5	Directia pentru Agricultura Judeteana Botosani
6	Directia Judeteana pentru Cultura Botosani
7	Inspectoratul Scolar Judetean Botosani
8	Directia Judeteana de Statistica Botosani
9	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Botosani
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Botosani
11	Agentia de Dezvoltare Comunitara Inter - Activa A.D.C.I.A.
12	Uniunea Sindicala Teritoriala "Cartel ALFA" - Filiala Botosani
13	Primaria Municipiului Botosani
14	Primaria Orasului Saveni
15	Primaria Comunei Varfu Campului

Grupul de lucru subregional IASI	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Iasi
2	Institutia Prefectului- Judetul Iasi
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Iasi
4	Agentia pentru Protectia Mediului Iasi
5	Directia pentru Agricultura Judeteana Iasi
6	Directia Judeteana pentru Cultura Iasi
7	Inspectoratul Scolar Judetean Iasi
8	Directia Judeteana de Statistica Iasi
9	Camera de Comert si Industrie Iasi
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Iasi
11	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" Iasi
12	A.C.O.R.D. - IASI - Alianta Comunitatilor si Organizatiilor Rome pentru Democratie - IASI
13	Blocul National Sindical - Filiala Iasi
14	Asociatia Oamenilor de Afaceri Iasi
15	Primaria Municipiului Iasi
16	Primaria Orasului Hirleu
17	Primaria Comunei Deleni

Grupul de lucru subregional NEAMT	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Neamt
2	Institutia Prefectului - Judetul Neamt
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Neamt
4	Agentia pentru Protectia Mediului Neamt
5	Directia pentru Agricultura Judeteana Neamt
6	Directia Judeteana pentru Cultura Neamt
7	Inspectoratul Scolar Judetean Neamt
8	Directia Regionala de Statistica Neamt
9	Camera de Comert si Industrie Neamt
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Neamt
11	Uniunea Sindicala Teritoriala "Cartel ALFA"- Filiala Neamt
12	Primaria Municipiului Piatra Neamt
13	Primaria Orasului Targu Neamt
14	Primaria Comunei Gircina

Grupul de lucru subregional SUCEAVA	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Suceava
2	Institutia Prefectului-Judetul Suceava
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Suceava
4	Agentia pentru Protectia Mediului Suceava
5	Directia pentru Agricultura Judeteana Suceava
6	Directia Judeteana pentru Cultura Suceava
7	Inspectoratul Scolar Judetean Suceava
8	Directia Judeteana de Statistica Suceava
9	Camera de Comert si Industrie Suceava
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Suceava
11	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava
12	Asociatia Blijdorp Romania - Suceava
13	Uniunea Sindicala Teritoriala "Cartel ALFA" - Filiala Suceava
14	Federatia Femeilor de Afaceri din Regiunea Nord-Est
15	Primaria Municipiului Falticeni
16	Primaria Orasului Gura Humorului
17	Primaria Comunei Marginea

Grupul de lucru subregional VASLUI	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Vaslui
2	Institutia Prefectului-Judetul Vaslui
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Vaslui
4	Agentia pentru Protectia Mediului Vaslui
5	Directia pentru Agricultura Judeteana Vaslui
6	Directia Judeteana pentru Cultura Vaslui
7	Inspectoratul Scolar Judetean Vaslui
8	Directia Judeteana de Statistica Vaslui
9	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Vaslui
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Vaslui
11	Asociatia pentru Dezvoltarea Resurselor Umane ADERU Vaslui
12	Primaria Municipiului Vaslui
13	Primaria Orasului Negresti
14	Primaria Comunei Zorleni
15	Asociatia pentru Dezvoltare Intercomunitara a Judetului Vaslui (ADIV)
16	Uniunea Judeteana Vaslui CNSRL FRATIA
17	Confederatia Nationala a Patronatului Roman CNPR-Filiala Vaslui

Grupul de lucru tematic regional Mediu si Schimbari Climatice	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Primaria Municipiului Bacau
2	Primaria Municipiului Botosani
3	Primaria Municipiului Iasi
4	Primaria Municipiului Piatra Neamt
5	Primaria Municipiului Suceava
6	Primaria Municipiului Vaslui
7	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Bacau
8	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Botosani
9	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Iasi
10	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Neamt
11	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Suceava
12	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Vaslui
13	Directia Regionala de Statistica Neamt
14	"Administratia Nationala ""APELE ROMANE"" - Administratia Bazinala de Apa SIRET
15	Administratia Nationala ""APELE ROMANE"" - Administratia Bazinala de Apa Prut-Barlada
16	Administratia Parcului Natural Vanatori Neamt
17	Asociatia "Mai Bine" - Iasi
18	Asociatia Greenrevolution

Grupul de lucru tematic Conectivitate Regionala	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Consiliul Judetean Bacau
2	Consiliul Judetean Botosani
3	Consiliul Judetean Iasi
4	Consiliul Judetean Neamt
5	Consiliul Judetean Suceava
6	Consiliul Judetean Vaslui
7	Directia Regionala de Statistica Neamt
8	Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Zona Metropolitana Iasi
9	Aeroportul International George Enescu Bacau
10	Aeroportul International Iasi
11	Aeroportul International Stefan cel Mare Suceava
12	Directia Regionala Drumuri si Poduri Iasi
13	Regionala de Cai Ferate Iasi
14	Autoritatea Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii (ANCOM)

Grupul de lucru tematic regional Capital Uman	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Inspectoratul Scolar al Judetului Bacau
2	Inspectoratul Scolar al Judetului Botosani
3	Inspectoratul Scolar al Judetului Iasi
4	Inspectoratul Scolar al Judetului Neamt
5	Inspectoratul Scolar al Judetului Suceava
6	Inspectoratul Scolar al Judetului Vaslui
7	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Bacau
8	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Botosani
9	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Iasi
10	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Neamt
11	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Suceava
12	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Vaslui
13	Directia de Sanatate Publica Bacau
14	Directia de Sanatate Publica Botosani
15	Directia de Sanatate Publica Iasi
16	Directia Generala de Asistenta Sociala si Protectia Copilului Neamt
17	Directia Generala de Asistenta Sociala si Protectia Copilului Suceava
18	Directia Generala de Asistenta Sociala si Protectia Copilului Vaslui
19	Directia Regionala de Statistica Neamt
20	Agentia de Dezvoltare Comunitara Inter - Activa A.D.C.I.A.
21	Fundatia "Alaturi de Voi" Romania
22	Agentia Nationala Antidrog
23	Penitenciarul Iasi
24	Centrul National de Dezvoltare a Invatamantului Profesional si Tehnic

Grupul de lucru tematic regional Dezvoltare Teritoriala	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Primaria Municipiului Bacau
2	Primaria Municipiului Botosani
3	Primaria Municipiului Iasi
4	Primaria Municipiului Piatra Neamt
5	Primaria Municipiului Suceava
6	Primaria Municipiului Vaslui
7	Primaria Municipiului Barlad
8	Primaria Orasului Siret
9	Primaria Orasului Buhusi
10	Primaria Orasului Targu Neamt
11	Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Zona Metropolitana Iasi
12	Directia Regionala de Statistica Neamt
13	GAL Urban Radauti
14	GAL Urban Husi
15	GAL Urban Moinesti
16	GAL Plaiurile Bistritei
17	GAL Codrii de Arama
18	GAL Valea Siretului de Jos
19	GAL Valea Racovei
20	GAL Stefan cel Mare
21	GAL Podisul de Nord al Barladului

Grupul de lucru tematic regional Inovare si Mediu de Afaceri	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Camera de Comert si Industrie Bacau
2	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Botosani
3	Camera de Comert si Industrie Iasi
4	Camera de Comert si Industrie Neamt
5	Camera de Comert si Industrie Suceava
6	Universitatea "Al. I. Cuza" Iasi - Centrul de Studii Europene
7	Universitatea de Medicina si Farmacie "Grigore T. Popa" Iasi
8	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara "Ion Ionescu de la Brad" Iasi
9	Universitatea Tehnica "Gh. Asachi" Iasi
10	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava
11	Universitatea "V. Alecsandri", Bacau
12	Patronatul Judetean al Intreprinderilor Mici si Mijlocii Bacau
13	Patronatul Judetean al Intreprinderilor Mici si Mijlocii Neamt
14	Uniunea Generala a Industriasilor din Romania (U.G.I.R.)
15	Federatia Nationala a Grupurilor de Actiune Locala Romania
16	Federatia Regionala a Patronatelor Intreprinderilor Mici si Mijlocii
17	Management Consulting Cluster Iasi
18	REGINNOVA NE

Grupul de lucru tematic regional Turism-Cultura	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Asociatia Nationala a Agentiilor de Turism - Regiunea Nord-Est
2	Autoritatea Nationala pentru Turism, Regiunea Nord-Est (Ministerul Turismului)
3	Consiliul Judetean Bacau
4	Primaria Orasului Slanic Moldova
5	Primaria Targu Ocna
6	Consiliul Judetean Botosani
7	Muzeul Judetean Botosani
8	Consiliul Judetean Iasi
9	Primaria Municipiului Iasi
10	Aeroportul International Iasi
11	Universitatea Al. I. Cuza Iasi - Facultatea de Economie si Administrarea Afacerilor
12	Consiliul Judetean Neamt
13	Primaria Municipiului Piatra Neamt
14	Camera de Comert si Industrie Neamt
15	ANTREC Neamt
16	Asociatia Interdisciplinara NEOKOOLT
17	Parcul National Ceahlau
18	Asociatia Mestesugarilor "Nemteanca"
19	Consiliul Judetean Suceava - Centrul National de Informare Turistica Suceava
20	Asociatia pentru Turism Bucovina
21	Agentia HELLO BUCOVINA TRAVEL & TOURS
22	Primaria Municipiului Vatra Dornei
23	Consiliul Judetean Vaslui
24	Directia Judeteana pentru Cultura Vaslui

Comitetul Regional Pentru Planificare Nord-Est	
Nr. Crt.	Institutii / organizatii componente
1	Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est
2	Institutia Prefectului Judetului Botosani
3	Consiliul Judetean Bacau
4	Consiliul Judetean Botosani
5	Consiliul Judetean Iasi
6	Consiliul Judetean Neamt
7	Consiliul Judetean Suceava
8	Consiliul Judetean Vaslui
9	Primaria Municipiului Bacau
10	Primaria Municipiului Botosani
11	Primaria Municipiului Iasi
12	Primaria Municipiului Piatra Neamt
13	Primaria Municipiului Suceava
14	Primaria Municipiului Vaslui
15	Primaria Municipiului Moinesti
16	Primaria Municipiului Falticeni
17	Primaria Orasului Buhusi
18	Primaria Orasului Saveni
19	Primaria Orasului Hirlau
20	Primaria Orasului Targu Neamt
21	Primaria Orasului Gura Humorului
22	Primaria Orasului Negresti
23	Primaria Comunei Magiresti
24	Primaria Comunei Varfu Campului
25	Primaria Comunei Deleni
26	Primaria Comunei Garcina
27	Primaria Comunei Marginea
28	Primaria Comunei Zorleni
29	Grupul de Actiune Locala Ceahlau
30	Asociatia Zona Metropolitana Iasi
31	Directia Regionala de Statistica Neamt
32	Camera de Comert si Industrie a Regiunii Unu Nord - Est
33	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi - Centrul de Studii Europene
34	Directia pentru Agricultura Iasi
35	Agentia Nationala Antidrog (Ministerul Afacerilor Interne)
36	Federatia Regionala a Patronatelor IMM din Regiunea Nord-Est
37	"Agentia de Dezvoltare Comunitara Inter-Activa - A.D.C.I.A."
38	Blocul National Sindical-Filiala Suceava
39	Camera de Comert si Industrie Iasi

Bibliografie

Baze de date si informatii statistice

- Anuarul statistic al Romaniei, Institutul Nationale de Statistica al Romaniei (INS)
- Baza de date a Asociatiilor de Dezvoltare Intercomunitare
- Baza de date Europeana a Solurilor <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/>
- Baza de date EUROSTAT - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
- Baza de date TEMPO, online, INS
- Baza de date Transelectrica
- Comisia Europeana - <https://ec.europa.eu>
- InfoRisk - Riscul seismic in Romania, clasele de intensitate pe harta
- Institutul National de Statistica al Republicii Moldova si Transnistriei,
- Lista Natura 2000 - SCI si SPA, <http://www.anpm.ro/natura-2000>
- Recensamantul Populatiei si Locuintelor 2011 - www.recensamantromania.ro
- Registrul Entitatilor Acreditate si Autorizate Provizoriu din Infrastructura de Inovare si Transfer Tehnologic, Ministerul Cercetarii si Inovarii
- TopFirme.com, statistici pe judete - <https://www.topfirme.com/>

Planuri si strategii

- Acordul de Parteneriat pentru Perioada de Programare 2021-2027, Ministerul Fondurilor Europene
- Documentul de politica Industriala a Romaniei, 2018, Ministerul Economiei
- Master Planul General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung
- Planul de Dezvoltare Regionala (PDR) Nord-Est 2014-2020
- Planul National de Gestionare a Deseurilor
- Planul Regional de Actiune pentru Invatamantul Profesional si Tehnic Nord-Est (PRAI)
- Planul Regional de Actiune pentru Ocupare si Incluziune Sociala Nord-Est
- Planul Regional de Actiune pentru Turism (PRAT) Nord-Est 2017-2023
- Planuri de Management al Riscului la Inundatii ale ABA Prut-Barlad si Siret
- Planuri de Mobilitate Urbana Durabila (PMUD) a localitatilor urbane din Regiunea Nord-Est
- Planuri de servicii de sanatate
- Planuri Locale de Actiune pentru Invatamant Profesional si Tehnic (PLAI)
- Sistemul European de Comercializare a Emisiilor de Gaze cu Efect de Sera (GES) EU ETS
- Sistemul european de management al traficului feroviar (ERTMS)
- Strategia de dezvoltare teritoriala a Romaniei 2035
- Strategia de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome pentru perioada 2014-2020
- Strategia de la Lisabona
- Strategia de transport intermodal in Romania 2020 a Ministerului Transporturilor
- Strategia Europa 2020
- Strategia europeana pentru materialele plastice intr-o economie circulara
- Strategia Nationala „O societate fara bariere pentru persoanele cu dizabilitati 2016–2020”
- Strategia Nationala de Dezvoltare Teritoriala orizont 2035
- Strategia Nationala de Gestionare a Deseurilor
- Strategia Nationala de Management a Riscului la Inundatii pe termen mediu si lung
- Strategia Nationala pentru Agenda Digitala pentru Romaniei 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Cercetare, Dezvoltare si Inovare 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Competitivitate 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca 2014-2020
- Strategia Nationala pentru protectia si promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Sanatate 2014-2020
- Strategia Nationala privind schimbarile climatice si cresterea economica bazata pe emisii reduse de carbon 2016-2030
- Strategia pentru Cercetare si Inovare prin Specializare Inteligenta RIS 3 Nord-Est, ADR Nord-Est
- Strategia pentru reducerea parasirii timpurii a scolii 2014-2020
- Strategia privind modernizarea infrastructurii educationale 2017-2023

Programe

- Programul 5G for Europe - Viitorul digital al Europei
- Programul Casa Verde Clasic 2011-2016
- Programul de Cooperare Transfrontaliera Romania-Ucraina-Republica Moldova
- Programul Horizon 2020+
- Programul LIFE
- Programul National de Dezvoltare Rurala 2014-2020
- Programul National de Dezvoltare Rurala 2007-2013
- Programul National de Reabilitare Termica a Blocurilor si Locuintelor
- Programul National de Reforma 2011-2013
- Programul National pentru Dezvoltarea Locala
- Programul National Pilot de Descentralizare
- Programul Operational Asistenta Tehnica 2021-2027
- Programul Operational Asistenta Tehnica 2007-2013
- Programul Operational Capacitate Administrativa 2014-2020
- Programul Operational Capital Uman 2014-2020
- Programul Operational Comun Romania - Moldova 2014-2020
- Programul Operational Comun Romania - Ucraina 2014-2020
- Programul Operational Crestere Inteligenta, Digitalizare si Instrumente Financiare 2021-2027
- Programul Operational Dezvoltare Durabila 2021-2027
- Programul Operational Educatie si Ocupare 2021-2027
- Programul Operational Incluziune si Demnitate Sociala 2021-2027
- Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020
- Programul Operational Regional Nord Est 2021-2027
- Programul Operational Regional 2014-2020
- Programul Operational Regional 2007-2013
- Programul Operational Sanatate 2021-2027
- Programul Operational Sectorial Mediu 2007-2013
- Programul Operational Transport 2021-2027
- Programul Operational Tranzitie Justa 2021-2027
- Programul Orizont Europa
- Programul PISA - Programme for international student assessment
- Programul WIFI4EU

Rapoarte

- Intensity seismic Hazard Map of Romania by probabilistic and (neo) deterministic approaches, linear and nonlinear analyses, Romanian Reports in Physics, 2011, Gh. Marmureanu, C.O.Cioflan, Al. Marmureanu
- Rapoartele privind starea mediului in judetele Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui, anii 2017, 2018, Agentiile Judetene pentru Protectia Mediului
- Raport "Doing Business, 2019", Banca Mondiala
- Raport anual de activitate Romania, Autoritatea Nationala de Administrare si Reglementare in Comunicatii
- Raport anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2017, si anul 2018, ANPM
- Raport asupra Competitivitatii Globale, Forumul Economic Mondial pentru anul 2018
- Raport de activitate pe 2018, Departamentul pentru Situatii de Urgenta (DSU)
- Raport de activitate pe 2018, Ministerul Transporturilor
- Raport de activitate RIS3 pentru anul 2018
- Raport de tara DESI pe 2020, Comisia Europeana
- Raport ESSnet Culture, European statistical system net-work in culture
- Raport privind activitatea desfășurată în perioada ianuarie-decembrie 2018, Consiliul Judetean Bacau
- Raport privind activitatile desfasurate in parcul industrial in anul 2018, Parcul Industrial Miroslava
- Raport privind indexul competitivitatii regionale 2019, Comisia Europeana
- Raport privind Tabloul de bord privind inovarea regionala (TBIR) pe anul 2019, Comisia Europeana
- Raport special 33/2018, Curtea de Conturi Europeana
- Raportul de cercetare „Vitalitatea culturala al oraselor”, Institutul National pentru Cercetare si Formare Culturala (2018)

- Regional Innovation Scoreboard 2019, Comisia Europeana
- World Economic Report, octombrie 2019, Fondul Monetar International
- Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii, Administratia Bazinala de Apa Prut (A.B.A. Prut)
- Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii, Administratia Bazinala de Apa Siret (A.B.A. Siret)

Studii, publicatii, proiecte

- Atlasul zonelor rurale marginalizate si dezvoltarii umane locale din Romania, Banca Mondiala 2013
- Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania, Banca Mondiala 2016
- Clustere Transnationale si strategia macro-regiunii Dunarea, Departamentul de Cercetare al Parlamentului European, Martie 2019
- Disparitati sociale in dezvoltarea si politica regionala din Romania, Dumitru Sandu - 2011
- Ecotourism Market and Industry Structure - Eagles si Higgins, 1998
- Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate, Banca Mondiala 2016
- Ghidul Statiunilor Balneare din Romania, publicat de Ministerul Dezvoltarii Regionale si Turismului in octombrie 2011
- GIS Landslide Hazard Map of Romania - Dan Balteanu, April 2009, GIM International
- Intreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca, Institutul National de Statistica
- Memoriu de prezentare proiect « Pod peste Prut la Ungheni », 2016, CNAIR
- Orase competitive, remodelarea geografiei economice a Romaniei”, Banca Mondiala 2013
- Orase Magnet-Migratie si Navetism in Romania - Banca Mondiala, 2017
- Proiectia principalilor indicatori economico - sociali in profil teritorial pana in 2022 - Comisia Nationala de Strategie si Prognoza
- Proiectul de cercetare privind managementul traficului aerian in cerul unic european (SESAR)
- Proiectul DG REGIO „Sprijin pentru specializarea inteligenta a regiunilor ramase in urma („Lagging Regions“)
- Proiectul Ro-Net, Ministerul Comunicatiilor si Societatii Informativale
- Proiectul SIPOCA 27 derulat de Unitatea Executiva pentru Finantarea Invatamantului Superior, a Cercetarii, Dezvoltarii si Inovarii (UEFISCDI)
- Rolul clusterelor in strategiile de specializare inteligenta, Comisia Europeana, 2013
- Sinteza calitatii apelor in Romania in 2016, publicata de Administratia Nationala “Apele Romane”,
- Studiul „Acces la universitati in UE: o analiza regionala si teritoriala”, Hugo Poelman si Lewis Dijkstra, finantat de CE, 2018
- Studiul Bancii Mondiale “Catching up regions - Modele de cooperare interjurisdictionala”
- Studiul de management integrat al riscului in caz de dezastre RMSI
- Studiul privind disparitatile de tip urban-rural in Regiunea Nord-Est, 2019, ADR Nord-Est
- World economic report octombrie 2019 - Fondul Monetar International (FMI)
- Zonarea hazardului alunecarilor de teren www.unibuc.ro - prof. D. Scradeanu

Legislatie

- Directiva 2007/60/CE privind evaluarea si managementul riscului la inundatii
- Directiva cadru 60/2000/CEE cu privire la asigurarea unei „stari bune” pentru toate cursurile de apa, atat pentru cele de suprafata, dar si pentru cele subterane
- Directiva Habitata reglementeaza modul de selectare si desemnare a siturilor si protectia acestora
- Directiva Pasari reglementeaza modul de selectare si desemnare a siturilor si protectia acestora
- HG 1016/12.10.2011, privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura
- HG 1072/2013 care modifica HG 1016/2011 privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura
- HG 1113/2014 cu privire la planul operational pentru implementarea Strategiei nationale pentru protectia si promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2016,
- HG 114/2005, orasului Gura Humorului i s-a recunoscut statul de statiune turistica de importanta nationala
- HG 1143/2007, privind instituirea de noi arii naturale protejate
- HG 2151/2004, privind instituirea regimului de arie naturala protejata pentru noi zone
- HG 406/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice specifice privind constituirea, functionarea, evaluarea si acreditarea entitatilor din infrastructura de inovare si transfer tehnologic, precum si modalitatea de sustinere a acestora, defineste conceptele de centru de transfer tehnologic si centru de informare tehnologica

- HG 683/2015 privind aprobarea Strategiei Naționale și a Planului Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România
- HG 713/13.09.2018, privind aprobarea Notei de fundamentare referitoare la necesitatea și oportunitatea efectuării cheltuielilor pentru îmbunătățirea capacității de intervenție la urgențele medicale în România
- HG 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase
- HG 916/2018 pentru aprobarea atestării unor localități sau părți din localități ca stațiuni turistice de interes local și pentru modificarea anexei nr. 5 la HG 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiilor turistice
- HG 918/2016 definește clusterelor ca fiind „grupări între executanți, utilizatori și/sau beneficiari, pentru implementarea de bune practici de nivel european, în vederea creșterii competitivității economice a operatorilor economici
- HG 998/2008 declară Suceava declarat pol de dezvoltare urbană
- Hotărârea Consiliului Județean Suceava nr. 71/29.03.2019
- Legea 104/2011 privind Calitatea Aerului
- Legea 176/2020 pentru aprobarea OUG 60/2020 privind unele măsuri financiare în vederea implementării proiectelor de infrastructură făcute pe perioada de programare 2007-2013, finanțate din fondurile UE aferente perioadei de programare 2014-2020
- Legea 180/2015 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe
- Legea 186/2013, privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale
- Legea 2011/2011 privind regimul deșeurilor
- Legea 208/1997 cu privire la cantinele de ajutor social prestează servicii sociale gratuite sau contra cost persoanelor aflate în situații economico-sociale sau medicale deosebite
- Legea 286/2006 pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale 215/2001
- Legea 350/2001 cu modificările și completările ulterioare - clasificarea localităților
- Legea 351/2001 Planului de amenajare a teritoriului național
- Legea 5/2000 - Planul de amenajare a teritoriului național, secțiunea a-III-a - Zone protejate
- Legea 584/2002 cu privire la indemnizații lunare de hrană pentru persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA care să asigure o alimentație corespunzătoare atât pentru bolnavii internați și instituționalizați, cât și pentru cei din ambulatoriu
- Legea 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate
- Legea 74/2019, cu privire la siturile potențial contaminate și a celor contaminate
- Memorandum privind programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021- 2027 - <https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2019/12/MEMO-4.pdf>
- Ordinul 1376/2016 al Ministerului Sănătății pentru aprobarea Planurilor regionale de servicii de sănătate
- Ordinul 139/2018, lista apelor minerale naturale recunoscute în România prezente în Regiunea Nord-Est
- Ordinul MDRAP 128/2004 privind acordarea titlului de parc industrial societății S.C. Mecanica Ceahlău SA - Parcul Industrial Ceahlău, județul Neamț
- Ordinul MDRAP 1456/2019, privind acordarea celui de-al doilea titlu de parc industrial Societății MIROSLAVA INDUSTRIAL PARC - S.R.L
- Ordinul MDRAP 170/02.06.2003 privind acordarea titlului de parc industrial prin asocierea dintre societățile comerciale ELECTROCONTACT, MECANICA, ELECTROMINING și Consiliul Local Botosani - Parcul Industrial Botosani
- Ordinul MDRAP 1912/2013 privind acordarea titlului de parc industrial societății SC Parc Industrial HIT SRL - Parcul Industrial HIT Hemeius, județul Bacău
- Ordinul MDRAP 350/2015, privind acordarea titlului de parc industrial Societății Miroslava Industrial Parc SRL - Parcul Industrial Miroslava, județul Iași
- Ordinul MDRAP 3825/2017 privind acordarea titlului de parc industrial Parcul Industrial Iași
- Ordinul MDRAP 768/2016, privind acordarea titlului de parc industrial societății INDUSTRIAL PARK EAST EUROPEAN BORDER - S.R.L - Parcul Industrial EAST EUROPEAN BORDER Siret, județul Suceava
- Ordinul MLPDA 1244/4.03.2020, privind acordarea titlului de parc industrial Societății PARCURI INDUSTRIALE BUCOVINA - S.A
- OUG 18/2009 privind creșterea performanțelor energetice a blocurilor de locuințe cu modificări ulterioare
- OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

- OUG 69/2010 privind reabilitarea termica a cladirilor de locuit cu finantare prin credite bancare cu garantie guvernamentala
- Regulamentul (UE) Nr. 1315/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind orientarile Uniunii pentru dezvoltarea retelei transeuropene de transport si de abrogare a Deciziei nr. 661/2010/UE

Institutii, organizatii si companii

- Adevarul.ro
- Administratia Fondului pentru Mediu
- Administratia Nationala "Apele Romane"
- Administratii Bazinale de Apa
- Aeroportul International George Enescu Bacau - www.bacauairport.ro
- Agentia Nationala pentru Arii Naturale Protejate: <http://anap.gov.ro>
- Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca
- Agentia Nationala pentru Plati si Inspectie Sociala
- Agentia Nationala pentru Protectia Mediului
- Agentiile Judetene de Protectie a Mediului- rapoarte anuale privind starea mediului si biodiversitate
- Apix.ro - <http://apix.ro/la-iasi-un-parc-industrial-se-construieste-aproape-10-ani/>
- Asociatia Aeroporturilor din Romania
- Asociatia Clusterelor din Romania (CLUSTERO) <https://clustero.eu/members/>
- Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Dezvoltare Sustenabila in Tara de Sus
- Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Euronest
- Autoritatea Nationala de Administrare si Reglementare in Comunicatii (ANCOM)
- Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Dizabilitati
- Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului si Adoptie
- Banca de Resurse Genetice Vegetale „Mihai Cristea” (Banca de Gene)
- Banca Mondiala
- Banca Nationala a Romaniei - www.bnro.ro
- Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontaliera Suceava <http://www.brct suceava.ro>
- Bursa.ro
- Camera de Comert si Industrie a Judetului Suceava
- Carpatii.org - www.carpatii.org
- Centrul Comun de Cercetare al Uniunii Europene (Joint Research Centre - JRC)
- Centrul de Informare Tehnologica INDTECH NORD EST Bacau
- Centrul de Transfer Tehnologic CTT POLYTECH (UNIVERSITATEA TEHNICA Ghe Asachi Iasi)
- Centrul de Transfer Tehnologic GEA CTT@IASI
- Centrul de Transfer Tehnologic Gemini CAD Systems (CTTGCS) Iasi
- Centrul de Transfer Tehnologic PETAL- CTT PETAL Husi, Vaslui
- Centrul National pentru Dezvoltarea Invatamantului Profesional si Tehnic
- Centrul Regional pentru Conservarea Zimbrului - Romania
- Clusterul Asociatia pentru Turism Bucovina (Suceava) - <https://www.bucovinatourism.ro/>
- Clusterul ASTRICO Nord-Est (Savinesti, Neamt) - <https://astrico.ro/>
- Clusterul BioROne (Iasi) - <http://www.biotechnologie.ro/>
- Clusterul Breasla Constructorilor Ieseni - <http://breaslaconstructorilor.ro/>
- Clusterul Carpathian Furniture (Roman, Jud. Neamt)
- Clusterul Euronest IT&C Hub (Iasi) - <http://adieuronest.ro/cluster-euronest-ict/>
- Clusterul ICONIC - Interactive Cluster of New Media Industry (Iasi) - <http://www.iconic-cluster.net>
- Clusterul IMAGO-MOL (Iasi) - <https://www.imago-mol.ro/>
- Clusterul Ind-Agro-Pol - http://www.inma.ro/indagropol/index_files_ro/index.html
- Clusterul pentru Agricultura si Zootehnie „Agro Ferma” (Iasi)
- Clusterul Regional Inovativ de Bioeconomie Suceava-Botosani (Suceava)
- Comisia Europeana <http://www.ec.europa.eu>
- Comisia Nationala de Strategie si Prognoza
- Comitete Consultative pentru Parteneriate Sociale
- Comitete Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale
- Compania Nationala de Administrare a Infrastructurii Rutiere
- Compania Nationala de Cai Ferate „CFR” S.A. - www.cfr.ro
- Consiliile Judetene din Regiunea Nord-Est
- Consiliul pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est

- Consorțiul Regional pentru Educație Nord-Est
- Departamentul pentru Situații de Urgență
- Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului din regiune (DGASPC)
- European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA) <https://www.cluster-analysis.org/silver-label/?country=9e8fb91d962048b699b90d7b063c5346>
- Euroregiunea Eurocarpatică - <http://www.tradecarp.com/>
- Euroregiunea Prutul de Sus - <http://www.cjbotosani.ro/portal/portal.html?pid=173>
- Euroregiunea Siret-Prut-Nistru - <http://www.euroregiune.org/>
- Fondul Monetar Internațional
- Health Consumer Powerhouse - <https://healthpowerhouse.com/publications/#200118>
- InRoman.ro
- Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT)
- Institutul Național al Patrimoniului
- Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor
- Institutul Național de Sănătate Publică (INSP)
- Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală
- IQAir/AirVisual
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
- Ministerul Cercetării și Inovării
- Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale
- Ministerul Culturii - <http://www.cultura.ro/>
- Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri
- Ministerul Educației și Cercetării <http://www.edu.ro/>
- Ministerul Fondurilor Europene - <http://www.fonduri-ue.ro/>
- Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației - <http://www.mdrap.ro/>
- Ministerul Mediului, Apelor și Padurilor - <http://www.mmediu.ro/>
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale
- Ministerul Sănătății
- Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor
- Munte și Flori - www.muntesiflori.ro
- Organizația Mondială a Sănătății (OMS)
- Pactul Teritorial pentru Ocupare și Incluziune Socială Nord-Est
- Parcul Industrial Botosani, Jud. Botosani
- Parcul Industrial Bucovina, Jud. Suceava
- Parcul Industrial Hemeius (HIT Parc), Jud. Bacău
- Parcul Industrial Iași, Jud. Iași
- Parcul Industrial Mecanica Ceahlău - <https://www.mecanicaceahlau.ro/info-actionari/>
- Parcul Industrial Miroslava II, Jud. Iași
- Parcul Industrial Miroslava, Jud. Iași - www.miroslavaindustrial.ro
- Parcul Industrial Siret - <http://industrialparksiret.ro/industrial-park-siret-east-european-border>
- Primăria Botosani
- Registrul Entităților Acordate și Autorizate Provizoriu din Infrastructura de Inovare și Transfer Tehnologic
- Rețeaua Ecologică Europeană Natura 2000
- Rețeaua Națională a Muzeelor din România (RNMR) - www.muze.org
- Rețeaua Națională pentru Inovare și Transfer Tehnologic (ReNITT)
- Revista Forbes
- Rubik Hub - ADR Nord-Est
- Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar - București (SNSPMPDSB)
- Secretariatul European pentru Analiza Clusterelor (ESCA) <https://www.cluster-analysis.org/>
- Secretariatul General al Guvernului
- [Societatea Națională de Transport Feroviar de Marfa "CFR Marfa" S.A.](http://www.societatea-nationala-de-transport-feroviar-de-marfa-cfr-marfa-s.a)
- [StiriBotosani.ro](http://www.stiribotosani.ro)
- [TurnTV](https://turntv.ro/declaratie-de-presa-18-06-2020-primarul-dragos-chitic/) - <https://turntv.ro/declaratie-de-presa-18-06-2020-primarul-dragos-chitic/>
- UNESCO - Patrimoniul Mondial - <http://whc.unesco.org/en/statesparties/ro>
- Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFIȘCDI)
- VivaFM.ro
- World Population Review - <http://worldpopulationreview.com/countries/ukraine-population/cities/>

Colectiv de elaborare

Sorin Grigorescu
Izabella Gradinescu
Oana Ciobotaru
Mihaela Filimon
Gabriel Hanganu

Investim în viitorul tău! Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020

Titlul proiectului: Sprijin financiar acordat ADR Nord-Est pentru implementarea POR 2014-2020 in
Regiunea Nord-Est in perioada 2018-2019 si 2020-2021

Material elaborat de: Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est

Data publicării: Octombrie 2020

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a
Guvernului României.